

ATATÜRK KÜLTÜR, DİL VE TARİH YÜKSEK KURUMU  
TÜRK DİL KURUMU YAYINLARI: 835

# KIPÇAK TÜRKÇESİ SÖZLÜĞÜ

Prof. Dr. Recep TOPARLI  
Yard. Doç. Dr. Hanifi VURAL  
Yard. Doç. Dr. Recep KARAATLI

2. BASKI

5846 sayılı kanuna göre bu eserin bütün yayın, tercüme ve iktibas hakları  
**Türk Dil Kurumuna aittir.**

Toparlı, Recep

Kıpçak Türkçesi sözlüğü / Recep Toparlı, Hanifi Vural, Recep Karaatlı. —  
2.bsk.— Ankara: Türk Dil Kurumu, 2007.

XVII, 338 s.; 24 cm.— (Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu  
Türk Dil Kurumu Yayınları; 835)

Bibliyografya var.

ISBN 975-16-1674-3

1. Sözlükler, Kıpçak Türkçesi I. Vural, Hanifi II. Karaatlı, Recep  
III. .k.a.

419.992 403

**İNCELEYEN:** Prof. Dr. Ahmet B. ERCİLASUN

**ISBN** 975-16-1674-3

1. Baskı: 2003

2. Baskı: 2007

**Baskı sayısı:** 1.000

**Baskı:** Öncü Basımevi, ANKARA

Tel: 0312 384 31 20

Belgegeçer: 0312 384 31 19

## İÇİNDEKİLER

<b>İÇİNDEKİLER</b>	I
<b>ÖN SÖZ</b>	III
<b>SÖZLÜK HAZIRLANIRKEN BAŞVURULAN KAYNAKLAR</b>	V
<b>I. SÖZLÜKLER, GRAMER KİTAPLARI</b>	V
CODEX CUMANİCUS	V
KİTÂBÜ'L-İDRÂK Lİ LİSÂNİ'L-ETRÂK	V
EL-İDRÂK HAŞİYESİ	V
KİTÂB-I MECMÛ-I TERCÛMÂN-I TÜRKÎ VE ACEMÎ VE MUGALÎ	VI
ET-TUHFETÜ'Z-ZEKİYYE Fİ'L-LÛGATİ'T-TÜRKİYYE	VI
KİTÂBU BULGATÜ'L-MÜŞTÂK Fİ LÛGATİ-TÜRK VE'L-KIFÇAK	VI
EL-KAVÂNİNÜ'L-KÛLLİYE Lİ-ZABTİ'L-LÛGATİ'T-TÜRKİYYE	VI
ED-DÜRRETÜ'L-MUDİYYE Fİ'L-LÛGATİ'T-TÜRKİYYE	VII
<b>II. FIKİH KİTAPLARI</b>	
KİTÂB Fİ'L-FIKH	VII
KİTÂB Fİ'L-FIKH Bİ'L-LİSÂNİ'T-TÜRKÎ	VII
KİTÂB-I MUKADDİME-İ EBÛ'L-LEYSİ'S-SEMERKANDÎ	VII
İRŞÂDÜ'L-MÛLÛK VE'S-SELÂTİN	VIII
<b>III. OKÇULUKLA İLGİLİ KİTAP</b>	
KİTÂB Fİ İLMİN-NÜŞŞÂB	VIII
<b>IV. ATLARLA VE ATÇILIKLA İLGİLİ KİTAPLAR</b>	
KİTÂB Fİ RİYÂZÂTİ'L-HAYL	VIII
MÛNYETÜ'L-GUZÂT	VIII
BAYTARATU'L-VÂZİH	IX
<b>V. EDEBÎ ESER</b>	
GÛLİSTAN TERCÛMESİ (KİTÂB GÛLİSTÂN Bİ'T-TÜRKÎ)	IX
<b>SÖZLÜK HAZIRLANIRKEN GÖZ ÖNÜNDE BULUNDURULAN ESASLAR</b>	XI
<b>KISALTMALAR</b>	XIII
1. SÖZLÜK HAZIRLANIRKEN BAŞVURULAN KAYNAKLARIN KISALTMALARI	XIII
2. DİĞER KISALTMALAR	XIII
<b>BİBLİYOGRAFYA</b>	XV
<b>SÖZLÜK</b>	1-338

## ÖN SÖZ

Tarih sahnesine çıktığı günden şimdiye kadar onlarca devlet kurmuş ve önemli olaylarda özne olmuş olan Türk milletinin zengin bir tarihî geçmişe sahip olmasından daha doğal bir şey olmamalıdır. Dolayısıyla böyle bir ulusun düntüne ait ne varsa her biri kendi adına ve kendi içinde olmakla birlikte, topyekün Türklük için de değerlidir.

Bilindiği gibi, Kıpçak Türkçesinin Türk dili tarihi içinde önemli bir yeri vardır. Türkçenin bu tarihî görünümü her yönüyle ele alınıp incelenmeye değer olduğu gibi, aynı zamanda böyle bir işe girişmek, her ilgili için vazgeçilmez bir görevdir de. Zengin bir kelime hazinesi içeren Kıpçak Türkçesinin söz varlığının tam anlamıyla ortaya çıkabilmesi için bir sözlüğünün yapılması gerekiyordu. İşte bu çalışma, böyle bir gerekliliğe duyulan inançtan doğmuştur.

Türk dilinin tarihini araştıran ve bu dili sınıflandırarak ortaya koyan bilim adamlarının Kıpçak Türkçesi sahasında yazılmış kabul ettikleri eserler, ait oldukları dönem göz önünde bulundurulduğunda kesinlikle küçümsenmeyecek nitelik ve niceliktedirler. Bu eserlerin tek tek taranması ile ortaya çıkan "Kıpçak Türkçesi Sözlüğü"nü, birçok orijinal Türkçe kelime ihtiva etmesi bakımından olduğu gibi, Türkçe söz varlığımızın tarihî akış içinde hangi dönemlerde ne tür anlam incelikleri ve zenginlikleri kazandığı konusunda da iyi bir kaynak teşkil edeceği kanaatindeyiz. Bu çalışma sadece Türkçe kelimeleri değil, aynı zamanda söz konusu eserlerde geçen Arapça, Farsça, Yunanca, Hırvatça, Rumca, Slavca ve Moğolca kelimeleri de kapsamaktadır. Alıntı kelimelerin imlâlarının gözlemlenmesi bakımından da bu sözlük iyi bir imkân sağlayacaktır.

Bu çalışmanın eksiksiz ve kusursuz olduğu iddiasında değiliz. Yapıcı ve yol gösterici eleştiriler bizleri sevindirecektir.

Sözlüğün Türklük dünyasına ve Türk diline yararlı olmasını umuyoruz.

**Hazırlayanlar**



## SÖZLÜK HAZIRLANIRKEN BAŞVURULAN KAYNAKLAR

### I. SÖZLÜKLER, GRAMER KİTAPLARI

#### CODEX CUMANİCUS

Yazıldığı yer ve tarih belli olmayan bu eser anonimdir. Araştırmacılar, 13. yüzyılın sonu veya 14. yüzyılın hemen başında, Fransiskan tarikatine mensup Alman rahipler ve İtalyan tüccarlar tarafından yazıldığını tahmin etmektedirler. Kıpçak Türkçesine ait bir sözlük olan bu önemli eser, İtalyan ve Alman bölümü olmak üzere iki kısımdan oluşmaktadır. 55 yaprak olan İtalyan kısmı; biri alfabe sırası, diğeri de konulara göre tasnif edilmiş olan iki sözlükten oluşmaktadır. 27 yaprak olan Alman kısmı ise; karışık bir biçimde, Almanca-Kıpçakça ve Lâtince-Kıpçakça sözlükleri içermektedir. Bu bölümde dinî metinler, atasözleri ve bilmeceler de yer almaktadır. Codex Cumanicus'un mevcut tek yazması Venedik'te bulunan Saint Marcus Kütüphanesindedir. Kont Geza Kuun eserin tamamını, Lâtince çeviri ve açıklamalarla yayımlamıştır (1880). Danimarkalı Türkolog K. Grönbeck bir cilt faksimile (1936) bir cilt de sözlük olmak üzere (1942) eseri tam yararlanılabilir bir biçimde yayımlamıştır. Radloff, W. Bang ve T. Kowalski gibi bilginler de eser üzerinde çeşitli araştırmalar yapmışlardır.

#### KİTÂBÜ'L-İDRÂK Lİ LİSÂNİ'L-ETRÂK

Bu eser, Ebû Hayyan adlı Berberî asıllı bir Arap dilcisi tarafından 712/1312 yılında Kahire'de yazılmıştır. Eser, biri lügat, diğeri de gramer olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır. Mevcut iki yazmasından biri İstanbul Bayezid Kütüphanesinde, diğeri ise İstanbul Üniversitesi Kütüphanesindedir. Eser, Prof. Dr. Ahmet Caferoğlu tarafından 1931 yılında yayımlanmıştır.

#### EL-İDRÂK HAŞİYESİ

Kitâbü'l-İdrâk Li-Lisâni'l-Etrâk'in Veliyyüddin Egendi Kütüphanesindeki yazmasına bilinmeyen birisi tarafından ilâve edilen küçük bir lügatçedir; Veled İzbudak tarafından 1936 yılında Türk Dil Kurumu Yayınları arasında yayımlanmıştır.

## KİTÂB-I MECMÛ-I TERCÛMÂN-I TÛRKÎ VE ACEMÎ VE MUGALÎ

Konyalı Halil b. Muhamed b. Yusuf tarafından 1245 yılında Mısır'da yazılan veya istinsah edilen bu eser, 76 sayfadan oluşmaktadır. Hollandalı doğubilimci Martin Theodor Houtsma, eseri 1894'te Almanca olarak yayımlamıştır. Eser son olarak, Prod. Dr. Recep Toparlı, Prof. Dr. Sadi Çöğenli ve Doç. Dr. Nevzat Yanık tarafından yeniden hazırlanarak 2000 yılında Türk Dil Kurumu tarafından yayımlanmıştır.

## ET-TUHRETÛ'Z-ZEKÎYYE FÎ'L-LÛGATÎ'T-TÛRKÎYYE

Mukaddimesinde Kıpçak lehçesi ile yazıldığı ifade edilen bu gramer kitabı, 91 sayfadan ibaret olup 829 tarihinde yazıldığı tahmin edilmektedir. Tek yazması İstanbul Bayezid Kütüphanesinde bulunan eser, önce T. Halası Kun tarafından 1942 yılında Budapeşte'de, daha sonra da Besim Atalay tarafından 1945 yılında İstanbul'da yayımlanmıştır.

## KİTÂBU BULGATÛ'L-MÛŞTÂK FÎ LÛGATÎ'T-TÛRK VE'L-KİFÇAK

İçindeki bir kayıttan 1451 yılından önce yazıldığı anlaşılan bu eserin müellifi Cemâleddin Ebû Muhammed et-Türkî adlı bir Türktür. Arapça-Türkçe bir sözlük niteliğinde olan bu eserin tek yazması Paris Bibliothèque Nationale'dedir. 88 yapraktan ibaret olan yazma, isimler ve fiiller olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır. Ananiasz Zajackowski eserin isimler bölümünü 1938, fiiller bölümünü de 1954 yılında Varşova'da yayımlamıştır.

## EL-KAVÂNİNÛ'L-KÛLLİYE LÎ-ZABTÎ'L-LÛGATÎ'T-TÛRKÎYYE

Yazarı bilinmeyen ve malzeme bakımından zengin bir muhtevası olan bu eser de Mısır'da yazılmıştır. Bu gramer kitabında fiil konusu diğer eserlere oranla daha geniş tutulmuştur. Mevcut tek yazması Süleymaniye Kütüphanesindedir. 169 sayfadan ibaret olan eser, ilk defa Fuad Köprülü'nün önsözüyle Kilisli Rifat Bilge tarafından 1928 yılında neşredilmiştir. Daha sonra Macar Türkolog S. Telegdi, Kilisli Rifat Bilge'nin yayımını esas alarak eserin bir kısım özelliklerini ve fihristini Almanca olarak 1937 yılında yayımlamıştır. Eser son olarak, Prof. Recep Toparlı, Prof. Dr. Sadi Çöğenli ve Doç. Dr. Nevzat Yanık tarafından yeniden hazırlanarak 1999 yılında Türk Dil Kurumu tarafından yayımlanmıştır.

## ED-DÜRRETÜ'L-MUDİYYE Fİ'L-LÜGATİ'T-TÜRKIYYE

Ananiasz Zejaczkowski tarafından ilim dünyasına tanıtılan bu sözlük, 24 yaprak olup Hüsrev b. Abdullah'ça istinsah edilmiştir. 1965 yılında Zajaczkowski tarafından neşredilen eser, dönemi içinde önemli bir yere sahiptir. Prof. Dr. Recep Toparlı, Türk Dil Kurumu Tarihî Devirler Yazı Dilleri Gramerleri Projesi çerçevesinde eseri yayıma hazırlamıştır. Eser, Türk Dil Kurumu tarafından 2003 yılında yayımlanacaktır.

## II. FIKIH KİTAPLARI

### KİTÂB Fİ'L-FIKH

Adından da anlaşılacağı gibi bu eser bir fıkıh kitabı olup, Arapça aslından satırlı olarak çevrilmiştir. Tamamı 266 yapraktan ibaret olan eserin eldeki tek yazması Süleymaniye Kütüphanesi'ndedir. Doç. Dr. Recep Toparlı, eseri dil özellikleri bakımından inceleyerek 1993 yılında Atatürk Üniversitesi yayımları arasında yayımlamıştır .

### KİTÂB Fİ'L-FIKH Bİ'L-LİSÂNİ'T-TÜRKİ

Bu eser, 1421 yılında vefat eden Sultan Tatar'ın hazinesinde bulunduğundan, söz konusu tarihten önce yazıldığı tahmin edilmektedir. Müellifi ve yazıldığı yer belli değildir. Farklı fıkıh kitaplarından toplanan fetvaları içermektedir. Tek yazması İstanbul Millet Kütüphanesi'ndedir. Mehmet Emin Açar, eser üzerinde doktora çalışması yapmıştır.

### KİTÂB-I MUKADDİME-İ EBÛ'L-LEYSİ'S-SEMERKANDÎ

Bu dinî eseri, Semerkantlı Ebû'l-Leys, Kansu Gavri için Arapçadan çevirmiştir. Süleymaniye Kütüphanesi'deki yazması bilinen tek nüsha olup, Esenbay b. Sudun tarafından bilinmeyen bir tarihte istinsah edilmiştir. Eser, 47 sayfadır. Zajaczkowski 1959'da eserin dil özelliklerini, sözlüğünü, Arap ve Lâtin harfleriyle yazılmış metnini; 1962'de de faksimilesini yayımlamıştır. Yard. Doç. Dr. Recep Toparlı, eserle ilgili çalışmasını 1987 yılında yayımlamıştır.

## İRŞÂDÜ'L-MÛLÛK VE'S-SELÂTİN

Arapçadan satır altı olarak çevrilen bir eserdir. Yazılış amacı, melik ve sultanlara yol göstermektir. Mütercimi belli olmayan bu eserin müstensihî, Berke İbn-i Berâküz İbn-i Kandûn İbn-i Ögü'dür. 29 kitap, 56 bap ve 93 fasıldan oluşan 498 sayfalık esere ait tekyazma, Süleymaniye Kütüphanesinde. Eser üzerinde Recep Toparlı tarafından doktora çalışması yapılmıştır. Bu çalışma, 1992 yılında Türk Dil Kurumu tarafından yayımlanmıştır.

### III. OKÇULUKLA İLGİLİ KİTAP

#### KİTÂB FÎ İLMİ'N-NÜŞŞÂB

Mahdum Tolu Bey'in isteği üzerine Arapçadan çevrilen bu eser okçulukla ilgilidir. Mevcut iki yazmasından biri İstanbul Bayezid Kütüphanesi'nde, diğeri de Paris Bibliothèque Nationale'dedir. Ananiasz Zajackowski, Paris yazmasını 1956 yılında Varsova'da yayımlamıştır. Recep Şirin, eseri Riyâzâtü'l Hayl ile birlikte inceleyerek üzerinde yüksek lisans çalışması yapmıştır.

### IV. ATLARLA VE ATÇILIKLA İLGİLİ KİTAPLAR

#### KİTÂB FÎ RİYÂZÂTİ'L-HAYL

Eser, Farsçadan çeviridir. Mütercimi, çeviri yeri ve tarihi belli olmayan kitap at kullanma ile ilgilidir. Eldeki iki yazmasından biri İstanbul Bayezid Kütüphanesi'nde, diğeri ise Paris Bibliothèque Nationale'dedir. Eser üzerinde, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde iki bitirme çalışması yapılmıştır. Recep Şirin, eseri Kitâb Fî İlmî'n-Nüşşâb ile birlikte inceleyerek üzerinde yüksek lisans çalışması yapmıştır.

#### MÛNYETÜ'L-GUZÂT

Eser, binicilik ve atıcılıkla ilgili olup, Arapça aslından kimin çevirdiği ve çeviri yeri ve tarihi bilinmemektedir. Topkapı Sarayı III. Ahmed Kütüphanesi'nde bulunan biricik yazması 115 sayfadır. 1970 yılında Ananiasz Zajackowski tarafından yayımlanan

Münyetü'l-Guzât, daha sonra Mustafa Uğurlu tarafından yeniden hazırlanarak 1987'de Kültür Bakanlığı'nca yayımlanmıştır. Kurtuluş Öztopçu da eseri 1989 yılında Harvard Üniversitesi'nde yayımlamıştır. (Munyatü'l-Ghuzat, A 14 th -Century Mamluk-Kipchak Military Treatise : Münyetü'l-Guzat, 14. Yüzyıla ait Memlûk-Kıpçakçasıyla Yazılmış Askerî Bir Risale, Chicago 1989, Harvard Üniversitesi, IV + 223 s.)

## BAYTARATU'L-VÂZİH

Bu eser de, Kitâb fî İlmi'n-nüşşâb gibi, Mahdum Tolu Bey'in isteği üzerine Arapçadan çevrilmiştir. Veterinerlikle ilgili çeşitli bilgileri içeren bu eserin iki yazması mevcuttur. Birincisi İstanbul Topkapı Sarayı Revan Köşkü Kütüphanesi'nde, ikincisi ise, Paris Bibliothèque Nationale'dedir. İlk kez Saadet Çağatay tarafından ilim dünyasına tanıtılan eser üzerinde Mehmet Emin Açar bir doktora çalışması yapmıştır.

## V. EDEBÎ ESER

### KİTÂB GÜLİSTÂN Bİ'T-TÜRKÎ

İranlı Şeyh Sâdi-i Şirâzi'nin Gülistan adlı eserinin çevirisinden ibaret olan bu kitabın mütercimi Saraylı Seyf'tir. Mütercim, kendinden de kimi eklemelerde bulunarak eserin tam bir çeviri havasına sokulmasını kısmen engellemiştir. 355 yapraktan ibaret olan eserin çeviri tarihi, 793/1391'dir. Bilinen tek yazması Hollanda'da Leiden Akademisi Kütüphanesi'ndedir. İhtiva ettiği zengin dil malzemesinden dolayı bu eser, sık sık ilim adamlarının dikkatini çekmiş, inceleme konusu yapılmıştır. Dr. Feridun Nafiz Uzluk bir ön sözle birlikte tıpkı basımını 1954 yılında yayımlamıştır. Ali Fehmi Karamanlıoğlu'nun 1967 yılında bu eser üzerinde hazırladığı doçentlik tezi, 1978'de Milli Eğitim Bakanlığı yayınları arasında çıkmıştır. Bu yayın, genişletilmiş biçimiyle Türk Dil Kurumu tarafından 1989 yılında yeniden basılmıştır. A. Bodrogligeti, eseri 1969 yılında Budapeşte'de yayımlamıştır. Prof. Dr. Emir Nadjib de iki cilt hâlinde hazırlamış olduğu eseri 1975 yılında Alma-Ata'da yayımlamıştır.

## KIPÇAK TÜRKÇESİ SÖZLÜĞÜ HAZIRLANIRKEN GÖZ ÖNÜNDE BULUNDURULAN ESASLAR

Çalışma sırasında göz önünde bulundurulan yöntemleri maddeler hâlinde şöyle sıralayabiliriz :

1. İlk olarak, eserler üzerlerinde yapılan çalışmalardan ayrı şekilde taranarak kelimeler ve kelime grupları alfabetik olarak fişlendi.

2. Elde edilen fişler harmanlandı ve madde başı olacak kelimelerin hangi eserlerde geçtikleri yay araç içinde gösterildi.

3. Aynı kökten gelen Türkçe kelimeler *krş.* kısaltmasıyla birbirine gönderildi :  
**arğsız** Ansızın, birdenbire (GT) *krş.* **ansız**, **ansızın**

4. Farklı anlamlar aynı madde başında alt alta yazıldı ve her anlamın hangi eserde yer aldığı açıkça gösterildi.

**bağ-** 1. Batmak, dalmak (BM, BV, CC, Gİ, GT, İM, KF, Kİ, KK, MG, MS, TZ).

2. (Güneş, ay vb.) batmak (İM, KF, KK, TA). 3. Ortadan kaybolmak (CC). 4. Gömülme (MG)

5. Birbirleriyle ilgisi olmayan anlamlar ayrı maddeler hâlinde yazıldı :

**bar** (I) Var, mevcut (BV, CC, GT, İM, İN, Kİ, KK, RH, TZ) *krş.* **var**

**bar** (II) Bir çeşit çalgı, saz (TZ )

6. Madde başı olarak verilen kelimelerle yapılmış birleşik kelimelerde anlam değişikliği varsa başka bir maddede başı olarak verildi. Anlam değişikliği olmayanlar aynı maddede verildi :

**başga** Başka, diğer (Gİ, İM, MS) *krş.* başka. **başga kün** yarından sonraki gün (BM) *krş.* **basagı kün**, **başgı kün**

7. Türkçe kelimelerin dışındaki kelimelerin kökenleri de kısaltmalarla belirtildi.

8. Dönemin ilgili özelliğini de yansıtması amacıyla sayı sıfatları ve zamirler de sözlüğe alındı.

9. Uzun i'ler, ĩ biçiminde gösterildi.

## KISALTMALAR

### 1. SÖZLÜK HAZIRLANIRKEN BAŞVURULAN KAYNAKLARIN KISALTMALARI

- BM** : Kitâbu Bulgatü'l-Müşâk Fî Lügati't-Türk Ve'l-Kıfçak  
**BV** : Baytaratu'l-Vâzih  
**CC** : Codex Cumanicus  
**DM** : Ed-Dürretü'l-Mudiyye Fî'l-Lügati't-Türkiyye  
**GT** : Gülistan Tercümesi (Kitâb Gülistân Bi't-Türkî)  
**İH** : El-İdrâk Haşiyesi  
**İM** : İrşâdü'l-Mülûk Ve's-Selâtin  
**İN** : Kitâb Fî İlmi'n-Nüşşâb  
**KF** : Kitâb Fî'l-Fıkh  
**KFT** : Kitâb Fî'l-Fıkh Bi'l-Lisâni't-Türkî  
**Kİ** : Kitâbü'l-İdrâk Li-Lisâni'l-Etrâk  
**KK** : El-Kavanînü'l-Küllîyye Li-Zabti'l-Lügati't-Türkiyye  
**MG** : Münyetü'l-Guzât  
**MS** : Kitâb-ı Mukaddime-i Ebu'l-Leysi's-Semerkandî  
**RH** : Kitâb Fî Riyâzâti'l-Hayl  
**TA** : Kitâb-ı Mecmû-ı Tercümân-ı Türkî ve Acemî ve Mugalî  
**TZ** : Et-Tuhfetü'z-Zekiyye Fî'l-Lügati't-Türkiyye

### 2. DİĞER KISALTMALAR

- |              |                   |             |                 |
|--------------|-------------------|-------------|-----------------|
| <i>Ar.</i>   | : Arapça          | <i>Far.</i> | : Farsça        |
| <i>Hind.</i> | : Hintçe          | <i>Hr.</i>  | : Hırvatça      |
| <i>İsl.</i>  | : Slâvca          | <i>İt.</i>  | : İtalyanca     |
| <i>krş.</i>  | : Karşılaştırınız | <i>mec.</i> | : Mecazî olarak |
| <i>Moğ.</i>  | : Moğolca         | <i>Rum.</i> | : Rumca         |
| <i>Rus.</i>  | : Rusça           | <i>Yun.</i> | : Yunanca       |

## BİBLİYOGRAFYA

- AĞAR, Mehmet Emin, Baytaratü'l-Vâzıh, Marmara Üniv., İstanbul 1986, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).
- AĞAR, Mehmet Emin, Kitâb-ı fi'l-Fıkh bi'l-Lisâni't-Türkî, Marmara Üniv., İstanbul 1989, (Yayımlanmamış Doktora Tezi).
- ARAT, R. Rahmeti, "Kıpçak", İslâm Ansiklopedisi
- ATALAY, Besim, ET-Tuhfetu'z-Zekiyye, Türk Dil Kurumu Yayınları, İstanbul 1945.
- BERBEROĞLU, Gönül, Kitab u Mukaddime-i Ebu'l-Leysi's-Semerkindî, İstanbul 1976, Türkiyat Enstitüsü Tezler Kısmı : 1759.
- BİLGE, Rifat, El-Kavâninü'l-Küllîye Li Zabtî'l-Lugati't-Türkiyye, Türkiyat Enstitüsü Yayınları, İstanbul 1928.
- BODROGLİGETİ, A, A Fourteenth Century Turkic Translation of Sadi's Gülistan (Sayf-ı Saray'ı's Gülistan bi't-türki), Budapest 1969.
- BÜNGÜL, Nureddin Nuri, Kitâb Fî İlmi'n-Nüşşâb, Ülkü Basımevi, Konya 1944.
- CAFEROĞLU, Ahmet, Türk Dili Tarihi I-II, Enderun Yayınevi, İstanbul 1984.
- CAFEROĞLU, Ahmet, Abu Hayyan, Kitâb al-İdrâk li-lisân al-Atrak, Türkiyat Enstitüsü Yayınları, İstanbul 1931.
- CAN, Özgür, Baytaratü'l-Vâzıh -Metin-İndeks, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul 1988.
- ÇİRİK, Birgül, Kitâb ü Fi'l-Fıkh Bi'l-Lisâni't-Türkî, İstanbul 1961, Türkiyat Enstitüsü Tezler Kısmı : 559.
- ÇOTUKSÖKEN, Yusuf, Kitâb Fî Riyazatü'l-Hayl (metin-indeks), İstanbul 1970, Türkiyat Enstitüsü Tezler Kısmı : 969.
- ECKMANN, Janos, "The Mamluk Kipthak Literature", Central Asiatic Journal VIII, 1963.
- ECKMANN, Janos, "Memluk Kıpçakçasının Oğuzcalaşmasına Dair", Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten, 1964.
- ERDEM, Şükran, Kitab ü Fi'l-Fıkh Bi'l-Lisani't-Türkî Üzerinde Bir Dil İncelemesi, İstanbul 1973, Türkiyat Enstitüsü Tezler Kısmı.
- GRONBECH, K., Komanisches Wörterbuch, Kopenhag 1942, 315 s.
- İZBUDAK, Veled, El-İdrâk Haşiyesi, Türk Dil Kurumu Yayınları, Devlet Basımevi, İstanbul 1936.
- KARAMANLIOĞLU, Ali Fehmi, "Kıpçaklar ve Kıpçak Türkçesi", Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi, XII, 1962, s. 181.
- KARAMANLIOĞLU, Doç. Dr. Ali Fehmi, Seyf-i Sarayî, Gülistan Tercümesi (Kitâ Gülisân Bi't-Türkî), Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 1989.



- KARAMANLIOĞLU, Doç. Dr. Ali Fehmi, Kıpçak Türkçesi Grameri, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 1994.
- KOPRAMAN, K. Yaşar, Mısır Memlukleri Tarihi, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 1989.
- KÖPRÜLÜ, Mehmed Fuad, Türk Edebiyatı Tarihi, İstanbul 1926.
- MANSUROĞLU, Mecdud, "Ebu Hayyan", İslâm Ansiklopedisi.
- MUSTAFA BEY (İdadi Müdürü), Kitâbü'l-İdrâk li-Lisâni'l-Etrâk, Matbaa-i Amire, İstanbul 1309 (1890).
- NADJİB, E. A. Tyurkoyazıçınıy Pamyatnik XIV veka "Gülistan" Seyfa Sarai i Yego Yazık, çast pervaya, Alma-Ata, 1975, 210 s.; çast vtoraya, Alma-Ata, 1975,
- OYMAN, Yurdagül, Münyetü'l-Guzat Üzerinde Bir Dil Tetkiki, İstanbul 1950, Türkiyat Enstitüsü Tezler Kısmı : 520.
- ÖZTOPÇU, Kurtuluş, Kitâb Fi Riyazatü'l-Hayl'ın Gramer Hususiyetleri, İstanbul 1971, Türkiyat Enstitüsü Tezler Kısmı : 1080.
- ÖZTOPÇU, Kurtuluş, Munyatu'l-Ghuzat, A 14 th -Century Mamluk-Kipchak Military Treatise : Münyetü'l-Guzat, 14. Yüzyıla ait Memlûk-Kıpçakçasıyla Yazılmış Askerî Bir Risale, Chicago 1989, Harward Üniversitesi, IV + 223 s.)
- SEYF-İ SARÂİYİ, Gülistan Tercümesi, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 1954.
- ŞİRİN, Recep, Kitâb fi Riyâzâtü'l-Hayl, Kitâb fi İlmi'n-Nüşşâb, Atatürk Üniversitesi, Erzurum 1989, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).
- TOGAN, Zeki Velidî, Umumî Türk Tarihine Giriş, İstanbul 1970.
- TOPARLI, Yard. Doç. Dr. Recep, Kitâb-ı Mukaddime-i Ebû'l-Leysi's-Semerkindî, Atatürk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Yayınları, Erzurum 1989.
- TOPARLI, Doç. Dr. Recep, İrşâdü'l-Mülûk ve's-Selâfîn, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 1992.
- TOPARLI, Doç. Dr. Recep, Kitâb fi'l-Fıkh (Şekil Bilgisi Özellikleri- Örnek Metin) Atatürk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Yayınları, Erzurum 1993.
- TOPARLI, Prof. Dr. Recep, ÇÖĞENLİ, Prof. Dr. Sadi, YANIK, Doç. Dr. Nevzat H El-Kavânînu'l-Külliyeye Li-Zabti'l-Lugati't-Türkiyye, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 1999.
- TOPARLI, Prof. Dr. Recep, ÇÖĞENLİ, Prof. Dr. Sadi, YANIK, Doç. Dr. Nevzat H Kitâb-ı Mecmû-ı Tercümân-ı Türkî ve Acemî ve Mugalî, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 2000.
- TOPARLI, Prof. Dr. Recep, VURAL, Dr. Hanifi, Kıpçak Türkçesi, Seyran Yayınları, Sivas 2000.
- TOYGAN, Ferda, Münyetü'l-Guzat (transkripsiyonlu metin ve indeks), İstanbul 1973, Türkiyat Enstitüsü Tezler Kısmı : 1973.

- UĞURLU, Mustafa, Münyetü'l-Guzat, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 1987.
- ZAJACKOWSKI, Ananiasz, Słownik arabsko-kipzaki z okersu Pastwa Mamelucktigo, Bulgat al-Muştaq fi lugat al-Türk wa'l-Qifzaq, Czecs. II. Verba, Prace Orientalistycznej, Zakład Orientalistyki Polskiej Akademii Nauk, 86+138 s., Warszawa 1954.
- ZAJACKOWSKI, Ananiasz, "Mameluko-Turecko wersja Arabskiego tractatu o luznictwie z. PIV.", Rocznik Orientalistycznej, XX, 1955, s. 139-261.
- ZAJACKOWSKI, Ananiasz, Vocabulaire arabe-Kiptchak de l'epoque de l'etat Mamelouk. Bulgat al-Muştaq fi lugat al-Türk wa'l-Qifzak l-ere partie, Le Noam, Prace Orientalistycznej, Zakład Orientalistyki Polskiej Akademii Nauk Warszawa 1958, XXII + 14 + 28 levha
- ZAJACKOWSKI, Ananiasz, "Mamelucko-Kipzacki Przkład Arabskiego Traktatu Mukaddima Abou'l-Lait as-Samarkandi", Rocznik Orientalistycznej, XXIII/1, 1959, s. 73-79.
- ZAJACKOWSKI, Ananiasz, Le Traite Arabe, Mukaddima Abou'l-Lait as-Samarkandi en version Mamelouk-Kiptchak, Warszawa, 1962, 108 s.
- ZAJACKOWSKI, Ananiasz, "Un glossaire Arabe-Kiptchak Retrouve", Ural-Altäische Jahrbücher, c. : 35, 1964, s. 369-383. (Türkçeye çeviri : Ç. Bedii İbrahimoglu, "Yeni Bulunmuş Arapça-Kıpçakça Bir Sözlük", Türk Kültürü Araştırmaları, 1969, S.3,6, s. 181-196.
- ZAJACKOWSKI, Ananiasz, "Chapitres choisis du Vocabulaire arabe-kiptchak 'ad-Durrat al mudî'a fi-l-lugat at-turkiyya'" (I), Rocznik Orientalistycznej, XXIX/I, s. 39-98, Warszawa 1965.
- ZAJACKOWSKI, Ananiasz, "Chapitres choisis du Vocabulaire arabe-kiptchak 'ad-Durrat al mudî'a fi-l-lugat at-turkiyya'" (II), Rocznik Orientalistycznej, XXIX/II, s. 67-116, Warszawa 1965.
- ZAJACKOWSKI, Ananiasz, "Chapitres choisis du Vocabulaire arabe-kiptchak 'ad-Durrat al mudî'a fi-l-lugat at-turkiyya'" (III), Rocznik Orientalistycznej, XXXI/I, Warszawa 1968.
- ZAJACKOWSKI, Ananiasz, "Material kolokwialny arabsko-kipczacki w Słowniku 'ad-Durrat al mudî'a fi-l-lugat at-turkiyya'" Rocznik Orientalistycznej, XXXII/II, s. 19-62, Warszawa 1969.
- ZAJACKOWSKI, Ananiasz, "Le Traite de l'art Chevareresque (furusiya) en version Mamelouk Kiptchak" Rocznik Orientalistycznej, XXXIII/II, s. 21-66, Warszawa, 1970.

**a** A!, Ey! (KK, TZ) *krş.* ay (IV)  
**āb** (I) *Far.* Su (GT)  
**āb** (II) *Far.* Rivayete göre Hz. Âdem'in ekinini yiyen karga (İN)  
**aba** Anne (Kİ)  
**ābā** *Ar.* Kaba kumaş, yünden yapılmış giysi (BV, GT)  
**ābādān** *Far.* Şen, bayındır (İM)  
**abağa** *Moğ.* Amca (CC)  
**abak** (I) Put, suret (İM, TZ)  
**abak** (II) Koku kutusu (TA)  
**abanūs** *Ar.* Kerestesi siyah ve sert bir ağaç (İM)  
**abav** Şaşma bildirir (TZ) *krş.* abay, abu  
**abay** Şaşma bildirir (TZ) *krş.* abav, abu  
**abd** *Ar.* Kul (Gİ, KF, KFT, MS)  
**ābdest** *Far.* Abdest (İM) *krş.* avdaz, avdes  
**ābeş** *Ar.* Boş, amaçsız (KF)  
**ābher** *Ar.* Nergis çiçeği (GT)  
**abışka** Yaşlı, ihtiyar (CC, TA, TZ) *krş.* abuşka  
**ābid** *Ar.* Kul, ibadet eden (GT, İM, KF)  
**ablak** *Ar.* Yuvarlak yüzlü (RH)  
**abra-** Korumak, savunmak (CC)  
**abrağ** Kumaş (Kİ)  
**abramak** Savunma, koruma (CC)  
**abraş** *Ar.* Alaca benekli at, tüysüz yerlerinde uyuz gibi illeti olan at (RH)  
**abru** Ahmak (TA)  
**abu** Şaşma bildirir (TZ) *krş.* abav, abay  
**abuşka** Yaşlı, ihtiyar (CC) *krş.* abışka  
**āc** *Ar.* 1. Fil dişi (GT) 2. Deve kemiği (KFT)  
**ācāye** *Ar.* Anası tarafından emzirilmeyen çocuk (BV)  
**ācāyib** *Ar.* Şaşılacak, tuhaf (GT, KFT, MG)  
**ācb** *Ar.* Kuyruk sokumu (BV)  
**āceb** (I) *Ar.* Şaşılacak, tuhaf (Gİ,

GT, KF).

**āceb** (II) *Ar.* Acaba (GT)

**ācebā** *Ar.* Acaba (GT)

**ācem** *Ar.* İranlı, Arap olmayan (GT, İM, İN, RH)

**ācemce** *Ar.T.* Farsça (GT)

**ācemī** (I) *Ar.* Arap olmayan kimse (KFT)

**ācemī** (II) *Ar.* Acemi, herhangi bir sanata veya işe yeni başlayan (İN)

**ācib** *Ar.* Şaşılacak şey (GT)

**ācibe** *Ar.* Alışılmış olmayan (BV)

**ācin** *Ar.* Hamur tutma (BV)

**āciz** *Ar.* Güçsüz, zavallı (Gİ, GT, KF, KFT)

**ācizlik** *Ar.T.* Güçsüzlük, zavallılık (İM)

**acur** Kurtlanmış (TZ)

**ācuz** *Ar.* Son, ahir, her nesnenin dibi ve kökü (BV)

**ācve** *Ar.* Medine hurması (İM)

**acz** *Ar.* Güçsüzlük, zavallılık (GT)

**ācžā** *Ar.* Dübürü büyük kadın (KF)

**aç** (I) Aç, acıkmış, tok zıddı (BV, CC, GT, İM, Kİ, TA) *krş.* açI (III), açık (II), aş (II)

**aç** (II) Açlık (GT)

**aç-** (I) 1. Açmak, aralamak, açık duruma getirmek (BM, BV, CC, Gİ, GT, İN, KF, KFT, Kİ, MG, RH, TA, TZ) *krş.* aş-(III) 2. Ortaya çıkarmak (BM, MS) 3. Neşretmek (İM) 4. Genişletmek, rahatlatmak (İM) 5. Bir işe başlamak (İM) 6. Bir yeri ele geçirmek, zapt etmek (İM)

**aç-** (II) Acıkmak (CC, GT, İM, KK) *krş.* açık-

**aç-** (III) Perişan olmak (KK)

**açI** (I) 1. Acı (BV, CC, DM, Gİ, GT, KF, Kİ, KK, İM, TA, TZ) **açI aş** şap (CC) **açI erbeke** turp (TA) 2. Tuzlu (İM) **açI şu** tuzlu su (DM) **açI teñiz** tuzlu su, tuzlu deniz (DM, KK) **açI tiñiz** tuzlu su, tuzlu deniz (DM) 3. Acı yoğurt (TZ)

**açI** (II) Üzücü, üzüntü veren, acı, ke-

der (KF) *krş.* açığ, açuv (II)

**açı** (III) Aç, acıkmış olan (TZ) *krş.*

aç (I), açık (II), aş (II)

**açı-** 1. Acımak (BV) 2. Bacakların arası sıcaktan kızarak yanmak (TZ)

**açııcı** Açan (KF)

**açığ** Üzücü, üzüntü veren, acı, keder (GT) *krş.* aç (II), açuv (II)

**açırgan-** Ekşimek, acımak (CC)

**açık** (I) 1. Açık, örtülü olmayan (BM, BV, CC, İM, MG, TZ) *krş.* açuk (I) 2. Rahat, ferah (İM)

**açık** (II) Aç, acıkmış olan (TZ) *krş.* aç (I), aç (III), aş (II)

**açık** (III) Hastalık veya kederden yatma, humma (TA)

**açık-** Acıkmak (CC, GT, TZ) *krş.* aç- (II)

**açıl-** (I) 1. Açılmak, açık duruma gelmek (BM, BV, CC, Gİ, İM, KF, Kİ, MG, MS) 2. Açıklanmak, izah edilmek (KFT) 3. Yüzden bir şeyi çıkarmak (İM) 4. Ele geçirilmek (İM) 5. Açığa çıkarılmak, ortaya çıkmak (İM)

**açıl-** (II) Orucu bozulmak (İM)

**açın-** (I) Acı duymak, acınmak (TZ)

**açın-** (II) Açılmak, ortaya çıkmak (İM)

**açırğa-** Acımak, acınmak (CC)

**könül açırğamağ** pişman olmak (CC)

**açırğan-** Pişman olmak (CC)

**açıt-** Acıtmak, acı vermek (Gİ, KF, TZ)

**açkı** Amca (TA)

**açkuç** Anahtar, kilit (CC, İM, TA)

**açlık** Açlık, tok olmama (Gİ, GT, İM, KF, KFT)

**açmak** Açıklama, yorum (KFT)

**açtur-** Açtırmak (Kİ)

**açuk** (I) 1. Açık, örtülü olmayan (BV, Gİ, GT, İM, İN, KF, Kİ, MG, MS, RH) *krş.* açık (I) 2. Keşfedilmiş, açık (İM) 3. Bulutsuz, açık hava (İM) 4. Fethedilmiş, ele geçirilmiş (İM) 5. Aşıkâr, meydanda, ortada (İM)

**açuk** (II) Çıplak (TA)

**açuk** (III) Kaygan, kayıcı (İM)

**açuk** (IV) Dağılmış (İM)

**açuv** (I) Sancı, ağrı (CC)

**açuv** (II) Yas, matem, üzüntü (CC)

*krş.* aç (II), açığ

**ad** Ad, isim, lâkap, unvan (Gİ, İN, KF, KFT, Kİ, MG, MS) *krş.* ad, at (I)

**‘ad** Ar. Ad kavmi (Gİ, KF, MG)

**ad** Ad, isim, lâkap, unvan (DM, KK) *krş.* ad, at (I)

**ada** Ada, her yanı su ile çevrilmiş kara parçası (Kİ, TZ) *krş.* atov, atuv, otuv

**ada-** Ad vermek, unvan vermek, lâkap takmak (TZ) *krş.* ata-, atta-, aya- (I)

**adâb** Ar. Yol yordam, yol yöntem (GT)

**adağ** Ayak (Kİ) *krş.* ayağ, ayak (I), azak

**‘adalet** Ar. Adalet, âdillik, hak ve hukuka uygunluk (KFT)

**‘adam** Ar. (< âdem) Kişi, insan (KK) *krş.* âdem (I), azam

**adâmi** Ar. (< âdemî) İnsanoğlu (İM) *krş.* âdemî

**adan-** Ad verilmek, lâkap takılmak (İN, Kİ, TZ) *krş.* atan-

**‘adâvet** Ar. Düşmanlık (GT)

**‘âde** Ar. Âdet, görenek, alışılmış şey (BV, İM, KFT, MG, RH) *krş.* ‘âdet 1

**‘aded** Ar. Sayı, adet (Gİ, İM, KF)

**‘adel** Ar. Yük dengi (BV)

**‘adem** Ar. Yokluk (Gİ, GT)

**âdem** (I) Ar. İnsan, adam (Gİ, GT, İM, İN, KFT, RH, TZ) *krş.* ‘adam, azam

**âdemoğlı** insan, insanoğlu (BV, MS).

**âdem** (II) Ar. Âdem peygamber (BV, KF)

**âdemî** Ar. İnsanoğlu (Gİ, GT, KF, RH) *krş.* âdâmi

**‘ades** Ar. Mercimek (BV, GT, İN)

**‘âdet** Ar. 1. Âdet, görenek, alışılmış şey (Gİ, GT, KF) *krş.* ‘âde 2. Huy, alışkanlık (İN, MG, RH)

**adım** Adım (TA, TZ) *krş.* atım, at-

lam

‘**adil** Ar. Doğru, adaletli davranan (Gİ, GT, KF, KFT)

‘**adl** Ar. Adalet, doğruluk, adaletli olma (Gİ, GT, KF)

‘**adllık** Ar.T. Adalet, doğruluk, adaletli olma (İM, KFT)

‘**adn** Ar. Bir cennet adı (İM)

**adsız barmak** Küçük parmak ile orta parmak arasındaki parmak (KK, TA) *krş.* atsız barmak, atsuz barmak

‘**adü** Ar. Düşman (GT) *krş.* ‘adüv

‘**adüv** Ar. Düşman (GT) *krş.* ‘adü

**afacân** Ar. Far. (< âfet-1 cân) Anı ölüm (İH)

**âfât** Ar. Belâlar, afetler (Gİ)

**âfet** Ar. Belâ, büyük felâket (BV, İM, KF, KFT, MG)

‘**afif** Ar. İffetli, namuslu (Gİ, İM, KF)

‘**afiyet** Ar. Rahatlık, sağlık (Gİ, GT, İM, KF)

**afriyyûn** Ar. Bir bitki adı (BV)

‘**afv** Ar. Af, bağışlama (Gİ, GT, İM, KF)

**ag** (I) Ak, beyaz (BV) *krş.* ah, ak

**ag** (II) Ağ, iplik, sicim, tel gibi ince şeylerden kafes biçiminde yapılmış örgü (BM, CC, GT, TA, TZ) *krş.* av (II)

**ag** (III) Pantolonun iki bacak arasındaki genişliği (Kİ)

**ag-** (I) Yükselmek, yukarı çıkmak (BM, Kİ, MG)

**ag-** (II) Akmak (CC, İM) *krş.* ah- (I), ak-

**aga** Ağabey, büyük erkek kardeş (CC, KK)

**agaç** 1. Ağaç (BV, CC, Gİ, GT, İM, İN, KF, KFT, Kİ, MG, RH, TA) *krş.* ağaş 1 **agaç eri** ormancı (TA) 2. Değnek, sopa, asa (GT, İM, KFT, Kİ) *krş.* ağaş 2

**agaçlık** Orman, ağaçlık yer (İM) *krş.* ağaşlık

**agâh** Far. Uyanık, haberdar (BV, GT, İM, İN, RH)

**agar-** 1. Yaşlanmak, saç sakal ağar-

mak (Kİ, TZ) *krş.* açar- 1 2. Ağarmak, beyazlamak (Kİ, RH, TZ) *krş.* açar- 2

**agart-** Ağartmak, beyazlatmak, rengini soldurmak (TZ)

**agaş** 1. Ağaç (DM, KK) *krş.* ağaş 1 2. Değnek, sopa, asa (KK, TZ) *krş.* ağaş 2

**agaşlık** Orman, ağaçlık yer (DM) *krş.* ağaşlık

**agâz** Far. Başlama (GT). **agâz kıl-** terennüm etmek (GT)

**agi** (I) Zehir (TZ) *krş.* agu, avu, uvu

**agi** (II) Cömert, eli açık (Kİ) *krş.* ağı

**agi** (III) Bir tür ipek (Kİ)

**agil** Ağıl, koyun ve keçi sürülerinin gecelediği çit ve duvarla çevrili yer (KFT, Kİ)

**agin-** Yükselmek, yukarı çıkmak (CC, Kİ, TA) *krş.* agınan-

**agınan-** Yükselmek, yukarı çıkmak (CC) *krş.* agın-

**agındır-** Yukarı çıkartmak, yükseltmek (CC)

**agingaç** Merdiven (Kİ, TA) *krş.* ağingıç, ağinguç

**agingiç** Merdiven (CC) *krş.* ağingaç, ağinguç

**aginguç** Merdiven (CC) *krş.* ağingaç, ağinguç

**agir** (I) Ağır, hafif olmayan (BM, DM, Gİ, İM, KF, KFT, Kİ, KK, TA, RH, TZ) *krş.* avur

**agir** (II) Can sıkıcı (İM) **agir kel-** can sıkmak (İM)

**agir** (III) Kalın, dayanıklı (İM).

**agir** (IV) Üstün, tercih edilir, değerli (İM) **agir kel-** üstün olmak, tercih edilme (İM)

**agir** (V) Şan, şeref, şöhet (CC)

**agir** (VI) Ağırılık, göz kararı kabul edilen bir ağırlık ölçüsü birimi (CC, İN, RH)

**agir** (VII) Çok, zorlu (GT, MG)

**agir-** (I) (eşek) Anırmak (Kİ)

**agir-** (II) Ağırılmak, acımak (BM, CC) *krş.* agrı-, agrur- avur- (II)

**ağırh** Ağrı, acı, sancı (CC) *krş.* ağrı (I), ağrığ 1, ağırh, ağırık, ağrın-, arı (VI), avruk

**ağırila-** Ağırlamak, hürmet etmek, ikram etmek (CC, GT, İM, Kİ, KK, TA) *krş.* avurla- (I)

**ağırhğ** Kıymetli, değerli (BV)

**ağırhık** Ağırlık, ağır olma durumu (KFT)

**ağırısıy** Saygı (CC) *krş.* avursı

**ağırşak** Yün, iplik eğirilen iği ağır-laştırmak için alt ucuna geçirilen yarım küre ağaç (DM, TA, TZ) *krş.* ağırşak

**ağışdır-** Birlikte akıtmak (CC)

**ağız** Ağız (BV, CC, DM, GT, İM, KF, KFT, Kİ, KK, MG, MS) *krş.* aız, avuz (I)

**ağız-** Akıtmak (İM)

**ağla-** (I) Ağlamak (Gİ, KF, Kİ, KK, TA) *krş.* ıgla-, ıla-, yağla- (II), yığla-, yıyla-, yokla-

**ağla-** (II) Anlamak (KK) *krş.* ağna- (II), añla-

**ağlak** Keçi yavrusu (Kİ) *krş.* avlak, oğlak (I), oğulak, ovlak, ulağ

**ağlâl** *Ar.* Boynak takılan zincirler, prangalar (Gİ, İM)

**ağludaş** Komşu (TA) *krş.* oğludaş

**ağna-** (I) Yere yatıp debelenmek (İM, Kİ, TA) *krş.* avna-, ığna-

**ağna-** (II) Anlamak (BV) *krş.* ağla- (II), añla-

**ağrı** (I) 1. Ağrı, acı, sancı (GT, KFT, TA) *krş.* ağırh, ağrığ 1, ağırh, ağırık, ağrın, arı (VI), avruk 2. Baş ağrısı (İM)

**ağrı** (II) 96 miskal tutarında bir ağır-lik ölçüsü (GT, İM)

**ağrı** (III) Dirhem, para (DM)

**ağrı-** Ağrımak, acımak (BV, CC, Gİ, GT, İM, KF, Kİ, İN, RH) *krş.* ağır- (II), ağırur-, avur- (II)

**ağrığ 1.** Ağrı, acı, sancı (BV, İM) *krş.* ağırh, ağrı (I), ağırh, ağırık, ağrın-, arı (VI), avruk 2. Göz iltihabı (İM)

**ağrış** Ağrı, acı, sancı (CC) *krş.* ağırh, ağrı (I), ağrığ 1, ağırık, ağrın-, arı

(VI), avruk

**ağrık** Ağrı, acı, sancı (CC, KFT) *krş.* ağırh, ağrı (I), ağrığ 1, ağırh, ağrın-, arı (VI), avruk

**ağrın** Ağrı, acı, sancı (BV) *krş.* ağırh, ağrı (I), ağrığ 1, ağırh, ağırık, arı (VI), avruk

**ağrıt-** Acıtmak, ağrıtmak (GT, İM, Kİ, MG)

**ağrıttur-** Ağrıttırmak, ağrı çekmesini sağlamak (Kİ)

**ağruk** Ağırlık, yol eşyası (Kİ)

**ağrur-** Ağrıtmak, acıtmak (CC) *krş.* ağır- (II), ağrı-, avur- (II)

**ağsur-** Aksırmak, hapşırarak (KFT) *krş.* ahsur-, akşur-

**ağu** Zehir (BM, GT, KFT, RH, TA) *krş.* ağı (I), avu, uvu

**ağul 1.** Zihniyet, görüş tarzı (CC). 2. göntül (CC)

**ağurçuk** Satranç (Kİ)

**ağurşak** Yün, iplik eğirilen iği ağır-laştırmak için alt ucuna geçirilen küre ağaç (Kİ) *krş.* ağırşak

**ağuz** Deve veya koyunun ilk sütü (Kİ) *krş.* avuz (II), ovuz, öz

**ağuzluğ** At gemi (CC)

**ağuz oğlan** Süt emen çocuk (TA)

**ağyâr** *Ar.* Yabancılar (GT)

**ağ** Ak, beyaz (CC) *krş.* ağ (I), ak

**âh** *Far.* Feryat, ah (Gİ, GT, İM, KFRH)

**ağ-** (I) Akmak (CC) *krş.* ağ- (II), ak-

**ağ-** (II) Yağma için akın yapmak (Kİ)

**âğar** *Ar.* Başka, diğer (GT)

**ağça** (I) Akça, beyazca (CC)

**ağça** (II) Akçe, para (Gİ, KFT) *krş.* ahsa, akça, akşa

**âhd** *Ar.* Yemin, ant, söz (Gİ, GT, İM, KF, KFT, MS)

**ağhed** *Ar.* Ahmak, uzun boylu (BV)

**ağım** Akım (CC)

**âhî** *Ar.* Kardeş (GT)

**âhir** *Ar.* Son, nihayet (BV, Gİ, GT, İM, İN, KF, KFT, MG, MS)

**âhiret** *Ar.* Ahiret, öbür dünya (BV).

Gİ, GT, İM, KF, MS)

**ahkâm** Ar. Hükümler (İM, KFT, MG)

**ahlâk** Ar. Ahlâk (GT)

**ahlık** Beyazlık, aklık (CC) *krş.* aklık

**ahmak** Ar. Ahmak, akılsız (GT, İM)

*krş.* akmak

**ahmer** Ar. Kırmızı (BV)

**ahres** Ar. Dilsiz, konuşamayan (GT)

**ahsur-** Aksırmak, hapsırmak (Gİ, KF, MS) *krş.* ağsur-, aqsur-

**ahşa** Akçe, para (DM, KK) *krş.* ahça (II), akça, akşa

**ahşam** Akşam (BM, Gİ, GT, İM, KF) *krş.* akşam

**ahtar-** Aktarmak, devirmek, yere yıkamak (GT) *krş.* ahtur-, akdar-, akdur-, akhtar-

**ahtur-** Döndürmek, çevirmek, baş aşağı getirmek (BM) *krş.* ahtar-, akdar-, akdur-, akhtar-

**ahûr** Far. Ahır, hayvan barınağı (BV, DM, TA)

**ahvâl (I)** Ar. Ok atarken hedefi göstermek, nişan almak (İN)

**ahvâl (II)** Ar. Hâller, durumlar (BV, İM)

**ahvel** Ar. Şaşı (GT, RH)

**aız** Ağız (Kİ) *krş.* ağız, avuz (I)

**ak** Ak, beyaz (BV, CC, DM, Gİ, GT, İM, İN, KF, KFT, Kİ, KK, MG, MS, RH, TA) *krş.* ağ (I), ah

**ak aş** as denilen derisi makbul hayvanın ak renklisi, kakum (İH)

**ak aygır** Yemen taraflarında görülen bir yıldız (BM, Kİ, TZ)

**ak az** bacaklarında beyaz lekeler bulunan sarı at (Kİ)

**ak bal** arı balı (DM)

**ak pars** beyaz pars (Kİ)

**ak-** Akmak (BV, Gİ, GT, İM, KF, KFT, Kİ, MG, TZ) *krş.* ağ- (II), ah- (I)

**akabe** Ar. Yokuş, tepe (Gİ, İM)

**akâl** Ar. Ağaçtaki çatlak veya kurt yenği (MG)

**akar** İrmak, çay (BM)

**akar** Ar. Para getiren mülk (İM)

**akar-** (I) 1. Yaşlanmak, saç sakal ağarmak (İM, KF) *krş.* aġar- 1 2 Aġar-

mak, beyazlamak (KK) *krş.* aġar- 2.

**akar-** (II) Tan yeri açılıp aydınlanmak (İM)

**akarsu** İrmak, akarsu (KF, TA)

**akart-** Tan ağarmak (İM)

**akça** Akçe, para (BM, BV, CC, İM, KF, Kİ, MG, TZ) *krş.* ahça (II), ahşa, akşa

**akd (I)** Ar. Sözleşme (BV, GT, İN)

**akd (II)** Ar. Kılıç demirinde bulunan benekler (MG)

**akd (III)** Ar. Baġ, düġüm (MG)

**akdar-** Aktarmak, döndürmek, baş aşağı getirmek (KF) *krş.* ahtar-, ahtur-, akdur-, akhtar-

**akdur-** Aktarmak, döndürmek, baş aşağı getirmek (KF) *krş.* ahtar-, ahtur-, akdar-, akhtar-

**akı** Cömert, eli açık (TA) *krş.* aġı (II)

**akıbe(t)** Ar. Son, nihayet (MG, MS)

**akıl** Ar. Akıllı (BV, Gİ, GT, İM, KF, KFT)

**akıl balıġ** erginliğe ermiş (İM)

**akıla** Ar. (I) Akıllı kadın (İM)

**akıla** Ar. (II) Baba tarafından akraba (KFT)

**akın (I)** Akın, baskın (Kİ, TA) **akın it-** akın yapmak, yağmalamak (TA)

**akın (II)** Dalga (TZ)

**akır** Ar. Ok atarken yapılan hatadan dolayı elin yağır olması (İN)

**akış-** Bir yöne doğru birçok kimsenin koşması (Kİ)

**akıt-** Akıtmak (GT, İM, KFT, MG)

**akif** Ar. İbadet için bir yere kapanan (GT)

**akik** Ar. Kıymetli, kırmızı renkli taş (BV, İM)

**akir** Ar. Yaralanmış (BV)

**akkar** Ar. Devaların aslı (BV)

**akl** Ar. Akıl, us (BV, Gİ, GT, İM, KF, MG) *krş.* haġıl

**aklan-** Temizlenmek (KF)

**aklık** Beyazlık, aklık (İM) *krş.* ahlık

**akli** Ar. Akılla ilgili (İM)

**akmak** Akın, sel (TZ)

**akmak** Ar. (< ahmak) Ahmak, ap-

tal, akılsız (CC) *krş.* aılmak

**akmık** Boza (DM)

**aknuna** Kağı arabası (DM)

**akr** Ar. Yara (MG)

**akreb** Ar. Akrep, zehirli bir hayvan (GT, İM, KFT)

**akrın** Yavaş, sakin, sessiz (CC, MG, TZ) *krş.* arkın, arkın (I)

**akrın-** Acele etmek (KK) *krş.* arkın-

**akruk** Kaçan beygirin yakalandığı ip, otlakta atın bağlandığı ip (Kİ, TA)

**aks** Ar. Aksı, zıt, ters (Gİ, GT, İM, KF, KFT, MG)

**aksa-** Aksamak (BM, BV, Kİ, RH)

**akşah** Aksak, topal (CC, İM, KFT, Kİ, TZ) *krş.* akşak

**akşak** Aksak, topal (KK) *krş.* akşah

**akşila** Dar nesne (TZ)

**akşur-** Aksırmak, hışırmak (BM, İM, Kİ, TA) *krş.* ağısur-, ağısur-

**akşa** Akçe, para (TZ) *krş.* aıça (III), aışa, akça,

**akşam** Akşam (CC, GT, TA) *krş.* aışam

**aktar-** Aktarmak, döndürmek, baş aşağı getirmek (Kİ, KK, TZ) *krş.* aıhtar-, aıhtur-, akdar-, aıdur-

**aktaran-** Aktarılmak (TZ)

**aktaş** Köle (TZ) *krş.* aktaşı

**aktaşı** Köle (TZ) *krş.* aktaş

**akulakaz** Telli turna, alaca kaz (BM)

**akvâ** Ar. Çok sağlam, kuvvetli (MG)

**al (I) 1.** Al renkli, kızıl, kırmızı (İH, RH, TA) **2.** Ala benekli (CC)

**al (II)** Doru at (İH, Kİ)

**al (III) 1.** Hile, dalavere, kurnazlık (CC, GT, Kİ).

**âl** Ar. Soy sop, aile, silâle (KF)

**al- (I) 1.** Almak (BM, BV, DM, Gİ, GT, İM, İN, KF, KFT, Kİ, KK, MG, MS, RH, TA, TZ) **2.** Tutmak (TA)

**al- (II)** Evlenmek (CC)

**al- (III)** Yardımcı fiil (CC, GT, MG)

**cân al-** Öldürmek (GT) **destür al-** izin almak, müsaade almak (GT) **hazz al-**

zevk almak, hoşlanmak (GT) **ıayra al-** geri almak, sözünden dönmek (CC) **könül al-** gönülünü kazanmak (GT) **öç al-** intikam almak (GT) **satın al-** satın almak, alışveriş yapmak (GT)

**ala (I)** Benekli, alaca (CC, GT, İM, KK, TZ) *krş.* alaça (I)

**ala (II)** Alaca at (Kİ) *krş.* alaça (II)

**alâ** Ar. En yüksek, yüce (GT)

**ala-** Değiştirmek (TZ)

**alaboğa** Büyük deniz hayvanı (CC)

**alabota** Kaz ayağı (CC)

**alabula** Alaca bulaca (TZ)

**alaça (I)** Ala renkli, alaca (CC, DM, TA, RH) *krş.* ala (I)

**alaça (II)** Ala renkli at (Kİ) *krş.* ala (II)

**alaçu** Çerden çöpten yapılan küçük adı çadır, kulübe, baraka, evcik (İH) *krş.* alaçuk

**alaçuk** Çerden çöpten yapılan küçük adı çadır, kulübe, baraka, evcik (CC) *krş.* alaçu

**alağan** Değişken (BV)

**alāk (I)** Fikir ayrılığı (Kİ)

**alāk (II)** Sarnıç, havuz (BM)

**alāk (III)** Pekiştirme edatı (TZ)

**alāk-** Fikirleri ayrılmak (Kİ)

**alāka** Ar. İlgi, bağlantı (MG)

**ala kidiş** Melez at (TA)

**alām** Ar. Bayraklar, sancaklar (CC)

**alāmet** Ar. İz, belirti, nişan (BV, Gİ, GT, İM, KF, KFT, MG, RH)

**alar** Onlar (GT, KK, TZ) *krş.* allar, anlar, onlar

**alāt** Ar. Aletler (KFT)

**alay** Öyle, öylece, o şekilde (CC, GT, MG)

**ala yapışkan** Balıkçıl (BM)

**alça** Alçak, aşağı, yüksek olmayan (BV) *krş.* alçak, alşak

**alçak** Alçak, aşağı, yüksek olmayan (GT, KFT) *krş.* alça, alşak

**alçaklık** Alçak gönüllülük (İM) *krş.* alşaklık



**alçal** Ala renkli, çil (TA)

**alçu (I)** Alçı (KFT)

**alçu (II)** Bir tür yemiş (Kİ)

**alda-** Aldatmak, kandırmak (CC, GT, İM, KFT, Kİ, MG, TA, TZ) *kış. yalda-*

**aldan-** Aldanmak, kandırılmak (GT, KFT, Kİ, TZ)

**aldanıl-** Aldanılmak, kandırılmak (KFT)

**aldur-** Aldırmak, kaptırmak (BV, Gİ, GT, İM, KF)

**alef** Ar. Hayvan yemi (BV, İM)

**ale'l-gafle** Ar. Dalgınlıkla (KF)

**alem** Ar. Bayrak (BV, GT, İM, MG)

**âlem** Ar. 1. Dünya, âlem (Gİ, GT, İM, KFT, MG), 2. Halk (Gİ, GT, İM, KF, MG)

**a'lem** Ar. En iyi bilen (Gİ)

**'ale's-şabâh** Ar. Sabahleyin (GT)

**âlet** Ar. Alet, araç, savaş ve at donanımı (İM, MG)

**alev** Far. Alev (BV)

**'alevi** Ar. Hz. Ali'yi seven (İM, KFT)

**'aleyhi'l-la'net** Ar. "Allah'ın lâneti onun üzerine olsun" anlamında bir söz (İM)

**'aleyhi's-selâm** Ar. "Allah'ın selâmı onun üzerine olsun" anlamında bir söz (GT, İN, RH)

**'aleyke** Ar. "Senin üzerine olsun" anlamında bir söz (İM)

**algıg-** Aşağılamak (TA)

**algış** Alkış, sena, övgü; hayır dua (CC, DM, KK, TZ) *kış. alkış. algış eyle-* hayır dua etmek (KK)

**algışla-** Hayır dua etmek (DM)

**algışlı** Kutsal, aziz (CC)

**alığ** Korkak (TA)

**alın (I)** Alın (BV, DM, Gİ, KF, RH, TA, TZ)

**alın (II)** Ön, cephe, karşı (CC, GT, İM, Kİ, MG)

**alın-** 1. Alınmak (İM, KF, Kİ, KK, MG) 2. Ele alınmak, konu edilmek (İM)

**alınçı** Taşkın adam (Kİ)

**alış-** (I) Değişmek, değiştirmek, takas etmek (CC, İM)

**alış-** (II) Tokalaşmak, el sıkışmak (İM)

**alışdur-** Alıştırmak (BV) *kış. alış-* dur-

**alıştur-** Değiştirmek (CC)

**âli** Ar. Yüce, yüksek (BV, GT, MG)

**'alikh** (I) Ar. Hayvana bir defada verilen yem (BV, RH)

**'alikh** (II) Ar. Sakız (BV)

**'âlim** Ar. Bilgin (Gİ, GT, İM, KF, KFT, MG, MS, RH)

**'âliye (I)** Ar. Süngü başı, toynağın ardı (BV)

**'âliye (II)** Ar. Yüce, ulu (MG)

**alkış** Alkış, sena, övgü; hayır dua (Kİ, TZ) *kış. algış*

**alkışçı** Alkışlayan, öven (MG)

**all** Ön taraf, bir şeyin önündeki yer (CC, GT)

**Allâh** Ar. Allah, Tanrı (Gİ, GT, İM, KF, MS)

**Allâh te'âlâ** Ar. "Yüce Allah" (MS)

**Allâhu ekber** Ar. "Allah en büyük-tür" anlamında bir söz (İM, MS)

**'âlâme** Ar. Çok bilen (GT)

**allar** Onlar (KK, TZ) *kış. alar, anlar, onlar*

**alleyoğ** "Allah'a çok şükür" anlamında bir söz (CC)

**alma** Elma (BV, CC, DM, GT, İM, KFT, Kİ, KK, TA, TZ) *kış. elma*

**almaklık** Alma işi (KFT)

**almazlık** Evlenmeme (CC)

**almış** Para olarak değeri (TZ)

**alp** Kahraman, cesur, yiğit (Kİ, TA)

**alpak yay** Bir tür yay (İH)

**alpavut** Asker (CC, TZ)

**alşak** Alçak, aşağı, yüksek olmayan (DM, KK, TZ) *kış. alça, alçak*

**alşaklık** Alçak gönüllülük (Gİ) *kış. alçaklık*

**alt** Alt, bir şeyin altında kalan kısım (BM, BV, CC, Gİ, GT, İM, İN, KF, KK, MG, MS, RH, TA, TZ) *kış. alt*

**alt** Alt (TA) *kış. alt*

**altağu** Altısı bir arada (Kİ)  
**altar** Mihrap (CC)  
**altı** Altı (sayı) (BM, BV, CC, DM, Gİ, GT, İM, İN, KF, KFT, Kİ, KK, MG, MS, TA, TZ)  
**altmış** Altmış (sayı) (BM, CC, DM, GT, İM, KF) *krş.* altmış, altmış, atmış  
**altın** Altın (DM, TZ) *krş.* altın, altun, altun  
**altın** Altın (DM, TA) *krş.* altın, altun, altun  
**altınçı** Altıncı, sarraf (RH) *krş.* altunçu  
**altın kır** Kılıç askısı, alt kemer (CC)  
**altmış** Altmış (sayı) (Gİ, KK) *krş.* altmış, altmış, atmış  
**altmış** Altmış (sayı) (TA) *krş.* altmış, altmış, atmış  
**altun** Altın (BM, CC, DM, Gİ, GT, İM, KF, KFT, MG, TA) *krş.* altın, altın, altun  
**altun** Altın (KK, TA) *krş.* altın, altın, altun  
**altunçu** Altıncı, sarraf (CC) *krş.* altunçu  
**altunla-** Bir şeye altın sürmek, yaldızlamak (İM)  
**altuz-** Aldırmak, kaptırmak (Kİ)  
**alu** (I) Alış (TZ)  
**alu** (II) Borcunu ödemeyen (Kİ)  
**âlû** *Far.* Şeftali (TA)  
**aluç** Alıç, yabancı elma (BV)  
**aluç** Hayvan esvabından olan şey, örtü, palan vb. (Kİ)  
**alukla-** Palanı düzeltmek, hazırlamak (Kİ)  
**aluşdur-** Alıştırmak (KF) *krş.* alışdur-  
**am** Dişilik organı (CC, Kİ, KK, TA, TZ)  
**am** *Ar.* Umumî, genel (Gİ, İM, KF, KFT)  
**amâ** *Ar.* Kör, gözleri görmeyen (GT, KFT)

**âmâc** *Far.* Nişan tahtası, hedef (Kİ, MG) *krş.* omaç, umaç  
**aman** Meşe ağacı (TA)  
**amân** (I) *Ar.* Eminlik, korkusuzluk (Gİ, KF, KFT)  
**amân** (II) *Ar.* Bağış, bağışlama (Gİ, İM, KF)  
**amânlık** *Ar.T.* Aman verilmiş yer, güvenli yer (KFT)  
**amaşe** *Far.* (< hemîşe) Daima, her zaman (CC) *krş.* hemîşe  
**ambar** *Ar.* (< anbar) Ambar (CC) *krş.* ambür  
**amçuk** Dişilik organı (DM, Kİ, TA)  
**amel** *Ar.* İş, amel (Gİ, GT, KF, İN, MG, MS, RH)  
**ameldâr** *Ar. Far.* İşî olan, hizmet eden, iş sahibi (GT, İH)  
**amen** *Hr.* < *Ar.* (< âmin) Âmin, öyle olsun (CC) *krş.* âmin  
**amgur** Yağmur (CC) *krş.* yağmur, yamğur, yamğur  
**amit-** Eğilmek (TZ)  
**ami** *Ar.* Gözsüzlük, gözleri görmeme (BV, İM)  
**amil** (I) *Ar.* İdare memuru, amir (GT)  
**amil** (II) *Ar.* Sebep (Gİ)  
**amil** (III) *Ar.* Bildiklerini uygulayan kişi (Gİ, KFT, RH)  
**amil** (IV) *Ar.* Vergi tahsiline memur kişi (KF)  
**âmin** *Ar.* Âmin, öyle olsun (Gİ, İM, KF, MS) *krş.* âmen  
**amiyy** *Ar.* Cahil, okuma yazma bilmeyen (GT)  
**amm** *Ar.* Amca, babanın erkek kardeşi (İM, KFT)  
**ammâ** *Ar.* Ama, lâkin, fakat (BV, Gİ, GT, İM, İN, KF, KFT, MG, RH) *krş.* immâ (I)  
**ammâl** *Ar.* Devlet memurları, idareciler (GT)  
**amme** *Ar.* Baş yarığının bir çeşidi (İM)  
**amrak** (I) Sevgili, aziz (CC) **am-**

**rak bol-** âşık olmak (TA)

**amrak (II)** Eğilme (TZ)

**amüd** Ar. Direk, sütun (İM, İN)

**an** Hudut, sınır ; iki tarla arasındaki dar yolcu (İH)

**añ** Engel (Kİ)

**añ-** Anmak, hatırlamak, zikretmek (GT, Kİ, MS, TA)

**ana** Anne (BM, CC, Gİ, GT, İM, KF, KFT, Kİ, KK, TA, TZ) **ana kız qarın-daş** teyze, annenin kız kardeşi (BM)

**aña** Ona (BM, BV, Gİ, TA)

**anahtar** Rum. Anahtar (TZ)

**anak** Ar. Yürüyüş, hayvan yürüyüşü (MG, RH)

**anarı** Öte taraf, ileriye doğru (İH)

*krş.* anğaru

**anayt-** Böyle söylemek (CC)

**anbar** Far. Ambar (GT) *krş.* ambar

**anber** Ar. Güzel koku (GT, İM)

**ança** O kadar, öylesine, öylece (CC, İM)

**ançağına** Biraz, azıcık (CC)

**ançak** Ancak, yalnız (BM, BV, CC, Gİ, İM, KF, Kİ, TZ)

**ançık** Merdiven (TZ) *krş.* ançık

**ançılayın** Onun gibi (İM)

**and** Ant, yemin (Gİ, İM, KF, TA) *krş.*

ant

**anda** 1. Orada (BM, DM, İM, Kİ, TA) *krş.* anda 2. Onda (Gİ, İM)

**anda** Orada (KK) *krş.* anda 1

**andan** (I) Sonra (Kİ)

**andan** (II) Ondan (Gİ, TA) *krş.*

andan

**andan** Ondan (KK) *krş.* andan (II)

**andavuk** Onun gibi (Kİ)

**andi** Öyle, böyle bir (CC)

**andi-** Sabırsızlıkla beklemek, pusu kurmak (CC)

**andur-** Andırmak, hatırlatmak (TA)

**anduz** Andız otu, eskiden ilaç olarak kullanılan bir ot (İH) *krş.* antuz

**anğaru** Öteki taraf, ileriye doğru (BM) *krş.* anarı

**anğı** Aklı az, salak kimse (İH)

**anğıç** Merdiven (TZ) *krş.* ançık

**anğit** Anğıt kuşu (Kİ) *krş.* anıt

**anı** Onu (Gİ, KK)

**anıķ** Hazır, hazırlanmış (TZ) *krş.*

anuk

**anın** Onun (TA) *krş.* anuñ

**anınça** Kadar, ...dığı sürece (CC)

**anır** (I) Pelikan kuşu (DM)

**anır** (II) Müddet, mühlet, süre (Kİ)

*krş.* anur

**anıt** Anğıt kuşu (İH, Kİ) *krş.* anğit

**anıt-** 1. Bir şey yapmayı tasarlamak, niyet etmek (İH) 2. Mücerret bir şeyi hazırlamak (İH)

**anlar** Onlar (BM, DM, Gİ, KF, Kİ, KK, MS, TA) *krş.* alar, allar, onlar

**añla-** Anlamak (BM, CC, GT, KFT, Kİ, MG) *krş.* ağla- (II), ağna- (II)

**añlat-** Anlatmak (GT)

**añlı** Zeyrek, anlayışlı (TZ) *krş.* añlu

**anlık eyle-** Lâkırdıda tutulmak, sersem olmak (İH)

**añlu** Zeyrek, anlayışlı (Kİ) *krş.* añlı

**añ mañ** Şaşkın, şaşkınlık (MG)

**anra-** Haykırmak, inlemek (İH)

**ansız** Ansızın, birdenbire (Kİ) *krş.*

añsız, ansızın

**añsız** Ansızın, birdenbire (GT) *krş.*

ansız, ansızın

**ansızın** Ansızın, birdenbire (CC)

*krş.* añsız, ansız,

**ant** Ant, yemin (CC, GT, İM, İN, KFT, Kİ, KK) *krş.* and **ant bir-** yemin etmek (KK)

**ant iç-** yemin etmek (CC, İM, KF, TZ) **ant iş-** yemin etmek (DM, Kİ, KK)

**antda tutul-** yeminini yerine getirmek (İM)

**antat-** Üzülmek, kederlenmek (Kİ)

**antuz** Andız otu, eskiden ilaç olarak kullanılan bir ot (İH) *krş.* anduz

**anıķ** Hazır, hazırlanmış (GT, İM, İN, Kİ) *krş.* anıķ

**anıķla-** Hazırlamak (CC, Kİ)

**anıķlan-** Hazırlanmak (CC, İM, TA)

**anul anul** Ağır ağır, yavaş yavaş (İH)

**anun** Onun (Gİ, KK) *krş.* anın

**anur** Müddet, mühlet, süre (BM) *krş.* anır (II)

**anuz** *Far.* (< henüz) Henüz (CC) *krş.* hanuz, henüz

**anzerüt** *Ar.* Anzerut ağacı ve reçinesi (RH)

**apak** Bembeyaz (DM, KK, TA) *krş.* appak

**apostol** *Hr.* Havarî (CC)

**apostolik** *Hr.* Havarîlik (CC)

**appağ** Bembeyaz (DM, İM, Kİ, KK, RH) *krş.* apak

**aprağ** (I) Kumaş (TZ)

**aprağ** (II) Yıpranmış (TZ) *krş.* oprak

**aprağ** (III) Tanrı yayı, yeşil kuşak (TZ)

**apsa** Tabut (TZ)

**apsak** Telli kavak (CC)

**aptal** *Ar.* Aptal (TZ)

**aptallan-** *Ar. T.* Aptallanmak (TZ)

**ar** *Ar.* Utanma, hayâ (GT, TZ) **ar** *kör-* ayıp görmek, ayıplamak (GT)

**ar** Yormak, yorulmak, âciz bırakmak, kuvvetten düşürmek (BM, BV, CC, GT, İH, Kİ, TA, TZ)

**ara** Ara, açıklık (BM, BV, CC, GT, İM, İN, KF, Kİ, KK, MG, MS, TA, TZ)

**ara-** (I) Aramak, araştırmak (İH)

**ara-** (II) Parmaklarının arasını hilâllemek, aralamak (MS) *krş.* arala- (I)

**arab** *Ar.* Arap (BV, Gİ, GT, İN, KF, KFT, MG, MS)

**arab** Araba (CC, TA, TZ)

**arabça** *Ar. T.* Arapça (Kİ)

**arabi** (I) *Ar.* Arap milletinin bir ferdi (BV, Gİ, İN, KFT, MG, MS)

**arabi** (II) *Ar.* Arapça (MG)

**arâbi** *Ar.* Çölde oturan Arap (GT, KF)

**arabiyyet** *Ar.* Araplık (KFT)

**arâf** *Ar.* Cennet ve cehennem arasında tasavvur olunan yer (GT)

**arafâ(t)** *Ar.* Arafat dağı (İM, KF)

**arâğ** Çok ince (KF)

**arâğ** *Ar.* Ter, terleme (GT)

**arâklı** Bir cins keten bezi (CC)

**arala-** (I) Parmaklarının arasını hilâllemek, aralamak (İM, KF) *krş.* ara-(II)

**arala-** (II) Arasını bulmak (KFT)

**aralaş-** Birbirine tutturmak (İM)

**ârâm** *Far.* Dinlenme, rahat (GT)

**aramaklık** Arama (KFT)

**aran** (I) *Ar.* Bacak, but (BV)

**aran** (II) *Ar.* Hararet (BV)

**aran** (III) *Ar.* Bıçılğan otu (BV)

**aran** (IV) *Ar.* Atın tabanında çıkan nasır (RH)

**arâslan** Arslan (BM, BV, CC, DM, GT, İM, KF, KFT, Kİ, RH, TZ) *krş.* arslan, aslan, astlan

**arâşma** Heybe (DM) *krş.* artmak

**arav** Arı, temiz, pak, günahsız (CC) *krş.* arı (I), arığ, aru (I), aruğ (II), arov, uru

**arçıla-** *Moğ.* Tartışmayı kesmek (CC)

**ard** 1. Ard, arka, bir şeyin ardında kalan kısmı (DM, Gİ, KF, Kİ, MS) *krş.* art 1  
2. Son (BV)

**ardğarı** Arka, geri, arkaya, geriye (Gİ) *krş.* artkaru, atkari, atkari

**arduğ** Ardıc ağacı (İH)

**arefe** *Ar.* (I) Atın yelesi (BV).

**arefe** *Ar.* (II) Dinî bayramlardan bir önceki gün (Gİ, KF)

**arfa** Arpa (DM, KK) *krş.* arpa

**arg** Nehir, ırmak (BM) *krş.* arğ (III)

**argaç** Dokunan bezin enliliğine gerilen ipliği (İH)

**argan** Evcil köpek (BM)

**argırmak** Soyu iyi köpek (TZ)

**argış** Kervan kafilisi (İH)

**arğa** Arka, arka taraf (CC) *krş.* arğa (I)

**arğa-** Acelesi olmak (CC)

**arı** (I) Arı, saf, temiz (CC, Gİ, GT, İM, KF, Kİ, MG, MS, RH) *krş.* arav arığ 1, arık (II), arov, aru (I), uru **arı tiröv** temiz hayat

**arı** (II) Buradan başlayarak, buradan

itibaren (CC) **kök arı baķ-** göĝe doĝru bakmak (TZ)

**arı** (III) Namuslu, iffetli (CC)

**arı** (IV) Oraya (TZ)

**arı** (V) Arı, bal arısı (TA) *krş.* aru (II)

**arı** (VI) Ağrı, acı (BM) *krş.* aĝrılıĝ,

aĝrı (I), aĝrılıĝ 1, aĝrılıĝ, aĝrılıĝ, aĝrılıĝ, avruk

**arı-** (I) Temizlemek, temiz olmak (BV)

*krş.* aru-

**arı-** (II) Yorulmak (İM)

**arıçı** Temizleyici (KF)

**arid-** Temizlemek (KF, KFT) *krş.*

arıl-, arut-

**arıdıçı** Temizleyici (KF)

**arıĝ** 1. Arı, saf, temiz (BV, İM, Kİ)

*krş.* arav, arı (I), arık (II), arov, aru (I), uru

2. Kutsal, mübarek (İM) 3. Güzel, hoş (İM)

**arıĝlıķ** 1. Münezzehlak (İM) 2. Temizlik (İM) *krş.* arılıķ, arılıķ, aruvlıĝ

**arıĝ** Zayıf, cılız (CC) *krş.* arık (I), arķ (II), aruk 1

**arıĝ** (I) Zayıf, cılız (BV, GT, TZ) *krş.* arılı, arķ (III), aruk 1

**arıĝ** (II) Temiz, saf, arı (KF) *krş.*

arav, arı (I), arıĝ 1, arov . aru (I), uru

**arıĝ** (III) Kuş pisliĝi (Kİ)

**arıĝla-** Zayıflamak (TZ) *krş.* aruĝla-

**arıĝsuz** Temiz olmayan (CC)

**arıĝ taķ** Çoban yıldızı, üç orion yıldızı (TZ) *krş.* aruĝ taķ

**arıl-** Temizlenmek (Gİ, KF)

**arıla-** 1. Ululamak, yüceltmek (MS)

2. Berat etmek (CC) 3. Temizlemek (Gİ, KF) *krş.* arula-

**arılıķ** Temizlik (Gİ, İM, MS) *krş.*

arıĝlıķ 2, arılıķ, aruvlıĝ

**arılıķ** Temizlik (Gİ, KF) *krş.* arıĝlıķ

2, arılıķ, aruvlıĝ

**arın-** Temizlenmek (BV, CC, Gİ, İM, KF, KFT, Kİ, MG, MS) *krş.* arun-

**arınıçı** Temizlenen (KF)

**arış** Dokunacak bezin uzunluĝuna gerilen iplik (İH)

**arıt-** 1. Temizlemek (BM, BV, CC, Gİ,

İM, KF, Kİ, MS, TZ) *krş.* arıd-, arut 2

Ayıklamak (İH) 3. Kabuĝunu soymak (TZ)

**arız** Ar. Bozukluk, kusur (KF)

**arızi** Ar. Sonradan olan, dıştan gelen, geçıci (Gİ)

**arif** Ar. Arif, bilen (GT)

**arıyan** Ar. Atın arka budunun yoĝun eti (BV)

**arıyet** Ar. Ödünç (İM, KFT)

**arķ** (I) Kol (GT)

**arķ** (II) Zayıf, cılız (Kİ) *krş.* arılı, arık (I), aruk 1

**arķ** (III) Nehir, ırmak (Kİ) *krş.* arĝ

**arķa** (I) Arka, arka taraf (BV, Gİ, KF, KFT, Kİ, MG, MS, İN, TZ) *krş.* arĝa

**arķa** (II) Züriyet, soy sop (İM)

**arķa** (III) Yardımcı (Gİ) **arķa ber-** yardım etmek (TA)

**arķa** (IV) Sırt (CC, DM, İM, İN, KK, MG, RH, TA).

**arķalan-** Dayanmak, güvenmek (MG)

**arķalař kıl-** Yardım etmek (TA)

**arķataķ** Küçük kafası ileriye doĝru çıkık olan (Kİ)

**arķın** Yavaş, sakin, sessiz (MG) *krş.* aķrın, arķun (I)

**arķunluk** Yüze gülme, müdara (İM)

**arķrı** Eğri, meyilli, eğri büĝrü (CC) *krş.* arĝuru, arķurı, arķuru

**arķüb** Ar. Ökçe siniri (BV)

**arķun** (I) 1. Yavaş, sakin, sessiz (BV, CC, Gİ, GT, İH, İN, KF, Kİ, MG, RH)

*krş.* aķrın, arķın **arķun yürü-** ayaĝını köstekli gibi dolaştırarak bidi bidi yürümek (İH) 2. Gizli, hafif (İM, MS)

**arķun** (II) Yaban ayırını ile evcil kısırdan olan at (BV)

**arķun-** Acele etmek (KK) *krş.* aķrın-

**arķunluk** (I) Yavaşlık, sakinlik (BV, İM)

**arķunluk** (II) Usulüne uygun olarak (İM)

**arķunluk** (III) Onurluluk, vakar, tevazu (İM) *krş.* arķunluk

**arkunluk** Onurluluk, vakar, tevazu (İM) *krş.* arkunluk (III)

**arkunrak** (I) Çok yavaş, yavaşça (BV)

**arkunrak** (II) Melezce (BV)

**arkuru** Eğri, meyilli, eğri büğrü (MG)

*krş.* arhuru, arkrı, arkururu

**arkuru** Eğri, meyilli, eğri büğrü (İM)

*krş.* arhuru, arkrı, arkurı

**arila-** Temizlemek (KF)

**arlan-** Kasılmak (TZ)

**arlan-** *Ar.T.* Utanmak (Gİ)

**arlanğan** *Ar.T.* Şerefini, namusunu korumak için ağır başlı, azametli hareket eden kimse (İH)

**armağan** Armağan, hediye (BM, Kİ, TZ)

**armak** Zahmet, meşakkat (TA)

**arman** Azmış, iri yarı (TZ) *krş.* azman (I)

**armavu** Tembel, üşenen (TA)

**armüd** *Far.*(< emrüd) Armut (CC, DM, GT, RH, TZ) *krş.* armut

**armut** *Far.*(< emrüd) Armut (DM, KK, TA) *krş.* armüd

**arov** Saf, arı, temiz (CC) *krş.* arav, arı (I), arıg, arık (II), arı, aru (I), uru

**arpa** Arpa (BM, BV, CC, DM, Gİ, GT, İM, KF, KFT, Kİ, RH, TZ) *krş.* arfa

**arslan** Arslan (BM, CC, DM, GT, İM, Kİ, KK, TA, TZ) *krş.* araslan, aslan, astlan

**arş** *Ar.* Dokuzuncu gök (Gİ, KF)

**arşın** Bir dirsek uzunluğu (TZ) *krş.* arşın

**arşun** Bir dirsek uzunluğu (BM, BV, CC, DM, GT, İM, İN, KF, KFT, KK, MG, TA) *krş.* arşın

**art** 1. Art, arka, bir şeyin ardında kalan kısmı (BV, CC, İM, İN, MG, RH, TZ) *krş.* ard 1

2. Arka, sırt (KF) *krş.* arş 3.

Sonraki (İM) 4. Kıç (İM)

**art** Arka, sırt (KK) *krş.* ard 2

**art-** Artmak, çoğalmak (BM, CC, Gİ, GT, İM, KF, KFT, Kİ) *krş.* arç-

**art-** Artmak, çoğalmak (KK) *krş.* art-

**artat-** Bozdurmak, azdırmak (TZ)

**artık** Artık, fazla (TZ) *krş.* artuk

**artımak** Temizlik, saflık (CC)

**artım** Çok, fazlasıyla (CC) *krş.* artım

**artır-** (I) Artırmak, çoğaltmak (TZ)

*krş.* artur-

**artır-** (II) Yenmek, aşmak (CC)

**artkan** Fazlalık, kâr, arta kalan (CC)

**artkaru** Arka, geri, arkaya, geriye (BV, İM) *krş.* ardğarı, atkarı, atkarı

**artmak** Heybe (CC) *krş.* aratma

**artuk** Artık, fazla, fazlalık (BV, CC, Gİ, İM, İN, KF, Kİ, MG, RH, TA) *krş.* artık

**artuk-** Artırmak (KFT)

**artukçı** 1. Fazla (Gİ, İN). 2. Artıran, biriktiren (KF). 3. Üstün (KFT)

**artukçılık** Üstünlük (KFT)

**artukla-** Artırmak (KFT)

**artuklu** Artık, fazla (KFT)

**artum** Çok, fazlasıyla (CC) *krş.* artım

**artunça** Ardınca, ardı sıra (BM)

**artur-** Artırmak, çoğaltmak (BM, BV, Gİ, İM, İN, KF, KFT, MG, MS, TA) *krş.* artır 1

**arturul-** Artırılmak, fazlalaştırılmak (İM)

**aru** (I) Saf, temiz, arı (Gİ, KF, RH, TA, TZ) *krş.* arav, arı (I), arıg 1, arık (II), arov, uru

**aru** (II) Arı, bal arısı (DK, TA, TZ)

*krş.* arı (V)

**aru-** Temizlemek, temiz olmak (TZ) *krş.* arı- (I)

**aruk** 1. Zayıf, cılız (Gİ, GT, İM, Kİ, TA) *krş.* arıh, arık (I), arş (II). 2. Yorgun (BV)

**arukla-** Zayıflamak (KFT, Kİ, RH) *krş.* arıkla-

**aruk tak** Çoban yıldızı (CC) *krş.*

arık tak

**arula-** Temizlemek, temize çıkarmak (MG) *krş.* arıla- 3

**arun** Uzun, büyük yılan (DM)

**arun-** Temizlenmek (KF) *krş.* arın-

**arut-** Temizlemek (Gİ) *krş.* arıd-, a-  
rit- 1

**aruvlîh** Arılık, temizlik, kusursuzluk  
(CC) *krş.* arıgılık 2, arılık, arılık

**arüz** *Ar.* Aruz, şiir vezni (GT)

**arvan** Dişi deve (BM) *krş.* arvana

**arvana** Dişi deve (DM) *krş.* arvan

**arż (I)** *Ar.* En, genişlik (MG)

**arż (II)** *Ar.* Bir büyüğe sunma, arz  
(Gİ, GT, İM, KF, KFT)

**arża (I)** *Ar.* Şiddet, kuvvet (BV)

**arża (II)** *Ar.* Himmet (KFT)

**arżü** *Far.* İstek, arzu (GT) **arżü be-**

**riçi** rızık veren, Allah (BM)

**arżüla-** *Far.T.* Arzulamak, sahip olma-  
yı istemek (CC)

**as** Az, çok olmayan (RH) *krş.* az (I)

**ās** *Far.* Gelincik (BM, DM)

**ās** *Ar.* Mersin ağacı (İM)

**as-** Asmak (KK, TA) *krş.* aş-

**aş-** Asmak (BV, CC, İM, KFT, Kİ, MG,  
RH) *krş.* as-

**aşā** *Ar.* Değnek, baston (İM, İN)

**aşāb** *Ar.* Sinirler (BV)

**aşaba** *Ar.* Baba tarafından akraba olan  
(İM)

**aşabe (I)** *Ar.* Kuvvet, şiddet (BV)

**aşabe (II)** *Ar.* Bir tek sinir (BV)

**aşam** *Ar.* Bir kolu ak olan at (RH)

**āsān** *Far.* Kolay (GT, İM, İN)

**āsānlık (I)** *Far.T.* Kolaylık (BV)

**āsānlık (II)** *Far.T.* Esenlik (BV, İM)

**āsāyiş** *Far.* Rahat, huzur (GT)

**asel** *Ar.* Bal (BV, GT, KFT)

**aşer** *Ar.* Solaklık, solak hayvan (RH)

**aşfer** *Ar.* Sarı, uçuk benizli (BV)

**aşfür** *Ar.* Safran (BV)

**aşhāb** *Ar. I.* Sahipler (Gİ, GT, KF) 2  
Hz. Muhammed'i gören ve sohbetinde bulun-  
nan kimseler (GT, KF, İM) **aşhāb-ı kehf**  
Kur'ânikerimde bahsedilen ve bir mağarada  
uzun müddet uyuyan yedi kişi ve köpekleri  
(GT)

**aşib** *Ar.* Yaş ot (BV)

**asığ** Fayda, yarar, kazanç (Kİ, TA) *krş.*  
asıh, aşşı, asu, azılı (II), azık (II), ısığ,  
ışığ

**asıh** Fayda, yarar, kazanç (CC) *krş.*  
asığ, aşşı, asu, azılı (II), azık (II), ısığ,  
ışığ

**aşıl-** Asılmak (BM, İM, KFT)

**asın-** Takınmak, kuşanmak (MG)

**asır** Düğün (CC)

**aşî** *Ar.* İsyân eden, isyankâr (Gİ, GT,  
İM, İN, KF, KFT, MS)

**aşib (I)** *Ar.* Dolmuş bağırsak (BV)

**aşib (II)** *Ar.* Kemiğin kırılması (BV)

**aşide** *Ar.* Bulamaç (BV)

**aşîr** *Ar.* Usare, öz (BV)

**aşker** *Ar.* Asker (KFT, MG)

**aşkür** *Ar.* Vücutta bir organ (BV)

**aşl** *Ar.* Asıl, esas, temel (BV, Gİ, GT,  
İM, İN, KF, KFT, MG, RH)

**aşlā** *Ar.* Asla, hiç bir vakit (BV)

**aslam** Faiz (İM)

**aslan** Aslan (DM) *krş.* araslan, arsan-  
lan, asılan

**aşlan** Fayda, yarar, kazanç (Kİ)

**aşlen** *Ar.* Aslında, esasında (İM)

**aşli** *Ar.* Esas, temel (KF)

**asmaklık** Asma (KFT)

**asnu** Nazlı (Kİ)

**asnulan-** Nazlanmak (Kİ)

**asov** Yardım, yardımcı (CC) **asov**

**etiz-** başa çıkmak (CC)

**aşr (I)** *Ar.* Asır, yüzyıl (GT, KF)

**aşr (II)** *Ar.* İkinci vakti (BV, Gİ, İM,  
KF, KFT, KK)

**asra-** (I) Bakmak, beslemek (CC).

**asra-** (II) Isırmak, dişlemek (TZ)

**asra-** (III) Saklamak, gizlemek (GT)

**asrat-** Baktırmak, muhafazasına ver-  
mek, emanet etmek (CC)

**asrı** Aşırı, çok, fazla, fazlasıyla (MG)  
*krş.* asru, astrı, astru

**asrov** Himaye, koruma (CC)

**asru** Aşırı, çok, fazla, fazlasıyla (CC)  
*krş.* asrı, astrı, astru

**aşşı** Fayda, yarar, kazanç (BM, KFT)  
krş. asıh, asıg, asu, azılı (II), azık (III), ısıg, ışık

**aşşı eyle-** kazanmak (BM)  
**aşşıla-** Kâr etmek, kazanç sağlamak (TZ)

**ast** Alt, aşağı (BV, CC, GT, İM) krş. astın

**astar** Far. Elbise vesairenin altına kaplanan bez (İH, İM)

**astar** Ölçü birimi (BV)

**astılan** Tefecilik, vurgunculuk, faizcilik (CC)

**astın** Alt, aşağı (GT) krş. ast

**astlan** Aslan (CC) krş. araslan, arslan, aslan

**astlançı** Aracı tüccar, tefeci (CC)

**astrı** Aşırı, çok, fazla, fazlasıyla (CC) krş. asrı, asru, astru

**astru** Aşırı, çok, fazla, fazlasıyla (CC) krş. asrı, asru, astrı

**asu** Fayda, yarar, kazanç (TZ) krş.

asıg, asılı, aşşı, azılı (II), azık (III), ısıg, ışık

**aş (I) 1.** Yemek, yiyecek (BM, BV, CC, DM, GT, İM, Kİ, KK, TA, TZ) **aş bi-sürgen ev** mutfak (CC) **aş bolsun** sağlık olsun, yarasın (TA, TZ) **aşka ünde-** yemeğe davet etmek (CC) **2.** Yem, tahıl (CC)

**aş (II)** Aç, tok olmayan (TZ) krş. aç (I), aç (III), açık (II)

**aş- (I)** Aşmak, geçmek (BV, CC, GT, MG, RH, TZ)

**aş- (II)** Zulmetmek, eziyet etmek (İM)

**aş- (III)** Açmak, açık duruma getirmek (DM, Kİ, KK) krş. aç- (I)

**aşā** Ar. Akşam yemeği (GT)

**aşa-** Yemek yemek (CC, GT, TA)

**aşağ** Aşağı (TA) krş. aşağı, aşağı, aşağı (II), aşağı, aşağıak

**aşağa** Aşağı (BM, BV, DM, Gİ, GT, İM, İN, KF, Kİ, KK, RH, TA, TZ) krş.

aşağı, aşağı (I), aşağı, aşağıak

**aşāğarak** Aşağıca, daha aşağı (BV)

**aşağı** Aşağı (MG) krş. aşağı, aşağı, aşağı (I), aşağı, aşağıak

**aşak (I) 1.** Aşağı (BV, İM, İN, KFT) krş. aşağı, aşağı, aşağı, aşağıak **2.** Alçak (BM, TZ)

**aşak (II)** Miğfer, başlık (DM, TA) krş. aşık (I)

**aşak (III)** Alçak gönüllü, mütevazı (Kİ)

**aşaka** Aşağı (MG) krş. aşağı, aşağı, aşağı, aşağı (I), aşağıak

**aşakak** Aşağı (BV) krş. aşağı, aşağı, aşağı, aşağı (I), aşağıak

**aşgak** Baldır ile ökçe arasındaki sinirler (TA)

**aşı** Mısır tanesi (CC)

**aşı daşı** Aşı boyası yapılan kan kırmızısı taş (İH)

**aşığ-** Acele etmek (BV) krş. aşık- (I)

**aşık (I)** Miğfer, başlık (DM, TA) krş. aşağı (II)

**aşık (II)** Topuk kemiği, aşık (MG, TZ) krş. aşık

**aşık (III)** Akıntı (BV)

**aşık** Ar. Âşik, aşırı derecede seven, tutkun (GT) krş. yaşık

**aşık- (I)** Acele etmek (CC, GT, İH, İM, KFT, MG, RH, TZ) krş. aşığ-

**aşık- (II)** Hiddetlenmek, kızmak (İH) **aşıklı** Akıntılı (BV)

**aşıktır-** Acele ettirmek (KK)

**aşingı yıl** Geçen yıldan önceki yıl (BM, Kİ) krş. aşnuğı yıl

**aşıt-** Aldatmak, kandırmak (TZ)

**âşikâr** Far. Belli, meydanda, açık, ortada (KF) krş. âşikâre, âşkâre, eşkere, işker

**âşikâre** Far. Belli, meydanda, açık, ortada (DM, Gİ, KF, İM) krş. âşikâr, âşkâre, eşkere, işker

**âşir** Ar. Öşür toplayıcı (İM)

**aşkar** Sağ baldır (Kİ)

**aşkar** Doru at (RH)

**âşkâre** Far. Belli, meydanda, açık, ortada (CC, DM, KF, KFT) krş. âşikâr, âşikâre, eşkere, işker

**aşla- (I) 1.** Çanağı düzeltmek, yemek



koymak (İH) 2. Yemek yedirmek (TZ)

**aşla-** (II) Aşlamak, ok kırıldığı zaman onu eklemek (Kİ)

**aşlan-** Eklenmek, ulanmak (MG)

**aşlık** Buğday (BM, CC, DM, Kİ, TZ)

**aşnu** Eski zaman, geçmiş zaman (Kİ).

**aşnuğı yıl** Geçen seneden önceki sene (Kİ) *krş.* aşınğı yıl

**‘aşr** *Ar.* On ayet (İM)

**‘aşrûn fi ‘aşrin** *Ar.* Onar onar (Gİ)

**aşşı** Aşçı (KK)

**aştık-** İvmek, acele ettirmek (TZ)

**aşuk** Topuk kemiği, aşık (Kİ) *krş.*

aşık (II)

**aşur-** Aşırmak, geçirmek (BV, MG, İN)

**‘aşurâ** *Ar.* Muharrem ayının onuncu günü (Gİ, İM)

**aşut** Dağın aşılacak yolu, bel (İH)

**at** (I) Ad, isim, lâkap, unvan (BV, CC, GT, İM, MG) *krş.* ad, ağ

**at** (II) At (BM, BV, CC, DM, Gİ, GT, İM, İN, KF, KFT, Kİ, RH, TZ) *krş.* at

**ať** At (DM, KK, TA) *krş.* at (II)

**at-** 1. Atmak, fırlatmak (BV, Gİ, GT, İM, İN, KF, KFT, Kİ, KK, RH, TZ) *krş.* at-

**tarğ at-** şafak sökmek, sabah olmak (GT). 2. Bırakmak, salmak (KK) 3. Ok atmak (İN, RH)

**ať-** Atmak, fırlatmak (TA) *krş.* at- 1

**ata** (I) Baba, ata (BV, CC, Gİ, GT, İM, KF, KFT, Kİ, KK, MS, TA, TZ) **ata ana** babaanne (İM) **ata ata** dede, büyük baba (İM) **atası karındaşı** amca (İM).

**ata** (II) Hz. Âdem (Kİ)

**aťa** Baba **aťa karındaşı** amca (BM, TA) **aťa kız karındaşı** hala (BM). *krş.* ata (I)

**‘aťa** *Ar.* Verme, bağış, ihsan (GT, İM, KF)

**ata-** Ad vermek, unvan vermek, lâkap takmak (TZ) *krş.* ada-, atta-, aya- (I)

**atak** Havuz, sarnıç (BM)

**‘atak** *Ar.* Serbest olma, izinli olma

(KFT)

**atalıh** Üvey baba, babalık (CC) *krş.* atalık

**atalıh** Üvey baba, babalık (İM) *krş.* atalık

**atan-** Ad verilme, lâkap takılmak (TZ) *krş.* adan-

**atana** Ana rahminde çocuğun içinde gelişip yetiştiği ve doğumdan hemen sonra düşen parça (TZ) *krş.* etan, eten, orana

**atar** *Ar.* (<‘aťtar) Attar, baharatçı (CC) *krş.* ‘aťtar

**‘aťas** *Ar.* Yügen halkasının durduğu yerden burnuna kadar olan kısmı (BV)

**ataş** Adaş, aynı adda olanlar (CC, İM)

**‘aťf** *Ar.* Çevirme, döndürme (İM)

**atıl-** (I) Atılmak (İM)

**atıl-** (II) Kakiştirmek (TZ)

**atım** Adım, yürümek için yapılan ayak atışlarından her biri (TZ) *krş.* adım, atlam

**atın** İğdiş edilmiş deve (Kİ)

**atış** Atış (İN)

**‘atıh** *Ar.* (I) Serbest kalmış (BV, İM)

**‘atıh** *Ar.* (II) 1. Soyu temiz (BV) 2. Kadim (BV, MG)

**‘atıklık** *Ar.* T. Atıklık (BV)

**atkarı** Arka, geri, arkaya, geriye (TZ) *krş.* ardğarı, artkaru, atğarı

**aťkarı** Arka, geri, arkaya, geriye (KK) *krş.* ardğarı, artkaru, atğarı

**atla-** Atlamak, aşmak (CC, İM, İN)

**atlam** Adım, yürümek için yapılan ayak atışlarından her biri (İM, İN, MG) *krş.* adım, atım

**atlan-** Ata binmek, at sürmek (CC, Kİ)

**aťlas** *Ar.* Yüzü ipek, tersi pamuklu bir kumaş cinsi, atlas (GT)

**atlı** Adlı, isimli (İM) *krş.* atlıg (I)

**aťlı** Ath, süvari (GT) *krş.* atlıg (II), atlu

**atlıg** (I) Adlı, isimli (İM) *krş.* atlı

**atlıg** (II) Atlı, süvari (BV) *krş.* atlı,

atlu

**atlu** Atlı, süvari (KFT, Kİ, TA) *krş.* atlı, atlıg (II)

**atmaça toğan** Atmaca (TA)

**atmış** Altmış (sayı) (TZ) *krş.* altmış, altmış, altmış

**atov** Ada, her yanı su ile çevrilmiş kara parçası (CC) *krş.* ada, atuv, otuv

**aşsız** Adsız, adı olmayan (TA)

**atsız barmak** Orta parmakla serçe parmak arasındaki parmak (İN, Kİ) *krş.* aşırsız barmak, tsuz barmak

**atsuz barmak** Orta parmakla serçe parmak arasındaki parmak (İN) *krş.* aşırsız barmak, atsız barmak

**atta-** İsim vermek, unvan vermek, lâkap takmak (İM) *krş.* ada-, ata-, aya- (I)

**attanıl-** Ad verilme, lâkap takılmak (İM)

**‘attâbî** *Ar.* Bir kumaş veya giysi türü (TA)

**‘aţţâr** *Ar.* Güzel kokulu şeyler satan dükkân (GT, İM, KFT)

**aţtur** Doru at (DM)

**aţuv** Ada, her yanı su ile çevrilmiş kara parçası (BM) *krş.* ada, atov

**auric** (?) Çabuk, çevik (CC)

**aut** Zehire karşı kullanılan bir ilaç (Kİ)

**av** (I) 1. Av (BM, Gİ, GT, İM, KF, KFT, Kİ, MG) *krş.* uv **av avla-** avlamak, avlanmak (DM) 2. Av hayvanı (BM).

**av** (II) Balıkçıl (CC)

**av** (III) Ağ (TZ) *krş.* ağ (II)

**av-** 1. Hastayı tedavi etmek (İM). 2. Elle sürüp ovmak (İM)

**aval** *Ar.* (< evvel) Başlangıç, kaynak (CC)

**‘avâm** *Ar.* Halk, avam (GT, İM)

**‘avân** *Ar.* Yardım edenler, yardımcılar (Gİ)

**âvâz** *Far.* Avaz, ses, seda (BV, DM, Gİ, GT, İM, İN, KF, KK, MG)

**avçı** Avcı (GT)

**avçılar evi** Çalidan, ottan yapılmış küçük kulübe (İH)

**avdaz** *Far.* (< âb-dest) Abdest (KF,

KFT, KK, MS) *krş.* avdes **avdaz al-** abdest almak (KK)

**avdes** *Far.* (< âb-dest) Abdest (Gİ) *krş.* avdaz

**ave** *Ar.* Havva (CC)

**avğas** Divit (TA)

**aviç** Avuç, el içi (GT) *krş.* avuç

**avla-** Avlamak (BM, DM, GT, İM, KFT, Kİ, RH, TA, TZ)

**avlağu** Avlu, ağaçla, taşla çevrilmiş yer (İH)

**avlağ** (I) 1. Av (TZ) 2. Av yeri (TZ) *krş.* avlu

**avlağ** (II) Havuz (TZ) *krş.* ulağ (I)

**avlağ** (III) Keçi yavrusu, oğlak (TZ) *krş.* ağlağ, oğlak (I), oğulağ, ovlak, ulağ

**avlağ** (IV) Çanak (TZ)

**avlağ** (V) İssiz, tenha arazi, çöl, işlenmemiş arazi (CC) *krş.* oğlağ (II)

**avlan-** Avlanmak (İM, KFT)

**avlavçı** Avcı (TZ)

**avlu** Av yeri (Kİ) *krş.* avlağ (I)

**‘avn** *Ar.* Yardım (KF)

**avna-** Yere yatıp debelenmek (TZ) *krş.* ağna- (I), iğna-

**‘avrat** *Ar.* Kadın, zevce (DM, Gİ, GT, KF, Kİ, KK, TA, TZ)

**‘avret** *Ar.* Görünmesi dinen yasak olan beden yerleri (KF, İM) **‘avret-i ğalıza** edep yerleri (İM)

**avrı** Kat, yaprak şeklinde olan para (TZ)

**avrız** *Far.* (< âb-rîz) Abdesthane (CC, TA)

**avruğ** Ağrı (TZ) *krş.* ağırıh, ağrı (I), ağırığ 1. ağırıh, ağrık, ağrım, arı (VI)

**avrun** Süt (TA)

**avrun-** Ağrılanmak, sancılanmak (TZ)

**‘avs** *Ar.* Navek okunun bir başka adı (MG)

**avsak** Kavak ağacı (TA)

**‘avsec** *Ar.* Yaban çileği, kızıl diken, geyik diken (BV)

**avstır-** Çene çalmak, gevezelik etmek (CC)

**avu** Agı, zehir (TZ) *krş.* ağı (I), ağı, uvu

**avuç** Avuç, el içi (GT) *krş.* avıç

**avuçla-** Avuçlamak, avuçla almak (İM, İN)

**avul-** Elle ovulmak (İM)

**avulan-** Zehirlenmek (TZ)

**avun-** (I) Bir şeyle meşgul olmak (Kİ)

**avun-** (II) (Çocuk) ağlamaktan vazgeçmek (Kİ)

**avundur-** Avutmak, çocuğu ağlamak-tan vazgeçirmek (TZ)

**avur** Ağır, hafif olmayan (TZ) *krş.* ağır (I)

**avur-** (I) Ağır olmak (TZ)

**avur-** (II) Ağırnak, acımak (TZ) *krş.* ağır-, ağır- (II), ağırur-

**avurçuk** Ağırnak merkezi (TZ)

**avurla-** (I) Ağırnakmak, hürmet etmek, ikram etmek (CC, TZ) *krş.* ağırla-

**avurla-** (II) Çalmak (TZ)

**avursı** Saygı (CC) *krş.* ağırsız

**avurt** Avurt (TZ)

**avut-** Çocuğu ağlamaktan vazgeçirmek (Kİ)

**avuz** (I) Ağız (CC, TZ) *krş.* ağız, aız

**avuz** (II) Deve ve koyunun ilk sütü (BM, TZ) *krş.* ağız

**avuz** (III) Maya, peynir veya yoğurt mayası (BM)

**avuzgun** Azgın, yolunu şaşırması (TZ)

**ay** (I) Ay, kamer (BM, BV, DM, Gİ, GT, İM, İN, Kİ, KF, KK, MG, TA, TZ)

**ay** (II) Otuz gündend oluşan zaman dilimi (BM, CC, DM, Gİ, GT, İM, KF, KFT, Kİ, KK, MS, RH, TA)

**ay** (III) Ege demiri (TA)

**ay** (IV) Ay! (ünlem) (CC, GT) *krş.* a

**ay-** Söylemek, demek (BV, GT, İM) *krş.* ayd-, ayıt-, ayt- eyid-, eyit-, eyt-, iyid-

**aya** (I) Aya, avuç içi (BV, CC, GT, İN, KK, TA, TZ)

**aya** (II) Kaya (BM)

**aya-** (I) Ad takmak, lâkap takmak, un-

van vermek (İH) *krş.* ada-, ata-, atta-

**aya-** (II) Saymak, hürmet etmek (TZ)

**aya-** (III) Karşı koymak, mukavemet etmek (CC)

**aya-** (IV) Esirgemek, sakınmak (GT)

**ayaçuk** Ayakçık (İM)

**ayağ** Ayak (BV, KK) *krş.* adak, ayak (I), azak

**ayağış-** Aynı yatakta ayakları diğeri-nin başına gelecek şekilde yan yana yatmak (CC)

**ayağ** (I) Ayak (CC, DM, Gİ, GT, İM, İN, KF, MG, MS, RH, TA, TZ) *krş.* adak, ayağ, azak

**ayağ** (II) Kadeh (DM, GT).

**ayağ** (III) Kap kacak (İM) **ayağ çanak** kap kacak (İM)

**ayağış-** Ellerini birbirine vurmak (BM)

**ayal** Ar. Aile (KFT) *krş.* 'iyâl

**ayân** Ar. Ok atmanın kurallarından biri, hedefi veya nişanı gözlemek (İN)

**ayân** Ar. İleri gelenler, eşraf, ekâbir (GT)

**ayan-** Korunmak, esirgenmek (CC)

**ayanu** Şımarık (Kİ)

**ayar-** Ayartmak, teşvik etmek (TZ)

**âyât** Ar. Ayetler (Gİ, İM, KF)

**ayaz** Açık, bulutsuz hava (CC, TZ)

**ayb** Ar. Ayıp, kusur (BV, Gİ, GT, İM, KF, KFT, MG, İN, RH)

**aybla-** Ar.T. Ayıplamak, kınamak (İM)

**aybli** Ar.T. Ayıplı, kusurlu (İM) *krş.* 'ayblu

**ayblu** Ar.T. Ayıplı, kusurlu (İM) *krş.* 'aybli

**aybsuz** Ar.T. Ayıpsız, kusursuz (RH)

**ayd-** Söylemek, demek (MS) *krş.* ayıt-ayt- 1. eyid-, eyit-, eyt- iyid-

**aydın** 1. Işık, aydınlık, parlak (GT, TA). 2. Ay ışığı (TA)

**aydınl-** Aydınlatmak (TZ)

**aydınlık** Aydınlık, parlaklık (KF) *krş.* aydınlık

**aydınlık** Aydınlık, parlaklık (DM, Gİ, GT, TZ) *krş.* aydınlığ

**ayet** *Ar.* Ayet, Kur'anikerim'in cümleleri (Gİ, GT, İM, KF, KFT, MS)

**ayete'l-kürsî** Bakara suresinin 255. ayeti (Gİ, İM, KF)

**ayetü'l-müdayene** Bakara suresinin 282. ayeti (İM)

**aygâkla- 1.** Bir kimse hakkında bilgi vermek (CC) **2.** Birini şikâyet etmek (CC).

**aygır** Aygır, damızlık erkek at (BV, BM, DM, KK, RH, TA, TZ)

**ayığlan-** Sarhoşluktan ayılmak (BM) *krş.* ayıklan-, ayıl-

**ayığ** Ayık, ayılmış, sarhoş olmayan (TA) *krş.* ayık

**ayığ** Ayık, ayılmış, sarhoş olmayan (KFT, TA, TZ) *krş.* ayığ

**ayıklan-** Sarhoşluktan ayılmak (TZ) *krş.* ayığlan-, ayıl-

**ayıl** Semer kolanı (TZ)

**ayıl-** Sarhoşluktan ayılmak (TZ) *krş.* ayığlan-, ayıklan-

**ayın-** Akli başına gelmek, ayılmak (İM)

**ayınğçı** İftira eden, müfteri (CC)

**ayır-** **1.** Ayırmak (BM, CC, Gİ, GT, KF, MG, MS, TZ) **2.** Arasını açmak (KF). **3.** Kesmek, bölmek (İM) **4.** Uzaklaştırmak (İM, MG)

**ayırila-** Ayrılmak (BM, Kİ, TZ)

**ayıt-** Söylemek, demek (İM, MG, TA, TZ) *krş.* ay-, ayd-, ayt- **1.** eyid-, eyit-, eyt- *eyid-*

**ayibe** *Ar.* Eksiklik (BV)

**ayilet** *Ar.* Aile (KFT)

**ayl** Uçkur, kemer (CC)

**ayla-** (I) Çevirmek (TZ)

**ayla-** (II) Yapmak, etmek (Gİ) *krş.* eyle- (II)

**aylan-** **1.** Çerçevelenmek (TZ) **2.** Dönmek, çevrilmek (TZ)

**aylandır-** Döndürmek, çevirmek (MG) *krş.* aylandur-

**aylandur-** Döndürmek, çevirmek

(MG) *krş.* aylandır-

**aylı** Gebe, hamile (CC) *krş.* aylı

**aylık** Otuz günlük (İM, KFT)

**aylu** Gebe, hamile (TA) *krş.* aylı

**ayman** Kalbur, elek (TZ)

**ayman-** Utanmak, çekinmek (BV)

**ayn** (I) *Ar.* Arap alfabesinin 18. harfi (İM)

**ayn** (II) *Ar.* Göz (BV, GT)

**ayn** (III) *Ar.* Asıl, kendisi; aynı, tıpkı (Gİ, GT, İM, KF, KFT)

**ayn** (IV) *Ar.* Pınar, kaynak (GT, KF)

**ayna** Cuma (CC)

**ayna** *Far.* (< âyine) Ayna (BM) *krş.* eyn

**ayna-** Rengi değişmek, rengi atmak (İH)

**aynat-** Oynatmak, değiştirmek (MG)

**ayni** *Ar.* Gözle ilgili, görünen (İM)

**ayrak** Yaban keçisi (TA)

**ayran** (I) Ayran (BM, DM, GT, TA, TZ)

**ayran** (II) Ayıran (Kİ)

**ayran** (III) At ağılı, ahır (CC)

**ayrı** (I) Ayrı, başka, farklı (CC, TZ)

*krş.* ayrık, ayruk (I), ayuk (I), eyrik **ayrı kün** yarından sonra, daha ertesi gün (BM)

**ayrı** (II) Çatallanmış, iki çatal olan (CC) *krş.* ayru

**ayrı** (III) Tepe (Kİ)

**ayrı** (IV) Dağlardaki yol, keçi yolu, vadi (BM, Kİ)

**ayrıç** İki çatalı olan ok, yol, tahta vb. (Kİ)

**ayrık** Ayrı, başka, farklı (KK, TZ) *krş.* ayrı (I), ayruk (I), ayuk (I), eyrik

**ayrıl-** **1.** Ayrılmak (Gİ, GT, İM, İN, KF, KFT, MG, TA) *krş.* ayrul- **2.** Uzaklaşmak (İM) **3.** Kesilip ayrılmak (İM) **4.** Ayrılmak, boşanmak (KFT)

**ayrılış-** Ayrılışmak, ayrı hâle gelmek (TZ)

**ayru** Çatallanmış, iki çatal olan (MG) *krş.* ayrı (II)

**ayruk** (I) Ayrı, başka, farklı (BV,

TA, TZ) *krş.* ayrı (I), ayırık, ayuk (I), eyrik  
**ayruk** (II) Dağınık, ayırık (RH)  
**ayruk** (III) Geri dönmez (TZ)  
**ayrul-** Ayrılmak (İM) *krş.* ayrul- 1  
**ayruluk** Ayrırlık, başkalık (KFT) *krş.*  
ayruluk  
**ayruluk** Ayrırlık, başkalık (KFT, TZ)  
*krş.* ayruluk  
**‘ays** *Ar.* Yaşama, zevk alma (GT)  
**ayt- 1.** Söylemek, demek (BM, BV,  
CC, DM, GT, TA) *krş.* ayd- ayıt-, eyid-  
eyit- eyt- iyid- 2. Anlatmak (CC)  
**aytil-** Söylenmek, zikredilmek (CC,  
İM)  
**aytır-** Söylemeye zorlamak (CC)  
**ay tolun** Dolunay (TZ) *krş.* ay tolun  
**ay tolun** Dolunay (TA) *krş.* ay tolun  
**ayu** Ayı (BM, BV, CC, DM, KK, RH,  
TZ) **ayu kulağı** bir nevi ince tüylü kalın  
ve enli yapraklı ot (İH)  
**ayuk** (I) Ayrı, başka, farklı (Kİ) *krş.*  
ayrı (I), ayırık, ayruk (I), eyrik  
**ayuk** (II) Leylek (BM)  
**ayva** Ayva (GT, TA) *krş.* hayva  
**ayvuğ** Ceylân (BM) *krş.* ayvuğ  
**ayvuğ** Ceylân (BM, TA) *krş.* ayvuğ  
**‘ayyâr** *Ar.* Hilekâr, dolandırıcı (GT)  
**az** (I) Az, çok olmayan (BV, CC, Gİ,  
GT, İM, İN, KF, KFT, KK, MG, MS, RH,  
TA, TZ) *krş.* as  
**az** (II) Sarı renkli at (BV, Kİ)  
**az-** Azmak, sapmak, şaşırarak (BV, Gİ,  
GT, İM, MG, TA, TZ) *krş.* ez- (III)  
**‘azâ** *Ar.* Organlar (Gİ, KF, KFT, MS)  
**‘azâb** *Ar.* Azap, eziyet, işkence (Gİ,  
GT, KF, KFT, MS)  
**azaçuk** Azıcık (KFT, TA)  
**âzâd** *Far.* Hür, serbest (BM, CC, Gİ,  
GT, İM, İN, KF, KFT, MS, TZ)  
**âzâdla-** *Far.* Serbest bırakmak  
(KFT)  
**âzâdılı** *Far.* Kurtulmuş, serbest  
(İM) *krş.* âzâdılı, âzâdılığ  
**âzâdılığ** *Far.* Kurtulmuş, serbest  
(İM, KFT) *krş.* âzâdılı, âzâdılı

**âzâdılı** *Far.* Kurtulmuş, serbest  
(KFT) *krş.* âzâdılı, âzâdılığ  
**âzâdsuz** *Far.* Serbest bırakılma-  
mış (KFT)  
**azak** Ayak (Kİ) *krş.* adak, ayağ, ayak  
(I)  
**azam** *Ar.* (< âdem) İnsan, adam (CC)  
*krş.* ‘adam, âdem (I)  
**âzâr** *Far.* Kırılma, incinme, incitme  
(GT)  
**azar-** *Far.* Azalmak (TZ)  
**azarla-** *Far.* Azarlamak, paylamak  
(BM, TZ)  
**azaş-** Yolunu şaşırarak, yoldan çık-  
mak (CC)  
**‘azâz** *Ar.* (I) Bir tek lokma (BV)  
**‘azâz** *Ar.* (II) Otlarken yanına geleni  
ısıran at (BV)  
**azbar** At ahır (TA)  
**azdır-** (I) Şaşırtmak, yoldan çıkar-  
mak (MG, TZ) *krş.* azdur- (I)  
**azdır-** (II) Azaltmak (TZ) *krş.* azdur-  
(III)  
**azdur-**(I) Azdırmak, yoldan çıkarmak  
(Gİ, KF, KFT, MG) *krş.* azdır- (I)  
**azdur-** (II) Azaltmak (BM) *krş.* azdır-  
(III)  
**‘azeb** *Ar.* Bekâr erkek (GT)  
**‘azel** *Ar.* Bir hastalık (BV)  
**a<sup>c</sup>zel** *Ar.* Kuyruğu kıvrık ve eğri olan at  
(RH)  
**azgan** Kâfir, sapık (İM)  
**azgar-** Azdırmak, yoldan çıkarmak  
(GT)  
**azgünlük** Azgınlık, azgın olma duru-  
mu, sapıklık (GT, İM) *krş.* azgünlük,  
azgünlük  
**azgünlük** Azgınlık, azgın olma du-  
rumu, sapıklık (Gİ, KF) *krş.* azgünlük,  
azgünlük  
**azi** Azı diş (TZ) *krş.* azığ (II), azu  
**‘azıb** *Ar.* Azap çeken (KFT)  
**azığ** (I) Azık, yiyecek, gıda (BV) *krş.*  
azılı (I), azık (I), azuk (I)  
**azığ** (II) Azı diş (TA) *krş.* azı, azu

**azıg tiş** azı diş (İM)

**azıglı** Vahşî (İM) **azıglı kedik**  
yurtıcı av hayvanı (İM)

**azıh** (I) Azık, yiyecek, gıda (CC) *krş.*  
azıg (I), azık (I), azuk (I).

**azıh** (II) Fayda, çıkar, kazanç (CC)  
*krş.* asıg, asıh, aşşı, asu, azık (II), ısıg, ışıg

**azıhlı** Faydalı, kârlı, kazançlı (CC)  
**azık** (I) Azık, yiyecek, gıda (BM, TZ)

*krş.* azıg (I), azıh (I), azuk (I)  
**azık** (II) Fayda, çıkar, kazanç (CC)

*krş.* asıg, asıh, aşşı, asu, azıh (II), ısıg,  
ışıg

**azıl-** Azılmak, azgın hâle gelmek (BV)

**azırğa-** Küçümsemek (TA)

‘**azım** Ar. 1. Büyük, ulu, yüce (GT,  
İM, MG). 2. Çok (KFT)

‘**azimet** (I) Ar. Tılsım ve dua, efsun  
(GT)

‘**azimet** (II) Ar. Gayretle iş yapan  
(Gİ)

‘**azimet** (III) Ar. Gitme, gidiş (KF,  
KFT)

‘**aziz** (I) Ar. Aziz, kutsal, saygın (CC,  
GT, İM, KF, RH).

‘**aziz** (II) Ar. Sevgili (Gİ, GT)

‘**azizrek** Ar.T. Çok kutsal, çok saygın  
(KFT)

**azkunluk** Azgınlık, azgın olma du-  
rumu, sapıklık (MS) *krş.* azgunluk, az-  
gunluk

‘**azm** Ar. Niyet ve hareket (GT)

**azman** (I) Azmış, iri yarı (TZ) *krş.*  
arman

**azman** (II) Yaşlı iken enetilmiş aygır  
(Kİ)

**aznavur** Yaramaz ahlâklı adam (İH)

‘**azl** Ar. Kovma, işinden çıkarma (İM,  
KFT)

**azlık** Az olma (İM)

**azrak** Azca, daha az (BV)

**azsın-** Azımsamak (TA)

**azu** Azı diş (Gİ, KF, MG) *krş.* azı,

azıg (II)

‘**azud** Ar. (I) Pazı (BV, İN, MG))

‘**azud** Ar. (II) Tokmak kemiği (BV)

**azuk** (I) Azık, yiyecek, gıda (GT, İM)

*krş.* azıg (I), azıh (I), azık (I) **azuk beri-  
çi** Rızık veren, Allah (BM) *krş.* arzû beri-  
çi

**azuk** (II) Aralık ayı (CC)

**azuklan-** Hazırlık yapmak (TA)

**azuklandır-** Yiyecek vermek, rızık  
vermek (İM)

‘**azze** Ar. Allah adından sonra söylenen  
hürmet sözü (GT) ‘**azze ve celle** "Aziz ve  
yüce olan Allah " anlamında Allah adından  
sonra söylenen hürmet sözü (İM)

**ba** Süt emen kısırak (TA)  
**bā** *Ar.* Arap alfabesinin ikinci harfi (İM, KF)  
**bāb** *Ar.* (I) Kapı (BV, GT)  
**bāb** *Ar.* (II) Kısım, fasıl, bölüm (Gİ, GT, İM, İN, KF, MG, RH)  
**baba** Büyük, büyüğün küçüğe ve küçüğün büyüğe hitap ettiği zaman söylediği kelime (Kİ)  
**babalağ** Eyer kolonlarının ucuna geçirilen ince kayış (Kİ)  
**baptizma** *Hr.* Vaftiz, isim verme (CC)  
**babuç** *Far.* (< pā-büş) Papuç (Kİ, KK)  
**bāc** *Far.* Vergi, bağ (GT)  
 **Baca** (I) Delik (BM)  
 **Baca** (II) Bir nevi pencere, tepe penceresi (BM, Kİ, TZ)  
 **bacanak** Bacanak (Kİ) *krş.* pacnak  
 **bañin** Maymun (BM)  
 **bād** *Far.* Rüzgâr, yel (BV) *krş.* vad  
 **bādām** *Far.* Badem (CC, GT, TA) *krş.* beyam, pâyam  
 **badanañ** Yelve kuşu (TZ)  
 **bādī'a** *Ar.* Et kopmasıyla oluşan yara (KFT)  
 **bad-baht** *Far.* (< bed-baht) Bedbaht (CC) *krş.* bed-baht  
 **bağ** (I) Bağ, ip (BM, BV, CC, İM, Kİ, MG) *krş.* bav  
 **bağ** (II) Dügüm (İM)  
 **bağ** (III) Kuşak (MG)  
 **bağ** (IV) Demet (KK).  
 **bağ** *Far.* Bahçe (BM, GT, İM, Kİ, KK, TA)  
 **bağa** Kaplumbağa veya kurbağa (BM, GT, MG, TZ) *krş.* bağa, boğa (I)  
 **bağaçı** Kıpçaktan gelen kamçıların çubuğu (Kİ)  
 **bağana** Çatal (TZ) *krş.* bağanak  
 **bağanak** Çatal (BV) *krş.* bağana  
 **bağarsuk** Bağırsak (DM, GT, Kİ) *krş.* bağırsak (I), buvarsık  
 **bağatur** Yiğit, bahadır, cesur (CC)

*krş.* bahâdır, bahâdur  
 **bāğ-bān** *Far.* Bahçıvan (GT)  
 **bağdādī** *Ar.* Bağdat şehrine ait olan, Bağdatlı (KFT)  
 **bağdādılı** *Ar.T.* Bağdatlı (KK)  
 **bağdaş** Bağdaş (oturuş şekli) (İN, KFT)  
 **bağdaş oltur-** bağdaş kurup oturmak (TZ)  
 **bağıl** *Ar.* (< bañil) Kıskaç (CC) *krş.* bañil, bakıl  
 **bağır** (I) Bakır (CC) *krş.* bakır  
 **bağır** (II) Yayın uçları (MG)  
 **bağır** (III) Göğüs (İN)  
 **bağır** (IV) Ciğer, karaciğer (DM, GT, İM, Kİ, TA, TZ) *krş.* bavur  
 **bağır** (V) Her şeyin içi veya önü (İN)  
 **bağır-** (Koyun) melemek (İH)  
 **bağırcı** Aşçı (CC)  
 **bağırdak** Beşik bağı (TA)  
 **bağırsağan** Deberan yıldızı (Kİ)  
 **bağırsak** (I) Bağırsak (TA) *krş.* bağırsuk, buvarsık  
 **bağırsak** (II) Ciğer (TA)  
 **bağırtlak** Bağırtlak, orta büyüklükte bir cins göçebe ördek (İH)  
 **bağış** Hediye, bağış (CC)  
 **bağışla-** Hediye etmek (CC, Gİ, GT, İM, KF, KFT, KK, MS) *krş.* bağışla-  
 **bağışlan-** Bağışlanmak, karşılıksız verilmek (Gİ, İM, KF)  
 **bağı** *Ar.* Haksızlık eden, zalim (GT, İM, KFT)  
 **bağla-** (I) 1. Bağlamak, demet yapmak (CC) 2. Bağ ile, ip ile bağlamak (BM, BV, Gİ, GT, İM, İN, KF, KFT, Kİ, MG, RH, TA, TZ) *krş.* bağağula-, bağa-, bavla-, bayla-  
 **bağla-** (II) Sona erdirmek (MG)  
 **bağla-** (III) Kapıyı kapamak (İM)  
 **bağlan-** 1. Bağlanmak (BV, Gİ, GT, İM, KF, KFT, MG, RH) 2. Kuşanmak, ta-kınmak (İM)  
 **bağı** Bağlanmış (GT, İM) *krş.* bağılu  
 **bağılu** Bağlanmış (KFT) *krş.* bağılu  
 **bağış** *Far.* (< bağış) Bağış, bahşış

(KFT)

**bağ-** Bakmak (CC) *krş.* bağ- 1**bahâ** *Far.* Paha, kıymet, değer (BM, CC, DM, Gİ, GT, İM, KF, MG)**bahâdır** (< bağatur) Yiğit, bahadır, cesur (İM) *krş.* bahâdur**bahâdırılık** Yiğitlik, kahramanlık, cesurluk (KFT) *krş.* bahâdırılık**bahâdur** (< bağatur) Yiğit, bahadır, cesur (CC, DM, GT, KK, MG, TZ) *krş.* bahâdır**bahâdurılık** Yiğitlik, kahramanlık, cesurluk (KK) *krş.* bahâdırılık**bahâlı** *Far. T.* Paha biçilmez, pahalı (CC)**bahâne** *Far.* Bahane, sebep, vesile (GT, MG, TZ)**bahâsız** *Far. T.* Paha biçilmez (CC)**bahâyim** *Ar.* Hayvanlar (GT)**bağça** *Far.* (< bāğçe) Bahçe (CC) *krş.* bağça**bağışla-** Hediye etmek (BM, İM, TA) *krş.* bağışla-**bağil** *Ar.* Hasis, cimri, kıskanç (GT, İM, KFT, İN) *krş.* bağil, bakıl**bağillik** *Ar. T.* Hasislik, cimrilik (Gİ, GT, İM, KF)**bağr** *Ar.* Deniz (GT, MG)**bağş** *Ar.* Konuşulan şey, söz, sözü edilen (Gİ, GT, İM, KF, KFT, MG)**bağş** *Far.* Pay, hisse (BM, GT)**bağşayış** *Far.* Bağışlama, lütuf, ih-san (GT)**bağşış** *Far.* Bağış, bağışış (GT, İM, KF) *krş.* bağşış**bağt** *Far.* Baht, talih, şans (CC, GT)**bağtılı** *Far. T.* Bahtlı, şanslı, talihli (CC)**ba'ıd** *Ar.* Uzak, ırak (İM, MG)**bak-** 1. Bakmak (BM, BV, CC, DM, Gİ, GT, İM, İN, KF, KFT, Kİ, KK, MG, MS, RH, TA, TZ) *krş.* bağ- 2. Göz ucuyla bakmak (TA)**baka** Kaplumbağa veya kurbağa (İM) *krş.* bağa, boğa (İ) **baka durağı** kurbağa

yosunu (İH)

**baka** *Ar.* Demet, deste (İM)**bağula-** Bağlamak, ip ile bağlamak (BM) *krş.* bağla- (II), bağla-, bavl-, bayla-**bakar-** Baktırmak (BM)**bakatur-** Beklemek (TA)**bağça** *Far.* (< bāğçe) Bahçe (CC, İH, TZ) *krş.* bağça**bağil** *Ar.* (< bağil) Kıskanç (CC) *krş.* bağil, bağil**bakıl-** Bakılmak, değer verilmek (İM)**bakır** Bakır (BM, DM, KFT, Kİ, KK, TA, TZ) *krş.* bağır (İ)**bakırçı** Bakırcı (KFT, TA) *krş.* bakır-şı**bakırgeli** Havan (TZ)**bakırşı** Bakırcı (TA) *krş.* bakırçı**bağış-** Kokmak, bozulmak (Kİ) *krş.* bağışat-**bağış** Bakış, nazar (RH)**bağışla-** Saygı göstermek, hürmet etmek (TA)**baği** *Ar.* Ebedî, sonsuz (BV, Gİ, GT, İM, KF)**bağiye** *Ar.* Geri kalan, artan (GT)**bağk** *Ar.* Bit (İM)**bağkal** *Ar.* Bakkal (GT)**bağlâ** (I) *Ar.* Bakla (DM, İM, KK, MG, TA, TZ)**bağlâ** (II) *Ar.* Semiz otu (BV)**bağlı** *Far. T.* (< pāk-lı) Aziz, saygın (CC)**bakmaklık** Bakma, bakış (KFT)**bakıraç** Bakırdan yapma, üstünden kulplu bir şinik genişliğinde kap (İH)**bağsat-** Kokmak, bozulmak (BM)*krş.* bağış-**bağışı** Yazıcı (CC)**bağtır-** Baktırmak (KK, MG) *krş.* bağturtur-**bağturtur-** Baktırmak (BV) *krş.* bağturtur-**bağurdak** Boğaz deliği, gırtlak (Kİ) *krş.* boğurdak**bal** Arı balı (BM, BV, CC, Gİ, GT, İM, KF, KFT, Kİ, KK, MS, TA) **bal kırkutu**



bal arısı (İM)

**bala (I)** Çocuk, yavru (BV, GT, İM, TZ)

**bala (II)** Piliç (Kİ)

**balaban** Atmaca (BM, CC, DM, İM, TA, TZ)

**balaçuk** 1. Civev, piliç (CC) 2. Tecrübesiz genç kız (CC)

**balala-** Doğurmak, yavrulemek (TZ)

**balanus** Mum, bal mumu (Kİ) *krş.*

balavası, balavuz

**balavası** Mum, bal mumu (DM) *krş.*

balanus, balavuz

**balavuz** Mum, bal mumu (CC, TZ)

*krş.* balanus, balavası

**balcağ** Sap, kılıcın sapı (MG)

**balçağla-** Çamur sürmek (Kİ) *krş.* balçıkla-

**balçık** Killi çamur, balçık (BM, BV, GT, İM, KFT, Kİ, MG, TA) *krş.* balçuk, balşık

**balçıkla-** Çamur sürmek (BM, TA) *krş.* balçağla-

**balçuk** Killi çamur, balçık (CC) *krş.* balçık, balşık

**baldaran** Baldıran otu (Kİ)

**baldır** Baldır, bacağıın dizden ayak bileğine kadar olan bölümü (KFT, RH) *krş.* baltır

**baldur** Geçen sene, önceki sene (BM) *krş.* baltur, baltır

**baley** Ebedî, sonsuz (CC)

**balğa-** Bağlamak, demet yapmak (CC) *krş.* bağla- (II), bağağla-, bavl-, bayla-

**balgam** Ar. Balgam (CC, Gİ, İM, KF)

**balık** Balık (BM, BV, DM, Gİ, GT, İM, KF, Kİ, KK, TA, TZ) *krş.* baluğ

**balığ** Ar. Ergin, bulûğa ermiş (Gİ, GT, İM, KF, KFT)

**balığa** Ar. Bulûğa ermiş kadın (İM)

**balқан** Türk dağı (Kİ)

**balkı-** Parlamak, ışıldamak (CC, Kİ)

**balşık** Balçık, killi çamur (DM, KK, TZ) *krş.* balçık, balçuk

**balşıra-** Kekre olmak, kekreleşmek

(TZ) *krş.* balşıray-

**balşıray-** Kekre olmak, kekreleşmek (TZ) *krş.* balşıra-

**balta** Balta, nacak (CC, DM, İH, KFT, Kİ, TZ) *krş.* balta

**balta** Balta, nacak (DM, KK) *krş.* balta

**baltaçak** Küçük balta (Kİ)

**baltıcağ** Çekiç (CC)

**baltır** Baldır, bacağıın dizden ayak bileğine kadar olan bölümü (DM, Kİ, KK, TA, TZ) *krş.* baldır

**baltur** Geçen sene, önceki sene (BM) *krş.* baldur, baltır

**bâlû'a** Ar. Kuyu (KFT)

**baluğ** Balık (CC) *krş.* balık

**baluğla-** Balık avlamak (CC)

**bambuğ** Pamuk (KF) *krş.* bamuğ, mamık, mamuğ, mamuğ, manbuğ, pambuğ, pamuk, panpuğ

**bamuğ** Pamuk (DM, KK) *krş.* bamuğ, mamık, mamuğ, mamuğ, manbuğ, pambuğ, pamuk, panpuğ

**ban (I)** Sorgun ağacı (BV)

**ban (II)** Dam, çatı (BV)

**ban-** Batırmak (Kİ)

**band** Far. Bağ, kuşak (CC)

**bandık-** Son derece hırs ve iştah göstermek (İH)

**banır-** Bağırarak (İH)

**banla-** Ezan okumak (BM, Kİ) *krş.* benkle-

**banlaş-** Barış yapmak (TA)

**bapas** Rum. Rum din reisi, rahip (CC) *krş.* papas, papaz

**bar (I)** Var, mevcut (BV, CC, DM, GT, İM, İN, Kİ, KK, RH, TZ) *krş.* var

**bar (II)** Bir çeşit çalgı, saz (TZ)

**bâr** Far. Yük (GT)

**bar-** Varmak, gitmek, ulaşmak (BV, CC, DM, GT, İM, İN, Kİ, KK, MG, RH, TA, TZ) *krş.* var- 1

**barak** Çoban köpeği (İH, TZ)

**bararark** Pudra (DM)

**baraş-** Arası düzelmek, barışmak

(KK)

**baraştır-** Arasını düzeltmek, barıştırmak (KK)**barbat** *Far.* Kopusuza benzer bir saz (GT)**barça** Hep, bütün (BV, CC, Gİ, GT, İM, İN, KF, KFT, Kİ, KK, MG, MS, RH, TZ) *krş.* barşa**barçın** İpekli kumaş (Kİ) *krş.* berçin**bardak** Büyük testi, fiçı, bardak (CC, DM, KFT, Kİ, KK, TA, TZ)**bardakçı** Testi, fiçı yapımı ile uğraşan (DM)**barış-** Barışmak, barış yapmak (GT, TA)**bari** *Far.* Hiç olmazsa, öyle ise (GT, KFT)**barid** *Ar.* Soğuk (BV)**barlı** Kıpçak kabilelerinden biri (Kİ)**barlık** Varlık, mevcudiyet (İM)**barlu** Varlıklı, zengin (CC, Kİ, TA)**barmağ** Parmak (BV, DM, Gİ, GT, İH, İM, İN, KF, KFT, Kİ, KK, MG, MS, RH, TA) *krş.* parmak**barmağla-** Parmaklamak, parmakla göstermek (TA)**barma suluğ** Yolculuk için su (Kİ)**bars** *Far.* Yaban kedisi, pars (BM, DM, İM, Kİ, KK, TA) *krş.* pars**barşa** Hep, bütün (DM) *krş.* barça**barşıl** *Ar.* Rüşvet, rüşvet olarak alınan şey (GT, KFT) *krş.* birtıl**bas-** (I) 1. Basmak, ezmek (BV, CC, Gİ, GT, İM, İN, KF, KFT, KK, RH, TA, TZ) *krş.* baş- (I) 2. Galip gelmek, yenmek (GT, Kİ) 3. Yıkmak (Kİ) 4. Çökmek (İN, RH) 5. Baskına uğratmak (GT) 6. Bulunduğu yerin üstünü kapamak (KK)**bas-** (II) Ağırlandırmak (KK)**bas-** (III) Sıkıkmak, sıkıştırmak (CC).**baş-** (I) Basmak, ezmek (TA) *krş.* bas-(I)**baş-** (II) Doldurmak (TA)**basa** Bundan başka, ...den fazla, bun-

dan dolayı, diğer taraftan, ancak, illâ (BM, CC, DM, Kİ, TZ)

**başağı kün** Yarından sonraki gün (Kİ) *krş.* başğı kün, başğa kün**başal** *Ar.* Soğan (BV)**başan** Köpeklere verilen ad (Kİ)**basât** *Ar.* Düz, açık yer. (KFT)**bas barmak** Baş parmak (Kİ) *krş.* baş barmak**başğı kün** Yarından sonraki gün (BM) *krş.* başağı kün, başğa kün**basılıuğ** Barış (CC)**başiret** *Ar.* Uyanıklık, kavrayış, sezgi (GT)**başkak** Belediye başkanı; muhtar (CC)**başkiç** Pabuç (TZ)**basmur** Çetene, kendir tohumu (DM)**bast** *Ar.* Yayma (BV, İM)**bastur-** Bastırmak (İN)**basur-** İyice örtmek (Kİ)**baş** (I) Baş, kafa (BV, CC, DM, Gİ, GT, İM, KF, KFT, Kİ, KK, MG, MS, TA, TZ) **baş bağı** başa bağlanan çember (İH)**baş yabuğı** kadınların baş örtüsü (İM).**baş yuv-** bir şeyden el çekmek, elimi yıkamak (İM) **baş yülütçi** berber (DM)**başı kaba gel-** başı açık, külâhsız gelmek (İH)**baş** (II) Yara, çıban (BM, Kİ, TA)**baş** (III) Buğday başağı (KF, Kİ, MG)**baş** (IV) Başlangıç, ilk (CC, Gİ, İN, MG, RH) **baş barmak** baş parmak (İM, İN, KF, KFT, KK) *krş.* bas barmak **baş çek-** asi olmak, karşı gelmek (KFT)**baş** (V) Uç, uç noktası (Gİ, MG)**baş** (VI) Baş, ana, temel (CC)**başa** Tırnaklı hayvanların tırnağı (TZ)**başak** Okun ucundaki sivri demir (İM, Kİ)**başar** Başarı, tedbir (TZ) *krş.* başkar**başar-** (I) Başarmak (TZ) *krş.* başkar-**başar-** (II) Başa çıkmak (Kİ)**başar-** (III) Tedbir almak (TZ)

**başar-** (IV) İtham etmek, suçlamak (Kİ)

**başbaşa** Kendi kendine, kendi başına, yalnız (İM)

**başçı** Yönetici, başkan (MG)

**başdak** Çoluk çocuğu olmayan, tek başına yaşayan (TA) *krş.* başrak

**başga** Başka, diğer (Gİ, İM, MS) *krş.* başka **başga kün** yarından sonraki gün (BM) *krş.* başağı kün, başğı kün

**başka** Başka, diğer (BV, CC, Gİ, İM, İN, KF, MG, RH, TZ) *krş.* başga

**başkar** Başarı, tedbir (TZ) *krş.* başar

**başkar-** Başarmak (TZ) *krş.* başar- (I)

**başkarış-** Tartışmak, ağız kavgası etmek (CC)

**başla-** (I) Başlamak (BV, CC, Gİ, GT, İM, İN, KF, KFT, Kİ, KK, MG, MS, RH, TA, TZ)

**başla-** (II) Yaralamak (TA)

**başlat-** Başlatmak (TZ)

**başlı** Yaralı (Kİ)

**başlık** Padişahlık (Kİ)

**başmak** Ayakkabı, çizme (CC, GT, KFT, Kİ, KK, TA, TZ)

**başrak** Çoluk çocuğu olmayan, tek başına yaşayan (TA) *krş.* başdak

**bat-** 1. Batmak, dalmak (BM, BV, CC, Gİ, GT, İM, KF, Kİ, KK, MG, MS, TZ) 2. (Güneş, ay vb.) batmak (İM, KF, KK, TA) 3. Ortadan kaybolmak (CC) 4. Gömülmek (MG)

**baçal** *Ar.* Hasmin hamlesini savuşturma, boşa çıkarma (MG)

**baçalet** *Ar.* Avarelik, başıboşluk (GT)

**baçalla-** *Ar.T.* Hasminin hamlesini savuşturmak, boşa çıkarmak (MG)

**baçallan-** *Ar.T.* (Hamle) neticeye ulaşmamak, boşa çıkmak (MG)

**baçallık** *Ar.T.* Durdurma, son verme (MS)

**baçâne** (I) *Ar.* Karın (MG)

**baçâne** (II) *Ar.* Astar, döşek yüzü

(Gİ)

**bataş-** Pataklaşmak, (kargı ile) dövüşmek (İH)

**batıl** *Ar.* Yanlış, batıl (Gİ, GT, İH, İM, KF, KFT, MG, MS)

**batıllık** *Ar.T.* Batıllık (KFT)

**batım** *Ar.* Sakız, çitlembik (BV)

**batır-** 1. Batırmak (CC, GT) *krş.* batur- (I), batkır- 2. Gizlemek, saklamak (CC) 3. Bir şeyi suya daldırmak (İM)

**batış** Batı (CC)

**batkır-** Batırmak (KK) *krş.* batur-1, batur- (I)

**batman** Batman, ağırlık ölçüsü (BM, BV, DM, Gİ, GT, İM, KF, KFT, Kİ, KK, MG, MS, RH, TA, TZ)

**batn** *Ar.* İç, karın (Gİ, GT, KF, KFT)

**batıl** *Ar.* Boş, hükümsüz (Gİ, KF)

**batuk** Kara batak kuşu (Kİ)

**batur-** (I) Batırmak (BV) *krş.* batur-1, batkır-.

**batur-** (II) İnkâr etmek (Kİ)

**bav** Bağ, ip (CC) *krş.* bağ 1

**bavla-** Bağlamak, ip ile bağlamak (CC) *krş.* bağla- (II), bağağıla-, balğa-bayla-

**bavrağ** Çiriş otu (BV)

**bavur** Ciğer, karaciğer (DM) *krş.* bağır (IV)

**bavursak** Sevilen, seven, sevgili, aziz (CC)

**bay** Zengin, varlıklı (CC, DM, GT, İM, KFT, Kİ, KK, MG, TA, TZ)

**bay-** Zengin olmak (CC, TZ) *krş.* bayı-

**bayağı** Önceki (GT)

**bayak** Demin, biraz önce (TZ)

**bayam** *Far.* (< bādām) Badem (DM, Kİ, TA)

**bayan-** Beğenmek (TZ) *krş.* begen-, beyen-, bigen-

**baydak** *Far.* Satranç oyununda piyade, piyon taşı (GT)

**bayguş** Baykuş (DM, TZ) *krş.* baykuş

**bayı-** Zengin olmak (BM, Kİ) *krş.* bay-  
**bayılt-** Bayılmak (TZ)  
**bâyın** *Ar.* Bir boşama türü (KFT)  
**bayından ol-** Ödemek, kefil olmak (BM)  
**bayır** Dağ eteği (İH)  
**bayıt-** Zengin etmek (GT)  
**baykuş** Baykuş (GT, TA) *krş.* bayguş  
**bayla-** Bağlamak, ip ile bağlamak (TZ) *krş.* bağla- (I), bağağıla-, bağa-, bavlavla-  
**baylavuç** Tava (TZ)  
**baylık** Zenginlik (CC, İM, KFT, KK)  
**baymak** Kıcı çıkık adam (TZ)  
**bayov** Boya (CC) *krş.* boya, boyag.  
 boyav  
**bayram** Bayram (BM, CC, Gİ, GT, İM, KF, KFT)  
**bayramla-** Bayram etmek (TZ)  
**baytar(a)** *Ar.* Veteriner, baytar (BA, BV, GT)  
**baz** Barış, sulh (Kİ)  
**baz- (I)** Kurtulmak (TZ)  
**baz- (II)** Yarışmak (TZ)  
**bâzâr (I)** *Far.* Pazar, pazar yeri (BM, CC, Gİ, GT, İM, KF, KFT, Kİ, KK, MS, TA)  
**bâzâr (II)** *Far.* Pazar günü (CC, GT, İM, KF, Kİ, MS) *krş.* pâzâr  
**bâzârcı** *Far.T.* Pazarcı, ticaretle uğraşan (DM)  
**bâzârgân** *Far.* Pazarcı, tacir (CC, İM) *krş.* bâzergân, bezinken  
**bâzergân** *Far.* Tüccar, tacir (TA) *krş.* bâzârgân, bezirken  
**ba'zı** *Ar.* Bazı, bir kısım (Gİ, GT, İM, KF, KFT, MG, MS)  
**bâzi'a** *Ar.* Bir cins baş yarığı (İM)  
**bazık** Kalın, kaba, büyük (CC, DM, İM, Kİ)  
**bâzık** *Ar.* Şıra (İM, KFT)  
**bâzık** *Ar.* Zeki, anlayışlı (KFT)  
**bazılığ** Barış (CC) *krş.* bazlık  
**bâzî** *Far.* (< bâzû) Pazı (İM)  
**bâzincân** *Ar.* Patlıcan (İM)

**bazlamaç** Sacda pişirilen kalın yufka (BM, İH)  
**bazlaş-** Barışmak (Kİ)  
**bazlık** Barış (CC) *krş.* bazılığ  
**bazı** Oklava (Kİ)  
**bâzû** *Far.* Pazı (BV, GT, İN) *krş.* bâzî  
**bazuk** Şişman adam (BV, Kİ)  
**bebeçük** Göz bebeği (Kİ) *krş.* bebek  
**bebek** Göz bebeği (GT, TZ) *krş.* beçük  
**beçek** Kavlıç, oturak (TZ)  
**beçel** Kalçası kırık, kötürüm (CC) *krş.* biçül  
**beçik** Beşik, taht (TZ) *krş.* beşik, bişik  
**beçinci** Beşinci, beşinci sırada (TZ) *krş.* beşinçî, bişinçî  
**bed** *Far.* Kötü, fena, çirkin (GT)  
**bed-baht** *Far.* Bahtsız, kötü talihli (İM) *krş.* bed-baht  
**bed-bahtlık** *Far.T.* Bahtsızlık (İM)  
**bedel** *Ar.* Bedel, karşılık (GT, İM)  
**beden** *Ar.* Beden, vücut (GT)  
**bedene (I)** *Ar.* Kurbanlık için boğazlanan deve (İM)  
**bedene (II)** *Ar.* Bildircin (DM, KK)  
**bedihâ** *Ar.* İrticalen (güzel söylemek) (GT)  
**bedr (I)** *Ar.* Müslümanların kazandığı ilk savaş (İN)  
**bedr (II)** *Ar.* Dolunay (Gİ, GT, KF)  
**bedrekâ** *Ar.* Kılavuz, delil (GT)  
**bedük** Büyük (BV) *krş.* beyik, beyük, biyik, büyük  
**beg** Bey, reis, efendi, soylu (CC, DM, Gİ, KF, KK, MS, TA) *krş.* bey (I), bi, big, biy  
**beg damgası** sultan mühürü, işareti (İH)  
**beğen-** Beğenmek (DM, TZ) *krş.* bayan-, beğen-, biyen-  
**begli** Yabalanmış (TZ)  
**beglik** Beylik (KFT)  
**behet** *Ar.* Sarraflık hakkı, pay akçesi (CC)  
**bek** Pek, kuvvetli (CC, GT, Kİ, TA)

*krş.* berk, bik

**beķa** *Ar.* Bakilik, sonsuzluk (GT)

**beki** *Ustura* (TZ)

**bekle-** (I) Beklemek (Gİ, KF, KFT, Kİ)

**bekle-** (II) Kilitlemek (KK)

**bekmas** *Pekmez* (KK) *krş.* bekmes, bekmeş, pekmez

**bekmes** *Pekmez* (BM, DM, MS) *krş.*

bekmas, bekmeş, pekmez

**bekmeş** *Pekmez* (TA) *krş.* bekmas,

bekmes, pekmez

**bel** *Bel* (CC, KF, Kİ) *krş.* bil (I) **bel**

**bağı** *Kuşak, kemer* (İH) *krş.* bil bağı

**bel** *Ar.* Lâkin, ancak, fakat, belki (Gİ)

**belâ** (I) *Ar.* Gam, keder, musibet (Gİ, GT, İM, KF, KFT, RH)

**belâ** (II) *Ar.* Evet, peki (Gİ, KF)

**belâgat** *Ar.* Güzel söz söyleme (GT)

**belât** *Ar.* Kaldırım taşı, sert taş (İM)

**bele-** *Belemek, kundağa sarmak* (CC)

**beler-** *Göz belemek* (TZ)

**belert-** (Göz) *fazla açılıp kalmak* (İH)

**belesân** *Ar.* Pelesenk ağacı (BV)

**belgirt-** *Belirtmek* (CC) *krş.* belgü-  
rüd-

**belgü** *Zahir, aşikâr, belli* (Kİ)

**belgü-lü** *Belli, açık* (KFT, Kİ) *krş.* belgü-lü, bellü, bilgili (II), bilgü-lü, bilgü-  
hü

**belgür-** *Belirmek, ortaya çıkmak* (BV, KFT, Kİ) *krş.* bilgür-, bilgür-

**belgürüd-** *Belirtmek* (KFT) *krş.* bel-  
girt-

**belgüsiz** *Belirsiz, işaret-siz* (BV) *krş.* belgüsüz

**belgüsüz** *Belirsiz, alâ-metsiz, işaret-siz* (KFT) *krş.* belgüsüz

**bel-ğod** *Far.* Büyük bir ihtimalle, muhakkak (MG)

**beli** *Far.* Evet (GT, İM, KF, KK)

**beliğ** *Ar.* Belâgatlı, fasih (GT, KF)

**beliğab** *Kuşak, kemer* (CC)

**belin** *Cahil* (TA)

**belin-** *Aşikâr olmak* (Gİ)

**beliyyet** *Ar.* Belâ, musibet (GT)

**belki** *Ar. Far.* Belki, olabilir (Gİ, GT, KF, Kİ) *krş.* belkim, bilkim

**belkim** *Ar. T.* Belki, olabilir (İM, KFT, MG) *krş.* belki, bilkim

**bellik** *Bele bağlanan silâhların tümü* (TA)

**bellü** *Belirli, bilinen, açık* (MS) *krş.* belgü, belgü-lü, bilgili (I), bilgü-lü, bilgü-lü

**belsendi** *Belden üstü açık* (CC)

**beltek** *Peltek, kekeme* (Kİ) *krş.* bil-  
tek, peltek

**belü** *İlim* (Kİ) *krş.* bili, bilgü, bilig,  
bilik (I)

**belük** *Saçın örgülü kısmı* (Kİ)

**belvâ ʿam** *Ar.* Umumî keder, gam (İM)

**ben** (I) *Ben* (zahir) (Gİ, TA) *krş.* men  
(I), min (I)

**ben** (II) *Vücuttaki siyah nokta* (Kİ)

**ben** (III) *Sorgun ağacı* (BM, KF, KFT, MS)

**benefş(e)** *Far.* Menekşe (DM, GT, KFT, RH, TA)

**benek** *Siyah nokta* (Kİ)

**beng** *Far.* Afyon, esrar (TZ)

**bengi** *Far.* Afyon kullanan, esrarkeş (DM, GT)

**beniz** *Beniz* (TA)

**beni** *Ar.* ... oğulları (GT, KF)

**benir** *Far.* (< peynir) *Peynir* (TA) *krş.* beynir, penir, peynir

**benkle-** *Ezan okumak* (MS) *krş.* ban-  
la-

**benze-** *Benzemek* (CC, MS, KK, RH, TA)

**benzer** *Benzer, müşabih* (BM, KK)

**benzet-** *Benzetmek* (MS)

**benzetle-** *Benzetmek* (MS)

**ber-** *Vermek* (BM, CC, DM, RH) *krş.* bir-, ver-, vir- **aş ber-** *otlamak* (CC)

**ğarav ber-** *mükâfatlandırmak* (CC) **ke-  
neş ber-** *öğüt vermek* (CC) **öğünç**

**ber-** *övmek, pohpohlamak* (CC) **iteber-**  
itmek, itivermek (CC) **ötürçke ber-**

ödünç vermek (CC) **tanıklık ber-** şahitlik etmek (CC) **yüvüt ber-** avutmak (CC)

**berâ'at** Ar. Temize çıkma, aklanma (Gİ)

**berâber** Far. Beraber, birlikte (BV, DM, Gİ, İM, KF, KFT, MG, MS, RH, TZ)

**berâberle-** Far.T. Birliktelik sağlamak (KFT)

**beraş** Ar. Leke hastalığı (BV)

**berâ't** Ar. Şaban ayının 15. gecesi (İM)

**berbat** Ar. Kaz (İM)

**bercâs** Ar. Bir çubuk üzerindeki hedef (MG) krş. bürcâs

**bercimek** Far. (< merdümek) Mercimek (TZ) krş. marcumağ, mercemek, mercimek, mürdümük

**berçin** İpekten yapılmış kumaş (İH) krş. barçın

**berekât** Ar. Bereketler, bolluklar (Gİ, GT, İM, KF)

**bereket** Ar. Bereket, bolluk (CC, Gİ, GT, İM, İN, KF, RH)

**berele-** Yaralamak, berelemek (KF)

**berezeh** Yakut (TZ)

**ber-hâl** Far. Ar. Bu hâlde (KFT)

**beri** Sonra, -den beri (DM, Gİ, GT, KK, TZ) krş. birü

**berid** Ar. Uzak, kurtulmuş (İM, KFT)

**beril** Ar. Postacı (İM)

**beril-** Verilmek (CC) krş. biril-, viril-

**berin-** Ortaya çıkmak, görülüp anlaşılmak (CC)

**beriş-** Birine bir şey vermek (CC) krş. biriş-

**beriyye** Ar. Çöl, sahra (GT, KF)

**beriyyelik** Ar. T. Çöl, çöllük (Gİ, KF)

**berk** Kuvvetli (BV, CC, GT, İM, İN, KFT, Kİ, TZ) krş. bek, bik

**berk** Ar. Şimşek (GT)

**berk-** Sağlamlaşmak (TZ) krş. berki-

**berki-** Sağlamlaşmak, kuvvetlenmek (Kİ) krş. berk-

**berkid-** Sağlamlaştırmak (KFT) krş. berkit-, birkit-

**berkin-** Kuvvetlenmek, kuvvetlendirme, sağlamlaştırmak (KFT) krş. birkin-

**berkiş-** Sağlamlaşmak (KFT)

**berkit-** Sağlamlaştırmak (CC, İM, Kİ, TA) krş. berkid-, birkit-

**berklep** Sağlam, güçlü (CC)

**berklik** Sağlamlık, kuvvetlilik (RH)

**berneli** Borçlu (CC)

**berr** Ar. Kara, toprak, çöl (GT, MG)

**berri (I)** Ar. Topraktan (BV)

**berri (II)** Ar. Bir buğday türü (KFT)

**bertil-** Oğuşturulmak, oğulmak (TZ)

**bertin-** (Vücudun bir organı) yerinden oynamak (Kİ)

**bertük** Yerinden oynayan organ (Kİ)

**berü** Beri, bu taraf (BM, KFT) krş. biri-, börü (I)

**bes** Far. Yeter, yetişir, kâfi (GT, İM, KFT, MG, RH)

**besgeç** Ekmek (İH)

**besle-** Beslemek, terbiye etmek (BV, CC, Gİ, GT, İM, KF, KK, TA, TZ) krş. bestle-, bisle-

**beslen-** Beslenmek, terbiye edilmek (GT) krş. bislen-

**bestle-** Beslemek, yemlemek (CC) krş. besle-, bisle-

**besrek** Kızgın deve (TZ) krş. bisrek

**beş** Beş (sayı) krş. beş, biş

**beşâret** Ar. Müjde, muştı (Gİ, GT, İM, KF)

**beşer** Ar. İnsan (KF)

**beşeri** Ar. İnsana ait (Gİ)

**beşeriyyet** Ar. İnsanlık (GT)

**beşik** Beşik, taht (DM, KK, TA) krş. beşik, bişik (II)

**beşir** Ar. Müjdecî (İM)

**betât** Ar. Kat', kesme (KFT)

**beter** Far. Daha kötü, beter (GT) krş. beter

**betig** Kitap, yazı, mektup (İM) krş. biti, bitig, bitik (I), bitiv, bitüv

**betli (I)** Tanıdık yüzü (CC)

**betli (II)** Ayıplı, kusurlu (TZ)  
**better** *Far.* Daha kötü, beter (GT) *krş.*  
 beter  
**bev** Örumcek (TZ) *krş.* böv, böy (III)  
**bevâşır** *Ar.* Erkeklik organında ve yumurtalıkta olan basur (BV)  
**bevl** *Ar.* İşeme (BV)  
**bevvâb** *Ar.* Kapıcı (GT)  
**bey (I)** Bey, reis, efendi, soylu (CC, Kİ, KK, TA) *krş.* beg, bi, big, biy  
**bey (II)** Kısrak, dişi deve (CC)  
**bey<sup>f</sup>** *Ar.* Satış, alım-satım (GT, İM, KFT)  
**bey-** Raksetmek, oynamak (TA) *krş.*  
 beyi- (I), biyi- (I)  
**beyam** *Far.* ( < bādām ) Badem (KF) *krş.* pâyam  
**beyân** *Ar.* Açıklama, anlatma (BV, DM, Gİ, GT, İM, KF, KFT, MG, İN, RH)  
**beyen** Sincap (Kİ)  
**beyen-** Beğenmek (Kİ) *krş.* bayan-begen-, bigen-  
**beyenç** Sevinç (CC) *krş.* beyinç  
**beyer** (Uygur ve Türkistan dilinde) Allah, ilâh (Kİ)  
**beygâmbër** *Far.* Peygamber (TA) *krş.* beygânber, paygâmbâr, peygâmbër, peygânber, piygâmbër  
**beygânber** *Far.* Peygamber (DM) *krş.* beygâmbër, paygâmbâr, peygâmbër, peygânber, piygâmbër  
**beygine** Beyciğim (CC)  
**beyi- (I)** Dans etmek (CC) *krş.* bey-, biyi- (I)  
**beyi- (II)** Büyüme (GT) *krş.* biyi- (III)  
**beyik** Büyük (CC) *krş.* bedük, beyük, biyik, büyü  
**beyin** Beyin (İN, TA, TZ) *krş.* beyni, mey, meyin, meyni, miyin, myını  
**beyin-** Dans etmek, oynamak (CC)  
**beyinç** Sevinç (CC) *krş.* beyenç  
**beylik (I)** Beylik (KK)  
**beylik (II)** Muhaberede askere verilen silâh, çanta vb. (İH)

**beylik (III)** Devlete ait olan her şey (İH)  
**beyni** Beyin (DM) *krş.* beyin, meyin, meyni, miyin, miyni  
**beynir** *Far.* ( < peynir ) Peynir (DM, Kİ, KK) *krş.* benir, penir, peynir  
**beyş** Beş (sayı) (KK) *krş.* beş, biş  
**beyşinçi** Beşinci, beşinci sırada (KK) *krş.* beşinçi, bişinçi  
**beyt (I)** *Ar.* Beyit, iki dize (GT)  
**beyt (II)** *Ar.* Ev (BV) **beyt-i mağaddes** Kâbe (İM). **beyt-şikal** atın ayağından bağlanan yeri (RH) **beytü'l-mâl** devlet hazinesi (Gİ, GT, KT, KFT, İM) **beytû's-serc** atın sırtında eyer konulan yer (RH)  
**beyük** Büyük (GT, İM) *krş.* bedük, beyik, biyik, büyü  
**beyüklük** Büyüklük (GT) *krş.* büyüklük  
**bez (I)** Bez, kumaş parçası (TZ) *krş.* biz (II), böz, büz  
**bez (II)** Vücutta deri ve et arasında ve en çok boyunda, kasıkta çıkan şiş, beze (TZ)  
**bez-** Usanmak, bıkmak (CC, Kİ, MG) *krş.* biz-  
**beze-** Bezemek, süslemek (Kİ) *krş.* bize-  
**bezek** Süs (Kİ) *krş.* bizek  
**bezen** Bir kumaş türü (KFT, TZ)  
**bezen-** Süslenmek (KFT, Kİ, TZ ) *krş.* bizen-  
**bezenli** Bezenmiş, süslenmiş (TZ)  
**bezevü** Yüze sürülen aklık (Kİ)  
**bezgek** Sert ateş, sert humma (CC)  
**bezirken** *Far.* ( < bâzârgân ) Bezirgân, tüccar (TZ) *krş.* bâzârgân, bâzergân  
**bezz** *Ar.* Tohum (BV)  
**bezzâz** *Ar.* Kumaş tüccarı (GT)  
**biç-** Bıçmek, kesmek (KFT) *krş.* biç-, biç- (I)  
**biçak** Bıçak, hançer, kama (CC, DM, Gİ, GT, İM, İN, KFT, MG, TZ) *krş.* bışak  
**bıçılğan** Vücutta olan sulu çatlaklar,

mayasıl (İH)

**bıçkı** Bıçkı, testere (CC, DM, GT, TZ) *krş.* bıçku, bışkı, buçkı

**bıçkıç** Makas (TZ) *krş.* bıçkıç

**bıçkıır-** Horuldamak (TZ)

**bıçku** Bıçkı, testere (TA) *krş.* bıçkı, bışkı, buçkı

**bıçkuç** Makas (TA) *krş.* bıçkıç

**bıgar** Kaynak, göze (TA) *krş.* bıngar, bıygar

**bıgın** Uca kemiği (BV, TZ) *krş.* bıkın

**bıkın** Uca kemiği (İM, Kİ, TZ) *krş.* bıgın

**bıldırak** Yaprak (Kİ)

**bıldırçın** Bıldırçın (Kİ, TA) *krş.* bıldırçın, böyürçin

**bıldurçın** Bıldırçın (BM) *krş.* bıldırçın, böyürçin

**bıltır** Geçen sene, önceki sene (Kİ, KK, TA, TZ) *krş.* baldur, baltur

**bınduk** *Ar.* Fındık (RH) *krş.* bınduk, fınduk

**bıngar** Kaynak, göze (BM) *krş.* bıgar, bıygar

**bıngıl-da-** Kımıldamak, (su için) cumbuldamak (İH)

**bınsır** *Ar.* Yüzük parmağı (İN) *krş.* bınsar

**bırak-** (I) Bırakmak (BV, Gİ, GT, İM, KF, KFT, KK, TZ)

**bırak-** (II) Aşılacak, döllemek (KK)

**bış-** Biçmek, kesmek (KK) *krş.* bıç- (I)

**bışak** Bıçak (DM, KK) *krş.* bıçak

**bışakşı** Bıçakçı (KK)

**bışkı** Bıçkı, testere (KK) *krş.* bıçkı, bıçku, buçkı

**bışuk** Yarım, buçuk (KK) *krş.* buçuk, buşuk

**bıygar** Kaynak, göze (TA) *krş.* bıgar, bıngar

**bıyık** Bıyık (TA) *krş.* mıyık

**bi** Bey, reis, efendi, soylu (KK) *krş.* beg, bey, big, biy

**biber** Biber (DM)

**biç-** (I) Biçmek, kesmek (TA) *krş.*

bıç-, bış-

**biç-** (II) Kılıçla kesmek, öldürmek (TA)

**biçül** Kötürüm, kalçası kırık (Kİ) *krş.* beçel

**bid'at** *Ar.* Sonradan meydana çıkan şeyler (Gİ, KF, KFT, İM)

**big** Bey, reis, efendi, soylu (BV, GT, İM, İN, MG) *krş.* beg I, bey, bi, biy

**bigen-** Beğenmek (GT) *krş.* bayan-, begen-, beyen-

**bigev** Benzer, gibi (CC)

**bigi** Gibi (GT) *krş.* bigin

**bigin** Gibi (GT) *krş.* bigi

**bi-gümân** *Far.* Şüphesiz (GT)

**bik** Kuvvetli, sıkı, pek (GT, MG) *krş.* bek, berk

**biker** Elbisenin üzerine yapılan süs (Kİ)

**bikit** Zift (Kİ)

**bikit-** Kuvvetlendirmek (GT)

**bikr** *Ar.* Dokunulmamış kız (İM, KFT)

**bikrlik** *Ar.T.* Bekâret (KFT)

**bil** (I) 1. Bel (BV, DM, Gİ, GT, İM, İN, KF, KK, MG, RH, TA) *krş.* bel **bil**

**bağı** kuşak, kemer (TA) *krş.* bel bağı. 2. Sırt (KK)

**bil** (II) Bir tarım aleti, bel (KF)

**bil-** (I) Bilmek (BM, BV, CC, DM, Gİ, GT, İN, KF, KFT, Kİ, KK, MG, MS, RH, TA, TZ)

**bil-** (II) Saltanat sürmek, hükümdarlık etmek (CC)

**bil-** (III) Muktedir olmak (CC, GT, İM, KFT, MG)

**bilâ** *Ar.* Arapçadan dilimize geçen olumsuzluk öneki (... sız) (GT)

**bilâd** *Ar.* Beldeler (GT)

**bilçik** Kurt yavrusu (TA)

**bildir-** Bildirmek, tanıtmak (CC, DM, TZ) *krş.* bildür-

**bildür-** Bildirmek, tanıtmak (BV, DM, Gİ, GT, İM, İN, KF, KFT, MG, MS, RH)

*krş.* bildir-



**bile** İle, birlikte (BM, CC, DM, Gİ, GT, İM, İN, KF, KFT, Kİ, KK, MS, RH, TA, TZ) *krş.* bilen, birge, birle, birlen

**bile-** Bileyilemek, egelemek, keskinleştirmek (GT, TZ) *krş.* bilevüle-

**bilegi** Bileği, bileği taşı (DM) *krş.* bilegü, bilev, bilevi, bilevü

**bilegü** Bileği, bileği taşı (DM) *krş.* bilegi, bilev, bilevi, bilevü

**bilek** Bilek, kol (BV, Gİ, GT, İM, İN, KF, Kİ, KK, MG, TA, TZ) *krş.* bölek (II)

**bilen** İle, birlikte (GT) *krş.* bile, birge, birle, birlen

**bileş** *Ar.* (< beleş < bilâ-şey<sup>o</sup>) Beleş, karşılıksız (KFT)

**bilev** Bileği taşı (CC) *krş.* bilegi, bilegü, bilevi, bilevü

**bilevi** Bileği taşı (Kİ) *krş.* bilegi, bilegü, bilev, bilevü

**bilevü** Bileği taşı (Kİ, TA) *krş.* bilegi, bilegü, bilev, bilevi

**bilevüle-** Bileyilemek, egelemek, keskinleştirmek (TA) *krş.* bile-

**bilezik** Bilezik (DM, Gİ, Kİ) *krş.* bilezük **bilezik urunu** bileğin ele yakın ince yeri (İH)

**bilezük** Bilezik (DM, İM, KF, KFT, KK, TA, TZ) *krş.* bilezik

**bilge** Bilge, âlim (CC, Kİ)

**bilgili** (I) Bilgili (TZ)

**bilgili** (II) Belli, açık (GT) *krş.* belgü, belgülü, bellü, bilgüli, bilgülü

**bilgir-** Belirmek, ortaya çıkmak (MG) *krş.* belgür-, bilgür-

**bilgü** Bilgi (Kİ) *krş.* belü, bili, biliğ, bilik

**bilgüli** Belli, açık (GT) *krş.* belgü, belgülü, bellü, bilgüli, bilgülü

**bilgülü** Belli, açık (İM) *krş.* belgü, belgülü, bellü, bilgüli, bilgülü

**bilgür-** Belirmek, ortaya çıkmak (MG) *krş.* belgür-, bilgür-

**bili** İlim (Kİ) *krş.* belü, bilgü, bilig, bilik (I)

**bilici** Bilen, bilici (KF, RH)

**bilig** İlim (GT, KF) *krş.* belü, bilgü, bili, bilik (I)

**bilik** (I) İlim (CC) *krş.* belü, bilgü, bili, bilig

**bilik** (II) Silâh (Kİ)

**bilil-** Bilinmek (TZ) *krş.* bilin-

**bilin-** Bilinmek (BV, CC, Gİ, İM, KF, KFT, MS, RH) *krş.* bilil-

**bilış** Tanıdık, bildik (BM, DM, GT, İM, TA)

**bilkim** *Ar.T.* (< belkım) Belki (MG) *krş.* belki, belkim

**billâh** *Ar.* Billâhi, yemin sözü (GT, İM, KFT)

**billivr** *Ar.* (< billûr) Billûr (İM) *krş.* bolor

**bilmeklik** Bilmek (BV)

**iltek** Peltek, kekeme (İM) *krş.* beltek, peltek

**biltirik** Savaş aletlerinin korunması (Kİ)

**bin** Bin (sayı) (BM) *krş.* biñ, min (II), miñ

**biñ** Bin (sayı) (Gİ, KF) *krş.* bin, min (II), miñ

**bin-** Binmek (KFT) *krş.* min-

**binâ** *Ar.* Bina, yapı (GT, İM, KF)

**bi-nevâ** *Far.* Muhtaç, nasipsiz (GT)

**binşar** *Ar.* Yüzük parmağı (Gİ, KF) *krş.* binşır

**binüci** Binici (TZ)

**bir** Bir (sayı) (BM, BV, CC, DM, Gİ, GT, İH, İM, İN, KF, KFT, Kİ, KK, MG, MS, RH, TA, TZ) **bir ança** biraz, bir parça (Kİ)

**bir-** Vermek (BM, BV, CC, DM, Gİ, GT, İH, İM, İN, KF, KFT, Kİ, KK, MG, MS, RH, TA, TZ) *krş.* ber-, ver-, vir-

**biraz** Biraz (DM, KFT, İN) *krş.* birez

**birer** 1. Birer, bir bir (CC, İM, KK)

2. Ara sıra (MG)

**birez** Biraz (İH, KFT, KK) *krş.* biraz

**birezçük** Birazcık (KFT)

**birge** Birlikte (BV, CC, GT, MG) *krş.* bile, bilen, birle, birlen

**biri** Beri, bu taraf (GT, KF, MG) *krş.* berü, börü (I)

**birik-** Birilmek, bir araya gelmek, toplamak (CC, TZ)

**biriktir-** Toplamak, bağlamak, birleştirmek (CC) *krş.* birükdür-

**biril-** Verilmek (İM, İN) *krş.* beril-, viril-

**birinç** *Far.* Pirinç (KK) *krş.* brinç, pirinç

**birinçe** Bir çok, bir nice (BV) *krş.* birinçer

**birinçer** Bir çok, bir nice (BV) *krş.* birinçe

**birinçi** Birinci (RH) *krş.* birinği

**birinği** İlk, birinci (KK) *krş.* birinçi

**birisi kün** Yarından sonraki gün (TA)

**biriş-** Birbirine bir şey vermek (İM, Kİ) *krş.* beriş-

**birişik** Vergi (Kİ)

**birke** *Ar.* Havuz (GT) *krş.* bürke

**birkin-** Kuvvetlenmek, kuvvetlendirmek, sağlamlaştırmak (İM) *krş.* berkin-

**birkit-** Sağlamlaştırmak (MG) *krş.* berkid-, berkit-

**birle** İle, birlikte (BM, BV, CC, DM, Gİ, GT, İH, İM, İN, KF, KFT, Kİ, MG, MS, RH, TZ) *krş.* bile, bilen, birge, birlen

**birle-** Birlemek, tevhit etmek (Gİ, İM, KF)

**birlen** İle, birlikte (GT) *krş.* bile, birlen, birge, birle

**birlik** Birlik (CC, Gİ, İM, MS)

**birsi** Biri, birisi (KK)

**birtil** *Ar.* Rüşvet, rüşvet olarak alınan şey (Gİ) *krş.* bartıl

**birtük bağı** Kırık kemiğe bağlanan tahta sargı (İM)

**birü** Sonra, ...den beri (İM) *krş.* beri

**birükdür-** Toplamak, bağlamak, birleştirmek (Kİ) *krş.* biriktir-

**biryan** *Far.* Kebap, kızartma (GT)

**bir yolu** Kendisi, özü (CC)

**bis** Terbiye (Kİ) *krş.* bisü

**bisât** (I) *Ar.* Oyun (satranç vb.) tahtası (GT)

**bisât** (II) *Ar.* Kilim, yaygı, döşenen veya serilen şey (GT, İM, KFT)

**bisle-** Beslemek, terbiye etmek (KFT, Kİ, MS) *krş.* besle-, bestle-

**bislen-** Beslenmiş, terbiye edilmek (GT, Kİ) *krş.* beslen-

**bismil** *Ar.* Hayvan boğazlama (İM)

**bismillâh** *Ar.* "Allah'ın adıyla " anlamında bir söz (Gİ, İM, KF)

**bismillâhirrahmânirrahîm** *Ar.* "Esirgeyen ve bağışlayan Allah'ın adıyla " anlamında bir ayet (Gİ, İM, KF, KFT, MG, MS)

**bisre** Yakın (TA)

**bisrek** Erkek ve kızgın deve (Kİ, TZ) *krş.* besrek

**bisresi** İkisinden yakını (TA)

**bisü** Terbiye (Kİ) *krş.* bis

**biş** Beş (sayı) (BM, BV, CC, DM, Gİ, GT, İH, İM, İN, KF, KFT, Kİ, MG, MS, RH, TA, TZ) *krş.* beş, beyš

**biş-** Pişmek (BM, BV, CC, DM, GT, KFT, Kİ, İM, KK, TA) *krş.* piş-

**bişe** *Far.* Orman, meşelik (GT)

**bişi** (I) Pişmiş yemek vb. (GT) *krş.* bişik (I) **bişi kerpiç** kiremit (İM) **bişi top** kiremit (İM)

**bişi** (II) Yufka (Kİ)

**bişik** (I) Pişmiş yemek vb. (BV) *krş.* bişi (I)

**bişik** (II) Beşik, taht (GT, Kİ) *krş.* beçik, beşik

**bişinçi** Beşinci (KFT, İN, RH) *krş.* beçinçi, beyšinçi

**bişir-** Olgunlaştırmak, pişirmek (CC, İM, Kİ, KK) *krş.* biştür-, bişür-, büşür-

**bişiril-** Pişirilmek (İM)

**bişr** *Ar.* Güler yüz (İM)

**biştür-** Olgunlaştırmak, pişirmek (CC) *krş.* bişir-, bişür-, büşür-

**bişür-** Olgunlaştırmak, pişirmek (BM, BV, CC, İM, KFT, RH) *krş.* bişir-, biştür-, büşür-

**bit** Bit (BV, CC, DM, Gİ, İM, KF, Kİ, TA, TZ)

**bit-** (I) (Nebat) yetişmek, büyümek, bitmek (BM, BV, CC, DM, Gİ, GT, İM, Kİ, RH, TZ)

**bit-** (II) Bitmek, sona ermek (DM, Gİ, GT, KF, MG, TZ)

**bitâne** Ar. Astar (İM)

**bitek** (I) Un ve diğer şeyler için altı delik olarak çamurdan yapılan kap (Kİ)

**bitek** (II) Tahtadan yapılmış arı kovana (Kİ)

**biti** Kitap, yazı, mektup (Kİ) *krş.* betig, bitig, bitik (I), bitiv, bitüv

**biti-** Yazmak (CC, Kİ)

**bitig** Kitap, yazı, mektup (DM, KK, TA) *krş.* betig, biti, bitik (I), bitiv, bitüv

**bitigçi** Kâtip, yazıcı (TA) *krş.* bitikçi

**bitik** (I) Kitap, yazı, mektup (CC, DM, Kİ, RH, TA, TZ) *krş.* betig, biti, bitig, bitiv, bitüv

**bitik** (II) Kefen (TZ)

**bitik** (III) Mehr (TZ)

**bitikçi** Kâtip, yazıcı (CC, TA) *krş.* bitigçi

**bitir-** Bitirmek, sona erdirmek (CC) *krş.* bitür-, (I), bütür-

**bitiş** (I) Bitiş, son (BV, GT)

**bitiş** (II) Yaratılış (GT, MG)

**bitişli** Kibar, terbiyeli (CC)

**bitiv** Yazı, kitap (CC) *krş.* betig, biti, bitig, bitik (I), bitüv

**bitle-** 1. Bit olup olmadığını araştırmak, bitini temizlemek (BM, Kİ, TZ) 2. Bitlenmek (TA)

**bitlen-** Bitlenmek (TA)

**bitmek** Bitme, tükenme, sona erme (TA)

**bitük** Kısık gözlü (Kİ)

**bitün** Bütün (Kİ) *krş.* bütün 1

**bitür-** (I) Bitirmek, sona erdirmek (BV, Gİ, KF, MG, TA) *krş.* bitir-, bütür-

**bitür-** (II) Yarayı bağlamak, sarmak (Kİ)

**bitür-** (III) Bitki yetiştirmek (İM)

**bitüv** Yazı, kitap (CC) *krş.* betig, bi-

ti, bitig, bitik (I), bitiv

**biy** Bey, reis, efendi, soylu (CC, KK)

*krş.* beg (I), bey, bi, big

**biyâbân** Far. Çöl, sahra (GT)

**biyen-** Beğenmek (GT) *krş.* bayan-, begen-, beyen-

**biygamber** Far. Peygamber (RH)

*krş.* beygâmbir, beygânber, paygambar, peygâmbir, peygânber, piygâmbir, piygânber

**biyi-** (I) Dans etmek (CC) *krş.* bey-, beyi (I)-

**biyi-** (II) Büyümek (TZ) *krş.* beyi- (II)

**biyik** Büyük (TZ) *krş.* bedük, beyik, beyük, büyüik

**biysin-** Küçümsemek (CC)

**biz** (I) Biz (zamid) (BM, BV, CC, DM, Gİ, GT, İM, İN, KF, KFT, Kİ, KK, MG, MS, TA, TZ) *krş.* miz

**biz** (II) Bez, kumaş parçası (BV, KFT, TA) *krş.* bez (I), böz, büz

**biz** (III) Biz, deri dikmekte kullanılan alet (CC, DM)

**biz-** Usanmak, bıkmak (İM) *krş.* bez-

**biza'at** Ar. Mal, sermaye (GT)

**bizâr** Far. Üzülmüş (KFT)

**bize-** Bezemek, süslemek (BV, GT, İM) *krş.* beze-

**bizek** Süs, bezek (İM, MG) *krş.* bezek

**bizen-** Süslenmek (GT, İM) *krş.* bezen-

**bizert-** Usandırmak, bıktırmak (İM)

**bizgek** Soğuk ısıtma (Kİ)

**bo-** Boğmak (Kİ, TZ) *krş.* boğ-, buv-

**boday** Buğday (CC) *krş.* boğday, bu-day, budı, buğdan, buğday, buyday **boday emlü** buğday renkli (KF)

**boğ-** Boğmak (İM, İN, KFT, Kİ, KK, TA, TZ) *krş.* bo-, buv-

**boğa** (I) Kaplumbağa veya kurbağa (DM) *krş.* bağa, bağa

**boğa** (II) Boğa, erkek tohumluk hayvan (CC, Kİ, KK, TA, TZ) *krş.* buğa (I)

**boğag** Boğaz (Kİ) *krş.* boğar, boğaz, boğuz, bovoz

**boğacı** Kuşun kursağı, midesi (BM)

**boğak** Damağın altı (KK)  
**boğalık** Suyu bozulmuş kuyu (TZ)  
**boğanak** Testiden boğanırcasına yağın yağmur (İH) *krş.* buğanak  
**boğar** Boğaz (TZ) *krş.* boğag, boğaz, boğuz, bovaz  
**boğardak** Yutak (KK)  
**boğavul** Mübaşir (CC)  
**boğaz** Boğaz (BV, DM, Gİ, GT, KF, Kİ, KK, RH, TA, TZ) *krş.* boğag, boğar, boğuz, bovaz  
**boğazla-** Boğazlamak, boğazından kesmek (Gİ, KF, KFT, Kİ, KK, TA) *krş.* boğuz-, boğuzla-, bovazla-  
**boğday** Buğday (CC, GT, Kİ) *krş.* boday, buday, budı, buğdan, buğday, buğday  
**boğra** Hörgüçlü erkek deve (TA) *krş.* buğra  
**boğul-** Boğulmak (CC)  
**boğum** Boğum (CC) *krş.* bovum  
**boğun** Mafsal, ek yeri, parmak boğumu (BV, İH, İM, İN, KFT, MG, TA, TZ) *krş.* bovun  
**boğurdak** Boğaz deliği, gırtlak (İM) *krş.* boğurdak  
**boğurtlak** Damak (TZ)  
**boğuz** Boğaz (BV, İM) *krş.* boğag, boğuz, bovaz  
**boğuz-** Boğazlamak, hayvan kesmek (İM) *krş.* boğazla-, boğuzla-, bovuzla-  
**boğuzgur** Pis boğaz, obur (CC)  
**boğuzla-** Boğazlamak, boğazını kesmek (BV, İM, TZ) *krş.* boğazla-, boğuz-, bovuzla-  
**boğuzlan-** Boğazlanmak, kesilmek (İM)  
**boğ** Bok, insan dışkısı (CC) *krş.* boğ  
**bohorik** Ocak, şömine (CC)  
**boğ** Bok, insan dışkısı (BV, CC, Kİ, TA, TZ) *krş.* boğ  
**boksak** Yaya sarılan bir nevi kayış (Kİ)  
**bol** Çok, geniş (Kİ, TA)  
**bol-** (I) Olmak, meydana gelmek (BV, CC, DM, GT, İM, İN, Kİ, KK, MG, MS, RH,

TA, TZ) *krş.* ol- 1

**bol-** (II) Ulaşmak, varmak (CC)

**bol-** (III) Yaratılmak (CC)

**bolağan** Bulanmış (BV)

**boldur-** Olmasını temin etmek (BM, Kİ)

**bolı** Boylu (KK)

**bolın-** Olunmak (İM, MG) *krş.* bolun-, olun-

**bolkey** Ola ki, belki (TZ) *krş.* bozğay

**bollaş-** Gebe olmak (CC)

**bolluk** Bolluk, zenginlik (BM)

**bolmaklık** Olmaklık (BV)

**bolor** Ar.(< billür) Billür (CC) *krş.* billevr

**bolun-** Olunmak (MG) *krş.* bolın-, olun-

**boluş** Yardım (CC)

**boluş-** Yardım etmek, yardımlaşmak (CC, Kİ, TA)

**bonşuk** Boncuk (TZ) *krş.* munçak, munçuk

**bor** (I) Kireç, alçı (BM, Kİ)

**bor** (II) Şarap, içki (CC, İH, TA)

**bor** Bükülmüş vaziyette (İN)

**borç** Borç (BM, CC, DM, GT, İM, KF, KFT) *krş.* borş

**borğatoy** Toy kuşu (BM)

**borgı** Boru (DM) *krş.* borğu, borı, burğa, burğı

**borğu** Boru (İM) *krş.* borgı, borı, burğa, burğı

**borı** Boru (TZ) *krş.* borgı, borğu, burğa, burğı

**borla** (I) Bağ, bahçe (CC)

**borla** (II) Üzüm (TA)

**borsuk** Porsuk (BM, Kİ)

**borş** Borç (TZ) *krş.* borç

**bosağa** Moğ. Kapı eşiği (İM)

**boştân** Far. (< bustân) Bahçe (CC)

**boş** (I) Boş (BV, CC, DM, GT, İH, İM, İN, KFT, Kİ, MG, RH, TA, TZ)

**boş** (II) Kocasından ayrılan kadın, boşanmış (Kİ, TA)

**boşa-** Boşamak (BM, GT, KFT, Kİ,

TZ)

**boşad-** Serbest bırakmak, başışlamak (KFT) *krş.* boşat- (II)

**boşak** Günah çıkartma (CC)

**boşal-** Boşalmak (GT)

**boşan-** (I) Boşanmak, eşinden ayrılmak (BV, CC, İN, KF, KFT, Kİ, TZ)

**boşan-** (II) Boşalmak, gevşemek (MG)

**boşandır-**Serbest bırakırmak (KFT)

**boşat-** (I) 1. Boşaltmak, tahliye etmek (CC, KK, TZ) 2. Elden çıkarmak (CC) 3. Ayrılmak (MG)

**boşat-** (II) Serbest bırakmak, başışlamak (CC) *krş.* boşad-

**boşov** Kurtuluş, kurtulma (CC)

**bofa** Deve yavrusu (İM, KK, TZ)

**botlaçı** Hamile, yüklü (İM)

**bovaz** Boğaz (TZ) *krş.* boğag, boğar, boğaz, boğuz

**bovum** Boğum (CC) *krş.* boğum

**bovun** Mafsal, ek yeri, parmak boğumu (TZ) *krş.* boğun

**bovuzla-** Boğazlamak, boğazını kesmek (TZ) *krş.* boğazla-, boğuz-, boğuzla-

**boy** (I) Boy, endam (BM, BV, CC, GT, İM, KFT, Kİ, MG, TA) *krş.* boyı, boyu

**boy** (II) Kişi, zat, kendi (CC) **boy bile** özel, hususî (CC) **boy suklukı** hırslı, aşırı istekli (CC) **boy sun-** itaat etmek (CC)

**boy** (III) Buy çiçeği tohumu (BM)

**boya** Boya (CC, TA) *krş.* bayov, boyag, boyav

**boya-** Boyamak (BM, CC, DM, GT, İM, KFT, TA, TZ)

**boyaçı** Boyacı (TA)

**boyag** Boya (İM) *krş.* bayov, boya, boyav

**boyan-** Boyanmak, boyama işi yapılmak (İM) *krş.* boyuk-

**boyat-** Boyatmak, boyama işini yaptırmak (TZ)

**boyav** Boya (TZ) *krş.* bayov, boya, boyag

**boydaş** Bir boyda olan iki kişi (TZ)

**boyı** Boy, endam (TA) *krş.* boy (I) .

boyu

**boyın** Boyun (CC) *krş.* boynı, boyun

**boynı** Boyun (DM) *krş.* boyn, boyun

**boynuz** Boynuz (BM, DM, Gİ, KF, Kİ, TA, TZ) *krş.* moynuz, muñuz, muyunuz (I), muyuz, müñüz, müz

**boyu** Boy, endam (TZ) *krş.* boy (I), boyu

**boyuk-** Boyanmak, boyama işi yapılmak (TZ) *krş.* boyan-

**boyun** Boyun (BV, CC, Gİ, GT, İM, İN, KF, KFT, Kİ, MG, MS, TA) *krş.* boyn, boynı **boyun bağı** gerdanlık (KFT) **boyun bayla-** boyun bağlamak (TZ)

**boyunduruk** Boyunduruk (TA)

**boyunla-** (I) Boynuna tokat vurmak (BM, TA)

**boyunla-** (II) Kucaklamak (TZ)

**boz** Boz, beyaz (KFT, KK, RH, TA, TZ) **boz-ağ** gri (CC) **boz at** boz renkli at, kirat (DM)

**boz-** (I) Bozmak, tahrip etmek (BM, Gİ, İM, KF, Kİ, KK, TZ) *krş.* buz- (I)

**boz-** (II) Altın vb. bozdurmak (TA)

**boza** Darı, buğday veya arpadan yapılan bir içki (DM, KFT, Kİ, KK, TA)

**bozgay** Ola ki, belki (CC) *krş.* bolğay

**bozıçı** Bozucu, bozan (KF)

**bozıl-** Bozulmak (KFT) *krş.* bozul-

**bozla-** Kükremek, azmak (TZ)

**bozlan-** Bozulmak, harap olmak (TZ)

**bozmaçlık** Bozma (KFT)

**bozuk** Bozuk, bozulmuş, aslı özelliğini yitirmiş (Kİ)

**bozul-** Bozulmak (Gİ, İM, KF, KFT, Kİ, MS, TZ) *krş.* bozul-

**bozun** Dişleri sökülmiş (TZ)

**bozuş-** Bozuşmak, karşı karşıya gelmek (İM)

**bögey-** Boyun eğmek, itaat etmek (CC)

**bögövrür-** İğrenmek, tiksınmek (CC)

**bögövür-** Öğürmek (CC)

**bögrek** Böbrek (BV, TA, TZ) *krş.* börek (I), büğrük, bükrek

**bögür** Göğüs, böğür (BV) *krş.* bökş-  
men

**bök** Orman, birbirine girmiş çalı ve  
çırpı gibi yabancı ağaçlar (Kİ)

**bökşmen** Böğür (CC) *krş.* böğür

**bölek (I)** Bölük, bölünmüş (İM, MG,  
TZ)

**bölek (II)** Bilek (BV) *krş.* bilek

**böleydir** Böyledir (TZ)

**bölik** Cahil (TA)

**bölük** Bölük, topluluk (Kİ, İN, TZ)

**bölüş-** (I) Bölüşmek, paylaşmak  
(KFT)

**bölüş-** (II) Yardımlaşmak (TA)

**bön** Saf adam, budala, şaşkın (Kİ)  
*krş.* moñ

**börçi** Börtçü, şapkacı (CC)

**börek (I)** Böbrek (KK, TZ) *krş.* böğ-  
rek, bügrük, bükrek

**börek (II)** Börek, içerisine et doldurul-  
muş hamur parçaları (BM, TZ) *krş.* börük

**böri** Kurt (CC, GT, İM, KFT, KK, TZ)  
*krş.* börü (II)

**börk** Börk, başlık, şapka (GT, İM, TZ)

**börülen-** Tomurcuklanmak, açılmak  
(CC) *krş.* bürülen-

**börü (I)** Beri, bu taraf (KFT) *krş.* be-  
rü, biri

**börü (II)** Kurt (BM, CC, Kİ, TA) *krş.*  
böri

**börük** Börek, içerisine et doldurulmuş  
hamur parçaları (Kİ) *krş.* börek (II)

**böv** Örumcek (CC) *krş.* bev, böy (II)

**böy (I)** Akrep (Kİ, TA) *krş.* böyi, buy

**böy (II)** Örumcek (TZ) *krş.* bev, böv

**böyi** Akrep (BM) *krş.* böy (I), buy

**böyle** Böyle, bu şekilde (GT, İN)

**böyürçin** Bildircin (Kİ) *krş.* bildir-  
çin, bildürçin

**böz (I)** Bez, kumaş parçası (CC, İM,  
TZ) *krş.* bez (I), biz (II), büz

**böz (II)** İçki (TA)

**brinç** *Far.* Pirinç (CC) *krş.* birinç, pi-  
rinç

**brun** Burun (CC) *krş.* burun (I)

**bu** Bu (sıfat ve zamir) (BM, BV, CC,

DM, Gİ, GT, İM, İN, KF, KFT, Kİ, MG,  
MS, RH, TA, TZ) *krş.* mu

**buçak** Bucak, köşe (BM, DM, KFT,  
Kİ, MS, TA, TZ) *krş.* buçgak

**buçgak** Bucak, köşe (CC) *krş.* buçak

**buçkı** Bıçkı, testere (CC) *krş.* bıçkı,  
bıçku, bışkı

**buçuk** Yarı, yarım, buçuk (BM, BV,  
Gİ, GT, KF, KFT, Kİ, MG, RH, TA, TZ)  
*krş.* bışuk, buşuk

**bud** But (Gİ, KF, KFT, RH) *krş.* but,  
buţ

**buda-** Budamak (Kİ, TZ)

**budağ** Budak, ağaç dalı (İH) *krş.* bu-  
dağ, butağ, butak

**budağ** Budak, ağaç dalı (DM, KFK,  
Kİ, TZ) *krş.* budağ, butağ, butak

**buday** Buğday (İH) *krş.* boday,  
boğday, budı, buğdan, buğday, buyday

**budı** Buğday (TA) *krş.* boday,  
boğday, buday, buğdan, buğday, buyday

**buğ** Tencere kaynarken çıkan buhar  
(Kİ)

**buğa (I)** Boğa, erkek tohumluk hay-  
van (BM) *krş.* boğa (II)

**buğa (II)** Yular (CC)

**buğanak** Testiden boşanmasına ya-  
ğan yağmur (Kİ) *krş.* boğanak

**buğav** Kaçmaması için hayvanların  
ayağına takılan zincir, demir köstek (DM)  
*krş.* buğavi, bukağı, bukavuv, buvavi

**buğavı** Kaçmaması için hayvanların  
ayağına takılan zincir, demir köstek (TZ) *krş.*  
buğav, bukağı, bukavuv, buvavi

**buğdan** Buğday (TZ) *krş.* boday, boğ-  
day, buday, budı, buğday, buyday

**buğday** Buğday (BM, BV, DM, Gİ,  
İM, KF, KFT, TA, TZ) *krş.* boday, boğ-  
day, buday, budı, buğdan, buyday

**buğla-** Bulamak, karıştırmak (Kİ)  
*krş.* bula- (I), bulğa- (I)

**buğlat-** Tütsülemek (TZ)

**buğra** Hörgüçlü erkek deve (BM, Kİ)  
*krş.* boğra

**buğur** Defa, kere (KFT)

**buğuz** Bu defa (Kİ)

**buğz** Ar. Kin, nefret (Gİ, KF, Kİ)

**buhaltuk** Sorgu, çelenk (İH)

**buhl** Ar. Cimrilik, hasislik (GT)

**buhür** Ar. Tütsü (BV, İM)

**buhürle-** Ar.T. Tütsülemek (BV, İM)

**bukağı** Bukağı, zincir (TZ) *krş.*

buğav, buğavı, bukaıvuv, buvavı

**bukağula-** Bağlamak, zincirlemek (BV)

**bükalemün** Ar. Bukalemun (GT)

**bukavuv** Bukağı, zincir (Kİ) *krş.*

buğav, buğavı, bukaıvı, buvavı

**bukül** Ar. Olgun hurma (İM)

**bul** Far. En küçük para, altın ve gümüş olmayan para (DM) *krş.* pül

**bul-** Bulmak (BM, BV, CC, KFT, MG)

**bula-** (I) Bulamak, karıştırmak (Kİ) *krş.* buğla-, bulga- (I)

**bula-** (II) (Köpek için) kuyruk sallamak (İH)

**bulaca** Alaca, bulaca, karışık renkli (DM)

**bulagav** Karışıklık, düzensizlik (Kİ)

**bulah** Kaynak, memba, pınar (CC) *krş.* bulak (II)

**bulak** (I) Göl (TA)

**bulak** (II) Kaynak, memba, pınar (CC) *krş.* bulah

**bulamaç** Bulamaç, un çorbası (DM, TZ) *krş.* bulgamaç

**bulan** Yaban eşiği (TZ) *krş.* bulnaç

**bulan-** Üzülme, bulanmak (TZ) *krş.* bulgan-

**bulanak** Bulanık (TZ) *krş.* bulanu, bulgak (I), bulganak, bulganık, bulganu

**bulanu** Bulanık (TZ) *krş.* bulanak, bulgak (I), bulganak, bulganık, bulganu

**bular** Bunlar (BM) *krş.* bunlar

**bularistek** Uçkur, don bağı (TA)

**bulaş-** Bulaşmak, karışmak (BV, Gİ, İM, KF, TZ) *krş.* bulgaş-

**bulaştır-** Bulaştırmak, karıştırmak (İM, TA, TZ) *krş.* bulgaştır-

**bulay** Bu şekilde, bunun gibi (MG)

**bulğa-** 1. Bulamak, karıştırmak (BA,

İM, Kİ) *krş.* buğla-, bula- (I) 2. Sıkmak, üzme, bulandırmak (CC)

**bulgak** 1. Bulanık (TZ) *krş.* bulanak, bulanu, bulganak, bulganık, bulganu. 2. Kargaşa, alt üst olma (CC)

**bulgamaç** Bulamaç, un çorbası (BM, Kİ) *krş.* bulamaç

**bulgan-** Üzülme, bulanmak (CC, İM, TZ) *krş.* bulan-

**bulganak** Bulanık (İM) *krş.* bulanak, bulanu, bulgak (I), bulganık, bulganu

**bulgandır-** Bulandırmak (Kİ)

**bulganık** Bulanık (TZ) *krş.* bulanak, bulanu, bulgak (I), bulganak, bulganu

**bulganu** Bulanık (BV) *krş.* bulanak, bulanu, bulgak (I), bulganak, bulganık

**bulgaş-** Bulaşmak, karışmak (İM, MS) *krş.* bulaş-

**bulgaşık** Anlaşılmaz, karışık (İM) *krş.* bulgaşu

**bulgaşu** Anlaşılmaz, karışık (İM) *krş.* bulgaşık

**bulgaştır-** Bulaştırmak, karıştırmak (CC) *krş.* bulaştır-

**bulgay-** Bulandırmak (Kİ)

**bulnaç** Yaban eşiği (Kİ) *krş.* bulak

**bulav** Pilav (BV)

**bulıt** Bulut (TA) *krş.* bulut

**bulov** Bir çeşit silâh (CC)

**bulügiyyet** Ar. Bulûğa erme (GT)

**buluklu** Geçimsizlik (TZ)

**bulun** (I) Yağma, ganimet (Kİ)

**bulun** (II) Adaya bitişik kara (Kİ)

**bulun** Köşe, aç (CC)

**bulun-** Bulunmak (Gİ, MG)

**bulunla-** Ganimet almak, yağmalamak (Kİ)

**buluş-** (I) Yardım etmek, taziye ve telli etmek (TZ)

**buluş-** (II) Rastlaşmak, buluşmak, karşılaşmak (Kİ)

**bulut** Bulut (BM, CC, DM, Gİ, GT, İM, KF, Kİ, TZ) *krş.* bulıt

**bulutlan-** Bulutlanmak (TZ)

**bun** (I) Ayıp (Kİ)

**bun** (II) Eklem yeri (KK)

**buna-** Ayıplamak (Kİ)

**bunçağ** Bunca, bu kadar (Kİ) *krş.* munça

**bunduk** *Ar.* Fındık (BV) *krş.* bündük, fınduk

**bunıla-** Ayıplamak (Kİ)

**bunlar** Bunlar (KF, KK, MS, TA) *krş.* bular

**bunut** Binit, binilen şey veya hayvan (Kİ)

**bur-** (I) 1. Burmak, bükmek (BM, CC, GT, KK, MG) 2. Eğirmek, ip bükmek (Kİ, KK, TA, TZ) *krş.* bür- 3. Örmek (Kİ)

**bur-** (II) Karnı ağrımak, karnı burulmak (Kİ)

**bur-** Gürültü yapmak (TZ)

**burav** Burgu (CC, TZ)

**burbayı** İncik kemiğinin yukarı kısmı, aşık kemiğinin aşağı kısmı (BV)

**burc** *Ar.* Burç, kale burcu (GT, İM, KFT)

**burç** Karabiber (BM, CC, DM, Kİ, TA)

**burçağ** (I) Dolu, yağmur (CC, Kİ, TA)

**burçağ** (II) Bezelye, nohut (BM, TA)

**burçalak** Sahra lâlesi (Kİ)

**burdı** Burgu (TZ) *krş.* bürgü

**burğa** Boru (BM, TZ) *krş.* borı, borğu, borğu, burğu

**burğan** Kasırğa, boran (TZ)

**burğu** Boru (Kİ, TZ) *krş.* borı, borğu, borğu, burğa

**burğu** Boru (müzik aleti) (CC, İH)

**burğuça** Küçük boru (müzik aleti) (CC)

**burğul** Bulgur (TZ) *krş.* burğun

**burğun** Bulgur (TZ) *krş.* burğul

**burhân** *Ar.* Delil, dayanak (GT, KFT)

**bürriye** *Far.* Hasır (Gİ, KF)

**burma** Mancınık (TZ)

**burn** Kuş gagası (TZ)

**bursak** Tatar ekmeği (TZ)

**burşak** Ufak taş, çakıl taşı (TZ)

**burtar-** Buruşturmak (TZ)

**burtur** Ekşi yüzlü (TZ)

**buru-** Misk kokmak (Kİ)

**burul-** Kıvrılmak, halkalanmak (CC, MG)

**burun** (I) Burun (CC, DM, GT, İH, İM, İN, KF, Kİ, KK, MG, TA, TZ) *krş.* brun

**burun** (II) Önce, evvel (BM, BV, CC, Gİ, GT, İM, İN, KF, KFT, Kİ, KK, MG, MS, RH, TA, TZ)

**burundağ** Gem, yular, binek hayvanlarının burnuna takılan şey (BM, CC, DM, GT, İM, İN, KF, KFT, Kİ, MS, RH, TZ) *krş.* burunduk, burunduruk

**burunduk** Gem, yular, binek hayvanlarının burnuna takılan şey (Kİ, TA, TZ) *krş.* burundağ, burunduruk

**burundukla-** Dizginlemek, gem takmak (TZ)

**burunduruk** Gem, yular, binek hayvanlarının burnuna takılan şey (Kİ) *krş.* burundağ, burunduk

**burunğı** Birinci, ilk (CC) *krş.* burunğı

**burunğı** Birinci, ilk (BV) *krş.* burunğı

**buruş-** Buruşmak (CC, TZ)

**burut-** Kabarmak (TZ)

**bus** Nefes, soluk (CC)

**busağa** Pabuç yamalığı (TZ)

**busarık** Uzaktan gelen toz (Kİ)

**busat** Hemen, derhâl, şimdi (BM)

**bustân** *Far.* Bostan (BV, GT, İM, KFT, TA)

**bustu** Pusu (Kİ) *krş.* buşu

**bustuk** *Ar.* (< fustuk) Fıstık (BV)

**buşu** Pusu (TA) *krş.* bustu

**buş-** 1. Zarar vermek (MG) 2. Kızmak, öfkelenmek (Kİ, TA)

**buşak** Hiddetli, çok öfkeli kimse (Kİ)

**buşmân** *Far.* (< peşimân) Pişman (KFT, TZ) *krş.* pişmân **buşmân ye-** pişman olmak (TZ)

**buşmas** Zararsız, zararı olmayan (İM, TZ)



**buşuk** Yarım, buçuk (DM, KK) *krş.* buşuk, buçuk

**but** But (BV, CC, Kİ, MG, RH, TZ) *krş.* bud, but

**but** But (DM, KK, TA) *krş.* bud, but

**butağ** Budak, ağaç dalı (KK) *krş.* budak, budak, butak

**butak** Budak, ağaç dalı (BM, BV, CC, İH, Kİ, MG, TA, TZ) *krş.* budağ, budak, butağ

**butka** Pirinçle pişmiş süt, sütlâç (TZ)

**buv-** Boğmak (CC) *krş.* bo-, boğ-

**buvarsık** Bağırsak (TZ) *krş.* bağırsak, boğarsık

**buvavi** Bukağı, kaçmaması için hayvanların ayağına takılan zincir, demir köstek (TZ) *krş.* buğav, buğavi, bukağı, bukavuv

**buvun** Boğum (CC) *krş.* boğum

**buy** Akrep (TA) *krş.* böy (I), böyi

**buy-** (I) Soğuktan donmak (İH)

**buy-** (II) Dans etmek (Kİ)

**buyday** Buğday (Kİ, TZ) *krş.* boday, boğday, buday, budı, buğdan, buğday

**buyruk** Emir, buyruk, hüküm (BM, BV, DM, Gİ, GT, İM, İN, KF, KFT, Kİ, KK, MG, MS, TA) *krş.* buyuruş, buyuruk

**buyrul-** Emredilmek, buyrulmak (KF, KFT, İM) *krş.* buyrunıl-, buyurul-

**buyrunıl-** Buyrulmak, emredilmek (KFT) *krş.* buyrul-, buyurul-

**buyü**<sup>c</sup> Ar. 1. Satışlar (KFT) 2. Bir kitabın satışla ilgili bölümü (KFT)

**buyur-** Buyurmak, emretmek (BM, CC, Gİ, GT, İM, İN, KF, KFT, Kİ, KK, MG, MS, TA, TZ)

**buyurçuk** Yelve kuşu (TZ)

**buyurla-** Hediye vb. kabul etmek (TA)

**buyuruş** Emir, buyruk, hüküm (CC) *krş.* buyruk, buyuruk

**buyuruk** Emir, buyruk, hüküm (CC) *krş.* buyruk, buyuruk

**buyurul-** Emredilmek, buyrulmak (Gİ, KF) *krş.* buyrul-, buyrunıl-

**buz** Buz (BM, BV, CC, DM, İM, KFT, Kİ, KK, TA, TZ)

**buz-** (I) Bozmak, tahrip etmek, yağmalamak (CC, GT) *krş.* boz- (I)

**buz-** (II) Atmak (CC)

**buzağı** Buzağı, dana (BM, DM, İM, KFT, Kİ, TA) *krş.* buzağu, buzav, buzavu, buzov

**buzaku** Buzağı, dana (KFT) *krş.* buzağı, buzav, buzavu, buzov

**buzav** Buzağı, dana (CC, Kİ) *krş.* buzağı, buzağu, buzavu, buzov

**buzavu** Buzağı, dana (CC) *krş.* buzağı, buzağ, buzav, buzov

**buzla-** 1. Donmak, buzlanmak (İM) 2. Kırağı yağmak (TZ)

**buzladı** Devenin bağırtısı (Kİ)

**buzlan-** Buzlanmak, buz tutmak (GT)

**buzov** Buzağı, dana (CC) *krş.* buzağı, buzağ, buzav, buzavu

**bü** İp vb. şeylerin düğümü (TZ)

**büçük-** Kumaş çürümek, bir şey değersizlenmek (İH)

**büge-** Suyu kapatmak (İH)

**büget** Su doldurmak için açılmış çukur (İH)

**bügi** Büyü, sihir (TZ)

**bügrü** Kambur (TZ) *krş.* bükri, bükri

**bügrük** Böbrek (DM) *krş.* bögrek, börek (I), bükrek

**bügü** Bilge, hakim (CC)

**bügül-** Eğilmek, bükülmek, kıvrılmak (CC) *krş.* bükül- 2, bükül-

**bühtan** Ar. Kara çalma, iftira etme (Gİ, KF, KFT, MS)

**bük-** (I) Bükmek, eğmek (BM, BV, CC, Gİ, İN, KF, KK, MG, TA, TZ)

**bük-** (II) Oynamak (Kİ)

**bükül-** 1. Seede etmek (Kİ) 2. Eğilmek, bükülmek (Kİ) *krş.* bükül-, bükül-

**büker** (I) Bükülmüş şey (Kİ)

**büker** (II) Boğaz (Kİ)

**büklü-** Doğru yürümeyip oynamak, sıçramak (İH)

**bükrek** Böbrek (Kİ) *krş.* bögrek, börek (I), bükrek

**bükrey-** Kamburlaşmak (TZ) *krş.*

bükrül- 1, büksül-

**bükri** Kambur (TZ) *krş.* bügri, bükrü

**bükrü** Kambur (Kİ) *krş.* bügri, bükri

**bükrül-** 1. Kamburlaşmak (GT, TZ) *krş.* bükrey-, büksül-. 2. Bükülmek (İH)

**bükürn** Büküm, büküm yeri (BV) *krş.* bükün

**büksül-** Kamburlaşmak (İH) *krş.* bükrey-, bükürn 1

**büksüm** Böğür (İH)

**bükter** Hanımların deve üzerine koyup bindikleri beşik (Kİ)

**bükül-** Bükülmek, eğilmek, kıvrılmak (İM, MG) *krş.* bügül-, bükel- 2

**bükün** Büküm, büküm yeri (İM) *krş.* bükürn

**bülbül** *Far.* Bülbül (CC, GT)

**bülçek** Kurt yavrusu (BM, Kİ)

**bülgür-** Büngüldemek (TZ)

**bünyâd** *Far.* Temel, esas (CC, GT, İM)

**bür** Gonca, tomurcuk (CC)

**bür-** Eğirmek, ip bükmek (TA) *krş.* bur- (II)

**bürâde** *Ar.* Eğeden çıkan taş (BV)

**bürçâs** *Ar.* Bir çubuk üzerindeki hedef (MG) *krş.* bercâs

**bürçe** Bit, pire (BM, CC, İH, İM, KF, Kİ, TA) *krş.* büre, bürşe, pürşe (I)

**bürçek (I)** Alındaki kesme saç (İH)

**bürçek (II)** Dalların baş kısmı (TA)

**bürd-i yemâni** *Ar.* Çizgili Yemen kumaşı ve bu kumaştan yapılan elbise (GT)

**büre** Bit, pire (BM, İH, TA) *krş.* bürçe, bürşe, pürşe (I)

**bürgü** Burgu (TZ) *krş.* burdı

**bürü-** Bürümek, örtmek (MG)

**bürke** *Ar.* Havuz, küçük göl (Gİ, İM, KF, MS) *krş.* birke

**bürkle-** Ayıplamak (TZ)

**bürkü**<sup>c</sup> *Ar.* Yaşamak, yüz örtüsü (Gİ)

**bürkü** Sıcaklık, hararet (BM, Kİ)

**bürkür-** Sıçratmak, püskürtmek (CC)

**bürküt** Kadının belden yukarisına giydiği elbise (TZ)

**bürlen-** Tomurcuklanmak, açılmak

(DM) *krş.* börlen-

**bürşe** Bit, pire (DM) *krş.* büre, bürçe, pürşe (I)

**bürtük** Taneli tohum (hububat), buğday (BM, Kİ)

**bürük** Alnın üzerine dökülen saç (Kİ)

**bürük- (I)** Dargınlığı geçmek (TZ)

**bürük- (II)** Uykuda mışıldamak (TZ)

**bürünçek** Kadımların baş örtüsü, peçe (TA) *krş.* bürünçük

**bürünçük** Kadımların baş örtüsü, peçe (İM) *krş.* bürünçek

**bürüt-** Bitmek, yetişmek (TZ)

**bürzeâ** *Ar.* Teğelti (BV)

**büsür** *Ar.* Hurma koruğu (İM)

**büsre-** İzin vermek, tasvip etmek, razı olmak (CC) *krş.* büsüre-

**büsüre-** İzin vermek, tasvip etmek, razı olmak (CC) *krş.* büsre-

**büşür-** Olgunlaştırmak, pişirmek (TA) *krş.* bişir-, biştür-, bişür-

**büt-** İnanmak, kabul etmek (İH)

**bütâne** *Ar.* Battaniye (KF)

**bütege** Kuş cinsi hayvanların kursağındaki taşlık (TZ)

**bütülük** Göğüs zırhı (CC)

**bütün** 1. Bütün, tam (BV, CC, İM, TA, TZ) *krş.* bittün 2. Sahih, sağlam (Kİ)

**bütünle-** Bütünlemek, bütün hâle getirmek (BV)

**bütünlük** 1. Mükemmellik, eksiksizlik (CC) 2. Doğruluk, gerçeklik (CC)

**bütür** Ekşi yüz, çehre (Kİ)

**bütür-** Bitirmek, sona erdirmek (TA) *krş.* bitir-, bitür-

**büve eyle-** Suya dalmak (TZ)

**büyen** Meyan kökü (CC)

**büyük** Büyük (BV, KK, MG, TZ) *krş.* bedük, beyik, beyük, biyik

**büyüklük** Büyüklük (BV) *krş.* be-yüklük

**büz** Bez, kumaş (TA) *krş.* bez (I), biz (II), böz

**büz-** Sıkıştırmak, torba vb. nin ağzını çekip darlaştırmak (Kİ, MG)

**büzük** Kıç, arka (Kİ, TZ)

**cablak** Karmakarışık (iş) (İH)  
**ca<sup>c</sup>de** Ar. Kıvrıkcık saç (BV)  
**cadı** Far. (< cādū) Büyücü, sihirbaz (İH)  
**câfi** Ar. Cefa eden, zalim (GT)  
**câh** Ar. Mevki, makam, itibar (GT)  
**cahalluk** Ar.T. Tembellik, gevşeklik (CC)  
**cahfele** Ar. At dudağı (BV)  
**câhil** Ar. Bilgisiz (BV, Gİ, GT, İM, KF, KFT, RH)  
**câhiliyyet (I)** Ar. Cahillik, bilgisizlik (İM)  
**câhiliyyet (II)** Ar. İslâmdan önceki devir (MG)  
**câhillik** Ar.T. Bilgisizlik, cehalet (GT)  
**cahım** Ar. Cehennem (İM)  
**câlut** Ar. Davut peygambere karşı savaşan dev (KF)  
**câmçe** Far. Küçük bardak (TA) *krş.* cemşe  
**câmedân** Far. Eşya konulan çanta, meşin kap, heybe (İH)  
**câmekî** Far. Hareme veya eşlere verilen vazife (KFT)  
**câmi<sup>c</sup> (I)** Ar. Namaz kılınan yer, cami, (Gİ, GT, İM, KF)  
**câmi<sup>c</sup> (II)** Ar. Toplayan, toplayıcı (İM)  
**camka** Çadır kazığı (DM)  
**cân** Far. Can, ruh (CC, DM, Gİ, GT, İM, İN, MG, TZ) **cân alğan** Azrail (İH)  
**cân çık-** ölmek (GT) **cân tarmak** can çıkması (TA)  
**cânân** Far. Sevgili (GT)  
**cânâvar** Far. 1. Canavar, vahşî hayvan (CC, DM, İM, KK) 2. Canlı, canlı hayvan (GT, KFT)  
**cânbaz** Far. Pehlivan (TZ)  
**cân-fezâ** Far. Can başışlayan, gönüle ferahlık veren, cana can katan (GT)

**cânib** Ar. Taraf, cihet (GT)  
**cânlu** Far.T. Canlı, diri (KFT)  
**cânsız** Far.T. Ölü (İM)  
**ca<sup>c</sup>re** Ar. İki yan başının ucu (BV)  
**câri** Ar. Geçerli, yürürlükte olan (İM, MG)  
**câsûs** Ar. Ajan, casus (GT)  
**câvidân** Far. Ebedî, sonsuz (GT)  
**câyife** Ar. Baş yarığının bir cinsi (İM)  
**câyiz** Ar. Olabilir, uygun (Gİ, İM, KF, KFT, MG, MS)  
**cebbâne** Ar. Mezarlık (İM)  
**cebel** Ar. Dağ, tepe (BV)  
**ceberi** Ar. Cüz'î iradeyi kabul etmeyenler (İM)  
**cebi<sup>c</sup>re** Ar. Kırık ve çıkık bir uzva sarılan tahtalar (Gİ, KF)  
**ceble-** Elin ayası ile vurmak (TA)  
**cebr (I)** Ar. Zor, zorlama (İM, KF)  
**cebr (II)** Ar. Onarma, düzeltme, tamir (GT, KF)  
**cedid** Ar. Yeni (GT)  
**cedvel** Ar. Liste (BV)  
**cefâ** Ar. Eziyet, incitme, cefa (Gİ, GT, İM, KF)  
**cefakâr** Ar. Far. Cefa eden, eziyet çektiren (GT)  
**ceft** Far. (< cüft) Çift, aynı değerde olan (KK) *krş.* çeft  
**cehd** Ar. Çalışma, gayret (Gİ, GT, İM, KF, MG)  
**cehennem** Ar. Cehennem (Gİ, GT, İM, KF)  
**cehl** Ar. Cahillik, bilgisizlik (Gİ, GT, KF)  
**cehüd** Ar. Yahudi (DM) *krş.* cuhüd  
**cehül** Ar. Pek cahil, bilgisiz (GT)  
**celâl** Ar. Büyüklük, ululuk (GT, İM)  
**celeb** Ar. Koyun ticareti ile uğraşan (RH)  
**celil** Ar. Yüce, ulu (Gİ, KF)

**cellād** Ar. Cellāt (GT, İM, KFT)

**celle celāluhu** Ar. "Yüceliği ulu oldu" anlamında bir söz (GT, İM)

**celle şenāuke** Ar. "Övgün yüce oldu" anlamında bir söz (İM)

**cem<sup>f</sup>** (I) Ar. Bütün, hep (İM)

**cem<sup>f</sup>** (II) Ar. 1. Topluluk (Gİ, GT)

2. Toplama, bir araya getirme (GT, İM, İN, KF, MG, MS)

**cemā'at** Ar. 1. Cemaat, topluluk (Gİ, GT, İM, KF, KFT, MG) 2. İmamın arkasından namaz kılanlar (İM)

**cemāl** Ar. Güzellik, yüz güzelliği (GT)

**cemege** Ar. Ücret, karşılık (DM)

**cemī<sup>c</sup>** Ar. 1. Toplama; çokluk (BV, KFT) 2. Hep, bütün, cümle (Gİ, GT, İM, KF, MG)

**cemil** Ar. Güzel (Gİ, KF)

**cemiş** Yemiş, meyve (CC) *krş.* yemiş, yimış

**cem'iyet** Ar. Topluluk (GT)

**cemre** (I) Ar. Hacıların şeytan taşlarken attıkları taşlardan her biri (İM)

**cemre(t)** (II) Ar. Şubat ayında artan sıcaklık (Gİ, KF)

**cemregü** Cemregi, yavaşak (İH)

**cemşe** Far. (< cāmçe) Küçük bardak (TA)

**cenābet** Ar. Yıkanmayı gerektiren durum, cünüplük (İM, KF)

**cenān** Ar. Gönül, kalp (GT)

**cenāze** Ar. Cenaze, insan ölüsü (Gİ, KF, KFT)

**cennāt** Ar. Cennetler (MS)

**cennet** Ar. Cennet (Gİ, GT, KF, MS)

**cerāb** Ar. Dağarcık, torba (GT, İM)

**cerāhat** Ar. İrin, yara (Gİ, GT, İM, KF, KFT, RH)

**cerāhatlı** Ar.T. Yaralı (GT) *krş.* cerāhatlı

**cerāhatlu** Ar.T. Yaralı (KFT) *krş.* cerāhatlı

**cercir** Ar. Bir bitki adı (BV)

**cerde** Ar. Ot bitmeyen yer (BV)

**cereb** Ar. Bir at hastalığı (BV)

**cerid** Ar. Yaprağı ve budağı soyulmuş hurma ağacı (KFT)

**ceriş** Ar. İri dövülmüş tuz (BV)

**cerrāh** Ar. Operatör (GT)

**cerre** Ar. Toprakta yapılmış testi (GT)

**cevāb** Ar. Cevap (CC, Gİ, GT, İM, KF, KFT, MS)

**cevāhir** Ar. Cevherler, kıymetli taşlar (GT)

**cevārih** Ar. Yaralar (MG)

**cevher** (I) Ar. Kıymetli taş (GT, İM, KFT)

**cevher** (II) Ar. Öz (RH)

**cevher** (III) Ar. Kılıç demiri (MG)

**cevheri** Ar. Kuyumcu; cevherle ilgili olan (GT)

**cevlān** Ar. Dolanma, dolaşma (İM, MG)

**cevr** Ar. Eza, cefa, eziyet (GT, İM, KFT)

**cevşir** Ar. Arpa çorbası (BV)

**ceyb** Ar. Cep (İM)

**ceyhūn** Ar. Ceyhun nehri (KF)

**cezā** Ar. Ceza, karşılık (Gİ, GT, İH, İM, KF, KFT)

**cezāf** Ar. Ölçüp tartmadan satmak (İM)

**ceze'a** Ar. Bir yaşına girmemiş koyun (İM, KFT)

**cıcağ** Hala, babanın kız kardeşi (İH)

**cığan** Cimri (İH)

**cıgıl-** Yıklılmak, devrilmek (CC) *krş.* cıhıl-, cıkıl-, yıgıl- (II), yıkıl- (I)

**cıhıl-** Yıklılmak, devrilmek (CC) *krş.* cıgıl-, cıkıl-, yıgıl- (II), yıkıl- (I)

**cıhöv** Tapınak, kilise (CC)

**cıhrar** Ar. (< ikrār) İkrar, itiraf (CC)

**cıkıl-** Yıklılmak, devrilmek (CC) *krş.*

cıgıl-, cıhıl-, yıgıl- (II), yıkıl- (I)  
**cıl** Yıl, sene (CC) *krş.* ıl, yıl, yıl (III)  
**cılan** Yılan (CC) *krş.* ılan, yılan  
**cılbra-** Ekleme, bağlamak (CC)  
**cıltra-** (Yıldırım) çakmak (CC)  
**cıltramağ** Çakma, şimşek (CC)  
**cıltrın** Cam, cam bardak (CC)  
**cırğa-** Eğlenmek, yemeğe oturmak (CC)  
**cırğagıl** Eğlence, ziyafet (CC)  
**cırlak** Toygar kuşu (İH) *krş.* cırla-  
yık  
**cırt-** Yırtmak, parçalamak (CC) *krş.*  
yart- 1, yr- 1, yırtı-, yırt- 1, yırtı-  
**cırtmağ** Yırtık, yırtma (CC)  
**cışkıç** Nane (CC)  
**cıv-** Yıgmak, toplamak (CC) *krş.* cıy,  
yıg- (I), yiy-  
**cıva** Civa (TA)  
**cıy-** Yıgmak, toplamak (CC) *krş.* cıv-  
yıg- (I), yiy-  
**cibin** Sinek (TA) *krş.* çibin, çibin,  
şibin  
**cibis** *Ar.* Alçı taşı (KFT)  
**cibre** Üzüm çöpü, üzüm süprüntüsü  
(İH)  
**cice** Çocuğun annesine seslenirken kul-  
landığı hitap (Kİ)  
**cicibil** Zencefil (CC)  
**cicik** Bitkinin yerden ilk görünen ye-  
şilliğı (İH)  
**cidâl** *Ar.* Kavga, tartışma (GT, İM)  
**cidd** (I) *Ar.* Çalşıp, çabalama, bir işi  
gerçekten işleme (GT)  
**cidd** (II) *Ar.* Ciddî (MG)  
**cidri** *Ar.* Bir çiçek hastalığı (Gİ)  
**ciğâr** *Far.* Ciğer (CC) *krş.* ciger  
**ciger** *Far.* Ciğer (GT) *krş.* ciğâr  
**cihân** *Far.* Dünya, âlem (BM, CC,  
GT, MG, RH, TZ)  
**cihâz** *Ar.* Çeyiz (GT)  
**cihet** (I) *Ar.* Taraf, yön (Gİ, GT, İM,

KF, KFT, MG)

**cihet** (II) *Ar.* İş, vazife, hizmet, me-  
muriyet (GT)  
**cild** *Ar.* Deri (MG)  
**cilve** *Ar.* Cilve (GT)  
**cim** *Ar.* Arap alfabesinin 5. harfi (İM)  
**cimâ<sup>c</sup>** *Ar.* Çiftleşme, cinsel ilişki (Gİ,  
İM, KF, KFT)  
**cimâh** *Ar.* Atın binicisini istememesi  
(BV)  
**cimâl** *Ar.* Erkek develer (BV)  
**çimdîr-** Çimdikleme (TA) *krş.* çım-  
dı-, çimdi-, çimdile-  
**cinâb** *Ar.* Şeref, onur ve büyüklük teri-  
mi olarak kullanılır (İM)  
**cinân** *Ar.* Cennetler, bahçeler (GT)  
**cinâyet** *Ar.* Adam öldürme (Gİ, İM,  
KFT)  
**cinder-** Doğruluğunu araştırmak, bir  
şeyi enine konuna tetkik etmek (İH)  
**cindi** *Ar.* Ata iyi binen, savaşçı (KFT)  
*krş.* cündî  
**cinn** *Ar.* Cin (Gİ, GT, İM, KF, MS)  
**cinni** *Ar.* Cin, cin taifesine ait olan  
(Gİ, KF)  
**cins** (I) *Ar.* Cins, tür (BV, Gİ, İM,  
KF, KFT)  
**cins** (II) *Ar.* Millet, nesep, soy (CC,  
GT)  
**cism** *Ar.* Cisim, beden (GT)  
**cisr** *Ar.* Köprü (Gİ, GT, KF)  
**citen** Kafes (TA)  
**cizye** *Ar.* Müslüman olmayan halktan  
alınan vergi (Gİ, KF, KFT)  
**coçka** Domuz yavrusu (DM) *krş.* ço-  
cuğ, çuçka  
**cömerd** *Far.* Cömert, eli açık (CC,  
Kİ, KK, TA, TZ)  
**cömerdlik** *Far.T.* Cömertlik, el açık-  
lığı (GT, İM)  
**cüd** *Ar.* Cömertlik, el açıklığı (GT)  
**cuhalak** *Far.* El dokumacısı (CC)

## cuhūd

**cuhūd** *Ar.* Yahudi (BM, CC, Gİ) *krş.* cehūd

**culban** Bezelye (DM)

**cum<sup>ca</sup>** (I) *Ar.* Cuma günü (BV, Gİ, İM, KF, KFT)

**cum<sup>ca</sup>** (II) *Ar.* Cuma günü kılınan namaz (Gİ, İM)

**cum<sup>ca</sup>** (III) *Ar.* Hafta (GT)

**cummār** *Ar.* Hurma ağacının başından çıkan ak nesne (KFT)

**cübbe** *Ar.* Cübbe (GT) *krş.* şübe

**cübrek** Elbise, hırka (TA) *krş.* çöprek (II), çübrek, çüprek (II)

**cülāh** *Ar.* Dokuyan (TA)

**cümle** *Ar.* Hep, bütün, hepsi (Gİ, GT, İM, KF, MG)

**cündebā** *Ar.* Bir bitki adı (BV)

**cündi** *Ar.* Ata iyi binen, savaşçı (GT, İM) *krş.* cindī

**cünge** Kör, kesmeyen (TA)

**cünün** *Ar.* Delilik (BV)

**cünüb** *Ar.* Yıkanmayı gerektiren durum (Gİ, İM, KF, MS)

**cünüblük** *Ar.T.* Yıkanma durumunda olma (Gİ, İM, KF) *krş.* cünüblük

**cünüblük** *Ar.T.* Yıkanma durumunda olma (İM) *krş.* cünüblük

**cürde** (I) *Ar.* Çorak bölge (BV)

**cürde** (II) *Ar.* Çıplak vücut (BV)

**cürh** *Ar.* Yara (MG)

**cürm** *Ar.* Suç, hata (CC, GT)

**cüz** *Ar.* Kısım, parça (İM)

**cüz<sup>ıyyet</sup>** *Ar.* Azlık (İM)

**ça** Bir şeyi severken kullanılan kelime (Kİ)

**çabakla-** Çabalamak, didinmek, kıvranmak, gayret etmek (KFT) *krş.* çabala-

**çabala-** Çabalamak, didinmek, kıvranmak (İH) *krş.* çabakla-

**çaban** Çıban, yara (TA) *krş.* çıban, çıban, şıban

**çaç** Temizlenmiş buğday (Kİ)

**çâdır** *Far.* Çadır (DM) *krş.* çâdur, çatur

**çâdur** *Far.* Çadır (DM) *krş.* çâdır, çatur

**çağ** Çağ, zaman (İH, İM) *krş.* çağ (I), çağ (I), şağ

**çağa** Tüyü henüz bitmemiş kuş yavrusu (Kİ)

**çağal** Çakal (TA) *krş.* şağal, şakal

**çağalan-** Gevşemek, sölpülemek (İH)

**çağan** Doğan kuşu (Kİ)

**çağan-** Rahat edemeyip kıvranmak, çalkınamak (İH)

**çağanak** Dirsek (TZ) *krş.* çığanak, çikanak

**çağar-** İftira etmek, birinin gıyabında, aleyhinde konuşmak (CC)

**çağay** Yoksul, fakir (TA)

**çağıtilak** Koyunun kuyruğuna yapışıp kalan pislik (Kİ)

**çağır** Şarap (CC, RH) *krş.* çakır, şağır

**çağır-** 1. Çağırmak, bağırarak (BM, CC, GT, İH, KFT, Kİ, TA) *krş.* çakır-çığır-, şağır-

**çağırd-** Çağırtmak (KFT)

**çağ (I)** Çağ, zaman (CC) *krş.* çağ, çağ (I), şağ

**çağ (II)** Durum, vaziyet (CC) *krş.* çağ (III)

**çağ (III)** Güç, kuvvet (CC) *krş.* çağ (III)

**çağ-** İftira etmek (CC) *krş.* çağ- (I)

**çağar-** Ötmek (CC)

**çağar-senbe** *Far.* Çarşamba (CC)

*krş.* çarşenbeh

**çahla-** Öyle yapmak, tam öyle yap-

mak (CC)

**çağ (I)** Çağ, zaman (CC, İM, MG) *krş.* çağ, çağ (II), şağ

**çağ (II)** Durum, vaziyet (CC) *krş.* çağ (III)

**çağ (III)** Güç, kuvvet (CC) *krş.* çağ (III)

**çağ (IV)** ...ınca, ...dığı zaman (BM) *krş.* şak (I)

**çağ-** (I) İftira etmek (CC) *krş.* çağ-

**çağ-** (II) İhbar etmek, ifşa etmek (GT)

**çağ-** (III) Vurmak, çakmak (KFT) *krş.* şak- (II)

**çağ-** (IV) Erişmek (KFT)

**çağ-** (V) İşaret etmek (Kİ)

**çağ-** (VI) Çalmak (TA)

**çağ-** (VII) Birini bir büyüğe şikâyet etmek (TA) *krş.* şık- (II)

**çakıl** Çakıl (BV)

**çakıldak (I)** Çocukların elleri ile döndürdükleri fırıldak (İH)

**çakıldak (II)** Değirmen taşına tane döken ve sürekli takırdayan alet (İH)

**çakır (I)** Şarap (BV, İH, İM, KFT, RH, TA) *krş.* çağır, şağır

**çakır (II)** Doğan (İH) **çakır gözlü** mavi gözlü (Kİ)

**çakır-** Çağırmak, bağırarak (İM) *krş.* çağır-, şağır-

**çakıtlık** İzdiham (İH)

**çaklı** O yaratılıştta, o özellikte (CC)

**çakmak** Çakmak, çakmak taşı (Kİ, TA, TZ) *krş.* şakmak

**çakrık** Çıkrık (TA) *krş.* çakrık, şıkırık

**çakuç** Çekiç (CC) *krş.* çeküç, çeküş

**çakuçı** İftiracı, müfteri (CC)

**çal** Ala renkli, çil (TA)

**çal-** Müzik aleti, düdük vb. çalmak (BV, CC, GT, İM, Kİ, TA) *krş.* şal-

**çala** Az, azıcık (Kİ) *krş.* çalaça

**çalaça** Az, azıcık (Kİ) *krş.* çala

**çalak barmak** Serçe barmağı (İM, İN) *krş.* çalak barmak

**çalaklık** *Far.T.* Yiğitlik, kahramanlık

(İM)

**çalar-** (I) Kamçılmak (İH)

**çalar-** (II) Koşturmak (İH)

**çalart-** Koşturtmak (İH) *krş.* çaldırt-

**çalat bol-** Kıvrak, şen, zeki, uyanık olmak (İH)

**çaldıra-** Tepinmek, gürtlü, patırtı yapmak (İH)

**çaldırt-** Koşturtmak (İH) *krş.* çalart-

**çalı** Boysuz dikenli ağaç (İH)

**çalıh** Öfkeli, şiddetli, zorlu (CC)

**çalık** (I) Afacan, yaramaz (TA)

**çalık** (II) Başı sert at (Kİ)

**çalık** (III) Kılıçla vurma, kesme (Kİ)

**çalış** (I) 1. Cenk, muharebe, dövüş (BM, İH, TA). 2. Ok atışma (TZ)

**çalış** (II) Şaşı (CC) **çalış ayaklı bol-** yürürken topuklarını birbirine vurmamak (İH)

**çalış-** Savaşmak, çarpışmak (TA)

**çalıt** Çalışkan (TA)

**çalış** Okun kalın ve geniş (İN)

**çalkan-** Çalkanmak, çalkalanmak

(Kİ)

**çalkın** Kapalı hava, bulutlu gün (BM, Kİ)

**çalma** Baş örtüsü, sarık (CC, MG)

**çalpak** Dolaşık, karışık (İH)

**çalpış-** Çarpışmak (İH)

**çalt koyun uyu-** Arka üstü yatmak (İH)

**çamğa** Mentеше (Kİ)

**çamur** Çamur, balçık (Kİ, TZ)

**çamuş** 1. Ham, olgunlaşmamış (İH)

2. Talim görmemiş salma beygir (İH)

**çamuşluk** Beygirin oynaması, hoplaması (İH)

**çanak** Çanak, kap (BV, CC, DM, GT, İH, İM, KFT, Kİ, MS, TA) *krş.* şanak **çanak yokı** yemek sahanında kalan bulaşık (İH)

**çandır** Türk veya gayrisinden cinsleşmiş olan (Kİ)

**çandırğına** Zayıfça (CC)

**çang** Çan (TZ)

**çap-** (I) 1. Koşmak (BV) 2. Atılmak, hızlı hareket etmek (İN, RH) 3. Sürmek, at koşturmak (BV, GT, MG)

**çap-** (II) 1. Vurmak, çarpmak (İM) *krş.* şap- 2. Kılıç vurma (MG) 3. Bir defada hem vurma hem kesme (Kİ)

**çap-** (III) Yüzmek, suda çırpınmak (İH)

**çap-** (IV) Derisi soyulmak, yağır olmak (İN, RH)

**çapak** Göz çapağı (Kİ)

**çapala-** Kaygılanmak (TZ)

**çapar** Çaput denilen paçavralar (İH) *krş.* çapur, çaput

**çapçacık** Fıçıcık (CC)

**çap çap ye-** Ağzını şapırdatarak yemek (İH)

**çapçuk** Serçe (Kİ) *krş.* çıbçuk, çıpçak, çıpçık, çıpçuk, çıpçık, şıbşık, şıfşak, şıpsık

**çapdur-** Çaptırmak, koşturmak (RH)

**çapın-** (I) Birden hücum etmek (Kİ)

**çapın-** (II) Elin ayası ile vurma (TA)

**çapla-** Boyna bir şey takmak (TA)

**çaplatmak** Şaplak indirme, tokat vurma (CC)

**çapnı** Bir Türk kabilesi (Kİ)

**çapraz düş-** Çapraşık olmak; satırların birbirine girmesi (İH)

**çapul-** Atılmak, vurulmak (İM)

**çapun** Vücuda geniş gelen gömlek (İM)

**çapur** Çaput denilen paçavralar (İH) *krş.* çapar, çaput

**çaput** Çaput, paçavra (Kİ) *krş.* çapar, çapur

**çarça** Tatarca'da bir kuş adı (Kİ)

**çarçav** *Far.* Çarşaf (CC)

**çäre** *Far.* Çare, tedbir, yardım (BV, İM, Kİ, MG, RH) *krş.* şara

**çardak** (I) *Far. Ar.* (< çartāk) Çardak (BM)

**çardak** (II) *Far. Ar.* (< çartāk) Bal-kon (BM) *krş.* şardak

**çarh** *Far.* Felek, baht (GT)



**çarı-** 1. Çamurlanmak (CC) 2. (mec.)  
Namusu lekelenmek (CC)

**çarlık** (I) İrmak, çay (BM)

**çarlık** (II) Kartal (TZ)

**çarp-** Hızla vurmak, tepmek (İH)

**çarpuvun** Aksilik, kaza (CC)

**çarşenbeh** *Far.* Çarşamba (BM) *krş.*

çahar-şenbe

**çarsuv** *Far.* Çarşı (İM)

**çaruk** Çarık, ayakkabı (Kİ)

**ças** Duman (TA)

**ças** *Moğ.* Tuz (İM, Kİ)

**çaşıt-** Yaramazlık, terbiyesizlik yap-  
mak (İH)

**çaşni** *Far* Tat, lezzet (GT, İM)

**çaşut** Casus (Kİ)

**çaşutla-** Casusluk etmek (Kİ)

**çat** Kumaşın dikiş yeri (Kİ)

**çat-** Kumaşların kenarını birbirine ek-  
lemek, dikmek (Kİ)

**çatal** Çatal (TZ)

**çatan** Sepet (Kİ)

**çatır** *Far.* (< çadır) Çadır (CC, Kİ,  
TZ) *krş.* çadır

**çatla-** El şaklatmak (Kİ)

**çatlat-** Parmaklarını çatlatmak, çık  
çık ses çıkarmak (İM)

**çatlavuk** Fındık, fıstık (CC) *krş.*

çetlevük, çetleyik, şetlegen, şetlevük

**çatruk** Kurbağa yosunu (İH)

**çatul-** Çatılmak (Kİ)

**çav** (I) Ün, şöhret (İM)

**çav** (II) Feryat, seda, ses (Kİ)

**çavlı** Erişte kesen alet (TA)

**çavrun-** Çevrilmek (TZ) *krş.* çevrül-,  
çevril-, çevrül- (III)

**çavuş** *Far.* Padişahın önünde saygı  
ile bağırın adam (İH, Kİ)

**çayan** Kırkayak, çıyan, akrep (İH)

*krş.* çıyan, şıyam

**çay daşı** Bazı işlerde kullanılan yas-  
sı taş (İH)

**çayhal-** (I) Fışkırdamak, çağlamak,  
uğuldamak (CC)

**çayhal-** (II) Kimıldanmak, oynatıl-

mak (CC)

**çayna-** Çiğnemek, kemirmek, geve-  
lemek (CC, İM) *krş.* çeyne-, çıyne-, şay-  
na-, şeyne-

**çaynal-** Çiğnenmek (İM)

**çeber** (I) *Moğ.* Terbiyeli, kibar, zarif,  
alımlı (CC)

**çeber** (II) Beyaz benekli (TA)

**çече бармақ** Serçe parmak (Kİ)

**çefrül-** Çevrilmek (İM) *krş.* çavrun-,  
çevril-, çevrül- (III)

**çeft** *Far.* (< cüft) Çift, aynı değerde  
(CC, TZ) *krş.* ceft

**çege** Boynun iki yanında bulunan da-  
marlar (TZ)

**çegin eti** Kaba et, kas (İH)

**çegnek** Tekme, tepme (İH)

**çehre** *Far.* Yüz, çehre (GT)

**çek-** (I) 1. Bir şeyi bir yerden çekip  
almak, çıkarmak (BV, Gİ, GT, İM, İN, Kİ,  
RH, TZ) *krş.* çek- (I) 2. Çekmek, asılmak  
(KF) *krş.* şek- (I) 3. Bir şeyi çekip uzatmak  
(İM)

**çek-** (II) Katlanmak, tahammül etmek  
(GT)

**çeke** Yazı üzerindeki nokta (Kİ)

**çekelen-** (Yaranın iyileşmesi) ge-  
cikmek (Kİ)

**çeker** *Far.* (< şeker) Şeker (BM, Kİ)  
*krş.* şakar, şeker **çeker börek** şekerli  
börek (Kİ)

**çekertige** Çekirge (TZ) *krş.* çekirge,  
çekürge, çükürge

**çekil-** (I) Bitmek, ayrılmak (İM)

**çekil-** (II) Suyu boşaltılmak, çekil-  
mek (İM, RH)

**çekil-** (III) Tartılmak (KFT)

**çekirdek** Çekirdek (BV, Gİ, KF, Kİ,  
RH) *krş.* çekürdek, çerdek, şekerdek

**çekirge** Çekirge (DM, TA) *krş.* çe-  
kertige, çekürge, çükürge

**çekiş-** 1. Tartışmak, bozuşmak,  
ihtilâfa düşmek (Gİ, GT, İM, KF) *krş.* çı-  
kiş-, şekiş- 2. Davalaşmak (KFT) 3. Giya-  
bında söz söylemek (KF)

**çekişik** Davalı (KFT)

**çekişil-** Niza edilmek (KFT)

**çekmen (I)** Sahte kumaş, bez, örtü (CC)

**çekmen (II)** Cepken (TZ)

**çekmençi** Dokumacı, kumaş dokuyucu (CC)

**çektir-** Çektirmek (TZ)

**çekiç** *Far.* (< çäkütç) Çekiç (DM, Kİ,

TA) *krş.* çakuç, çektış

**çekük** Kuş (İH)

**çekürdek** Çekirdek (İM) *krş.* çekirdek, çerdek, şekerdek

**çekürge** Çekirge (BM, İM, TZ) *krş.*

çekertige, çekirge, çükürge

**çeküş** *Far.* (< çäkütç) Çekiç (TZ) *krş.*

çakuç, çektış

**çelber** Dize kadar olan su (Kİ)

**çeler-** Göz kırpmak, göz ucuyla bakmak (İH)

**çelik** Çocukların oynadıkları çelik çomak (Kİ)

**çelinlen-** Kaygılanmak (TZ)

**çember** *Far.* Çember, yuvarlak şey (İH) *krş.* çenber

**çemçe** Kepçe (TA) *krş.* çömçe,

çömçi, çömiş, çömüç

**çemen** *Far.* Çimen, çayır (GT, İN, TA) *krş.* çümen (I), şimen, şimgen

**çemer** Havuç (TA) *krş.* çemrü

**çemlek** Çömlek (Kİ) *krş.* çölmek, çömlük, şölmek

**çemre-** Paylar gibi insanın yüzüne karşı hızlı hızlı kızgınca söylemek (İH)

**çemregü** Çemreği, yanşak (İH)

**çemrü** Havuç (Kİ) *krş.* çemer

**çemşir** Şimşir ağacı (İH)

**çemül-** Yuvarlamak (BM)

**çenber** *Far.* Çember, değirmi, yuvarlak ağaç, demir (İH) *krş.* çember

**çendür-** Aramak, taramak (Kİ)

**çene** Çene, ağzın altında enek kemiklerinin birleştikleri yer (Kİ)

**çengel** *Far.* (< çengäl) Duvara çakılan demir çengel (İH)

**çengi** *Far.* Çenk denilen sazı çalan kimse (İM)

**çengibâz** *Far.* Bir ok tutma şekli (İN)

**çenk** *Far.* Eski Doğu müziğinde bir müzik aleti (İH, Kİ)

**çenle-** Köpeğin dayak yeyip ağlar gibi ürmesi (İH)

**çepçevre** Çepçevre (BV) *krş.* çöpçövre

**çeper (I)** Gözi iyi görmeyen (Kİ)

**çeper (II)** Beyaz benekli (TA)

**çepürde-** Kekelemek, lâfı ağzında karıştırmak, mırıldanmak, ağzını şapırdatarak söylemek (İH)

**çepürdek** Çer çöp, karmakarışık, abur cubur şeyler (İH)

**çepürdük söyle-** Sözü açıkça söylemeyip değirmenden darı çeker gibi anlaşılmaz, hişirtili söylemek (İH)

**çeräg** *Far.* Işık, kandil, mum (GT) *krş.* çıra (I), çırâk, şırâk

**çerb** *Far.* Yağlı (GT)

**çerçe** Serçe (Kİ) *krş.* serçe, serşe, sirçe, sirşe, şerşe, şirşe

**çerçi** Perakendeci, çerçi, bakkal (CC, TZ)

**çerdek** Her şeyin çekirdeği, çekirdek (TA) *krş.* çekirdek, çekürdek, şekerdek

**çerek** Tembел, kokuşmuş (CC)

**çeresi akar-** (Doğum sırasında) sarı su gelmek (İH)

**çerez** (Şibrik) tazesı (İH)

**çeri** Asker, ordu (BM, CC, Gİ, GT, İH, İM, İN, KF, Kİ) *krş.* çerig, çeyri, şeri, şerü.

**çeri başı** ordu komutanı, başkomutan (CC) *krş.* çerig başı, şerü başı

**çerig** Asker, ordu (GT, İM, Kİ) *krş.* çeri, çeyri, şeri, şerü **çerig başı** ordu komutanı, başkomutan (İM) *krş.* çeri başı, şerü başı

**çerlen-** Ağrımak, (göz) çipillenmek (İH)

**çerli** Zayıf, cılız (CC)

**çermen-** Salındırmak (İM, TA)

**çerpi** Dalın ucu (Kİ)

- çert-** (I) Delmek, zımbalamak (CC)  
**çert-** (II) Şapırdatmak, şaklatmak (CC)  
**çert-** (III) Çatlamak (İH)  
**çert-** (IV) Dedikodu etmek, birisi hakkında konuşmak, çamur atmak (CC)  
**çerten** Sazan balığı (İM)  
**çeşme** *Far.* Çeşme (GT)  
**çeşte** Ud adı verilen çalgı (İH)  
**çeten** Pamuk sepeti (DM)  
**çetin kóz** Kırılması güç olan ceviz (İH)  
**çetik** Kedi (DM) *krş.* çetük, şetik, şetük  
**çetlevük** Fındık, fıstık (DM, Kİ) *krş.* çatlavuk, çetleyik, şetlegen, şetlevük  
**çetleyik** Fıstık, fındık ve bütün kabuklu şeyler (TA) *krş.* çatlavuk, çetlevük, şetlegen, şetlevük  
**çetr** *Far.* Çadır, gölgelik (GT)  
**çetük** Kedi (BM, DM, GT, İH, İM, Kİ, TA, TZ) *krş.* çetik, şetik, şetük  
**çevçen** Ucu ateşli ağaç (Kİ)  
**çevgân** *Far.* Cirit oyunu, bu oyunda kullanılan sopa (MG, RH)  
**çeviriçi** Ayakkabı çeviren (TZ)  
**çevre** Çevre, etraf, civar (BV, Gİ, İM, KF, MG, RH) *krş.* çövre (I), çüvre (I)  
**çevril-** Çevrilmek (BV, MG) *krş.* çavrun-, çefrül-, çevrül- (III)  
**çevrül-** (I) Yönelmek (İM)  
**çevrül-** (II) Değişmek (İM)  
**çevrül-** (III) Çevrilmek (İM) *krş.* çavrun-, çefrül-, çevril-  
**çevrüm** Daire (KFT)  
**çevrün-** Dolanmak, dönmek (İH)  
**çevüh** Tatlı, hoş (CC)  
**çevük** Çevik, tetik, neşeyle iş gören (İH)  
**çevüklük** Çeviklik (MG)  
**çevür-** (I) 1. Çevirmek, alt üst etmek (İM) 2. Çevirmek, döndermek (MG, MS) *krş.* çövür-, şevir-, şövür-  
**çevür-** (II) Bir yere yöneltmek (İM)  
**çeygel** (I) Fitne koparan, fesat çıkara-

ran (İH)

**çeygel** (II) Kanlı katil, kötü adam (İH)**çeyne-** Çiğnemek, kemirmek, gevelemek (BM, BV, Gİ, KF, RH) *krş.* çayna-, çiyne-, şayna-, şeyne-**çeyneyici** Çiğneyici, çiğneyen (RH)**çeyri** Ordu, asker (CC) *krş.* çeri, çerig, şeri, şerü**çez-** Çözmek, açmak (Gİ) *krş.* çöz- (II)**çezil-** Çözülme (Gİ, KF) *krş.* çözü-**çhitab** *Ar.* (< kâtib) Katip, yazıcı (CC)**çiban** Çıban, yara (BM, BV, İM, TA) *krş.* çaban, çiban, şiban**çıpçuk** Serçe (TA) *krş.* çapçuk, çıpçak, çıpçık, çıpçuk, çıpçık, şıbşık, şıfşak, şıpşık**çıbık** Dal, çubuk (Kİ) *krş.* çıbuğ, çıbuğ,**çıbin** Sinek, karasinek (BV) *krş.* cıbin, çibin, şibin**çıbş** *Ar.* Kireç (İM)**çıbuğ** Dal, çubuk (CC, TA) *krş.* çıbık, çıbuğ**çıbuğ** Dal, çubuk (CC, TA) *krş.* çıbık, çıbuğ**çıçlak** Küçük parmak (Kİ, TA)**çığan** Bahil, çingene (Kİ)**çığanak** Dirsek (CC, Kİ) *krş.* çığanak, çıkanak**çığar-** Çıkarmak, çekip çıkarmak (CC, Kİ) *krş.* çıkar- (I), şıkar-**çığık** Çikık, çıkmış olan (BV) *krş.* çığuk**çığıl-da-** Gıcır gıcır etmek (İH)**çığıl-tı** 1. İnce ses, çığlık (İH) 2. Kuş sesi (İH)**çığır** Dar yol, sabanın açtığı yol (İH)**çığır-** Bağırmaq, çağırmaq (KF) *krş.* çağır-, çakır-, şağır-**çığıt** Ergenlerin, bazen de ihtiyarların yüzünde peyda olan cilt lekeleri (İH)**çığmak** (I) Ayak ve elin üstü (CC)

**çığmak** (II) Yonga, kıymık, talaş (CC)

**çığrıkçı** Çarkçı, bileyici (CC)

**çığuk** Çıkık, çıkmış (BV) *krş.* çıkık

**çih** Çiğ, şebnem (CC) *krş.* çık (I), çık (III), şık, şig

**çih-** (I) Çıkmak (CC) *krş.* çık (I), şık- (I)

**çih-** (II) Dışarı çıkmak (CC) *krş.* çık- (I)

**çik** (I) Çiğ, şebnem (BM, CC, Kİ) *krş.* çih, çik (III), şık, şig

**çik** (II) Köpeği kovarken kullanılan kelime (Kİ)

**çik-** (I) 1. Çıkmak (BM, BV, CC, Gİ, GT, İM, İN, KF, Kİ, MG, MS, TZ) *krş.* çih- (I), şık- (I) **cân çik-** ölmek (GT) **ok**

**yaydan çik-** iş iştenden geçmek (GT) 2. Dışarı çıkmak (CC, İM, TA) *krş.* çih- (III)

**çik-** (II) Yukarı çıkmak (BM)

**çik-** (III) Bir şeyi bir şeye sarmak (Kİ)

**çikanak** Dirsek (TA) *krş.* çağanak, çıganak

**çikan ay** Dolunay, kamer (BM)

**çikar-** (I) Çıkarmak, çekip çıkarmak (BM, BV, Gİ, GT, İM, İN, KF, KFT, MG, RH, TA, TZ) *krş.* çığar-, şıkar-

**çikar-** (II) Uzatmak (MG)

**çikarıl-** Çıkarılmak (İM) *krş.* çıkarıl-

**çikarınıl-** Çikartılmak (KFT)

**çikarıl-** Çıkarılmak (BV) *krş.* çıkarıl-

**çikdur-** Çıkarmak (Kİ)

**çikin** Çıkın, boğça (Kİ, TZ)

**çikiş** Çıkma, çıkış (TZ)

**çikiş-** Başa kakmak, hakkından gelmek (GT)

**çikit** Peynir (TZ)

**çikmar** Kıskaç (Kİ)

**çikrık** Kuyu ipinin sarıldığı yuvarlak dönen şey (İH, İM, Kİ, MG) *krş.* çakrık, şıkrık

**çila-** (I) At terlemek (BV)

**çila-** (II) Islanmak (İM)

**çılak barmak** Serçe parmak (İN) *krş.* çalaç barmak

**çılan-** Islanmak (Kİ)

**çiltak** Hüccet, delil, senet (İH)

**çım** Şedit, çok, pek (Kİ)

**çımak** Bembeyaz (Kİ)

**çımçık** Halis, sırf (İM)

**çımdı-** Çımdikleme (CC) *krş.* cımdır-, çimdi-, çimdile-, çımdır-

**çımkiş-** Bir şeyi dumanlı, karışık görmek (İH)

**çımuğ gün** Fırtınalı gün (İH)

**çın** Doğru, gerçek, tam (CC, TA) *krş.* çin (II), çin (I)

**çındır-** Zannetmek (Kİ)

**çınık** Denenmiş olmak, doğru çıkmak (CC)

**çınkar-** İyice aramak (BM, Kİ)

**çınlık** Kayık, sandal (BM, Kİ)

**çınra-** Zannetmek (Kİ)

**çınşa-** Hışkırdamak (İH)

**çıpçak** Serçe (BM) *krş.* çapçuk, çibçuk, çipçık, çipçuk, çipçık, şıbsık, şıfsak, şıpsık

**çıpçık** Serçe (CC, İM) *krş.* çabçuk, çıbçuk, çıpçak, çipçuk, çipçık, şıbsık, şıfsak, şıpsık

**çıpçuk** Serçe (İM, TA) *krş.* çapçuk, çıbçuk, çıpçak, çipçık, çipçık, şıbsık, şıfsak, şıpsık

**çıplak** Çıplak (Gİ, TZ)

**çır** Çocukların oynadıkları aşık arkası üzerine düşünce bu kelime kullanılır (Kİ)

**çıra** *Far.* (I) (< çeräg) Kandil, mum, ışık (Kİ) *krş.* çiräk, şırak

**çıra** *Far.* (II) Tutuşturucu (TZ)

**çiräk** *Far.* (< çeräg) Çerağ, mum, kandil (CC, Gİ, KF, Kİ, TA) *krş.* çıra (I), şırak **çırak ayağı** kandil ayağı, şamdan (TA) *krş.* çeräg, çiräklik, çiralık, şıraklık

**çiräklik** *Far.T.* Şamdan (CC) *krş.* çiräk ayağı, çiralık, şıraklık

**çirälük** *Far.T.* Şamdan (Kİ) *krş.* çiräklik, çırak ayağı, şıraklık

**çıray** Moğ. Çehre, yüz (CC)

**çırıla-** Gürültü ile akmak (Kİ)

**çırlak (I)** Çırır çırır böceği (CC)

**çırlak (II)** Küçük çay (Kİ)

**çırlak (III)** Akan suyun gürültüsü (Kİ)

**çırılama** Kızarmış, kıymalı hamur (BM)

**çırıl apkar** Su sesi (TZ)

**çırlavuk** Sesi suyun gürültüsüne benzeyen bir tür kuş (Kİ)

**çırılalık** Toygar kuşu (İH) *krş.* cırlak

**çırma-** Sarmak, çemremek (CC)

**çırmal-** Sarılmak, dolanmak (CC)

**çırman-** Çemirlenmek, katlanmak, dolanmak (TA)

**çırılmış** Katlanmış, çemrenmiş (CC)

**çırıpı** Çalı çırıpı, kuru ağaç (CC) *krş.* çırbi, çırpi

**çıtırlan-** Karmakarışık, alt üst olmak (İH)

**çıvılda-** Yavaşça ses vermek (TZ) *krş.* çıvıla-, çıvışa-

**çıvıla-** Yavaşça ses vermek (TZ) *krş.* çıvılda-, çıvışa-

**çıvışa-** Yavaşça ses vermek (TZ) *krş.* çıvılda-, çıvıla-

**çıyan** Kırkayak, çıyan, akrep (İM, TA, TZ) *krş.* çayan, şıyam

**çırganaknı** Omuzun oynak yeri (İN)

**çıyrun** Felâket, şanssızlık (CC)

**çız-** Yazmak, çizmek (BM, İM, TA) *krş.* çız-

**çızak** Çizik, çizgi (MG)

**çızlaş-** Yazışmak (BM, Kİ)

**çızov** Çizgi, yazı, hat (Kİ) *krş.* çüzütüv

**çi (I)** Akbaba cinsinden bir kuş (BM, Kİ) *krş.* çiy

**çi (II)** Çiğ, pişmemiş (Kİ) *krş.* çig, çik (I), çiyik

**çiban** Çıban, yara (Kİ) *krş.* çaban, çiban, şiban

**çibiç** Bir yaşındaki oğlak (TA)

**çibin** Sinek, karasinek (BM, CC, GT,

İM, Kİ, TA) *krş.* cibin, çibin, şibin

**çiçe** Babanın kız kardeşi, hala (TA)

**çiçek** Çiçek (CC, DM, GT, İM, Kİ, TA, TZ) *krş.* şişek (III)

**çiçeklen-** Çiçeklenmek, çiçek açmak (CC) *krş.* şişeklen-

**çift** Peynir (Kİ, TA) *krş.* çüft

**çig** Çiğ, pişmemiş (BV, GT, RH, TA) *krş.* çi (II), çik (I), çiyik **çig et** çiğ, pişmemiş et (Kİ) *krş.* çik et

**çigin** Moğ. Omuz (BV, Gİ, İM, İN, KF, KFT, MG) *krş.* şigin

**çik (I)** Çiğ, pişmemiş (Kİ) *krş.* çi (II), çig, çiyik **çik et** çiğ et, pişmemiş et (Kİ) *krş.* çig et

**çik (II)** Deneyimsiz, tecrübesiz (Kİ)

**çik (III)** Çiğ, şebnem (CC) *krş.* çılı, çık (I), şık, şığ

**çik-** (I) Bir şeyi bir şeyden çekip almak, çıkarmak (GT, MG) *krş.* çek- (I) **kılıç**

**çik-** kılıcı kınından çıkarmak (GT)

**çik-** (II) Yay kurmak (MG)

**çikirlik** Pislik, çirkeflik (KFT)

**çikiş-** Tartışmak, bozuşmak, ihtilâfa düşmek (MS) *krş.* çekiş- 1, şekiş-

**çikit** Pamuğun tohumu (Kİ)

**çil (I)** Keklik (BM, CC, İH, Kİ)

**çil (II)** At tonlarından konur renk (İH)

**çile** Hafif yağmur (Kİ) *krş.* çise

**çile-** Hafifçe yağmur yağmak (Kİ) *krş.* çise-

**çilegü** Çiy, rutubet (İH) *krş.* çiseği

**çim** Far. Çimen (İH, Kİ)

**çim-** Çimmek, yıkanmak (Kİ)

**çimdi-** Çimdiklemek (Kİ) *krş.* cimdir-, çimdi-, çimdile-, çimdird-,

**çimdile-** Çimdiklemek (TZ) *krş.* cimdird-, çimdi-, çimdi-, çimdird-

**çimdird-** Çimdiklemek (TA) *krş.* cimdird-, çimdi-, çimdi-, çimdile-

**çimdivüç** Cimbız (TZ)

**çin (I)** Çin (GT)

**çin (II)** Tam, doğru, gerçek (CC) *krş.* çin, çin (I)

**çiñ (I)** Tam, doğru, gerçek (İM) *krş.*

çin, çin (II)

**çin (II)** En yüksek yer, doruk (İM)

**çine-** İpek ile işlemek, örmek (CC)

**çini** *Far.* Çini (GT)

**çinik-** Tatbik edilmek (CC)

**çint kır-** Kuşun uçarken cıvık pisle-mesi (İH)

**çipçik** Serçe (CC) *krş.* çapçuk, çib-çuk, çipçak, çipçık, çipçuk, şıbsık, şıfsak, şıpsık

**çiprek** Bez parçası (RH) *krş.* çöpreg, çöprek (I), çüprek (I), şüprek

**çirbi** Çalı çırpı, kuru ağaç (BM) *krş.* çırpı, çirpi

**çirdek** Çekirdek (TA)

**çiriş** *Far.* (< siriş) Çiriş otunun kö-künden yapılan bir tür tutkal (İH) *krş.* şiriç

**çirkeme** İçine kıyma konulmuş ve yağda kızdırılmış hamur (Kİ)

**çirkin** *Far.* Çirkin, kötü (CC, GT, Kİ, TA, TZ) *krş.* şirkin

**çirpi** Çalı çırpı, kuru ağaç (BM) *krş.* çırpı, çirbi

**çirt-** (I) İnce ince aramak, küçük par-çaları seçmek (İH)

**çirt-** (II) Sarraf para bozmak (İH)

**çise** Çiy, hafif yağmur (Kİ) *krş.* çile

**çise-** Hafifçe yağmur yağmak (Kİ) *krş.* çile-

**çiseği** Çiğ, rutubet (İH) *krş.* çileği

**çiten** Kafes (TA)

**çivilde-** Yavaş yavaş konuşmak, ha-fif sesle söylemek (İH)

**çivumba** Acı marul, hindiba (CC)

**çiy** Akbaba cinsinden bir kuş (TA) *krş.* çii (I)

**çiyik** Çiğ, pişmemiş (CC) *krş.* çii (II), çig, çik (I)

**çiyin** İpekle yapılan nakış (Kİ)

**çiyne-** Çiğnemek, kemirmek, gevele-mek (GT) *krş.* çayna-, çeyne-, şayna-, şeyne-

**çiz-** Yazmak, çizmek (CC) *krş.* çiz-

**çoban** *Far.* Çoban, hayvan bakıcısı (GT, İM, KFT) **çoban aldağuçii** çoban aldatan denilen küçük bir kuş (İH)

**çocuk** Domuz yavrusu (İH) *krş.*

cocka, çuçka

**çoçun** Adam yerine konulmayan adf kimse, ne idüğü belirsiz (İH)

**çoğ** Güneş sicağı (İH)

**çoğan** Doğan, şahin (BM)

**çoğdu-** Takır takır kurumak, tamtakır olmak (İH)

**çoğı** Toplanma, gürültü yapma (İH)

**çoğı kıl-** Yığılmak, bağırarak çağır-mak, gürültü yapmak (İH) *krş.* çoğu kıl-

**çoğ kop-** Kalabalık toplanmak, yı-ğılmak (İH)

**çoğlu bol-** Işıklı olmak (mec. ikbal-li, saadetli) (İH)

**çoğru-** Uyuşmak (İH)

**çoğu-** Toplanmak, gürültü yapmak (İH)

**çoğu kıl-** Yığılmak, bağırarak çağır-mak, gürültü yapmak (İH) *krş.* çoğı kıl-

**çoğmarlı** Topuzlu, çomaklı (CC)

**çoğrah** Kaynak (CC) *krş.* çokrak

**çok** Çok, fazla (BV, Gİ, GT, İM, İN, KF, KFT, Kİ, MS, RH) *krş.* şok

**çoğal** Zırh altına giyilen ipekli hırka (İH)

**çoğmar** (I) Cimri, hasis (TA)

**çoğmar** (II) Çomak, sopa, topuz (DM, İM, Kİ, TA, TZ) *krş.* çomak, çomuk, şokmar, şumuk

**çoğnaş-** Yığılmak, toplanmak (İH)

**çoğra-** Kaynamak (Kİ)

**çoğrak** Kaynak (CC) *krş.* çoğrah

**çoğur** Bir çeşit diken (TZ)

**çoğban** Sabah yıldızı, şafak (BM)

*krş.* çoğpan, çulpan

**çoğga-** Çul sermek (BV)

**çoğğastur-** Çul serdirmek (BV)

**çoğmak** Sargı, dolak (Kİ)

**çoğpan** Sabah yıldızı, şafak (BM, Kİ) *krş.* çoğban, çulpan

**çoğmak** Çomak, sopa (İM, Kİ, TA )

*krş.* çoğmar (II), çomuk, şokmar, şumuk

**çomuk** Çomak, sopa (TZ) *krş.* çoğmar (II), çomak, şokmar, şumuk

**çonak** Kulağı kesik (TZ)  
**çopla-** Toplamak, biriktirmek (CC)  
**çor** Hastalık (Kİ)  
**çorak** Ot bitmeyen tuzlu, çorak toprak (İH, TZ)  
**çorlu** Hasta, çaresiz (İH, Kİ)  
**çotuk** Dalın kesilen yeri, talaş, süpürüntü (İH)  
**çov** Gürültü (CC)  
**çovguş** İftiracı (CC)  
**çovlan-** Gürültü etmek (CC)  
**çoyun** Eritilmiş maden, bakır (CC, İH)  
**çoz-** Ortadan kaldırmak (İM)  
**çoğdü-** Havaya doğru uzamak (İH)  
**çoğdür-** Havaya doğru fırlatmak (İH)  
**çögen** At üstünde top çeldikleri ucu sivri değnek (İH)  
**çök-** Çökmek, diz çökmek (CC, BV, İM, İN, KFT, TA, TZ) *krş.* şök-  
**çökek** Cıvık çamur (İH)  
**çökmen** Kilim (TA)  
**çöküt-** Kıç üstüne oturup dizlerini karnına bitiştirerek iki kolunu dizlerine kavuşturmak suretiyle bağlamak (İH)  
**çölken** Bıktırıcı (Kİ)  
**çölmek** Çömlük, taştan oyulup içinde yemek pişirilen küçük tencere (DM, İH, RH) *krş.* çemlek, çömlük, şölmek  
**çömçe** Kepçe (BV, DM, Kİ, TA) *krş.* çemçe, çömçi, çömiş, çömüç  
**çömçi** Kepçe (TZ) *krş.* çemçe, çömçe, çömiş, çömüç  
**çömel-** Çömelmek (Kİ)  
**çömiş** Kepçe (CC) *krş.* çemçe, çömçe, çömçi, çömüç  
**çömlük** Çömlük, taştan oyulup içinde yemek pişirilen küçük tencere (CC, DM, Kİ, TA, TZ) *krş.* çemlek, çölmek, şölmek  
**çömüç** Kepçe (GT) *krş.* çemçe, çömüç, çömçi, çömiş  
**çön-** Isınmak (İH)  
**çöngü** Kesmez (bıçak vb.) (İH)  
**çönür** Gözü içine göçmüş kimse (İH)  
**çöp** *Far.* (< çüb) Çöp, artık (CC, İM,

Kİ) *krş.* şöb, şöp  
**çöpçövre** Çepeçevre (BV) *krş.* çep-çevre  
**çöple-** Derlemek, bir araya getirmek (CC, GT) **söz çöple-** iki kişi arasında söz götürüp getirmek (GT)  
**çöplen-** Çöple kirlenmek (İH)  
**çöpreg** Bez, paçavra (MG, RH) *krş.* çiprek, çöprek (I), çüprek (I)  
**çöprek (I)** Bez, paçavra (İH) *krş.* çiprek, çöpreg, çüprek (I)  
**çöprek (II)** Elbise, hırka (BV, İM) *krş.* cübrek, çübrek, çüprek (II)  
**çörek** Çörek, francala, somun (İH, Kİ, TA) *krş.* şörek  
**çörek otı** Çörek otu (BM)  
**çörge-** Yakmak, kıvrandırmak (GT)  
**çörgek** Kundak (CC)  
**çövl-** Sıçramak (Kİ)  
**çövre (I)** Çevre, etraf (CC) *krş.* çevre, çüvre (I)  
**çövre (II)** Ters (CC) *krş.* çüvre (II)  
**çövür-** Çevirmek, döndürmek (CC) *krş.* çevür-, şevür-, şövür-  
**çöz-** (I) Uzunluğuna çekmek (CC)  
**çöz-** (II) Çözmek, açmak (KF, KFT, Kİ) *krş.* çez-  
**çözge-** Sarmak, bağlamak, dolamak (GT)  
**çözil-** Çözülme (KF) *krş.* çezil-  
**çubur** Kirli eşya (Kİ)  
**çuçka** Domuz yavrusu (TA) *krş.* cocka, çocuk  
**çuçul-** Soyunmak (CC)  
**çuğan** Çöğen, sabun yerine kullanılan bir tür bitki (Kİ)  
**çuğrat** Yoğurt (Kİ)  
**çuğrı-** Pislikten korunmak (Kİ)  
**çuğur** Çukur (CC, MG) *krş.* çukır, çukur, şukur  
**çuğula-** Kükremek (CC)  
**çukır** Çukur (İM) *krş.* çuğur, çukur, şukur  
**çukur** Çukur (BV, İM, Kİ, KFT, RH, TZ) *krş.* çuğur, çukır, şukur

**çul** Çul (Kİ)

**çula-** (I) Dökmek, serpmek (RH) *krş.* çulğa- (II)

**çula-** (II) Sıçramak (TZ)

**çulban** (I) Derinliği diz boyunu geçmeyen su (BM) *krş.* çülben

**çulban** (I) Bezelye (DM)

**çulğa-** (I) 1. Giymek (İM) 2. Sarımak, dolamak (MG) *krş.* şulğa-

**çulğa-** (II) Dökmek, serpmek (İN) *krş.* çula- (I)

**çulğan-** 1. Sarınmak, bürünmek (CC)  
2. Giyinmek (İM)

**çulğaş-** Dolaşmak, sarılmak (MG)

**çulğav** Dolak, dizden aşağıya sarılan bez (CC) *krş.* şulğu

**çulhaçı** Dokumacı (TZ)

**çulla-** Çullamak (Kİ)

**çulpan** Sabah yıldızı, şafak (TZ) *krş.* çolban, çolpan

**çum-** Suya dalmak (TZ)

**çumalı** Dörtgöl (TZ)

**çumgalak** Dalgıç (Kİ)

**çura** Küçük bir cins yırtıcı kuş, av kuşu, cura (CC)

**çuş** Eşek ve katırı durdurmak için kulanılan kelime (Kİ)

**çuval** *Far.* Çuval (İM, KFT) *krş.* şuval

**çuvalduz** *Far.* Çuvaldız (CC, DM, İM, KF, KFT, Kİ) *krş.* şuvaldız

**çuvla-** Gürültü, patırtı etmek (CC)

**çuvu** Biz, sivri uçlu alet, tığ (Kİ)

**çuz** (I) Keten veya pamuk artığından olan yem (CC)

**çuz** (II) Ortaçağda çok değerli, pahalı bir ipek dokuma, atlas (CC, TA)

**çübrek** Elbise, hırka (TA) *krş.* cübrek, çöprek (II), çüprek (II)

**çüçi** Tatlı (CC)

**çüçür-** Hapşırnak (CC, Kİ)

**çüft** Peynir (TA) *krş.* cift

**çügündür** Kırmızı pancar (CC) *krş.* çükündür

**çük** Erkeklik uzvu (Kİ) *krş.* şük

**çüklü bardak** Dip tarafından oyulup bir tarafı kulp bir tarafı emzik olarak yapılan ağaç ibrik (İH)

**çükündür** Kırmızı pancar (TZ) *krş.* çügündür

**çükürge** Çekirge (Kİ) *krş.* çekertiğe, çekirge, çekürge

**çülâh** *Far.* Dokuyucu (TA)

**çülben** Derinliği diz boyunu geçmeyen su (BM) *krş.* çulban (I)

**çülen-** İşemek, bevletmek (BM)

**çümen** *Far.* (I) Çayır çimen, çimenlik (BM, Kİ) *krş.* çemen, şimen, şimgen

**çümen** *Far.* (II) Kuru ot (BM)

**çümgen** Bahçe (İM)

**çün** *Far.* (I) Vakta ki, ...ınca (BM, GT, MG)

**çün** *Far.* (II) Çünkü (GT, KF)

**çün** *Far.* (III) Eğer (GT)

**çün** İçin (İN, RH) *krş.* için, içün, uçun, üçün, üşün

**çünki** *Far.* Çünkü (TZ)

**çünkim** *Far. T.* Çünkü (TZ)

**çüprek** (I) Bez, paçavra (Gİ, KF, MS) *krş.* çiprek, çöpreg, çöprek (I),

**çüprek** (II) Elbise, hırka (Kİ, TA) *krş.* cübrek, çübrek, çöprek (II)

**çüri-** Çürümek (İM) *krş.* çürü-, şürü-

**çürü-** Çürümek (BV, CC, İM, Kİ) *krş.* çüri-, şürü-

**çürük** Çürük (GT, İM) *krş.* şürük

**çürüş-** Buruşmak, büzülmek, çürümek (CC)

**çüst** *Far.* (I) Yakışıklı (GT)

**çüst** *Far.* (II) Çevik (GT)

**çüve** Baykuş (BM)

**çüve-** Devirmek, yere atmak (CC)

**çüvel-** Devrilmek (CC)

**çüvre** (I) Çevre, etraf (CC) *krş.* çevre, çövre (I)

**çüvre** (II) Ters (CC) *krş.* çövre II

**çüvşen** Baykuş (BM)

**çüyre** Çevre, başa örtülen örtü (CC)

**çüz bol-** Kolaylaşmak, önemsiz, kıymetsiz olmak (Kİ)

**çüzüv** Çizgi, yazı, hat (BM) *krş.* çizov



**da** Dahi, da, de (CC, İN, KK) *krş.* de  
**daç** *Ar.* (< t̄ac) Taç, hükümdarların başlarına giydikleri başlık (CC) *krş.* t̄ac, t̄aç  
**dad** Tat, lezzet (Gİ, KFT) *krş.* tat (I), tat (I), tatiğ, tatov  
**dād (I)** *Far.* Adalet, hak (GT, İH, KF) *krş.* daz  
**dād (II)** *Far.* Kısmet, nasip (GT)  
**dad-** Tatmak, tadına bakmak (KF)  
*krş.* dat-, tat-, t̄at-  
**dada** *Far.* Çocuk bakıcısı (KFT) *krş.* daya  
**dağ** Dağ (KFT) *krş.* tağ (I), tav  
**dāğ** *Far.* 1. Yara (BV, GT, KFT) 2. Ateşle yarayı yakma (RH)  
**dağı** Dahi, ve (CC, GT, KK, TA, TZ) *krş.* dağı, dağı, tağı, tağı  
**dağıl-** Dağılmak, paramparça olmak (TZ) *krş.* tağal-, tağıl- (I)  
**dağın** Değın, ve, ve dahi (CC) *krş.* değın, değınç, değınçe, deyin (I), tegın, teğınç, tigin  
**dāğla-** *Far. T.* Dağlamak, yaralamak (KFT)  
**dāğlu** *Far.T.* Yaralı (KFT)  
**dağuk (I)** Dağınık (İH)  
**dağuk (II)** Tavuk (TA) *krş.* dağuk, tafuk, tağuk, tağuk, tavoh, tavuk, tavuk, tokuk  
**dağı** Dahi, ve (Gİ, İN, KF, KFT, MS, RH) *krş.* dağı, dağı, tağı, tağı  
**dāhil** *Ar.* İç, içeri (İM, MG)  
**dağıl** *Ar.* Gelir, verim (GT)  
**dāī** *Ar.* Sebep olan (MG)  
**dağı** Dahi, ve (MG) *krş.* dağı, dağı, tağı, tağı  
**dağık (I)** *Ar.* İnce (BV, MG)  
**dağık (II)** *Ar.* Bir bitki adı (BV)  
**dağıka** *Ar.* İncelik (GT)  
**dağ tut-** Suçlamak, iftira etmek, büh-tanda bulunmak (GT)  
**dağuk** Tavuk (TA) *krş.* dağuk (II),

tafuk, tağuk, tağuk, tavoh, tavuk, tavuk, tokuk

**dāl** *Ar.* Arap alfabesinin 8. harfi (İM)

**dalgā** Dalga (İH)

**dalpın-** (Kuş) Debelenmek, çırpınmak (İH)

**dalk** *Ar.* (Eski ve yamalı) derviş hırkası (GT)

**dam** Dam, çatı (DM, Gİ, İH, KFT) *krş.* tam (II)

**dām** *Far.* Tuzak (GT, KF)

**dam-** Damlamak, yağmur tane tane düşmek (İH) *krş.* tam-

**damak** Damak (DM, İH) *krş.* tamağ (II), tamak (II), t̄amak, tamav

**damar** Damar (DM) *krş.* tamar, tamar, tamır, tamur

**dambırdı** Davula vurdukça çıkan ses (İH)

**damğa** Mühür, damga (İH) *krş.* damka, tağ (II), tamğa, tamha

**damışki** *Ar.* Kılıç (GT) *krş.* dımişki

**dāmī'a** *Ar.* 1. Baş yarığının bir cinsi (İM) *krş.* dāmiye 1 2. Kan akan yara (KFT) *krş.* dāmiye 2

**dāmiye** *Ar.* 1. Baş yarığının bir cinsi (İM) *krş.* dāmī'a 1 2. Kan akan yara (KFT) *krş.* dāmī'a 2

**damka** Mühür, damga (İH) *krş.* damga, tağ (II), tamğa, tamha

**damın-** Damlamak (İH)

**damızlık** Tadına bakılmak üzere bir nesneden alınan az bir şey (İH)

**dan (I)** Şaşkınlık (Kİ)

**dan (II)** Sabah vakti, tan vakti (BM) *krş.* dañ, tan, tan, tañ (I), tayn

**dañ** Sabah vakti, tan vakti (KF) *krş.* dan, tan, tan, tañ (I), tayn

**dāne (I)** *Far.* Tane (BV, Gİ, GT, İM, KF)

**dāne (II)** *Far.* İnci (TA) *krş.* țana

**dañla** Yarın (Gİ, KF) *krş.* tanda,

tañda, tañda

**danguz** Domuz (TZ) *krş.* dangkuz,

donkuz, toğuz, toñuz, tonguz, ðonguz

**dangkuz** Domuz (TZ) *krş.* danguz,

donkuz, toğuz, toñuz, tonguz, ðonguz

**danıķ** Ar. Bir dirhemın altıda biri (BV)

**danır-** Şaşakalmak (TZ)

**dāni** Ar. Yakın (MG)

**dāniş** Far. Bilgi, ilim (GT)

**dānişmend** Far. Ālim, bilgili, da-  
nişman (GT, TA)

**dankla-** Şaşmak, şaşırmaq (Kİ) *krş.*  
danla-, tañla- (III), tanla- (II), ðanla-

**dank vur-** Tak diye ses vererek sert  
bir şeye vurmak (İH)

**danla-** Şaşmak, şaşırmaq (İH) *krş.*  
dankla-, tañla- (III), tanla- (II), ðanla-

**dansuķ** (I) Acayip, şaşılacak şey  
(İH) *krş.* tañsıķ, tañsuķ, tansıķ,

**dansuķ** (II) Zarif, lâtif, kıymetli şey-  
ler (İH) *krş.* tansuķ

**danuķ** Tanık, şahit (KFT) *krş.* tanıķ,  
tanuķ **danuķ ol-** tanık olmak, şahit ol-  
mak (BM)

**danuķlıķ** Tanıklık, şahitlik (KFT)  
*krş.* taniħlıķ, tañıķluķ, tañuķlıķ, ta-  
nuķluķ **danuķlıķ vir-** tanıklık etmek,  
şahitlik etmek (BM) *krş.* tañuķluķ bir-

**dap-** Bulmak (KFT) *krş.* tap-

**dapıl-** Bulunmak (KFT) *krş.* tapıl-,  
tapul-

**dar** Dar, geniş olmayan (Gİ, KF) *krş.*  
tar (I), ðar

**dār** Ar. Ev (Gİ, KFT) **dār-ı ħarb**  
gayrimüslimlerin yaşadıkları ülke (İM)

**dār-ı İslām** müslümanların yaşadığı  
memleket (İM, KF) **dārü'l-ħarb** gayri-  
müslimlerin yaşadıkları ülke (İM)

**dar-** Darmadağın etmek (İH)

**darağā** Moğ. Askeri vali (CC)

**daram** Çevresi ve üstü keçe, bez ya

da saz ile örtülen çadıra benzer göçebe evi  
(Gİ)

**darāme** Ar. Ucu ateşli kuru ot veya  
odun (BM)

**daras** Ar. Ekşi yemekten dolayı dişin  
kamaşması (BV)

**darçini** Far. Tarçın (CC)

**dardağan bol-** Ufalanmak, darma-  
dağın olmak (TZ) *krş.* dardağanla-

**dardağanla-** Ufalanmak, darmada-  
ğın olmak (TZ) *krş.* dardağan bol-

**darğıl** Koyu krem rengi (İH)

**darı** Darı (DM) *krş.* tarı, ðarı, tarığ-,  
taru

**darıķ-** İçi daralmak, sıkılmak (İH)

**darıl-** Dağılmak (İH)

**darlığ** Darlık, sıkıntı (KF) *krş.* tar-  
lıķ 1

**dart-** Tartmak, ölçmek (BM) *krş.*  
tart- (I), ðart-

**dartıl-** Tartılmak, ölçülmek (Gİ, KF)  
*krş.* tartıl-

**dartın-** (I) Çekinmek, vazgeçmek  
(İH)

**dartın-** (II) Kılıç çekmek (İH)

**dartış-** Tartışmak (KFT)

**dartu** Tartı, terazi (KFT) *krş.* tartu

**daru** Far. İlâç (CC, GT, MG, KFT)

**dāsītān** Far. Destan, hikāye, masal  
(GT)

**dastar** Far. Mendil, çevre (İH)

**daş** (I) Taş (Gİ, KF, KFT) *krş.* taş (I),  
taş

**daş** (II) Beraber, birlikte bulunan (Kİ)

**daş-** Taşmak (KFT) *krş.* taş-

**daşak** Taşak, husye, testis (RH) *krş.*  
taşak

**daşğarı** Dışarı (Gİ, KF, KFT) *krş.*  
daşra, dışra, taşarı, taşğarı, taşğaru,  
taşkara, taşkari, taşkaru, taşra, taştın,  
tışkaru

**daşla-** (I) Taşlamak (KFT) *krş.* taş-

la-, taşla-

**daşla-** (II) Dışlamak (KFT)**daşlamaklık** Taşlama (KFT)**daşra** Dışarı (Gİ, KF, KFT) *krş.*

daşğarı, dışra, taşarı, taşğarı, taşgaru, taşkara, taşkarı, taşkaru, taşra, taştın, tışkaru

**dat-** Tatmak, tadına bakmak (Gİ) *krş.*

dad-, tat-, taş-

**datlu** Tatlı (KFT) *krş.* tatığlı, tatlı

(II), taşlı, tatlu

**da'vâ** Ar. İddia, dava (İM) *krş.* da'vi,

da'vu

**davar** Koyun, keçi cinsinden hayvan (BM, Gİ, İH, KF, KFT, MS) *krş.* tafar, tavar, tuvar (I)**da'vet** Ar. Davet, çağrı (Gİ, GT, KF)**da'vi** Ar. Dava, iddia (GT, KFT, MG)*krş.* da'vâ, da'vu**da'viçi** Ar.T. Davacı (KFT)**davlum** Ata eyerin bağlandığı yer (İH)**da'vu** Ar.(< da'vi) Dava, iddia (KFT)*krş.* da'vâ, da'vi**Dâvüdi** Ar. Davut peygamberin sesi gibi gür ve yankılı (GT)**davuşağan** Tavşan (BM) *krş.* tavşan**dayak** Dayanak sopa, değnek, baston (İH) *krş.* tayak (II), şayak**dayan-** Dayanmak, yaslanmak (Gİ, KF) *krş.* tayan- 2**dâye** Far. Dadı, çocuk bakıcısı (GT, İM, KFT) *krş.* dada**dayıza** Teyze (İH) *krş.* diyaza, eze, tağza, şay eze**dâyim** Ar. Daima, her zaman (BV, Gİ, GT, İM, KF, KFT, MG, MS)**dâyimâ** Ar. Daima, her zaman (GT)**dâyire** (I) Ar. Daire (BV)**dâyire** (II) Ar. Meydanın iç tarafı (MG)**dayrın-** Ayağı kaymak, yıkılmak (İH)**daz** Başının iki tarafı, yanları, şakakları tüysüz olan (İH) *krş.* taz, şaz, tazluğ**dâz** Far. Adalet, hakkın yerine getirilmesi (MG) *krş.* dâd (I)**de** Dahi (BV, MS, RH) *krş.* da**de-** Demek, söylemek (BV, CC, İM, KF, KK, MS, TA, TZ) *krş.* di-, dih-, dü-, ti**debe** Kavlaç, kasığı yarık, torbası düşük, sarkık (İH)**debelen-** İki tarafa yuvarlanmak (İH)**debir** Far. Kâtip, yazıcı (GT)**deccâl** Ar. Kıyamete yakın ortaya çıkacağına inanılan, yalancı ve zararlı şahıs, deccal (GT)**dede** Dede, büyük baba (KFT, Kİ, TZ)**dedirt-** Dedirtmek (TZ)**def** Ar. Müzik aleti, çalgı (GT, KFT) *krş.* taf**def** (I) Ar. Öteye itme, savma (Gİ, GT, İM, KF, KFT, MG)**def** (II) Ar. Oku yaydan bırakma (MG)**defin** Ar. Gömülmüş, gömülü (KF).**defn** Ar. Gömme, gömülme (Gİ)**defter** Ar. Defter (GT, İM)**deg-** Değmek, dokunmak (BM, DM, Gİ, İN, KF, KFT) *krş.* teg- (I), tey- (I), tig- (I), tiy-**degi** Bir dilim (İH) *krş.* degim, tekim**degim** Bir dilim (İH) *krş.* deği, tekim**degin** Kadar, ...e kadar (Gİ, KF, KK, MS, İN, RH) *krş.* dağın, deginç, deginçe, deyin (I), tegin, teginç, tigin**degin-** Ulaşturmak, yetiştirmek (TA)**deginç** Kadar, ...e kadar (KF, RH) *krş.* dağın, degin, deginçe, deyin (I),tegin, teginç, tigin**deginçe** Kadar, ...e kadar (KK) *krş.* dağın, degin, deginç, deyin (I),tegin, teginç, tigin

**degirmen** Değirmen (KFT) *krş.* teğirmen, teyinmen

**degirmençi** Değirmenci (KFT) *krş.* teğirmençi

**degirmi** Değirmi, yuvarlak (KFT, RH, TZ) *krş.* teğirme, teğirmi, teyirmi, tiğirmi

**değiş-** Değişmek (TZ) *krş.* deyiş-

**deglügeç** Delice kuşu (TA) *krş.* devlengeç, devlingeç, devlügeç (II), tevlengeç, tevlügeç, tülüveç

**degme** Beheri, her biri (BM, Kİ, TZ) *krş.* tegme, teyme, tigme, time

**degneç** Kıymet, değer (RH)

**degri** Değın, ...e kadar (CC) *krş.* deyri, tegri, tigrü, tıgri (II), tıgrü, tıgürü

**degrin-** Değirmi olmak (TZ)

**degşir-** Değiştirmek, tebdil etmek (TZ) *krş.* degşür-, denşür-

**degşür-** Değiştirmek, tebdil etmek (BM, KFT, TA) *krş.* degşir-, denşür-

**degşüril-** Değiştirilmek (KFT)

**degül** Değil (BV, Gİ, GT, İM, İN, KF, Kİ, KK, MS, RH) *krş.* devül, döğül, tegil, tegül, töğül, tüyül

**degzin-** Dönmek, dolaşmak, devretmek (TZ) *krş.* denzin-

**dehas** Ar. Toynak ile tüy arasındaki ağrı (BV)

**dehliz** Ar. Hol, koridor (GT, İM)

**dehn** Ar. Yağ (KF) *krş.* dühn

**dehr** Ar. Zaman, devir (GT)

**dehri** Ar. Dünyanın sonsuzluğuna inanıp ahireti inkâr eden (İM)

**dek** (I) ... e kadar (MS, RH) *krş.* dik

**dek** (II) Gibi (CC, KFT, Kİ) *krş.* dey, tig, tık (II)

**deke** Teke, erkek keçi (Kİ) *krş.* teke

**dekel-** Şaşırarak, hayran olmak, alışılmak (İH)

**dekke** Ar. Oturulacak yüksekçe yer

**del-** Delmek (Kİ) *krş.* tel-, til- (I)

**delâ** Far. Sansar (CC)

**delâlet** Ar. Yol gösterme, rehberlik etme (Gİ, GT, İM, KF, KFT)

**delâleten** Ar. Yol göstererek (İM)

**delice doğan** Akbaba, çaylak (İH) *krş.* delü toğan

**delik** Delik, delinmiş (BM) *krş.* telik, telük, tilük

**delil** Ar. Belge, delil (BV, Gİ, GT, İM, KF, KFT, RH) **delil-i 'akli** düşünülerek bulunan delil (İM) **delil-i ka'fi** kesin delil (İM) **delil-i nakli** üstat delili (İM)

**delim** Çok (Kİ) *krş.* telim

**delin-** Delinmek, deşilmek (RH) *krş.* telin-

**dellâl** Ar. Tellâl, davetçi (GT, KFT) *krş.* talal

**delü** Deli (Gİ, İM, KF, KFT, Kİ, MS) *krş.* teli, telü, tilü

**delülük** Delilik (Gİ, İM, KFT) *krş.* delülük, telilik

**delülük** Delilik (İM, RH) *krş.* delülük, telilik

**delür-** Delirmek (Kİ) *krş.* telür-

**delü toğan** Akbaba, çaylak (BM) *krş.* delice doğan

**delv** Ar. Su kovası (Gİ, KF)

**dem** Ar. Kan (BV)

**dem** (I) Far. An, zaman (GT, MG, RH)

**dem** (II) Far. Nefes, soluk (GT)

**demâm** Ar. Çocukların yüzüne sürülen ilâç (BV)

**dem-be-dem** Far. Zaman zaman, her zaman (GT)

**demek** Damda, duvarda pencere gibi delik (İH) *krş.* temek

**demregü** Temriye, uçuğa benzeyen bir tür cilt hastalığı (Kİ)

**demren** Temren, okun ucundaki demir (BM, DM, Kİ) *krş.* temren, tmren

**demür** Demir (DM, Gİ, KF, TA) *krş.*  
temir, temür, timir, timür **demür köm-  
lek** zırh (DM)

**demürçi** Demirci (DM, KFT) *krş.*  
temirçi, temirşi

**demürçilik** Demircilik (KFT)

**den** Kadar, miktar (İM)

**dene** *Far.* (< dâne) Tane (KFT, TZ)  
*krş.* tene

**dene-** Tecrübe ve imtihan etmek (İH)

**deng** Denk, eşit (BV) *krş.* teng, tiñ

**dengeş-** Muadili olmak; şekilde,  
ağırlıkta vesairede benzeri olmak (İH)

**deniz** Deniz (BM, Gİ, KFT, MS) *krş.*  
teñiz, teniz, tiñiz

**denşür-** Değiştirmek, tebdil etmek  
(İH) *krş.* değşir-, değşür-

**denzin-** Dönmek, etrafında dönmek  
(İH) *krş.* denzin-

**dep-** (I) Ayakla tepmek, ayakla vur-  
mak (KF) *krş.* teb- tep-, tip-

**dep-** (II) Azıcık kurumak (Gİ, Kİ)

**depe** Tepe (Kİ, TZ) *krş.* tebe (I), te-  
pe, töpe

**depek** Tepen (Kİ)

**depele-** (I) Oh olsun diye nisbet ver-  
mek (İH)

**depele-** (II) Öldürmek, helâk etmek  
(BM)

**depi** Tipi (kar) (Kİ)

**depküç** Mahmuz (Kİ) *krş.* tepkeç

**depren-** Yerinden oynamak, hareket  
etmek (KFT, Kİ, RH) *krş.* tebren-, tepren-,  
tipren-

**depret-** Hareket ettirmek, kıvıltat-  
mak (Gİ, KF, KFT, RH) *krş.* te Bret-, te-  
red-, tepret-, tepret-, tipret-

**der** Ter, vücuttan çıkan sıvı (KF) *krş.*  
ter (I), tir

**der-** Dermek, toplamak, yığmak, bir a-  
raya getirmek (TZ) *krş.* dir-, ter-, tir-

**derâhim** *Ar.* Dirhemler, akçeler, pa-

ralar (GT, KFT)

**derd** *Far.* Acı, keder, dert (GT, İH,  
RH, TZ) *krş.* dert

**dere** (I) Dere, ırmak, nehir (DM, Gİ,  
MS) *krş.* tere (I)

**dere** (II) Vadi (KK)

**derecât** *Ar.* Dereceler (Gİ, GT, KF)

**derece** *Ar.* Derece, mertebe (Gİ, İM,  
KF, MS)

**derekât** *Ar.* Aşağı basamaklar (GT)

**derem** *Far.* Para, akçe (KF)

**dergâh** *Far.* Makam, tekke (MG)

**dergü** At eyerinin arkası (Kİ) *krş.* ter-  
kü

**derhost** *Far.* İstek, arzu, dilek (İN)

**deri** (I) Deri, ten (Gİ, İH, KF, KFT,  
RH, TZ) *krş.* teri (I), tiri (II)

**deri** (II) Kıl (Gİ)

**deriçe** *Far.* Pencere (GT)

**derin** Derin (DM) *krş.* teren, tereñ,  
terin

**derinçek** Kadının başına örttüğü  
dört köşe çember, baş örtüsü (İH) *krş.* terin-  
çek

**derk** *Ar.* Anlama, kavrama (İM)

**derk** Acele (BM)

**derle-** Terlemek (BM) *krş.* terle-  
tirle- (I)

**derler şü** Küçük göl (DM)

**dermân** *Far.* İlâç, derman, deva (BM,  
İH, RH)

**dert** *Far.* (< derd) Dert (TZ) *krş.* derd

**derün** (I) *Far.* İç (GT)

**derün** (II) *Far.* Kalp (GT)

**derviş** *Far.* Fakir ve yoksul, Allah için  
alçakgönüllülük eden (GT, İM)

**deryâ** *Far.* Derya, deniz (GT)

**deryüze** *Far.* Dilenme, dilencilik  
(GT)

**derzî** *Far.* Terzi (CC) *krş.* terzi, terzü

**destâr** *Far.* Mendil (DM) *krş.*  
destârce

**destârce** *Far.* Mendil (TA) *krş.*  
destâr

**deste** *Far.* Deste, demet (İH)

**dester** *Ar.* Bir ağırlık ölçüsü (BV)

**destür** *Far.* İzin, müsaade (Gİ, GT,  
İM, KF, KFT)

**destürsuz** *Far.T.* İzinsiz (KFT)

**destürsuzın** *Far.T.* İzinsiz olarak  
(İM)

**destürsuz** *Far.T.* İzinsiz (İM)

**deş-** Deşmek, oymak (KFT, İH) *krş.*

deş- (II), teş-, tiş- (I)

**deş-d-i tuturğan** *Far.T.* Bir çeşit  
pirinç (RH)

**deşni** Bir at hastalığı (RH)

**deşil-** Deşilmek, delinmek (TZ)

**deşük** Deşik, deşilmiş olan (KFT)

*krş.* teşik, tişek, tişik, tişük

**dev** *Far.* (< div) Dev (İH, TZ) **dev**

**anası** şişman kadın (İH)

**dev-** Tırmalamak (Kİ)

**devâ** *Ar.* İlâç, çare (BV, Gİ, GT, İM,  
KF, KFT, MG)

**devânik** *Ar.* Dirhemini dörtte biri  
(İM)

**devâret** *Ar.* Bir tür bitki (BV)

**devâyir (I)** *Ar.* Daireler (BV)

**devâyir (II)** *Ar.* Yara (BV)

**deve** Deve (BM, DM, Gİ, KF, KFT,  
Kİ, KK) *krş.* teve, tife, tive, töve, tüve **de-**  
**ve tabanı** bir tür bitki (İH)

**devek** Üzüm çubuğunun taze dalı  
(İH) *krş.* tevek

**deve kuş** Deve kuşu (BM, Kİ, KK)  
*krş.* deve kuşu, deve kuşu, teve kuş

**deve kuşu** Deve kuşu (DM) *krş.* de-  
ve kuş, deve kuşu, teve kuş

**deve kuşu** Deve kuşu (İH) *krş.* de-  
ve kuş, deve kuşu, teve kuş

**devgüç** Havan (DM)

**devin-** (I) Çalışmak, uğraşmak, di-  
dinmek (İH)

**devin-** (II) Dövünmek (İH)

**devit** *Ar.* Divit (TA)

**devlengeç** Delice kuşu (TZ) *krş.*  
deglügeç, devlengeç, devlügeç (II), tevlên-  
geç, tevlügeç, tülüveç

**devlet** *Ar.* Saadet, yüce bahtlılık (BV,  
CC, GT, MG, RH)

**devletli** *Ar.T.* İkbal sahibi, bahtlı  
(GT, TZ)

**devletsiz** *Ar.T.* Bahtsız, talihsiz  
(GT)

**devlingeç** Delice kuşu (KK) *krş.*  
deglügeç, devlengeç, devlügeç (II), tevlên-  
geç, tevlügeç, tülüveç

**devlügeç** (I) Yay yapılan bir tür  
ağaç (İH)

**devlügeç** (II) Delice kuşu (İH,TA)  
*krş.* deglügeç, devlengeç, devlingeç, tevlên-  
geç, tevlügeç, tülüveç

**devr** *Ar.* Dönüp dolaşma, devir (GT,  
MG)

**devr** *Far.* Şarap kadehi (GT)

**devrân** *Ar.* Dünya, kader (GT)

**devül** Değil (CC) *krş.* degül, döğül,  
teğil, tegül, töğül, tüyül

**dey** Gibi (CC) *krş.* dek (II), tig

**deyin** (I) Kadar, ...e kadar (CC) *krş.*  
dağın, degin, deginç, deginçe, teğın, te-  
ginc, tigin

**deyin** (II) Gibi (KFT)

**deyiş-** Değişmek (TZ) *krş.* degiş-

**deyn** *Ar.* Borç (İM)

**deyri** Kadar, doğru, değin (CC) *krş.*  
degri, tegri, tigrü, tigrü (II), tigrü, tigrü

**dez-** Ürküp sürüden ayrılmak (Kİ)

**dezek** Tezek, hayvan dışkı (Kİ)  
*krş.* tezek, tizek

**dık-** Tıkamak, kapamak (RH, TZ) *krş.*  
tik- (II) *krş.* tik (VIII)

**dıltağ** Delil (TA) *krş.* dıltağ

**dıldığla-** (I) Hac için bedel gönder-  
mek (TA)

**dıldığla-** (II) Delil getirmek (TA)  
**dıldıtağ** Delil, hüccet, bahane (Kİ) *krş.* dıldığ  
**dımışki** *Ar.* Bir kılıç çeşidi (MG)  
*krş.* damaşki  
**dın** Nefes, soluk (Kİ) *krş.* tın (III)  
**dın-** Söylemek, ses çıkarmak (KFT)  
*krş.* tın- (III)  
**dınç** Sakin, rahat, dinç (DM) *krş.* tınç  
**dınma-** Aldırış etmemek (İH)  
**dır-** Koparmak (Kİ)  
**dırğak** (I) Tırnak (DM) *krş.* dırnağ,  
tırnak  
**dırğak** (II) Kuş tırnağı (TA)  
**dırnağ** Tırnak (Gİ, KF, RH) *krş.*  
dırğak (I), tırnağ  
**dışra** Dış, dışarı (KFT) *krş.* daşğarı,  
daşra, taşarı, taşğarı, taşğaru, taşkara,  
taşkari, taşkaru, taşra, taştın, tışkaru  
**di-** Demek, söylemek (BV, Gİ, GT,  
İM, İN, KF, KFT, Kİ, MS, RH) *krş.* de-, dih,  
dü-, ti-  
**dib** Dip, temel, kök (DM, KF, RH) *krş.*  
tib, tip, tüb, tüp  
**dibâ** *Far.* Bir tür ipekli kumaş (GT)  
**dibâç** *Far.* İpek (KFT)  
**dibe** *Ar.* Atın uyatlığını şişirten hasta-  
lık (RH)  
**dibis** Pekmez, hurma pekmezi (KFT)  
**dicle** Dicle nehri (GT, KF)  
**did-** 1. Ditemek, tüylerini yolmak (Kİ,  
KFT) *krş.* tit- 2. Yün, pamuk vb. atmak  
(Kİ)  
**didâr** *Far.* Yüz, çehre (CC, GT)  
**dide** Tahtirevan (Kİ)  
**diğer** Değer, kıymet (BM)  
**diğer** *Far.* Diğer, başka, öteki (KF)  
**diği** ...e kadar (İM) *krş.* tegi, tigi (II)  
**digre-** Zehirlenmek (İH)  
**digril-** Tekerlek gibi dönmek, yuvar-  
lanmak (İH)  
**dih-** Demek, söylemek (Kİ) *krş.* de-,

di-, dü-, ti-

**dik** (I) Dik, doğru (İN) *krş.* tik (I)

**dik** (II) ...e kadar (MS) *krş.* dek (I),  
tik (II)

**dik-** (I) Ağaç dikmek (KFT, Kİ, TZ)  
*krş.* tik- (III)

**dik-** (II) Dikiş dikmek (Gİ, Kİ) *krş.*  
tik-(I)

**dik-** (III) Vekil tutmak, yerine atamak  
(KFT, Kİ) *krş.* tik-(VII)

**dik-** (IV) Dik koymak, bir şeyi bir ye-  
re dikmek (KF, TZ) *krş.* tik- (V)

**dikek** Şamdan, mumluk (İH)

**diken** Diken (BV, Kİ) *krş.* düken,  
tekének, tiken, tikenek

**dikiçi** Diken, dikici, terzi (KFT) *krş.*  
tikçi, tilkiçi, tikişi

**dikke** *Ar.* Düz, kuruluk yer (Gİ)

**dil** Dil, lisan (BV, Gİ, KF, KFT, MS)  
*krş.* til (II)

**dil** *Far.* Gönül (GT)

**dil-** Bir şeyi uzun ve dar parçalara kes-  
mek, dilimlemek (Kİ, TA) *krş.* til- (II)

**dil-âram** *Far.* Gönül dinlendiren,  
sevgili (GT)

**dil-bend** *Far.* Tercüman (İH)

**dilber** *Far.* Gönül götüren güzel, dil-  
ber (GT, KFT)

**dildâr** *Far.* Gönül tutan, sevgili (GT)

**dile-** İstemek, dilemek (BM, Gİ, İN,  
KF, KFT, Kİ, MS, RH) *krş.* tile-

**dilek** Murat, arzu, dilek (Kİ) *krş.* di-  
ley, tilek 1

**dilen-** Dilenmek, ısrarla istemek  
(BM, Gİ, KF) *krş.* tilen-

**dilençi** Dilenci, dilenen (KF, Kİ) *krş.*  
tilençi

**diley** Murat, arzu, istek (KF) *krş.* di-  
lek, tilek 1

**dilim** Dilim, parça (DM, İH) *krş.* ti-  
lim

**dilkü** Tilki (Kİ) *krş.* tilkü, tülki, tül-

kü

**dilmaç** Tercüman (TZ) *krş.* talmaç, tılmaç, tilmaç, tolmaç

**dil-rübâ** *Far.* Gönül kapan, sevgili (GT)

**dilsüz** Dilsiz (KFT, MS) *krş.* tilsiz, tilsüz

**dilşâd** *Far.* Gönülü sevinçli, mesrur (GT)

**dimağ** *Ar.* Dimağ, beyin (BV, Gİ, GT, KF, RH)

**dimeklik** Söyleme (KFT)

**dimük-** Gönül oyalamak, hoş bir şeyle eğlenmek (İH)

**din** *Ar.* Din (Gİ, GT, İM, KF, KFT, MS)

**din-** Dinlenmek, istirahat etmek (KFT) *krş.* tın- (I), tın- 1

**dinâr** *Ar.* Altın sikke, para (GT, İM, KFT, RH)

**dındaş** *Ar. T.* Aynı dinden olan (İM)

**dinek** Boynuz (İH)

**dinel-** Ayağa kalkmak, büyük huzurunda ayakta durmak (İH)

**dinle-** Dinlemek (GT, KFT) *krş.* düñle-, tñla-

**dinlendür-** Dinlendirmek (BV)

**dinî** *Ar.* Dine ait, dinle ilgili (İM)

**dinil-** Söylenmek, söylenilmek (KFT)

**dinlen-** Dinlenmek, istirahat etmek (İH) *krş.* tñlan-, tñlen-, tñlen-

**dinli** *Ar.T.* Dindar (KK)

**dinsiz** *Ar.T.* Dinsiz, kâfir (GT, KK, TZ)

**dinsüz ol-** Susmak (BM)

**dip** Bir şeyin nihayeti (DM, Gİ, KFT, Kİ, MS) *krş.* dtb, tip, tüb, tüp

**diplen-** Kökleşmek, etrafına yayılmak (İH)

**dir-** Dermek, toplamak, yığmak, bir araya getirmek (BV, KFT, TA) *krş.* der-, ter-, tir-

**dirâyet** *Ar.* Anlayış, dirayet (GT)

**dirdük** Tezgâh (TA)

**direk** Direk, destek (BM, KF, Kİ, MS) *krş.* tirek 1

**direm** *Ar.* (< dirhem) Gümüş sikke, para, akçe (GT) *krş.* dirhem

**diren-** Dayanmak, yaslanmak (İH)

**dirgi** Tepsî (Kİ)

**dirhem (I)** *Ar.* Dirhem, okkanın dörtüyzde biri (KF, KFT, RH)

**dirhem (II)** *Ar.* Gümüş sikke, para, akçe (Gİ) *krş.* direm

**diri** Diri, canlı (Gİ, KF, KFT) *krş.* tiri (I), tiriğ

**dirig (I)** *Far.* Esirgeme (GT)

**dirig (II)** *Far.* Yazık (GT)

**diriglik bol-** *Far.T.* Teessüf etmek, tasalanmak (İH)

**diril-** Dirilmek, canlanmak (KFT, TZ) *krş.* tiri-, tirlk-, tiril- (I)

**dirilik** Dirilik, canlılık, yaşama (Gİ) *krş.* tirilik

**dirlik** Dirlik, canlılık, yaşayış (BM, Gİ, KF) *krş.* tirlik (II)

**dirnek** Cemaat (İH)

**dirre** *Ar.* Kırbaç (KFT)

**dirsek** Dirsek (Gİ, İN, KF, KFT, MS) *krş.* tirsek

**dirşür-** Derlemek, toplamak (KFT)

*krş.* divşür-, tirşür-

**diş (I)** Diş (Gİ, KF, KFT, RH, TZ) *krş.* tiş

**diş (II)** Eski yazıdaki harflerde bulunan diş, çıkıntı (KFT)

**diş-** (I) Bakireliği gidermek (TA)

**diş-** (II) Deşmek, oymak (TA) *krş.* deş-, teş-, tiş- (I)

**dişi** Dişi, kadın (Gİ, KF, KFT) *krş.* tişi

**dişle-** Dişlemek, ısırarak (Gİ, KF, KFT, RH) *krş.* tişle-

**dişleyiçi** Dişleyen, ısırarak (RH)



**ditre-** Titremek (Gİ, İN, KF, Kİ) *krş.* titre-

**ditretmek** Sıtma, sıtma nöbeti (BM)

**ditruv** Keskin (Kİ)

**div** *Far.* Dev, şeytan, cin (GT, İM, TZ)

**divân** *Far.* Meclis, divan (GT, İM, KFT)

**divâne** *Far.* Deli, meczup, divane (GT) **divâne bol-** delirmek, aklını kaybetmek (GT)

**divâr** *Far.* Duvar (BM, BV, CC, Gİ, GT, İM, KF, KFT, TA) *krş.* duvar, tuvar, tuvar

**divşin-** Çalışmak, uğraşmak, didinmek (İH)

**divşür-** Devşirmek, toplamak (Gİ) *krş.* dirşür-, tirşür-

**diyânet** *Ar.* Dindarlık, dine bağlılık (GT, İM)

**diyâr** *Ar.* Memleket, diyar (GT, İM)

**diyaza** *Teyze* (İH) *krş.* dayıza, eze, tağza, tay eze

**diyeyet** *Ar.* Kan pahası (Gİ, İM, KF, KFT)

**diyil-** Söylenilmek (İM)

**diz** Diz (DM, Gİ, İN, KF, KFT, Kİ, RH) *krş.* tiz, tizgi

**dizgin-** Bir şeyin etrafını dolaşmak (İH) *krş.* tezken-, tizgin- 2, tizgün- 2

**do-** Doğmak, dünyaya gelmek (Kİ) *krş.* doğ-, toğ- (I), tov-, tuv- (I)

**dobuğ** Topuk (KF) *krş.* dopuğ, topuğ, topuğ, topuğ

**doğ-** Doğmak, dünyaya gelmek (Gİ, KF, KFT, Kİ, TZ) *krş.* do-, toğ- (I), tov-, tuv- (I)

**doğrı** Doğru, yanlış olmayan (Gİ, KF, KFT, MS) *krş.* doğru, toğrı, toğru 1, torı

**doğru** Doğru, yanlış olmayan (Gİ, KFT, MS) *krş.* doğru, toğrı, toğru 1, torı

**doğur-** Doğurmak (BM, Gİ, KF, KFT,

MS) *krş.* toğur-, tovur-, tuvur-

**doğurud-** Doğurtmak (KFT) *krş.* toğurt-

**doğdoğ** Öz kardeş (Kİ)

**doğı-** (I) 1. Çakmak, vurmak (KFT) *krş.* doğu- (III) 2. Cezalandırmak, vurmak (TA)

**doğı-** (II) Dokumak, örmek (TA) *krş.* toğu-, tokı- toku-, toğu.

**doğıd-** Çaktırmak (KFT) *krş.* doğıd-

**doğın-** Çakılmak (KFT)

**doğız** Dokuz sayısı (KF) *krş.* doğuz, tağuz, toğuz, toğuz, toğuz, toğkuz

**doğmak** Tokmak (TZ) *krş.* toğmaç, toğmaç

**doğu-** (I) (Damar vb.) tık tık atmak (İH)

**doğu-** (II) (Kumaş dokurken) mekiği tık tık atmak, tarağı tok tok vurmak (İH)

**doğu-** (III) Çakmak (KFT) *krş.* doğı- (I)

**doğud-** Çaktırmak (KFT) *krş.* doğıd-

**doğumaklık** Dokuma (KFT)

**doğun-** (I) Dokunmak, değmek (BM, Gİ, İH, KF) *krş.* toğun- 1

**doğun-** (II) Çakılmak (KFT)

**doğuz** Dokuz (sayı) (Gİ) *krş.* doğız, tağuz, toğuz, toğuz, toğuz, toğkuz

**dolab** *Far.* Kuyudan su çıkarıcı döner makine (KFT)

**dolamaç** Dolambaç (İH)

**dolan-** 1. Dolanmak, sarılmak (Gİ, KF) *krş.* tolan- (I), toğlan- 2. Daire şeklinde çevrilmek (İH)

**dolaş-** Sarılmak (KFT)

**doldur-** Doldurmak (İN) *krş.* doltur-, toldur-, toldur-, toldur- (I), toltur-

**dolkuğ** Tulum (Kİ)

**dolmen** Değil (CC)

**doltur-** Doldurmak (İN) *krş.* doldur-, toldur-, toldur-, toldur-, toltur-

**dolu** Dolu (Gİ, KF) *krş.* tolu, tolu (II).

toluğ

**dolun-** (Güneş, ay vb.) batmak (İH)

krş. tolun- (II)

**don** (I) Elbise (DM) krş. ton, ton**don** (II) Kadınların aybaşı (TZ)**donguz** Domuz (KK) krş. tdanguz,

dankuz, tağuz, toñuz, tonguz, ÷onguz

**donguz kırtı** gübre böceği, bok böceği (KK) krş. koñuzan kırt, tonguzdan kırdı**donluk** Aylık, maaş, ücret (BM) krş.

tonluk (II)

**dopuk** Topuk (Gİ, KFT) krş. dobuq,

tapuk, 7obuk, topuk

**doru** (I) Koyu kahverengi, hurma rengi (İH) krş. 7oğru, torı, toru (I), toru**doru** (II) Tepe, en yüksek yer, doruk (İH)**dost** Far. Dost, arkadaş (BM, DM, Gİ, GT, İM, KF, KFT, MG, TA, TZ) krş. doşt**doşt** Far. (< dost) Dost, arkadaş (KK)

krş. dost

**dostlaş-** Dost olmak (TA)**dostluk** Far.T. Dostluk, arkadaşlık (GT, KFT)**doynak** Hayvan tırnağı (KFT) krş.

toynak, 7oynak, tuyaq, tuynaqş

**doz** Toz (BM, KF, TA) krş. toz (I), 7oz**dozad-** Toz çıkarmak, saçmak (BM)

krş. dozat-, 7ozat-

**dozat-** Toz çıkarmak, saçmak (BM,

TA) krş. dozad-, 7ozat-

**dög-** Dövmek, ezmek RH, (TA, TZ)

krş. tög-, töv-, töy-

**dögmeklik** Dövme (KFT)**dögüç** Sarımsak havanı (DM, TA)**dögül** Değil (GT, MG) krş. degül, devül, tegil, tegül, tögül, tüyül**dögül-** Ezilmek, dövülmek (RH)**dögün-** Aletle veya şişle dağlamak (İH)**dök-** Dökmek (Gİ, KF, KFT, Kİ, MS, RH) krş. tök- 1**dökiçi** Dökücü (KFT)**dökil-** Dökülmek (Gİ) krş. dökül-, tögül- II, tökel-, tökül-**dökme** Hilekâr adam (Kİ)**dökül-** Dökülmek (KF) krş. dökil-, tökel-, tökül-**dölçün-** İçi rahatlamak, avunmak, oyalanmak, dönüp dolaşmak, meşgul olmak (İH)**dölek** Vakarlı, temkinli, şerefli (İH)**dölen-** (I) İçi rahat etmek (İH)**dölen-** (II) Karar kılmak, bir yerde durmak, sebat etmek (İH) krş. tölen- (II)**dölen-** (III) İlimde olgunlaşmak (İH)**dölendir-** İcini rahatlatmak, müstehrik etmek (İH)**dölenme-** Gidip gelmek, çalkanmak, muttasıl kıvıldamak, ızdırap göstermek (İH)**dön-** Dönmek, geri gelmek (KFT, Kİ, TA) krş. tön- 1**dönder-** Döndermek, çevirmek (Gİ, KF, MS) krş. töndür-**döndürü koy-** Yerine koymak (TA)**döngel** Yuvarlak, kozalak gibi dönen şey (İH)**dörd** Dört (sayı) (KF) krş. dört, dörüd, dörüt, tört, tört**dördevü** Bir arada toplu olan dört şey (Kİ)**dördünçi** Dördüncü (KFT) krş. dördünçü**dördünçü** Dördüncü (RH, İN) krş. dördünçü**dört** Dört (sayı) (CC, DM, Gİ, GT, İN, KF, KK, MG, MS, RH, TA, TZ) krş. dörd, dörüd, dörüt, tört, tört**dörtkül** Dört köşeli, dörtgen (İN, TZ) krş. dörtkül, törkül, törtgül, törtkül, törtkül**dörüd** Dört (sayı) (KFT) krş. dörd,

dört, dörüt, tört, türt

**dörüt** Dört (sayı) (KFT) *krş.* dörd, dört, dörüd, tört, türt

**dös** Göğüs, dös, kaburga altı (TA) *krş.* dös, tös

**döş** Göğüs, dös, kaburga altı (RH) *krş.* dös, tös

**döşe-** Döşemek, yaymak (Gİ, Kİ, MS) *krş.* töşe-

**döşek** Döşek, yatak (Gİ, KF, KFT) *krş.* töşek

**döşen-** Döşenmek (MS) *krş.* töşen-  
**döz-** Sabretmek, katlanmak, tahammül gösterme (Kİ, TA) *krş.* düz- (II), töz- (II)

**dözen-** Ağır davranma (İN)

**drust** *Far.* (< dürüst) Dürüst, doğru (CC) *krş.* durust, dürüst

**du'â** *Ar.* Dua, yakarış, niyaz (Gİ, GT, KF, MG, MS, RH, TZ)

**du'âçı** *Ar.T.* Duacı, dua eden (MG)

**đudađ** Dudak (KK) *krş.* dudak, to-  
dağ, totağ, tutağ, tudağ, tutağ

**dudak** Dudak (BV, GT, İM, İN, KFT, RH, TA, TZ) *krş.* đudađ, todağ, totağ, tutağ, tudağ, tutağ

**đuđ** Toy kuşu (Kİ)

**duhâ** *Ar.* Kuşluk vakti (KF)

**duhül** *Ar.* Girme (GT, İM)

**duley** Ebedî (CC)

**dumağı** Nezle (İH) *krş.* tumağı, tu-  
mav, tumov

**dumlu** Soğuk (Kİ) *krş.* tumlu

**dumşak** Kuş gagası (TA) *krş.* dumşuk, tomşuk

**dumşuk** Kuş gagası (DM) *krş.* dumşak, tomşuk

**dumul-** Vazgeçmek (Kİ)

**dün** *Ar.* Aşağı, alçak (GT)

**dun-** İşlenmek, kararmak, donuklan-  
mak (İH)

**duna** İki yaşındaki sığır, dana (TZ) *krş.* tana, țana (I)

**dur-** (I) Durmak, sabit olmak (BM, BV, Gİ, KF, KFT, MS) *krş.* tur- țur- (I)

**dur-** (II) Ayağa kalkmak (BM, Gİ, KF) *krş.* țur- (II)

**dur-** (III) Yerine geçmek (MS) *krş.* tur- (II)

**dur-** (IV) Yardımcı fiil (Gİ, GT, İN, KF, MG, RH) *krş.* tur- (II)

**durak otu** Bir tür bitki (İH)

**durfanda** Turfanda, ilk çıkan yemiş (İH)

**durgay** Toygar kuşu (BM) *krş.* turğay

**durgur-** (I) Durdurmak, harekettten alıkoymak (Gİ, İH) *krş.* durğuz- (II), durkuz-, turğuz- (I)

**durgur-** (II) Ayağa kaldırmak (KF) *krş.* durğuz- (II), turğur-, turğuz- (II), țurguz-

**durguz-** (I) İkame etmek, yerine ge-  
tirmek (KF)

**durguz-** (II) Durdurmak (Gİ, İN, KF, MS) *krş.* durğur- (I), durkuz- turğuz- (I)

**durguz-** (III) Ayağa kaldırmak (KF) *krş.* durğur- (II), turğur- (I), turğuz- (III) , țurguz

**durkuz-** Durdurmak (KFT) *krş.* durğuz-, turğuz- (I)

**durkuzıl-** Durdurulmak (KFT) *krş.* durkuzılın-

**durkuzılın-** Durdurulmak (KFT) *krş.* durkuzıl-

**durmağlık** Durma (KFT)

**durrâc** *Ar.* Bir cins keklik, keklik cinsinden olan turaç kuşu (GT)

**durşak** Yerden ilk çıkan sürgün ve-  
ya yeşillik (İH)

**durşaklan-** Yeşillenmek, ilk sür-  
gün yerden çıkmak (İH)

**duru** Saf, berrak (İH)

**duruk-** (I) Giderken duruvermek (İH) *krş.* turuk- 2

**duruk-** (II) Bir meselenin bir yerinde şüphelenip zihnen durmak (İH)

**durust** *Far.* (< dürüst) Doğru, sağlam (CC) *krş.* drust, dürüst

**durustluk** *Far.T.* Doğruluk (İM) *krş.* durustluk

**durustluk** *Far.T.* Doğruluk (İM) *krş.* durustluk

**duş-** Buluşmak, tesadüf etmek, rast gelmek (İH)

**dut-** 1. Tutmak (Gİ, İN, KF, KFT, MS, RH) *krş.* tut- (I), tut-, tuş- 2. Elde etmek, yakalamak, saklamak (Gİ) *krş.* tut- 2

**duşam** Tutam, avuç dolusu (İN) *krş.* tutam

**dutul-** Tutulmak (KFT) *krş.* dutul-, tutul- (I)

**duş-** Tutunmak (KFT)

**dutsak** Tutsak, esir (KFT) *krş.* tutsav

**duttur-** Tutturmak (RH) *krş.* tuttur-

**duşuk** Boylu boyuna örtünen ipekli kumaş, peçe (İH) *krş.* tutuk

**duşul-** Tutulmak (BM, BV, KFT) *krş.* dutul-, tutul- (I)

**duş-** Tutuşmak (RH) *krş.* tutuş- (I)

**duvak** Kadınların yüz peçesi (İH)

**duvar** *Far.* (< divār) Duvar (DM, Kİ) *krş.* divār, tuvar, tuvar **duvar yantusu** güneş girmesi için duvara açılan delik, pencere (Kİ)

**duy-** Kadir olmak, takat getirmek (İH)

**duz** Tuz (DM, KFT) *krş.* tuz, tuş

**duzla** Tuzla, tuzlu göl, tuz madeni (İH)

**duzla-** Tuz vermek, tuzlamak (BM) *krş.* tuzla-, tuzul-

**duzlu** Tuzlu (KFT) *krş.* tuzlu, tuşlu, tuzlu, tuşlu

**duşuk** Tuzla, tuzlu göl, tuz madeni (İH) *krş.* tuzluk (I)

**dü-** Demek, söylemek (KFT) *krş.* de-, di-, dih-, ti-

**dübür** *Ar.* Makat, oturak (BV)

**düden** Derin (Kİ)

**düdük** Düdük (DM, KFT, Kİ, TA, TZ) *krş.* tütük **düdük çal-** düdük çalmak (TA)

**düdükçi** Düdükçü, düdük çalan (TA)

**düff** *Ar.* Tef, bir çalgı aleti (İM)

**düğ-** Düğümlemek (İH, Kİ)

**düğme** Düğme (Gİ, KF, Kİ, TZ) *krş.* tüğme (II), tüvme

**düğü** Bulgurun incisi (İH) *krş.* tüvi

**düğümlü** Düğümlü (KK)

**düğün** (I) Düğüm (Kİ, TZ) *krş.* tüyün

**düğün** (II) Evlenme meclisi (Kİ)

**dühn** *Ar.* Ot, yemiş veya çiçekten çıkarılan yağ (Gİ, İM, KF) *krş.* dehn

**dükân** *Ar.* (< dükkân) Dükkân (GT, KFT) *krş.* tuğan

**dükel** Hep, bütün (Kİ) *krş.* tügel, tükel

**dükeli** Tamamı, hepsi, tamamen (Gİ, KF)

**düken** Diken (KFT) *krş.* diken, tekenek, tike, tikenek

**düken-** (I) Tükenmek, bitmek, sona ermek (Gİ, KF, KFT, Kİ, MS) *krş.* tügen-tüken- (I)

**düken-** (II) Ayrılmak, boşanmak (MS) *krş.* tüken- (III)

**düket-** Tüketmek, bitirmek (Gİ, KF) *krş.* tüket-

**dükân** *Ar.* Dükkân (İM) *krş.* dükân, tuğan

**dükünük** Göçebe Türk kabile çadırlarının kubbesi (Kİ)

**dülbenid** *Far.* (< dül-bend) Tülbent (KFT) *krş.* dülübenid, tulban, tuşband, tülbent

**dülendi** Sabit ve müstakil olan (Kİ)

**dülübenid** *Far.* (< dül-bend) Tülbent (KFT) *krş.* dülbenid, tulban, tuşband,

tülbent

**dümen** Tümen, on bin (KÍ) *krş.* tümen  
men I

**dümri** Dümbelek, tef (TZ) *krş.*  
dümrü, tümrü

**dümre** İçinde hayvanlara yem verilen  
torba (İM)

**dümrü** Dümbelek, tef (KÍ) *krş.* düm-  
ri, tümrü

**dümük-** Oyalanmak, avunmak (İH)

**dün** (I) Gece (GÍ, KF, KÍ) *krş.* tün 2.

**düne kün** gece gündüz (KF) *krş.* tüne  
kün

**dün** (II) Bir önceki gün (GÍ, KFT, KÍ)

**düdülbı** Gece vakti, geceleyn  
(BM)

**dünen** Dört yaşındaki tay (TA)

**dünle** Gece, geceleyn (BM) *krş.* tün-  
le

**dünle-** Dinlemek (BM) *krş.* düfle-,  
tüñla-

**dünür** Damat ile gelinin birbirlerine  
karşı olan durumu (İH)

**dünürşü** Damatla gelinin aileleri  
(İH)

**dünyâ** Ar. Dünya (BV, CC, GÍ, İM,  
İN, KF, KFT, MS) *krş.* dünye, dünyı

**dünye** Ar. Dünya ( CC, GT, KFT) *krş.*  
dünyâ, dünyı

**dünyevi** Ar. Dünya ile ilgili (İM)

**dünyı** Ar. Dünya (GT) *krş.* dünyâ,  
dünye

**dünyılık** Ar.T. Dünyalık (GT)

**düpdüz** Dümdüz (İN, KÍ) *krş.*  
tüptüz

**düpürde-** Tıp tıp etmek, yürek at-  
mak (İH)

**dür-** Dürmek (KFT) *krş.* tür-

**dürdi** Tortu (BV)

**düre** Kanun, töre (KÍ) *krş.* töre (I),  
tura (I), tür, türe

**dürer** Ar. İnciler (GT)

**dürk** Çağ gibi zaman, devir (İH)

**dürlü** Çeşitli, türlü (GÍ, İN, KF, KFT,  
MS, RH) *krş.* türlü, türlü (I), türlüğ

**dürpülde-** Yüreğin şiddetle çarpma-  
sı (İH)

**dürr** Ar. İnci (GT)

**dürt-** (I) Dürtmek (KÍ, TA) *krş.* dü-  
rüt-, türt-

**dürt-** (II) Yağlamak (KÍ)

**dürük** El, gün, halk (TZ) *krş.* türük

**dürüst** Far. Doğru, sağlam (BV, GT,  
İN, RH) *krş.* drust, durust

**dürüş-** Çalışmak, gayret etmek (BM,  
TA) *krş.* türüş-

**dürüt-** (I) Yaratmak (TZ)

**dürüt-** (II) Dürtmek (KFT) *krş.* dürt-  
(I), türt-

**düş** (I) Öğle, öğle vakti (TA) *krş.* tüş  
(I)

**düş** (II) Düş, rüya (KÍ, KF) *krş.* tüş  
(II)

**düş-** (I) Düşmek (BM, GÍ, İN, KF,  
KFT, MS, RH) *krş.* tüş- (I)

**düş-** (II) Uğramak, geçmek, rastlamak  
(İN, RH) *krş.* tüş- (IV)

**düşenbeh** Far. Pazartesi (BM) *krş.*  
tuşanbe

**düşlen-** Bir mahalle yönelmek, te-  
veccüh etmek (İH)

**düşmân** Far. Düşman (BM, CC,  
DM, GÍ, İH, İN, KF, KFT) *krş.* düşmen,  
tuşman, tüşman

**düşmânlık** Far.T. Düşmanlık (GÍ,  
İM, KF) *krş.* düşmenlik

**düşmen** Far. Düşman (GT, İN, MG)  
*krş.* düşmân, tuşman, tüşman

**düşmenlik** Far.T. Düşmanlık (GT)  
*krş.* düşmânlık

**düşül-** Düşülmek (GÍ)

**düşür-** (I) Düşürmek (GÍ, KF, KFT,  
MS) *krş.* tüşür-

**düşür-** (II) İndirmek, inzal etmek

## düşvâr

(KFT, MS)

**düşvâr** *Far.* Müşkil, zor (BV, İH, İM, MG)

**dütün** Duman (Gİ, KF, Kİ) *krş.* tütün (I)

**dütünle-** Tütsülemek (RH)

**düvde** Küçük solucan (BV)

**düz** Düz, doğru (KF, Kİ, İN, RH) *krş.* tüz

**düz-** (I) Düzmek, düzeltmek (KF, KFT, Kİ) *krş.* tüz- (I)

**düz-** (II) Sabretmek (TA) *krş.* döz-, töz- II

**düzel-** Düzelmek (Kİ) *krş.* tüzel-, tuzen-

**düzelid-** Düzeltmek (KFT) *krş.* düzet-, tuzet- (I), tuznet-, tüzüt-

**düzet-** Düzeltmek (BM, Gİ) *krş.* düzelid-, tuzet- (I), tuznet-, tüzüt-

**düzil-** Düzülmek (KFT) *krş.* düzül-

**düzül-** Düzülmek (KFT, RH) *krş.* düzil-

**düzün** Dizi, dizilmiş inci vesaire (Kİ)

**e** Ey, hey (CC) *krş.* ey, i, iy  
**e-** Olmak (CC) *krş.* er- (I), ir- (I)  
**e'âneke'llâh** *Ar.* "Allah yardımcın olsun" anlamında bir söz (GT)  
**ebbe** *Ar.* Ok (RH)  
**ebçi** Eş, hanım (KF, Kİ, MS, İN, RH)  
*krş.* ebşi, epçi, ibçi, ibşi, ipçi  
**ebe** Anne, nine, ebe (Kİ, TZ) **ebem**  
**eçkisin koştı** Gök kuşağı [Büyük kızkardeşim (ana, akıllı kadın) keçisini bağladı] (BM) **ebem kuşağı** gök kuşağı (İH)  
**ebed** *Ar.* Ebet, sonsuzluk (GT, KFT)  
**ebeden (I)** *Ar.* Devamlı, sürekli (İM, KFT)  
**ebeden (II)** *Ar.* Asla, hiçbir zaman (MG)  
**ebedi** *Ar.* Sonsuz, sonu olmayan gelecek zaman (Gİ, KF)  
**ebedü'l-ebed** *Ar.* Devamlı, sürekli (İM)  
**ebhağ** *Ar.* Ayaklarını yanlara doğru genişçe atarak kusurlu yürüten at (RH)  
**ebleh** *Ar.* Ahmak, akılsız, aptal (GT, KFT)  
**ebnâ** *Ar.* Oğullar (GT)  
**ebrâr** *Ar.* Hayır ve takva sahipleri, iyiler (GT, KF)  
**ebsem** Suskun (KK) *krş.* epsem **ebsem ol-** susmak (KK) *krş.* epsem bol-, epsem ol-  
**ebşi** Eş, hanım (DM) *krş.* ebçi, epçi, ibçi, ibşi, ipçi  
**ebyât** *Ar.* Beyitler (GT)  
**ebyâz** *Ar.* Çok beyaz, fazlasıyla beyaz (RH)  
**ecdehâ** *Far.* Büyük yılan (DM) *krş.* eçdihâ, ejdehâ, ejderhâ  
**ecel (I)** *Ar.* Ömrün sonu (BV, GT, İM)  
**ecel (II)** *Ar.* Süre, müddet (KFT)  
**ecell** *Ar.* En ulu, pek büyük, celil (GT)

**ecelsiz** *Ar.T.* Eceli gelmeyen (GT)  
**ecr** *Ar.* Ahirete ait mükâfat, sevap (Gİ, GT, KF, MS) **ecr-i mişl** benzer mükâfat, yapılan bir şeye karşılık alınan şey, emsallerine bakarak ücret verme (İM, KFT)  
**ecr tap-** sevap kazanmak (GT)  
**eczâ** *Ar.* Parçalar, kısımlar (İM)  
**eç** *Far.* (< hiç) Hiç (CC) *krş.* heç, hiç, hiş  
**eççi** Amca (BM) *krş.* içi  
**eçdihâ** *Far.* Büyük yılan (TZ) *krş.* ecdehâ, ejdehâ, ejderhâ  
**eçek** Eşek (TZ) *krş.* eşek, işek (II), yeşek  
**eçki (I)** Keçi, teke (BM, CC, KFT, Kİ, TA) *krş.* içki, içkü, içki (III), işke, işki  
**eçki (II)** İçki (TZ)  
**eçuk böget** Tarlaya su akıtan yarma (İH)  
**edâ** *Ar.* Ödeme, yerine getirme (Gİ, GT, İM, KF)  
**edâ (I)** *Far.* Tarz, üslup (GT)  
**edâ (II)** *Far.* Naz, cilve (GT)  
**edâen** *Ar.* Yerine getirerek (Gİ)  
**edbes** *Ar.* Rengi ne kızıl ne siyah olan at (RH)  
**edeb** *Ar.* Terbiye, nezaket (Gİ, GT, İM, KF, KFT, MS, İN, RH)  
**edebile-** *Ar.T.* Terbiye etmek (KFT)  
**edebilemeklik** *Ar.T.* Terbiye (KFT)  
**edeblü** *Ar.T.* Edepli, terbiyeli (RH)  
**edepsiz** *Ar.T.* Edepsiz, terbiyesiz (GT)  
**edepsüzlük** *Ar.T.* Edepsizlik (KFT)  
**eden** *Ar.* Ön ayakları kısa, arka ayakları uzun at (BV)  
**edgü (I)** İyi (İM) *krş.* egi, egü, eygi, eygü, eyi, eyü, igi, izgü  
**edgü (II)** Doğru, gerçek (İM)  
**edgülük** İyiilik, güzellik (İM) *krş.* egilik, eygülik, eygülük, iygülik, izgülük  
**edhem** *Ar.* Her tarafı siyah olan at

(RH)

**edib** Ar. Çok edepli (GT)**edil-** Yapılmak, edilmek (KF) *krş.* etil-, idil-, itil-**edim** (I) Ar. Debbâğlanmış deri (GT)**edim** (II) Ar. Yüz, satuh (GT)**ednâ** Ar. En aşağı, alçak, adî (GT)**edük** Mesh, ince ayakkabı (Gİ, KF, Kİ) *krş.* etik, etük, itük I**efal** Ar. İşler, hareketler (GT)**efdal** Ar. Daha üstün (Gİ, KF, KFT, MG)**efgân** Far. İnleme, feryat (GT)**efrenç** Grek. Frenk (BV) *krş.* frangi, firenç**efsik** Eksik (CC) *krş.* eksik, ek-sük, emsük, eysik, iksik, iksük**efüş** Islak, ıslanmış (İM) *krş.* ewüş, üfüş, üvüş (II)**efüşlik** Islaklık (İM) *krş.* efüşlük, evüşlük, evüşlük, üfüşlük, üvüş-lük**efüşlük** Islaklık (İM) *krş.* efüşlük, evüşlük, evüşlük, üfüşlük, üvüş-lük**eg-** Eğmek (Kİ, TA) *krş.* eñ- 1, ig-**ege** Ege, törpü (DM) *krş.* egev, ige, igeğü, igü, yege**ege-** Egelemek (TZ) *krş.* egele-, ige-, igele-**egeçi** Moğ. Hala (CC)**egele-** Egelemek (Kİ) *krş.* ege-**eger** Far. Eğer, şayet (BM, BV, CC, Gİ, GT, İM, İN, KF, KFT, KK, MG, MS, RH, TZ) *krş.* epper**eger** (I) Eyer (İH) *krş.* egr (I), eyer, iyer, izer**eger** (II) Dil altında çıkan sivilce (TZ)**egerçi** Far. Eğer (KFT)**eger sapağı** Eyer ağacı (İH)**egev** Ege, törpü (CC, TZ) *krş.* ege (II),

ige, igeğü, igü, yege

**egi** İyi (CC, TZ) *krş.* edgü (I), eygi, eygü, eyl, eyü, igi, izgü**egil-** Eğilmek (Kİ, TZ) *krş.* eyil-, igil-**egilik** İyilik (CC) *krş.* edgülük, ey-gülük, eygülük, iygilik, izgülük**egin** Kürek kemiğinin bulunduğu yer, insanın arka tarafı, sırt (Kİ, TA) *krş.* eyin, igin, iyin, yigin (I), yin (II)**egir** (I) Eyer (CC) *krş.* eger (I), eyer, iyer, izer**egir** (II) Siyah renkli at (Kİ)**egir-** İp eğirmek, bükmek (CC, KFT, Kİ, TA, TZ) *krş.* igr- (I), iyir-**egiz** İkiz (CC) *krş.* ekizek, ıktız, ık-kiz, yıkız (II)**egle-** 1. Eğlendirmek (KFT) 2. Meş-gul ettirmek (Kİ)**eglen-** Gecikmek, oyalanmak (BM, KFT)**eglendür-** Geciktirmek, oyalamak (BM)**egrek** Deve yatağı, kuyu kenarında develerin çöktüğü yer (İH)**egri** (I) Eğri (CC, İN, KFT, TA, RH) *krş.* igri**egri** (II) Yalan (CC)**egrik** Eğrilmiş ip (TZ) *krş.* irik (I)**eħaşş** Ar. En adî, en faydasız (MG)**eħer** Bir bitki (CC)**ehl** Ar. 1. Maharetli, usta, kabiliyetli insan (Gİ, KF, MS) 2. Halk, bir yerde otu-ran (Gİ, GT, İM, İN, KFT) 3. Ehil, sahip (BV, GT) 4. (Bir şeyi) kullananlar, ...dan olanlar (MG) **ehl-i beyt** Hz. Muham-med'in yakınları (İM, KF) **ehl-i ħarb** sa-vaşanlar (İM) **ehl-i ħibre** bilirkişi (İM).**ehl-i ħilm** âlim (İM) **ehl-i kıble** müslü-man (İM) **ehl-i maķaşir** günahkâr (İM)**ehl-i Medine** Medine'de oturanlar (İM)**ehl-i sünnet** Peygamberimizin sünnetine



uyan (İM)

**ehlâ ve sehlâ** Ar. İyi, hoş; selâm sözü (GT)

**eşşi** Ekşi (CC, KFT) *krş.* ekşi, ikçi, ikki

**ejdehâ** Far. Büyük yılan (GT) *krş.* ecdehâ, eçdihâ, ejderhâ

**ejderhâ** Far. Büyük yılan (GT) *krş.* ecdehâ, eçdihâ, ejdehâ

**ek-** 1. Ekin ekmek (BM, KFT, Kİ, KK, TA, TZ) *krş.* ik- 2. Tarlayı sürmek (İN)

**ekâbir** Ar. Büyüklükler, devlet ricali (GT)

**ekber** Ar. En büyük (İM)

**eke** Hala, bibi (TZ)

**ekeçi** Büyük bacı, abla (TA)

**ekel** Ar. Bir tür hastalık (KFT)

**eki** İki (sayı) (CC, KF) *krş.* ekki, iki, ikki

**ekil-** Ekilmek (KFT)

**ekin** Ekin, tahıl (BM, DM, Gİ, İN, KF, KFT, Kİ, KK, TA, TZ) *krş.* ikin

**ekinçi** İkinci (CC) *krş.* ikinçi (I)

**ekinçi** Çiftçi (DM, KFT, TA) *krş.* ikinçi (II)

**ekindü** İkindi, ikindi namazı vakti (CC) *krş.* ikindi, ikindü, ikkinci, yekindi, yıkindü

**ekinlik** Tarla (KFT)

**ekizek** İkiz (GT) *krş.* egiz, ikiz, ikiz, yıkiz (II)

**ekki** İki (sayı) (CC) *krş.* eki, iki, ikki, yekki, yiki

**ekle** Kuyrukta oluşan bir at hastalığı (BV)

**eklil** Bir tür at hastalığı (BV)

**ekmekçi** Ekmekçi (CC) *krş.* etmekçi, ötmekçi

**ekne-** Kaybolan veya elde bulunmayan bir şeye acımak (TZ)

**ekşer** Ar. Ekseriya, çoğu (GT)

**eksik** Eksik, noksan (CC, TZ) *krş.* ef-

sik, eksük, emsük, eysik, iksik, iksük **eksiklik** Eksiklik, noksanlık (CC)

*krş.* eksüklük, eksüklük, iksüklük

**eksil-** Eksilmek, azalmak (BV, BM, KFT, Kİ, RH, TZ) *krş.* iksil-, iksül-

**eksilid-** Eksiltmek, azaltmak (KFT) *krş.* eksit-, eksükle-, iksit-, iksüt-

**eksit-** Eksiltmek, azaltmak (CC, İM) *krş.* eksilid-, eksükle-, iksit-, iksüt-

**eksük** Eksik, noksan (CC, Gİ, İN, KF, Kİ, MS, RH) *krş.* efsük, eksik, emsük, eysik, iksik, iksük,

**eksüklük** Eksiklik, noksanlık (Gİ) *krş.* eksiklik, eksüklük, iksüklük

**eksüklük** Eksiklik, noksanlık (İN) *krş.* eksiklik, eksüklük, iksüklük

**eksükle-** Azaltmak, eksiltmek (KFT) *krş.* eksilid-, eksit-, iksit-, iksüt-

**ekşi** Ekşi (DM, GT, RH, TA) *krş.* eçşi, ikçi, ikçi (I)

**el** (I) El (organ) (CC, DM, Gİ, İN, KF, KFT, Kİ, KK, MG, MS, TA) *krş.* il (I) **el**

**şap-** el çırpmaq (TZ) *krş.* kol şap- **el şey-** el ile başa vurmak (TZ) **el degşüri** atın satılması sonucunda el değiştirmesi (TA)

**el** (II) Yabancı, el âlem (Gİ, TZ)

**el** (III) 1. Millet (CC) 2. Memleket, ülke (CC) *krş.* il (III)

**el** (IV) Barış (TZ) *krş.* il (IV)

**elat** Özsu (CC)

**elâ-yâ** Ar. Özellikle manzum parçalara başlarken kullanılan bir ünlem, şimdi, ey! (GT)

**elbek** Moğ. Bol, geniş, zengin (CC) *krş.* elpek

**elbeklik** Moğ. Fazlalık (CC)

**elbet** Ar. Elbette, kesinlikle (CC, İN) *krş.* elbetde, elbette

**elbetde** Ar. Elbette, kesinlikle (KFT) *krş.* elbet, elbette

**elbette** Ar. Elbette, kesinlikle (BV, Gİ, GT, İM, KF) *krş.* elbet, elbetde

**elçi 1.** Elçi (CC, DM, TZ) *krş.* ilç 2 Haberci, postacı, müjdecî (CC)

**ele-** Elemek (Kİ, TA, TZ) *krş.* ile-

**elegim sağma** Gök kuşağı (İH)

**elek** Elemeye mahsus alet, elek, süzgeç (CC, Kİ, TA, TZ) *krş.* ilek (I), yelek (I)

**elen-** Elenmek (KFT, Kİ)

**elestik** Salatalık (TA)

**eleş-** Barışmak, sulh yapmak (BM)

**eleşke** Et ile beraber haşlanmış yufka, hamur parçaları (Kİ)

**elleştür-** Barıştırmak, sulh yaptırmak (BM) *krş.* elleştür-

**eletle-** Atlamak (İH)

**elf** *Ar.* Arap alfabesinin ilk harfi (GT)

*krş.* elif

**el-fakah** *Ar.* Âlim (CC)

**elfâz** Sözler, kelimeler (GT)

**elgen-** Korkmak (CC)

**elgendir-** Korkutmak (CC)

**elgin** Yabancı (özellikle kâfir için kullanılır) (İH)

**el-hamdü** *Ar.* Fatiha suresi (GT)

**el-hamdülillâhi** *Ar.* "Allah'a hamd olsun, çok şükür" anlamında bir söz (GT, İM)

**elhân** *Ar.* Sesler (GT)

**elif** *Ar.* Arap alfabesinin ilk harfi (GT,

İM) *krş.* elf

**elig** Elli (sayı) (İM) *krş.* elli, ellig, ilig, illi (I), illig, yelli

**elik** Ceylan (Kİ)

**elik-** Utanıp mahcup olmak (İH)

**elikle-** Alay etmek (CC)

**elim** *Ar.* Elem verici, elemli (GT)

**elin-** Elini sürmek, araştırmak (TA)

**el-kışsa** *Ar.* Neticede, hasılı, sözün kıyası (GT)

**elkin (I)** Garip, kimsesiz (Kİ)

**elkin (II)** Yıldırım (Kİ)

**el-koran** *Ar.* Kur'anıkerim (CC) *krş.* kūr'ân

**elleştür-** Barıştırmak, sulh yaptırmak (BM) *krş.* eleştür-

**elli** Elli (sayı) (BM, Gİ, KF, Kİ, KK, TA, RH, TZ) *krş.* elig, ellig, ilig, illi (I), illig, yelli

**ellig** Elli (sayı) (BV) *krş.* elig, elli, ilig, illi (I), illig, yelli

**ellik (I)** Eldiven (Kİ)

**ellik (II)** Sulh, barış, rahat (CC)

**el-makşûd** *Ar.* Neticede, hasılı, sözün kıyası (GT)

**elpek** *Moğ.* Bol, geniş, zengin (CC) *krş.* elbek

**elt-** Götmek, nakletmek, taşımak (CC) *krş.* ilt-

**eltir** Kuzu derisi (CC)

**elvân** *Ar.* Renkli, rengârenk (GT)

**em (I)** İläç (CC)

**em (II)** Renk, yüz rengi (Kİ)

**em (III)** Kuvvetlendirme ön eki (CC) *krş.* eng

**em-** Emmek, süt emmek (İM, KFT, Kİ, TA, TZ) *krş.* im-

**emânet** *Ar.* Bir kimseye bırakılan şey, emanet (CC, Gİ, GT, İM, KF, KFT)

**emçek 1.** Meme (BV, DM, İM, İN, Kİ, KK, TA, TZ) *krş.* imçek. **2.** Meme başı (CC)

**emder-** Çevirmek, aktarmak, döndürmek (Kİ)

**emderil-** **1.** Çevrilmek, döndürülmek (Kİ) **2.** Kumaş vb. çevirmek (Kİ)

**emdi** Şimdi, derhâl, hemen (CC) *krş.* im-di, indi

**emegen** *Moğ.* Yaşlı kadın, kocakarı (CC)

**emek** Emek (Kİ) *krş.* emgek (II)

**emekle-** Emeklemek (TZ) *krş.* imekle-

**emel** *Ar.* Arzu, emel, ümit (Gİ, KF)

**emen-** Utanmak, çekinmek (CC) *krş.* imen-

**emen-** Zahmet çekmek, emek çekmek (Kİ) *krş.* emgen- (II), imgen-

**emgek** (I) İstirap, acı, eziyet (CC, İM) *krş.* imgek

**emgek** (II) Emek (Kİ) *krş.* emek

**emgen-** (I) Acı çekmek, ıstırap çekmek (CC)

**emgen-** (II) Zahmet çekmek, emek çekmek (KFT, Kİ) *krş.* emen-, imgen-

**emildeş** Süt kardeşi (TZ)

**emin** Ar. Kendisine güvenilen, emniyet sahibi (Gİ, İN, KF, KFT) *krş.* imin

**eminlik** Ar. T. Eminlik, emniyet (CC) *krş.* iminlik

**emir** Ar. Emir, kumandan (GT)

**emir-i ceyš** ordu komutanı (İM)

**emirü'l-mü'minin** halife, müslümanların başı (İM, KFT)

**emit-** Gönlü ona dönüp onunla meşgul olma, yönelme, taraftar olma (İH)

**emiz-** Emzirmek (İM) *krş.* emüz-, emzir-, emzür-

**emlak** Ar. Mülkler (GT, KFT)

**emle-** Tedavi etmek, iyileştirmek (CC)

**emle- semle-** İlâç yapmak (İH)

**emmâre** Ar. (Kötülük) Emredici (GT)

**emme** Bir yara cinsi (KFT)

**emr** (I) Ar. Buyruk, emir (Gİ, GT, KF)

**emr** (II) Ar. İş, husus (Gİ, GT).

**emr-i hissî** duygusal iş (İM)

**emr idil-** Yıkılmak (İH)

**emsâl** Ar. Benzer, akran (GT, İM)

**emsük** Eksik, noksan (TA) *krş.* efsik, eksik, eksük, emsük, eysik, iksik, iksük

**emüz-** Emzirmek (KFT) *krş.* emiz-, emzir-, emzür-

**emzir-** Emzirmek (KK) *krş.* emiz-, emüz-, emzür-

**emzirçi** Süt nine (TZ) *krş.* emzürçi

**emzük** Süt emilen alet, bir kabın emilecek sivri ucu, emzik (İH)

**emzür-** Emzirmek (KFT, Kİ, TA) *krş.* emiz-, emüz-, emzir-

**emzürçi** Süt nine (TZ) *krş.* emzirçi

**en** En (TZ) *krş.* in (IV), in

**eñ** Yanak (Kİ)

**eñ** Kuvvetlendirme ön eki (CC) *krş.* em (III)

**eñ-** 1. Eğmek (TZ) *krş.* eg-, ig- 2. Eğilmek (CC) *krş.* eñil-

**en-** İnmek (CC) *krş.* in- (I), yin- (III)

**enâr** Far. Nar (meyve) (TA) *krş.* nâr

**enbiyâ** Ar. Nebiler, peygamberler (GT)

**ences** Ar. Çok necis, en pis (GT)

**enç** Sakin, huzurlu (CC)

**endâm** Far. Endam, boy pos, vücut (BV, GT, İM, İN, RH)

**ender-** Çevirmek, alt üst etmek (Kİ)

**endir-** İndirmek, batırmak (CC) *krş.* endür- indir-, indür- (I)

**endişe** Far. Düşünce, endişe (GT)

**endür-** İndirmek, batırmak (CC) *krş.* endir- indir-, indür- (I)

**ene-** At vb. hayvanları burmak (TA)

*krş.* ine-

**eñeg** Çene, çene kemiği (TZ) *krş.* enek, eñek (I), inek (II)

**enek** (I) Çene, çene kemiği (Kİ) *krş.* eñeg, eñek (I), inek (II)

**enek** (II) Damak (KK, TZ)

**enek** (III) Taşak yumurtası (Kİ) *krş.* inek (II), inek (I)

**eñek** Çene, çene kemiği (Gİ, KF, Kİ) *krş.* enek, eñeg, inek (II)

**eneş** İniş, yokuşun zıddı (Kİ, KK) *krş.* eniş, iniş

**engüşter** Far. Dikiş yüzüğü (İM)

**eñil-** Eğilmek (TZ) *krş.* eñ- 2

**enilik** Kadınların kullandıkları kırmızı yüz boyası, allık (Kİ) *krş.* eñlik

**enir** Pelikan kuşu (DM)

**eniş** İniş, yokuşun zıddı (CC, Kİ, TZ)

*krş.* eneş, iniş

**enlik** Renklik. Eskiden şeker boyası yapılan bir diken köküdür, kızılca da denilir. (İH)

**eñlik** Kadınların yüzlerine yaptıkları allık (TA) *krş.* enilik

**ennellāhu a'lem** Ar. "En iyi bilen Allah'tır" anlamında bir söz (Gİ)

**eñre-** Kükremek (TZ)

**enşārī** Ar. Peygamberimiz Medine'ye göç ettiği zaman kendisine yardım eden müsümanlar (İM)

**ense** Ense (Kİ, KK) *krş.* eñise, iñise

**eñse** Ense (CC, DM, TA, TZ) *krş.* ense, iñise

**ensele-** Ensesine vurmak (Kİ) *krş.* eñsele-

**eñsele-** Ensesine vurmak (CC, TZ) *krş.* ensele-

**ent-** Şaşmak, hayran olmak (İH)

**enük** Köpek ve yırtıcı hayvan yavrusu (Kİ, TZ)

**envā<sup>c</sup>** Ar. Neviler, çeşitler, türler (GT, MG)

**epçi** Eş, hanım (CC, İN, TZ) *krş.* ebçi, ebşi, ibçi, ibşi, ipçi

**epger** Eğer (TZ) *krş.* eğer

**eprit-** Pişirmek, lime lime yapmak (İH)

**epritmek** İyice pişmiş, erimiş (İH)

**epsem** Suskun (DM, TZ) *krş.* ebsem.

**epsem bol-** susmak (TZ) *krş.* ebsem ol-

**er** Erkek, er, adam (CC, Gİ, KF, KFT, Kİ, KK, TA, TZ) *krş.* ir (I) **er işden darıl-** bıkmaq, çekilmek, içi daralmak (İH)

**er işden kıaman-** heyecanlanmak, coşmak (İH)

**er-** (I) Kavuşmak, erişmek (BV, KF) *krş.* e-, ir- (I)

**er-** (II) Kendini huzur içinde hissetmek (CC)

**er-** (III) Olmak (CC)

**er-** (IV) Cevheri fiil (İN) *krş.* i- (II), ir- (VI)

**erāk** Ar. Misvak ağacı (Gİ, İM)

**erbāb** Ar. Sahipler (GT)

**erbe** Dört yaşındaki tay (TA)

**erbeke** Şalgam (TA)

**erçel** Uğursuz, huysuz (Kİ, RH)

**erçellik** Uğursuzluk, huysuzluk (RH)

**erdeb** Bir ölçü birimi, kile (KFT, TA)

**erdem** Fazilet (DM, Kİ) *krş.* irdem

**erdem eyesi** Faziletli, erdem sahibi (DM)

**erdemlü** Erdemli, âlim (TA)

**erdeñ** Bakire (CC)

**erdeñlik** Bekâret, kızlık (CC)

**eren** Er, yiğit, erkek (İM, KFT) *krş.* iren

**eren-** Bıkmaq, sıkılmak (Kİ)

**eremsi-** Övünmek (CC)

**eresik** Fahişe (TZ) *krş.* ersek, ersik, ersük, hersek, irsek

**eres** Ar. Çiftçilik (KF)

**ereyne** Evet (TZ)

**ergen** Bekâr erkek (TA, TZ)

**ergil** Geri bırakılmış bir şey (İH)

**ergil eyle-** Geri bırakma (İH)

**ergillen-** Geri bırakılmak (İH)

**eri-** 1. Erimek (BV, Kİ, TZ) *krş.* ir- (V), iri- 2. Zayıflamak (Kİ)

**erid-** Eritmek (KFT) *krş.* erit-, irit-

**erik** (I) Erik (CC) *krş.* erük, irik (II)

**erik kaķı** Erik kuruşu (İH)

**erik** (II) Tabaklanmış deri (CC)

**erikle-** Tabaklamak (CC)

**eril-** (I) Ulaşılmak (KF)

**eril-** (II) Batmak (Gİ)

**erin** (I) Burun deliği (CC)

**erin** (II) Dudak (Kİ, TA) *krş.* irin (I)

**erin** (III) Diş eti (CC)

**erin** (IV) Nehir, ırmak (TA)  
**erinçek** Tembel (CC) *krş.* irinçek  
**eriş-** (I) Erişmek, ulaşmak (İM) *krş.*  
 iriş- (II), irüş-  
**eriş-** (II) Erişmek, olgunlaşmak (TZ)  
**erişdür-** Eriştirmek, ulaştırmak (Gİ,  
 KF) *krş.* irişdür, iriştür-  
**erişte** İnce ince kesilmiş yufka (İH)  
**erit-** Eritmek (BV) *krş.* erid-, irit-  
**erk** (I) Erk, güç, kuvvet (CC, KFT,  
 TZ) *krş.* irk (II)  
**erk** (II) Arzu, istek, irade (CC, Kİ)  
**erkân** Ar. Rükünler, esaslar (Gİ, GT,  
 İM, İN, KF, MS)  
**erkeç** Erkek keçi, teke (CC, Kİ) *krş.*  
 irkeç  
**erkek** Erkek (CC, Kİ, TA) *krş.* ir-  
 kek 1  
**erkelen-** Yumuşamak, gevşemek,  
 incelmek (CC)  
**erklen-** Bir işi sürdürmeye azimli  
 olmak (İM)  
**erkli** (I) Güçlü, kuvvetli (CC)  
**erkli** (II) İhtiyarî, ister istemez (CC)  
**erkli** (III) Kararlı, sebatlı (İM)  
**erksin-** Bir şeyin sahibi olmak (CC)  
**erlik** Erlik, erkeklik (BV, CC) *krş.* ir-  
 lik  
**er oğluna tartın-** Kayırmak, koru-  
 mak, müdafaa etmek, şefkat göstermek (İH)  
**ersek** Erkeğe düşkün kadın, fahişe  
 (CC, Kİ) *krş.* eresik, ersik, ersük, hersek,  
 irsek  
**ersekçi** Fahişe, namussuz (CC)  
**erseklik** Fahişelik, namussuzluk  
 (CC)  
**ersik** Erkeğe düşkün kadın, fahişe  
 (TZ) *krş.* eresik, ersek, ersük, irsek  
**ersük** Erkeğe düşkün kadın, fahişe  
 (BM) *krş.* eresik, ersek, ersik, hersek, ir-  
 sek  
**erşi** Puşt, cinsî sapık (Kİ)

**ert-** Geçip gitmek (CC)  
**erte** (I) İlk , önceki, evvelki (CC)  
**erte** (II) Tam vaktinde, vakitli (CC)  
**erte** (III) Yarın, ertesi gün (KF) *krş.*  
 irte (I)  
**erte** (IV) Seher vakti, sabah (CC)  
*krş.* irte (III)  
**ertegi** Erken (CC)  
**erük** Erik (DM, Kİ) *krş.* erik (I), irik  
 (II)  
**erüv** Çabuk, hızlı, enerjik (CC)  
**erzâk** Ar. Yiyecek maddeleri (GT)  
**es** (I) Akıl (CC)  
**es** (II) His, duygu (Kİ) *krş.* hıss  
**es-** Rüzgâr esmek (BM, Gİ, İM, KF,  
 Kİ, TA, TZ) *krş.* is-  
**eşahh** Ar. Daha doğru, en doğru (İM)  
**esâs** Ar. Asıl, temel (GT, KFT)  
**esbâb** Ar. Sebepler, bir işin, olayın  
 gerçekleşmesi için gereken şeyler (Gİ, GT,  
 KF)  
**esed** Ar. Arslan (GT)  
**eselik** Esenlik (Kİ) *krş.* esenlik  
**esen** Sağ, salim (Kİ, TA)  
**esenle-** Veda etmek (Kİ)  
**esenleş-** Veda etmek, vedalaşmak  
 (TA)  
**esenlik** Sağlık, esenlik (BM, TZ)  
*krş.* eselik  
**eşer** (I) Ar. Eser, yapıt (BV)  
**eşer** (II) Ar. İz, nişan (GT, İM, KF,  
 MG)  
**eşer** (III) Ar. Etki, tesir (Gİ) **eşer**  
**it-** tesir etmek (GT) **eşer kıl-** tesir etmek  
 (GT)  
**eser-** Şişmek, kabarmak, kat kat ol-  
 mak (İH)  
**eşerlen-** Ar. T. Etkili olmak (İM)  
**eshel** Ar. Kolay (BV)  
**esir** Ar. Esir, tutsak (Gİ, GT, KF) *krş.*  
 yesir  
**esir-** Sarhoş olmak (CC, DM, İM,

(TZ) *krş.* esri-, esrü-, isrü-  
**esirge-** Merhamet etmek, acımak  
(CC, Gİ, İM, KF, TZ) *krş.* esirkele-  
**esirik** Sarhoş (İM) *krş.* esirik, es-  
rük, isrük  
**esirkele-** Esirgemek, merhamet et-  
mek (TZ) *krş.* esirge-  
**esirt-** Kendinden geçirmek (CC)  
**esker-** Düşünmek, dikkate almak  
(CC) *krş.* esle-  
**eski** Eski (CC, İM, Kİ, KK, MG, RH,  
TZ) *krş.* iski  
**eski-** Eskimek (KFT) *krş.* eskir-, is-  
ki-, iskü-  
**eskir-** Eskimek (TZ) *krş.* eski-, is-  
ki-, iskü-  
**eşlah** *Ar.* Daha iyi (MG)  
**esle-** Dikkate almak, dikkat etmek  
(CC) *krş.* esker-  
**eslem** *Ar.* En emin (MG)  
**eşliş** *Ar.* Sulh yapma (İM)  
**esmer** *Ar.* Buğday renkli (MG)  
**esmes** Havanın durgunluğu, rüzgâr  
esmemesi hâli (BM)  
**esne-** Esnemek (CC, TA, TZ) *krş.* is-  
ne-  
**esr** *Ar.* Bağlanmış (BV)  
**esrekü kün** Dünden bir önceki gün  
(TA)  
**esri** Pars (Kİ)  
**esri-** Sarhoş olmak (DM, KFT, Kİ)  
*krş.* esir-, esrü-, isrü-  
**esrid-** Sarhoş etmek (KFT) *krş.* isrüt-  
**esridiçi** Sarhoşluk verici (KFT)  
**esrik** Sarhoş (Gİ, İM, KF, KK, TZ)  
*krş.* esirik, esrük, isrük  
**esrikçi** İçkici, ayyaş (CC)  
**esriklük** Sarhoşluk (İM) *krş.* esrük-  
lik, esrüklük  
**esrü-** Sarhoş olmak (DM) *krş.* esir-,  
esri-, isrü-  
**esrük** Sarhoş (İM, KFT, Kİ, TA) *krş.*

esirik, esrik, isrük  
**esrüklik** Sarhoşluk (Gİ, İM, KFT)  
*krş.* esriklük, esrüklük  
**esrüklük** Sarhoşluk (KF) *krş.* esrik-  
lük, esrüklik  
**es-selâm** *Ar.* "Selâm" anlamında bir  
söz (İM)  
**es-selâmu ʿaleyke** *Ar.* "Senin  
üzerine selâm olsun" anlamında bir hitap sö-  
zü (İM)  
**estağfirullâh** *Ar.* "Allah'tan bağış-  
lanmamı dilerim" anlamında bir söz (İM,  
KFT)  
**esved** *Ar.* Siyah (BV)  
**eş (I)** İş (KFT) *krş.* iş (I), yeş  
**eş (II)** Eş, arkadaş, yoldaş (Kİ) *krş.*  
iş(II)  
**eş- (I)** Çekmek, çevirmek (CC)  
**eş- (II)** Binekte gitmek (TZ)  
**eşâcî** *Ar.* Bağanak ile iki diz arasın-  
da bir kemik (BV)  
**eşakş** *Ar.* Zahmetli (BV)  
**eşʿâr** *Ar.* Şiirler (GT)  
**eşcâr** *Ar.* Ağaçlar (GT)  
**eşek** Eşek (BV, CC, KFT, Kİ, KK,  
TA, TZ) *krş.* eçek, işek(II), yeşek  
**eşekli** Eşekli, eşeği olan (TA)  
**eşeksüz** Eşeği olmayan (TA)  
**eşelik** Ökçe (İH)  
**eşemek** Delice mantar (TZ)  
**eşerr** *Ar.* En şerir, en kötü (MG)  
**eşhedü** *Ar.* "Tanıklık ederim" anla-  
mında bir söz (KFT)  
**eşi** Kaynana (CC)  
**eşik** Kapı (CC) *krş.* işik  
**eşit-** İştirmek, duymak (CC) *krş.*  
işid-, işit-, yeşit-  
**eşittir-** İştirtirmek (CC) *krş.* işiddür-,  
işittir-  
**eşken** Kurdeşen de denilen bir tür  
hastalık (TZ)  
**eşkere** *Far.* (< âşikâr) Aşikâre, açık

(TZ) *krş.* âşikâr, âşikâre, aşkâre, işker

**eşikik** Kürek (CC)

**eşkiyâ** *Ar.* Eşkiya (GT)

**eşkün** Açık adımlarla yürüyen at, deve (İH, TA)

**eşyâ** *Ar.* Eşya, mevcut olan şeyler (GT)

**et** Et (BM, CC, DM, İN, KF, KFT, KK, RH, TA, TZ) *krş.* it (II)

**et-** Yapmak, etmek (CC, KF, RH, TZ) *krş.* id-, it-(III)

**etâballâhu serâhum** *Ar.* "Allah (yattığı) toprakları güzel, iyi etsin, toprağı bol olsun" anlamında bir dua (GT)

**etan** Ana rahminde çocuğun içinde gelişip yetiştiği ve doğumdan hemen sonra düşen parça (İH) *krş.* atana, eten

**etçi** Kasap (TA, TZ) *krş.* yetçi

**etek (I)** Oyuk, hendek (BM)

**etek (II)** Etek (Gİ, GT, KF, Kİ, TA, TZ) *krş.* itek, yetek

**eten** Ana rahminde çocuğun içinde gelişip yetiştiği ve doğumdan hemen sonra düşen parça (İH) *krş.* etana, orana

**etez** Vücut (CC) *krş.* etiz

**eţibbâ** *Ar.* Tabipler, hekimler (GT)

**etik** Mesh, çizme (CC, Kİ) *krş.* edük, etük, itük (I)

**etikçi** Çizmecici (CC)

**etil-** Yapılmak, edilmek (CC) *krş.* edil-, idil-, itil-

**etiz** Vücut (CC) *krş.* etez

**etiz-** Ulaştırmak, iletmek, yetiştirmek (CC)

**etlü** Etli (RH) *krş.* itlü

**etmek** Ekmek (BM, CC, KFT, Kİ, KK, TA) *krş.* itmek, ötmek

**etmekçi** Ekmekçi, fırın (CC, TA) *krş.* ekmeççi, ötmekçi

**etmeksiz** Ekmeksiz (TA)

**eţrâf** *Ar.* Yanlar, taraflar (İM)

**ettehiyyât** *Ar.* Namaz oturduğunda

okunan dua (İM)

**etük** Mes, çizme (CC, TA) *krş.* edük, etik, itük (I)

**etükli** Mesli olan, çizmeli (İM)

**e'üzübillâh** *Ar.* "Allah'a sığınırım" anlamında bir söz (Gİ, İM)

**e'üzübillâhimine's-şeytâni'r-racim** *Ar.* "Taşlanmış şeytandan Allah'a sığınırım" anlamında bir söz, dua (Gİ, İM, MS)

**ev** Ev (BM, CC, Gİ, KF, KFT, Kİ, KK, MS, RH, TA, TZ) *krş.* iv, öv, öy, yev

**ev** *Ar.* Veya (MG)

**ev-** Acele etmek (İM, Kİ) *krş.* i- (II), iv-

**evangelim** İncil (CC)

**evc** *Ar.* En yüksek nokta (GT)

**evdaş** Bir evde oturup birbirini tanıyanlar (Kİ) *krş.* evdeş, ivdeş

**evdeş** Eş, hanım (KFT) *krş.* evdaş, ivdeş

**evdü-** Yemişi toplamak (İH)

**evdür-** Acele ettirmek (İM)

**evet** Evet (tasdik edatı) (CC, DM, Kİ, KK)

**evkât** *Ar.* Vakitler, zamanlar (GT)

**evlâ** *Ar.* Daha iyi, daha üstün, lâyıık (GT, İM, KFT, MG, MS)

**evle** Öğle, öğleyin (GT) *krş.* eylen, öyle (I), öylen

**evlen-** Evlenmek (BM, Gİ, GT, İM, KF, KFT, Kİ, MS, TZ) *krş.* ivlen-, öylen-

**evlendir-** Evlendirmek (KK, TZ) *krş.* ivlendür-, evlendür-, öylendir-

**evlik** Ev için gerekli eşya (İH)

**evliyâ** *Ar.* Veliler, ermişler, evliya (GT, İM)

**evlü (I)** Evli, evlenmiş olan (KFT, Kİ)

**evlü (II)** Ev sahibi (KFT, TA) *krş.* iy-lü

**evrād** *Ar.* Zikir, Allah'ı tesbih etmeler (GT)

**evrek (I)** Ördek (BM, Kİ)  
**evrek (II)** Yeşil (Kİ)  
**evren** Büyük yılan (DM)  
**evri-** Üfürmek, şişirmek (TA)  
**evşâf** Ar. Vasıflar, sıfatlar (GT)  
**evşen** Yavşan da denilen köklü ot ya da çalı (İH)  
**evşet-** Alışmak, munis olmak (Kİ)  
**evür-** Evirmek (BV)  
**evüş** Islak, yaş (İM) *krş.* efüş, üfüş, üvüş (II)  
**evüşle-** Islatmak, bevletmek (İM)  
**evüşlük** Islaklık (İM) *krş.* efüşlük, efüşlük, evüşlük, üfüşlük, üvüşlük  
**evüşlük** Islaklık (İM) *krş.* efüşlük, efüşlük, evüşlük, üfüşlük, üvüşlük  
**evvâbin** Ar. Beş vakit namaz dışında kılınan nâfile namaz, kuşluk namazı (Gİ, KF)  
**evvel** Ar. Evvel, önce, birinci (BV, Gİ, GT, İM, KF, KFT, MG, MS, İN) *krş.* a-val  
**evvelâ** Ar. İlk önce (Gİ)  
**evvelki** Ar. T. Önceki (KFT)  
**ey** Ey, hey (edat) (TZ) *krş.* e, i, iy  
**eyâ** Ar. Far. Ey, hey (GT, MG)  
**eydil-** Söylenmek, konuşulmak (Gİ, KF, MS)  
**eye** Sahip, malik (DM, Gİ, KF, KFT, MG, RH, TZ) *krş.* iye  
**eyeg** Eye kemiği (TA, TZ) *krş.* eyegü, iyegü  
**eyegü** Eye kemiği (BV, Kİ) *krş.* eyeg, iygü  
**eyer** Eyer (CC, DM, Gİ, KF, KFT, Kİ, KK, TA) *krş.* eger (I), egir (I), iyer, üzer  
**eyer eyrimi** hayvan eyerinin sağrı üzerine gelen ucu (İH) **eyerin ard kaşı** eyerin arkasındaki yükseklik (İH) **eyerin ön kaşı** eyerin önündeki yükseklik (İH)

**eyerçi** Eyerçi (CC, DM)  
**eyerle-** At vb. eyerlemek (Gİ, KF, Kİ, KK, RH, TA, TZ) *krş.* iyerle-  
**eyerlen-** Eyerlenmek (TZ)  
**eyert-** İçini dışını iyice araştırıp aslına ermek (İH)  
**eygenle-** Oyalanmak (Kİ)  
**eygi** İyi, güzel (CC, TA) *krş.* edgü (I), egi, eygü, eyi, eyü, igi, izgü  
**eygilik** İyilik (CC) *krş.* edgünlük, egi-lik, eygünlük, eygünlük, iygünlük  
**eygir (I)** Siyah renkli at (Kİ)  
**eygir (II)** Yankı kırmızı (TA)  
**eygü** İyi (İH, KFT, Kİ) *krş.* edgü (I), egi, eygl, eyi, eyü, igi, izgü  
**eygülik** İyilik (GT) *krş.* edgünlük, egi-lik, eygünlük, iygünlük  
**eygünlük** İyilik (GT) *krş.* edgünlük, egi-lik, eygünlük, iygünlük  
**eygüsüz** Kötü (KFT)  
**eyi** İyi, güzel (TZ) *krş.* edgü, egi, egü, eygl, eygü, eyü, izgü  
**eyid-** Demek, söylemek (GT) *krş.* ayid- ayıt-, ayt- (I), eyit-, eyt-, iyid-  
**eyiddür-** Söyletmek (KFT)  
**eyil-** Eğilmek (TZ) *krş.* egil-  
**eyidilin-** Söylenilmek (KFT)  
**eyidinil-** Söylenilmek (KFT)  
**eyidmeklik** Söyleme, deme (KFT)  
**eyin** Kürek kemiğinin bulunduğu yer, insanın arka tarafı, sırt (Kİ) *krş.* egin  
**eyit-** Söylemek, konuşmak (TA) *krş.* ayid- ayıt-, ayt- (I), eyid-, eyt-, iyid-  
**eyle** Öyle, o şekilde (BV, Gİ, GT, İN, RH) *krş.* öyle (II)  
**eyle-** (I) Deriyi terbiye etmek (İM, TZ) *krş.* iyile-  
**eyle-** (II) Eylemek, yapmak, etmek (BM, BV, DM, Gİ, GT, KF, Kİ, KK, TA, TZ) *krş.* ayıla-  
**eyle-** (III) Yardımcı fiil (İM, MS)



**eylediçak** ...nca, ...dığı zaman  
(BM)

**eyle kim** Öyle ki, o tarzda ki (BM)

**eylen** Ögle, ögle vakti (BM) *krş.* evle,  
öyle (I), öylen

**eylen-** (I) Dönmek, döndürmek (MS)

**eylen-** (II) Yapılmak, meydana getirilmek (KFT)

**eylen-** (III) Deri terbiye edilmek  
(İM) *krş.* iylen- (I)

**eylendür-** Eylendirmek, durdurmak  
(RH)

**eylenmiş** Sepilenmiş, tabaklanmış  
(TZ)

**eylet-** Hedef aldirmek (GT)

**eylin-** Dokunmak, elini sürmek (TA)

**eyn** Cuma günü (TZ) *krş.* ayna

**eynek** Tek, biricik (CC)

**eynelik** Haftalık (TZ)

**eyneştir-** Bir şeyi gereği gibi araştırıp soruşturmak (İH)

**eyrik** Başka, ayrı (TZ) *krş.* ayrı (I),  
ayrık, ayruık, ayuık (I)

**eysik** Eksik (CC) *krş.* efsük, eksik,  
eksük, emsük, iksik, iksük

**eyt-** Demek, söylemek (İN, RH) *krş.*  
*krş.* ayıd- ayıt-, ayt- (I), eyid-, eyit-, iyid-

**eyü** İyi, güzel (İH) *krş.* edgü (I), egi,  
egü, eygi, eygü, eyi, igi izgü

**eyürle-** Eğilmek, meyletmek (BM)  
*krş.* eyürlen-

**eyürlen-** Eğilmek, meyletmek (BM)  
*krş.* eyürle-

**eyvâh** *Far.* Eyvah, yazık (KF)

**eyvi** Helâ (TA)

**eyyâm** *Ar.* Günler (Gİ, GT)

**eyyâm-ı biz** her Arabî ayın 12, 13, 14 ve  
15. günleri (Gİ, İM) **eyyâm-ı teşrik** Zil-  
hicce'nin 10, 11, 12 ve 13. günleri (İM)

**ez-** (I) Ezmek (RH) *krş.* iz- (I)

**ez-** (II) Erimek, eritmek (KK) *krş.*  
iz- (II)

**ez-** (III) Azmak (Kİ) *krş.* az-

**ezber tut-** Ezberlemek (TA)

**ezdür-** Eritmek (TA)

**eze** Teyze (Kİ) *krş.* dayıza, diyaza,  
tağza, tay eze

**ezel** *Ar.* Önceliksiz, başlangıcı olma-  
ma (Gİ, İM, KF)

**ezeli** *Ar.* Öncesiz, başlangıçsız (Gİ,  
İM, KF)

**ezell** *Ar.* En aşağı, en adı (GT)

**ezen** İrmak, nehir (BM) *krş.* özen,  
üzen III

**ezik** Düşkün, zavallı (CC)

**eziyyet** *Ar.* Eziyet, cefa (GT)

**fâcîr** Ar. Günahkâr (Gİ, İM, KF, KFT)

**fâfla-** Sıkıntıdan pof pof etmek (İH)

**fâhiş** Ar. Aşırı, taşkın (İM)

**fâhr(et)** Ar. Övünme, iftihar (Gİ, GT, İM, MG)

**fak** Tuzak (İH)

**fâka** Ar. Fakirlik, yoksulluk (GT)

**fakîh (I)** Ar. Fıkıh âlimi (Gİ, İM, KF, KFT, MS) *krş.* el-fakâh

**fakîh (II)** Ar. (Âmil kelimesinin yanında) Muallim (GT)

**fakîr** Ar. Fakir, yoksul, aciz (GT, İM, KF, KFT)

**fakîrlik** Ar. T. Fakirlik, yoksulluk (GT) *krş.* fakîrlik

**fakîrlik** Ar. T. Fakirlik, yoksulluk (Gİ, İM) *krş.* fakîrlik

**fakkâh** Ar. Ezhar otunun çiçeği (BV)

**fakme** Ar. Alt dudağı sarkık at (BV)

**fakr** Ar. Fakirlik, Yoksulluk (GT)

**fâl** Ar. Fal, uğur (GT)

**falan** Ar. Falan, filan (CC, Gİ, KF, KFT) *krş.* fülân

**fanar** Yun. Fener (CC)

**fânî** Ar. Fânî, geçici (Gİ, GT, İM, KF)

**farak** Ar. Bir ağırlık ölçüsü (İM)

**farâyiz** Ar. Farzlar (İM)

**fâriğ** Ar. Ayrılmış (BV, GT, İM, KFT)

**fâris** Ar. Binici (BV, GT, MG)

**fârisi** Far. Farsça (BV, İM, KFT)

**fârislik** Ar. T. Binicilik (MG / BV, MG) *krş.* fârislik

**fârislik** Ar. T. Binicilik (MG / BV, MG) *krş.* fârislik

**fârîza** Ar. Farz (İM, MS)

**fark** Ar. Fark, ayrılık (Gİ, GT, İM, İN, KF, KFT)

**fârsî** Ar. İran'a ait (MG)

**farz** Ar. Allah'ın yapılmasını istediği

emirler (Gİ, İM, İN, KF, KFT, MS) **farz-ı ‘ayn** Allah'ın, her müslümanın yerine getirmesi gerekli olan emirleri (İM, MS) **farz-ı kifâye** Allah'ın, bir kısım müslümanların yerine getirmesiyle diğerlerinden düşen emirleri (İM, MS) *krş.* farz-ı kifâyet **farz-ı kifâyet** Allah'ın, bir kısım müslümanların yerine getirmesiyle diğerlerinden düşen emirleri (İM) *krş.* farz-ı kifâye

**farzlık** Ar. Farz olma (İM)

**faş** Ar. Yüzük taşı (KFT)

**fâsîk** Ar. Günahkâr, sapık (Gİ, GT, İM, KFT, MS)

**fâsıklık** Ar. T. Günahkârlık (İM)

**fâsıl** Ar. Ara (BV, RH)

**fâsid (I)** Ar. Fesat çıkaran (BV, Gİ, KF, MS)

**fâsid (II)** Ar. Yanlış, bozuk (Gİ, GT, İM, İN, KFT, MG)

**fâsidlik** Ar. T. Bozukluk, yanlışlık (İM)

**faşih** Ar. Açık, sarîh (GT, KFT)

**faşîl** Ar. Aile (Gİ)

**faşl** Ar. Bölüm (Gİ, İM, KF)

**fâş** Far. Meydana çıkarma (GT)

**fâtır** Ar. Ilık, sıcakça (BV)

**fâtihâ** Ar. Fatiha suresi (Gİ, İM, KF, MS)

**fâyide** Ar. Fayda, yarar (BV, GT, İM, KFT, MS, İN, RH)

**fâzıl** Ar. Faziletli (BV, GT, İM)

**fâzîhat** Ar. Utanmazlık, rezillik, alçaklık edepsizlik (GT, KFT, MG)

**fâzilet** Ar. Fazilet, erdem (Gİ, GT, İM, KF, MG, MS)

**fâzîl** Ar. Üstünlük, fazilet, erdem (Gİ, GT, İM, KF, MG)

**fâzla** Ar. Fazla (GT)

**fecel** Ar. Bir bitki (BV)

**fecr (I)** Ar. Sabaha karşı (Gİ, KF, İM)

**fecr (II)** Ar. Sabah namazı (İM)

**fedâ** *Ar.* Bir şey uğruna can verme (GT, İM) *krş.* fidâ (II)

**fehaz** *Ar.* Yan başından incik kemiği-ne kadar olan kısım (BV)

**fehîd** *Ar.* Yabanî bir hayvan, tazi (KFT)

**fehîm** *Ar.* Köpük (BV)

**fehîm** *Ar.* Anlayış, anlama (Gİ, GT, İM, İN, KFT, MG)

**fehmlü** *Ar. T.* Anlayışlı (KFT)

**felâh** *Ar.* Mutluluk, felâh (GT)

**felek** *Ar.* Gökyüzü, felek (GT)

**felüs** *Ar.* Bir cins para (İM) *krş.* fulus, fülüs, fülüs

**fen** *Ar.* Hüner, marifet, ilim (GT, MG)

**fer<sup>c</sup>** *Ar.* Ayrıntı (KFT, İN)

**ferâgat** *Ar.* Vazgeçme, el çekme (GT)

**ferah** *Ar.* Sevinç, sevinme, ferahlık (Gİ, GT, İM, KF)

**ferâset** *Ar.* Anlayış, sezîş (GT)

**ferc** *Ar.* Kadının tenasül uzvu (BV, Gİ, GT, İM, KF, KFT)

**ferc** Parça (KK)

**fereste** *Far.* (< ferîşte) Melek (KK) *krş.* ferîşte, firîşte, frîşte

**ferîşte** *Far.* Melek (BM, CC, DM, KK, TZ) *krş.* fereste, firîşte, frîşte

**ferke** *Ar.* Ok atarken sağ eli hızla ge-riye çekmek, sağ baş parmakla, şahadet par-mağını birlikte çekmek (İN)

**fermân** *Far.* Emir, ferman (BM, GT, MG, RH)

**ferrâş** (I) *Ar.* Döşeyici (GT)

**ferrâş** (II) *Ar.* Hizmetkâr (GT)

**fersah** *Ar.* Bir uzunluk ölçüsü birimi (İM, KFT)

**ferş** *Ar.* 1. Döşeme (GT) 2. Kilim (GT)

**ferve** *Far.* Kürk, kürklü kaftan (GT, İM)

**ferveçilik** *Far. T.* Kürkçülük (GT)

**feryâd** *Far.* Feryat (GT)

**ferzîn** *Far.* Satranç oyununda vezir (GT)

**fesâd** *Ar.* Fesat, kötülük (Gİ, GT, İM, KF)

**fesah** *Ar.* Atın ön ve arka ayaklarının-daki sancı (BV)

**feşâhat** *Ar.* Güzel söz söyleme (GT)

**fetâ** *Ar.* Genç, yiğit, mert (GT)

**fetâvâ** *Ar.* Fetvalar (Gİ, İM, KF)

**feth** *Ar.* Fetih, ele geçirme (GT, İM)

**fetha** *Ar.* Arapçada üstün işareti (İM, İN)

**fetl** *Ar.* Hasrın süngüsünü süngüyle uzaklaştırma (MG)

**fettân** *Ar.* Fitne ve fenalık yapan (GT)

**fetvâ** *Ar.* Fetva (Gİ, GT, İM, KF, KFT)

**fevt** *Ar.* Kaybetme, kaçırma (Gİ, GT, İM, İN, KF)

**feylesof** *Ar.* Filozof, felsefe ile meş-gul olan (GT)

**feyrüzec** *Ar.* Kıymetli bir taş (İM)

**fezâ** *Far.* Can bağışlayan, gönüle fe-rahlık veren, cana can katan (GT)

**fezâyil** *Ar.* Faziletler (KF)

**fıkh** *Ar.* Fıkıh ilmi (Gİ, İM, KF, KFT)

**fıkirde-** Fıkırdamak, fıkır fıkır yap-mak (İH)

**fınduk** *Ar.* Fındık (DM) *krş.* bındık, bunduk

**fır fir** Yelin eserken çıkardığı ses (İH)

**fırsat** *Ar.* Fırsat (GT) *krş.* fırsat

**fışk** *Ar.* Hak yoldan çıkma (GT, İM, KFT) **fışk-ı fücür** Allah'a isyan etme (İM)

**fışâr** *Ar.* Sıkıcı, sıkın, sıkıp suyunu çıka-ran (KFT) *krş.* fuşâr

**fışiltı** Fış fış ses çıkarmak (İH)

**fıtnat** *Ar.* Anlayış, zekâ, zihnin her şeyi çabucak anlayışı (GT)

**fıtr** *Ar.* Fitre (Gİ, İM, KF) *krş.* fıtra

**fıtıra** *Ar.* Fıtır sadakası (Gİ, İM, KF)

krş. fıtr

**fıtrat** Ar. Yarattılış (Gİ)**fı'al** Ar. İşler (KF)**fidâ (I)** Ar. Fidyeye, can kurtarma karşılığı verilen bedel (Gİ) krş. fidye**fidâ (II)** Ar. Bir şey uğruna can verme (KF, KFT) krş. fedâ**fidde** Ar. Gümüş (BV)**fidye** Ar. Can kurtarma karşılığı verilen bedel, fidye (Gİ, İM, KF) krş. fidâ (I)**fiğ** (Hayvan yemi olan) fiğ (İH)**fiğân** Far. Feryat, figan (GT)**fihi** Ar. "İçinde" anlamında bir söz (MS)**fıkr** Ar. Fikir (BV, Gİ, GT, İM, KF, KFT, MG)**fil** Far. Fil (CC, GT, İM, KFT)**fi'l** Ar. Fiil, cylem (BV, Gİ, GT, İM, KF, KFT)**fi'l-cümle** Ar. Neticede, sonunda (GT)**fi'l-hâl** Ar. Bu anda, derhâl, şimdi (Gİ, GT, MG)**fırâk** Ar. Ayrılık (GT, İM)**fırâset** Ar. İleri görüşlülük (BV)**fırâvân** Far. Çok (GT)**fır'avn** Ar. Tanrılık iddiasında bulunan eski Mısır hükümdarları (GT)**fırdevs** Ar. Cennet (GT)**firenci** Far. Bir kılıç çeşidi (MG)**firenç** Far. Frenk (GT) krş. efrenc, frangi

frangi

**firişte** Far. Melek (GT, TA) krş. ferşte, ferişte, frişte**fırkat** Ar. Ayrılık (GT)**fişâdiyye** Ar. Kan aldırdıktan sonra bağlanan şey (İM)**fitile** Ağırlık ölçüsü birimi (BV)**fitne** Ar. Fesat, azdırma, fitne (GT, İM, KFT)**fodulluk kıl-** Yaramazlık etmek (İH)**forçu** Fırça (İH)**frangi** Far. Frenk (CC) krş. efrenc, firenç**frişte** Far. Melek (CC, GT) krş. ferşte, ferişte, firişte**fuhret** Ar. Övünme (KF)**fuk** Ar. Okun gezini kirişin üzerine koymak (İN)**fukarâ** Ar. Fakirler, yoksullar (GT)**ful** Ar. Bakla, fasulye (BV, KFT)**fulus** Ar. Bir cins para (İM) krş. felüs, fûls, fülüs**furkân** Ar. Kur'anıkerim (İM)**fursat** Ar. Fırsat (GT, MG) krş. fırşat**furûn** Ar. Fırın (İM, KFT, TA)**furûnçı** Ar. T. Fırıncı (DM)**fustuk** Ar. Fıstık (İM)**fusûk** Ar. Ahlâksızlık, azgınlık (GT)**fuşâr** Ar. Sıkıcı, sikan, sıkıp suyunu çıkaran (KFT) krş. fişâr**fütune** Ar. Bir bitki (BV)**fuzalâ** Ar. Fazıllar (GT)**fuzûli** Ar. Gereksiz şey (İM, KFT)**fücûr** Ar. Ahlâksızca sefahat (GT, KFT)**fülân** Ar. Falan (GT, TA) krş. falân**fülfül** Ar. Karabiber (BV)**fûls** Ar. Bir cins para (İM) krş. felüs, fulus, fülüs**fülüs** Ar. Bir cins para (GT) krş. felüs, fulus, fûls**fütûh (I)** Ar. Üstünlük (GT)**fütûh (II)** Ar. Ferahlık (GT)**fütüvvet** Ar. Cömertlik, mertlik (GT)

**ğaba** Kaba, gösterişsiz (Gİ) *krş.* kaba  
**ğabânet** *Ar.* Aldanma, hayal kırıklığına uğrama, hayıflanma (GT)

**ğabn-ı fâhiş** *Ar.* Alışverişte aldatılma (İM)

**ğaddâr** *Ar.* Gaddar, zalim (GT)

**ğafil** *Ar.* (I) Gafil, dikkatsiz, gaflette olan (GT, İM, İN, KF)

**ğafil** *Ar.* (II) Habersiz, haberi olmayan (Gİ, KFT)

**ğaflet** *Ar.* Gaflet, dikkatsizlik (Gİ, GT)

**ğafûr** *Ar.* Bağışlayan (Allah) GT

**ğalaş** *Ar.* Yanlış, yanlışlık (KFT)

**ğalib** (I) *Ar.* Güçlü, kuvvetli (GT)

**ğalib** (II) *Ar.* Yenen, üstün gelen, galip (Gİ, GT, İM, KF, KFT, MG)

**ğalibâ** *Ar.* Galiba (GT)

**ğaliblık** *Ar.T.* Yenme (İM)

**ğaliye** *Ar.* Misk ve amberden yapılmış güzel kokulu siyah bir macun (RH)

**ğalız** *Ar.* Kaba, iri (MG)

**ğam** *Ar.* Gam, keder, tasa, kaygı (CC, Gİ, GT, KF)

**ğamgîn** *Ar. Far.* Kederli, tasalı (GT)

**ğamidiyye** *Ar.* Bir Arap kabilesi (KFT)

**ğammâz** *Ar.* Gammaz, koğucu (GT)

**ğamus** *Far.* (< gâv-mis) Manda, camız (BM)

**ğamze** *Ar.* Süzgülün ve göz ucu ile bakış (GT)

**ğanır-** Bükme, eğme, kırar gibi yapmak (İH)

**ğani** *Ar.* Zengin, varlıklı (Gİ, GT, KF, KFT)

**ğanılık** *Ar.T.* Zenginlik (Gİ, KFT)

**ğanîmet** (I) *Ar.* Emeksiz kazanç (Gİ, GT, KFT)

**ğanîmet** (II) *Ar.* Düşmandan alınan mal (İM, KF)

**ğanîmetlik** *Ar.T.* Ganimet malı (İM)

**ğar** Bir bitki (BV)

**ğâr** *Ar.* Mağara, in (GT, İM)

**ğarab** *Ar.* Gözyaşı akan damar (İM)

**ğaraf** Bir bitki (BV)

**ğarâmet** (I) *Ar.* Azap (GT)

**ğarâmet** (II) *Ar.* Borç, borç ödeme (İM, KFT)

**ğaranful** *Ar.* (< karanfûl) Karanfil (CC)

**ğarâyib** *Ar.* Garip ve tuhaf şeyler (GT)

**ğarâz** *Ar.* Garaz, maksat, niyet (GT, KFT)

**ğarazsız** *Ar.T.* Kötü niyetli olmaksızın (İM)

**ğarb** *Ar.* Batı (İM)

**ğarbî** *Ar.* Batılı (KFT)

**ğâret** *Ar.* Yağmalama, çapulculuk (GT, İM)

**ğargâra** *Ar.* Suyu boğazda oynatıp çikarma (Gİ, İM, KF)

**ğargı** Kargı (Kİ) *krş.* kargı

**ğarîb** (I) *Ar.* Gurbette olan, yabancı, garip (CC, KFT)

**ğarîb** (II) *Ar.* Garip, tuhaf (GT, KF, MG)

**ğarîblik** *Ar.T.* Gariplik (Gİ, GT, KFT)

**ğariğ** *Ar.* Hasım, rakip (MG)

**ğârim** *Ar.* Alacaklı (İM)

**ğarim** *Ar.* Boğulma, batma (BV, GT, İM)

**ğarğ** *Ar.* Boğulma (KFT) **ğarğ bol-** boğulmak (GT)

**ğarğa** *Ar.* (Suya) batmış (GT)

**ğarre** *Ar.* Mağrur (GT)

**ğaşb** *Ar.* Zorla alma (İM, KFT)

**ğavğa** *Far.* Kavga (GT)

**ğavır** *Ar.* (< kâfir) Müslüman olmayan (DM) *krş.* gâvur, kâfir

**ğavkâz** Çalı (İH)

**ğavır** *Far.* Mezarlık, kabir (RH)

**ğavur** *Ar.* (< kâfir) Müslüman olmayan (DM, KK) *krş.* gâvur, kâfir

**ğavurluk** Ar.T. Kâfirlik (KK)

**ğavvāş** Ar. Dalgıç, inci çıkarmak için denize dalan kimse (GT)

**ğayb** Ar. Göze görünmeyen (GT, İM, MG)

**ğaybet (I)** Ar. Kaybolma (Gİ, GT, MS)

**ğaybet (II)** Ar. Çekiştirme, gıyabında konuşma (GT)

**ğāyet (I)** Ar. Gayet, son derece (BM, BV, Gİ, İN, KF, MG, RH)

**ğāyet (II)** Ar. Son, uç, nihayet (GT)

**ğayır** Çakıl, kum (İH) krş. kayır

**ğāyib** Ar. 1. Kayıp, göz önünde olmayan (Gİ, GT, İM, KFT, MS) 2. Belirsiz, bilinmeyen, gizli (KF)

**ğāyiblık** Ar.T. Kaybolma, belirsizlik (KFT) krş. gāyiblık

**ğāyiblik** Ar.T. Kaybolma, belirsizlik (İM) krş. gāyiblık

**ğayr** Ar. Başka, gayrı (GT, İM, MG)

**ğayret (I)** Ar. Çalışıp çabalama (GT)

**ğayret (II)** Ar. Kiskançlık (GT)

**ğayretlen-** Ar.T. Gayrete gelmek (GT)

**ğayrıla-** Ar.T. Değiştirmek (İM)

**ğayrılan-** Ar.T. Değiştirilmek (İM)

**ğayyır** Ar. Gayretli (KFT)

**ğazā** Ar. Din, vatan, millet uğrunda yapılan savaş (KF, İN)

**ğāzab** Ar. Hiddet, öfke, kızgınlık (Gİ, GT, İM, KF)

**ğāzablan-** Ar.T. Hiddetlenmek, öfkelenmek (GT)

**ğazāl** Ar. Ceylān, geyik (BV, İM) krş. gazel

**ğazālık (I)** Ar.T. Kutsal savaş (Gİ, KF)

**ğazālık (II)** Ar.T. Gazilik (MS)

**ğazel** Ar. Ceylān, geyik (İM) krş. gāzāl

**ğāzi** Ar. Gazaya katılan, gazi (Gİ, GT,

KF, KFT, MG)

**ğāzilik** Ar.T. Gazilik (İN) krş. gāzilik

**ğāzilik** Ar.T. Gazilik (İM) krş. gāzilik

**gebr** Far. Ateşe tapan, Mecusî (GT)

**gedā(y)** Far. Yoksul, dilenci (GT)

**gedāyilik** Far.T. Dilencilik (GT)

**geh** Far. Kimi zaman, bazen (GT)

**genc** Far. Hazine (GT)

**genç** Taze, körpe çocuk (İH)

**gene** Yine, tekrar (TZ) krş. gīne, ke-ne, yana (I), yine (I)

**gensiz getir-** Gelmeye mecbur olmak, ister istemez gelmek (İH)

**gepölüç** Çörek (İH)

**ger** Far. Eğe, şayet (GT) krş. eger

**gerçi** Far. Gerçi, her ne kadar (GT)

**gerdeme** Bitkisel ilâçlardan (İH)

**geri kayık-** Giderken geri dönmek (İH)

**germ** Far. Hararet (MG)

**gerüz** Abdesthane ve bulaşık lağımu (İH)

**gev-** Çiğnemek, ezmek, gevelemek (İH)

**gevzenlik** Ahmaklık, bilir bilmez söylemek (İH)

**geyik** Elbise (İH)

**geyin** Hayvanın rahmi (İH)

**geyiş** Boynu gövdesi içine geçmek, başı öne düşüp sırtı arkaya domalma hâli (İH)

**geykirde-** Korkmak, kemikleri birbirine girmek, tüyleri ürpermek (İH)

**geyrek** Eye kemiği yumuşaması (İH)

**geze gel-** Ziyaret etmek (İH)

**gezegen** Dolaşan, tavaf eden (İH)

**gezek** Nöbet, sıra (İH) krş. kezek

**ğīdā** Ar. Yiyecek, insanı besleyen şeyler (Gİ, GT, İM, KF)

**ğık yok** Verilen sözden dönülmez (İH)

**gınā** Ar. (< gānā) Dal, çubuk (MG)

**gırbâl** Ar. Kalbur, elek (GT)

**gıriy** Far. (< gıriv) Bağrışma, çığlık (GT)

**gıybet** Ar. Çekiştirme, gıyabında konuşma (GT, KF)

**giçi** Küçük (İH) krş. kiççi, kiçi, kiçig, kiçik

**giçik** Kaşınma, gidişme (İH)

**gil** Far. Kil (GT)

**gine** Yine, tekrar, ikinci kere (İH) krş. gene, kene, yana (I), yene, yine (I)

**ginren-** Hayvanın yaramazlaşması, huylanması (İH)

**gir-** Girmek (KF) krş. kir-

**girân su** Far. T. Temiz, tatlı su (TA)

**girçek it-** Doğrulamak (BM)

**girde** Tandırda pişen ince ekmek (İH)

**giriftâr** Far. Tutulmuş, tutkun (GT)

**girü** (I) Arka, geri (TA) krş. keri, kiri, kirü

**girü**(II) Sonra, ...den sonra, nihayet (BM) krş. keri

**givir-** (I) Büküştürmek, sokuşturmak (İH) krş. kevin-, kivür-, kiyür-

**givir-** (II) (Sancı) kıvrırmak, iki büküm yapmak (İH)

**giy-** Giymek, giyinmek (KK) krş. key- (I), kîd-, kiy-

**goğşat-** (I) Gevşetmek (İH)

**goğşat-** (II) Kimıldamaya hâli kalmamak (İH)

**goli** Bütün işe yaramayanları bir işi temizlemek için çağırma (İH)

**goyuğ et-** Söylemek, demek (İH)

**göbek** Göbek (Kİ, TA) krş. köbek (I)

**göçek kuşu** Yazın içeri, kışın sahile veya çöle uçan kuş (İH)

**gödrü** Yaramaz, kötü adam (İH)

**gögüs tigresinin içi** Sine, göğüs denilen sinenin hududu (İH)

**gökçek** Pek sevimli, cana yakın (İH) krş. kökçek

**gökrek** Göğüs kemiği (İH)

**göl bağısı** Balıkçıl (İH)

**gömren** Ada soğanı (İH)

**gömren-** İçinden hiddetle söylenmek, homurdanmak (İH)

**gönçük** Elbisenin iç cebi (İH) krş. könçük, künçük

**gönder-** Göndermek (KF)

**gönlü mutun mutun gel-** Mahzun olarak gelmek, kalbi üzüntülü gelmek (İH)

**gönül-** Yönelmek, bir yönü tutup gitmek (İH)

**gör** Far. (< gür) Mezar (BM) krş. gür, kör

**göremez** Süt çalınmış yoğurt, bir tür peynir (İH)

**görk** Güzellik, iyilik (İH) krş. körk

**götürüsü** Hepsı, tamamı (İH)

**gövde** Bir şeyin oluşu, cismi, şekli, gövde (İH) krş. kevede, kövde

**gövele-** Kalbur ile çalkalamak (İH)

**göy-** Bir noktaya göz dikip bakmak, beklemek (İH) krş. küy- (I)

**gözer** Geniş delikli büyük kalbur (İH)

**göz örtüsü** Yalnız gözü saklayan örtü, peçe (İH)

**gubâr** Ar. Toz (GT, İM)

**gufrân** Ar. Affetme, merhamet etme (GT)

**gügird** Far. Kükürt (GT) krş. kövrük, kükürt

**gülâf** Far. Gül, gül suyu (İM) krş. gülâb, gülâf, gülef, külâf

**gülâm** Ar. Erkek çocuk (BV)

**guldura-** Karnı gur gur yel sesi vermek, guruldamak (İH)

**gulgul** Ar. Kuşların ötmesi, bülbülün feryadı, ötüşmesi (GT)

**gulül** Ar. Ganimet malından çalmak (MS)

**gür** Far. Mezar (GT, İM) krş. gör, kör

**gurab** *Ar.* Karga (GT, İM)  
**gurbet** *Ar.* Gurbet, doğup yaşanılmış yerden uzak yer (GT)  
**güre** *Far.* Koruk (GT)  
**güristan** *Far.* Mezarlık (İM)  
**gurre** *Ar.* Parlaklık (İM)  
**gurur** *Ar.* Gurur, kibir (GT)  
**gusl** *Ar.* Boy abdesti (Gİ, İM, KF, KFT, MS)  
**guşsa** *Ar.* Kaygı, tasa (GT)  
**güç** Güç, kuvvet, takat (İH)  
**güçemle** - İsrar etmek, zorla yapmaya mecbur etmek (İH)  
**güçeymen** Baş örtüsü (İH)  
**güçüken** Kartal cinsinden bir kuş (BM, İH)  
**güdük (I)** Kesik, kırık, ucu çomak gibi kalmış (İH)  
**güdük (II)** Kuyruğu kesik köpek (İH)  
**güdük (III)** Kuyruksuz tavuk (İH)  
**güftar** *Far.* Söz (GT)  
**güher** *Far.* Mücevher (GT)  
**güher-bâr** *Far.* Cevher yağdıran (GT)  
**gül** *Far.* Gül, çiçek (GT, KF, Kİ, KK, RH, TZ) *krş.* kül  
**gül-** Ayağımı uzatmak (İH)  
**gülâb** *Far.* Gül, gül suyu (TA) *krş.* gulâf, gülâf, gülef, külâf  
**gülâf** *Far.* Gül, gül suyu (CC, DM, Kİ) *krş.* gülâf, gülâb, gülef, külâf **gülâf suyu** gül suyu (DM)  
**gül-beden** *Far.Ar.* Gül bedenli, vücudu gül gibi olan (sevgili) (GT)  
**güldürde-** Güldür güldür ses vermek (İH)  
**gülef** *Far.* Gül, gül suyu (KK, MS, TZ) *krş.* gülâf, gülâb, gülâf, külâf  
**gülgün** *Far.* Gül renkli, pembe (GT)  
**gülistân (I)** *Far.* Gül bahçesi (GT)  
**gülistân (II)** *Far.* İran edibi Sadi'nin meşhur eseri (GT)

**gül-sıfat** *Far. Ar.* Gül gibi, çiçek gibi, gül sıfatlı (GT)  
**gülzâr** *Far.* Gül bahçesi (GT)  
**gümân** *Far.* Şüphe, zan (Gİ, GT, İM)  
**gümbürtü** Davul gibi şeylerin sesi (İH)  
**gümele** Avcı evi (İH)  
**gümlüç** Tatarcık, gürp düşen (İH)  
**gümüldürük** Devenin göğsüne bağlanıp ufak çanlarla katır boncuğu vb. ile donatılan süs (İH)  
**günâh** *Ar.* Günah (Gİ, KF)  
**günbed** *Far.* Kubbe, kümbet (GT)  
**günlük** Buhurdanda yakılan bir tür ağaç (Kİ)  
**güpçük** Eğer yastığı (İH)  
**güpür güpür** Gümbür gümbür ses vererek (İH)  
**gür** Gür, sık (İH) **gür er** sağlam, dayanıklı (adam) (İH)  
**güre** Kendini beğenmiş, mağrur, azametli (İH)  
**gür gür yan-** Ateşin gürlereyerek yanması (İH)  
**güveç** Topraktan yapılan bir tür tencere (İH)  
**güveli-** Şaşırarak sağa sola koşmak (İH)  
**güvenç** Sevme, içi açılma (İH) *krş.* küvenç  
**güverçin** Güvercin (TA) *krş.* kügerçin, kügürçin, kükerçin  
**güvle-** (Kulağı) uğultu yapmak (İH)  
**güyegü** Güveyi, damat (İH) *krş.* küyegü, küyev, küyevüv, köyüv, küyöv  
**güyegü ot** Kebaba saçılan bir ot, güveyi otu (İH) *krş.* güyegü otu  
**güyegü otı** Kebaba saçılan bir ot, güveyi otu (TA) *krş.* güyegü ot  
**güz** Güz, sonbahar (TZ) *krş.* kütz (I)  
**güzâfe** *Far.* Boş, gereksiz (KFT)  
**güzer** *Far.* Geçme, geçiş (GT)



**hâ** *Ar.* Arap alfabesinin 27. harfi (İM)  
**habar** *Ar.* (< haber) Haber (CC)  
**habbe** *Ar.* 1. Kabarcık (BV) 2. (Hububat için) tane (GT, İM)  
**habbetü'l-hazrâ** *Ar.* Çitlenbik meyvesi (RH)  
**haber** *Ar.* Haber, bilgi (Gİ, GT, İM, KF, KFT, MS, İN) *krş.* habar  
**haberdâr** *Ar.* *Far.* Haberli, bilen, haberi olan (BV)  
**habîb** *Ar.* Sevgili (GT, İM)  
**habîş** *Ar.* Kötü, alçak (İM, KF, KFT, MS)  
**habs** *Ar.* Hapis (BV, Gİ, GT, İM, KF, KFT, MG)  
**habsla-** *Ar.* *T.* 1. Hapsetmek, hapse almak (KFT) 2. Hareketsiz tutmak, bırakmamak (MG)  
**habslan-** *Ar.* *T.* Hapsedilmek (İM)  
**hac** *Ar.* Hac (İM)  
**hâc** *Ar.* Hacca giden, hacı (Gİ, İH, KF, MG, MS) *krş.* hâcî  
**hacâlet** *Ar.* Utanma, mahcubiyetle şaşırma (GT)  
**hacâmat** *Ar.* Kan aldırma (BV, İM, KFT) *krş.* hücâmat  
**hacât** *Ar.* İhtiyaçlar (Gİ, GT, KF, İN)  
**hâce** *Far.* Hoca, efendi (İM, TA) *krş.* hoca  
**hacer** *Ar.* Taş (GT)  
**hâcet** *Ar.* Hacet, ihtiyaç ((BV, Gİ, GT, KF, KFT, MG, MS)  
**hâcetsiz** *Ar.* *T.* İhtiyacı olmayan (İM)  
**hâcî** *Ar.* Hacca giden, hacı (GT, İM, KFT) *krş.* hâc  
**hacibe** *Ar.* İki yanbaşı kemiği (BV)  
**hacil** *Ar.* Utanmış, mahcup (Gİ, GT)  
**haclet** *Ar.* Utanç (GT)  
**haç** *Far.* Haç, istavroz, put (BM, CC, İM, KFT) *krş.* haş  
**haçan** *Ne* zaman, ne vakit, vakti ki (CC) *krş.* haşan, kaçan (1), kaçan

**hadak** *Çivi, çengel, mih (CC) krş.* kadav 1  
**hadd** *Ar.* 1. Sınır (Gİ) 2. Din hükümlerine göre verilen ceza (İM, KF)  
**hadde** *Ar.* Madenleri ince tel olarak çekmeye yarayan alet (İN)  
**hadeb** *Ar.* Uca kemiğinin eğri olması (BV)  
**hâdi** *Ar.* Bir bitki (BV)  
**hâdim** *Ar.* Hizmetçi (GT)  
**hadîş** *Ar.* Peygamberimizin sözleri (Gİ, GT, İM, KF, KFT, MS)  
**hadrâ** *Ar.* Yeşil, yeşillik (BV) *krş.* hazrâ  
**hafî** *Ar.* Gizli (BV)  
**hafif** *Ar.* Hafif (BV, Gİ, İM, KF, KFT)  
**hafikeyn** *Ar.* Doğu ve batı tarafları (BV)  
**hafta** *Far.* Hafta (CC)  
**hâ'il** *Ar.* Korkunç (GT)  
**hağ** (I) *Ar.* Allah (Gİ, GT, KF)  
**hağ** (II) *Ar.* Doğru, gerçek (İM, KF, MS)  
**hağ** (III) *Ar.* Bir şeye veya kimseye ait olan pay, hisse, hak (Gİ, GT, İM)  
**hağ** (IV) *Ar.* Hak, hukuk (İN, KF, KFT)  
**hağ** (V) *Ar.* Ödeme (BV)  
**hağ** (VI) *Ar.* Konu, husus (İN)  
**hağ** (VII) *Ar.* Kuvvetlendirme edatı (MS)  
**hakâret** *Ar.* Hor görme, hakaret (GT)  
**hakıl** *Ar.* Aktıl, bilgelik, anlayış (CC) *krş.* 'ağl  
**hakikat** *Ar.* Gerçek, hakikat (BV, Gİ, GT, İM, KFT)  
**hakîki** *Ar.* Doğru, gerçek (Gİ, İM)  
**hakim** (I) *Ar.* Hâkim, hükmeden (GT)  
**hakim** (II) *Ar.* Hükümdar, vali (GT)  
**hakim** (I) *Ar.* Allah'ın isimlerinden (GT)

**hakim** (II) *Ar.* Hikmet, sahibi, bilge (Gİ, GT, İM, KF, KFT)

**hakir** *Ar.* Hakir, değersiz (Gİ, GT, İM, KF, KFT)

**haklık** *Ar.T.* Doğruluk, gerçeklik (İM)

**haksuz** *Ar.T.* Haksız (KFT)

**hakķullah** *Ar.* Tek Allah (KF)

**hâl** (I) *Ar.* Hâl, durum (BV, Gİ, GT, İM, KF, KFT, MG, MS)

**hâl** (II) *Ar.* Şimdiki zaman (İM, KF)

**hâl** *Ar.* Dayı (CC)

**hala** Köy (CC)

**halaf** *Ar.* Ayrılık (KFT)

**halaķa** (I) *Ar.* Halka, çember, yüzük (KFT, MG) *krş.* ħalĥa, ħalka (I)

**halaķa** (II) *Ar.* Etrafı insanlarla çevrilmüş meydan, meydana atın dolaştığı halka şeklindeki sınır (MG) *krş.* ħalka (II)

**halâllaş-** *Ar.T.* Helâlleşmek (İM)

**halâş** *Ar.* Kurtulma, kurtuluş (BV, GT, İM, MG, İN, RH)

**hâlât** *Ar.* Hâller, durumlar (BV)

**halâvât** *Ar.* Halâvetler, tatlılıklar, şirinlikler (GT)

**halâvet** *Ar.* Tatlılık, şirinlik; zevk (GT)

**halâyık** *Ar.* Yaratılmışlar, insanlar (BV, GT, İM, KF, MG, İN)

**halebli** *Ar.T.* Halepli, Halep şehrinde olan (KK)

**halef** *Ar.* Birinden sonra gelip onun yerine geçen kimse (Gİ, KF)

**halel** (I) *Ar.* Çatlak, aralık, boşluk (GT)

**halel** (II) *Ar.* Eksiklik, bozukluk (GT, İM, MG)

**hâlet** *Ar.* Hâl, durum (BV, GT)

**halğan** Artık, arta kalan, kalıntı (CC)

**halĥa** *Ar.* (< ħalka) Halka, yüzük (CC) *krş.* ħalaķa (I), ħalka

**halĥal** *Ar.* Arap kadınlarının ayak bi-

leklerine taktıkları bilezik (BV, KFT)

**halı** *Far.* Halı (DM, TZ) *krş.* qalı

**halife** *Ar.* Gebe deve (İM)

**ĥali** *Ar.* Şimdi, henüz (GT)

**ĥali** *Ar.* Tenha, boş (Gİ, İM)

**halıfaliķ** *Ar.T.* Halifelik (İM, KFT) *krş.* ĥalifelik

**halife** *Ar.* Halife, birinin yerine geçen (İM, KF, MG)

**halıfelik** *Ar.* Birinin yerine geçme (İM) *krş.* ĥalıfaliķ

**halıķ** *Ar.* Yaratan (Allah) (Gİ, GT, İM, KF)

**halil** *Ar.* Hz. İbrahim, İbrahim peygamber (GT)

**halilullah** *Ar.* Hz. İbrahim, İbrahim peygamber (Gİ)

**halim** *Ar.* Yumuşak huylu, halim (Gİ, GT, İM, KF)

**halış** *Ar.* Halis, saf (BV, Gİ, GT, İM, KF, KFT)

**halışlık** *Ar.T.* Samimiyet (İM)

**halış muĥliş** *Ar.* Samimi olarak (İM)

**halķ** (I) *Ar.* Boğaz, hançere (GT)

**halķ** (II) *Ar.* (Güzel) ses (GT)

**halķ** (I) *Ar.* İnsanlar, halk (Gİ, GT, İN, İM, KF, MS)

**halķ** (II) *Ar.* Yaratılış (GT)

**halķa** (I) *Ar.* Halka, çember (BV, CC, İN, İM, MG) *krş.* ħalaķa (I), ħalĥa

**halķa** (II) *Ar.* Etrafı insanlarla çevrilmüş meydan, meydana atın dolandığı halka şeklindeki sınır (MG) *krş.* ħalaķa (II)

**hall** *Ar.* Çözme (GT)

**halâl** *Ar.* (> ĥelâl) Kullanılması dince uygun olan, kanuna uygun (CC)

**halĥ** *Ar.* Karıştırma (BV)

**halĥa** *Ar.* Köpeğin boynuna takılan ağaç vb. (İH)

**halvâ** *Ar.* Helva (DM, GT)

**halvâcı** *Ar. T.* Helvacı (DM)

**halvet** *Ar.* Yalnız kalma, tenhaya e-  
kilme (G , GT,  M, KF, KFT)

**h am** *Far.* (I) Acemi (BV)

**h am** *Far.* (II) Ham, olgunlaşmamış  
(CC)

**h am** *Ar.* Pamuktan yapılmış kaba ku-  
maş (MG)

**hamakıyye** *Ar.* Yanak şişmesi  
(BV)

**hamal** *Ar.* Hamal, yük taşıyan insan  
(CC) *krş.* h amm l

**ham me** *Ar.* Bir bitki (BV)

**H m n** *Ar.* Firavun'un baş veziri,  
Hamam (GT)

**hamaşa** Adet, t re (TZ)

**ham yil** *Ar.* Omuzdan apraz asılan  
bağ (GT, MG)

**hamd** *Ar.* Allah'a olan şukran, hamd  
(BV, GT,  M,  N)

**h me** *Ar.* Toynakin iki yanının b -  
y kl ğ  (BV)

**hamel** *Ar.* Hamel "kuzu" burcu (GT)

**hamur** (I) *Ar.* Bilek altındaki fazlalık  
(BV)

**hamur** (II) *Ar.* Hamur (CC)

**hamış** Kamış, şeker kamışı, sazlık,  
sap (CC) *krş.* şamış

**h mis** *Ar.* Beşinci (G , KF, KFT).

**h mis k n** Perşembe g n  ( M)

**hamiye** *Ar.* Tonyakın yanları (BV)

**haml** *Ar.* Atıf, isnat (G , GT,  M, KF)

**hamle** *Ar.* Atış, saldırış, hamle (GT,  
 M, MG)

**h mm l** *Ar.* Hamal, y k taşıyan in-  
san (GT, KFT) *krş.* h amal

**h mm m** *Ar.* Hamam, sıcak kaplıca  
(GT,  M, KFT)

**h mm r ** *Ar.* şarapı d kkani, mey-  
hane (GT)

**h mmi** *Ar.* (< h mme) Bir tür hasta-  
lık (BV)

**hammuş** *Ar.* Bir tür bitki (BV)

**hamr** *Ar.* şarap (GT)

**hamr ** *Ar.* Kırmızı, kızıl (GT)

**han** Türk padişahı unvanı, han, impa-  
rator, kağan (CC,  H,  M) *krş.* şan (II)

**h n** *Far.* Sofra ( M, KFT) *krş.* h n

**hanat** Kanat (CC) *krş.* şanat

**han zir** *Ar.* Domuzlar (BV)

**handak** *Ar.* Hendek, ukur (BV, G ,  
GT,  M, KF)

**handikun** *Ar.* Bir tür bitki (BV)

**h neki** *Ar.* Vücutta bir bölge, ağız ta-  
vanı, damak (BV)

**hanhan** *Ar.* Bir tür bitki (BV)

**hanı** Hani, nerede (TZ) *krş.* şanı

**h nik h** *Ar.* Tekke, hankah (GT)

**hanıs** *Ar.* Kemiğin parçalanmış olma-  
sı (BV)

**hanış** *Ar.* Yemini yerine getirmeme  
(KFT)

**hanlık** 1. Sultanlık, hanlık ( H) 2.  
Devlet (RH)

**h nn n** *Ar.* ok acıyan, çok acıyıcı  
(Allah'ın sıfatlarından) (G , KF)

**hantaz** Hantal, iri yarı, d rt köşe ya-  
kışksız adam ( H)

**h num n** *Far.* Ev, bark, yuva (GT)

**han t** *Ar.*  l  için kullanılan il , ot  
( M)

**hanuz** *Far.* (< henüz) Henüz, şimdi,  
h l  (CC) *krş.* anuz, henüz

**hanzal(e)** *Ar.* Ebu Cehil karpuzu da  
denilen meyve, acı hiyar (RH)

**hap** Kap, kacak (CC) *krş.* kab (I), kap

**hapazla-** Avucunu doldurarak almak  
( H)

**har** *Far.* Eşek, merkep (GT)

**h r** *Far.* Hor, hakir, aşağı ( M) *krş.* h r

**har b** (I) *Ar.* Yıkık, viran, perişan  
(BV, GT,  M, KF, MG, RH)

**har b** (II) *Ar.* Kendinden geçmiş,  
sarhoş (G , GT)

**har b t** *Ar.* Genelev (CC)

**harâc** *Ar.* Müslüman olmayanlardan alınan vergi (Gİ, GT, İM, KF, KFT)

**harâci** *Ar.* Haraçla ilgili (İM)

**harâm** (I) *Ar.* Haram, din bakımından yasak olan şeyler (CC, Gİ, GT, İN, KF, KFT, MS)

**harâm** (II) *Ar.* Kâbe (GT)

**harâmi** *Ar.* Hırsız, haydut, harami (Gİ, GT, KF)

**harâmlık** *Ar. T.* Haram olma (İM)

**harâm-zâde** *Ar. Far.* Haramzade, piç (GT)

**haran** *Ar.* Atın çifte atma ve ısırma huyunu öğrenmesi (BV)

**harb** *Ar.* Savaş, harp (Gİ, GT, İM, KF, MG)

**harbak** *Ar.* İlâç, zambakgillerden bir bitki (RH)

**harbî** *Ar.* Bir ok atış şekli (İN)

**harbî** *Ar.* Harbe mensup, harple ilgili (Gİ, KF) **harbî kâfir** Müslümanların savaştıkları gayrimüslimlerden her biri (İM) *krş.* harbiyye kâfire **harbiyye hatun** Müslümanların savaştıkları yerlerdeki kadınlardan her biri (İM) **harbiyye kâfire** Müslümanların savaştıkları gayrimüslimlerden her biri (İM) *krş.* harbî kâfir

**harç** *Ar.* Harç, masraf (CC, GT, İM, KF)

**hâre** *Ar.* Semt, mahalle (Gİ)

**harekât** *Ar.* Hareketler (GT)

**hareket** *Ar.* Tavır, gidiş, hareket (Gİ, GT, İM, İN, KF, MG, RH)

**hareketlü** *Ar. T.* Hareketli (RH)

**hareme** *Ar.* Hac mevsiminde ihrama girilen yerden itibaren Kâbe'ye doğru olan kısım (GT, İM)

**haremeyn** *Ar.* Mekke ile Medine (İM)

**harf** *Ar.* Harf, söz (Gİ, GT, İM, KF)

**harfi** *Ar.* Harfe ait (KF)

**hârîşa** *Ar.* Deride çizik yoluyla açılan

yara (KFT)

**hâric** *Ar.* Dışarı, dışarıya doğru (İM, MG)

**hârici** *Ar.* Hz. Aişe'ye isyan eden (İM)

**harîf** *Ar.* Dost, arkadaş (GT)

**harîr** *Ar.* İpek (Gİ, GT, İM, KF, KFT, MG)

**harîş** *Ar.* Hırslı, tamahkâr, haris (Gİ, GT, KF)

**hâris** *Ar.* Muhafız, bekçi (GT)

**hârîşa** *Ar.* Bir cins baş yarığı (İM)

**harkiz** *Far.* ( > hergiz) Asla, hiçbir zaman (CC)

**harla-** Har har yanmak (İH)

**harman** *Far.* Harman, harman yeri (BM) *krş.* hırmen

**harûn** *Ar.* İlerleyeceği yerde gerileyen veya duran at, huysuz at (MG, RH)

**hâş** *Ar.* (I) Bir kimseye mahsus (GT, İM)

**hâş** *Ar.* (II) Saf, halis (GT, KFT, MG, RH)

**hasal** Nöbet, nöbetçi (CC)

**hasâret** *Ar.* Zarar, zıyan (GT)

**hased** *Ar.* Kıskançlık, haset (GT, KF, MS)

**hasefe** *Ar.* Erkeklik uzvunun başı (KFT)

**hâsekî** *Ar.* Hükümdarın yakını, has adamları (GT, MG)

**hasen** *Ar.* Güzel (KFT)

**hasenât** *Ar.* İyilikler, iyi hâller, hayırlı işler (Gİ, KF)

**hasene(t)** *Ar.* İyilik, iyi hâl, iyi iş (Gİ, İM, KF)

**hâşıl** *Ar.* Husule gelen, elde edilen (Gİ, GT, İM, İN, KF, KFT, MG, MS, RH)

**haşîr** *Ar.* Hasır (CC, GT, İM)

**hasîb** *Ar.* Gülîstan Tercümesi'ndeki hikâyede, Harun Reşîd'in Mısır'ı fethettiği zaman, firavunlara nisbetle Mısır'ın başına getirdiği nakledilen zenci köle, Huseyb ola-

rak da bilinir (GT)

**haşım** *Ar.* Düşman, iki düşmandan biri (KF)

**hasıs** (I) *Ar.* Cimri, hasıs (GT)

**hasıs** (II) *Ar.* Alçak, insanı küçülten (GT)

**hâşıyyet** *Ar.* Kuvvet, tesir (GT, MG)

**haşlet** *Ar.* Tabiat, huy, mizaç (Gİ, GT, İM, İN, KF)

**haşletlü** *Ar.T.* Hasletli, iyi huylu (RH)

**haşım** *Ar.* Düşman, hasım (Gİ, GT, İM, KF, KFT)

**hasret** *Ar.* Göresi gelme, özleyiş (GT, İM)

**hâşşa** *Ar.* 1. Bir kimseye ya da bir şeye özgü olan (BV, İM, İN) 2. Özellik (İM, İN)

**hâşşaten** *Ar.* Bilhassa, özellikle (Gİ, GT, MG)

**hasta** *Far.* Hasta (DM, Gİ, GT, İM, KF, MS, TS)

**hastalan-** *Far.T.* Hastalanmak (TZ)

**hastalık** *Far.T.* Hastalık, rahatsızlık (Gİ, İM, KF, RH)

**hasüd** *Ar.* Haset eden, hasetçi, kıskanç (Gİ, GT)

**hasüdlük** *Ar.T.* Kıskançlık (Gİ, KF) *krş.* hasüdlük

**hasüdlük** *Ar.T.* Kıskançlık (İM) *krş.* hasüdlük

**hâş** *Far.* Haç, istavroz, put (DM, TZ) *krş.* hâç

**haşakrış** *Ar.* Kurumuş cerahat (RH)

**haşan** Ne zaman, ne vakit (DM) *krş.* haçan, kaçan (I), kaçan

**haşem** *Ar.* Maiyet, hizmette bulunanlar, tebaa, ordu (GT)

**haşeri** *Ar.* Haşarı, terbiyesiz, kötü adam (İH)

**hâşime** *Ar.* Baş yarığının bir türü (İM)

**haşinlik** *Ar.T.* Sertlik (İM)

**hâşiye** *Ar.* Hizmetkârlar, tebaa (GT)

**haşv** *Ar.* Yün (MG)

**haţ** *Ar.* (< haţţ) 1. Çizgi (Gİ, İN, RH)

2. Yazı (GT)

**haţâ** *Ar.* Hata, kusur, yanlış (BV, Gİ, İM, KF, KFT, MG, RH)

**haţab** *Ar.* Tehlike (GT, İM, MG)

**haţâblık** *Ar.T.* Odun (KFT)

**haţa(y)** Doğu Türkistan (GT)

**hâtem** *Ar.* Mühür (GT, KF)

**haţımlama-** *Ar.T.* Mühürleme, kapatma (KFT)

**haţımlı** *Ar.T.* Mühürlü (KFT)

**haţımsuz** *Ar.T.* Mühürsüz (KFT)

**haţın** *Ar.* Tamamlama, kapatma (KFT)

**haţın** Kadın, hatun, hanım (DM) *krş.* hatun, haţun

**hâţır** *Ar.* Gönül, hatır (Gİ, GT, MS)

**haţib** *Ar.* Hutbe okuyan, hatip (Gİ, GT, İM, KFT, MG)

**haţıblık** *Ar.T.* Hatiplik (KFT)

**hâţif** *Ar.* Gizli (İM)

**hâţim** *Ar.* Bitiren, sonlandıran (Gİ, KF)

**haţıra** *Ar.* Mezar (İM) *krş.* haţıre

**haţım** *Ar.* Sona erdirmе, bitirme, hatim (Gİ, GT, İM, KF)

**haţme** *Ar.* Bir kere bitirme, Kur'anı-kerim'i baştan başa bir kez okuyup bitirme (Gİ, KF)

**haţmî** *Ar.* Çiçekleri hekimlikte kullanılan bir bitki, hanım çiçeği (BV) *krş.* huţmî

**haţra** *Ar.* Kabza tutan sol elin yayla birlikte boşalması, kurtulması (İN)

**haţţ** *Ar.* Çizgi (İM, KF, KFT, MG)

**haţtâ** (I) *Ar.* Ta ki, ...e kadar, ...ınca-ya kadar, ...diye (Gİ, GT, KFT)

**haţtâ** (II) *Ar.* Bundan başka, fazla olarak (KF)

**haţţâbiyye** *Ar.* Bir Arap kabilesi (KFT)

**hatun** Kadın, hatun, hanım (BV, CC, DM, GT, İM, KFT, MG, TZ ) *krş.* hatın, katun **hatunlar urunu** matem sözlerini makamıyla söyleyecek kadınların toplandıkları yer (İH)

**hav** Atın bir kavis çizerek tekrar geldiği yola, çizgiye geri dönmesi (MG)

**havâ** *Ar.* Hava (CC) *krş.* hevâ (II)

**havâle** (I) *Ar.* Bir işi veya bir şeyi başkalarına bırakma (GT, İM)

**havâle** (II) *Ar.* Gönderme (KFT)

**havâli** *Ar.* Çevre, etraf (Gİ, KF)

**havan** Havan (BV)

**havâricî** *Ar.* Hariciler (İM, KFT)

**havâş** *Ar.* Haslar, has adamlar (GT)

**havâyic** *Ar.* İhtiyaçlar (Gİ, İM, KF)

**havel** *Ar.* Görmeme hastalığı (BV)

**havelle** *Ar.* Bölge, havali (RH)

**havf** *Ar.* Korkma, korku (GT, MG)

**havşeb** *Ar.* Köstek yeri (BV)

**havz** *Ar.* Havuz (Gİ, İM, KF, MS)

**hayâ** *Ar.* Namus, utanma (Gİ, GT, KF)

**hayâl** *Ar.* Hayal, zihinde tasarlanıp canlandırılan şey (GT, İM)

**hayat** Evin avlusu, etrafı çevrilmiş meydanlığı (İH)

**hayât** *Ar.* Hayat, ömür (GT)

**haybat** *Ar.* (< heybet) Heybet, mehabet, gösteriş (CC)

**haybatlı** *Ar.T.* Heybetli, gösterişli (CC) *krş.* heybetli

**hayda** Nerede (CC) *krş.* kayda 1

**hâye** *Far.* Haya, yumurta, husye (İM)

**hayf** *Ar.* Pişmanlık (GT)

**hayhay** Atı harekete geçirmek için söylenen ünlem (RH)

**hâyın** *Ar.* Hain (Gİ, KF, KFT)

**hâyınlık** *Ar.T.* Hainlik, kötülük (KF)

**hayırlı** *Ar.T.* Hayırlı, iyi olan (KF)

*krş.* hayırlı

**hayırlık** *Ar.T.* İyilik (KF) *krş.* hayrılık

**hayırlu** *Ar.T.* Hayırlı, iyi olan (KF,

KFT) *krş.* hayırlı

**hayış** Kayış, deri kayış, kuşak, kemer (CC) *krş.* kayış

**hâyıt** *Ar.* Duvar (BV, MG)

**hâyız** *Ar.* Aybaşı kadın (İM, MG, KFT, MS)

**hâyil** (I) *Ar.* Kısır hayvan (BV)

**hâyil** (II) *Ar.* Engel, mânia (Gİ, KF)

**haykır-** Haykırmak, nara atmak (İH)

**hayl** (I) *Ar.* At (BV)

**hayl** (II) *Ar.* Kabile (GT)

**haylı** *Far.* Epeyce, çok, hayli (GT, TZ)

**hayme** *Ar.* Çadır (Gİ, GT, İM, KF,

KFT)

**hayr** *Ar.* İyilik, iyi, hayır (BV, Gİ, GT, İM, KF, MG, MS)

**hayrân** *Ar.* Şaşmış, hayran (GT)

**hayrât** *Ar.* Hayırlar (İM)

**hayret** *Ar.* Şaşma, hayret (GT)

**hayrılık** *Ar.T.* İyilik (Gİ) *krş.* hayırlık

**hayva** Ayva (BV, DM, İM, KK, MG, TZ) *krş.* ayva

**hayvân** (I) *Ar.* Canlılık, hayat (GT, KF)

**hayvân** (II) *Ar.* Hayvan, insan dışındaki canlılar (BV, Gİ, GT, İM, KF, KFT, RH)

**hayvânât** *Ar.* Hayvanlar, insan dışındaki canlılar (GT)

**hayy** *Ar.* Canlı, diri (Allah) (GT)

**hayyât** *Ar.* Terzi (KFT)

**hayye ‘ale'l-felâh** *Ar.* "Kurtuluşa gelin" anlamında ezanda geçen bir söz (İM)

**hayye ‘ale's-şalât** *Ar.* "Namaza gelin" anlamında ezanda geçen bir söz (İM)

**hayz** *Ar.* Kadınların aybaşı (Gİ, İM, KF, MS)

**hâzâ** *Ar.* Özellikle, bu (CC)

**hâzam** *Ar.* Hızla yürümek (BV)

**hâzar** *Ar.* Barış hâli (GT)

**hazer** *Ar.* Sakınma, kaçınma (Gİ, GT,

KF)

**hazf** *Ar.* Aradan çıkarma (Gİ)**hazık** *Ar.* Usta, mahir (BV, GT, MG)**hazır** *Ar.* Meydanda, göz önünde olma (BV, Gİ, GT, İM, İN, KF, KFT, MG)**hazırlık** *Ar.T.* Hazırlık (İM, KFT)**hazın** *Ar.* Hazin, hüzünlü (GT)**hazine** *Ar.* Hazine (GT, RH) *krş.*

hazna, kazna 1

**hazire** *Ar.* Mezar (İM) *krş.* hatıra**hazna** *Ar.* Hazine (İH) *krş.* hazine,

kazna 1

**hazrâ** *Ar.* Yeşillik (GT) *krş.* hadrâ**hazret** *Ar.* Saygı için kullanılan bir söz (Gİ, İM, KF, MG, İN)**hazz** *Ar.* Zevk, haz (GT) **hazz al-** zevk almak, zevk duymak (GT)**hecâ** *Ar.* Hece (İM)**hecîn** *Ar.* Deve (BV)**hecr** *Ar.* Hicran, ayrılık (GT)**heç** *Far.* (< hiç) Hiç (CC) *krş.* eç, hiç

hiş

**hediye** *Ar.* Hediye, armağan (GT,

İM, KFT)

**hegbe** *Ar.* (< heybe) Heybe, hurç

(DM, İH)

**hekâyet** *Ar.* Anlatma, hikâye etme(KFT) *krş.* hikâyet**hekim** *Ar.* Hekim, doktor (CC, GT,

İM)

**helâk** *Ar.* Mahvolma (BV, Gİ, GT,

İM, KF, MS)

**helâket** *Ar.* Helâk olma (GT)**helaklik** *Ar.T.* Mahv olma, helâk ol-

ma (Gİ, GT, İM)

**helâl** *Ar.* Kullanılması şer'an caiz

olan, kanuna uygun (Gİ, GT, İM, KF, KFT,

MS) *krş.* hallâl**helilec** (I) *Ar.* Tohumları müşhil

olarak kullanılan bir bitki (Gİ, KF, RH)

**helilec** (II) *Ar.* Hindistan cevizi (İM,

KF)

**helke** *Yun.* Üstü halkalı, saplı tencere gibi bakır kap (İH)**helyün** *Ar.* Kuşkonmaz (BV)**hem** *Far.* Hem, aynı zamanda, ve (Gİ, GT, İN, KF, KFT, MS, RH)**hemân** *Far.* De, dahi (GT, KFT)**hemdâniyye** *Ar.* Bir Arap kabilesi (KFT)**hemdem** *Far.* Yakın arkadaş, dost (GT)**hemîşe** *Far.* Daima, her zaman (GT, MG, RH) *krş.* amaşe**hemm** *Ar.* Gam, keder, tasa (KF, KFT)**hemyân** *Far.* Büyük kese, heybe (GT)**hemze** *Ar.* Hemze (KFT)**henüz** (I) *Far.* Henüz, şimdi, hâlâ (BM, GT, İM, KFT) *krş.* anuz, hanuz**henüz** (II) *Far.* Dahi (BM)**her** *Far.* Hep, bütün (BM, BV, CC, Gİ, GT, İM, İN, KF, KFT, MG, MS, RH, TZ)**herekli bağ** Çubukları ağaçları bağlanıp çadır gibi yapılmış (İH)**herevi** *Ar.* Bir altın çeşidi (KFT)**hergiz** *Far.* Asla, hiçbir vakit (CC, Gİ, İH, İM, KF, RH) *krş.* harkız**hersek** Erkeğe düşkün kadın (CC) *krş.* eresik, ersek, ersik, ersük, irsek**hersekçi** Fahişe, iffetsiz, namussuz (CC) *krş.* ersekçi**herze** *Far.* Saçma söz, hezeyan (BM)**heş** *Ar.* Ağır keten örtü (CC)**hevâ** (I) *Ar.* Heves, istek, arzu (BV, İM, KF, KFT)**hevâ** (II) *Ar.* Hava (Gİ, GT, MG) *krş.* havâ**hevân** *Ar.* Aşağılık, horluk (BV)**heyar** *Far.* Hıyar, salatalık (CC) *krş.* hıyar**heybet** *Ar.* Heybet, mehabet, göste-

riş (Gİ, GT, İM, KF, KFT, MG) *krş.* haybat

**heybetlü** *Ar.T.* Heybetli, gösterişli (KFT) *krş.* haybatlı

**heyhât** *Ar.* Yazık (ünlem edatı) (GT)

**heykel** *Ar.* Heykel (GT)

**heyyin** *Ar.* Kolay (Gİ, İN, KF)

**hezîme** *Ar.* Koşarken kişneyen at (BV)

**hıcâmat** *Ar.* Kan aldırma (KF) *krş.* hacâmat

**hıçıp** *Ar.* (< hâcib) Perde çavuşu, sarayın ileri gelen hademesi (İH)

**hıdmet** *Ar.* Hizmet (BV, GT, İM, KFT) *krş.* hızmet

**hıffet** *Ar.* Hafiflik (GT)

**hıfz** *Ar.* Saklama, ezberleme (GT, İM, KF, KFT)

**hıfza** *Ar.* Kelimenin sonunu kesre kılmak (Gİ)

**hıkâk** *Ar.* Dört yaşına girmiş develer (İM)

**hıkka** *Ar.* Dört yaşına girmiş deve (İM)

**hılıt** *Ar.* Safra (BV)

**humâr (I)** *Ar.* Kadınların baş örtüsü (İM, KF)

**humâr (II)** *Ar.* Eşek, merkep (BV, KFT)

**hımmâş** *Ar.* Nohut (İM) *krş.* hummîş

**hımmîş** *Ar.* Nohut (KFT) *krş.* hummâş

**hınân** *Ar.* Yara (BV)

**hindukuk** *Ar.* Kara yara (BV)

**hinnâ** *Ar.* Kına (BV, KFT) *krş.* kına

**hınsır** *Ar.* Serçe parmağı (KF, İN)

**hinzir** *Ar.* Domuz (KFT)

**hıra bol-** Alıklaşmak, şaşırıp kalmak (İH)

**hıramân** *Far.* Salınarak, salına salına (yürüme) (GT)

**hırasê** *Ar.* Koruma, muhafaza (GT)

**hırdal** *Ar.* Hardal (BV)

**hıjıldı** 1. Hışılı, göğsün hış hış ötmesi; (İH) 2. Rüzgârdan ağaçların hışıldaması (İH)

**hırka** *Ar.* Hırka, önü açık kollu kazak (BV, GT, İM, KF)

**hırta-** Hırıtlı ses çıkarmak, hırıltı çıkarmak (İH)

**hürmen** *Far.* Harman, harman yeri (İH, TA) *krş.* hürman

**hırs** *Ar.* Aşırı istek, sonu gelmeyen arzu, istek (İM, MG)

**hırva<sup>c</sup>** *Ar.* Bir bitki (BV)

**hıryar** Tekit sözü, muhakkak (İH)

**hırz** *Ar.* Sığınak (İM, KFT)

**hışâl** *Ar.* Huylar, tabiatlar (GT)

**hışım** *Ar.* Hışım, akraba (BM, FH, KF)

**hıssê** *Ar.* Hasislik, cimrilik (GT)

**hışım** *Ar.* 1. Gazap, kin (İH) 2. Ağır surette birine kızmak (İH)

**hışin** *Ar.* (< hâşin ) Haşin (BV, İN)

**hışınrak** *Ar.T.* Haşince (BV)

**hıtân** *Ar.* Duvarlar (KF)

**hıtmi** *Ar.* Çiçekleri hekimlikte kullanılan bit bitki, hanım çiçeği (BV, İM) *krş.* hatmi

**hıyânat** *Ar.* Hainlik, hıyanet (Gİ, GT, İM, KFT)

**hıyânatlık** *Ar.T.* Hainlik içinde bulunma (İM)

**hıyâr (I)** *Ar.* Hayır, iyi (İM)

**hıyâr (II)** *Ar.* Bir işi yapıp yapmama konusundaki serbestlik (BV, İM, KFT)

**hıyâr** *Far.* Hıyar, salatalık (GT, MS) *krş.* heyâr

**hıyâri** *Ar.* Tercihli (KFT)

**hızâm** *Ar.* Kolan (MG) *krş.* huzâm

**hızmet** *Ar.* Hizmet (KFT, MG) *krş.* hızmet

**hibe** *Ar.* Hibe etme (KFT)

**hibr** *Ar.* Mürekkep (Gİ)



**hibre(t)** Ar. Tecrübe (GT)

**hicāb** Ar. Örtü, perde (Gİ, KF)

**hicāzī** Ar. Hicaz yolcusu, hacca giden (GT)

**hicret** Ar. Hicret, İslâmî takvimde tarihin başlangıcı (Hz. Muhammed'in Mekke'den Medine'ye göçü) (Gİ, GT, İM, KF)

**hiç** Far. Hiç (BM, BV, Gİ, GT, İM, İN, KF, MG, RH) *krş.* eç, heç, hiş

**hiçlilik** Küçüklük (KFT) *krş.* kiçlilik, kiççilik

**hidāyet** Ar. Hak yolunu gösterme, hak yolunda olma (Gİ, İM, KF, MS)

**hiddet** Ar. Öfke, kızgınlık, hiddet (GT)

**hikāyāt** Ar. Hikâyeler (GT, İM)

**hikāyet** Ar. Anlatma, hikâye etme (Gİ, GT, İM, KF, MG) *krş.* hekâyet

**hikme(t)** Ar. Hikmet, sebep (BV, Gİ, GT, İM, İN, KF, MG)

**hilaf** Ar. Karşı, zıt, aksi (BV, Gİ, GT, İM, KF, KFT)

**hilāl** Ar. Hilâl (Gİ, GT, KF)

**hilalla-** (I) Ar.T. Diş, kulak karıştırmak (KF)

**hilalle-** (II) Ar.T. Parmakların arası- nı aralamak, açmak (İM)

**hil'at** Ar. (Hükümdar tarafından verilen) elbise, kaftan (GT)

**hilel** Ar. Ara, aralık (İM)

**hile(t)** Ar. Hile, aldatma (BV, Gİ, GT, İM, İN, KFT, MG, RH)

**hilkat** Ar. Yaratılış (BV, İM)

**hilm** Ar. Yumuşak huy, yavaşlık (Gİ, GT)

**himāyet** Ar. Koruma, himaye (GT)

**himmet (I)** Ar. Yardım (Gİ, KFT)

**himmet (II)** Ar. Gayret etme, çalışma, çabalama (GT, KF)

**himyā** Ar. Para konulan kese (İM)

**hin** Ar. An, zaman, vakit (İM)

**Hind** Ar. Hindistan (GT) *krş.*

hindüstān

**Hindi (I)** Ar. Hint'e ait, Hindistan'a ait (BV, GT, KFT)

**hindi (II)** Ar. Bir kılıç çeşidi (MG)

**hindiba** Ar. Bir bitki (BV)

**Hindüstān** Ar. Hindistan (GT) *krş.*

hind

**hink** Ar. Çene (MG)

**hisāb** Ar. Hesap, sayma (BV, Gİ, GT, İM, KF, KFT, MG, MS, RH) **hisāb küni** kıyamet günü (İM)

**hisāblān-** Ar.T. Hesaplanmak, sayılmak (İM)

**hisār** Ar. Kale, hisar (GT) *krş.* hissār

**hiss** Ar. His, duygu (İM) *krş.* es II

**hissār** Ar. Kale (TA) *krş.* hisār

**hişşe** Ar. Pay, hisse (GT)

**hiş** Far. Hiç (DM, TZ) *krş.* eç, heç.

hiç

**hitāb** Ar. Hitap, hitabet (GT, İM)

**hitān** Ar. Sünnet, erkeklik organı (Gİ)

**hoca** Far. Hoca, efendi (DM, Gİ, GT, İH, KF, KFT, TZ) *krş.* hāce

**hōcadaş** Far.T. Aynı efendinin adamları, kulları, kapı yoldaşı (GT)

**hōcalık** Far.T. Hocalık, efendilik (GT)

**hōd** Far. Kendi, bizzat (GT)

**hōd-rāy** Far. Kendi kafasına giden, kendini beğenmiş (GT)

**holuncan** Far. Havlican (CC)

**hōn** Far. Sofra, yemek (GT, İH) *krş.*

hān

**hop** Far. Kötü, hatalı (CC)

**hop-** Çıkmak, kalkmak, yükselmek, yeniden dirilmek (CC) *krş.* qop- (IV)

**hor** Far. Hor, hakir, aşığı (BV, CC, GT, KFT) *krş.* hār

**hor-** Sallanmak, yaylanmak (CC)

**hōra-** Güçsüz, dermansız kalmak, dermansız, hâlsiz olmak (CC)

**horāsāni (I)** Far. Ar. 1. Horasan böl-

gesi (MG) 2. Horasanlı (GT)

**ḥorāsānī** (II) *Far. Ar.* Bir çeşit süngü tutma şekli (MG) **ḥorāsānī kadīm** bir çeşit süngü tutma şekli (MG)

**horata eyle-** Başkasıyla alay etmek, alaya almak (İH)

**ḥorāz** *Far.* (< ḥorūs) Horoz (İM, TZ) *krş.* ḥoroz, ḥorūs

**ḥorezm** *Far.* Harezmi (GT)

**ḥorla-** (I) Horlamak, uykuda burnundan ses çıkarmak (İH, TZ) *krş.* ḥortla-

**ḥorla-** (II) *Far.T.* Aşağılamak, küçük görmek (İM)

**ḥorla-** (III) *Far.T.* Güçsüzleştirmek, zayıflaştırmak (CC)

**ḥorluḡ** *Far.T.* Aşağılık, zillet (GT, İM) *krş.* ḡorluḡ

**ḥorma** *Ar.* Hurma, hurma ağacının yemişi (CC) *krş.* ḥurmā, ḡurma

**ḥormat** *Ar.* Hürmet, saygı (CC) *krş.* ḥürmet

**ḥormatla-***Ar.T.* Hürmet etmek (CC)

**horon** *Yun.* Horon (CC)

**ḥoroz** *Far.* Horoz (BM, CC, DM, İM, TZ) *krş.* ḥorāz, ḥorūs

**ḥortla-** Horlamak, uykuda burnundan ses çıkarmak (İH) *krş.* ḥorla- (I)

**ḥorūs** *Far.* Horoz (TA) *krş.* ḥorāz, ḥoroz

**ḥoryat** *Ar.* < *Yun.* Hoyrat, kaba, muamele bilmez, sokulgan olmayan, vahşî, terbiyesiz (İH, TZ) *krş.* ḥoryat

**hoş** *Far.* Güzel, iyi, hoş, tatlı (BV, CC, DM, Gİ, GT, İH, İM, KF, KK, MG, RH, TZ)

**hoş bol-** iyi olmak, iyileşmek (KK) **hoş kör-** hoş görmek, içi açılmak (TZ) **hoş-āvāz** güzel sesli (GT) **hoş-maḡāl** güzel, tatlı sözlü (GT)

**hoşdaş** *Far.T.* Samimî dost (DM, TZ)

**hoşnūd** *Far.* Rızî, memnun (GT, İM)

**hoşnūdluḡ** *Far.T.* Rızılık, memnuniyet (İM)

**hoşrak** *Far.T.* Güzelce, iyice, hoşça (BV)

**hotar-** Tencereden tabaḡa yemek koymak, boşaltmak (CC) *krş.* ḡotar, ḡotar-

**ḥovan** Arı kovanı (CC) *krş.* ḡovan

**ḥovanlan-** Böbürlenmek, övünmek (CC)

**ḥovar-** Övmek (CC)

**ḥovat** Küçük, ufak (CC)

**ḥovatlan-** *Ar.T.* (< ḡuvvet) Kuvvetlenmek, güçlenmek (CC) *krş.* ḡuvvetlen-

**ḥoyrat** *Ar.* < *Yun.* Hoyrat, kaba, muamele bilmez, sokulgan olmayan, vahşî, terbiyesiz (GT) *krş.* ḥoryat

**ḥoz** Ceviz (CC) *krş.* ḡoz

**ḥöküm** *Ar.* Yargı, hüküm (CC) *krş.* ḡüküm

**ḥökümçî** *Ar.T.* Hâkim, hüküm veren (CC)

**ḥubş** *Ar.* Ayıp, kötülük, çirkinlik (GT)

**ḥubüb** *Ar.* Taneler (KFT)

**ḥucra** *Ar.* Hücre, oda (CC, İM, KFT)

**ḥudde** *Ar.* Atlarda bir hastalık (RH)

**ḥudūd** *Ar.* Hatlar, sınırlar (KFT)

**ḥufye** *Ar.* Gizli (GT)

**ḥuḡka** *Ar.* Hokka (BV)

**ḥuḡne** *Ar.* Şırınga (BV, Gİ, İM, KF, RH)

**ḥul<sup>c</sup>** *Ar.* Ücret vererek karısını boşamak (İM)

**ḥulāşa** *Ar.* Özet, öz (İN)

**ḥulbe** *Ar.* Hububattan olan şey (BV)

**ḥulefā** *Ar.* Halifeler (BV)

**ḥulḡ** *Ar.* Yaratılış, huy (BV, GT, İM)

**ḥulḡüm** *Ar.* Boḡaz, hançere (Gİ, KF)

**hulle** *Ar.* İki parçadan oluşan elbise, cennet elbisesi (Gİ, KF, KFT)

**ḥulū<sup>c</sup>** *Ar.* Nikāh mülkünü kadının ka- bulüne baḡlı olarak ve özel tabirlerden biriy-

le ortadan kaldırmak (KFT)

**hulûklü** *Ar.T.* Yarattılışlı, güzel huy-  
lu (KFT)

**humâr** *Ar.* İçki içtikten sonra gelen  
baş ağrısı (GT)

**humkân** *Ar.* Bir bitki (BV)

**humme** *Ar.* Bir at hastalığı (BV)

**hummiş** *Ar.* Bir bitki (BV)

**hummiye** *Ar.* Bir at hastalığı (BV)

**hummuş** *Ar.* Nohut (BV, KFT) *krş.*

hummas, hummuş

**hums** *Ar.* Beşte bir (Gİ, İM, KF)

**hunân** *Ar.* Mankafalık (BV)

**hunar** *Far.* Hüner, marifet (CC) *krş.*

hüner

**hunnî** *Ar.* Bir bitki (BV)

**hür-1 ĩn** *Ar.* Cennet kızı, huri (İM)

*krş.* hürî

**hürî** *Ar.* Cennet kızı (Gİ, KF) *krş.*

hür-1 ĩn

**hurma** *Ar.* Hurma, hurma ağacının  
yemişi (BV, Gİ, GT, İM, KF, KFT, RH, TA,  
TZ) *krş.* ĥorma, ĥurma

**hurûf** *Ar.* Harfler, sözler (GT, İM)

**huşûmet** *Ar.* Düşmanlık, husumet  
(GT)

**husye** *Ar.* Haya, yumurta, husye (BV,  
İM)

**hüş** *Far.* Fikir, şuur (GT)

**huşûf** *Ar.* Gönül alçaklığı (İM)

**huþbe** *Ar.* Cuma namazında farzdan  
önce hatibin nasihatler içeren konuşması  
(Gİ, GT, İM, İN, KF)

**huv-** Av sürmek, kovalamak (CC)

**huvâceh** *Far.* Ulu, yüce (TA)

**huvala-** Avlanmak, kovalamak, takip  
etmek (CC)

**huvâr** *Ar.* Çılgılık (BV)

**huvâri** *Ar.* Bir bitki (BV)

**huvun** Kavun (CC) *krş.* ĥavun,  
ĥovun

**huya** *Ar.* Atın kulaklarının şişmesi ve

boğazının ağrması (RH)

**huyye** *Ar.* Bir at hastalığı (RH)

**huzâm** *Ar.* Kolan (MG) *krş.* ĥuzâm

**huzme** *Ar.* Demet (BV)

**huzûr** *Ar.* Huzur, yan, kat, nezd (GT,  
İM)

**hücce(t)** *Ar.* Delil (GT, İM, KFT  
MS)

**hüccetleş-** *Ar.T.* Delil getirmek  
(GT)

**hüffet** *Ar.* Temkinsizlik (MG)

**hüküm** *Ar.* Yargı, hüküm (BV, Gİ,  
GT, İM, İN, KF, KFT, MS) *krş.* ĥöküm

**hükmi** *Ar.* İtibarı olan (Gİ, İM, MS)

**hümây** *Far.* Devlet kuşu, hüma (GT,  
İM, MG)

**hüner** *Far.* Hüner, marifet (GT, İH,  
MG, RH, TZ) *krş.* hunar

**hünsâ** *Ar.* Çift cinsiyetli (İM, KFT)

**hür** *Ar.* Hür, bağımsız, özgür (İM, KF,  
KFT)

**hürlik** *Ar.T.* Hürriyet, özgürlük (KFT)  
*krş.* ĥürlik

**hürlik** *Ar.T.* Hürriyet, özgürlük  
(KFT) *krş.* ĥürlik

**hürmet** *Ar.* Hürmet, saygı, itibar  
(Gİ, GT, İM, İN, KF, KFT) *krş.* ĥormat

**hürmetle-** *Ar.T.* Saygı göstermek,  
ikram etmek (İM)

**hürmetsizlik** *Ar.T.* Saygısızlık  
(GT)

**hüsn** *Ar.* Güzellik (BV)

**hüsran** *Ar.* Hüsrân, zarar, ziyan (GT)

**1-** (I) Göndermek (Kİ) *krş.* ıy-(II), ıd-,  
iy- (I)

**1-** (II) Cevherî fiil (İN)

**ıbar** Misk (BM) *krş.* ıpar, ıpar, yıpar

**ıbrağ-** Değiştirmek (BM)

**ıbrık** Ar. Su testisi, ibrik (GT, İM)

**ıçkın-** Kaçmak, sıvışmak (CC)

**ıçkır** Uçkur, kemer, pantolon askısı  
(CC) *krş.* ıçkur

**ıdır-** Gönderilmek, yollanmak (CC)

**ıdış** Giriş (CC)

**ığ** Buğdayın üzerindeki saçak ya da  
kılçık (Kİ)

**ıgla-** Ağlamak (CC, Kİ) *krş.* ağla-(I),  
yağla- (II), ıla-, yıgla-, yıyla- yokla-

**ıglamak** Ağlama (CC)

**ıglat-** Ağlatmak (Kİ)

**ıgna-** Yatıp yuvarlanmak (TA) *krş.*  
ağna- (I), avna-

**ıgray-** Hırlamak, hırıldamak, homur-  
danmak (CC)

**ıh-** (Gemi) nehirde akmak, gitmek  
(CC)

**ıklık** Üç telli, yayla çalınır bir saz  
(İH, TA, TZ) *krş.* oğluk, oluk(II)

**ıkrık** Bitkisiz arazi (BM)

**ıkşa-** Kapı ve benzerinin açılma ve  
kapanmasından ses çıkarmak (Kİ)

**ıl** Yıl (CC) *krş.* cıl, yıl, yıl (III)

**ıla-** Ağlamak (CC) *krş.* ağla- (I), ıgla-,  
yağla- (II), yıgla-, yıyla-, yokla-

**ılan** Yılan (CC, Gİ, KF, KFT, TZ) *krş.*  
yılan, cılan

**ıldırım** Yıldırım (Gİ, KF) *krş.* yaldı-  
rım, yıldırım, yıldırım, yuldırım (I), yuldu-  
rum (I)

**ılı** Sıcak, ılık (Kİ) *krş.* yılı, yılı **ılı şü**  
hamam (TZ) *krş.* ılı şuv, ılı şü, yılı şü. **ılı**  
**şuv** hamam (GT) *krş.* ılı şü, ılı şü, yılı şü

**ılık** Kebap (Kİ)

**ılın-** Bir yana doğru eğilmek (TZ)

**ılr** Katır (TA)

**ılrılı** Katır sahibi, katırı olan (TA)

**ıllı şü** Hamam (TA) *krş.* ılı şü, ılı  
şuv, yılı şü

**ımağ** Sadık, inanılan, güvenilen kişi  
(CC) *krş.* ınak, ınak

**ınak** Sadık, inanılan, güvenilen kişi,  
dost (CC, TA, TZ) *krş.* ımağ, ınak

**ınam** Güvenli (Kİ, MG)

**ınamlı** Sadık, dürüst, güvenilir (CC)

**ınan-** İnanmak, güvenmek (CC, GT,  
İM, MG, MS, TA) *krş.* inan-

**ınanıl-** İnanılmak, güvenilmek  
(KFT) *krş.* inanıl-

**ınanmak** İnanç (CC)

**ınçıkır-** Hıçkırık (TZ)

**ınçıkırık** Hıçkırık (TZ) *krş.* m-  
sıkırık

**ınçka-** İlemek (BV, CC)

**ınçkır-** Gagalamak, gaga vurmak  
(İM)

**ındal-** Hastalanmak, bir fenalığa tu-  
lunmak (İH)

**ındala-** Azarlamak, paylamak (İH)

**ındır** Harman (CC) *krş.* ırdın

**ınır-** İlemek (BM)

**ınra-** İlemek, haykırmak, (Aslan  
için) kükremek (İH)

**ınrık** Zifirî karanlık (İH)

**ınşıkırık** Hıçkırık (TZ) *krş.* ınçkırık

**ıpar** Misk (BM, CC, TZ) *krş.* ıbar,  
ıpar, yıpar

**ır** Şarkı, türkü, makam ile söylenen söz  
(Kİ)

**ıra-** Beşik veya ona benzer bir şeyi  
sallamak (Kİ) *krş.* ırğa-

**ırah** Irak, uzak (CC) *krş.* ırak

**ırahtı** Uzaktan, ıraftan (CC)

**ırah** Irak, uzak (CC, Gİ, KF, KFT)  
*krş.* ırah, ırah

**ırah** Ar. Bilekteki yara (BV)

**ırah-** Uzaklaşmak (CC)

**ırahî** Ar. Terli (BV)

**ıraklı** *Ar.T.* Iraklı, Irak ülkesine mensup olmak (KK)

**ırçı** Türkücü, şarkıcı (CC)

**ırdın** Harman (Kİ) *krş.* ındır

**ırğa-** Beşik veya ona benzer bir şeyi sallamak (Kİ) *k krş.* ıra-

**ırgak** Çengel, balık oltası ve benzeri şeyler (Kİ, TZ) *krş.* ırğık

**ırgakla-** (Yırtıcı hayvan) ısırarak (TZ)

**ırğal-** Sallamak, sallanmak (CC)

**ırğan-** Irgalanmak, sallanmak (TZ)

**ırğat** Amele, rençber, gündelikçi (İH)

**ırğık** Çengel, balık oltası ve benzeri şeyler (BM) *krş.* ırgak

**ırı-** Gönülden uzaklaştırmak, gözden düşürmek (Kİ)

**ırk** Damar (MG)

**ırkıl** Uğursuz (TZ)

**ırkla-** Fal bakmak, gelecek ile ilgili söz söylemek, tahminle sonuç çıkarmak (İH)

**ırktak** Cebbar denilen yıldız (Kİ)

**ırıla-** Şarkı söylemek (CC, Gİ, İM, KF, KFT, Kİ, TA) *krş.* ırıla-

**ırılağucu** Şarkıcı, şarkı söyleyen (KFT) *krş.* ırılaiçi

**ırılaiçi** Şarkıcı, şarkı söyleyen (TA) *krş.* ırılağucu

**ırmak** Nehir, ırmak (BM, İM, KFT, Kİ, TZ) *krş.* ırmağ

**ırşık** Has ekmek (TZ)

**ıs-** Isırmak, dişlemek (İH)

**ısbas** *Far.* (< sipās) Minnet, şükran (İH)

**ısbatan** Gerdeme denilen ve eskiden ilâç yapımında kullanılan bir ot (İH)

**ısı** Isı, sıcak, sıcaklık (MG) *krş.* ıssi, isi, isig, ıssi(I), ıssig, yisi

**ısıd-** Isıtmak (RH) *krş.* ısıt-, isit-

**ısığ** Fayda, yarar, kazanç (DM) *krş.* asiğ, asıh, aşşı, asu, azıh (II), azık (II)

**ısıl-** (Ağzı) ıslatmak, nemlendirmek

(İH)

**ısın-** Isınmak (KFT) *krş.* ısın-, ıssin-

**ısır-** Isırmak, dişlemek (BM, İH, Kİ)

**ısırğak** Küpe (TA) *krş.* ısırğa, ısırağa, sırğa, sızğa

**ısırğa** Küpe, (KFT, TZ) *krş.* ısırğak, ısırağa, sırğa, sızğa

**ısıt-** Isıtmak (RH) *krş.* ısıd-

**ısıtma** Sıtma (TA)

**ışkarlat** *Far.* Bir cins ince bez (CC)

**ışkât** *Ar.* Düşürme (İM)

**ısla-** İslamak (BV, RH, TZ)

**ıslad-** İslatmak (RH) *krş.* ıslat-

**ıslâh** *Ar.* İyi hâle koyma, iyileştirme (BV, Gİ, İM, KF)

**ıslan-** Islanmak (BV, Gİ, İM, KF)

**ıslat-** İslatmak (Gİ, KF) *krş.* ıslad-

**ıslıh** Islık (TZ) **ıslıh vur-** ıslık çalmak (TZ)

**ısmarla-** Sipariş etmek, ısmarlamak (BM, Kİ)

**ıspanak** *Far.* Ispanak (CC)

**ısra (I)** Bir şeyin sonu (Kİ)

**ısra (II)** (Daha) aşağı, ileri, öte (MG)

**ısrağa** Küpe (KK) *krş.* ısırğak, ısırğa, sırğa, sızğa

**ıssi** Sıcak (KF, KFT, TA) *krş.* ısı, isi, isig, ıssi (I), ıssig, yisi

**ıssık** Hararet, nöbet (BM)

**ıştabl** *Ar.* Ahır (BV, KFT)

**ısuz** Issız (KFT)

**ışan** Resim (CC)

**ışan-** Güvenmek, inanmak, tevekkül etmek (CC, TZ) *krş.* ışen-

**ışanmak** İnanç, iman, inanış (CC)

**ışığ** Fayda, yarar, kazanç (BM) *krş.* asiğ, asıh, aşşı, asu, azıh (II), azık (II) isig,

**ışıh** Işık, aydınlık, parlaklık (TZ) *krş.* ışığ

**ışıık** Işık, aydınlık, parlaklık (BM, Kİ, TZ) *krş.* ışıh

## ışım

**ışım** Kılıf, mahfaza (CC)

**ışır-** Alevlendirmek, ateşi canlandırmak (CC)

**ışk** Ar. Aşk (GT)

**ışkın-** Boşanmak, kurtulmak (TZ)

**ışkun** Kivileim (TZ)

**iti** Keskin, sivri (CC) *krş.* iti, itti, yeti (I), yıtı, yiti (II), yitig, yitik

**itlāk** Ar. Salıvermek, serbest bırakmak (İM, İN)

**itla kaz** Bir çeşit kuş (TZ)

**itrib** Turp (DM)

**ıvāz** Ar. Karşılık (Gİ, İM, KFT)

**ıvažen** Ar. Karşılık olarak (KF)

**iy** Harp, savaş (BM)

**iy-** (I) Koklamak, kokmak (CC)

**iy-** (II) Göndermek, salıvermek (CC, MG, TZ) *krş.* ı- (I), id-, iy- (I)

**iyabir-** Göndermek, salıvermek (GT) *krş.* iyebir-

**ıyāl** Ar. Birinin geçindirmek zorunda olduğu kimseler, aile (Gİ, GT, İM, KF) *krş.* 'ayāl

**ıyān** Ar. Açık, aşikâr, belli (GT)

**iyar-** Uydurmak (TZ)

**iyı** Pis koku (CC, GT)

**iyık** Çiğın, omuz (TZ)

**iyıla-** Koklamak (CC) *krş.* yidle-, yile-, yiyle-

**ıylamak** Koku (CC)

**ıymış** Kokan, pis kokulu (CC)

**iyun** Aşiret, kabile (BM)

**iyvan** Kertenkele (BM)

**ızarlı** Kıskaç (CC)

**ızarlık** Kıskaçlık (CC)

**ızğar** Hasis, pinti, kötü huylu (İH)

**ıztıba<sup>c</sup>** Ar. Hacda usulüne uygun olarak ihrama sarınma (İH)

**i** Ey, hey (ünlem edatı) (GT) *krş.* e, ey, iy (I)

**i-** (I) Acele etmek (MG) *krş.* ev- iv-

**i-** (II) Cevheri fiil (GT, İM, İN, KFT, MG, RH) *krş.* er- (IV), ir- (VI)

**ib** İp, iplik (DM) *krş.* ip, yib yıp, yıplık

**ib saracak** ip çıkırtığı (DM)

**‘ibād** Ar. Kullar, abidler (Gİ, KF)

**‘ibādet** Ar. Allah'ın emirlerini yerine getirme (Gİ, GT, KF, MG, MS)

**‘ibāret(I)** Ar. İbare, söyleyiş, sözler (GT)

**‘ibāret (II)** Ar. Bir şeyin aynı (İM)

**‘ibāret (III)** Ar. ...den meydana gelmiş (MS)

**ibçi** Eş, zevce, kadın (GT, MG, TA) *krş.* ebçi, ebşi, epçi, ibşi, ipçi

**iblik** İp, iplik (DM) *krş.* iplik, yiblik, yıplık

**iblis** Ar. İblis, şeytan (GT, İM)

**ibn-i mehāz** Ar. İki yaşındaki deve (İM)

**ibn-i sebil** Ar. Yolcu (İM)

**ibre** (I) Göz yaşı (BV)

**ibre** (II) Halhal yerindeki küçük bir kemik (BV)

**ibrençek** Yay kabzasının iç yanı (İN)

**‘ibret** Ar. Bir olaydan alınan ders (GT, İM, KFT)

**ibrişim** Far. İbrişim, ipek (DM)

**ibşi** Eş, zevce, kadın (KK) *krş.* ebçi, ebşi, epçi, ibçi, ipçi

**ibtidā** (I) Ar. Başlangıç (Gİ, KF)

**ibtidā** (II) Ar. Bir tür süngü tutma şekli (MG) **ibtidā-ı āhar** bir tür süngü tutma şekli (MG)

**ibük** İbibik, çavuş kuşu (İH)

**icābet** Ar. Kabul etme, uyma (GT, İM)

**icār** Ar. Kira (KFT)

**icāre(t)** Ar. Kiralama (Gİ, İM, KF,

KFT)

**icāzet** Ar. İzin, müsaade, icazet (GT)

**icmā<sup>c</sup>** Ar. Bir araya getirme, toplama (İM, KFT) **icmā<sup>c</sup>-ı ümmet** büyük fakihlerin bir konuda fikir birliğine varmaları (İM)

**ictihād** (I) Ar. Çalışma, çabalama, gayret (GT)

**ictihād** (II) Ar. Yorum, hüküm çıkarma, görüş beyan etme (İM, KFT)

**ictimā<sup>c</sup>** Ar. Toplanma, bir araya getirme (İM)

**iç** (I) İç, içeri (BV, CC, Gİ, GT, İM, İN, KF, KFT, MG, MS, RH) **iç ton** iç do-nu, urba (Kİ, TA, TZ) **iç yağı** iç yağı (İM, İN) *krş.* iş yağı

**iç** (II) Konu, husus, saha (İN, RH)

**iç-** İçmek (BV, CC, Gİ, GT, İM, İN, KF, KFT, Kİ, KK, MG, RH, TA, TZ) *krş.* iş- (II)

**içdir-** İçirmek (TZ) *krş.* iştir-

**içegi** (I) Hekim (TZ)

**içegi** (II) Kaburga kemiklerinin içinde bulunan beyazımsı sıvı (İM) *krş.* içegü

**içegü** Kaburga kemiklerinin içinde bulunan beyazımsı sıvı (BV) *krş.* içegi (II)

**içeh** Bağırsak; iç organlar (CC) *krş.* işek (I)

**içeri** İçeri, iç (Gİ, KF, KFT) *krş.* içe-rü, içkeri, içkerü, içre, işeri, işkeri, işkerü

**içerü** İçeri, iç (Gİ, KF, KFT) *krş.* içeri, içkeri, içkerü, içre, işeri, işkeri, iş-kerü

**içgi** Küçüklerin büyüklere hitap ettikleri zaman söyledikleri kelime (Kİ)

**içhur-** Şekerleme yapmak (BM)

**içi** Amca (Kİ) *krş.* eççi

**içiç** İçiş (TZ)

**içik** Kürk veya iç çamaşırı (CC)

**içil-** İçilmek (İM)

**içim** İçim (su), yudum (GT, TZ)

**için** İçin (BV) *krş.* çün, içün, ucun,

uşun, üçün

**İçinde ayt-** Bir şeyin üzerinde düşünüp taşınmak, bir şeye azmetmek (CC)

**İçir-** İçirmek (BV, CC, Gİ, GT, İM, KF, Kİ, KK, TA, TZ) *krş.* içür-, işir-

**İçirgi** Eyer keçesi, yamçı (GT) *krş.* içirki

**İçirki** Eyer keçesi, yamçı (GT) *krş.* içirgi

**İçiş-** (I) Karşı koymak (BM)

**İçiş-** (II) Biriyle birlikte içmek (CC)

**İçkeri** İçeri, iç (BV, CC, Gİ, İN) *krş.* içeri, içerü, içkerü, içre, işeri, işkeri, işkerü

**İçkerü** İçeri, iç (Gİ, İM, İN) *krş.* içeri, içerü, içkeri, içre, işeri, işkeri

**İçki** Keçi (TZ) *krş.* eçki (I), içkü, ikşi (III), işke, işki

**İçkur** Uçkur, kemer, pantolon askısı (Kİ) *krş.* içkır

**İçkü** Keçi (İM) *krş.* eçki (I), içki, ikşi(III), işke, işki

**İçlik** İçlik (TA)

**İçmek** İçecek şey (GT, İM) *krş.* içmek (I)

**İçmeklik** İçme (KFT)

**İçre** İçeri, iç (KFT) *krş.* içeri, içerü, içkeri, içkerü, işeri, işkeri

**İçrih** İç, kalp, yürek (CC)

**İçün** İçin (edat) (KF, KFT, MS, İN) *krş.* çün, için, uçun, uşun, үшін

**İçür-** İçirmek (BV, RH) *krş.* içir-, işir-

**İçürül-** İçirilmek (KF)

**İd-** Yapmak, etmek, eylemek (KFT, MG, MS, RH) *krş.* et-, it-(III)

**İd-** Göndermek, yollamak (İM) *krş.* ı- (I), ıy- (II) , iy- (I)

**İdde(t)** Ar. Dul kalan kadının yeniden evlenebilmek için beklemeye mecbur olduğu süre (GT, İM, KFT)

**İddür-** Ettirmek, yaptırmak (İM, Kİ)

**İdi** (Bugünkü manasında) adet (Kİ)

**İdi** Rab, Allah (İM, Kİ, TZ)

**İdiçi** Yapıcı, edici (KFT)

**İdiçirek** Daha çok yapıcı (KFT)

**İdil-** Yapılmak, edilmek (KFT) *krş.* edil-, etil-, itil-

**İdin-** Edinmek, elde etmek (KFT)

**İdiş-** Birlikte yapmak (KFT)

**İdmân** Ar. İdman, alıştırma (MG, İN)

**İdmânsuz** Ar.T. İdmansız, alıştıрма yapmamış olan (İN)

**İdrak** Ar. İdrak, anlayış (GT)

**İdrâr** Ar. Bir büyük tarafından tayin edilen başış, ihsan, maaş (GT)

**İffet** Ar. İffet, namus (KFT)

**İflah** Ar. İflâh, iyi bir duruma gelme (BV)

**İflas** Ar. İflâs, ticarete batma (GT)

**İflat** Ar. Kement veya bağdan kurtulup kaçma; okun yaydan kurtulması (İN)

**İfrad** Ar. Hac çeşitlerinden biri (İM)

**İftar** Ar. Oruç bozma (Gİ, GT, İM, KF)

**İg (I)** İğ, küçük sivri şey, ip eğirmeye mahsus şiş (DM, TZ) *krş.* ik (I), iy (II)

**İg (II)** Ayıp, kusur (TZ)

**İg-** Eğmek (GT, MG) *krş.* eg-, eñ-

**İgdiş** İğdiş, erkekliği burulmuş hayvan (BV, KFT)

**İge (I)** Akciğer (TA) *krş.* igen (II)

**İge (II)** Eğe, törpü (KFT, MG) *krş.* ege, egev, igeğü, igü, yege

**İge-** Demir yontmak, eğelemek (İM) *krş.* ege-, egele-, igele-

**İgeğü** Eğe (İM) *krş.* ege, egev, ige (II), igü, yege

**İgele-** Eğelemek (KFT, TZ) *krş.* ege-, egele-, ige-

**İgen (I)** Çok fazla, çok (MG) *krş.* iken, inen, inen

**İgen (II)** Akciğer (TA) *krş.* ige (II)

**İgeşle-** (I) Soymak, çıkarmak, yontmak (İH)



**igeşle-** (II) Para bozmak (İH)

**igi** İyi, güzel (TZ) *krş.* edgü, egi, eygi, eygü, eyi, eyü, iygi, izgü

**igil-** Eğilmek, meyletmek (GT, İM, MG) *krş.* egil-, eyil-

**igin** Kürek kemiğinin bulunduğu yer, insanın arka tarafı, sırt (BV, GT, MG) *krş.* egin, eyin, iyin, yigin (I), yin (II)

**igin-** Iklamak, ıgınmak (İH)

**igine** İğne (CC) *krş.* igne, ignü, ine, iyne, yigne, yine (II)

**iginti** Iklamayla gelen şiddetli sancı (İH)

**igir-** (I) İp eğirmek, bükmek (İM) *krş.* egir-, iyir-

**igir-** (II) Tiksinmek (İM) *krş.* yegir-

**igirmi** Yirmi (sayı) Gİ, KF) *krş.* yigirmi

**igış** Terbiye (TA)

**igit-** Yiğit, genç (CC) *krş.* yegit, yigit, yeit, yeyit

**iglen-** Hastalanmak (TZ) *krş.* yiglen-

**igma** Ar. Bayılma (Gİ, KF)

**igne** İğne (BV, DM, İM, KFT, KK, TZ) *krş.* ıgine, ignü, ine, iyne, yigne, yine (II)

**ignü** İğne (Kİ) *krş.* ıgine, igne, ine, iyne, yigne, yine (II)

**igrem** Girdap (GT)

**igren-** İğrenmek, tiksilmek (CC, TZ) *krş.* iren-, yigren-, yiyren-

**igri** Eğri (GT, MG) *krş.* egri (I) **igri**

**yil** Adam düşüren kasırğa gibi yel (İH)

**igü** Ege, törpü (Kİ) *krş.* ege, egev, ige (II), ıgegü, yege

**igür-** Geri çevirmek (Gİ)

**ıhdir** Ar. Yeşil renkli (BV)

**ıhlâş** Ar. Samimiyet, doğruluk (Gİ, İM, KF, MG, MS)

**ıhlilec** Ar. Siyah helile denilen bitki (KFT)

**ıhrâc** Ar. İhraç, dışarı çıkarma, atma

(GT)

**ıhrâm** (I) Ar. Hacıların örtündükleri dikişsiz bürgü (Gİ, İM, KF)

**ıhrâm** (II) Ar. Hac veya umreyi eda etmek için mübah olan şeylerden bazılarında nefsi yasaklamak (KFT)

**ıhsân** Ar. İhsan, bağış (Gİ, GT, İM, KF, MG, MS)

**ıhsân** Ar. İffetli, namuslu (İM)

**ıhsâr** Ar. Kısılma, kısaltma (İM)

**ıhtikâr** Ar. Tüccarın halkın yiyecek ve içecek gibi zorunlu ihtiyaçlarını ucuz ucuz satın alıp fırsat bulunca pahalı satması (İM)

**ıhtilâc** Ar. Segirme, çarpıntı, havale nöbeti (BV)

**ıhtilâf** Ar. Ayrılık, uymayış, uymama (İM, KFT, MG, İN)

**ıhtilâm** Ar. İhtilâm, düş azması (GT)

**ıhtimal** Ar. İhtimal, olabilirlik (Gİ, İM, KF, KFT)

**ıhtirâz** Ar. Sakınma, kaçınma (Gİ, GT, İM, KF, MG)

**ıhtişâr** Ar. İhtisar, kısaltma (GT, İM)

**ıhtiyâc** Ar. İhtiyaç, gerekme (GT, MG)

**ıhtiyâr** Ar. Seçme, tercih (etme), seçilme (BV, Gİ, GT, İM, KF, KFT, MG)

**ıhtiyârî** Ar. Seçime bağlı (İM)

**ıhtiyâf** Ar. İlerisini görerek, düşünerek davranma, tedbirli olma (Gİ, GT, İM, KF, KFT, MG, MS, RH)

**ıhvân-ı şafâ** Ar. Hicri 4. yüzyılın sonlarına doğru Basra'da kurulan, birbirine bağlı insanlardan müteşekkil bir topluluk; geniş manada tarikat kardeşliği (GT)

**ıhyâ** Ar. Taze can verircesine iyilik, lutfetme (KF)

**ıhzim** Ar. Hazım, sindirme (KF)

**ik** (I) İğ, küçük sivri şey, ip eğirmeye mahsus şiş (Kİ) *krş.* ig (I), iy (II)

**ik** (II) Hastalık (Kİ)

**ik-** Ekin ekmek (GT, İM) *krş.* ek- 1

**ik'â (I)** *Ar.* Dizini çöküp makadı üzerine oturma (Gİ, İM)

**ik'â (II)** *Ar.* Vuku buldurma, yaptırma, ettirme (KF)

**ikâb** *Ar.* Eza, cefa, eziyet (Gİ, İM, KF)

**ikâle** *Ar.* Her iki tarafın da isteğiyle alış veriş mukavelesini bozma (KFT)

**ikbâl** *Ar.* İkbâl, talih, baht (GT)

**ikçi** Ekşi, acı (TZ/TZ) *krş.* eḫşi, ekşi, ikşi (I)

**iken** Çok, çok fazla (İH) *krş.* igen (I), inen, iñen (I)

**ikeş-** (I) Dayanmak, bitişmek, eklenmek (İH)

**ikeş-** (II) (Hayvan) hamlamak, şıarmak (İH)

**iki** İki (sayı) Gİ, GT, İM, İN, KF, KFT, KK, MG, MS, RH) *krş.* eki, ekki, ikki, yekki, yiki **iki bile** iki yüzlü kılıç (Kİ) **iki bozat** Dübbüasgar'ın iki yıldızı ki bu yıldızlarla çölde yön bulunur (BM, Kİ) *krş.* ikki bozat

**ikile-** İki yapmak; ikinci kez yapmak (Kİ)

**ikin** Ekin (İM) *krş.* ekin **ikin kargası** ekin kargası (İM)

**ikinçi (I)** İkinci (BV, İN, KFT, Kİ, KK, MG, RH) *krş.* ekinçi (I)

**ikinçi (II)** Çiftçi (GT) *krş.* ekinçi (II)

**ikinçileyin** İkinci olarak (RH)

**ikinçilik** Çiftçilik (İM)

**ikindi** İkinci, ikinci namazı vakti (İM, KF, Kİ, MS) *krş.* ekindi, ikindü, ikindi, yekindü, yıkindü, yikiz II

**ikindü** İkinci, ikinci namazı vakti (Gİ, KF) *krş.* ekindü, ikindü, ikkindi, yekindü, yıkindü, yikiz II

**ikişer** İkişer (RH)

**ikiz** İkiz (KFT) *krş.* egiz, ekizek, ikiz

**ikki** İki (sayı) (BM, GT, TZ) *krş.* eki,

ekki, iki **ikki bozat** Dübbüasgar'ın iki yıldızı ki bu yıldızlarla çölde yön bulunur (TZ) *krş.* iki bozat

**ikkindi** İkinci, ikinci namazı vakti (TZ) *krş.* ekindi, ikindi, ikindü, yekindü, yikindü, yikiz II

**ikkiz** İkiz (TZ) *krş.* egiz, ekizek, ikiz

**iklim** *Ar.* Memleket, diyar (Gİ, GT, İN, KF, KFT)

**iklime** *Ar.* Bakır, gümüş ve altın eritildikten sonra üstünde ve altında kalan köpük (BV)

**ikrâm** *Ar.* İkrâm, sunma (GT, KFT)

**ikrâr (I)** *Ar.* Kararlaştırma (KFT) *krş.* yıḫrâr

**ikrâr (II)** *Ar.* Doğrulama, tasdik, dil ile söyleme, itiraf (CC, GT, İM, MS)

**iksik** Eksik, az (MG) *krş.* efsik, eksik, eksük, emsük, eysik, iksük

**iksil-** Eksilmek, azalmak (Gİ, İM) *krş.* eksil-, iksül-

**iksit-** Eksiltmek, azaltmak (İM, MG) *krş.* eksilid- eksit-, eksükle-, iksüt-

**iksü** Ucu yanmış odun; iyice yanmış ve zehirli gaz çıkaran kömür (İH)

**iksük** Eksik, az (BV, GT, İM, MG) *krş.* efsik, eksik, eksük, emsük, eysik, iksik

**iksüklük** Eksiklik, noksanlık (MG) *krş.* eksiklik, eksüklik, eksüklük

**iksül-** Eksilmek, azalmak (BV, İM) *krş.* eksil-, iksil-

**iksüt-** Eksiltmek, azaltmak (GT, İM) *krş.* eksilid-, eksit-, eksükle-, iksit-

**itsütül-** Eksiltülmek, azaltılmak (İM)

**ikşi (I)** Ekşi, acı (TZ) *krş.* eḫşi, kşi, ikçi

**ikşi (II)** Ekşi yoğurt (TZ)

**ikşi (III)** Keçi (TZ) *krş.* eḫki (I), içki, içkü, işke, işki

**iktisâr** *Ar.* Sözü kısa kesme (Gİ, İM, KF)

**ikti** Evcil, ev hayvanı (CC)

**iktü** Ekin, zahire, darı (İH)

**il** (I) El (organ) (BV, GT, İM, KF, MG, MS, TA, TZ) *krş.* el (I)

**il** (II) İklim (TA)

**il** (III) İl, memleket, şehir (GT, İM, KFT, Kİ, MG) *krş.* el (III) **il ucu** iki hükûmetin sınırdaki memleket arazisi (İH)

**il** (IV) Sulh, barış (BM, Kİ, TA) *krş.* el (IV)

**il** (V) Atın ön ayakları (MG)

**il-** (I) Değmek, dokunmak, ilişmek, tutmak (GT)

**il-** (II) Asmak (Kİ, TZ)

**il-** (III) Sarkmak, eğilmek (CC)

**ilâ** *Ar.* Bir kocanın karısına yaklaşmak için yemin etmesi (KFT)

**ilâc** *Ar.* İlâç, derman (BV, Gİ, GT, İM, KF, RH)

**ilâcsız** *Ar.T.* İlâçsız, dermansız, çaresiz (BV)

**ilâh** *Ar.* Allah (GT)

**ilâhi** *Ar.* "Ey Allahım" anlamında bir söz (MS)

**ilâm** *Ar.* Bildirme (GT)

**ilçek** Elcik, küçük el (İM)

**ilçi** Elçi (Kİ, TA, TZ) *krş.* elçi 1

**ile-** Elemek (BV) *krş.* ele-

**iled-** İletmek, götürmek (KFT) *krş.* ilet-

**ilek** (I) Elek, un vb. elemeye yarayan alet (BV) *krş.* elek, yelek (I)

**ilek** (II) İncir (Kİ)

**ilen-** (I) Biri hakkında kötü söylemek, kötülüğüne dua etmek (BV, İH)

**ilen-** (II) Öfkelenmek (Kİ)

**ilenç** 1. Beddua, kargış (İH) 2. Biri-nin aleyhinde söz söyleme (İH)

**ilengir** Lenger, çapa demiri (TZ) *krş.* lenger, leñer

**ilengiş** Yengeç (TZ) *krş.* tengeç, yengeç, yenkeş

**ileri** İleri, ön taraf (DM, İH, KF) *krş.* ilerü, ilgeri, ilgerü

**ilersik** Uçkur (TZ)

**ilersük** İliştirilmiş, tutturulmuş şey (İH)

**ilerü** İleri, ön taraf (BM, Gİ) *krş.* ileri, ilgeri, ilgerü

**ilet-** İletmek, götürmek (BM, Gİ, İM, KF, KFT, TA, TZ) *krş.* iled- **iletbir-** İletmek, ulaştırmak (TA)

**iley** (I) Ön, yan (BV, Gİ, GT, İM, KF, KFT, RH, TZ)

**iley** (II) Kat, huzur (Gİ, İM, MG)

**iley** (III) Erkek ve kadınların tenasül organı (İM)

**ileyin** Arka (KK)

**ilgeri** İleri, ön taraf (CC, DM, GT, KK, TZ) *krş.* ileri, ilerü, ilgerü

**ilgerü** İleri, ön taraf (BV, DM, Gİ, İH, İM, İN, KF, KFT, Kİ, MG, RH) *krş.* ileri, ilerü, ilgeri

**ilgevür** Raf, sergen (TZ)

**ilgik** Düğme için kumaşa açılan delik, ilik (MG, TZ) *krş.* ilik (I), ilkek, ilkik

**ilgü** Ok nişangâhı (Kİ)

**ilgün** (I) El gün, el âlem (Kİ)

**ilgün** (II) Devlet (Kİ)

**ilhâk** *Ar.* Katılma, katıştırma (İM)

**ilhâm** *Ar.* İlham, esin (Gİ, KFT)

**ilig** Elli (sayı) (İM, MS) *krş.* elig, elli, ellig, illi (I), illig, yelli

**ilik** (I) Düğme için kumaşa açılan delik, ilik (GT, TA, TZ) *krş.* ilgik, ilkek, ilkik

**ilik** (II) Geyik (TA)

**ilik-** Alay etmek, takılmak (CC)

**ilikçi** Gündelikçi (CC)

**ilikle-** İliklemek (TZ)

**ilim** Balık ağı (CC)

**ilin-** (I) 1. Yapışmak, ilinmek, yapışıp kalmak (CC). 2. İlişmek, asılmak (Kİ)

**ilin-** (II) Tutulmak, yakalanmak (GT)

**ilin-** (III) Birbirine girmek (TZ)

**ilin-** (IV) Sorumlu olmak (CC)

**ilindir-** Yapışturmak, takılı kalmak (CC)

**ilişen yıl** Bir önceki yıldan önceki yıl (TA)

**ilitiş-** İlişmek, birbirine girmek (TZ)

**ilk** (I) İlk, önce (BV, GT, İM, KF, TZ)

**ilk** (II) Yaz, yaz mevsimi (CC)

**ilkek** Düğme için kumaşa açılan delik, ilik (TA) *krş.* ilgik, ilik (I), ilki

**ilki** Havan (Kİ)

**ilki** Düğme için kumaşa açılan delik, ilik (Kİ) *krş.* ilgik, ilik (I), ilkek

**ilkü** Hedef, ulaşılmak istenen amaç, nişangâh (İN) *krş.* ilgü, ülkü

**illa** (I) *Ar.* Yalnız, ancak, ...den başka, meğer (CC, GT, KF, KFT, MG, MS)

**illa** (II) *Ar.* Muhakkak (Gİ, İN)

**illes-** Barışmak (TA)

**illet** (I) *Ar.* İlet, hastalık (BV, Gİ, GT, İM, İN, KF, RH)

**illet** (II) *Ar.* Sebep (MG)

**illi** (I) Elli (sayı) (GT, İM) *krş.* elig, elli, ellig, ilig, illig, yelli

**illi** (II) Şehirli, şehirde oturan (İM) *krş.* illik

**illig** Elli (sayı) (MG) *krş.* elig, elli, el- lig, ilig, illi (I), yelli

**illik** Şehirli, şehirde oturan (İM) *krş.* illi (II)

**ilm** *Ar.* İlim, bilgi, bilme (Gİ, GT, İM, İN, KF, KFT, MG) **ilm-i kâmil** tam, mükemmel ilim (İM) **ilm-i riyâzât-ı hayl** at terbiyesi (RH)

**ilmî** *Ar.* İlme ait, ilimle ilgili (Gİ)

**imli** *Ar. T.* İlim sahibi (KK)

**ilşige** Yüksek, yüce (TZ) *krş.* inşike

**ilt-** İletmek, götürmek, ulaştırmak (GT, MG) *krş.* elt-

**ilti** Kadın (TA)

**ilticâ** *Ar.* İltica, sığınma (GT)

**iltifat** *Ar.* Güzel sözle, samimî olarak

okşamak (Gİ, GT, KF)

**il yaz ay** Yaz mevsimi (CC)

**ilzem** *Ar.* Daha lüzumlu, daha gerekli (MG)

**im** (I) Vergi, haraç (BM)

**im** (II) Elbise, don (İH, TA)

**im-** Emmek, süt emmek (TZ) *krş.* em-

**imâm** *Ar.* Namazda kendisine uyulan kimse, din âlimi (BV, Gİ, İM, İN, KF, MS)

**imâm namâzı** imamla birlikte kılınan namaz (İM) **imâm urunu** mihrap (İH)

**imâme** *Ar.* Sarık (İM, KF)

**imâmet** *Ar.* İmamlık, namaz kıldırma (İM)

**imâmetlik** *Ar. T.* İmamlık yapma (İM)

**imâmeyn** *Ar.* Hanefî mezhebinin imamlarından Ebu Yusuf ve Muhammed'e verilen ad (KFT)

**imâmlık** *Ar. T.* İmamlık, namaz kıldırma (Gİ, İM)

**imân** *Ar.* İman, inanma (Gİ, GT, İM, KF, KFT, MS, MS)

**imânsız** *Ar. T.* İnanmayan (İM)

**imâret** *Ar.* Mamur, bayındır (Gİ, GT, İM, KF)

**imâretlik** *Ar. T.* İmaretlik nesne (KFT)

**imçek** Meme (BV, TZ) *krş.* emçek 1

**imdi** Şimdi, derhâl (CC, GT, İM, KFT, Kİ, MG, TA, TZ) *krş.* emdi, indî

**imekle-** Emeklemek (TZ) *krş.* emekle-

**imen-** Utanmak, çekinmek (CC) *krş.* emen-

**imge-** Zorluk çekmek (BV)

**imgek** Eziyet, zahmet (GT, İM, MG) *krş.* emgek

**imgen-** Zahmet etmek, emek çekmek (BV, MG) *krş.* emen-, emgen- (II)

**imget-** (I) Emek verdirmek, çalıştırmak (BV)

**imget-** (II) Zahmete, sıkıntıya sokmak (MG)

**imil-** (I) Durmak, kıvıldamak, bir yere oturmak (İH)

**imil-** (II) Bir işi yapmakta birleşmek (İH)

**imîn** Ar. (< emîn) Emin, kendisine güvenilen, emniyet sahibi, güvenilir (İM, KFT, MG) *krş.* emîn

**imînlik** Ar.T. Eminlik, emniyet, emin olma (İM) *krş.* emînlik

**imkân** Ar. İmkân (GT, MG)

**imle-** Göz kırpmak, gözle işaret çakmak (İH)

**imli-** (I) Gizlenmek, büzülmek (İH)

**imli-** (II) Tevazu göstermek (İH)

**immâ** (I) Ar. Ama, ancak (İM) *krş.* ammâ

**immâ** (II) Ar. Gerekse (KFT)

**imsiri** Mumya (CC)

**imtinâ<sup>c</sup>** (I) Ar. Çekinme, geri durma (İM, KFT)

**imtinâ<sup>c</sup>** (II) Ar. Süngüyü hamleden sonra geri çekme (MG)

**imtinâ<sup>c</sup>** (III) Ar. Atı geriye döndürme (MG)

**imtişâl** Ar. Emre uyma (MG)

**in** (I) İn, mağara, hayvan yuvası (BM, CC, GT, İM, Kİ, TA, TZ) *krş.* inegü

**in** (II) Çukur (İH)

**in** (III) Koyun kulağının dilimi (Kİ)

**in** (IV) En (KFT, Kİ, MG) *krş.* en, in

**in** En (GT, İM) *krş.* en, in (IV)

**in-** (I) 1. İnlemek (BM, BV, Gİ, GT, İM, İN, KF, TA, RH) *krş.* en-, yin- III 2. Konaklamak (İM)

**in-** (II) Eğilmek (İM)

**in-** (III) Akmak, gelmek (İM)

**in-** (IV) Nazil olmak (İM)

**inâbet** Ar. Günahlara tövbe edip Allah'a yönelme (GT)

**inak** Sadık, inanılan, güvenilen kişi

(İH) *krş.* mağ, inak

**in<sup>c</sup>âm** Ar. Nimet verme, iyilik etme, lütuf (Gİ, GT, İM)

**inân** Ar. Dizgin (GT)

**inan-** İnanmak, güvenmek (Gİ, Kİ, KFT, TZ) *krş.* inan-

**inanç** Düzenlik, emniyet, güvenç (TZ)

**inançlı** Kendisine güvenilen, inanılan (BV)

**inanıl-** İnanılmak, güvenilmek (KFT) *krş.* inanıl-

**inâyet** Ar. Himmet, gayret, lütuf, yardım (GT, KFT)

**incil** Ar. İncil (GT, İM, KFT)

**incir** Far. İncir (BV, CC, DM, İM, KFT, KK, TA, TZ)

**inçe** (I) İnce (İN, MG, RH) *krş.* inçke, yeniçke, yenişke, yinçe, yinçge, yinçke

**inçe** (II) Böyle, böylece (BV)

**inçi** İnci (DM, GT, KK, TZ) *krş.* inçü, yençü, yinçü

**inçid-** İncitmek (Gİ, KF, KFT, MS) *krş.* inçit-

**inçikelik** İncelik (KFT) *krş.* inçekelik

**inçin-** İncinmek (GT, KFT, RH)

**inçit-** İncitmek (DM, GT, İM, KF, TZ) *krş.* inçid-

**inçke** İnce (BV, CC, MG, RH) *krş.* inçe (I), yeniçke, yenişke, yinçe, yinçge, yinçi, yinçke

**inçkelep** Kıldan ince (CC)

**inçkelük** İncelik (RH) *krş.* inçkelik

**inçü** İnci (CC, Gİ, GT, KF, KFT, Kİ) *krş.* inçi, yençü, yinçü

**inçüci** İncici (KFT)

**inçük** Diz kapağı ile topuk arası, bunun topuğa yakın olan kısmı, incik kemiği (İN) *krş.* yinçik, yinçük, yünçük

**inde-** Çağırarak, seslemek (GT) *krş.*

ünde-, ünle-

**indi** Şimdi, derhâl (Kİ) *krş.* emdi, imdi

**indir** Buğday, döğme (İM)

**indir-** İndirmek (Gİ, İM, KF, TZ) *krş.*

endir-, endür- indür- (I)

**indür-** (I) İndirmek *krş.* endir-, endür-, indir-

**indür-** (II) Vurmak (GT)

**indür-** (III) Başını eğmek (Gİ, İM)

**indüril-** İndirilmek (Gİ, İM) *krş.* indürül-

**indürül-** İndirilmek (İM) *krş.* indürül-

**ine** İğne (Kİ) *krş.* igine, igne, ignü, iyne

**ine-** Hayvanların taşak yumurtasını çıkartmak, burmak (Kİ) *krş.* ene-

**inegü** İn, mağara (BV) *krş.* in (I)

**inek** (I) İnek (BM, CC, DM, KK, TA, TZ)

**inek** (II) Husye, taşak yumurtası (BV) *krş.* inek (I), enek (III)

**inek** (III) İnilecek yer, yurt (TZ)

**inek** (I) Husye, taşak yumurtası (BV) *krş.* inek (II), enek (III)

**inek** (II) Avurt, çene (GT, İM) *krş.* enek(I), eñeg, eñek

**inen** Çok, en, pek (İH) *krş.* igen (I), iken, inen I

**inen-** Enenmek, iğdiş edilmek (Kİ)

**inen** (I) Çok, en, pek (BV, GT, İM, İN, RH) *krş.* igen, iken, inen

**inen** (II) Kolay (MG)

**inen** (III) Dişi deve (TA) *krş.* inen teve **inen teve** dişi deve (TZ) *krş.* inen (III)

**infi'al** Ar. Teessür, gücenme (GT)

**ingebe** Çukur, derinlik (İH)

**ini** Erkek torun (CC)

**inilde-** İnlemek, ahlayıp vahlamak (İM) *krş.* inle-

**inildü** İnilti, ses (MG)

**inim** Büyüğün küçüğe hitap ettiği zaman söylediği kelime (Kİ)

**inin-** İnilmek (TZ)

**inirçik** Deve hörgücü (İH)

**iniş** İniş, yokuşun zıddı (İM, TA, TZ) *krş.* eneş, eniş

**inkâ** Ar. Temiz (KF)

**inkâr** Ar. İnkâr, inanmama, reddetme (GT, İM, KFT, MS)

**inkılâb** Ar. Değiştirme (BV, İN)

**inkıtâ** Ar. Kesinti (BV)

**inle-** İnlemek (Kİ, TZ) *krş.* inilde-

**inlü** Enli (KFT, KK)

**innâ enzelnâ(hu)** Ar. Kadr suresi (Gİ, KF, MS)

**innâ fetahnâ** Ar. Fetih suresi (KF)

**innin** Ar. Erkeklik organı kalkmayan kişi (KFT)

**inşâf** Ar. Merhamete, vicdana dayanan adalet (Gİ, GT, İM, KF)

**insân** Ar. İnsan (GT)

**inse** Ense (İM, MG) *krş.* ense, eñse

**insek** Uzak (RH)

**insüz** Ensiz (KFT)

**inşâ** Ar. Güzel yazma, edebiyat (yapma) (GT)

**inşâallah** Ar. "Allah dilerse, nasip ederse" anlamında bir cümle (GT, İM, MG)

**inşâallahu te'âlâ** Ar. "Yüce Allah dilerse, nasip ederse" anlamında bir cümle (İN, RH)

**inşike** Yüksek (KK) *krş.* ilşige

**intifâ** Ar. Faydalanma (KFT, MG)

**intiâ** Ar. Nihayet bulma, sona erme (Gİ, KF)

**intikâl** Ar. Bir yerden bir yere göçme (BV, İM)

**intikâm** Ar. İntikam, öç (GT)

**intisâb** Ar. Bir yere, bir kimseye ait olma, maiyetine girmek, bağlanmak (İN)

**intişar** Ar. Ayrılma, üreme (BV)

**ip** İp (CC, KFT, Kİ) *krş.* ib, yib, yip

**ipar** Misk (Kİ) *krş.* ıpar, ipar, yıpar

**ipçi** Eş, zevce, kadın (TZ) *krş.* ebçi, ebşi, epçi, ibçi, ibşi

**ipek** İpek (CC) *krş.* yibek, yipek

**ipkin** Menekşe (CC)

**iplik** İplik (KFT) *krş.* iblik, yiblik, yiplik

**ipren-** (I) Tat almak (TZ)

**ipren-** (II) İyi olmak (TZ)

**ir** (I) Er, erkek, adam (GT, İM) *krş.* er

**ir karındaş** erkek kardeş (İM)

**ir** (II) Koca, zevce (GT)

**ir-** (I) Erişmek, ulaşmak, kavuşmak (KF, Kİ, MG) *krş.* e-, er- (I)

**ir-** (II) Sıkılmak (Kİ)

**ir-** (III) Sormak, anlamak (TA)

**ir-** (IV) Ayırmak (Kİ)

**ir-** (V) Erimek (TZ)

**ir-** (VI) Cevheri fiil, imek (BV, GT, İM, İN, MG) *krş.* er- (IV), İ- (II)

**irâdet** Ar. İrade, arzu, ihtiyar (GT)

**irâz** Ar. Yüz çevirme, başka tarafa dönme (Gİ, KF)

**irçel** Erkek isteyen kadın, fahişe (İH)

**irde-** (I) Araştırmak, didikleme, yoklamak (İH)

**irde-** (II) İstemek (KK) *krş.* isde-, iste-, izde-(I), izde-

**irdem** Erdem, fazilet ve meziyet (GT, TZ) *krş.* erdem

**iren** Er, yiğit, erkek (GT, İM) *krş.* eren

**iren-** İğrenmek, tiksilmek (TZ) *krş.* igren-, yigren-, yiyren-

**irençli** Puşt (TZ)

**irgeç** Arap kadınlarının takındıkları bir çeşit boncuk (İH)

**irhâ** Ar. Aşağı salıverme, sarkıtma (Gİ, KF)

**iri** (I) Sert (TA)

**iri** (II) İri, kaba (BV, TZ) *krş.* irig

**iri-** Erimek (BV, CC, İM) *krş.* eri- 1, ir- (V)

**irig** İri, kaba (TZ / BV, TZ) *krş.* iri (II)

**irik** (I) Katı, eski olan şey (BV)

**irik** (II) Erik (TZ) *krş.* erik (I), erük

**irik** (III) Eğrilmiş (TZ) *krş.* egrik

**irik-** (I) Toplamak, dolmak (BV, TZ)

**irik-** (II) Alt üst olmak (İH)

**irik-** (III) Bıkmak, usanmak, nefret etmek (MG)

**irik-** (IV) İçi daralmak, sızlamak (TZ)

**irik-** (V) 1. (Hayvan) kuvvetli, şen, diñç olmak (İH) 2. (Hayvan) korkup arkırı hareket etmek (İH)

**irikinçe** Mühlet (TZ) *krş.* irkinçe

**iriklen-** Dolmak, toplamak (BV)

**irilmek** Sıkıntı, gam (TA)

**iril-** Çekilmek, bertaraf olmak (Kİ)

**irimçik** Kesilmiş, bozulmuş süt (TZ)

**irin** (I) Dudak (BV, TZ) *krş.* erin (II)

**irin** (II) İrin, cerahat (BV, Gİ, KF, Kİ, KK, MS, TZ) *krş.* iriñ

**iriñ** İrin, cerahat (BV, İM) *krş.* irin (II)

**irin-** Erinmek, tembelleşmek, vücuda yorgunluk çökmek, bıkmak, usanmak (İH, TZ)

**irinçek** Tembel (TZ) *krş.* erinçek

**irinli** İrinli, cerahatlı (BV)

**iriş-** (I) Erişmek, ulaşmak (GT, İM, İN, MG) *krş.* eriş- (I), iriş-

**iriş-** (II) Sonuca varmak (İM)

**irişdür-** Eriştirmek, ulaştırmak (RH) *krş.* erişdür-, iriştür-

**iriştür-** Eriştirmek, ulaştırmak (İM) *krş.* erişdür-, iriştür-

**irit-** Eritmek (BV) *krş.* erid-, erit-

**irk** (I) Yiğilmiş, birikmiş, yiğın (İH)

**irk** (II) Kuvvet, kudret, güç (GT) *krş.* erk (I)

**irk-** (I) İrkmek (Kİ)

**irk-** (II) Toplamak (Kİ)

**irkeç** Erkek keçi (BM) *krş.* erkeç

**irkek** 1. Erkek (BV, Gİ, KF, KFT, RH, TZ) *krş.* erkek 2. Her canlının erkeği (KK)

**irkel-** Toplanmak, biriktirmek (İH)

**irken** Erken, tam zamanında, o anda, hemen (İH)

**irkil-** Toplanılmak (Kİ)

**irkinçe** Mühlet (TZ) *krş.* irikinçe

**irklen-** Bir şeyin sahibi olmak, başı olmak (İH)

**irlik** Erkeklik, mertlik, yiğitlik (GT) *krş.* erlik **irlik şufı** meni, döl suyu (İM) *krş.* irlik şuvı **irlik şuvı** meni, döl suyu (İM) *krş.* irlik şufı

**irmeni** *Ar.* Ermeni (İM)

**irmik** İrmik (İH) **irmik ekmegi**

irmik unundan yapılan ekmek (İH)

**irsek** Erkeğe düşkün kadın, fahişe (TZ) *krş.* eresik, ersek, ersik, ersük, hersek

**irşek** Matkap (TA)

**irte** (I) Yarın, ertesi gün (BM, GT, KF, Kİ, TA) *krş.* erte (III),

**irte** (II) Sonra (BV, Gİ, GT)

**irte** (III) Seher vakti, sabah vakti (İM, KFT, MS, TA, TZ) *krş.* erte (IV)

**irtele-** Sabahlamak (İM)

**irtesi** (I) Ertesi gün, yarın (İM)

**irtesi** (II) Bir sonraki (KF)

**irtess** *Ar.* Eğlenme, oyalanma (İM)

**irtî'ad** *Ar.* Okçulukta oku titretme (İN)

**irtifa**<sup>c</sup> *Ar.* Yükseklik (GT)

**irtihâş** *Ar.* Toynakları birbirinden uzak olan at (BV)

**irüş-** Erişmek (İM) *krş.* eriş- (I), iriş- (I)

**is-** (Rüzgâr) esmek (GT, İM) *krş.* es-

**İsâ** *Ar.* İsa peygamber (GT, KF)

**isâbet** *Ar.* Rast gelme, doğruca gidip

erişme (Gİ, KF)

**isâr** *Ar.* İyilik için mal dağıtmak, cömertlik (GT)

**isbât** *Ar.* Kanıtlama, delil göstererek doğruya çıkartma (İM, KFT)

**isde-** İstemek, aramak, araştırmak (Gİ) *krş.* irde- (II), iste-, izle-, izde- (I), yizde-

**iseb** Gelin çeyizi (CC)

**isfîzâc** *Ar.* Bir bitki (BV)

**isi** Isı, sıcak, sıcaklık (CC, İM, Kİ) *krş.* ısı, ıssı, isig, issi (I), ıssig, yisi

**isi-** Isınmak (Kİ, TZ)

**isig** Isı, sıcak, sıcaklık (İM) *krş.* ısı, ıssı, isi, ıssı (I), ıssig, yisi

**isin-** Isınmak (İM, TZ) *krş.* ısın-, isin-

**isit-** Isıtmak (BV) *krş.* ısıd-, ısıt-

**isittir-** Isıttırmak (Kİ)

**iske-** (I) Koklamak (KK) *krş.* isken-

**iske-** (II) Tiksilmek, nefret etmek (RH)

**isken-** Koklamak (RH) *krş.* iske- (I)

**iski** Eski, yeni olmayan (BV, GT, İM, MG) *krş.* eski

**iski-** Eskimek (BV/BV) *krş.* eski-, eskir-, iskü-

**iskü-** Eskimek (BV/BV) *krş.* eski-, eskir-, iski-

**islâm** *Ar.* İslâm dini (Gİ, GT, İM, KF, KFT, MS)

**ism** *Ar.* İsim, ad (Gİ, GT)

**ism** *Ar.* Suç, günah (KF)

**işmet** (I) *Ar.* Haramdan kaçınma (İM)

**işmet** (II) *Ar.* Günahsızlık, masumluk (Gİ, KF)

**isne** Üstünde, üzerinde (BM)

**isne-** Esnemek (Gİ, İM, KF, KK) *krş.* esne-

**işneyn** *Ar.* Pazartesi (İM)

**isrâf** *Ar.* İsrâf, gereksiz harcama (Gİ,



GT, İM, KF, KFT)

**isrâ'îl** *Ar.* Büyük meleklerden İsrailin (CC)

**isre** Uzak (TA)

**isresi** Ondan en uzağı (TA)

**isrû-** Sarhoş olmak (GT) *krş.* esir-, esri-, esrû-

**isrûk** Sarhoş (GT) *krş.* esirik, esrik, esrûk

**isrût-** Sarhoş etmek (GT) *krş.* esrid-

**issi** (I) Sıcak, sıcaklık (BM, BV, CC, DM, GT, İH, TA, RH, TZ) *krş.* ısı, ıssı, isi, isig issig **issi şü** hamam (TA)

**issi** (II) Sahip, malik (Gİ)

**issig** Isı, sıcak, sıcaklık (BV) *krş.* ısı, ıssı, isi, isig, issi (I), yisi

**issilik** (I) Sıcaklık (CC)

**issilik** (II) Sıtma nöbeti (BM, Kİ)

**issilik** (III) Hiddet (CC)

**issin-** Isınmak (CC) *krş.* ısın-, isin-

**issirek** Çok sıcak (BV)

**ista'mel** *Ar.* Kullanma (KF)

**iste-** İstemek, aramak, araştırmak (BM, GT, İM, KF, KK, MG) *krş.* isde-, izde-(I), irde-(II), izle-, yizde-

**istebrağ** *Ar.* Sırma ile işlenmiş bir çeşit kaba kumaş (Gİ, KF)

**isti'âze** *Ar.* Sığınma (İM)

**istibrâ** *Ar.* Küçük abdestten sonra akıntıyı tam temizleme (Gİ, İM, KF, MS)

**isti'dâd** *Ar.* İstidat, kabiliyet (GT)

**istidlâl** *Ar.* Bir delile dayanarak bir sonuç çıkarma (İM)

**istifhâm** *Ar.* Sorma, öğrenmek için sorma (İM)

**istiftâh** *Ar.* Başlama, açma (Gİ, İM, KF)

**istiğfâr** *Ar.* Tevbe etme, Allah'tan bağışlanmasını isteme (Gİ, GT, İM, KF, MS)

**istiḥâre** *Ar.* 1. Bir işin hayırlı olup olmayacağını anlamak için abdest alıp uykuyla dalma (Gİ, İM) 2. Hayırlı olmayı dileme,

isteme (KF)

**istiḥâza** (I) *Ar.* Aybaşılı kadın (Gİ, İM)

**istiḥâza** (II) *Ar.* Özür, kusur (KF)

**istiḥfâf** *Ar.* Önem vermeme (Gİ, KF)

**istiḥsân** *Ar.* Beğenme, güzel sayma (Gİ, İM, KF)

**istiḥsân** *Ar.* Gizli kıyas (KFT)

**istilâd** *Ar.* Cariyenin çocuğunu nesebine dâhil etme (KFT)

**istilâm** *Ar.* El ile dokunup öpme (İM)

**isti'mâl** *Ar.* Kullanma (BV, Gİ, İM, KF, KFT, MG)

**istincâ** *Ar.* Pislikten temizlenme (Gİ, İM, KF, KFT, MS)

**istindâc** *Ar.* Bir bitki (BV)

**istinkâ** *Ar.* Temiz olmayı isteme (Gİ, İM, KF, MS)

**istirâhe** *Ar.* İstirahat (BV)

**istiskâ** *Ar.* Su isteme, susama (BV, Gİ, KF)

**istiṭâ'at** *Ar.* Kudret, iktidar (GT)

**ısyân** *Ar.* İsyân, asilik (GT)

**iş** (I) İş (BM, BV, CC, DM, Gİ, GT, İM, KF, KFT, Kİ, MG, MS, TA, TZ) *krş.* eş (I), yeş

**iş** (II) Eş, dost, arkadaş (BM, GT) *krş.* eş (II)

**iş** (III) Olay, hadise (Kİ)

**iş** (IV) İkisinden biri (BM)

**iş** (V) Şey, nesne (CC)

**iş** (VI) Eser (CC)

**iş-** (I) Eşmek, kazmak (İM)

**iş-** (II) İçmek (DM, KK, TZ) *krş.* iç-

**ıṣâ** *Ar.* 1. Akşam namazından yatsı namazına kadar olan süre (BV, KF) 2. Akşam veya yatsı namazı (Gİ, GT, KFT)

**iş'âr** *Ar.* Haber verme (İM)

**işâret** (I) *Ar.* İşaret, iz, belirti (GT, İM, KF, MG, MS)

**işâret** (II) *Ar.* Gösterme (Gİ, KFT)

**işbu** Bu, işte bu (KFT, İN) *krş.* uşbu

**işbunda** İşte, işte burada (İH)

**işçi** İşçi, amele (CC, DM, KFT)

**işe-** İşemek, bevletmek (MS) *krş.* yeş-

**işegi** İçerik, muhteva (TZ)

**işek** (I) Bağırsak, iç organlar (KK)

*krş.* içeh

**işek** (II) Eşek (BV, GT, İM) *krş.*

eçek, eşek, yeşek **işek çiçeği** mantı çiçeği veya yabancı hatmi çiçeği (İH)

**işen-** Güvenmek, inanmak, tevekkül etmek (İM) *krş.* işan-

**işeri** İçeri, iç taraf (TZ) *krş.* içeri, içerü, içkeri, içkerü, içre, işkeri, işkerü

**işid-** İşitmek, duymak (Gİ, KFT) *krş.* eşit-, işit-, yeşit-

**ışiddür-** İştirmek, duyurmak (KF, KFT) *krş.* eşittir-, işittir-, işittür-

**ışidil-** Dikkate alınmak, itibar edilmek (KFT)

**ışik** Eşik, kapı (GT, İM, KFT, Kİ, KK, MS, TA, TZ) *krş.* eşik

**ışim** İç donu (Kİ, TA) *krş.* yişim

**ışir-** İçirmek (KK) *krş.* içir-, içür-

**ışit-** İşitmek, duymak (BM, BV, CC, Gİ, GT, İM, KF, Kİ, KK, MS, TA, TZ) *krş.* eşit-, işid-, yeşit-

**ışitil-** Duyulmak, işitilmek (İM, MG)

**ışitin-** İşitilmek, duyulmak (İM)

**ışittir-** İştirmek, duyurmak (Kİ) *krş.* eşittir-, ışiddür-

**ışke** Keçi (TZ / TZ) *krş.* eçki, ikşi (III), içki, içkü, işki **ışke münüzü** keçi boynuzu denilen yemiş (TZ)

**ışker** *Far.* Aşikâr, açık, belli (KFT) *krş.* aşikâre, aşkâre, aşikâr, eşkere

**ışkeri** İçeri, iç (DM, TZ) *krş.* içeri, içerü, içkeri, içkerü, içre, işeri

**ışki** Keçi (TZ) *krş.* eçki, içke, ikçi (III), işke

**ışkik** (I) Kayık küreği (Kİ)

**ışkik** (II) Kova (TZ)

**ışkun** Hoş kokulu bir ot (Kİ)

**iş küç** Gerek, ihtiyaç (DM)

**işle-** (I) İşlemek, yapmak, uğraşmak (BV, DM, Gİ, GT, İM, KF, KFT, MG, MS TA)

**işle-** (II) İmal etmek (İN, RH)

**ışled-** Yaptırmak, birisini çalıştırmak (KFT) *krş.* işlet- (I)

**ışlegen** İşleyen, çalışkan (TZ)

**ışlemek** İşleme, faaliyet (CC)

**ışlen-** (I) İşlenmek, nakşedilmek (Gİ, İM)

**ışlen-** (II) İşlenmek, yapılmak (KF, MG)

**ışlet-** (I) Yaptırmak, birisini çalıştırmak (GT, TA) *krş.* işled-

**ışlet-** (II) İşletmek, naksettirmek (İM)

**ışmek** (I) İçilecek şey (DM, KK) *krş.* içmek

**ışmek** (II) Eritilmiş şeker şerbeti (KK)

**ışret** *Ar.* İşret, içki içme (GT)

**ıştığal** *Ar.* Uğraşma, meşgul olma (İM)

**ıştir-** İçirmek (DM) *krş.* içdir-

**ış yağı** İç yağı (DM) *krş.* iç yağı

**it** (I) Köpek, it (BM, CC, DM, GT, İM, KFT, Kİ, KK, MG, RH, TA) **it balığı** kurbağa yavrusu (İH) **it burnu** yabancı gül

(İH) **it çıpçukı** serçeye benzeyen bir kuş (İM)

**it** (II) Et (BV, GT, İM, MG) *krş.* et

**it** (III) Ağacın kabuğu ile özü arasındaki kısım (MG)

**it-** (I) Telef etmek, öldürmek (BM)

**it-** (II) İtmek, iteklemek (GT, Kİ, MG)

**it-** (III) Yapmak, etmek, eylemek (BV, CC, Gİ, GT, İN, KF, MG, MS, RH, TZ) *krş.* et-, id-

**itâb** *Ar.* Tekdir, azarlama (Gİ, GT, KF)

**itebir-** İtüvermek, iteklemek (TZ)

**itek** Etek (GT, İM, MG) *krş.* etek (II), yetek

**iti** Keskin (GT, KFT, MG) *krş.* itti, yeti (I), yiti (II), yitig, yitik (I)

**itibār** *Ar.* Değer verme, saygı gösterme (Gİ, GT, İM, KF, KFT)

**itīcār** *Ar.* Kiraya verme (İM)

**itidāl** *Ar.* İtidal, temkinli hareket etme (GT)

**itikād** *Ar.* İnanma, gönülden tasdik ederek inanma (Gİ, GT, İM, KF, KFT, MG)

**itikāf** *Ar.* Bir yere kapanıp ibadetle vakit geçirme (Gİ, İM, KF)

**itil-** Yapılmak, edilmek (İM) *krş.* edil-, etil- idil-

**itimād** *Ar.* Güven, itimat (BV, GT, İM, İN, MG)

**itinān** *Ar.* İnsanın önüne durma (KF)

**itirāf** *Ar.* İtiraf, suçunu veya yerinde olmayan bir hareketini saklamaktan vazgeçip söyleme, hakkı teslim etme (GT)

**itirāz** *Ar.* Bir fikri, bir hükmü kabul etmeyip çürütmeye kalkışmak (GT)

**itlen-** Kaybolmak (CC)

**itlet-** Kaybetmek (GT)

**itlik** Etlik (BV)

**itlü** Etli (BV) *krş.* etlü

**itme** İdman yaptırma, alıştırma (CC)

**itmek** Ekmek (GT) *krş.* etmek, ötmek

**itmele-** Egzersiz yapmak (CC)

**itsiz** Etsiz (BV)

**itti** Keskin (GT) *krş.* iti, yeti (I), yiti (II), yitig, yitik (I)

**ittifāk** *Ar.* (I) İttifak, sözleşme, birleşme (Gİ, GT, İM, İN, KF, KFT, MS)

**ittifāk** *Ar.* (II) Tesadüf, tesadüfle olan şey (GT)

**itük** (I) Mesh, çizme (MG) *krş.* edük, etik, etük

**itük** (II) Köpek yavrusu (TA)

**iv** Ev (BV, CC, GT, TA) *krş.* ev, öv,

öy, yev **iv başı** baca, dam (İM)

**iv-** Acele etmek (BM, İM, TA) *krş.* ev-, i- (I)

**ivdeş** Eş, zevce, hanım (GT, İM, TA) *krş.* evdeş, evdaş

**ivlen-** Evlenmek (İM) *krş.* evlen-, öylen-

**ivlendür-** Evlendirmek (İM) *krş.* evlendir-, öylendir-

**ivleş** Eş, koca (İM)

**ivril** *Ar.* (< erbil) Mezopotamya'da Erbil şehri (BM)

**iy** (I) Ey, hey (edat) (GT, İM, MG) *krş.* e, ey, i

**iy** (II) İğ, küçük sivri şey, ip eyirmeğe mahsus şiş (CC) *krş.* ig (I), ik(I)

**iy-** (I) Göndermek, yollamak (İM, KFT) *krş.* ı- (I), ığ-, ıy- (II)

**iy-** (II) Eğirmek (TZ)

**ie** Sahip, malik (BV, GT, İM, MG, TZ) *krş.* eye

**ieybir-** Göndermek, yollamak (İM) *krş.* iyabir-

**ieyğü** Omurga, eye kemiği (BV) *krş.* eyeg, eyegü

**eyer** Eyer (BV, GT, İM, MG) *krş.* eger (I), egir (I), eyer, izer

**eyerle-** At vb. eyerlemek (BV, İM) *krş.* eyerle-

**eyerlet-** Eyerletmek (MG)

**ieyz** Sivrisinek (TZ) *krş.* üvez (I), üyez, üyüz

**iygülik** İyilik (CC) *krş.* edgüyük, egi-lik, eygüyük, eygüyük, izgüyük

**iyid-** Söylemek, konuşmak (KFT) *krş.* ay-ayd-, ayıt-, ayt- (I), eyid-, eyit-, eyt-

**iyikle-** Kınamak, ayıplamak (TZ)

**iyil-** Gönderilmek (İM)

**iyin** Arka, sırt (Kİ) *krş.* egin, eyin, igin, yigin (I), yin (II)

**iyir-** Eğirmek (İM, TZ) *krş.* egir-, igir- (I)

**iyiske-** Koklamak (TZ) *krş.* yeske-,  
yiske-

**iyiz** Kaşıkçı kuşu (BM)

**iy kayın** Çene kemiği (CC)

**iyile-** Deriyi terbiye etmek (İM) *krş.*  
eyle- (I)

**iyilen- (I)** Deri terbiye edilmek (İM)

*krş.* eylen- (III)

**iyilen- (II)** Kokmak, bozulmak (İH)

**iyülü** Evli, ev sahibi (TA) *krş.* evlü(II)

**iyne** İğne (TZ) *krş.* ıgıne, ıgne, ıgnü,  
ine, yigne, yine (I)

**iyr** O sırada, o esnada (TZ)

**iz (I)** İz, belirti (BV, CC, İH, Kİ, MG,  
TZ)

**iz (II)** Bir kimsenin eseri, telifi (İH)

**iz- (I)** Ezmek (BV) *krş.* ez- (I)

**iz- (II)** Erimek, eritmek (TZ) *krş.* ez-  
(II)

**izâfet** *Ar.* İki şey arasındaki bağ, ilgi  
(Gİ, KF)

**izâle** *Ar.* Giderme (Gİ)

**izan** Zarar, ziyan (CC)

**izâr** *Ar.* Peştemal (Gİ, İM, KF, KFT)

**izârlan-** *Ar.T.* Peştemal takınmak  
(İM)

**izâz** *Ar.* Ağırılama (GT)

**izba** *Rus.* İzbe, izbe oda (CC)

**izde- (I)** İstemek, aramak, araştırmak  
(CC, Gİ, GT, İN, KF, KFT, Kİ, KK, MG,  
MS, RH, TA) *krş.* isde- iste-, izle-yizde-

**izde- (II)** Denemek, uğraşmak (CC)

**izden-** İstenmek (KFT)

**izdiḥām** *Ar.* Yığılma, birikme, izdi-  
ham (GT)

**izer** Eyer (MG) *krş.* eger (I), egir (I),  
eyer, iyer

**izgü** İyi, güzel (BV) *krş.* edgü, egi,  
eygi, eygü, eyi, eyü, igi

**izgülük** İyilik (BV) *krş.* edgülük,  
egilik, eygülik, eygülük, iygilik

**izhâr** *Ar.* Ortaya çıkmak, ortaya çı-

karmak (Gİ, İM, KF)

**izil-** Ezilmek (BV)

**izin** Bir bitki (BV)

**izit** Şeytan (TA)

**izle-** İrdelemek, istemek, araştırmak  
(İM, TZ) *krş.* isde-, iste- izde- (I)

**izletil-** İstenilmek (İM)

**izlik** Ayağa giyilen bir tür papuç (Kİ,  
TA)

**izn** *Ar.* İzin, müsaade (Gİ, İM, KF)

**izz** *Ar.* İzzet, şeref, itibar (GT)

**izzeḥâr** *Ar.* Boya otu (İM)

**izzet** *Ar.* Değer, şeref, yücelik, ululuk  
(BV, Gİ, GT, İM, KFT, MG, MS)

**izzetsizlik** *Ar.T.* Hüürsuzluk (GT)

## J

**jengār** *Far.* Küflenmiş renk, bakır  
rengi (İH)

**jive** *Far.* Civa (İH)

**ka'as** *Ar.* Uca kemiğinin aşağı kay-  
mış olması (BV)

**ķab** (I) Kap, kap kacak (TA) *ķrş.* ħap,  
ķap

**ķab** (II) Kılıf, mahfaza (İM)

**ķab** (III) Kabuk (Kİ)

**ķab-** Karmak, almak (BM, KK, TA)  
*ķrş.* ķap-

**ķaba** Kaba, dağınık şey (Kİ, KK) *ķrş.*  
ğaba **ķaba Şakallu** sık sakallı, sakalı sık  
olan (TA)

**ķabā** (I) *Ar.* Bir kumaş cinsi (KFT)

**ķabā** (II) *Ar.* Üste giyilen elbise,  
kaftan (GT)

**ķababa** Biber (CC)

**ķabāhat** *Ar.* Çirkinlik (GT)

**ķabak** (I) Boynuzsuz koç (İH)

**ķabak** (II) Kapak (İH, İM) *ķrş.*  
ķapak (I)

**ķabak** (III) Kabak (sebze) (BV, CC,  
İM, KK, MS, TA, TZ)

**ķabak** (IV) Kapı, büyük kapı, sokak  
ķapısı (CC)

**ķabal** Toptan ücret (İH)

**ķabāle** *Ar.* Senet, tapu (GT)

**ķaban** Yaban domuzu (CC, DM)

**ķabar** Kaburga, eye kemiği (TZ)

**ķabar-** (I) Kabarmak (İH, Kİ, TZ)

**ķabar-** (II) Koparmak, kesmek (TA)

**ķabarķak** Ağaçtan içi oyularak ya-  
pılan sandık, kutu (TZ) *ķrş.* ķabarķak,  
ķabırķak, ķaburķuk, ķuburķuk

**ķabarķaklı bağa** Kaplumbağa (K)  
*ķrş.* ķabırķaklı bağa, ķaburķaklı bağa,  
ķaburķaklı bağa

**ķabarķuk** Kabarcık (İM)

**ķabarķak** Ağaçtan içi oyularak ya-  
pılan sandık, kutu (TZ) *ķrş.* ķabarķak, ķabır-  
ķak, ķaburķuk, ķuburķuk

**ķabķuk** Para kesesi (KFT) *ķrş.* ķap-  
ķuk (I)

**Ka'be** *Ar.* Kābe (BV, GT, İM, KF,

MS)

**ķābe ķavseyn** *Ar.* Miraç gecesinde  
Hz. Muhammed'in Cenabıhakk'a olan yakın-  
lık derecesinden kinaye (İM)

**ķabı** Kapı (DM) *ķrş.* ķabu, ķapı,  
ķapu

**ķabık** Kabuk, ağaç kabuğu (BM) *ķrş.*  
ķabuğ, ķabuk

**ķabilan** Kaplan, panter (BV) *ķrş.*  
ķablan, ķaflan, ķaplan, ķoblan

**ķabırķaklı bağa** Kaplumbağa  
(BM) *ķrş.* ķabarķaklı bağa, ķaburķaklı  
bağa, ķaburķaklı bağa

**ķabırğa** Kaburga (DM) *ķrş.* ķaburğa

**ķabırķak** Ağaçtan içi oyularak ya-  
pılan sandık, kutu (TZ) *ķrş.* ķabarķak, ķabar-  
ķak, ķaburķuk, ķuburķuk

**ķabih** *Ar.* Kötü, çirkin (BV, GT, MG)

**ķabil** *Ar.* Tür, cins (İM)

**ķabil** *Ar.* Kabul eden, alan (GT)

**ķabile** *Ar.* Kabile, soy (GT, İM, KFT)

**ķabile** *Ar.* Süt nine (GT)

**ķābin** *Far.* Ağırılık, mehir (GT, İM)  
*ķrş.* kebin

**ķabķab** Nalın (GT)

**ķabķara** Kapkara, simsiyah (DM,  
KK, TA) *ķrş.* ķapķara

**ķabla-** Kaplamak, içine almak (MS)  
*ķrş.* ķapla-(I)

**ķablan** Kaplan, panter (DM) *ķrş.*  
ķabilan, ķaflan, ķaplan, ķoblan

**ķabr** *Ar.* Kabir, mezar (Gİ, GT, İM,  
KF, KFT)

**ķabsa-** 1. Ablukaya almak (İH) 2.  
Kapsamak, içine almak (İH) *ķrş.* ķapsa-  
**ķabtal** At eğerinin iki yan örtüleri  
(İH)

**ķabtān** Kaftan (TA) *ķrş.* ķaftan,  
ķaptān

**ķabu** Kapı (DM) *ķrş.* ķabı, ķapı,  
ķapu

**ķabuğ** Kabuk, ağaç kabuğu (RH) *ķrş.*

ķabık, ķabuk

**ķabuk** Kabuk, aęaĉ kabuğu (BV, CC, DM, İM, TZ) *krş.* ķabık, ķabuę

**ķabul** *Ar.* Kabul, kabul etme (BV, CC, Gİ, GT, İM, İN, KF, KFT, MG, MS)

**ķaburĉaklı bağa** Kaplumbağa (İM) *krş.* ķabarĉaklı bağa, ķabırĉaklı bağa, ķaburĉaklı bağa

**ķaburĉaklı bağa** Kaplumbağa (TA) *krş.* ķabarĉaklı bağa, ķabırĉaklı bağa, ķaburĉaklı bağa

**ķaburĉuk** Aęaĉtan iĉi oyularak yapılan sandık, kutu (İH, İM) *krş.* ķabarĉak, ķabarĉak, ķabırĉak, ķaburĉuk

**ķaburęa** Kaburęa (KK, TZ) *krş.* ķabıręa

**ķaburi** *Ar.* Bir kılıĉ ĉeşidi (MG)

**ķaburtuęa** ĉanta, dağarcık, torba (İH)

**ķabz** *Ar.* Eli ile tutma, kavrama; el koyma (Gİ, İM, KF, KFT)

**ķabza** *Ar.* 1. Avuĉ (MG) 2. Tutacak, tutma yeri, sap (Gİ, İN, KF, MG)

**ķaĉ** Kaĉ, kaĉa, ne kadar (KFT, Kİ, TA)

**ķaĉ** - Kaĉmak (BM, CC, Gİ, İM, İN, KF, KFT, Kİ, TA, TZ) *krş.* ķaş-

**ķaĉan** (I) Ne zaman, ne vakit, vakti ki (BM, CC, Gİ, GT, İM, İN, KF, KFT, Kİ, MG, MS, RH, TA, TZ) *krş.* ģaĉan, ģaşan, ķaşan

**ķaĉan** (II) ...dığı zaman, ...dığında (TA)

**ķaĉınĉı** Kaĉak, fırarî (RH)

**ķaĉı-** Kaşımak (Gİ, KK) *krş.* ķası-, ķaşa-, ķaşı- (I)

**ķaĉın-** Kaşınmak (KK) *krş.* ķaşın- (I)

**ķaĉır-** Nefret ettirmek, tiksindirmek (İM)

**ķaĉmaklık** Kaĉma (KFT)

**ķaĉur-** Kaĉırmak (BM)

**ķada-** ĉivilemek, mıhlamak; bağlamak (CC)

**ķadar** *Ar.* Kadar, ölçüsünde (Gİ, GT, İM, İN, KF, KFT, MG, MS, RH)

**ķadarlan-** *Ar.T.* Belirlenmek (İM)

**ķadav** 1. ĉivi, mıh, ĉengel (CC) *krş.* ģadaĉ 2. kambur, tümsek (CC)

**ķadd** *Ar.* Boy, boy pos (GT, MG)

**ķadeģ** *Ar.* Bardak, kâse, kadeģ; bir bardaklık ölçü (GT, İM, KFT)

**ķa'de-i aģire** *Ar.* Namazdaki son oturuş (İM)

**ķadem** *Ar.* Ayak (Gİ, GT, Kİ, RH)

**ķader** *Ar.* Kader, alın yazısı, yazı (Gİ)

**ķaderi** *Ar.* "Kul yaptığı işlerin yaratıcısıdır" inancında olan sapık mezhebe bağlı olan (İM)

**ķaderiyye** *Ar.* "Kul yaptığı işlerin yaratıcısıdır" diyen sapık mezhep (İM)

**ķadęu** Kaygı, endişe, tasa (İM) *krş.* kayęı, kayęu

**ķadęur-** Kaygılanmak, endişe etmek (İM) *krş.* kayķa-, kayęır- kayęur- (I), kayķır-

**ķadęurt-** Üzülmesine, kederlenmesine ne sebep olmak (İM)

**ķadi** *Ar.* Kadı, hâkim (Gİ, GT, İM, KFT)

**ķadih** *Ar.* Aęaĉ vb. deki ĉatlak veya kurt yeniği (MG)

**ķadılık** *Ar.T.* Kadılık, hâkimlik (KFT)

**ķadim** *Ar.* Eski (Kİ)

**ķadimi** *Ar.* Eski, eskiye ait olan (GT, KF)

**ķadir** *Ar.* Kudretli, kadir, her şeye gücü yeter (Gİ, GT, İM, KF, KFT, MG)

**ķadr** (I) *Ar.* Kur'anıkerim'in inmeye başladığı Ramazan ayının 27. gecesi, Kadir gecesi (İM)

**ķadr** (II) *Ar.* Değer, kıymet (Gİ, GT)

**kâf** *Ar.* Arap alfabesinin 22. harfi (İM)

**kâf** *Ar.* Arap alfabesinin 21. harfi (İM)

**kafâ (I)** *Ar.* Arka, geri (GT)

**kafâ (II)** *Ar.* Kafa, baş (Gİ, KF)

**kafaş** *Ar.* Kafes (GT, İM)

**kâfile** *Ar.* Kâfile, birlikte yolculuk eden topluluk (Gİ, GT, İM, KF, KFT)

**kâfir** *Ar.* Kâfir, Allah'ı inkâr eden (Gİ, GT, İM, İN, KF, KFT, MS) *krş.* gavır, gavur

**kâfire** *Ar.* Allah'ı inkâr eden kadın (Gİ, İM)

**kâfirlik** *Ar.T.* Allah'a inanmama (İM)

**kafîz** *Ar.* Bir ağırlık ölçüsü (İM)

**kaflan** Kaplan (KK) *krş.* kabilan, kablan, kaplan, koplun

**kafle** *Ar.* Yağ kirişinin parmakları çarpması (İN)

**kafir** *Ar.* Bir bitki (BV)

**kaftan** Kaftan (DM) *krş.* kabtan, kaftan

**kâfür** *Ar.* Uzakdoğu'da yetişen bir cins taflandan elde edilen ve hekimlikte kullanılan beyaz ve yarı saydam, kolaylıkla parçalanabilen kokusu çok bir madde (İM)

**kâfüri** *Ar.* Defne cinsinden bir ağaçtan elde edilen beyaz ve kokulu madde (GT)

**kağan** Kükreyen, kızgın (arslan) (GT)

**kağı-** Azarlamak, kızmak, öfkelenmek (CC) *krş.* kaq-(IV), kaqi-(II)

**kâğıd** *Far.* Kâğıt (DM, İM, Kİ, KK, TA, TZ) *krş.* kâğıt

**kağır-** Hah diye genizden kanığı çıkarıp tükürmek (İH) *krş.* kaqır- (I) **kağır tükür-** genizden gelen katı sümüğü hah diye tükürmek (İH)

**kâğıt** *Far.* (< kâğıd) Kâğıt (CC, TA)

**kagisse** Kaygı, tasa, endişe (CC)

**kâh** *Far.* Kimi zaman, bazen (TZ)

**kahal** *Ar.* (< kâhel) Yavaş, uyuşuk, tembel (CC) *krş.* kehel

**kaħbe** *Ar.* Kaħpe, fahişe (GT, KFT)

**kâhellik** *Ar.T.* Tembellik, uyuşukluk, ihmal (GT)

**kâhil** *Ar.* Yağırılığın önünün büyük olması (BV)

**kaħir** *Ar.* Gücü yeten, üstün gelen (MG)

**kaħkaħa** *Ar.* Yüksek sesle çok gülme (İM)

**kahna** İnce kuzu postu (CC)

**kaħr** *Ar.* Kaħır, gazap (Gİ, GT, İM, KF, MG)

**ka'ide** *Ar.* Kaide, usul (GT)

**ka'im-i maħam** *Ar.* Birinin yerine geçen (İM) *krş.* kâyim maħam

**kaħ** (I) Kurumuş, kuruyan her şey (BM, İH, TZ) **kaħ et** uzun dilimlerde hâlinde kesilip ateşte veya güneşte kurutulmuş, pişirilmiş et (BM)

**kaħ** (II) Taş üzerinde olan ve su toplanan göz gibi çukur (Kİ)

**kaħ** (III) Pastırma (Kİ)

**kaħ-** (I) Birini jurnal etmek (BM)

**kaħ-** (II) Vurmak, kapıyı çalmak (GT, Kİ) *krş.* kaqi- (I)

**kaħ-** (III) Kılmak, dürtmek (İH, KFT)

**kaħ-** (IV) Öfkelenmek, kızmak (TZ) *krş.* kağı-, kaqi- (II)

**kaħaç et** Eskimiş, eski (TZ) **kaħaç et** Kurutulmuş et (İH)

**kaħalı** Pişkin, çok pişmiş, lime lime (İH)

**kaħı-** (I) Vurmak, kapıyı çalmak (Kİ, TA) *krş.* kaq- (II)

**kaħı-** (II) Öfkelenmek, kızmak (Kİ, TZ) *krş.* kaq- (IV), kağı-

**kaħı-** (III) Elem vermek, acı vermek (BM)

**kaħıle** *Ar.* (< kaħıle) Zencefilgillerden, sıcak memleketlerde yetişen kokulu bir bitki (BV)

**kaħımak** Kılmak, sövmek (CC)



**kakin-** Öfkelenmek, kızmak (KK)

**kakır-** 1. Hah diye genizden kanrığı çıkarıp tükürmek (İH, TZ) *krş.* kağır- 2. Hafifçe öksürüp sesini düzeltmek (CC)

**kakırdak** (I) Kıkırdak (TZ)

**kakırdak** (II) Rahimde oğlan yatağı denilen deri (İH)

**kakıya** Bir bitki (BV)

**kakla-** (I) Kurutmak (İH, TZ)

**kakla-** (II) Eti parçalamak (TA)

**kaklanmış balık** Kurutulmuş balık (İH)

**kaklık** Sümük, genizden gelen katı sümük (İH, Kİ)

**kakrak** Ot bitmeyen yer (Kİ)

**kakısı-** Kokmak, bozulmak (TZ)

**kaksır-** Kansırmak (TZ)

**kal** (I) Sergi (TA) *krş.* kalı (II)

**kal** (II) Vahşî, yabani, canavar (CC)

**kal-** (I) Kalmak, durmak (BM, BV, CC, GT, İM, KF, KFT, KK, MG, MS, TA, İN, RH, TZ)

**kal-** (II) Artmak (CC, İM)

**kal-** (III) Terketmek (İM)

**kal'a** Ar. Kale (Gİ, GT, İM, İN, KF, KFT, KK, MG, TA) *krş.* kalaa

**kalaa** Ar. (< kal'a) Kale (CC)

**kalak** Yüksek (KFT, MG)

**kalaş** Yufka, çörek (TZ)

**kalavun** Düğün belediği (TZ)

**kalay** Kalay (BV, CC, TZ)

**kalb** (I) Ar. Kalp, yürek (BV, MG)

**kalb** (II) Ar. Döndürmek (MG)

**kalbur** Kalbur, iri gözlü elek (TZ)

**kalburla-** Kalburla elemek (TZ)

**kalçır** Şaşı, şaşı gözlü (KK) *krş.* kalçır, kınçır

**kaldır-** Kaldırmak (Gİ, KF, KK, TZ) *krş.* kaldur-

**kaldıra-** (I) Kuru bir şey karıştırıldığında kaldır kaldır ses çıkmak (İH)

**kaldıra-** (II) Titremek (TZ)

**kaldur-** Kaldırmak (Gİ, KF, MS) *krş.*

kaldır-

**kalem** Ar. Kalem (CC, GT, İM, İN, KFT, KK)

**kalender** Far. Dünyayı umursamayıp derviş gibi yaşayan kimse (GT)

**kalı** (I) Muvafık, uygun (Kİ)

**kalı** (II) Sergi (TA) *krş.* kal (I)

**kalı** Far. Halı (CC) *krş.* halı

**kalıb** Ar. Herhangi bir şeye muayyen bir şekil vermek için kullanılan ve o biçimi taşıyan vasıta, kalıp (CC)

**kalın** (I) Kalın (Kİ, KK, TA, TZ) *krş.* kalın

**kalın** (II) Kın, sadak (TZ)

**kalın** (III) Çeyiz (TA, TZ)

**kalın** (IV) Etli (CC)

**kalın** (V) Sıkı (CC)

**kalın** Kalın (BV, CC, İM, MG) *krş.* kalın (I)

**kalınlık** Kalınlık (İM)

**kalı<sup>c</sup>** Ar. Atın tüylerinin kazınması, dökülmesi (RH)

**kalı<sup>c</sup>** Ar. Bir kılıç çeşidi (MG)

**kalķ-** Kalkmak, ayağa kalkmak (Kİ)

**kalķan** Kalkan (CC, DM, Gİ, GT, İM, İN, KF, KFT, Kİ, KK, MG, TA, TZ)

**kalķançı** Kalkan işi ile uğraşan (DM)

**kalķatar** Ar. İlaç yapımında kullanılan bir madde (BV)

**kalķı-** 1. (Balık için) Batıp çıkmak, oynamak (İH) 2. Hoplamak, zıplamak (İH)

**kaltabān** Far. Pezevenk (İH)

**kaltaķ** Kaltak, pezevenk (CC, İH)

**kam** (I) Şaman (CC)

**kam** (II) Süt nine (TZ)

**kam** (III) Hekim (Kİ)

**kam** (IV) Kendir (TZ)

**kam** (V) Sihirbaz (CC)

**kama<sup>c</sup>** Ar. Av yeri (BV)

**kama-** (I) Yummak, kapamak (İH)

**qama-** (II) Yığmak (İH)

**qama-** (III) Göz bağlamak, aldatmak (CC)

**qama-** (IV) Kamaştırmak, köreltmek (CC)

**qamal-** Sarsılmak, sendelemek, çal-kalanmak (CC)

**qamar** *Far.* Para kesesi, kemer (CC) *krş.* kemer

**qamaş-** Gözleri kamaşmak (GT, İM, Kİ)

**qamçı** Kamçı (BV, CC, TA) *krş.* kamşı

**qamçıla-** Kamçulamak, kamçıyla dövmek, sürmek (MG, İN)

**qamer** *Ar.* Ay (GT, MG)

**qâmet** *Ar.* Farz namazlardan önce okunan namaza çağrı (Gİ, İM, KF, MS)

**qamış** Şeker kamışı, sazlık, sap (BM, CC, DM, Gİ, GT, İM, İN, KF, KFT, KK, MG, RH, TZ) *krş.* hamış

**qamışlıg** Kamışlık (İM)

**kâmil** *Ar.* Kâmil, olgun (BV, GT, İM, KFT, MG)

**qamqak** Çalı çırpı (TA)

**qamqak başlu** Akılsız adam, akılsız insan (TA)

**qamla** Tüylerin bitlenmesi (BV)

**qamla-** (I) Doktorluk yapmak (Kİ)

**qamla-** (II) Koku sürünmek (BM)

**qamlık** Falcılık, kehânette bulunma (CC) **qamlık kıl-** falcılık yapmak, düş yormak (İH)

**qamov** Eğri, çarpık, büklüm, kıvrım (CC)

**qamşı** Kamçı (KK) *krş.* kamçı

**qamu** Hep, bütün, hepsi (GT, KF) *krş.* kamuğ

**qamuç** Kepçe (Kİ)

**qamuğ** Hep, bütün (BV, İM, Kİ) *krş.* kamu

**qan** (I) Kan, vücuttaki renkli sıvı

(BV, CC, DM, Gİ, GT, İM, İN, KF, KFT, KK, MG, MS, RH, TA, TZ) **qan kör-** kadınlar âdet kanı görmek (İM)

**qan** (II) İmparator, kağan, hükümdar (CC, Kİ, TZ) *krş.* han

**kân** *Far.* Maden, memba, kaynak (GT, TA)

**qan-** Doymak, kanmak (Kİ)

**qana** İnce tahta, taban tahtası (CC)

**qana-** Kanamak (BV, Gİ, Kİ, TZ)

**qanâ'at** *Ar.* Bir şeyi yeter bulup fazlasını istememek (Gİ, GT, İM)

**qanan-** Kanamak (TZ)

**qanat** Kanat (BM, DM, Gİ, GT, İM, Kİ, TA, TZ) *krş.* hanat

**qanat-** Kanatmak (MG)

**qanbaz** Boşboğaz, koğucu (TZ)

**qança** Nereye (Kİ)

**qançık** Dişi köpek (CC, TA, TZ) *krş.* kançuk

**qançuk** Dişi köpek (BM, DM, Kİ) *krş.* kançık

**qanda** Nerede (BM, GT, KFT, MS)

**qandala** Tahtakurusu, beşik biti (CC, DM, İM, TA, TZ)

**qandalık** Bir şeyin nerede olduğu, neredelik (KFT)

**qandan** Nereden (GT) *krş.* kaydan

**qandır-** Doymak, kandırmak (TZ) *krş.* qandır- (I)

**qandil** *Ar.* Kandil (Gİ, İM, KF)

**qandır-** (I) Doymak, kandırmak (Kİ) *krş.* qandır-

**qandır-** (II) Kandırmak, inandır-mak (İM)

**qanğı** Hangi (TZ) *krş.* kankı

**qanğırıt-** Mahcup etmek, birine ta-kılmak, alay etmek (CC)

**qanlı** Kağrı arabası (TA) *krş.* kanlı (II)

**qanı** Hani, nerede (GT, KF, TZ) *krş.* hanı

**kanır-** Olanca kuvvetiyle bükmek, eğmek, kökünden yana doğru çekmek, söküp çıkarmak (İH)

**kanı<sup>c</sup>** Ar. Kanaat sahibi, kanaatkâr (GT, İM)

**kanih** Tarhana (RH)

**kankı** Hangi (KFT) *krş.* kanğı

**kanlı** (I) Kanlı (CC)

**kanlı** (II) Kağrı arabası (Kİ) *krş.* kañlı

**kanlık** Hanlık, krallık (CC)

**kanrık** Geniz (Kİ)

**kanrıl-** (Ağaç dalı gibi bir şey) eğilmek (İH)

**kan<sup>t</sup>âr** Ar. Kantar (KFT)

**kan<sup>t</sup>ara** Ar. Taştan yapılan kemerli büyük köprü (BV, Gİ, İM, KF)

**kan<sup>t</sup>üriyyün** Ar. Bir bitki (BV)

**kap** Kap, kap kacak (Gİ, KF, KFT) *krş.* ğap, kab (I)

**kap-** Kapmak, almak (GT, İM, İN, Kİ, MG, TZ) *krş.* kab-

**ka<sup>p</sup>ğan** Kapanan (BV)

**ka<sup>p</sup>ak** (I) Kapak (KFT) *krş.* ka<sup>p</sup>ak (II)

**ka<sup>p</sup>ak** (II) Göz ka<sup>p</sup>ığı (Kİ, TZ)

**ka<sup>p</sup>ak** (III) Kepek (Kİ) *krş.* kebek. kepek

**ka<sup>p</sup>an** Tuzak (İH)

**ka<sup>p</sup>çuk** (I) Para kesesi (BV, İM) *krş.* ka<sup>p</sup>çuk

**ka<sup>p</sup>çuk** (II) Buğdayın üstündeki sert kabuk (KFT)

**ka<sup>p</sup>ı** Kapı (BM, İH) *krş.* ka<sup>p</sup>ı, ka<sup>p</sup>u, ka<sup>p</sup>u

**ka<sup>p</sup>ışka<sup>k</sup>** Yağmalanmış (BV)

**ka<sup>p</sup>kara** Simsiyah, kapkara (Kİ) *krş.* ka<sup>p</sup>kara

**ka<sup>p</sup>la-** (I) İçine almak, kaplamak (BV) *krş.* ka<sup>p</sup>la-

**ka<sup>p</sup>la-** (II) Kaplamak, kap yapmak (Kİ)

**ka<sup>p</sup>lan** Kaplan, panter (BM, BV, İH,

İM, TZ) *krş.* ka<sup>p</sup>ılan, ka<sup>p</sup>ılan, ka<sup>p</sup>ılan, ko<sup>p</sup>-lan

**ka<sup>p</sup>sa** Sandık, tabut, kutu (CC)

**ka<sup>p</sup>sa-** Kapsamak, içine almak (İM) *krş.* ka<sup>p</sup>sa- 2

**ka<sup>p</sup>san-** Kuşatılmak (İM)

**ka<sup>p</sup>tan** Kaftan (Kİ) *krş.* ka<sup>p</sup>tan, ka<sup>p</sup>tan

**ka<sup>p</sup>turğ<sup>a</sup>** Zincir veya bukağı halkalarını bir araya toplayan demir (TZ)

**ka<sup>p</sup>u** Kapı (BM, DM, Gİ, KF, KFT, Kİ, KK, MS, TA, TZ) *krş.* ka<sup>p</sup>ı, ka<sup>p</sup>u, ka<sup>p</sup>ı

**ka<sup>p</sup>uç** Kese (CC)

**ka<sup>p</sup>uçı** Kapıcı, hizmetçi (TA)

**ka<sup>p</sup>urçuk** Kabuk (MG)

**kar** (I) Kar (BV, CC, DM, GT, İM, Kİ, KK, TA, TZ)

**kar** (II) Düz arazi (Kİ)

**kar-** (I) Karıştırmak (Kİ)

**kar-** (II) Bitirmek, sona erdirmek (BM)

**kar-** (III) Suya batmak, dalmak (İH)

**kar-** (IV) Boğazı tıkanmak (TZ)

**kar-** (V) İhtiyarlamak, yaşlanmak (Kİ) *krş.* ka<sup>r</sup>ı- (I)

**ğara** (I) Kara, siyah (BM, BV, CC, DM, Gİ, GT, İH, İM, KF, KFT, KK, MG, MS, RH, TA, TZ)

**ğara etmek** bir tür peynirli börek (BM) **ğara etmek** siyah ekmek (Kİ)

**ğara iv** çadır (İM) **ğara kurut** kara peynir, bir cins kuru peynir (BM, Kİ)

**ğara taş** Haceriesved (İM) **ğara teyin** gri sincap (CC)

**ğara yağı** İntikamcı, korkunç düşman (İH) **ğara yağız** esmer, kara yağız (İH, KFT, Kİ, KK, TA)

*krş.* kara yağuz, kara yavuz **ğara yağuz** esmer, kara yağız (TZ) *krş.* kara yağız, kara yavuz

**ğara yarmak** bakırdan yapılan siyah renkli madenî para (BM, DM) *krş.* ğara yarmuk

**ğara yarmuk** bakırdan yapılan siyah renkli madenî para (DM) *krş.* ğara yarmak

**ğara yavuz** esmer, kara yağız (TZ) *krş.* ğara yağız, ğara yağuz

**kara** (II) Zenci, siyahî (GT)

**kara** (III) Mürekkep (CC, İM)

**kara** (IV) Kul, köle (DM, KK, TZ)

**kara** (V) Yeryüzü (İM)

**kara-** Beddua etmek, lânetlemek (Kİ)

*kry.* karğa-

**karabar** *Far.* (< kehrübâ) Kehribar, (CC)

**karâbet** *Ar.* Yakınlık (İM)

**karabüs** *Ar.* Eyerin ön ve arka kaşı (MG) *kry.* karbüs

**karabaş** Cariye, hizmetçi (TA)

**kara boyağ** Demirsülfat (İM)

**karaca** Karaca (Kİ)

**karğa ur-** Kararmak (MG)

**karagılık** Karanlık (Gİ, KF) *kry.*

karagılık, karağu, karañgi, karañgu, karañguluk, karanı, karañu

**karagılık** Karanlık (KF) *kry.* karağı-

lık, karağu, karañgi, karañgu, karañguluk, karanı, karañu

**karağu** Karanlık (TA) *kry.* karağı-

lık, karagılık, karañgi, karañgu, karañguluk, karanı, karañu **karağu ol-** kör olmak, görememek (BM)

**karak** 1. Gözbebeği (TZ). 2. Gözün karası (Kİ)

**karakçı** Dilenci (CC)

**karakul** Karakol (TZ) *kry.* karavul, karavulu

**kara kulak** Çakala benzeyen bir hayvan (GT)

**kara kurbân** *T. Ar.* Kurban bayramında kesilen kurban (İM)

**karakuş** Kartal, tavşancıl (BM, DM, KK, TA)

**kara küzen** Kokarca, kır sansarı (CC)

**karaldu** (I) Üstünlük, galibiyet (İM)

**karaldu** (II) Karaltı, gölge (Kİ)

**karalık** Karalık (CC, RH)

**karamuk** Gülçer denilen karaca to-

hum (İH)

**karañ** (I) Ufuk (İM)

**karañ** (II) Sahil, kenar (İM)

**karandaş** Kardeş (CC) *kry.* karadaş,

karındaş

**karañgi** Karanlık (CC, TZ) *kry.*

karagılık, karagılık, karağu, karañgu, karañguluk, karanı, karañu

**karañgu** Karanlık (CC, GT, İM) *kry.*

karagılık, karagılık, karağu, karañgi, karañguluk, karanı, karañu

**karañguluk** Karanlık (GT, İM)

*kry.* karagılık, karagılık, karağu, karañgi, karañgu, karanı, karañu

**karanı** Karanlık (BM) *kry.* karağı-

lık, karagılık, karağu, karañgi, karañgu, karañluk, karañu

**karanı-** Karanlık olmak (TZ)

**karañu** Karanlık (BV) *kry.* karagılık,

karagılık, karağu, karañgi, karañgu, karañluk, karañu

**karañul** Karaya çalan, siyaha benzer (RH)

**karapçı** Fakir (Kİ)

**karâr** *Ar.* Durma, süreklilik (Gİ, GT, İM)

**karar-** Kararmak (BV, CC, GT, İH,

İM, KF, KK, RH, TZ)

**karârî** *Ar.* Yerli, mukim (GT)

**kara tanık bil-** Tanımak, anlamak (TZ)

**karav** Tazminat, ücret, ödül (CC)

*kry.* karov

**karavaş** (I) Hizmetçi kız (CC, İH, Kİ, TA, TZ)

**karavaş** (II) Karakuş, sungur (TZ)

**karavul** Karakol (Kİ, TZ) *kry.*

karakul, karavulu

**karavulu** Karakol (TZ) *kry.*

karakul, karavul

**karâyib** *Ar.* Yakınlar, akrabalar (Gİ, İM, KF)

**karbûs** *Far.* (< ħarbûz) Karpuz (KK)  
*krş.* , karbuş, karpuz

**karbuş** *Far.* (< ħarbûz) Karpuz  
(DM, MS) *krş.* karbus, karpuz

**karbûs** Ayarın ön ve arka kaşığı (MG)  
*krş.* karabûs

**karca-** Karma karışık olmak, birbirinden ayırt edilemez hâle gelmek, benzeşmek (İH)

**karçağa** Aladoğan, atmaca (CC) *krş.* karçığa

**karçı** Makas (TZ)

**karçığa** Şahin, doğan (CC, İM) *krş.* karçağa

**kardaş** Kardeş (DM, Gİ, GT, KF, KFT, KK, TZ) *krş.* karandaş, karındaş

**kardaşlık** Kardeşlik (KFT)

**kare** *Ar.* Atın kulak dibinin şişmesi (RH)

**karga** Karga, kuzgun (BM, DM, İM, İN, Kİ, KK, TA, TZ)

**karga-** Lânetlemek, beddua etmek (CC, İH, Kİ) *krş.* kara-

**kargaca** Kavgacı (CC)

**karğan (I)** Put, kabir (TA)

**karğan (II)** Müstahkem duvar, sur (BM)

**karğaşa** Kargaşa, karışıklık (TZ)

**karğı** Kargı, kemiş (İH) *krş.* karğu

**karğış** Kargış, kötü dua, beddua (DM, KK, TZ) *krş.* karış (I)

**karğışla-** Beddua, etmek, lânetlemek (DM)

**karğışlı** Lânet olsun! kör olası! (CC) *krş.* karğışlı

**karğışlı** Lânet olsun! kör olası! (CC) *krş.* karğışlı

**kargu** Kargı, kemiş (Kİ) *krş.* karğı

**karha** *Ar.* Yara (BV)

**karı (I)** Yaşlı (CC, GT, İM, Kİ, MG, TZ)

**karı (II)** Eş, hanım (İM, KK)

**karı (III) 1.** Dirsek kemiği (CC). **2.** Kol (TA)

**karı (IV)** Arşın (CC, Kİ, TA)

**karı-** (I) Yaşlanmak, ihtiyarlamak (BM, CC, GT, TZ) *krş.* kar- (V)

**karı-** (II) Karışmak (TZ)

**karıça** Kolun omuzdan alt yanı (İH)

**karığ** Kenar, kıyı, sahil (İM)

**karıl-** (I) Sesi kısılmak (TZ)

**karıl-** (II) Boğazda bir şey kalmak (CC)

**karıl-** (III) Karışmak (TZ)

**karılğaç** Serçe (İM)

**karılık** İhtiyarlık, yaşlılık (GT)

**karımak** İhtiyarlık, yaşlılık (CC)

**karın** Karın (BV, CC, DM, Gİ, GT, İM, İN, KF, KFT, Kİ, KK, MG, MS, RH, TA, TZ)

**karınça** Karınca (BM, DM, Gİ, GT, İM, KF, KK, TA) *krş.* karınçak

**karınçak** Karınca (TZ) *krş.* karınça

**karındaş** Kardeş, erkek kardeş (BM, BV, CC, GT, İM, Kİ, MG, TA, TZ) *krş.* karandaş, kardaş

**karış** (I) Kargış, kötü dua, beddua (TA) *krş.* karğış

**karış** (II) Karış, başparmak ile serçe parmak arasındaki açıklık (BM, İM, İN, Kİ, KK, TA, TZ)

**karış-** (I) **1.** Karışmak (BM, BV, CC, Gİ, GT, KF, KK, MG) **2.** Karılmak, katılmak (KF)

**karış-** (II) Karşılaşmak (CC)

**karış-** (III) Karşı koymak, savunmak (CC)

**karışla-** Karışlamak (BM)

**karışdur-** Karıştırmak (KFT) *krş.* karıştur-, karuştur-

**karışrık** Karışık (TZ)

**karıştur-** Karıştırmak (CC, İM) *krş.* karıştur-, karuştur-

**karib** Ar. Yakın, yakın olma (MG)

**kârin** Ar. Hac çeşitlerinden biri (İM)

**karķıl** Ar. Kolsuz savaş elbisesi (MG)

**karlağaç** Kırlangıç (BM) *krş.* karlağaş, karlağuç, karlaķaş, karlavuş, kırlağaç, kırlağuç

**karlağaş** Kırlangıç (TZ) *krş.* karlağaç, karlağuç, karlaķaş, karlavuş, kırlağaç, kırlağuç

**karlağuç** Kırlangıç (Kİ, TZ) *krş.* karlağaç, karlağaş, karlaķaş, karlavuş, kırlağaç, kırlağuç

**karlaķaş** Kırlangıç (KK) *krş.* karlağaç, karlağaş, karlağuç, karlavuş, kırlağaç, kırlağuç

**karlavuş** Kırlangıç (Kİ) *krş.* karlağaç, karlağaş, karlağuç, karlaķaş, kırlağaç, kırlağuç

**karma-** (I) 1. Dokunmak, temas etmek (CC) *krş.* kıarmala- (I) 2. Parmakla dokunmak, el yordamı ile aramak (CC)

**karma-** (II) Bir şeyin ne olduğunu bilmek için araştırmak (TZ)

**karmak** Olta iğnesi, örgü tığı (TZ)

**karmala-** (I) Dokunmak (Kİ) *krş.* karma-

**karmala-** (II) Kaybolan bir şeyi bulmak için aramak (TZ)

**karmala-** (III) Eşyayı karıştırmak, karmakarışık etmek (İH)

**karnaķ** Cariye (KK)

**karov** Tazminat, ücret, ödül (CC) *krş.* karav

**karpuz** Far. (< ħarbüz) Karpuz (KF, Kİ, TZ) *krş.* karbus, karbuş.

**kars-** İki eli veya iki kanadı birbirine çarpmak (İH, TZ)

**karsaķ** 1. Bozkır tilkisi, karsaķ ve derisi; post, kürk (CC) 2. Çakal (TZ)

**karsala-** Hoplamak, zıplamak (İH)

**karş** Karşı (TZ) *krş.* karşı, karşu

**karşı** Karşı (CC, GT, KK) *krş.* karşı,

karşu

**karşıla-** Karşılaşmak (TZ) *krş.* karşııla-

**karşu** Karşı (BM, BV, Gİ, GT, İM, KF, KFT, MG, MS, RH) *krş.* karşı, karşı

**karşu çık-** karşıasına çıkmak (MG) **karşu tur-** karşıısında durmak (MG)

**karşul-** Yan yana gelmek, bir araya gelmek (MG)

**karşula-** Karşılamak (Gİ, KF) *krş.* karşııla-

**karşulaş-** Karşılaşmak (KFT)

**kart** Kart, yaşlı (CC, TZ) *krş.* kartay

**kartabân** Far. (< kıaltabân) Dey-yus, pezevenk (KFT, TZ)

**kartal** Kartal (BM, DM, Kİ) *krş.* kartâl

**kartâl** Kartal (TA) *krş.* kartal

**kartay** Kart, yaşlı (TZ) *krş.* kart

**kartay-** İhtiyarlamak, yaşlanmak (TZ)

**kartın** Yaşlı, kart (TZ)

**karu** Nereye (Kİ)

**karuķ** Kavuk, sidik kavuğu, sidiklik, mesane (TZ) *krş.* kavuğ, kavuķ (I)

**karuştur-** Karıştırmak (BV) *krş.* karışdur-, karıştur-

**kârvân** Far. Kafile, kervan (GT, İM) *krş.* kervân

**kârvânsarây** Far. Han, kafile evi (TA) *krş.* kervânsarâ

**kas** Kas (BV)

**kas-** Kısaltmak (Kİ)

**kaşa** İpekten mamul bir elbise (Kİ)

**kaş'a** Ar. Çanak, tabak (İM)

**kaşab** (I) Ar. Saz, karnış (İM, MG)

**kaşab** (II) Ar. Keten ve ipekten dokunmuş bir tür kumaş (GT) *krş.* kaşaba

**kaşaba** Ar. Keten ve ipekten dokunmuş bir tür kumaş (GT) *krş.* kaşab (II)

**kasâne** Ar. Bir topluluğun yemin ettirilmesi (KFT)

**kasarlar** Köpek sürüsü (TZ)

**kasartka** Kertenkele (CC) *krş.*

kasartkı

**kasartka** Kene (TA)

**kasartkı** Kertenkele (CC) *krş.*

kasartka

**kasartku** Çekirge (İM)

**kasatlık** Sedef (TZ) *krş.* kastalık

**kasbe** *Ar.* Kabızlık belirtisi taşıyan hastalık (BV)

**kaşd** *Ar.* Kasıt, (kötü) niyet (BV, Gİ, GT, İM, İN, KF, KFT, MG, MS)

**kası-** Kaşımak (TZ) *krş.* kaçı-, kaşa-  
kaşı- (I)

**kāsıd** *Ar.* Haberci, ulak (GT)

**kaşığ** Kasık (BV) *krş.* kaşık, kaşuk

**kaşık** Kasık (Gİ) *krş.* kaşığ, kaşuk

**kāşır** *Ar.* Kısa, az, eksik (GT)

**kaşırğa** Kasırğa (İH) *krş.* kaşırka,  
kasurğa

**kaşırka** Kasırğa (İH) *krş.* kaşırğa,  
kasurğa

**kāsi** *Ar.* Uzak, uzak olan (MG)

**kāsib** *Ar.* Geçimini çalışarak sağla-  
yan, emeği ile kazanan (GT)

**kāsıd** *Ar.* Revaçsız, sürümsüz (GT)

**kaşide** *Ar.* Kaside (GT)

**kas kas kül-** Katıla katıla gülmek  
(TZ)

**kaşkatı** Çok sert, sertleşmiş, katı-  
laşmış (RH)

**kaşmak** Ateşin çokluğundan kabın  
dibine yapışan yemek artığı (TZ) *krş.* kaz-  
mak

**kaşr** (I) *Ar.* Köşk, saray (Gİ, GT, KF)

**kaşr** (II) *Ar.* Kısaltma, kısma (İM, KF)

**kaşşâb** *Ar.* Kasap (Gİ, GT, İM, KF)

**kaşşâr** *Ar.* 1. Leke çıkarıcı, yıkayıcı  
(GT, KFT) 2. Halı çırpıcı (İM)

**kaşt** *Ar.* Adaletli olma (İM)

**kaştalık** Sedef (Kİ) *krş.* kaştalık

**kaştana** *Yun.* (< kastanon) Kestane  
(CC) *krş.* kestene

**kasuk** Kasık (DM, İH, İM, KF) *krş.*  
kaşığ, kaşık

**kasurğa** Kasırğa (Kİ) *krş.* kaşırğa,  
kaşırka

**kaş** (I) Kaş (BV, CC, DM, Gİ, GT,  
İM, KF, Kİ, KK, MG, TA, TZ)

**kaş** (II) Tepenin başı (Kİ)

**kaş** (III) Yüzük kaşı (İM, KFT, TA)  
*krş.* kaş

**kaş** (IV) Eyerin ön ve arkasındaki  
yükseklikler (MG)

**kaş** (V) Bir şeyin kenarı, ağzı (İH)

**kaş-** Kaçmak (DM, TZ) *krş.* kaç-

**kaşa-** Kaşımak (CC) *krş.* kaçı-,  
kası-, kaşı- (I)

**kaşağı** Kaşağı (TA) *krş.* kaşak,  
kaşrav

**kaşak** Kaşağı (Kİ) *krş.* kaşağı,  
kaşrav

**kaşan** Ne zaman, ne vakit, vakta ki  
(KK) *krş.* haçan, haşan, kaçan (I)

**kaşdar-** Kaçırarak, dağıtmak, karma-  
karışık etmek (İH)

**kaşı-** (I) Kaşımak (BV, CC, İM, KF,  
TZ) *krş.* kaçı-, kası-, kaşa-

**kaşı-** (II) Atı kaşağı ile temizlemek  
(Kİ, TA)

**kaşık** Kasık (DM) *krş.* kaşuk 1

**kaşın-** (I) Kaşınmak (RH) *krş.*  
kaşın-

**kaşın-** (II) (At) işemek (TA)

**kaşınmak** Uyuz, bir at hastalığı  
(RH)

**kaşka** (I) Atın alnındaki beyazlık  
(Kİ, TZ)

**kaşka** (II) Kabak kafalı (CC)

**kaşkaldak** Alnında biraz aklık bu-  
lunan at (TZ)

**kaşla-** Haşlamak (Kİ)

**kaşrav** Kaşağı (CC) *krş.* kaşağı,

kaşak

**kaşu** (I) Sopa, tokmak (TZ)**kaşu** (II) Keser denilen alet (TZ)**kaşuk** 1. Kaşık (BV, CC, DM, GT, Kİ, KK, RH, TA, TZ) *krş.* kaşık 2. Kepçe (CC)**kaşukşı** Kaşıkçı (KK)**kat** (I) Kat, huzur (BM, BV, CC, DM, Gİ, GT, İM, İN, KF, KFT, KK, MG, MS, RH, TA, TZ) *krş.* katı (V)**kat** (II) Kat, tabaka (CC, İM, Kİ)**kat** (III) Menzil, kat (MG)**kat** (IV) Büklüm, kat (KF)**kat<sup>c</sup>** Ar. Kesme (GT)**kat-** (I) 1. İlâve etmek, katmak (BV, GT, İM, Kİ, RH, TZ) 2. Karmak, katmak, karıştırmak (RH, TZ)**kat-** (II) Katlaşmak, katı olmak (İH, TZ)**kat-** (III) Tıkamak (GT)**kata** Boyunca (GT)**kat<sup>c</sup>â** Ar. Asla, kat'iyyen, hiç bir zaman (İM)**katağan** Hindiba otu (Kİ)**kata kal-** Şaşa kalmak (TZ)**katâr** Ar. Deve kervanı, birbiri ardına sıralanan hayvan dizisi (KFT) *krş.* kaţâr, kaţâr**katârla-** Ar.T. Katar katar dizmek (İH)**katâyıf** Ar. Kadayıf (İM)**katğan** Marul (TA)**katı** (I) Katı, sert, sağlam (CC, DM, İM, İN, KF, Kİ, MS, RH, TA, TZ) *krş.* katıg (II), katı (I)**katı** (II) Çok, fazla, aşırı (BV, Gİ, İM, KF, KFT, MS) *krş.* katıg (III), katı (II)**katı** (III) Şiddetli, sert (İM) *krş.* katıg (III) **katı kım** Şiddetli ceza, ağır ceza (İH)**katı** (IV) Sesli, gürültülü (MS)**katı** (V) Yan, huzur (Kİ) *krş.* kat (I)**katı** (VI) Büyük (İM)**katı** (VII) Sık sık (BV)**katı** (VIII) Ağır (BV)**katı-** Sağlamlaşmak (TZ)**katıg** (I) Katı, sert, sağlam (BV, MG) *krş.* katı (I), katı (I)**katıg** (II) Çok, fazla, aşırı (İM, MG) *krş.* katı (II), katı (II)**katıg** (III) Şiddetli, sert (İM) *krş.* katı (III)**katıg** (IV) Katık, ekmekle beraber yenilen süt, yoğurt gibi şeyler (İM) *krş.* katık**katık** Ekmekle beraber yenilen süt, yoğurt gibi şeyler, katık (Kİ, TZ) *krş.* katıg (IV)**katıl-** (I) Katılmak (BV, TZ)**katıl-** (II) Katlamak, bükmek (BV)**katıl-** (III) Katlaşmak (Kİ)**katıl-** (IV) (Hayvanlar için) Cinsî ilişkide bulunmak (KFT)**katıl-** (V) Tenasül uzvu dimdik olmak (İH)**katılan-** Katlaşmak (Kİ)**katılmaklık** Cinsî ilişkide bulunma (KFT)**katın** Yanında (TA)**katır** Katır (BV, BM, CC, DM, İM, KFT, Kİ, KK) *krş.* kaţır**katır** Katır (TA) *krş.* kaţır**katırak** Çok şiddetli (KFT)**katırân** Ar. (< kaţrân) Katran (BV)**katırânsız** Ar. T. Katransız (BV)**katırğa** Yun. Kadırğa, kayık (TA) *krş.* kaţırğa**katışdur-** Karıştırmak, katıştırmak (CC) *krş.* kaţıştur-**katıştur-** Karıştırmak, katıştırmak (KFT) *krş.* kaţışdur-**kat<sup>c</sup>i** Ar. Kat'i, kesin (KF)**kâtib** Ar. Kâtip, yazıcı (GT)**katıfa** Ar. (< kadife) Kadife (CC)**kâtıl** Ar. Öldüren (GT)



- katl** *Ar.* Öldürme (Gİ, GT)  
**katla** Defa, kere (MG, TZ)  
**katla-** Yuvarlanmak (MG)  
**katlan-** Sabır ve tahammül etmek (Kİ)  
**katmer yuğa** Yağlı hamurla yapılan katmer (İH)  
**katolik** *Hr.* Katolik (CC)  
**katra** Baca (CC)  
**katre** *Ar.* Damla, katre (GT, İM, KF)  
**katrığa** *Yun.* Kadırğa, kayık (Kİ)  
*krş.* katırğa  
**kaţâr** *Ar.* Deve kervanı, birbiri ardına sıralanan hayvan dizisi (İM) *krş.* kaţâr, kıtar  
**kattı** (I) Katı, sağlam (CC, GT, Kİ)  
*krş.* katı (I), katıĝ (I)  
**kattı** (II) Çok, aşırı, fazla (GT) *krş.* katı (II), katıĝ (II)  
**kattılık** Katılık, sertlik (GT)  
**katül** *Ar.* Katleden, öldüren (KF)  
**katulan-** Çabalamak, gayret etmek (CC)  
**katun** Kadın, hanım, hatun (CC, KFT, Kİ, TA) *krş.* hatın, hatun  
**katünâ** *Ar.* Bir bitki (BV)  
**katır-** Boşaltmak (BM)  
**katırĝan** Sivilce, uyuz (BM)  
**kav** (I) Kav, çakmak taşı (DM, GT, Kİ, TA) *krş.* kov II  
**kav** (II) Yılanların çıkardıkları beyaz kabuk (Kİ)  
**kav-** Kovmak, defetmek (MG) *krş.* kov- (II)  
**kavâ'id** *Ar.* Kaideler (Gİ, KF)  
**kavak** Kavak, kavak ağacı (TA)  
**kavanoz** Kavanoz (İH)  
**kavdan** Çorak arazi (CC)  
**kavi** *Ar.* Kuvvetli, güçlü, zorlu (GT, MG)  
**kavl** *Ar.* Söz (Gİ, GT, İM, İN, KF, KFT, MS)

- kavla-** (Yılan için) Kabuĝundan çıkmak (Kİ)  
**kavluĝ** Kap konacak şey (Kİ)  
**kavm** *Ar.* Kavim, millet, ahali (Gİ, GT, İM, KF, KFT)  
**kavnuĝ** Kavlıĝ, oturak (TZ)  
**kavrul-** Kavrulmak (TZ) *krş.* kavrun-  
**kavrun-** Kavrulmak (TZ) *krş.* kavrun-  
**kavsuk** Göbek (TZ)  
**kavşur-** Dürtüp bütme (İH)  
**kavuĝ** Sidik kavuĝu, sidiklik, mesane (MS) *krş.* karuk, kavuĝ (I)  
**kavuĝ** (I) Sidik kavuĝu, sidiklik, mesane (BV, Kİ) *krş.* karuk, kavuĝ  
**kavuĝ** (II) Kavut, öğütülüp kavrunmuş buĝday ve arpa (BV, Kİ)  
**kavun** Kavun (DM, İH, İM, Kİ, KK, TA, TZ). *krş.* hıvun, kovun **kavun hıyar** yaş ot (İM)  
**kavunluk** Kavun, karpuz tarlası (GT)  
**kâvur** *Ar.* (< kâfir) Gavur, kâfir (TZ) *krş.* kevür  
**kavur-** Et vb. kavurmak, kızartmak (BM, Kİ, TA) *krş.* kovur-  
**kavurĝa** Kavrulmuş hububat (Kİ)  
**kavurkına** Kavurma taşı (CC)  
**kavurma** Yaĝda kızartılmış et parçası (Kİ, TA)  
**kavurmuş** Kavrulmuş (GT)  
**kavursın** Kuş tüyü sapı, tüy kalemi (CC)  
**kavurşak** Oyuncak, oyun aletleri (TZ)  
**kavuş** (I) Koĝuş, oluk, boşluk (MG) *krş.* kovuş  
**kavuş** (II) Rende (TA)  
**kavuş-** Kavuşmak (TZ)  
**kavut** (I) Kavrulmuş hububat (BM, İM, Kİ, TZ)  
**kavut** (II) Darıdan yapılan bir yemek (BV, İM)

**kavvād** Ar. Pezevenk, kavat (GT)

**kavza-** Bir şeyi ihtiva etmek, toplamak (Kİ)

**kay** (I) Nereye (Kİ)

**kay** (II) Yağmurla birlikte yağın dolu (İH)

**kay-** 1. Kaymak (CC, TZ) 2. Ayağı kaymak (İH)

**kaya** Kaya (BM, CC, GT, Kİ, TA)

**kayağan** Ayak kayan düz, cilâli taş (İH)

**kayd** (I) Ar.(Ayağa vurulan) zincir, pıranga (GT)

**kayd** (II) Ar. Bağlama, sıralama (İM)

**kayda** (I) 1. Nerede (DM, Gİ, GT, İM, İN, KK, MG, TZ) *krş.* hayda 2. Nereye (Kİ)

**kaydan** Nereden (GT, İM, KFT)

**kaydasa** Nerede olursa, nereye olursa (DM)

**kaydur-** Çevirmek (Kİ)

**kayğa-** Kaygılanmak, kaygı duymak (TZ) *krş.* kadğur-, kaygır-, kayğur-, kaykır-

**kayğana** Un ve yumurta ile yapılip içine yağ dökülen tatlı (İH)

**kaygı** Kaygı, endişe, tasa, üzüntü (CC, TZ) *krş.* kadğu, kayğu **kaygı tut-** Üzülmek, kederlenmek (TA)

**kaygır-** Kaygılanmak, endişe etmek (CC, Gİ, KF, KK, TZ) *krş.* kadğur-, kayğa-kayğur- (I), kaykır-

**kaygu** Kaygı, endişe, tasa, üzüntü (GT, RH) *krş.* kadğu, kaygı

**kayğur-** (I) Kaygılanmak, endişe etmek (GT, KF, KFT) *krş.* kadğur-, kayğa-kaygır-, kaykır-

**kayğur-** (II) Anlatmak (Gİ, Kİ)

**kayı** Hangi (İM, KF, MG) *krş.* kayın (III), kayu

**kayid-** Dönmek, geri dönme (KFT) *krş.* kayıt-, kayıt-, kayt-, kayt-

**kayıdla-** Ar.T. Bağlamak (KFT)

**kayık-** İltifat etmek (TZ)

**kayın** (I) Kayın ağacı (TA) *krş.* kayın **kayın ağaşı** kayın ağacı (DM)

**kayın** (II) Kayın baba, kaynata (CC)

**kayın** (III) Hangi, nasıl bir (CC) *krş.* kayı, kayu

**kayın** (IV) ... ki o (CC)

**kayın ana** Kaynana, kayın valide (TZ) *krş.* kaynana

**kayın ata** Kaynata, kayın baba (KFT) *krş.* kaynata, koyın ata

**kayınğ** Kayın ağacı (CC) *krş.* kayın (I)

**kayıp-** Ayağı kaymak, düşecek gibi olmak (İH)

**kayır** Çakıl, kum, kum tepesi (BM, Kİ, TA, TZ) *krş.* gayır

**kayır-** (I) Kayırmak, önem vermek (BV, Gİ, KF, KFT, TZ) *krş.* kayur- (II)

**kayır-** (II) Zararı olmak (İM, KF, KFT)

**kayır-** (III) Kaygılanmak, endişe etmek (MG) *krş.* kayur- (I)

**kayıra** Tekrar (MG) *krş.* kayra (I)

**kayırı** Geri (CC) *krş.* kayra (II), kayrı

**kayırla-** Kayırmak, iltifat etmek (TZ)

**kayırmas** Zararı yok (İM, MG)

**kayırtamak** 1. Süt (BM) 2. Deve sütü (Kİ)

**kayısı** Hangisi (İM) *krş.* kıyası (II), kayısı

**kayış** Kayış, deri kayış, kemer, kuşak (BV, DM, Kİ, KK, MG, TZ) *krş.* hayış

**kayış-** (I) Güneş batmak (İM)

**kayış-** (II) Birbirine acımak (BV)

**kayışka** Cüce (TZ)

**kayıt-** Dönmek, geri dönme (BV, Gİ, İM, KF, Kİ, MG, RH, TA, TZ) *krş.* kayıd-, kayıt-, kayt-, kayt-

**kayıt-** Dönmek, geri dönmek (KK)

*krş.* kayıd-, kayıt-, kayıt-, kayıt

**kayıttur-** Geri döndürmek (Kİ)

**kâyil (I)** *Ar.* İdrak eden, razı olan (GT)

**kâyil (II)** *Ar.* Söyleyen (GT, İM)

**kâyim (I)** *Ar.* Ayakta duran, devam eden (Gİ, İN)

**kâyim (II)** *Ar.* Yerine geçen (GT, İM)

**kâyime** *Ar.* Bürcasın yere çakılan ayağı, çubuk (MG)

**kâyim-makâm** *Ar.* Birinin yerine geçecek kimse (GT) *krş.* kâ'im-i makâm

**kâinat** *Ar.* Kainat (GT)

**kaykalan-** Kaygılanmak, endişelenmek (TZ)

**kaykıc** Gaye, maksat (Kİ)

**kaykır-** Üzülme (MS) *krş.* ka<sup>ğ</sup>gur-, kayğa-, kaygılan-, kaygır-, kaygur-

**kayma** Her ne (kim) olursa olsun (CC)

**kaymak (I)** Kaymak (BV, DM, GT, Kİ, KK, TZ)

**kaymak (II)** Kayma işi (KFT)

**kayna-** Kaynamak (BM, BV, CC, İM, Kİ, MG, RH, TZ)

**kaynan-** Kaynatılmak (RH)

**kaynana** Kaynana, kayın valide (BM) *krş.* kayın ana

**kaynat-** Kaynatmak (BM, BV, CC, GT, İM, Kİ, RH)

**kaynata** Kaynata, kayın baba (BM) *krş.* kayın ata, koyın ata

**kaynatıl-** Kaynatılmak (İM)

**kayra (I)** Tekrar (İM) *krş.* kayıra

**kayra (II)** Geri (CC) *krş.* kayırı, kayırı

**kayrı** Geri (CC) *krş.* kayırı, kayra

**kayrıl-** Eğrilmek (TZ)

**kayrılıp bak-** Dönüp bakmak (İM)

**kaysı (I)** ... ki onu (CC)

**kaysı (II)** Hangisi, hangi (DM, Gİ, GT, KF, MG, MS, RH, TZ) *krş.* kayısı,

kayısı

**kayş** Yüzük kaşı (KK) *krş.* kaş (III)

**kayt-** Dönmek, geri dönmek (CC, Gİ, GT) *krş.* kayıd-, kayıt-, kayıt-, kayıt

**kayt** Dönmek, geri dönmek (KK) *krş.* kayıd-, kayıt-, kayıt-, kayıt-

**kayta (I)** Tekrar (KF)

**kayta (II)** Geri (MG)

**kaytar-** (I) 1. Geri vermek, iade etmek (CC, Gİ, İM, MS) *krş.* kaytar-, kaytur- 2. Döndürmek, geri çevirmek (BV, GT, İN, KF, KFT, Kİ)

**kaytar-** (II) Dönmek (İM, KFT)

**kaytar-** Geri vermek, iade etmek (KK, TA) *krş.* kaytar- (I), kaytur-

**kaytarıl-** Geri verilme, çevrilme (İM)

**kaytarınıl-** Döndürülmek (KFT)

**kaytarmaklık** Döndürme (KFT)

**kayta tüş-** Geri durmak (MG)

**kaytur-** Reddetmek, geri vermek (TA) *krş.* kaytar- (I), kaytar-

**kayu** Hangi (BV, İM, KF, MG) *krş.* kayı, kayın (III)

**kayur-** (I) Kaygılanmak, endişe etmek (GT) *krş.* kayır-(III)

**kayur-** (II) Kayırmak, önem vermek (KF) *krş.* kayır- (I)

**kayusı** Hangisi (İM) *krş.* kayısı, kayısı (II)

**kayyüm** *Ar.* Allah'ın sıfatlarından, ezelden ebede kadar kaim ve mevcut olan (Gİ, KF)

**kaz** Kaz (BM, CC, DM, GT, İH, İM, Kİ, KK, TA, TZ)

**kaz-** Kazmak, eşmek (Gİ, İM, KF, Kİ, TA, TZ)

**kazâ (I)** *Ar.* Kaza, kader (Gİ, GT, KF)

**kazâ (II)** *Ar.* Bir dinî vecibeyi sonradan eda etme (GT, İM, KF)

**kazâ (III)** *Ar.* Kadılık etme, hüküm verme, yargı (GT, KFT)

**kazağuç** Atı durduran kimse (Kİ)  
**kazak** Evsiz, barsız (TA) **kazak**  
**başlı** bekâr (TZ)  
**kazaldırık** Eksen, mihver (TZ)  
**kazan** Kazan, bakır kap (BV, CC, DM, İM, Kİ, KK, TA, TZ) *krş.* kazağan  
**kazan-** Kazanmak, elde etmek (KFT, TA, TZ) *krş.* kazağan-  
**kazanç** Kazanç (MG, TA) **kazanç**  
**eyle-** kazanmak (TA)  
**kaz ayağı** Maydanoz (İH)  
**kazdur-** Kazdırmak, eştirmek (KFT)  
**kazf** *Ar.* Namuslu birine iftira etmek (Gİ, İM, KFT)  
**kazağan** Kazan, bakır kap (TA) *krş.* kazan  
**kazağan-** Kazanmak (CC) *krş.* kazan-  
**kazgış** Cimri, hasis (KK)  
**kazı-** (I) 1. Kazımak (TZ) 2. Sıyırmak, çekip ayırmak, soymak (İH)  
**kazı-** (II) Silmek (İH)  
**kazıcı** Kazıcı, kazma işini yapan (DM)  
**kazık** Kazık (Kİ) *krş.* kazuk  
**kazıl-** Kazılmak, oyulmak (Gİ, FT, İM, KF, MG)  
**kâzî** *Ar.* Yapan, yerine getiren (KF)  
**kazıyye** *Ar.* Husus, hüküm (GT, İM)  
**kazma** Kazma, kazma işi (CC, DM)  
**kazmak** Ateşin çokluğundan kabin dibine yapışan yemek artığı (TZ) *krş.* kasmak  
**kazmaklık** Kazma işi (KFT)  
**kazna** *Ar.* 1. (< hazine) Hazine sandığı (CC) *krş.* hazine, hazna 2. Devlet hazinesi (Kİ)  
**kaznaçî** *Ar.T.* Hazinedar (CC)  
**kazuk** Kazık (BM, BV, KFT) *krş.* kazuk

**ke'ab** *Ar.* Topuk (BV)

**kebâb** *Ar.* Kebap (GT)

**kebâki** *Ar.* Kılıcın üzerine çizilen şe-

kil, resim (MG)

**kebâyir** *Ar.* Büyükler (KFT)

**kebe** Gebe, hamile, karnı büyük (Kİ, TZ)

**kebek** Kepek (BM, CC, DM, Kİ) *krş.* kapak (III), kepek

**kebel-** Giyinmek (CC)

**keben** Yığın, öbek (CC)

**kebensi-** Gürültü etmek, gürlemek, çınlamak, ötmek (CC)

**keber-** Hamile olmak, karnı şişmek (Kİ)

**kebermek** Üfleme, şişme (Kİ)

**kebes** Börk, kalpak (Kİ)

**kebeş** Takke (TA)

**kebi** Gibi (BM) *krş.* kibe, kibi, kibik (II), kibin

**kebilgen** Meyhane, bar (İH)

**kebin** *Far.* Kadına verilen mehir, nikâh parası (İH, KFT, TZ) *krş.* kâbin **kebin kıy-** nikâhlamak (İH)

**kebinle-** *Far.T.* Nikâhlamak, nikâh kıymak, mehir vermek (TZ)

**kebinlü** *Far.T.* Mehirlî (KFT)

**kebir** *Ar.* Büyük, ulu (GT, İM)

**kebire** *Ar.* Büyük, ulu (KFT)

**kebit** Dükkân, oda (CC)

**kebüt** *Far.* Mavi (CC)

**kebve** *Ar.* Tereddüt etme (İM)

**keç** Geç (CC, TZ) *krş.* keçe (III), kiç

**keç-** (I) 1. Geçmek (BM, CC, Gİ, İN, KF, KFT, RH, TA, TZ) *krş.* keş-, kiç- (I) 2. Geçip gitmek, öteye geçmek (CC) 3. Ayrılmak, gitmek (CC)

**keç-** (II) Gecikmek (BM, TA) *krş.* kiç- (II)

**keç-** (III) Güneş batmak, kaybolmak (MS)

**keç-** (IV) Geçerli olmak (MG)

**keç-** (V) Ölmek (CC)

**keçe** (I) Gece (CC, KF, KFT, Kİ, KK, TZ) *krş.* keşe, keyce, kiçe

**keçe (II)** Keçe, aba (KF, Kİ, TA)

**keçe (III)** Geç (KF) *krş.* keç, kiç

**keçi** Keçi (BM, KFT, Kİ, TA, DM)

*krş.* keşi **keçi boynuzu** keçi boynuzu denilen yemiş (BM, İH) *krş.* keçi münüzü, keşi boynuzu **keçi münüzü** keçi boynuzu denilen yemiş (TZ) *krş.* keçi boynuzu, keşi boynuzu

**keçi** Geçit (TA)

**keçik-** Gecikmek (TZ)

**keçiktir-** (I) Yapmaktan çekinmek, geciktirmek (CC)

**keçiktir-** (II) Gizlemek, örtmek, kapamak (CC)

**keçip kit-** Bir suyun öte yakasına geçmek (İM)

**keçir-** Geçirtmek, içinden geçirmek (CC)

**keçken ay** Geçen ay (TA)

**kečkün** Kadının üst abası (TZ)

**keç oğlan** Küçük çocuk (TA)

**keçöv** Gevşek, tembel (CC)

**keçür-** (I) Geçirmek (Gİ, MG) *krş.*

*kiçir-*, *kiçür-* (I)

**keçür-** (II) Kabul etmek (KFT)

**keçür-** (III) Hükmü geçerli olmak (KFT)

**keçüt** Geçit (BM, Kİ, TA) *krş.* kiçit, kiçüt

**ked-** (I) Bir şeyde yarık açmak (Kİ)

**ked-** (II) Gitmek (KFT) *krş.* ket- (I), kid- (I), kit- (I)

**kedi** Kedi (İH)

**kedik** Her türlü av hayvanı (İM)

**kedük** Gedik, oyuk (Kİ) *krş.* ketik, ketük

**keennehü** *Ar.* Nasıl ki, güya, sanki (KFT, MG)

**kefâf** *Ar.* Yaşayacak kadar rızık (GT)

**kefel** *Ar.* Dip, art, kış, her şeyin geresi; atın oturma yeri (BV, İM)

**kefeli** *Ar.* Timar edilmiş (RH)

**kefen** *Ar.* Kefen, ölü sarılan bez (Gİ, GT, İM, KF, KFT)

**kefenle-** *Ar.T.* Kefenlemek, kefenle sarmak (KFT)

**keff** *Ar.* Elin iç tarafı, avuç (Gİ, GT, KF, İN, MS) *krş.* kef

**keffâret** *Ar.* Bir günaha karşı tutulmak üzere yapılan veya verilen şey (Gİ, İM, KF, KFT)

**kefil** *Ar.* Kefalet sahibi (KFT)

**kefillik** *Ar.T.* Kefillik, kefalet (KFT)

**kefür** *Ar.* Nimete küfran eden, inkâr eden (GT)

**keğaz** Düz (TA)

**keger-** Rezil olmak, ruhen kirlenmek (CC)

**kegir-** Geğirmek (İM) *krş.* kekir-, keykir-

**kehel** *Ar.* Tembel, dermansız, kıvrılsız damaz (İH, TA) *krş.* kahal

**kehne** *Ar.* Heybe (DM)

**kejegen** Geçegen denilen kuş (İH)

**kek** Kin (CC)

**kekegülik** Kekemelik (İH)

**kekel** *Far.* (< kâkül) Kâkül, perçem (TZ)

**keken-** Çekinmek, imtina etmek (İH) *krş.* keksen-

**kek etmegi** Fırınlanmış kuru eklemek, peksimet (İH)

**kekilde-** Tavuk yumurtlarken vak vak ses çıkarmak (İH)

**kekir-** Geğirmek (CC) *krş.* kegir-, keykir-

**keklik** Keklik (BM, Kİ, TZ) *krş.* kıklik

**kekre** Kekeme (TZ)

**keksen-** Bir işi yapmaktan imtina etmek (İH) *krş.* keken-

**kel** Çorak, bitki olmayan yer (TZ)

**kel-** Gelmek (CC, DM, Gİ, GT, İM, İN, KF, KFT, KK, MS, RH, TA, TZ) *krş.* kil-

**ke'l-<sup>c</sup>adem** Ar. Yok, yokmuş gibi (GT)

**kelâm** Ar. Söz, kelâm (Gİ, GT, İM, İN, KF)

**kelb** Ar. Köpek (GT, KF)

**kelbeteyn** Ar. Kerpeten (BV)

**keldeçi ay** Gelecek ay (TA)

**keldeçi kün** Gelecek gün (TA)

**keldeçi yıl** Gelecek sene, gelecek yıl (TA)

**keleb** İp, iplik yumağı (İH)

**kelebek** Kelebek (İH) *krş.* köbelek (I)

**keleben** Miskinlik hastalığına uğrayan kimse, cüzzamlı (Kİ) *krş.* kelepen, keleppe

**keleçi** Söz, sohbet, lâkırdı (İH)

**kelek** (I) Düz ve uzun burunlu büyük bir kuş (TZ)

**kelek** (II) Bir tür tahtadan yapılmış sal (Kİ)

**kelem** Lâhana (KK)

**kelenü** Tarla faresi (İH)

**kelepen** Miskinlik hastalığına uğrayan kimse, cüzzamlı (BM, CC) *krş.* keleben, keleppe

**keleppe** Miskinlik hastalığına uğrayan kimse, cüzzamlı (CC) *krş.* keleben, kelepen

**keler** Kertenkele (BM, TA)

**kelgen ay** Gelecek ay (TA)

**kelgen keyce** Gelecek gece (TA)

**kelgen yıl** Gelecek sene, gelecek yıl (TA)

**keli** (I) Havan topu, tokmak (CC, TA)

**keli** (II) Musluk, kurna (TZ)

**kelik** (I) Avcı kulübesi (İH)

**kelik** (II) Atın başına konulan gölgelik (İH)

**kelimçi** Ar.T. Çevirmen, tercüman (BM)

**kelime** Ar. Kelime, sözcük (Gİ, GT,

İM, KF)

**kelimullâh** Ar. Hz. Musa (Gİ, KF)

**kelin** Gelin (CC, GT, Kİ, TA, TZ)

**kellâse** Ar. Şam camiindeki havuzun adı (GT)

**kelmişte** Vakta ki, ta ki (BM)

**kelpildet-** Kuş kanadını sallar gibi hafif kımıldatmak (İH)

**kelte** (I) Bukalemun (TA)

**kelte** (II) Keler, kertenkele (İH)

**keltir-** Getirmek (CC, DM, KK, TZ) *krş.* keltür-, kiltir-, kiltür-

**keltiriş-** Getirmede yardım etmek (CC)

**keltür-** Getirmek (CC, GT, İM, İN, Kİ, RH, TA) *krş.* keltir-, kiltir-, kiltür-

**keltürgen** Getiren (Kİ)

**kem** Far. Kötü, değersiz (GT)

**kemâ hüve** Ar. Onun gibi (MG)

**kemâl** Ar. Olgunluk, erginlik (GT, İM)

**kemân göre** Far.T. İçine çakıl koyup kuş vurmaya yarayan av aleti (İH)

**keme** Gemi (CC, Gİ, TZ) *krş.* kemi, kime, kimi

**kemeç** Mayasız, hamursuz (CC)

**kemeçi** Gemici (TA) *krş.* kemeçi, kimeçi

**kemend** Far. Kement (GT)

**kemer** Far. Kemer, kayış (GT) *krş.* kamar

**kemesen** Levha altın, kâğıt hâlindeki altın, yıldız (CC)

**kemi** Gemi (BM, DM, GT, İM, KFT, Kİ, TA, TZ) *krş.* keme, kime, kimi

**kemiçi** Gemici (İM, KF, TA) *krş.* kemeçi, kimeçi

**kemir-** Kemirmek (TZ) *krş.* kemür-  
**kemirçek** Kemik ucundaki yumuşak kemik, kırkırdak (İH)

**kemiş-** (I) Bırakmak, aşağı bırakmak, salmak (BV, DM, İM, İN, KFT, Kİ,

RH, TA, TZ)

**kemiş-** (II) 1. Ezmek, yıkmak (CC).

2. Mahvetmek, yok etmek (TA)

**kemiş-** (III) İsraf etmek (CC)**kemişil-** Fırlatılmak, atılmak (CC,İM) *krş.* kemişül-**kemişül-** Fırlatılmak, atılmak (İM)*krş.* kemişil-**kemmiyet** Ar. Sayı (Gİ)**kemmün** Ar. Kimyon (BV)**kemre** Hayvan ayağı altında çiğnenmiş fişki (İH)**kemrik** Dişi gedik (İH) *krş.* kemrük**kemrük** Dişi gedik (İH) *krş.* kemrik**kemür** Kömür (BM, TA) *krş.* kömür**kemür-** Kemirmek (Kİ) *krş.* kemir-**kemürdek** Kıkırdak (Kİ)**ken** Geniş (Kİ, KK) *krş.* keñ, kiñ**keñ** Geniş (CC, KF, TZ) *krş.* ken, kiñ**kend** (I) Kendi, öz (TZ) *krş.* kendi, kendü, kindü**kend** (II) Kent, köy, kasaba (Gİ, İM, KF) *krş.* kent, kenid, kint**kendi** Kendi, öz (BV, CC, TZ) *krş.* kend (I), kendü, kindü**kendir** Kendir, kınnap (CC, DM, Kİ, TZ) *krş.* kündür**kendirsi** Keten, kumaş parçası (DM)**kendözi** Kendisi (BM) *krş.* kendüsi**kendü** Kendi, öz (BM) *krş.* kend (I), kendi, kindü**kendüsi** Kendisi (BM) *krş.* kendüsi**kene** (I) Yine, gene, tekrar, ikinci defa (TZ) *krş.* gene, gine, yana (I), yene, yeni, yine (I)**kene** (II) Koyunda ve sığırdada olan yaşıkan böcek (İH, Kİ, TA, TZ) *krş.* köne**keñe-** Karşılıklı ziyaret etmek (BM)**kenel-** Komiklik yapmak (TZ)**keñeşkü** Müşavere, danışma (Kİ)**kenete** *Moğ.* Aniden, birdenbire (CC, TZ)**kenez** Kolay (İH) *krş.* keñez, kenez, keñez**keñez** Yavaş, kolay (Gİ, KF) *krş.* kenez, keñez**kengel** Şaka, lâtife, alay (İH, KFT)**kengelçi** Alaycı, şakacı, maskara (İH) *krş.* kenkelçi**kenger** Kenger denilen diken (İH, TA)**kengeş** Öğüt, nasihat (CC)**kengeş-** 1. Düşünüp taşınmak (CC) 2. Meşveret etmek, müşavere (Kİ, İM) *krş.* keniş-, kinkeş-**kengez** Yavaş, kolay (TZ) *krş.* kenez, keñez**kengil-** Yayılmak, genişlemek (TZ)**kengirt-** Genişletmek (TZ)**kengük** Kenger otu ve dikenini (İH)**kenid** Kent, köy, kasaba (KFT) *krş.* kend (II), kent, kint**keninçe** Mehil, müddet (TZ)**kenise** Ar. Kilise (Gİ, İM, KF)**keniş-** Danışmak, müşavere etmek (TZ) *krş.* keñeş-, kinkeş-**kenkeç** Müşavere, danışma (Kİ) *krş.* kenkeş**kenkelçi** Alayı, şakacı, maskara (TZ) *krş.* kengelçi**kenkeş** Müşavere, danışma (Kİ) *krş.* kenkeç**keñlik** Genişlik (CC) *krş.* kiñlik**kens** Kendi, öz (TZ) *krş.* kensi**kensi** Kendi, öz (CC, KK, TZ) *krş.* kens**kent** Kent, köy, kasaba (BM, CC, GT, İM, Kİ, KK, TA, TZ) *krş.* kend (II), kenid, kint

**kentli** Kentte oturan (İM)

**kenz** Ar. Hazine (Gİ, İM, KF) *krş.*

kenze

**kenze** Ar. Hazine (KF) *krş.* kenz

**kep** Kalıp (Kİ, TZ)

**kepçe** Büyük kaşık (Kİ)

**kepek** Kepek (İM, KFT, RH, TZ) *krş.*

kaşak (III), kebek

**kepes** Şapka (CC)

**ker-** (I) 1. Girmek, gergin hâle getirmek (CC, Kİ, TZ) 2. Şişmek (BM)

**ker-** (II) Açmak, yaymak, uzatmak (CC)

**kerâhiyyet** Ar. Şeriatın kesin olarak yasaklamadığı fakat harama yakınlığı ihtimali çok olduğu için çekinilmesi gereken şeyin hâli (Gİ, GT, İM, KF)

**kerâkı-** Asmak, germek (TA)

**kerâmât** Ar. Kerametler (GT)

**kerâmet** (I) Ar. Bağış, ihsan, ikram (Gİ, GT, İM, İN, KF)

**kerâmet** (II) Ar. Hürmet, saygı (GT)

**kerbüç** Kerpiç, tuğla (KFT) *krş.* kerpîç, kerpüç, kilürpiç, kirpiç, kürbüç

**kerçek** Gerçek, doğru, hakikî (Gİ, KF, MS) *krş.* kerşek, kirçek, kirşek

**kere** Ar. Kez, kere, defa (GT) *krş.* keret, kerey (III), kerret

**kerreb** Gemi (TA) *krş.* kerep, kerreb

**kerek** Gerek, gerekli (BV, CC, Gİ, İM, İN, KF, KFT, MG, RH, TZ) *krş.* kirek

**kerek bol-** gerekmek, gerekli olmak (MG) *krş.* kerek-

**kerek-** Gerekmek, gerekli olmak (BV, DM, İM) *krş.* kerek bol-

**kereklürek** En gerekli (KFT)

**kerep** Gemi (Kİ) *krş.* kerreb, kerreb

**kerem** Ar. Cömertlik, lütuf, ihsan (GT, İM, KF, KFT, Kİ, MG)

**kereshik it-** Hazırlanmak (BM)

**keret** Ar. (< kerre) Kez, kere, defa

(RH, TZ) *krş.* kere, kerey (II), kerret

**kerey** (I) Ustura (İM, TZ)

**kerey** (II) Kez, kere, defa (TZ) *krş.*

kere, keret, kerret

**kere yağ** Kaymak (TA)

**kereyav** Tereyağ (TZ)

**kerfes** Ar. (< kerefs) Kereviz (BV)

**kerhen** Ar. Yanlılıkla, istemeden (GT)

**keri** (I) Geri, arka (CC, Gİ, İM) *krş.* girü, kırı, kirü

**keri** (II) Sonra, -den sonra, nihayet (GT) *krş.* girü (II)

**keri** (III) Önce, önceden, daha önce (CC)

**keri** (IV) İade, geri verme (CC)

**kerih** Ar. Çirkin, kötü (GT, KF, KFT, MG)

**keril-** Gerilmek, gerinmek, asılmak (BV, CC, GT, KK)

**kerim** Ar. Cömert, kerem sahibi (Gİ, GT, İM, KF, KK, MG) 2. Kerem sahibi, yüce Allah (Gİ)

**kerin-** Gerinmek (TZ)

**keriş** (I) Tartışma, çekişme, kavga (CC, GT)

**keriş** (II) Tepe (Kİ)

**keriş-** Kavga etmek, didişmek, zıtlaşmak (GT, Kİ)

**kerit-** Gerinmek (TZ)

**kerkes** Ar. Kerkenez, karakuş cinsinden bir kuş, akbaba (DM, İH, İM, TZ)

**kerki** Küçük balta, nacak, keser (CC, Kİ, TA)

**kerki-** Cima eder gibi birinin diğerine sürünmesi (Kİ)

**kerkü** Üzerinde bir şey dokunan tezgâh (Kİ)

**kermen** Şehir (CC, Kİ)

**kernip** Lâhana (BV)

**kerpiç** Kerpiç, tuğla (CC, GT, İM, TZ) *krş.* kerbüç, kerpüç, kilürpiç, kirpiç,



kürbüc

**kerpik** Kirpik (TA) *krş.* kirbik, kirbük kirfik, kirpik, kürbüc

**kerpüc** Kerpiç, tuğla (KFT, Kİ) *krş.* kerbüç, kerpiç, kerpiç, kilürpiç, kürbüc

**kerrât (I)** Ar. Defalarca (GT)

**kerrât (II)** Ar. Bir hastalık (BV)

**kerreb** Gemi (BM) *krş.* kereb, kerep

**kerremallâhu vechehü** Ar. "Allah yüzünü keremlendirsın" anlamında bir dua (KFT)

**kerret** Ar. Defa, kez, kere (Gİ) *krş.* kere, keret, kerey (II)

**kersen** Ağaçtan hamur teknesi (Kİ)

**kersenç** Far. Tembela, uyuşuk, (CC)

**kerşek** Gerçek, doğru, hakikî (DM, TZ) *krş.* kerçek, kirçek, kirşek

**kerşen** Allıktan önce sürülen yağ, krem (TA)

**kert-** Çentik atmak, kesmek, kazımak (CC, Kİ, TA) *krş.* kirt-

**kertek (I)** Gelin odası, gerdek (CC) *krş.* kirdek, kirttek

**kertek (II)** Kiler (TZ)

**kertekli ketir** Arkasına dönüş (TZ)

**kerti** Doğru, hakikî, gerçek (CC, TA, TZ) *krş.* kirti. **kerti ayıt-** doğru söylemek (TA)

**kertik** Kertik, kertilmiş, çentik atılmış (Kİ, TZ)

**kertilep** Hakikî, doğru, samimî (CC) *krş.* kertlep

**kertilik** Hakikat, gerçek (CC)

**kertin-** Kertilmek, çentik atılmak (TZ)

**kertir-** Anlamında olmak, anlamına gelmek (CC)

**kertlep** Hakikî, doğru, samimî (CC) *krş.* kertilep

**kertme (I)** Elma (Kİ)

**kertme (II)** Armut (CC, TA)

**kervân** Far. Kervan, kafile (BV, İM) *krş.* kârvân

**kervânsarâ** Far. Han, otel, kervan-saray (BM, Kİ) *krş.* kârvânsarây

**kes-** Kesmek (BM, BV, CC, Gİ, GT, İM, KF, KFT, KK, RH, TA, TZ) *krş.* kis-

**kesâd** Ar. Alış verişte durgunluk, yokluk (Gİ, KF)

**kesb** Ar. Çalışıp kazanma, kazanç (Gİ, GT, İM, KF, KFT)

**kesdür-** Kestirmek (KFT) *krş.* kis-tür-

**kese** Kesilmiş ekmek, dilim (CC)

**kesegen** Kesici, keskin (KFT, MG) *krş.* kisgen

**kesek (I)** Kesek, sağlam toprak parçası (BV, DM, GT, İH, İM, KF, KFT, MS) *krş.* kisek

**kesek (II) 1.** Ekmek dilimi (DM). 2. Parça (Kİ, İM, TA) **kesek et** parçalanmış et (TA)

**kesel** Ar. Tembellik, uyuşukluk (Gİ, KF)

**keseltki** Semender, büyük kertenkele (BM, Kİ, TZ) *krş.* kesürtüki

**keser** Ağaç kesilen alet, keser (İH)

**keset-** Şaşırtmak, cesaretini kırmak (CC)

**kesiçi** Kesici, kesen (KF, KFT, Kİ)

**kesik** Kesik, kesilmiş (İM) *krş.* kesük (I), kısık

**kesil-** (I) Kesilmek (BM, BV, Gİ, GT, İM, KFT, KK, MS, TZ) *krş.* kesin- ksil- 1

**kesil-** (II) Sona ermek (KFT, MS)

**kesin-** Kesilmek (TZ) *krş.* kesil- (I), ksil- 1

**kesir** Ar. Çok, bol, fazla (GT, İM)

**keskel-** Parça parça kesmek (CC)

**keskeri** Ar. Göl ördeği (İM)

**keski** Keski, bıçkı (Kİ, TZ) *krş.* kes-kü

**keskil-** Dilmek, parçalamak (BM)

**keskü** Keski, bıçkı (KK, TZ) *krş.*

keski

**keslänlik** *Ar.T.* Gevşeklik, tembellik (Gİ, KF) *krş.* keslenlik

**keslen** *Ar.* Tembel, gevşek (İM)

**keslenlik** *Ar.T.* Tembellik, gevşeklik (İM) *krş.* keslänlik

**kesni** Hindiba (İH)

**kesr** *Ar.* Dönme, çevirme (MG)

**kesre** *Ar.* Esre denilen hareke işareti (İM)

**kestene** *Yun.* (< kastanon) Kestane (DM, TZ) *krş.* kaştana

**kesük (I)** Kesik, kesilmiş (İM) *krş.*

kesik, kisik

**kesük (II)** Harem ağası (Kİ)

**kesürtüki** Kertenkele (DM) *krş.* keseltkü

**keş** İçine ok konulan kap (CC, DM) *krş.* kiş (I)

**keş-** Geçmek (Kİ, KK, TZ) *krş.* keç- (I), kiç- (I)

**keş bol-** Akşam olmak (TZ)

**keşe** Gece (TZ) *krş.* keçe (I), keyce, kiçe

**keşek** İki yaşındaki deve yavrusu (TZ)

**keşel** Saçı dökülmüş (TZ)

**keşene** Mezar höyüğü (CC)

**keşgek** Keşkek, düğün yemeği (İH) *krş.* keşkek

**keşi** Keçi, teke (DM) *krş.* keçi (I).

**keşi boynuzu** keçi boynuzu denilen meyve (DM) *krş.* keçi boynuzu, keçi münüzü

**keşif** *Ar.* Açığa çıkarma (KFT)

**keşim** İlâc yapımında kullanılan bir madde (BV)

**keşin** Köstek (DM)

**keşir** Havuç (DM) *krş.* keşür

**keşiş** Rahip, papaz (TZ)

**keşk** *Far.* Köşk (Kİ) *krş.* köşk

**keşke** *Far.* Keşke (BM, CC, İM, Kİ, TZ)

**keşkek** Keşkek, düğün yemeği (İH) *krş.* keşgek

**keşşâf** *Ar.* Keşşaf, Zemaşeri'nin meşhur tefsiri (GT)

**keşür** Havuç (Kİ, KK, TA, TZ) *krş.* keşir

**ket-** (I) 1. Gitmek (CC, DM, KF, İM, KK, TA, TZ) *krş.* ked-(II), kid-(I), kit- (I) 2. Nakletmek, göçmek (İM)

**ket-** (II) Yüz çevirmek, ayrılmak (İM)

**ket-** (III) Yok olmak, ortadan kaybolmak (İM) *krş.* kit- (II)

**ketân** *Ar.* Keten (CC) *krş.* kettân

**kete** İçki kızartılmış unla doldurulmuş bir tür yağlı ekmek (Kİ)

**ketelük** Boğaz (Kİ)

**keter-** (I) Gidermek, ortadan kaldırmak (İM, KK) *krş.* ketir- (II), kider-, kiter-

**keter-** (II) Götürmek (KK)

**keteril-** Giderilmek, ortadan kaldırılmak (İM) *krş.* kiteril-

**ketif** *Ar.* Omuz (KF)

**ketik** Gedik, oyuk (Kİ, TZ) *krş.* kedük, ketük

**ketik** (II) Terlik (KK)

**ketil-** Gedilmek, gedik açılmak (TZ) *krş.* kitil-

**ketir-** (I) Getirmek (TZ) *krş.* ketür- (I), kitür-

**ketir-** (II) Gidermek, ortadan kaldırmak (CC) *krş.* keter- (I), kiter-

**kettân** *Ar.* Keten (BV, İM) *krş.* ketân

**ketük** Gedik (Kİ) *krş.* ketik (I)

**ketür-** (I) Getirmek (Gİ, GT, İM, KF, KFT, Kİ, MS, TA) *krş.* getür-, ketir- (I), kitür-

**ketür-** (II) Develeri bir araya toplama

mak (TA)

**ketürül-** Kaldırılmak (İM)**kevde** Gövde (DM, RH) *krş.* gövde,

kövde

**kevdeli** Gövdeli, vücutlu (TZ)**keven-** Sevinmek (Kİ)**kevenç** Ferah, sevinç (Kİ)**kevgüş** (I) Kulağı arkaya eyer (İH)**kevgüş** (II) Sarkık, çirkin kulaklı

(İH)

**kevrek** Deniz gevreği (BM)**kevrük** Gevrek (Kİ)**kevrül-** Girdirilmek, sokulmak (İM)**kevşe-** Geviş getirmek (Kİ) *krş.*

kevşen-

**kevşen-** Geviş getirmek (TZ) *krş.*

kev-şe-

**kevr** *Ar.* Bir bitki (BV)**kevük** Saman (BM, Kİ, TZ)**kevül** Bir tür ağaç (Kİ)**kevül-** İhtiyarlamak (Kİ)**kevr** *Ar.* (< kâfir) Gavur, kâfir (BM,Kİ) *krş.* kâvir**kevr-** Girdirmek, sokmak (İM) *krş.*

givr- (I), kivür- (II), kiyür-

**kevüz** Yayı, yere serilen şey (Kİ)**key** İyi (Kİ, TA)**key- 1.** Giymek, giyinmek (BM, CC,

Gİ, GT, İM, İN, KF, KFT, Kİ, MG, MS, TZ)

*krş.* kiq-, kiy-**keyce** Gece (TA) *krş.* keçe (I), keşe,

kiçe

**keydir-** Giydirmek (CC, GT) *krş.*

keydür-, kivür- (II), kiydür-, kiyir-

**keydür-** Giydirmek (BM, GT, İM,Kİ) *krş.* keydir-, kivür- (II), kiydür-, kiyir-**keydürül-** Giydirilmek (İM)**keyesi** Giysi (Kİ)**keyfiyyet** *Ar.* Nitelik (Gİ, KF, MS)**keyik** (I) Geyik, ceylân (BM, DM,GT, KK, RH) *krş.* kiyik 1**keyik** (II) Vahşi hayvan (CC, TA)*krş.* kiyik 3 **keyik sığır** Yaban sığırı (DM)**keyikle-** Avlamak, av yapmak (BM)**keyil-** Giyilmek (KF)**keyin** Kadının ve hayvanların rahmi (İH)**keyin-** Giyinmek (CC, KF)**keyit** Giysi, elbise (CC)**keykenek** Bir takım kuşlar (Kİ)**keykir-** Geğirmek (TZ) *krş.* kegir-,

kekir-

**keyl** *Ar.* Ölçme, ölçek (Gİ, KF)**keymek** Elbise, kadın gömleği (DM) *krş.* kiymek**keyne-** Kuşun yuvasını bırakıp başka bir yuvaya geçmesi (Kİ)**keysi-** Hastalıktan kurutulup iyiliğe dönmek, nekahet kesbetmek (İH)**keyvân** *Far.* Ülker yıldızı (GT)**kez** (I) Kez, kere, defa (BM, BV, CC, DM, Gİ, GT, İM, KF, KFT, Kİ, MG, MS, TZ) *krş.* kız (I), küz (II)**kez** (II) Okun gezi (İN, Kİ) *krş.* kız (III)**kez-** Gezmek, yürümek (CC, DM, Kİ, KK, TA) *krş.* kiz-**kezdür-** Gezdirmek (KK) *krş.* kezdür-**kezdür-** Gezdirmek (Gİ, KF, Kİ) *krş.*

kezdür-

**kezek** Nöbet, sıra (TZ) *krş.* gezek**kezen** Keven, kudret helvası, havadan yağın yumuşak bir madde ki helvaya benzer (Kİ)**kezer-** Cima için aleti dimdik yapmak (Kİ)**keziv** Salgın (CC)**kezle-** Gezlemek, nişan almak (İN)**kezli** Gizli (İN) *krş.* kızlı, kızlü**kezklik** Okun kirişe dayanan yerini oymak için kullanılan bıçak (Kİ)**kezmek** Gezme, gezinti (BM)**kezüc** Çok gezen, gezgin (Kİ)

**k1** Evet (Kİ)

**kıbal** Ar. Çevre (KFT)

**kıbkızıl** Kıpırmızı (DM, KK, TA)

krş. kıpkızıl

**kıble** Ar. Kible (Gİ, GT, İM, KF, KFT, MS)

**kıblegâh** Ar. Far. Kiblenin bulunduğu yer (GT)

**kıbtı** Makas (KK, TA) krş. kıptı, kıptu

**kıç** (I) Kıç, arka (Kİ) **kıç ayakları** atın arka ayakları (TA) **kıçın kıçın yürü-** arka arka yürümek (Kİ)

**kıç** (II) Hardal (TZ) krş. kış (II)

**kıçıkla-** (I) Gıdıklamak (İH)

**kıçıkla-** (II) Alay etmek (TZ)

**kıçır-** Üst kapağı tersine çevrilmiş göz (Kİ)

**kıçırtı** Gıcır gıcır etme sesi (İH)

**kıçkır-** (I) Bağırarak, çağırarak, seslenmek (CC, TZ) krş. kıçkır-

**kıçkır-** (II) Hıçkırarak (RH)

**kıçkır-** Bağırarak, çağırarak, seslenmek (Kİ) krş. kıçkır- (I)

**kıg** Koyun, deve pisliği (İH, KFT, TA)

**kıgılıçım** Kıvılcım (TZ)

**kıgır** Kuyruğun kısa ve kılsız olması (RH)

**kıgır-** Bağırarak, çağırarak, emretmek (BM, Kİ)

**kıgruv** Baykuş (BM)

**kıgşa-** Kağış kağış ses çıkarmak, çikıldamak (İH)

**kıkırda-** Kıkırdamak (İH)

**kıl** (I) Kıl, tüy, saç (BV, GT, İH, İM, KF, KFT, Kİ)

**kıl** (II) Kıl fırça (İH)

**kıl-** Kılmak, yapmak (BV, CC, Gİ, GT, İM, İN, KF, KFT, KK, MG, MS, RH)

krş. kül-

**kılâde** Ar. Gerdanlık (İM)

**kılâfi** Ar. Bir kılıç çeşidi (MG)

**kılavuz** Kılavuz (İH) krş. kulağuz, kulaavuz

**kılbarak** Tüylü av köpeği (Kİ)

**kılçık** (I) 1. Buğday başağı (TZ) 2. Buğday başağının üzerindeki ufak ve uzun dikenler (İH, Kİ)

**kılçık** (II) Balık kılıcı (İH)

**kılçır** Şaşı (TZ) krş. kalçır, kıncır

**kıldıra-** Teker vb. şeylerin yol üzerinde kıldır kıldır ses vermesi (İH)

**kıldur-** (I) Yaptırmak, kıldırarak (BV, İM, MG)

**kıldur-** (II) (Ata) istenilen tavır takındırmak, gerekli vaziyete getirmek (MG)

**kılığ** Ahlâk, huy (TZ) krş. kılığ

**kılı** Yarattılıştan, yaratılış itibarıyla (CC)

**kılıç** Kılıç (CC, DM, Gİ, GT, İM, İN, KF, KFT, Kİ, KK, MG, TA, TZ) krş. kılınç, kılıç **kılıç çek-** kılıcı kınından çıkarmak (GT) **kılıç tart-** kılıç çekmek (MG)

**kılıçşı** Kılıççı (KK)

**kılıklı** Kılıklı, belirli bir karaktere sahip olan (CC)

**kılık** Tabiat, yaratılış, huy (GT, İH, Kİ, TA) krş. kılığ

**kılın-** (I) Yapılmak, edilmek, kılınmak (CC, Gİ, İM, MG)

**kılın-** (II) Kendisinde ahlâk olmadığı hâlde ahlâklı görünmek (Kİ)

**kılınç** Kılıç (İM, MG) krş. kılıç, kılıç

**kılış-** Kılışmak (İM)

**kılıkdis** Ar. Bir bitki (BV)

**kılıkuya** Ar. Bir bitki (BV)

**kılıkuyruğu** Keklik, kılıkuyruk (BM) krş. kılıkuyruk

**kılıkuyruk** Keklik, kılıkuyruk (Kİ, TA) krş. kılıkuyruğu

**kılıpıda-** Kıpırdanmak, debelenmek, yavaş yavaş yürür gibi sıralamak (İH)

**kımâr** Ar. Kumar (KFT)

**kımatsız** Ar. T. (< kıymet) Paha biçilmez (CC)

**kımıl-da-** Kımıldamak (Kİ, TZ)

**kımırşağı** Karınca (BM) *krş.* kumruska, kumursaka, kumursuga, kumuruska

**kımız** Kısırak sütü, bir tür içki (DM, İH, İM, Kİ, TZ)

**kımtara** Eşya veya kitap saklanan yer (KFT)

**kın** (I) Kın, kılıf, sadak (CC, DM, İM, Kİ, MG, TA, TZ)

**kın** (II) İstirap, acı çekme (CC, GT)

**kın** (III) Beyaz kavak ağacı (TA)

**kın-** (I) 1. Elem vermek, acı vermek (BM) 2. Kızmak (Kİ)

**kın-** (II) Yenmek, mağlûp etmek (BM)

**kın-** (III) Korkuyla kaldırtmak (Kİ)

**kına** Ar. Kına (BV, DM, İM, TZ) *krş.* hınnâ

**kına-** (I) Cezalandırmak, eziyet etmek (CC, DM, TA, TZ).

**kına-** (II) Kınalamak, kına yakmak (TZ)

**kınal-** Eziyet, elem, ıstırap çekmek (CC)

**kınala-** Ar. T. Kına sürmek (TA)

**kınalan-** Ar. T. Kınalanmak (TZ)

**kınan-** Kınanmak (KFT)

**kınçık** Hancık, şah (İH)

**kınçır** Şaşı, şaşı gözlü (CC) *krş.* kalçır, kılçır

**kındır-** Teşvik etmek, tahrik etmek (İH) *krş.* kındur- (I)

**kındıra** Sazlık cinsinden bir ot (İH)

**kındur-** (I) Teşvik etmek, tahrik etmek (Gİ, Kİ) *krş.* kındır-

**kındur-** (II) Zayıflamak, zayıf olmak (İM)

**kıngır** (I) Eğri, büğrü, kambur (CC, TZ)

**kıngır** (II) İnatçı (TZ)

**kınık** Bir Türkmen kabilesi (Kİ)

**kınır** (I) Şaşı, şaşı gözlü (İH)

**kınır** (II) Kinli (İH)

**kınlık** Azap, işkence, ceza (İH)

**kıp-** Göz ucunu kapar gibi işaret çakmak (İH, Kİ)

**kıpkızıl** Kıpkırmızı (Kİ) *krş.* kıbkızıl

**kıptı** Makas (CC, TZ) *krş.* kıbtı, kıptu

**kıptu** Makas (İM) *krş.* kıbtı, kıptı

**kır** (I) Taşlık arazi, sahra, kır (BM, TZ)

**kır** (II) Kenar, yan, kıyı (İH) *krş.* kır

**kır** (III) Çakıllı ve taneli kum (BM)

**kır** (IV) Tepe başı (Kİ)

**kır** (V) Felek (TA)

**kır-** (I) Kırmak (İM, TZ)

**kır-** (II) Gidermek, mahvetmek (TA)

**kırâ'at** Ar. Okuma (Gİ, KF, İM)

**kırağ** (I) Kenar, yan, kıyı (BM, Gİ, İM, KF) *krş.* kırañ, kırığ (III)

**kırağ** (II) Ufuk (MS)

**kırağ** Acı (TA)

**kıran** İnsanların kılıçla öldürülmesi (TZ)

**kırân** Ar. Haccın bir türü (KF, İM)

**kırañ** Kenar, kıyı, uç, sınır (İH, İN) *krş.* kırağ (I), kırığ (III).

**kırať** Bir ağırlık ölçü birimi (BV, İM)

**kırav** Kırağı (TZ) *krş.* kıravu, kırov

**kıravu** Kırağı (BM) *krş.* kırav, kırov

**kırba** Ar. Kırba, su kabı (BV, İM)

**kırbat** Gemi, kadırğa (BM, Kİ)

**kırçı-** Kıvrım kıvrım olmak (İH)

**kırğı** Atmaca (BM, TZ) *krş.* kırğy

**kırğy** Atmaca (CC, İM) *krş.* kırğı

**kırhma** Kırkılmış koyun pöstekisi

(CC)

**kırı** Yan, kenar, kıyı, uç (TZ) *krş.* kır

(II)

**kırıld** Kart (KFT)**kırığ** (I) Kırık, kırılmış (BV)**kırığ** (II) Göz bebeği (TA)**kırığ** (III) Yan, kenar, uç (MG) *krş.*

kırığ (I), kırana

**kırıl-** Ölemek, gebermek, helâk olmak (CC, Kİ)**kırk** Kırk (sayı) (BM, BV, DM, Gİ, GT, İM, KF, KFT, Kİ, KK, MG, TA, TZ)**kırk-** Kırkmak, kısaltmak, kesmek(CC, Kİ, TA, TZ) *krş.* kırkı-, kırt-**kırkı-** Kırkmak, kısaltmak, kesmek(TZ) *krş.* kırk-, kırt-**kırkık** Oya (TZ)**kırkıl-** Kırılmak, kısaltılmak, kesilmek (KFT)**kırıklık** Ortası raptedilmemiş bir tür makas, koyun tüyü kırkan makas (İH)**kırılç** Kır, hiçbir şey bitmemiş yer (İH)**kırılğaç** Kırılğış (TA) *krş.* kırılğaç, kırılğış, kırılğuş, kırılğış, kırılğuş, kırılğuş.**kırılğuş** Kırılğış (İH) *krş.* kırılğaç, kırılğış, kırılğuş, kırılğış, kırılğuş, kırılğuş.**kırılış-** Kavga etmek, hurlaşmak (CC)**kırlov** Yırtık, yarık (CC)**kırmızı** *Ar.* Kırmızı (CC)**kırnak** Cariye, halayık, hizmetçi (DM, Gİ, GT, İH, İM, KF, KFT, Kİ, TA, TZ)**kırnaklık** Cariyelik, hizmetçilik (KFT)**kırov** Kırığı (CC) *krş.* kırav, kıravı**kırp-** Tüyün uçlarını almak, kesmek (Kİ)**kırşıldat-** Kemirmek (TZ)**kırt-** Kırkmak, kısaltmak, kesmek (TZ) *krş.* kırk-, kırkı-**kırtás** *Ar.* Kâğıt (BV)**kırtık** (I) Nefis (BM)**kırtık** (II) Boynuzdan yapıp üflenecek çalınan boru (TZ)**kırtıs** Kuyruk yağı (TZ)**kırtuk** Ekşi suratlı kimse (Kİ)**kıs-** (I) 1. Kısmak, sıkıştırmak (CC, Kİ, MG, RH, TZ) 2. Toplamak kısaltmak, tor top etmek, sıkmak tıkmak (İH)**kıs-** (II) Çekmek (KFT)**kısa** Kısa (KF, Kİ, MS, TA) *krş.* kısga, kışha, kışka**kısâ** *Ar.* (< kışsa) Hıyar (MS)**kışar** *Ar.* (< kışar) Boyun dibi (BV)**kışar-** Kısaltmak (TZ)**kışarla-** Kısırmak, daracak yere sıkıştırmak (İH)**kışas** *Ar.* Kıyas, adam öldüreni öldürme cezası (GT, İM, KFT)**kışaş** Yengeç (TZ) *krş.* kışkaç (II), kışkaş, kışğaç**kışda-** Kısmak (KFT)**kışga** Kısa (CC, Kİ) *krş.* kısa, kışha, kışka**kışğaç** Kışkaç, kerpeten (Kİ) *krş.* kışkaç (I)**kışgan-** Kışkanmak (BM) *krş.* kışkan-, kızgan- (II)**kışha** Kısa (CC) *krş.* kısa, kısga, kışka**kışı** Şişmanlıktan karnın büküm büküm olması (İH)**kışır** Kısır, hiç doğurmaz kimse (Kİ, TA, TZ)**kışka** Kısa (BV, CC, DM, GT, İM, İN, KFT, Kİ, KK, MG, RH, TA, TZ) *krş.* kısa, kısga, kışha**kışkaç** (I) Kışkaç, kerpeten (CC) *krş.* kısgaç**kışkaç** (II) Yengeç (İM) *krş.* kışaş, kışkaş, kışğaç**kışkaçuk** Kısacık, çok kısa (TA)

**kıskalık** Kısalık (CC)

**kıskan-** Kiskanmak (Kİ, TA) *krş.*  
kışgan-. kızgan (II)

**kıskar-** Kısaltmak (İM, TZ) *krş.*  
kışkart-

**kışkart-** Kısaltmak (İM, MG, TZ)  
*krş.* kışkar-

**kışkartıl-** Kısaltılmak (İM)

**kışkaş** Yengeç (TZ) *krş.* kısas,  
kışkaç (II), kışgaç

**kışkı** Bir şeyi kıştırarak kapayacak  
şey (İH)

**kısm** Ar. Kısım, bölüm, parça (GT,  
İM, MG)

**kısmet** Ar. Pay, kısmet (BV, Gİ, GT,  
İM, KF)

**kısrağ** Kısrağ (BV, DM, KK, TA,  
TZ) *krş.* kıştrağ

**kışsa** Ar. Hıyar, salatalık (BV)

**kışsa** Ar. Hikâye, kıssa (Gİ, GT, GM,  
KF, MG)

**kışta-** 1. Sıkıştırmak, kilitlemek  
(CC) 2. Müsadere etmek, el koymak (İM)

**kıştalaş-** Kalabalık olmak, bir araya  
toplanmak, sıkışmak (İM)

**kıştaş-** Kısılmak, sıkışmak (TZ)

**kıştrağ** Kısrağ (CC) *krş.* kışrağ

**kış** (I) Kış mevsimi (BM, BV, CC,  
Gİ, GT, İM, KF, KFT, Kİ, KK, MG, TZ).

**kış yeli** poyraz (İH)

**kış** (II) Hardal (TZ) *krş.* kiç (III)

**kış-** Yırtmak (KK)

**kışgaç** Yengeç (BM) *krş.* kısas,  
kışkaç (II), kışgaç

**kışkır-** Bağırarak, çığlık atmak  
(KK)

**kıştırağ** Ötürük, ishal (TZ)

**kışla-** Kışı geçirmek (BM, CC)

**kışlak** Kışlak, kışın barınılan yer  
(TZ) *krş.* kışlav

**kışlav** Kışlak, kışın barınılan yer  
(TZ) *krş.* kışlak

**kışlık** Kışlık, kışa ait olan şey (Kİ)

**kışra** Ar. Kabuk (MG)

**kıt** Ar. (< kıht) Kıt, az (Kİ)

**kıtar** Ar. Deve kervanı (KFT) *krş.*  
kaatar, kaattar

**kıvan-** Güvenmek, övünmek (GT)

**kıvrağtur-** Saçları kıvrılmış olmak  
(Kİ)

**kıvrat-** Kıvrırmak, kıvratmak (Kİ)

**kıy-** (I) Dikmek (Kİ)

**kıy-** (II) Bir şey hakkında cesaret et-  
mek (Kİ)

**kıy-** (III) İhanet etmek (TZ)

**kıy-** (IV) Acımayıp öldürmek (GT)

**kıy-** (V) Kıymak, küçük parçalara  
ayırarak (TZ)

**kıya** Hırçın, sert (GT) **kıya bak-**  
yan bakmak (TZ) **kıya gör-** göz ucuyla  
bakmak, iltifat etmek (İH)

**kıyam** Ar. 1. Kalkma, kalkış (Gİ)

2. Ölümünden sonra dirilip ayağa kalkma (Gİ)

3. Namazda ayakta durma (İM, KF)

**kıyâmet** Ar. Kıyamet (BV, Gİ, GT,  
İM, İN, KF, RH)

**kıyan** Tavşan (TZ) *krş.* koyan

**kıyâs** Ar. Karşılaştırma (BV, Gİ, GT,  
İM, KF, MG)

**kıyık otur-** Tam oturmamak, iliş-  
mek (İM)

**kıyın kıyın** Kinli kinli (İH)

**kıyır** Kum tepesi (TZ)

**kıyış-** Meyletmek, çevrilmek (MG)

**kıyıştur-** Meylettirmek (MG)

**kıykaş** Gözü kaymış, şaşı (İH)

**kıyma** Kıyma (Kİ, TZ)

**kıymet** Ar. Değer, kıymet, paha (Gİ,  
GT, İM, KF, KFT, RH)

**kıymetli** Ar.T. Değerli, kıymetli (İM,  
RH)

**kıymetsüz** Ar.T. Değersiz, kıymetsiz  
(RH)

**kız** (I) 1. Kız, kız çocuğu (BM, CC,

Gİ, GT, İM, KF, KFT, TA, TZ) **kız karın-daş** kız kardeş (TA) **kız oğlan** bakire (TA) **kız kuşu** serçe gibi bir alaca kuş (İH) **2.** Bakire, kız (Kİ, KK) **kız ana** bakire ana, Hz. Meryem (CC)

**kız** (II) Pahalı, değerli (BM, DM, Kİ, TA, TZ) **kız bol-** narh yükseltmek (TZ)

**kız-** **1.** Ateşte ısıtmak, kızdırmak, sinirlendirmek (CC, İM) **2.** Ateşlenmek, hararetlenmek (Kİ)

**kızak** Buz üstünde kayılan alet (İH)

**kızamuk** Kızamık, kanın bozulup vücudun çıban dökmesi (İH)

**kızar-** Kızarmak, rengi kırmızı olmak (Kİ, MG, RH, TZ)

**kızdır-** (I) Yakmak, kızdırmak (Kİ, TA, BM, BV, Gİ, KF, KFT) *krş.* kızdur-

**kızdır-** (II) Kızdırmak, tahrik etmek (Kİ)

**kızdırma** Humma (İH)

**kızdur-** Yakmak, kızdırmak (BM, BV, Gİ, KF, KFT) *krş.* kızdır- (I)

**kızgan-** (I) Esirgemek (CC)

**kızgan-** (II) Kıskanmak (TZ) *krş.* kışgan-, kışkan-

**kızgançı** Hasis, cimri, pinti (CC)

**kızganş** Kıskanç, kıskanan (TZ)

**kızgaş** Bir tür kuş (TZ)

**kızıl** Kızıl, kırmızı (BV, CC, DM, Gİ, GT, KF, KFT, Kİ, MG, RH, TA, TZ).

**kızıl başlı çipçuk** puhu kuşu denilen küçük bir kuş (İM)

**kızıl-** Güneşten kızarmak (TZ)

**kızılça** Kırmızica, kırmızıya çalar (DM, Kİ) **kızılça tırnak** gerdanlık (TZ).

**kızılça tırnak** boynunda gerdanlık gibi ayrı bir renk bulunan hayvan (TZ) **kızılça turgay** kızıl renkli bir kuş (BM, Kİ)

**kızış-** Kızışmak (TZ)

**kızlat-** Pahalılandırmak, fiyatını yükseltmek (Kİ)

**kızlık** (I) Kıtık, darlık (GT, KFT)

**kızlık** (II) Bekâret (KFT) *krş.* kızlık (II)

**kızlık** (I) Pahalılık (Kİ, TA)

**kızlık** (II) Bekâret (Kİ) *krş.* kızlık (II)

**kızma** Çiriş (TZ)

**ki** *Far.* Ki (bağlama edatı) (Gİ, GT, İN, KF, KK, MS, RH)

**kibe** Gibi (KFT) *krş.* kebi, kibi, kibik (II), kibin

**kibi** Gibi (edat) (CC, Gİ, GT, İM, İN, KF, KFT, Kİ, KK, MG, MS, RH, TZ) *krş.* kebi, kibe, kibik (II), kibin

**kibik** (I) Uzak için benzetme edatı (TZ)

**kibik** (II) Gibi (DM, KK) *krş.* kebi, kibe, kibi, kibin

**kibin** Gibi (GT) *krş.* kebi, kibe, kibi, kibik (II)

**kibr** *Ar.* Kibir, gurur (GT)

**kibrit** *Ar.* Kükürt (CC, BV)

**kiç** Geç (BV, GT, İN, KF) *krş.* keç, keçe (III)

**kiç-** (I) Geçmek (GT, İM, Kİ) *krş.* keç- (I), keş-

**kiç-** (II) Gecikmek (TA) *krş.* keç- (II)

**kiç-** (III) Zulmetmek, adaletsizlik etmek (İM, MG)

**kiç-** (IV) Anılmak, zikredilmek (İM)

**kiç-** (V) Göçmek, nakletmek (İM)

**kiç-** (VI) (Zaman, vakit) uzamak (İM)

**kiç-** (VII) Yok olmak, ortadan kalkmak (İM)

**kiççi** Küçük (GT) *krş.* giçi, kiçi, kiçig. kiçik

**kiççilik** Küçüklük (GT) *krş.* hiççilik, kiççilik

**kiçe** Gece, geceleyin (BV, CC, Gİ, GT, KF, KFT, MG, MS, RH) *krş.* keçe (I), keşe, keyce

**kiçevgine** Küçücük (TA) *krş.* kiçki-ne



**kiçi** Küçük (CC, Gİ, İH, İM, KF, KFT, Kİ, MG, MS, RH, TZ) *krş.* gıçı, kiççi, kiçiğ, kiçik

**kiçi-** 1. Gidişmek, kaşınmak (CC, Kİ) 2. Vücut kızmak, hararetlenmek (TZ)

**kiçiğ** Küçük (İM) *krş.* gıçı, kiççi, kiçi, kiçik

**kiçiğez** Küçücük (BV, KFT)

**kiçik** Küçük (BV, MG) *krş.* gıçı, kiççi, kiçi, kiçiğ

**kiçik-** Gecikmek, geç kalmak ( İM, Kİ)

**kiçilik** Küçüklük (RH) *krş.* hiçilik, kiççilik

**kiçir-** Geçirmek (MG) *krş.* keçür-(I), kiçür-(I)

**kiçit** Geçit (İM, Kİ) *krş.* keçüt 1, kiçüt

**kiçkes** Küçük (İM) *krş.* kiçkez

**kiçkez** Küçük (DM, İM, KK, RH, TZ) *krş.* kiçkes

**kiçkine** Küçücük (Kİ) *krş.* kiçevğine

**kiçük-** Gecikmek (İM)

**kiçür-** (I) Geçirmek ( GT, İM) *krş.* keçür-(I), kiçir-

**kiçür-** (II) Bağışlamak, affetmek (İM)

**kiçüt** Geçit (İM) *krş.* keçüt, kiçit-

**kid-** (I) Gitmek (İN, KFT, RH) *krş.* giy-, ked-, ket-(I), kit-(I)

**kid-** (II) Yaralamak (MG)

**kid-** Giymek, giyinmek (Gİ, İM) *krş.* key-, kiy-

**kider-** Gidermek, ortadan kaldırmak (Gİ, KF, KFT, MS) *krş.* keter-(I), ketir-(II), kiter-

**kiderilmeklik** Giderme, izale etme (KFT)

**kifafet** *Ar.* Yeterlik, geçinme vasıtası (GT)

**kifayet** *Ar.* Yetişme, elverme (Gİ,

İM, KF, KFT)

**kikiş** Alın (Kİ)

**kiklik** Keklik (DM) *krş.* keklük

**kikre-** Hamlıktan yaramaz olmak, huysuzlanmak (İH)

**kil** *Far.* Kil, bir cins toprak (GT)

**kil-** Gelmek (BV, Gİ, GT, İM, MG, MS) *krş.* kel-

**kilâfser** *Ar.* Atın başlığı (BV)

**kilen** Birbirini takip ederek, ara vermeden (MS)

**kilid** *Far.* Kilit, anahtar (TA) *krş.* kilît

**kilim** (I) *Far.* Elbise (Kİ)

**kilim** (II) *Far.* Kilim, sergi (CC, GT, Kİ, TA)

**kilit** *Far.* Kilit, anahtar (DM, KFT, Kİ, KK, TA, TZ) *krş.* kilîd

**kilitle-** *Far.T.* Kilitlemek (BM, Kİ)

**kilitlü** *Far.T.* Kilitli, kilitlenmiş (KFT)

**killikçü** Yastığın üstüne örtülen örtü (Kİ)

**kils** *Ar.* Kireç taşı (BV)

**kiltir-** Getirmek (MG) *krş.* keltir-, keltür-, kiltür-

**kiltür-** Getirmek (BV, GT, MG) *krş.* keltir-, keltür-, kiltür-

**kilürpiç** Kerpiç (TZ) *krş.* kerbüç, kerpîç, kerpüç, kirpiç, kürbüç

**kim** (I) Kim (soru zamiri) BM, BV, GT, İM, İN, KF, KFT, Kİ, KK, MG, MS, TA)

**kim** (II) Ki (bağlaç) BM, BV, GT, İM, KF, KFT, KK, MG, MS, RH) *krş.* küm (II)

**kime** Gemi (GT) *krş.* keme, kemi, kimi

**kimeçi** Gemici (GT) *krş.* kemeçi, kemiçi

**kimerde** Bazen (İH)

**kimerse** Kimse (İM, Kİ, MG) *krş.* kimersene, kimese, kimesne, kimirse,

kimse

**kimersene** Kimse (Kİ) *krş.* kimerse, kimese, kimesne, kimirse, kimse

**kimese** Kimse (GT) *krş.* kimerse, kimesene, kimesne, kimirse, kimse

**kimesne** Kimse (DM) *krş.* kimerse, kimersene, kimese, kimirse, kimse

**kimi** Gemi (GT) *krş.* keme, kemi, kime

**kimirse** Kimse (GT, MG) *krş.* kimerse, kimersene, kimese, kimerse, kimse

**kimse** Kimse (DM, Gİ, İN, KF, Kİ, KK, MG, TZ) *krş.* kimerse, kimersene, kimese, kimesne, kimirse

**kımyâ** *Ar.* Kimya, iksir (GT)

**kin** Misk kokusu (Kİ)

**kîn** *Far.* Gizli düşmanlık, kin (İM) *krş.* kîne

**kiñ** Geniş (BV, GT, İM, İN, MG, TA, RH) *krş.* ken, keñ

**kinâyet** *Ar.* Kinaye, dolaylı anlatım (GT, İM)

**kinbala** Misk yavrusu (Kİ)

**kinçek** Misk göbeği (Kİ)

**kinçi** Susam (DM)

**kinde** Sonra, daha sonra (CC)

**kindek** Göbek (KK) *krş.* kindik, kindük, kündü, kündük

**kindik** Göbek (CC, Kİ, TZ) *krş.* kindek, kindük, kündü, kündük

**kindir** Keten (TA)

**kindü** Kendi (MG) *krş.* kend (I), kendi, kendü

**kindük** Göbek (BV) *krş.* kindek, kindik, kündü, kündük

**kîne** *Far.* Kin, gizli düşmanlık (GT) *krş.* kîn

**kiñişlik** Genişlik (Gİ)

**kinkeş-** Danışmak (TZ) *krş.* keñeş-, kerleş-

**kinbine** Miskçeğiz (Kİ)

**kiñlik** Genişlik (İM) *krş.* keñlik

**kiñrig** Burun deliği (İM)

**kint** Köy, kasaba (GT) *krş.* kend (II), kenid, kent

**kir** Kir, pis (BV, GT, İM, Kİ, KK, TA, TZ)

**kir-** Girmek, içeri girmek (BV, CC, Gİ, GT, İM, İN, KF, Kİ, KK, MG, MS, TA, TZ) *krş.* gır-

**kiras** *Far.* Kiraz (CC) *krş.* kiraz

**kirav kıoy-** Tutsak almak, tutsak koymak (BM)

**kirâye** *Ar.* Kira (Kİ)

**kiraz** *Far.* Kiraz (DM) *krş.* kiras

**kirbi** Kirpi, sırtı dikenlerle kaplı memeli hayvan (DM) *krş.* kirpi

**kirbik** Kirpik (DM) *krş.* kerpik, kirbük, kirfik (II), kirpik

**kirbük** Kirpik (RH) *krş.* kerpik, kirbik, kirfik (II), kirpik

**kirçek** Gerçek, doğru, hakikî (İN) *krş.* kerçek, kerşek, kirşek

**kirde** Pasta, pide (CC, GT)

**kirdek** Gerdek, gerdek odası (Kİ) *krş.* kertek (I), kirtek

**kirdeş** *Far.* (< gırec) Kireç (CC, İM, KF, TA, TZ) *krş.* kireş, kreç

**kirrek** Gerek, gerekli (MG) *krş.* kerek

**kirrek-** Gerekmek, gerekli olmak (GT, MG) *krş.* kerek-

**kirrekli** Gerekli, lüzumlu (GT)

**kirren ay** Ayın batması (BM)

**kirdeş** *Far.* (< gırec) Kireç (TZ) *krş.* kireç, kreç

**kirret-** Kirletmek (BM)

**kirrevet** *Rum.* Kürsü, geniş koltuk (İH)

**kirfik (I)** Göz kapağı (TA)

**kirfik (II)** Kirpik (KK) *krş.* kerpik, kirbik, kirbük, kirpik

**kiri** Geri (MG) *krş.* gırü (I), kerü (I), kirü

**kirik-** (I) Uymak, birine bağlanmak (CC)

**kirik-** (II) Girmek, katılmak (CC)

**kiril-** Gerilmek, yürürken salınmak (İM)

**kiriş** Kiriş (BV, DM, Gİ, GT, İN, KF, Kİ, MG, TA, TZ)

**kiriş-** Girişmek (GT, İM, KF)

**kirişçi** Yay, giriş yapan (DM)

**kirişi** Dönüm (İM)

**kirişle-** Kirişlemek, kurmak (TZ)

**kiriv** Kenar, ufuk (CC) *krş.* kıriv

**kirke ber-** Kiraya vermek (Kİ)

**kirkiz-** Girdirmek (TZ)

**kirman** Şehir (TA)

**kirmen** Kirmen, ip eğirmeye yarayan âlet (BV)

**kirpi** Kirpi, sırtı dikenlerle kaplı memeli hayvan (BM, CC, İM, Kİ, TZ) *krş.* kirbi

**kerpiç** Kerpiç (BM, TZ) *krş.* kerbüç, kerpiç, kerpüç, kürbüç

**kirpik** Kirpik (TZ) *krş.* kerpik, kilürpiç, kirbik, kirbük, kirfik (II)

**kiriş** (I) Ok atışı gibi yarışlarda kendi tarafında olan (Kİ)

**kiriş** (II) Yarış, oyun (Kİ)

**kirşek** Doğru, hakikî, gerçek (TA) *krş.* kerçek, kerşek, kirşek

**kirişen** Kadınların yüzlerine sürdükleri pudra (TZ)

**kirt-** Çentik atmak, kesmek, kazımak (MG) *krş.* kert-

**kirtek** Gerdek, gerdek odası (İM) *krş.* kertek (I), kirdek

**kirti** Doğru, hakikû, gerçek (CC) *krş.* kerti

**kirti enâlik** Bitkiden yapılan allık (TA)

**kirtü** Doğru sözlü (Kİ)

**kirtüle-** Doğru davranmak (Kİ)

**kirü** Geri (BM, BV, İM) *krş.* girü (II),

keri (I), kiri

**kis** Ar. Kесе, para kesesi (BV, GT, İM)

**kis-** Kesmek (Gİ, GT, İM, MG) *krş.* kes-

**kisek** Parça, taş veya toprak parçası (MG, MS) *krş.* kesek (I)

**kiseleñi** Kertenkele (İM)

**kisen** Yular (DM)

**kisgen** Kesici, keskin (MG) *krş.* kesgen

**kisik** Kesik (BV) *krş.* kesik, kesük (I)

**kisil-** 1. Kesilmek (GT) *krş.* kesil- (I), kesin- 2. Ayrılmak, kopmak (MG)

**kisrâ** Ar. Kısra, İran hükümdarı (GT, KF)

**kistür-** Kestirmek (MG) *krş.* kesdür-

**kisve** Ar. Elbise (İM) *krş.* kisvet

**kisvet** Ar. Elbise (GT) *krş.* kisve

**kiş** (I) İçine ok konulan kap, sadak (TZ) *krş.* keş

**kiş** (II) Samur (CC, İM, Kİ)

**kişen** Köstek, ayakbağı (CC, Kİ, TA, TZ)

**kişenle-** Atın ayağına bağ vurmak (BM, Kİ)

**kişgir-** Tazıyı ava teşvik etmek, saldırtmak (İH)

**kişi** 1. Kişi, adam (BM, BV, CC, DM, Gİ, GT, İM, KF, KFT, Kİ, KK, MG, MS, RH, TA, TZ) *krş.* kşi 2. Kadının kocası (Kİ)

**kişifçi** Ar.T. Casus (DM)

**kişine-** (Atlar için) kişnemek, (insanlar için) kahkaha ile gülmek (CC) *krş.* kişne-

**kişne-** (Atlar için) kişnemek, (insanlar için) kahkaha ile gülmek (BM, CC, Kİ, TA, TZ) *krş.* kişne-

**kişniç** Kişniş otu (BM)

**kit** Oturak yeri, kıç (TA) *krş.* köt, kötçek

**kit-** (I) Gitmek (BM, BV, Gİ, GT, İM, İN, KF, Kİ, KK, MG, MS) *krş.* ked-(II), ket-(I), kid-(I)

**kit-** (II) Yok olmak, ortadan kalkmak (İM) *krş.* ket- (III)

**kitâb** *Ar.* Kitap (BV, Gİ, GT, İM, İN, KF, MG, MS) **kitâb-ı ‘aziz** Kur’anıkerim (KFT)

**kitâbet** (I) *Ar.* Kâtiplik, yazma (GT)

**kitâbet** (II) *Ar.* Yazılmış, yazı (MG)

**kitâbet** (III) *Ar.* Bir köleyi, kabul ve taahhüt ettiği bedeli ödediğinde azat olmak üzere tasarrufta bulunmak hürriyetine ve mülk edinme hakkına malik kılmak (İM, KFT)

**kitâbî** *Ar.* Kitap ehli olan Yahudi ve Hristiyanlar (KFT)

**kitâbullâh** *Ar.* Kur’anıkerim (KFT)

**kitebe** Kırk bayır (İH)

**kiter-** Gidermek, ortadan kaldırmak (BV, GT, İM, MG) *krş.* keter- (I), ketir-(II), kider-

**kiteril-** Giderilmek, ortadan kaldırılmak (İM) *krş.* keteril-

**kitil-** Gedik açılmak, gedilmek (MG) *krş.* ketil-

**kitira** Yabanî meyân otu, keven (CC)

**kitür-** Getirmek (GT, MG) *krş.* ketir- (I), ketür- (I)

**kivür-** (I) Giydirmek (BV) *krş.* keydir-, keydür-, kiydür-, kiydür-

**kivür-** (II) Girdirmek, sokmak (Gİ, KF, KFT) *krş.* givir- (I), kevür- kiyür-

**kivürt-** Sokmak, yerleştirmek, girdirmek (RH)

**kivven** Keven otu (BV)

**kiy-** Giymek, giyinmek (CC, Gİ, MG, TZ) *krş.* giy-, key (I), kiç-

**kiydür-** Giydirmek (MG) *krş.* keydir-, keydür-, kivür-, kiyir-

**kiyik** 1. Geyik, ceylan (GT, MG,

RH) *krş.* keyik 2. Av hayvanı (İM) 3. Vahşî hayvan (TZ) *krş.* küyüz

**kiyir-** Giydirmek (TZ) *krş.* givir- (I), keydir-, keydür-, kivür-, kiydür-

**kiyiz** 1. Keçe, keçeden yapılmış örtü, çul (CC, DM, İH, İM, KFT, Kİ, TA ) *krş.* kiz (II) 2. Yaygı, döşek (TZ)

**kiymek** Elbise, uzun kadın gömleği (KK) *krş.* keymek

**kiyür-** Girdirmek, sokmak (KF) *krş.* kevür-, kivür- (II)

**kiz** (I) Kez, kere, defa (İM, MG) *krş.* kez (I), küz (II)

**kiz** (II) Keçe, keçeden yapılmış örtü (DM, MG) *krş.* kiyiz 1

**kiz** (III) Okun gezi (MG) *krş.* kez (II)

**kiz-** Gezme, yürümek (GT) *krş.* kez-

**kizle-** Gizlemek, saklamak (BV, GT, İM, İN, KK, MG, MS, TZ)

**kizlen-** Gizlenmek, saklanmak (CC, GT, İM, KFT, KK)

**kizli** Gizli, saklı (GT, TZ) *krş.* kezli, kizli

**kizlü** Gizli, saklı (KFT) *krş.* kezli, kizli

**kılıç** Kılıç (CC) *krş.* kılıç, kılinç

**klisia** Yun. Kilise (CC)

**ko** (I) Koğu (TZ) *krş.* koğu

**ko** (II) Uğursuz (TZ)

**ko-** (I) Koymak, bırakmak (İN, KFT, MS) *krş.* kol- (I), koy- (I)

**ko-** (II) Boşaltmak, dökmek (İH)

**ko-** (III) Terketmek (İH)

**kõb-** Toz kopmak, toz yükselmek (KFT, TA) *krş.* kõp- (II)

**kõba** Oyuk, kovuk, hendek (BM)

**kõbar-** Kurmak, inşa etmek (CC) *krş.* kopar- (IV)

**kõbuz** Kopuz denilen çalgı aleti (Kİ, TA) *krş.* kõpuz, kũbuz, kũpuz

**kõbuzcı** Kopuz çalan, çalgıcı (CC, TA) *krş.* kõpuzcı, kũbuzcı

- koca** (I) Yaşlı, ihtiyar (Gİ, KF)  
**koca** (II) 1. Koca, ulu, efendi (TA)  
 2. Bay, koca, kadının beyi (CC, TZ)  
**kocadaş** Bir efendinin iki kölesi ki biri diğerine kocadaş der (TA) *krş.* koca taş  
**kocalık** İhtiyarlık, yaşlılık (İH)  
**koca taş** Bir efendinin iki kölesi ki biri diğerine kocadaş der (Kİ) *krş.* kocadaş  
**koç** Koç (BM, Kİ, TA) *krş.* koçkar  
**koç-** Kucaklamak (İM, Kİ, TZ) *krş.* kuç-  
**koçkar** Koç (BM, CC, DM, GT, İM, Kİ, KK, TA, TZ) *krş.* koç  
**koçun-** Rahatsız olup kaçınmak, çekinmek (İH)  
**koçur** Çorak (TZ)  
**koduk** Eşek sıpası (İH, TZ) *krş.* kuduk, kutuk  
**kofa** Kova (İM) *krş.* koğa, kova  
**koğ** Göze veya yemeğe düşen çöp, süpürüntü (İH)  
**koğa** Kova (DM, TZ) *krş.* kofa, kova  
**koğan** Kıvılcım (TZ)  
**koğu** Koğu (TZ) *krş.* ko (I)  
**koğur-** Güvercin gibi kuşların ötmesi (İH)  
**koğuz** Çöğür denen bitki (TZ) *krş.* koğaz  
**koğ-** Kokmak (KFT, Kİ, TZ) *krş.* koğsu-, koğu-  
**koğaz** Çöğür denen bitki (TZ) *krş.* koğuz  
**koğsu-** Kokmak (TZ) *krş.* koğ-, koğu-  
**koğu** Koku (Gİ, KF, KFT, MS)  
**koğu-** Kokmak (TZ) *krş.* koğ-, koğsu-  
**koğurdan** Gırtlak (İH)  
**koğuruş** Bir bitki (BV)  
**koğuz** (I) Alçak yer, alçak arazi (BM, Kİ)  
**koğuz** (II) Su akıntısı (TZ)

- kol** (I) El, kol (BV, CC, DM, Gİ, GT, İN, KF, KFT, Kİ, KK, MG, MS, RH, TA, TZ) **kol şap-** el çırpamak, alkışlamak (TZ) *krş.* el şap-  
**kol** (II) Vadi, nehir yatağı (İM, TA)  
**kol** (III) Taraf (MG)  
**kol-** (I) Rica etmek, istemek (CC)  
**kol-** (II) Koymak, bırakmak (TA) *krş.* ko- (I), koy- (I)  
**kola** Açık kahve rengi (İH) *krş.* kıla (I)  
**kolak** Kolu çolak (İH)  
**kolan** (I) Yular, eyer kolanı (CC, DM, İH, KK, TA) *krş.* kulun (II)  
**kolan** (II) Yaban eşeği (KK, TZ) *krş.* kulun (I)  
**kolansa** Koltuk altı kokusu (TZ) *krş.* kolansa  
**kolansa** Koltuk altı kokusu (KK) *krş.* kolansa  
**kolat** Arslan, arslan gibi güçlü (TZ)  
**kolay** Kolay (Gİ, MG, MS, TZ)  
**koladaş** Arkadaş, yoldaş (GT)  
**kolduğ** Koltuk (İM) *krş.* koltık, koltuk  
**kolğaç** Yarasa (İH)  
**kolği-** Sıçramak, kalkmak, fırlamak (TA)  
**kolla-** Yardım etmek, kollamak (BM, TZ)  
**kolluk** 1. Yumruk, bilek (DM) 2. Bileklik (KK)  
**koltık** Koltuk (KF) *krş.* kolduğ, koltuk  
**koltuk** Koltuk (BV, CC, DM, Gİ, GT, İM, KF, Kİ, KK, MG, TA, İN, TZ) *krş.* kolduğ, koltuk  
**kolun** At yayı (İH)  
**kom** Dalga, fırtına (CC) *krş.* kum (II)  
**koma** Kuma, kadının ortağı (TZ) *krş.* kuma  
**komaklık** Bırakma, terk etme (KFT)

**komut-** (I) Hoplatmak (İH)

**komut-** (II) Heveslendirmek, teşvik etmek (İH)

**kon-** (I) Bırakılmak (Gİ)

**kon-** (II) 1. Konmak, inmek, mola vermek (BM, Gİ, GT, İM, KF, Kİ, TA) 2. Oturmak (CC) 3. Çadır kurmak (TZ)

**kon-** (III) Vasil olmak, ulaşmak (Kİ)

**konak** (I) Konulacak yer (İH)

**konak** (II) Misafir (GT, İM, KK, TA, TA) *krş.* konuk

**konak** (III) Baştaki konak, tepik (İH)

**konakla-** Misafir etmek, ağırlamak (CC, DM, İM, KK, TA, TZ) *krş.* konukla-

**konak tarıĝ** Bir cins darı (İH)

**konan-** Nimet sahibi olmak (TZ)

**konaş** Komşu (KK) *krş.* koñşı, koñş, koñşı, koñşu, koñuş (I)

**konat** Konulacak, ikamet edilecek menzil (İH)

**konç** Konç, baçak, baldır (CC, Kİ)

**kondur-** Kondurmak, barındırmak (CC)

**konĝur** (I) Koyun gözlü (TZ)

**konĝur** (II) Üstü kırmızı altı beyaz (TA)

**konıl-** Konulmak, bırakılmak (KFT)

**konıla-** Kıskanmak, imrenmek, gıpta etmek (TZ) *krş.* kônile-, künile-, künle-

**konlançı kısırak** Döl veren kısırak (TA)

**koñraĝu** Çul (İM) *krş.* koñruñ

**koñrañ-** Sokranmak, kendi kendine mırıldanmak (CC)

**koñrov** Çingirak, zil, küçük çan (CC)

**koñruñ** Çul (İM) *krş.* koñraĝu

**konş** Komşu (TZ) *krş.* konaş, koñşı, koñşı, koñşu, koñuş (I)

**konşı** Komşu (CC, DM, İM, KFT,

TA) *krş.* konaş, konş, koñşı, koñşu, koñuş (I)

**koñşı** Komşu (GT) *krş.* konaş, korş, koñşı, koñşu, koñuş (I)

**konşılık** Komşuluk (İM, KFT)

**konşu** Komşu (CC, Kİ) *krş.* konaş, konş, koñşı, koñşı, koñuş (I)

**konuk** Misafir (KFT, Kİ) *krş.* konak (II)

**konukla-** Misafir etmek, ağırlamak (GT, Kİ) *krş.* konakla-

**konukluk** Misafirlik (KFT) *krş.* konukluk

**konukluk** Misafirlik (Kİ, İM) *krş.* konukluk

**konur** Kumral, krem rengi (İH) *krş.* kumral

**konuş** (I) Komşu (DM) *krş.* konaş, koñş, koñşı, koñşı, koñşu

**konuş** (II) İkametgâh, konut (CC)

**konuş** (III) Yağma (BM, TZ)

**konuş-** (I) Bir araya toplanmak, komşu olmak (Kİ)

**konuş-** (II) Savaş meydanında dönüp düşmana hücum etmek (Kİ)

**konuz** Çatal böceği, bok böceği (BM)

**koñuzan kırt** Gübre böceği, bok böceği (İM) *krş.* donĝuz kırtı, tonĝuzdan kırd

**küp-** (I) Kopmak (BV, Gİ, Kİ, İN, TZ)

**küp-** (II) Toz kalkmak, toz yükselmek (BM, Kİ) *krş.* kûb-

**küp-** (III) Ayaĝa kalkmak (CC, İM)

**küp-** (IV) Yeniden dirilmek, hortlamak (İM) *krş.* hûp-

**küp-** (V) Ortaya çıkmak, yetişmek, büyümek (BV, Gİ, GT, İN, KF, Kİ, TZ)

**küp-** (VI) Yerinden çıkarmak, sökme (BM, İM)

**küp-** (VII) Meydana çıkmak, görün-

mek (MG)

**kopard-** (I) Ortaya çıkarmak, meydana çıkarmak (İM)**kopard-** (II) Yeniden dirilmek (İM)**kopard-** (III) 1. Kopardmak, ayırmak (BV, GT, İM, KFT, Kİ, TZ). 2. Sökmek, yerinden çıkarmak (BM, İM, Kİ)**kopard-** (IV) Kurmak, inşa etmek (CC) *krş.* kobar-**kopardul-** (I) Yerinden sökülme (İM)**kopardul-** (II) Toplanmak (İM)**koplan** Kaplan, panter (TZ) *krş.* kabilan, kablan, kaflan, kaplan**kopmaçlık** Ölümünden sonra dirilmek (CC)**kopsa-** Ney ile ilâhi söylemek, şarkı söylemek (CC)**kopuz** Kopuz denilen çalgı aleti (İM) *krş.* kobuz, kubuz, kúpuz**kopuzçı** Kopuz çalan, çalgıcı (CC) *krş.* kobuzçı, kubuzçı**kor** (I) Vakit, sıra (Kİ)**kor** (II) Ateş közü, kor, külün altındaki ateş (TZ) *krş.* kov (I)**kor** (III) Bel bağı, kemer, kuşak (Kİ) *krş.* kur (III)**korğaşın** Kurşun (CC) *krş.* kurgaşın, kurgaşun, kurguşın, kurguşun, kurkuşun, kurşun**korğuy** Bülbül (CC)**korh-** Korkmak (Gİ, CC) *krş.* kork-, korku-, koruk-**korh-** Korkmak (BV, CC, DM, GT, İM, İN, KF, KK, MG, MS, TA) *krş.* korh-, korku-, koruk-**korhak** Korkak, korkan (İN, KFT, Kİ, KK, RH, TZ)**korhı** Korku (KF, İM) *krş.* korku, korkuğ**korhıçı** Korkan, korkak (KF) *krş.* korkuçu**korhınç** Korkunç (İM) *krş.*

korkunç

**korhınçlık** Korkma hâli (KFT)**korhmazlık** Korkusuzluk (İN)**korhu** Korku (CC, Gİ, GT, İM, KF, MG) *krş.* korkı, korkuğ**korhu-** Korkmak (KF) *krş.* korh-, korh-, koruk-**korhuçı** Korkan, korkak (KF) *krş.* korkuçu**korhud-** Korkutmak (CC, Gİ, İM) *krş.* korhut-, kort-**korhuğ** Korku (KF) *krş.* korku, korku**korhunç** Korkunç (BV, CC, MG, TZ) *krş.* korhınç**korhunul-** Korkmak (KFT)**korhut-** Korkutmak (KFT, KK) *krş.* korhud-, kort-**korla-** (At için) yem torbasını görünce boğazından ses çıkarmak (İH)**korluğ** *Far.T.* Horlanmış, aşığılanmış kimse (TZ) *krş.* horluk**kormağ** Koku (CC)**kort-** Korkutmak (TA) *krş.* korhud-, korkut-**koru-** Kayırmak, saklamak, himaye etmek (İH, TA, TZ)**koruğ** Olgunlaşmamış üzüm veya meyve (BV, DM, TA, TZ)**koruğ-** Korkmak (Gİ, KF, KFT) *krş.* korh-, korh-, korhu-**korulda-** Uykuda horlamak (TZ)**koş** (I) Kıran, fal (BM)**koş** (II) Çift, mukabil, arkadaş (İH, Kİ)**koş-** (I) 1. Koşmak, eklemek, ilâve etmek (Gİ, İM, KF, Kİ, MS) 2. Yanına getirmek (GT, İM, Kİ) 3. Takılmak (İM)**koş-** (II) Koşmak, atlamak (KK, TZ)**koşa** Kat kat, iki kat (İH)**koşdaş** (I) Uşak (BM)

**koşdaş** (II) Arkadaş (Kİ)

**koşıcı** Koşma yazan, âşik (CC)

**koşıl-** Koşulmak, birleşmek, eklenmek (CC) *krş.* koşul-

**koşucu** Haber getiren, peyk, haberci (İH)

**koşul-** Koşulmak, birleşmek, eklenmek (İM, KF, Kİ, TZ) *krş.* koşıl-

**kotak** Taşak, yumurtalık (TZ)

**kotar-** Tencereden tabağa yemek koymak, boşaltmak (DM, İH, TZ) *krş.* hotar-, kotar-

**koţar-** Tencereden tabağa yemek koymak, boşaltmak (KK) *krş.* hotar-, kotar-

**kotur** Yara üzerindeki kabuk, uyuz (CC)

**koturğan** Sivilce, uyuz (BM)

**kov** (I) Kor, külün altındaki ateş (CC) *krş.* kor (II)

**kov** (II) Kav (TZ) *krş.* kav (I)

**kov** (III) Bir yıldız adı (Kİ)

**kov-** (I) Arkadan çekiştirmek (Kİ)

**kov-** (II) Kovmak, defetmek (GT, İM, Kİ, MG, TZ) *krş.* kav-

**kova** Kova (Kİ, İM) *krş.* kofa, koğa

**kovah** Kepek, pul (CC)

**kovan** Arı kovanı (İH) *krş.* hovan

**kovan-** Sevinmek, kıvanç duymak (CC)

**kovanç** Kıvanç, sevinç (CC)

**kovla-** İftira etmek, arkasından söz söylemek (Kİ)

**kovğu** Oyuk, çukur yer (İH)

**kovra** Ekin sapı, ot, saman (CC)

**kovrun-** Kavrulmak (TZ)

**kovşala-** Karıştırmak, çalkamak, sallamak (İH)

**kovu** Toprak, toz rengi (Kİ)

**kovuk** İçi boş olan oyuk (BV, İH, Kİ)

**kovun** Kavun (CC, TZ) *krş.* hıvun, kavun

**kovur-** Kavurmak, kızartmak (TZ)

*krş.* kavur-

**kovurdak** Kakırdak (TZ)

**kovurluk** Kavurga, kavrulmuş hububat (TZ)

**kovuş** Kovuk, oluk, boşluk (CC, MG) *krş.* kavuş (I) **kovuş kıl-** boşaltmak (MG)

**kovuş-** Kavuşmak, birleşmek (CC)

**kov** Koyun (BV, CC, GT, İM, KFT, TZ) *krş.* koyın, koyun (I)

**kov-** (I) Koymak, bırakmak (BV, CC, Gİ, GT, İN, KFT, KK, MG, RH, TA, TZ) *krş.* ko- (I), kol- (I)

**kov-** (II) Hastalığı ortaya çıkmak (Kİ)

**kov-** (III) İzin vermek (İM)

**kov-** (IV) İndirmek (TA)

**koyan** Tavşan (BM, CC, Kİ, TA, TZ) *krş.* kıyan

**koyğaş-** Koyun koyuna uyumak (CC)

**koyın** Koyun (Gİ, İN, KF, KFT) *krş.* koy, koyun (I)

**koyın-** Koyulmak (İM)

**koyın ata** Kaynata, kayın baba (TA) *krş.* kayın ata, kaynata

**koyın qarındaş** Kayın birader (TA)

**koyka** Omuzla arka arası (İH)

**koyma-** Yüz çevirmek, engel olmak (TZ)

**koymuş** Kuyruk kemiği (CC)

**koymuş** Bir şeyin gerisi (İM)

**koyu** Koyu (BV) *krş.* koyuğ

**koyuğ** Koyu, katı (BV, İM) *krş.* koyu

**koyuğluk** Yoğunluk, kesiflik (İM)

**koyul-** (I) 1. Koyulmak, bırakılmak (CC, İM) 2. Konulmak, bırakılmak (İM)

**koyul-** (II) (Köpek için) ulumak (Kİ)

**koyul-** (III) Koyulaşmak (İM)



**koyul-** (IV) İlâç damlatılmak (İM)

**koyul-** (V) Yatırılmak (CC)

**koyun** (I) Koyun (BM, DM, İH, KFT, Kİ, KK, TA, TZ) *krş.* koy, koyun

**koyun** (II) Elbisenin içi, koltuklara doğru kısmı (TZ)

**koyun** (III) Bağır, sine, göğüs (Kİ)

**koyun** (IV) İç taraf (İM)

**koyun-** Su dökünmek (İM)

**koz** Ceviz (BV, CC, DM, Gİ, GT, İM, KF, KFT, Kİ, RH, TA, TZ) *krş.* hoz **koz halvası** ceviz helvası (DM) *krş.* kozlu helva **koz işi** ceviz içi (DM)

**kozağ** 1. Yeşil kabuklu ceviz ve buna benzer yuvarlaklar (İH) 2. Çam fıstığı (Kİ) 3. Kozalak (TZ)

**kozar** Cam (İM)

**kozğalış-** Karıştırmak, eşelemek (CC)

**kozgar-** Sözü çevirmek (TZ)

**kozi** Kuzu (BM, CC, DM, Kİ) *krş.* kuzı, kızu

**kozlu helva** Kozlu helva, ceviz helvası (İH) *krş.* koz halvası

**kozu kulağı** Kuzukulağı denilen bir bitki (Kİ) *krş.* kuzı kulağı

**köb** Çok, daha çok (TA) *krş.* köm, köp

**köbek** (I) Göbek (DM, Gİ, İM, KF, KFT, MS, TA) *krş.* göbek

**köbek** (II) Köpük (BM) *krş.* köpük (I)

**köbek it** Köpek (TA) *krş.* köpek it

**köbelek** (I) Kelebek (CC) *krş.* kelebek

**köbelek** (II) Çoban köpeği (TZ)

**köbkök** Masmavi, gömgök (Kİ, KK) *krş.* kömkök, könkök, közkök, künkök

**köbö-** Kabartmak, artırmak (DM)

**köbri** Köprü (TA) *krş.* köpri, köprü, köprüg, köbür

**köbük** Tüylü köpek, it cinsinin iri ve

tüylü olanı (DM) *krş.* köfük, köpek, köpük(II)

**köbür** Köprü (DM) *krş.* köbri, köpri, köprü, köprüg

**köbürçük** Sandık, kutu (TZ)

**köç** Göç, bir kabilenin yer değiştirmesi (BM, Kİ)

**köç-** Göçmek, göç etmek (BM, CC, Gİ, GT, Kİ, İM, TA) *krş.* köş-

**köçe** Bulgur (TZ)

**köçiken** Bir akbaba çeşidi (BM)

**köçken** Kerkes kuşu, kartal (Kİ)

**köçür-** Göçürmek (CC)

**ködir-** Götürmek (Gİ, MG) *krş.* köter-, kötür- (I)

**köfük** Tüylü köpek, it cinsinin iri ve tüylü olanı (DM) *krş.* köbüük, köpek, köpük(II)

**köfün** Küfe (İH)

**kögen** Halat, organ (CC)

**köger-** Küflenmek, göğermek (GT, İN, RH)

**kögerçin** Güvercin (GT, İM) *krş.* kögerçün, küvercin, ökerçin

**kögerçün** Güvercin (İM) *krş.* kögerçin, küvercin, ökerçin

**kögüs** Göğüs (BV, CC, DM, GT, MG) *krş.* köks, köküts, kövüs

**kök** (I) Mavi (BV, CC, DM, İM, Kİ, KK, RH)

**kök** (II) 1. Kök, asıl (BM, CC, GT). 2. İrk, soy (BM)

**kök** (III) Saman (TA)

**kök** (IV) Taze, çiğ (KFT)

**kök** (V) Gökyüzü, sema (BM, BV, CC, DM, Gİ, GT, İM, İN, KF, Kİ, KK, MG, MS, TA, TZ) **kök yolu** samanyolu (Kİ)

**kökçek** Güzel, pek sevimli, cana yakın (BV, İM, İN, MG, RH) *krş.* gökçek

**kökçüber** Ucu kırık kılıç (Kİ)

**köken** Şeftali (TA)

**kökle-** Olmak, kökleşmek (Kİ)

**köklük** Nesep, soy sop (İM)

**kök nar** Çam fıstığı (İH)

**kökre-** Kükremek, gürllemek (CC, Kİ, TZ)

**kökrek** Kadavra, ceset (TA)

**kökremek** Gök gürlemesi (BM) *krş.*

kökürmek

**köks** Göğüs (İN, RH) *krş.* köğüs, köküs, kövüs

**kökün** Erik (Kİ)

**kökürdeş** Süt kardeşi (TA)

**kökürmek** Gök gürlemesi (BM)

*krş.* kökremek

**köküs** Göğüs (DM, İM, KF, KK, TA, TZ) *krş.* köğüs, köks, kövüs

**köl** Göl (CC, İM, TA, TZ)

**köl ayğruv** Gece kuşu, baykuş (BM)

**kölçük** Küçük göl (İM)

**köledge** Gölge (KFT) *bkz* kölege.

köletke, kölge, kölgey, kölige.

**köledgelen-** Gölgelemek (KFT) *krş.* köligelen-

**kölege** Gölge (MS) *krş.* köledge, köletge, kölge, kölgey, kölige

**kölek** Gölge, ağaç vb. gölgesi (TA, TZ)

**köletke** Gölge (GT) *krş.* köledge, kölege, kölge, kölgey, kölige

**kölge** Gölge (DM, Gİ, GT, KF, TA) *krş.* köledge, kölege, köletge, kölgey, kölige

**kölgeç** Başa sarılan nesne, gölgelik (TZ)

**kölgey** Gölge (BM, Kİ, KK) *krş.* köledge, kölege, köletge, kölge, kölige

**kölige** Gölge (BV, İM) *krş.* köledge, kölege, köletge, kölge, kölgey

**köligelen-** Gölgelemek (İM) *krş.* köledgelen-

**köligelik** Gölgelik (İM)

**kölük** Yük ve binek hayvanı (İM, TA)

**köm** Çok, daha çok (CC) *krş.* köb, köp

**köm-** Gömmek (BM, CC, İM, KF, Kİ, KK, MG, TA, TZ)

**kömül-** Gömülmek (İM) *krş.* kömül-

**kömiş** Gümüş (CC) *krş.* kümüş, kü-

**kömkök** Masmavi, gömgök (DM, Kİ, KK) *krş.* köbkök, könkök, közkök, künkök

**kömlek** Gömlek (DM, KK, TZ) *krş.* köñlek, köñulek, kövlek

**kömül** Gönül (DM) *krş.* köñül 1

**kömül-** Gömülmek (CC, İM, KFT) *krş.* kömil-

**kömüldrük** Göğüs kemeri, at göğüslüğü (CC) *krş.* kömüldürük

**kömüldürük** Göğüs kemeri, at göğüslüğü (Kİ, MG, TA) *krş.* kömüldrük

**kömülgen** Şiddetli çamur (Kİ)

**kömür** Kömür (CC, DM, Gİ, GT, İM, KF, Kİ, MS, TZ) *krş.* kemür

**kömürçi** Kömürücü (DM)

**kön** (I) 1. Gönül (KK) 2. Ruh (KK)

**kön** (II) Deri, gön, kösele (GT, Kİ, TZ)

**kön-** İtiraf etmek, kabul etmek (CC)

**könçek** 1. Don, pantolon (CC, Gİ, KF, KFT, KK, TA, TZ) 2. Pelerin gibi omuzalınan bir elbise (DM, İM)

**könçekli keşik** Ayakları tüylü bir hayvan (İM)

**könçekli kögerçin** Paçalı güvercin (İM)

**könçük** Cep, elbisenin iç cebi (İM) *krş.* gönçük, küçük

**könder-** (I) Uzatmak (BM)

**könder-** (II) Doğrultmak, düzeltmek (CC)

**könder-** (III) Koymak, bırakmak (MG)

**könder-** (IV) Göndermek, yollamak (BM, Gİ, İM, Kİ, İN, RH, TZ) *krş.* köndür- (II)

**könder-** (V) Yoluna koymak (CC)

**köndür-** (I) Yakmak (BV)

**köndür-** (II) Göndermek, yollamak (İM) *krş.* könder- (IV)

**köne** Kene (TZ) *krş.* kene (II)

**könel-** Bir şeye kabiliyeti olmak (CC)

**könen-** (I) Tatmin olmak, memnun olmak (CC, TZ)

**könen-** (II) Bezenmek, süslenmek (TZ)

**könen-** (III) Nimet sahibi olmak (TZ)

**köne suvu** Civa (CC) *krş.* köney şu

**köney şu** Civa (TA) *krş.* köne suvu

**köni** Doğru, âdil, dürüst (BV, CC, GT, İM) *krş.* könü

**könile-** Kıskanmak, imrenmek, gıpta etmek (TZ) *krş.* könıla- künile-, künle-

**könilik** Adalet, doğruluk (CC, GT) *krş.* könlük

**könkök** Masmavi, gömgök (DM) *krş.* köbkök, kömkök, közkök, künkök

**könlek** Gömlek (Gİ, GT, İM, KF, KFT, Kİ, TA, TZ) *krş.* kömlek, köñülek, kövlek

**könül** 1. Gönül (BV, CC, GT, İM, İN, KF, KFT, Kİ, MG, MS, TA) *krş.* kömül  
2. Akıl, bilinç, ruh (CC)

**könülek** Gömlek (KFT) *krş.* kömlek, köñlek, kövlek

**könüllü** Gönüllü (BV)

**könülsüz** Gönülsüz, inanmadan, istemedi (İM)

**könü** Doğru, âdil, dürüst (CC) *krş.* köni

**könül-** Doğru yola girmek, yönelmek (İM) *krş.* gönül-

**könülük** Adalet, doğruluk (CC) *krş.*

könümlük

**könülükçe** Adilce, adilâne (CC)

**köp** Çok, daha çok (BV, CC, GT, İM, KFT, Kİ, MG, RH, TA, TZ) *krş.* köb, köm

**köp bul-** çoğalmak, artmak (TZ) **köp**  
**şurla** sık sık (CC)

**köp-** Taşmak (TZ)

**köpek** Tüylü köpek, it cinsinin iri ve tüylü olanı (BM, İH) *krş.* köbüük (II), köfük

**köpek it** köpek (TA)

**köperek** Çokça (KFT)

**köplek** İlkbahar'da açan güzel kokulu nergis çiçeği (İH)

**köplük** Çokluk, fazlalık (İM) *krş.* köplük

**köplük** Çokluk, fazlalık (İM) *krş.* köplük

**köpri** Köprü (BM, Gİ, KF, TA, TZ) *krş.* köbri, köbür, köprü, köprüg

**köprü** Köprü (CC, Kİ) *krş.* köbri, köbür, köprü, köprüg

**köprüçük** Geyrek kemiği (İH)

**köprüg** Köprü (İM) *krş.* köbri, köpri, köprü

**köptelük** *Far.T.* Undan ve etten yapılan bir yemek (CC)

**köpü-** Astarlı elbiseyi silkemek (Kİ)

**köpük** (I) Köpük (BV, DM, İM, KFT, TZ) *krş.* köbek (II) **köpüki çık-** köpüklenmek (TZ) *krş.* köpüklen-

**köpük** (II) Tüylü köpek, it cinsinin iri ve tüylü olanı (Kİ) *krş.* köbüük, köfük, köpek

**köpüklen-** Köpüklenmek (GT) *krş.* köpüki çık-

**kör** Kör (Gİ, GT, İM, KF, KFT, KK, MG, TZ) **kördüğüm** kördüğüm (BV)

**kör** *Far.* (< gür) Mezar (CC, TZ) *krş.* gür, gör

**kör-** (I) Görmek (BM, CC, Gİ, GT, İM, İN, KF, Kİ, KK, MG, MS, RH, TA, TZ)

**kör-** (II) Anlamak, kavramak (CC)

**kör-** (III) Yardımcı fiil (MG)

**kördür-** Göstermek (Kİ)

**köre** Göre (GT, MG)

**körgöz-** Göstermek (KFT) *krş.* kör-güz- (IV), körküz-

**körgüz-** (I) Açıklamak, izah etmek (CC)

**körgüz-** (II) Yaptırmak, yaşatmak (CC)

**körgüz-** (III) Göz yummak, ses çı-karmamak (CC)

**körgüz-** (IV) Göstermek (CC, GT, MG) *krş.* körgöz-, körküz-

**köri** Davul (DM) *krş.* kövrüt

**körin-** Görünmek, ortaya çıkmak (BM, Gİ, KF, MG) *krş.* körün-

**körüş** Görüş (RH)

**körk** Güzellik, iyilik (CC, GT, Kİ, MG) *krş.* görk

**körkli** Güzel, iyi, gösterişli (CC, GT) *krş.* körklü, körklüg, körukli, körukli

**körklü** Güzel, iyi, gösterişli (CC,GT, MG, RH) *krş.* körkli, körklüg, körukli, körukli

**körlüg** Güzel, iyi, gösterişli (MG) *krş.* körkli, körklü, körukli, körukli

**körksizlik** Çirkinlik (CC)

**körksüz** Çirkin (CC) *krş.* körküsüz

**körküsüz** Çirkin (CC) *krş.* körküsüz

**körküz-** Göstermek (Kİ, TZ) *krş.* körgöz-, körgüz- (IV)

**körle-** Horlamak, horuldamak, uyku-da hırıltılı ses çıkarmak (CC)

**körmeklik** Görme, görüş, usul, tarz (CC)

**körmez-** Kör, âmâ (KFT)

**körövil** Set, duvar, bent (CC)

**körpe** (I) Pek taze, her şeyin tazesi (İH)

**körpe** (II) 1. Süt emen kuzu (Kİ) 2. Kuzu pöstekisi (CC)

**körse-** Bir kadınla yatmak için şeh-

veti artmak (Kİ)

**körset-** Göstermek (TZ) *krş.* köster-

**kört-** Çekmek (TA)

**körtül** Kuvvetli, şiddetli (Kİ)

**körü** Kuru, yaş olmayan (TZ) *krş.* kurı, kuru, kurug

**körük** Körük (CC)

**körükli** Güzel, iyi, gösterişli (TZ) *krş.* körkli, körklü, körklüg, körukli

**körüklü** Güzel, iyi, gösterişli (KFT) *krş.* körkli, körklü, körklüg, körukli

**körüklürek** Güzelce (KFT)

**körül-** Görülmek (İM)

**körümli** Gösterişli, güzel (CC)

**körün-** Görünmek, ortaya çıkmak (BV, CC, Gİ, GT, İM, İN, KF, Kİ, MG, RH) *krş.* körin-

**körüş-** (I) Görüşmek, karşılaşmak (GT, İM, Kİ)

**körüş-** (II) Vedalaşmak (İM)

**körüvse-** Görmek istemek (CC)

**köse** Çenesinde az sakal bulunan, sa-kalsız (DM, İH, İM, KK, TA, TZ)

**köse-** (I) Gıpta etmek, özlemek (İH) 2. İstemek, arzu etmek (TA) *krş.* körse- (III)

**köse-** (II) Ateşi parlatmak, karıştır-mak (İH)

**kösegi** Ateş karıştıran nesne, ocak demiri (TZ) *krş.* kösev, kösöv, küsevüv

**kösev** Ateş karıştıran nesne, ocak de-miri (TZ) *krş.* kösegi, kösöv

**köslün-** Stralanmak, dizilmek (İH)

**kösnü-** Kadınların çiftleşmeye iş-tahlanması (İH)

**kösnük** Çok iştahlı, çiftleşmek isteyen dişi (İH)

**kösnüyüptür** Kısır (TZ)

**kösöv** Ateş karıştıran nesne, ocak de-miri (CC) *krş.* kösegi, kösev, küsevüv

**kötebek** Kötebek, gözsüz tarla fa-resi (İH, TZ) *krş.* kösüz tümek

**köstek** Atın ayağına vurulan bağ

(İH, TZ)

**köstekle-** Kösteklemek, atın ayağına bağ vurmak (TZ)**köster-** Göstermek (BM, Gİ, Kİ, MS, RH) *krş.* körset-**kösül-** Uzanmak (CC)**kösürükle-** Atın ayağına zincir takmak (CC)**kösüz tümek** Köstebek, gözsüz tarla faresi (BM) *krş.* köstebek**köş-** Göçmek, göç etmek (KK, TZ) *krş.* köç-**köşegen** Dantelâlı yatak perdesi (TZ)**köşek** Bir yaşındaki deve, deve yavrusu (BM, Kİ, TA, TZ) *krş.* küşek (I)**köşene** Kubbe (TZ)**köşk** *Far.* Köşk, saray (Kİ, TZ) *krş.* keşk**köt** Göt, oturak yeri, kış (BV, CC, DM, İM, Kİ, KK, TA, TZ) *krş.* kit, kötçek**kötçek** Kış, göt (MS) *krş.* kit, köt**köten** Ham deri (TZ)**köter-** Götürmek (BV, CC, GT, İM) *krş.* ködir-, kötür-(I)**köteril-** Kaldırılmak, yükseltilmek, taşınmak (İM) *krş.* köterül-, kötrül-, kötürül-**kötert-** Taşıtmak, götürmek (İM) *krş.* kötürd-**köterül-** Kaldırılmak, yükseltilmek, taşınmak (İM) *krş.* köteril-, kötrül- kötürül-**kötle-** Götünü kullanmak (Kİ, TZ) *krş.* tökle-**kötlen-** Götlenmek (TZ) *krş.* töklen-**kötrem** Kötürüm, eli ayağı tutmayan (İM)**kötrül-** Kaldırılmak, yükseltilmek, taşınmak (GT, İM, KFT) *krş.* köteril-, köterül-, kötürül-**kötür-** (I) Götürmek (BV, CC, Gİ, İM, İN, KF, Kİ, KK, MG, RH, TA, TZ) *krş.* ködir-, köter-**kötür-** (II) Son vermek (CC)**kötür-** (III) Hayvan sürmek (İN, RH)**kötürd-** Götürmek, taşıtmak (KFT) *krş.* kötert-**kötürem** Zayıf, cılız (CC)**kötürül-** Kaldırılmak, yükseltilmek, taşınmak (CC, MG) *krş.* köteril-, köterül-, kötrül-**kövde** Gövde (TA, TZ) *krş.* gövde, kevede**kövlek** Gömlek (CC) *krş.* kömlek, köñlek, köñülek-**kövrük** Kükürt (CC) *krş.* güğird, kükürd**kövrüv** Davul (BM) *krş.* köri**kövüs** Göğüs (CC) *krş.* köğüs, köks, köküs**köy** *Far.* (< küy) Köy (KFT, TA)**köy-** (I) Yanmak (BV, TZ) küy- (III)**köy-** (II) Eğlenmek, durmak (TA)**köy-** (III) Tutmak, alıkoymak (BM)**köy-** (VI) Yakmak (İM, KFT)**köydür-** Yakmak (BV, CC, İM) *krş.* köyündür-, küydür-**köydürül-** Yakılmak (İM)**köyeg** Mantar (İM)**köyün-** Yanmak (BM) *krş.* köyün-**köylü** *Far.T.* Köylü (KFT)**köynü-** Pişmek, olmak, kemâle ermek (İH)**köynük** Yanık, yanmış (İM, Kİ)*krş.* köyük**köyöv** Güvey (CC) *krş.* güyegü, küyeg, küyegü, küyev, küyevüv, küyöv**köyük** Yanmış, yanık (TZ) *krş.* köynük**köyülmüş** Yanmış, yanık (TZ)**köyün-** Yanmak (BV, Kİ) *krş.* köyün- (I), köyün-

**k y nd r-** Yakmak (KFT, KI, RH, TA, TZ) *krş.* k y d r-, k y d r-  
**k z** (I) G z (BM, BV, CC, DM, GI, GT, IH, IM, IN, KF, KFT, KI, KK, MG, MS, RH, TA, TZ) **k z tazar-** g z l belemek (TZ) **k z ka -** g zle kaşla işaret etmek (TZ) **k z yum-** g z yummak, g rmezden gelmek (TZ)  
**k z** (II) İyice yanmış k m r, k z (BM, GT, IM, TZ)  
**k z** (III) Kaynak, g ze (DM, IM, KI, MS, TA)  
**k z** (IV) "K n " kelimesini pekiştirme s z  (CC)  
**k zek** B y k g z l adam (KI)  
**k zen** Gelincik (IM)  
**k zenek** Yaşmak, y z  rt s  (TZ)  
**k zeri** G zc , keşif kolu (BM)  
**k zet-** G zetmek, kollamak (GI, GT, KF, KFT, TZ)  
**k zgi** Ayna (DM, KK) *krş.* k zgi, k zn , k zgi, k zgi  
**k zgi** Ayna (DM, GT, IM, KF) *krş.* k zgi, k zn , k zgi, k zgi  
**k zgi i** Aynacı (DM)  
**k zgi lilik** Aynacılık (GT)  
**k zinmek** G r nmek, ortaya  ikmak (DM)  
**k zk k** G mg k, masmavi (TA) *krş.* köbkök, kömkök, k nk k, k nk k  
**k zle-** Gözlemek, bakmak (BV, GT, IN, KI, MG, TA, TZ)  
**k zlen-** (Ateş) k zlenmek (GT)  
**k zli** G z  olan, g z l (TA)  
**k zn ** Ayna (KI) *krş.* k zgi, k zgi, k zgi, k zgi  
**k zsiz** G z l görmeyen (KK, TA)  
**k zgi** Ayna (TA) *krş.* k zgi, k zgi, k zn , k zgi  
**k z n-** Görünmek (MS)  
**k z nd r k** Kıldan yapılıp g z n üzerine konulan örtü , hayvanların etrafı g r-

memeleri için gözlerine takılan kapak (KI)  
**kre ** *Far.* (< gırec) Kireç (CC) *krş.* kireç, kireş  
**kristian**  *Hr.* Hristiyan (CC)  
**kriv** Kenar, ufuk (CC) *krş.* kıriv  
**kşi** Kişi, insan (CC) *krş.* kşi 1  
**ku<sup>c</sup>**  *Ar.* Başparmak ile bilek arası (IN)  
**ku<sup>aş</sup>**  *Ar.* Bir at hastalığı (BV)  
**ku<sup>b</sup>a** Toprak rengi (KI)  
**ku<sup>b</sup>ar-** Bozarmak, benzi toprak ve toz rengine d nmek (KI)  
**ku<sup>b</sup>as**  oban k peği (KI) *krş.* ku<sup>b</sup>as  
**ku<sup>b</sup>aş**  oban k peği (BM) *krş.* ku<sup>b</sup>as  
**ku<sup>b</sup>be**  *Ar.* Kubbe (GT, IM)  
**ku<sup>b</sup>h**  *Ar.*  irkinlik (GT)  
**ku<sup>b</sup>ur uk** Kutu (CC) *krş.* kabar ak, kabar ak, kabır ak, kabur uk  
**ku<sup>b</sup>uz** Kopuz denilen  alđı aleti (IH) *krş.* kobuz,  opuz,  upuz  
**ku<sup>b</sup>uz u** Kopuz  alan,  algıcı (IH) *krş.* kobuz ı,  opuz ı  
**ku -** Kucaklamak (BM, CC, GT, TA) *krş.* ko -  
**ku ak** (I) Kucak (KI) *krş.* ku ak, kuşak (II)  
**ku ak** (II) Kuşak, bele sarılan sargı (TZ) *krş.* kuşak (I)  
**ku akla-** Kucaklamak, sarılmak (IM, KI, TZ) *krş.* ku ala-  
**ku aklaş-** Kucaklaşmak (IM)  
**ku ala-** Kucaklamak, sarılmak (GI) *krş.* ku akla-  
**ku uk** Kucak (TA) *krş.* ku ak (II), kuşak (II)  
**ku<sup>d</sup>ret**  *Ar.* Kudret, varlık, zenginlik (GI, GT, IM, KF)  
**ku<sup>d</sup>s**  *Ar.* Kutluluk (KFT)  
**ku<sup>d</sup>u ** Eşek sıpası (DM, KK, TA) *krş.*  odu ,  utu   
**ku<sup>d</sup>ur-** ( ocuk) yaramazlık yapmak (IH)  
**kuffazeyn**  *Ar.* Eldiven (GI)

**kuğu** Kuğu kuşu (TZ) *krş.* kuş (III)  
**kuğuz** Oyuk, çukur (İH). **kuğuzunu**  
**doldur-** karnını doyurmak (İH)  
**kuhl** *Ar.* Göz ilâcı, sürme (BV)  
**kul** Kul, köle (BV, CC, DM, Gİ, GT, İM, İN, KF, KFT, Kİ, KK, MG, MS, RH, TA, TZ)  
**kul-** Kılmak, yapmak (KFT) *krş.* kıl-  
**kula** (I) Koyu kahverengi, siyahla karışık sarı (İH, TA) *krş.* kola  
**kula** (II) Bütün, büsbütün, tamamıyla (CC)  
**kula** (III) İki kol arasındaki mesafe (Kİ) *krş.* kulaç  
**kulaç** İki kol arasındaki mesafe (BM, Kİ, TA) *krş.* kula (III)  
**kulağ** Kulak (KK, MS, TA) *krş.* kulağ.  
**kulağ ur-** kulağı çınlamak (TZ)  
**kulağuz** Kılavuz, delil (TA) *krş.* kılavuz, kılavuz  
**kulağuzla-** Kılavuzluk etmek, delil olmak (TA) *krş.* kılavuzla-  
**kulak** Kulak (BV, CC, DM, Gİ, GT, İM, İN, KF, KFT, Kİ, MG, MS, RH, TZ) *krş.* kulağ  
**kulak tozu** kulağın düz ibiği (İH)  
**kulağaz** Telli turna (BM)  
**kulampara** Oğlancı (TZ)  
**kulamşa** Puşt (TZ)  
**kulamus** *Ar.* Bir bitki (BV)  
**kulan** (I) Yaban eşeği (BM, Kİ, TA) *krş.* kolan (II)  
**kulan** (II) Eyer kolanı (BV, İN, Kİ) *krş.* kolon (I)  
**kulavuz** Kılavuz, delil (GT) *krş.* kulağuz  
**kulavuzla-** Kılavuzluk etmek, delil olmak (Kİ) *krş.* kulağuzla-  
**kulhüvallahü ehad** *Ar.* İhlâs suresi (Gİ, KF)  
**kullan-** Köle olarak çalıştırmak (İM, KFT)

**kulluk** Kulluk, kölelik (Gİ, KF, KFT) *krş.* kulluk  
**kulluk** Kulluk, kölelik (CC, GT, İM, KFT, MS) *krş.* kulluk  
**kullukçı** Hizmetçi, maiyet memuru (CC, KFT)  
**kulmaşlık** Sahtekârlık (KFT)  
**kulna-** (At) doğurmak (Kİ)  
**kulp** Bir şeyin kulpu (Kİ)  
**kultur-** (Su) dalgalanmak, kıymılda- mak (İH)  
**kulüb** *Ar.* Kalpler (GT)  
**kuluk** İki yaşındaki koyunun doğurduğu zaman (Kİ)  
**kulun** Bir yaşındaki tay (Kİ, TA)  
**kulunaçı** Gebe kalan tay (Kİ)  
**kulunç** Kulunç (BV)  
**kulunçak** Küçük tay, taycık (TA)  
**kulunla-** Bereket saçmak (CC)  
**kum** (I) Kum (BM, CC, DM, Gİ, GT, İM, KF, Kİ, KK, MG, TA)  
**kum** (II) Dalga, fırtına (İH, TA) *krş.* kom  
**kum** (III) Semer (TA)  
**kum** (IV) Kum üzerinde falcılık yapma (Kİ)  
**kuma** Kuma, kadının ortağı (CC, DM, İM) *krş.* koma  
**kumar** Miras (İH, İM)  
**kumartkı** Miras, geride kalan (CC)  
**kumâş** (I) *Ar.* Kumaş (Gİ, GT, İN, KF, MS)  
**kumâş** (II) *Ar.* Satılacak mal, eşya (İM)  
**kumçı** Kum üzerinde falcılık yapan (Kİ)  
**kumğan** İbrik (TZ)  
**kumkuş** Kuş sürüstü (TZ)  
**kumlak** Şarap (TA)  
**kumral** Kumral (Kİ) *krş.* konur  
**kumravu** Çan (Kİ)  
**kumruska** Karınca (TZ) *krş.*

kımırşığı, kumursağa, kumursuga,  
kumuruska

**kumursağa** Karınca (TA) kş  
kımırşığı, kumruska, kumursuga,  
kumuruska

**kumursuga** Karınca (Kİ) kş  
kımırşığı, kumruska, kumursağa,  
kumuruska

**kumuruska** Karınca (DM) kş  
kımırşığı, kumruska, kumursağa,  
kumursuga

**kun** Güç, kuvvet, takat (CC)

**kún** Far. Kış, makat (GT)

**kuna** İki yaşındaki dana (TZ)

**kunaçın** Üç yaşına girmemiş dişi  
buzağı (İM)

**kunan** Üç yaşındaki tay (TA)

**kunduz** Kunduz (İH)

**kunüd** Ar. (< kunüt) Vitir namazının  
son rekâtında okunan dua (MS)

**kunüt** Ar. Vitir namazının son rekât-  
tında okunan dua (Gİ, İM, KF) kş. kunüd

**kupturğa** Kemerin sağ tarafında ta-  
şınan deri çanta (Kİ)

**kupuz** Kopuz denilen çalgı (İH) kş  
købuz, kópuz, kúbuz

**kur** (I) Zarar, ziyan (TA)

**kur** (II) Yaşıt, emsal, akran (Kİ)

**kur** (III) Kemer, kuşak, bel bağı (CC,  
İM, TA) kş. kór (III)

**kur** (IV) Defa, kez, kere (İN) kş. kúr-  
la

**kur-** (I) 1. Kurmak, düzeltmek (CC,  
GT, İM, İN, Kİ, MG, RH, TZ) 2. Hazırla-  
mak, düzenlemek (CC, İM)

**kur-** (II) Korumak (Kİ)

**kur-** (III) Ok atmak (TA)

**kur'a** Ar. Kur'a, ad çekme, çekiliş  
(İM, KFT)

**kura-** Eksilmek, azalmak (Kİ)

**kurak** Kurak, kuraklık (BM, Kİ) kş  
kurgak

**kuraklık** Kuraklık (GT)

**kur'an** Ar. Kur'anikerim (BV, Gİ,  
GT, İM, KFT, KK, MS) kş. el-koran

**kurbağa** Kurbağa (BM, İH, Kİ, RH,  
TA, TZ) kş. kurbuğa

**kurban** Yay kabı, sadak (İH) kş.  
kúrman

**kurban** Ar. Kurban (CC, Gİ, GT, İM,  
KF, KFT)

**kurbanlık** Ar.T. Kurban edilen hay-  
van (Gİ, İM, KF)

**kurbet** Ar. 1. (Allah'a) yakınlık (GT)  
2. Akrabalık, yakınlık (İM)

**kurbuğa** Kurbağa (DM) kş.  
kurbuğa

**kurç** Çelik (CC, TA)

**kurđ** Kurt, böcek, solucan (BM, Kİ,  
KF) kş. kúrđ (I)

**kurđan** Hançere, boğaz (İH)

**kurđaş** Akran, aynı yaşta olan, yaşıt  
(İM)

**kurđemana** Ar. Bir bitki (BV)

**kurđeşeni** Kurdeşen de denilen bir  
tür hastalık (İH) kş. kurđeşeni

**kurđeşini** Kurdeşen de denilen bir  
tür hastalık (TZ) kş. kurđeşeni

**Kureys** Ar. Hz. Muhammed'in men-  
subu olduğu Arap kabilesi (İM)

**Kureysi** Ar. Kureysli, Kureys kabile-  
sinden olan (İM)

**kurğak** Kurak, kuraklık (CC) kş.  
kúrak

**kurğan** (I) Mezar, mezarın üzerindeki  
toprak yığını, mezar höyüğü (CC, TA) kş.  
kúrgan

**kurğan** (II) Siper, sur (Kİ)

**kurğan** (III) At ahır (TA)

**kurğan** (IV) Kubbe (TZ)

**kurğaş** Atmaca kuşu (TZ)

**kurğaşın** Kurşun (KK, TZ) kş.  
kórğaşın, kúrgaşın, kúrguşın, kúrgu-  
şun, kúrküşün, kúrşun



**kurğaşun** Kurşun (İM, TA) *krş.* qorğaşın, kurğaşın, kurğuşın, kurğuşun, kurkuşun, kurşun

**kurğaşunla-** Kurşunlamak, kurşun sürmek (İM)

**kurğun** Mezar, mezarın üzerindeki toprak yığını, mezar höyüğü (BM) *krş.* kurğan (I)

**kurgül** Orta yaşta olan (TA)

**kurğuş** Kuruş (BV)

**kurğuşın** Kurşun (DM) *krş.* qorğaşın, kurğaşın, kurğaşun, kurğuşun, kurkuşun, kurşun

**kurğuşun** Kurşun (Kİ) *krş.* qorğaşın, kurğaşın, kurğaşun, kurğuşın, kurkuşun, kurşun

**kurı** Kuru, yaş olmayan (BM, DM, GT, İM, KFT) *krş.* körü, kuru, kuruğ

**kurı-** Kurumak (BV, İM, KFT, Kİ, RH) *krş.* kuru-

**kurıtıl-** Kurutulmak (İM) *krş.* kurutul-

**kurkuşun** Kurşun (KFT) *krş.* qorğaşın, kurğaşın, kurğaşun, kurğuşın, kurğuşun, kurşun

**kurila** Defa, kere, kez (BV, CC, GT, MG) *krş.* kur (IV)

**kuruluk** Meşin torba, tulum, tuluk (İH)

**kurma** *Ar.* Hurma, hurma ağacının yemişi (BM, KK, TA, TZ) *krş.* ğorma, ğurmā, ğorma

**kurman** Yay kabı, sadak (TZ) *krş.* kurban

**kurrasa** Kitap, mukaddes kitap (BM)

**kurs** *Ar.* Yuvarlak (İM)

**kurşa** *Ar.* Görünen yuvarlak ve düz yüz (GT)

**kursak** (I) 1. Kursak (BV, CC, Kİ, TA, TZ) *krş.* kursağ 2. Karın, mide (CC)

**kursak** (II) Sidik torbası (CC)

**kurşa** Parça (BV)

**kursak** Kursak (BM) *krş.* kursağ (I)  
**kurşovla-** Kemerle bağlamak, sar-mak (CC)

**kurşun** Kurşun (BM, Kİ, TA, TZ) *krş.* qorğaşın, kurğaşın, kurğaşun, kurğuşın, kurğuşun, kurkuşun

**kurt** (I) Kurt, solucan (BM, BV, CC, DM, GT, İM, MG, TA, TZ) *krş.* kurd

**kurt** (II) Kurt, börü (BM, DM, İM, Kİ, TA) *krş.* kuruğ

**kurt** (III) Yaşlı, kart (TA)

**kurtak** Boynuzdan yapma boru (Kİ)

**kurtar-** Kurtarmak, serbest bırakmak (Gİ, GT, İM, KF, KF) *krş.* kutħar-, kutħar-

**kurtka** Yaşlı kadın (CC)

**kurttuk** Tepici, kapıcı, haşarı hay-  
van (İH)

**kurtul-** Kurtulmak (Gİ, GT, İM, KFT, Kİ, MG, MS, RH, TZ) *krş.* kutul-, kutul-, kutul-

**kurtuman** Bezelye (DM)

**kurtuş** Kavun, karpuz kabuğu (TA)

**kurı** Kuru, yaş olmayan (BV, CC, DM, Gİ, GT, İM, KF, Kİ, TA, RH) *krş.* kö-rü, kurı, kuruğ **kurı yüzüm** kuru üzüm (KK)

**kurı-** Kurumak (BV, İM, KFT, MS, RH, TZ) *krş.* kurı-

**kurud** Bir tür peynir (BM) *krş.* kurut 2

**kurud-** Kurutmak (RH) *krş.* kurut-

**kurug** Kuru, yaş olmayan (BV, İM) *krş.* körü, kurı, kuru

**kurugı** Bir cins doğan kuşu (Kİ)

**kurul-** (I) Tıklamak, doldurulmak, basılmak, itilmek (İH)

**kurul-** (II) Örtülmek (TZ)

**kurul-** (III) Oturmak, ikamet etmek (TZ)

**kurulğan** Tırnak dibinde çıkan bir çıban (İH)

**kurulta** Kurultay (CC)

**kuruluk** Kuruluk, kuru olma (RH)  
**kurum** Kurum, is (İH)  
**kurunçuğa** Cüce (TZ)  
**kurut** 1. Kurutulmuş yoğurt (TZ) 2. Bir tür peynir (BM, Kİ) *kış.* kurud  
**kurut** Kurt, b6rü (KK, TA) *kış.* kurt (II)  
**kurut-** Kurutmak (BM, BV, GT) *kış.* kurud-  
**kurutul-** Kurutulmak (İK) *kış.* kurutıl-  
**kurvalı** Kavlıç, oturak (TZ)  
**küs** *Far.* K6s, b6y6k davul (GT)  
**kus-** Kusmak (BM, CC, Gİ, İM, KF, Kİ, KK, TZ) *kış.* kuş-  
**kuş-** Kusmak (TA) *kış.* kuş-  
**kusgu** Kusuntu, kumuk (Kİ) *kış.* kuşkaş kuşu, kuşuk  
**kusgun** Atın kuyruğu altından geçirilen kayış (Kİ) *kış.* kuşkun, kuşşkan  
**kuşkaş** Kusuntu, kumuk (TZ) *kış.* kuşgu, kuşu, kuşuk  
**kuşkun** Atın kuyruğu altından geçirilen kayış (TA) *kış.* kuşgun, kuşşkan  
**kusmak** Kusuntu, kumuk (TZ)  
**kustun-** Sık ve şiddetli nefes almak, içini çekmek, inlemek (CC)  
**kustur-** Kusturmak, kusmasını sağlamak (İM)  
**kuşu** Kusuntu, kumuk (Kİ) *kış.* kuşgu, kuşkaş, kuşuk  
**kuşuk** Kusuntu, kumuk (İM) *kış.* kuşgu, kuşkaş, kuşu  
**kuşur** *Ar.* Artık, fazlalık (BV)  
**kuş** Kuş (BM, BV, CC, DM, GT, İM, KFT, KK, TA, TZ) **kuş kuyruğu** çıban, kan çıbanı (BM, Kİ) **kuş yolu** samanyolu (BM)  
**kuşaş** (I) Kuşaş, bele sarılan sargı (DM, Gİ, İH, İM, KF, Kİ, KK, MG, TA) *kış.* kuşaş (II)  
**kuşaş** (II) Kucak (TA) *kış.* kuşaş

(II), kuşuk  
**kuşanmak** Takmak, giyinmek (KFT)  
**k6şe** *Far.* K6şe (GT)  
**kuşluk** (I) Kuşluk vakti, sabah ile 6ęle arasındaki vakit (BV, İM, Kİ, KK, TA, TZ)  
**kuşluk** (II) Kuşları vurmaya 6zgu geniş ok (Kİ)  
**kut** Bereket, saadet (İH, Kİ, TZ)  
**kut** *Ar.* Yiyecek, gıda (GT, İM)  
**kut-** Karıştırmak (TA)  
**kutan** Bir kuş (TZ)  
**kuthar-** Kurtarmak, serbest bırakmak (CC) *kış.* kurtar- kutır- kutkar-  
**kutul-** Kurtulmak (TA) *kış.* kurtul-, kuttul-, kutul-  
**kutır-** Kurtarmak, serbest bırakmak (TA) *kış.* kurtar-, kuthar-, kutkar-  
**kutkar-** Kurtarmak, serbest bırakmak (CC, TZ) *kış.* kurtar-, kuthar-, kutır-  
**kutkaruvsa-** Kurtulmayı istemek (CC)  
**kutla-** Kutlamak (TZ) *kış.* kutlula-  
**kuşlı** Kutlu, m6barek (DM, GT) *kış.* kutlu, kutluğ  
**kuşlu** Kutlu, m6barek (BM, CC, GT, Kİ, RH, TA) *kış.* kuşlı, kutluğ  
**kuşluğ** Kutlu, m6barek (GT) *kış.* kutlu, kutlu  
**kuşlula-** Kutlamak (TA) *kış.* kutla-  
**kuşn** *Ar.* Pamuk (GT)  
**kuşsız** Kutsuz, uğursuz (TA)  
**kuttul-** Kurtulmak (CC) *kış.* kurtul-, kutul-, kutul-  
**kuşuk** Yabanİ eşek yavrusu (BM, Kİ) *kış.* kuşuk, kuşuk  
**kuşul-** Kurtulmak (CC, GT, İM, Kİ, TZ) *kış.* kurtul-, kutul-, kuttul-  
**kuşuluş** Kurtuluş (CC)  
**kuşur** (I) Uyuz, uyuzluk (BV, İM, RH, TZ) *kış.* kuturęan (II)

**kudur** (II) Kuduz köpek (TZ) *krş.*  
kudurğan (I), kütüz (III)

**kudur-** Hiddetlenmek, kudurmak, çıldırmak (CC, TA, TZ) *krş.* kütüz- (I)

**kudurğan** (I) Kuduz köpek (TZ) *krş.*  
kudur (II), kütüz (III)

**kudurğan** (II) Uyuz, uyuzluk (Kİ, TA) *krş.* kudur (I)

**kütüz** (I) Hayvanların boynuna asılan tüy (Kİ)

**kütüz** (II) Kudurmuş köpek, kuduz (TZ) *krş.* kudur (III), kudurğan (I)

**kütüz-** (I) Hiddetlenmek, kudurmak, çıldırmak (İH, TZ) *krş.* kudur-

**kütüz-** (II) Terbiyesizlik etmek (İH)

**kuv** (I) Soluk, uçuk sarı (CC)

**kuv** (II) Kuğu kuşu (BM) *krş.* kuğu

**kuv** (III) Boş, kof (CC)

**kuvar-** (Ağaç için) sararmak, solmak (GT)

**kuvasla-** Cimrileşmek (TZ)

**kuvuh** Kovuk, süprüntü (CC)

**kuvvet** Ar. Güç, kuvvet (BV, GT, İM, İN, KF, KFT, MG, RH)

**kuvvetlen-** Ar.T. Kuvvetlenmek (KFT) *krş.* hovatlan-

**kuvvetli** Ar.T. Kuvvetli, güçlü (BV) *krş.* kuvvetli

**kuvvetlü** Ar.T. Kuvvetli, güçlü (KFT, MS) *krş.* kuvvetli

**kuvvetlüsüz** Ar.T. Güçsüz, kuvvetsiz (KFT) *krş.* kuvvetsiz

**kuvetsiz** Ar.T. Kuvvetsiz, güçsüz (BV) *krş.* kuvvetlüsüz

**kuvuruk** (I) Kıvrılmış (BV)

**kuvuruk** (II) Kavrulmuş (BV)

**kuyaş** 1. Güneş (BM, CC, Kİ, KK)  
2. Işık, aydınlık (TA, TZ)

**kuyı** Kuyu (BM, DM, GT, KFT) *krş.*  
kuyu, kuyug

**kuymak** Un ve süt ile yağda pişirilmiş bulamaç (BM, Kİ)

**kuyruh** Kuyruk (CC) *krş.* kuyruk

**kuyruk** Kuyruk (BM, BV, DM, GT, İM, İN, KFT, Kİ, MG, RH, TZ) *krş.* kuyruh.

**kuyruk yağı** kuyruk yağı (KK, TA)

**kuyruklu** Kuyruklu (İM)

**kuyşkan** Atın kuyruğu altından geçen kayış, kuskun (CC) *krş.* kuşgun, kuşkun

**kuytu** Çukur, siper, gölgelik (İH).

**kuytu yavun** abdesthane (İH)

**kuyu** Kuyu (CC, Gİ, GT, İM, KF, KFT, Kİ, TZ) *krş.* kuyı, kuyug

**kuyug** Kuyı (İM) *krş.* kuyı, kuyu

**kuyul-** Coşmak, neşelenmek, coşturmak (BM)

**kuyum-** Kalıba dökmek (TZ)

**kuyumçı** Kuyumcu, sarraf (KFT, TA) *krş.* kuyunçı

**kuyunçı** Kuyumcu, sarraf (Kİ) *krş.*  
kuyunçı

**kuz** Güneş dokunmayan yer (Kİ)

**küz** Ar. Çanak, tas (Gİ, İM, KF)

**kuzah** Ar. Renk renk çizgi (İM)

**küze** Far. Testi (GT)

**kuzgun** Gagası ve kuyruğunun tüyü uzun ve çok siyah karga (İH, İM, Kİ, KK, TZ)

**kuzı** Kuzu (DM, İM, Kİ) *krş.* kozi, kuzu

**kuzla-** Kuzulamak, koyun yavrulamak (KFT)

**kuz ol-** Pahalanmak (BM)

**kuzu** Kuzu (İH, TA) *krş.* kozi, kuzı.  
**kuzu kulağı** ilkbaharda çıkan ekşice bir ot (İH) *krş.* kozu kulağı

**küb** Küp (TA) *krş.* küp

**kübe** (I) Savaşta giyilen örme zırh (CC) *krş.* kübü

**kübe** (II) Güve (TA)

**kübe** (III) Küpe (TA) *krş.* küpe

**kübürü** Sandık, çekmece (DM) *krş.*  
kübür

**kübü** Savaşta giyilen örme zırh (Kİ)

*krş.* kübe (I)

**kübür** Sandık, çekmece (Kİ) *krş.* kübrü

**küç** (I) Güç, zor (BV, CC, DM, Gİ, GT, İM, İN, KF, KFT, Kİ, MG, MS, RH)

**küç** (II) 1. Gayret, çaba (CC) 2. İş, güç (DM)

**küç** (III) Güç, kuvvet (İM, KF, TZ) *krş.* güç

**küçe-** (I) Zorlamak, baskı yapmak (CC)

**küçe-** (II) Tiksindirmek, nefret ettirmek (İM)

**küçe-** (III) Lâzım olmak, gerekmek (Gİ)

**küçegen** Kartal (TA)

**küçen-** (I) Yüklenmeye güçlü yetmek, zorlanmak (CC, Kİ)

**küçen-** (II) Güçlenmek, kuvvetlenmek (BV) *krş.* küçle-, küçlen-

**küçet** Mazlum (TZ)

**küçle-** Güçlenmek, kuvvetlenmek (TZ) *krş.* küçen- (II), küçlen-

**küçlen-** Güçlenmek, kuvvetlenmek (TZ) *krş.* küçen- (II), küçle-

**küçlü** Güçlü, kuvvetli (BV, GT, İM, TZ) *krş.* küçlü, küşli

**küçlük** Güçlük, zorluk (İM)

**küçlü** Güçlü, kuvvetli (CC, KFT, RH, TA, TZ) *krş.* küçlü, küşli

**küçsüz** Güçsüz, âciz (DM, TA)

**küçük** (I) Küçük, ufak (İM, Kİ, TZ)

**küçük** (II) 1. Kuyruğu kesik (köpek) (Kİ) 2. Köpek yavrusu, enik (TA) *krş.* külük (I)

**küd-** Gütmek, otlatmak (KFT) *krş.* küt-, kütle- (I)

**küdiçli** Güden, hayvan otlatan, çoban (KFT)

**küfiye** Ar. Başa örtülen bir tür örtü, takke (Gİ, KF, MS)

**küflen-** Küflenmek (TZ)

**küfr** Ar. Küfür (GT, İM, KFT)

**küfrlük** Ar.T. Allah'a inanmamaklık (İM)

**küfv** Ar. Eş, benzer, arkadaş (Gİ, KF)

**küfye** Ar. Ancak geçinebilecek kadar olan yiyecek (KFT)

**kügerçin** Güvercin (BM, BV, DM, KFT, Kİ) *krş.* güverçin, kügürçin, kükerçin

**kügürçin** Güvercin (CC) *krş.* güverçin, kügerçin, kükerçin

**küher** Far. Cevher (TZ) *krş.* güher

**kükerçin** Güvercin (KK) *krş.* güverçin, kügerçin, kügürçin

**kükel** Moğ. Yabanî erik, kara diken (CC)

**kükevün** At sineği (Kİ)

**kükevür** İbrik (TZ)

**kükrek** Şimşek (TZ)

**kükün** Yaban arısı, erkek eşek arısı (BM)

**kükürt** Far. Kükürt (TZ) *krş.* güğürd, kövrük

**kül** Kül (BM, BV, DM, GT, İM, KFT, Kİ, KK, RH, TA, TZ)

**kül** Far. Gül (KK) *krş.* gül

**kül-** (I) Gülmek (BM, CC, DM, Gİ, GT, İM, KF, KFT, Kİ, KK, MS, TA, TZ)

**kül-** (II) Koyun keserken ayağını bağlamak (Kİ)

**külâf** Far. Gül (BV, CC) *krş.* gülâf, gülâb, gülâf, güle

**küldür-** Güldürmek (Kİ)

**küleç** Çok gülen kimse (GT, Kİ)

**külfet** Ar. Külfet, zahmet (Gİ, GT, İM, KFT)

**külüçe** İnce tandır ekmeği, kek, çörek (İH) *krş.* külşe, külüçe

**külüçe** Far. Külçe (İH)

**külik** Çabuk, hızlı (CC)

**kültit-** Acı duymak, acı çekmek, ya-

kınmak (BM)

**klkc** Kadınların başlarına bağladıkları bez (Kİ)

**kll** Ar. Tamam , bütün (GT)

**küllük** Kl dökülen yer (Kİ)

**kle** İnce tandır ekmeği, kek, çörek (TZ) *kr.* klle, kle

**klte (I)** Balta sapı (İH)

**klte (II)** Demet (TZ)

**klte beg** Dolambaçlı, çember, çelenk (CC)

**kltkn** Gl, glme (CC)

**kle** İnce tandır ekmeği, kek, çrek (İH) *kr.* klle, kle

**klk (I)** Kpek yavrusu, enik (BM)

*kr.* kçk (II)

**klk (II)** Çabuk, hızlı (GT)

**klnk** Kazma (İH)

**km (I)** Çeç, buğday yığımı (İM)

**km (II)** Kim (edat) KFT) *kr.* km (II)

**kme** Hasır (Kİ) *kr.* km

**kmeyt** Ar. Koyu kırmızı at (RH)

**kmi** Gm (BV, DM, Gİ, İM, KF, KFT, TA) *kr.* kmi, km

**kmiç** Gmç, gm iile uğraan (TA)

**kmilik** Gmlk (KFT)

**km** Hasır (Kİ) *kr.* kme

**km** Gm (BM, CC, DM, GT, İM, Kİ, KK, MG, TZ) *kr.* kmi, kmi.

**km ayak** gm kadeh (DM) **km barası** gm para (DM)

**kmli** Gml (İM) *kr.* kml

**kml** Gml (KFT) *kr.* kml

**kn** 1. Gne (BM, CC, DM, Kİ MG, TA, TZ) *kr.* knes, kne 2. Gündüz (GT, İM) 3. Gün (BM, BV, CC, Gİ, GT, İM, İN, KF, KFT, Kİ, KK, MG, MS, RH, TA, TZ)

**kn** Esir, köle, kul (CC)

**kn-** İtiraf etmek, kabul etmek (CC)

**knc** Far. (< kncd) Susam (BM)

*kr.* knç

**knç** Far. Ke (GT)

**knç** Far. (< kncd) Susam (TZ)

*kr.* knc

**knçk** Cep, elbisenin iç cebi (Kİ)

*kr.* gönçük, knçk

**knd** Far. Alık, ebleh, anlayısız (İH)

**knder** Bir bitki (BV)

**knde** Ortak (TZ)

**kündü** Göbek (TA) *kr.* kindek, kindik, kindük, kindük

**kündük** Göbek (İM) *kr.* kindek, kindik, kindük, kind

**kndr** Ar. Kendir (BV, RH) *kr.* kendir

**knds** Bir bitki (BV)

**kündüz** Gündüz (BM, BV, Gİ, GT, İM, KF, Kİ, KK, MS, TA, TZ) *kr.* kndzin, kntzn

**kndzin** Gündüz (KFT) *kr.* kündüz, kntzn

**kne uf** Civa (İM)

**knen** Gelincik (TA)

**knes** Gne, gne iiği (TA) *kr.* kn 1. kne

**kne uf** Civa (İM)

**kne** Gne (BV, Gİ, GT, İM, KF, KFT, Kİ, KK, MG, MS, RH, TA, TZ) *kr.* kn 1. knes

**knl (I)** Bir erkekle nikhsız yaşayan kadın, metres (CC)

**knl (II)** Kıskaç (Kİ) *kr.* knç

**knle-** Kıskaçmak, imrenmek, gıpta etmek (CC, Kİ) *kr.* knla-, knle-knle-

**knkk** Gmgk, masmavi (DM) *kr.* köbkök, kömkök, knkk, közkök

**knle-** Kıskaçmak, imrenmek, gıpta etmek (TA) *kr.* knla-, knle-, knle-

**künlen-** Şaşmak, hayret etmek (TA)  
**künlük** Günlük (KFT) *krş.* künlük  
**künlük** Günlük (İM) *krş.* künlük  
**küntüzün** Gündüz (BM) *krş.* kündüz, kündüzün  
**künüçl** Kıskaç (CC) *krş.* künlü (II)  
**künyet** Ar. Bir kimsenin adı, soyadı vb. gibi hususiyetleri gösteren kayıt (Gİ, İM, KF, KFT)  
**küp** Küp (İM, Kİ, TA, TZ) *krş.* küb  
**küpçük** Küpecik, çömlek, küçük küp (İH)  
**küpe** Küpe (KFT, Kİ, TZ) *krş.* kübe (III)  
**kür** Sergi (TA)  
**kürbüc** Kiremit, kerpiç (TA) *krş.* kerbüc, kerpiç, kerpüc, kilürpiç, kırpiç  
**kürd** Ar. Kürt (Gİ, İM, KF)  
**kürdük-** Didinmek, çırpınmak, kıvrınmak (İH)  
**küre** Far. Maden eritme fırını, döküm ocağı (CC)  
**küreççi** Güreşçi, pehlivan (TZ) *krş.* küreşçi  
**kürek** Toprak küreği (CC, DM, Kİ, TA, TZ)  
**küreş** Güreş (GT, Kİ)  
**küreş-** Güreşmek (BM, GT, KFT, Kİ, TA, TZ)  
**küreşçi** Güreşçi, pehlivan (GT) *krş.* küreççi  
**kürk** 1. Kürk (KFT, TA, TZ) 2. Koyun derisi (Kİ)  
**kürken** Gürültü, asker arasında karışıklık (BM, Kİ)  
**kürkül-** Gürültü etmek (TZ)  
**kürle-** Gürlemek (Kİ)  
**kürre** Ar. Küre, göz (BV)  
**kürreş** Ar. Bir bitki (BV)  
**kürsi** Ar. Oturulacak yüksekçe yer (Gİ, İM, KF)  
**kürt** Ayva (Kİ)

**kürt kürt ye-** Küttür küttür yemek (İH)  
**kürtün** 1. Eyer keçesi (İH) 2. Adı palan (Kİ)  
**kürü-** Hayvanların pisliğini kürekle toplamak (İH)  
**kürüd-** Kırılmak, büyüklük göstermek (İH)  
**kürük** Körük (CC)  
**kürünçük** Cep (TA)  
**küs-** 1. Küsmek, darılmak (KK, TA, TZ) 2. Kızılmak (KK)  
**küse-** (I) Ateşi karıştırmak (Kİ) *krş.* köse (II)  
**küse-** (II) İyilik yapmakta ona denk olmak istemek (Kİ)  
**küse-** (III) Arzu etmek (TA) *krş.* köse- (I)  
**küsemek** Arzu, istek (CC)  
**küsen-** Arzulamak (CC)  
**küsenç** Arzu, hasret, talep (BV, CC)  
**küsevüv** Ateşi karıştıracak şey, çöp (Kİ) *krş.* köseği, kösev, kösöv  
**küsküben** Ok atmanın beş temelinden biri (İN)  
**küsüf** Ar. Güneş tutulması (Gİ, KF)  
**küsük** Didilmiş pamuk külçesi (Kİ)  
**küşek** (I) Melez (KFT)  
**küşek** (II) Deve yavrusu (TA) *krş.* köşek  
**küşen-** Tekrarlamak (CC)  
**küşli** Güçlü, kuvvetli (KK) *krş.* küçü, küşlü  
**küştüvan** Far. Okun arkasındaki kelebek (İN)  
**küştüvansız** Far.T. Küştüvanı olmayan ok (İN) *krş.* küştüvansuz  
**küştüvansuz** Far.T. Küştüvanı olmayan ok (İN) *krş.* küştüvansız  
**küşünsiz** Zayıf, güçsüz (KK)  
**küt** Ayağı düşük, kesik, kırık, basamaz, topal (İH)

**küt-** Gütmek, otlatmak (CC, GT, KK, TZ) *krş.* küt-, kütle- (I)

**kütle-** (I) Gütmek, otlatmak (TZ) *krş.* küt-, küt-

**kütle-** (II) Küt etmek, küt diye ses çıkarmak (Kİ)

**kütöv** Otlak, mera (CC)

**kütövçü** Çoban (CC)

**küttâb** *Ar.* Kelimenin asıl anlamı kâtipler olmasına rağmen eserde mektep, okul manasında kullanılmıştır (GT)

**kütüb** *Ar.* Kitaplar (KFT)

**küvegün** Arı (TZ)

**küvek** Diğerlerinin üzerine atlama-sın diye koçun cinsel organına bağlanan paçavra (Kİ)

**küvelek** Sütün sağıldığı kova (Kİ)

**küvenç** Güvenç, sevinç duyma, içi açılma (BV) *krş.* güvenç

**küvercin** Güvercin (TA) *krş.* kögercin, kögerçün, ökerçin

**küvezlü** Kibirli, heybetli, taşkın, coşkun, yaramaz (CC)

**küvüldür** Balıkçıl kuşu (TZ)

**küvür-** Yöneltmek, doğrultmak, götürmek (CC)

**küy-** (I) Beklemek, sabretmek (CC, KFT) *krş.* göy-

**küy-** (II) Yanmak (GT) *krş.* köy- (I)

**küydür-** Yakmak (CC, GT) *krş.* köy-dür-, köyündür-

**küye** (I) Kaynana (TZ)

**küye** (II) Güve (TZ)

**küye** (III) Zırh (TA)

**küyegü** Güvey, damat (CC, GT, KFT, TA, TZ) *krş.* güyegü, köyöv, küyev, küyevüv, küyöv

**küyev** Damat, güvey (GT, TZ) *krş.* güyegü, köyöv, küyegü, küyevüv, küyöv

**küyevüv** Damat, güvey (Kİ) *krş.* güyegü, köyöv, küyegü, küyev, küyöv

**küyge** Bekleyen (CC)

**küygelek** Hoppa, hafif meşrep (CC)

**küyöv** Damat, güvey (CC, GT) *krş.* güyegü, köyöv, küyegü, küyev, küyevüv

**küyüz** Yaygı, döşek (TZ) *krş.* kıyız 2

**küz** (I) Güz, sonbahar (BM, CC, DM, İM, KFT, Kİ, KK) *krş.* güz

**küz** (II) Kez, kere, defa (Kİ) *krş.* kez (I), kız (I)

**küzbere** *Ar.* Kişniş, tere (BV, RH)

**küzen** (I) Gelincik, dağ gelinciği (BM) *krş.* közen

**küzen** (II) Sansar, Firavun sıçamı da denilen kokarca (CC, Kİ, TZ)

**küzgü** Ayna (CC) *krş.* közgi, közgi, köznü, közgi

**lâ** Ar. Olumsuzluk edati, -sız, -siz (GT)  
**la'al** Ar. (< la'l) Bedahşan yakutu, kırmızı renkte değerli bir süs taşı (CC) *kş.* lâ'il, la'l  
**lâbd** Ar. Çukur, mezar (İM)  
**lâ-büdd** Ar. Gerekli, muhakkak (Gİ, GT, İM, KF, KFT, MG)  
**lâ-cerem** Ar. Şüphesiz, elbette (GT)  
**laçato** Bir çeşit çizgili örtü (CC)  
**laçın** Doğan, şahin (BM, DM, İH, Kİ, TA, TZ)  
**laf** Far. Lâf, söz (DM, GT) **laf ur-** 1. bahsetmek, sözünü etmek (GT) 2. çalım satmak (İH) 3. âlimane sözler etmek (İH)  
**lafz** Ar. Söz (Gİ, GT, KF, MG, MS)  
**la-ğayr** Ar. (Bundan) başkası değil (MG)  
**lağv** Ar. Faydasız, beyhude (İM)  
**lağab** Ar. (< lağab) Takma ad, lâkap (CC)  
**lağan** Far. Leğen (CC) *kş.* legen  
**lağan** Yun. Lâhana (CC)  
**lâ havle** Ar. Teessür ve hiddet anında okunan duanın ilk sözleri (GT)  
**lahn** Ar. Nağme, ezgi (İM)  
**la'il** Ar. (< la'l) Kırmızı renkte, değerli bir süs taşı, Bedahşan yakutu (TZ) *kş.* la'al, la'l  
**lâ ilâhe** Ar. "İlah yoktur" (İM)  
**lâ ilâhe illallah** Ar. "Allah'tan başka Tanrı yoktur" (Gİ, İM)  
**lâ ilâhe illallah muhammedün resûlullah** Ar. "Allah'tan başka Tanrı yoktur, Muhammed onun elçisidir" (Gİ, İM)  
**lâ ilâhe illallahu vallahu ekber** Ar. "Allah'tan başka Tanrı yoktur (ve) Allah büyüktür" (İM)  
**lak** (I) Hind. Vernik (CC)  
**lak** (II) Şaşkınlık durumunda söylenen bir kelime (Kİ)  
**lağab** Ar. Takma ad, lâkap (İM) *kş.*

lağab

**lâkin** Ar. Lâkin, fakat, ama (BV, Gİ, KF, RH) *kş.* likin  
**lakit** Ar. Yeni doğmuş ve sokağa bırakılmış çocuk (Gİ, İM, KF, KFT)  
**la'l** Ar. Kırmızı renkte, değerli bir süs taşı (GT) *kş.* la'al, lâ'il  
**lâm** Ar. Arap alfabesinin 23. harfi (Gİ, İM)  
**lâ-nazir** Ar. Eşsiz, benzersiz (MG)  
**la'net** Ar. Beddua, kargış (İM)  
**lankurt** Domuzlan böceği (DM)  
**laplap** Bir yürüyüş tarzı (Kİ)  
**last** Ham ipek (CC)  
**laşâ** Far. Leş, ceset (DM)  
**lâ-şekk** Ar. Şüphesiz, gerçek olduğundan şüphe edilmeksizin (GT)  
**laşâyif** Ar. (< letâ'if) Lâtifeler (GT)  
**latık** Ar. Bir bitki (BV)  
**la'tif** Ar. 1. Lâtif, güzel, hoş (Gİ, GT, KF) 2. Mülâyim, yumuşak, nazik (RH)  
**la'tife** Ar. Şaka, lâtife (GT)  
**la'tiflik** Ar.T. Yumuşaklık (RH)  
**lâ-vallah** Ar. "Vallahi hayır" (GT)  
**lay** Yan, kat, nezd (İH)  
**lâ-ya'lem** Ar. Cahil, bilmez (GT)  
**layh** Ar. Lâyık, uygun (CC) *kş.* layık  
**layık** Ar. Yakışır, yakışan, lâyük, uygun (Gİ, GT, İM, KF) *kş.* layh  
**lazen** Ar. Bir bitki (BV)  
**lâzım** Ar. Gerekli, lüzumlu, lâzım (Gİ, GT, KF, KFT)  
**lazuk** Ar. Bir hastalık (BV)  
**le'anchullah** Ar. "Allah ona lânet etsin" anlamında bir beddua (İM)  
**lebbeyk** Ar. "Buyurunuz, emrediniz" anlamında bir söz (Gİ, İM, KF)  
**leben** Ar. Bir bitki (BV)  
**leblâb** Ar. Sarmaşık (BV)  
**leblebü** Far. Leblebi, nohut (Kİ, TZ)  
**leclâc** Ar. Satranç oyununun mucidi, kumarbazların piri, oyunların ustası (GT)



**lef** Ar. Lif, tel (KF)

**legen** Far. Büyük çamaşır leğeni (İH, İM) *krş.* lahan

**legün** Fıçı (DM)

**lehce** Ar. Lehçe, konuşma, dil anlamına gelen bu kelime Gülistan Tercümesinde "ses" anlamında kullanılmıştır (GT)

**lehv** Ar. Oyun, eğlence (GT)

**leklek** Leylek (Kİ)

**lenger** Lenger, çapa demiri (İH) *krş.* lengir, leñger,

**leñger** Lenger, çapa demiri (CC) *krş.* lengir, lenger

**leşker** Far. Asker, ordu (GT)

**leţafet** Ar. Güzellik (GT)

**levázım** Ar. Gerekli şeyler, şartlar (GT)

**levh** Ar. Eskiden bir talebenin yanında bulunan ders tahtası, küçük ders levhası (GT, İM) **levh-i mahfúz** Allah tarafından takdir edilenlerin yazılı bulunduğu manevi levha (İM)

**levn** Ar. Renk (BV, Gİ, GT, İM, KF, KFT, MG, RH)

**levs** Ar. Pislik, kir (İM)

**levünli** Ar.T. Renkli (RH)

**levz** Ar. Badem (İM)

**leyl** Ar. Gece (GT)

**leyli** Ar. Leylâ ve Mecnun mesnevisinin kadın kahramanı (GT)

**leymü** Ar. <Yun. (< leymün) Limon (DM) **leymü suyu** limon suyu (DM) *krş.* limen, limon

**leyyin** Ar. Yumuşak (MG)

**lezzet** Ar. Tat, lezzet (GT, İM, MG)

**lrp** Ansızın (Kİ)

**lifân** Ar. Karı ile kocanın hâkim huzurunda din kurallarına uygun olarak dörder defa şehadette bulunduktan sonra karşılıklı nefislerine lânet okumaları (İM, KFT)

**libâka(t)** Ar. Binicinin iyi hareketleri, ustalık (MG)

**libâs** Ar. Elbise (GT)

**licâm** Ar. Hayvanın ağzına vurulan gem, dizgin (KF, KFT, MG, İN, RH)

**licâmla-** Ar.T. Gemlemek, dizginlemek (RH)

**licâmsız** Ar.T. Gemsiz, dizginsiz (RH)

**lifafe** Ar. Sargı (İM)

**liff** Ar. Çul serdirmek (BV)

**lift** Ar. Şalgam (BV)

**lihâ** Ar. Sakallar (BV)

**li-hâzâ** Ar. Bundan dolayı (KFT)

**likin** Far. Fakat, lâkin, ama (GT, KF) *krş.* lâkin

**li'llah** Ar. "Allah için" (İM)

**lim** Salyangoz (DM)

**limen** Yun. (< leymün) Liman (CC) *krş.* leymü, limon

**limon** Yun. (< leymün) Limon (CC, TZ) *krş.* leymü, limen

**livâ** Ar. Bayrak (Gİ, KF)

**livâta** Ar. Erkek erkeğe cinsi sapıklık (Gİ)

**loda** Sürülmüş zahire yığını (İH)

**loğ** Damları düzeltmek için kullanılan taş (Kİ)

**loğla-** Damın üzerini taşla düzeltmek (Kİ)

**loğma** Ar. Lokma, bir yutumluk yiyecek parçası (Gİ, GT, İM, KF)

**lor (I)** Peynir suyuna süt veya yoğurt katarak yapılan yiyecek (BV)

**lor (II)** Ar. Keçi veya koyun doğurduktan sonra üç gün zarfında onun sütünden yapılan peynir (Kİ)

**lök 1.** Yedi yaşındaki deve (BM) **2.** Asil, iyi cins deve (Kİ)

**luğat** Ar. **1.** Sözlük (İM) **2.** Dil (KFT)

**Lukmân** Ar. Lokman hekim, meşhur hekim ve bilge (GT)

**Lut** Ar. Lut peygamber (GT)

## luṭf

**luṭf** Ar. İyilik, lütuf (Gİ, GT, RH)

**lübbed** Ar. Yün (KFT) kry. lübed

**lübed** Ar. Yün (MS) kry. lübed

**lüben** Bir bitki (BV)

**lüff** Ar. Sarımsak, sarımsak (Gİ)

**lük** Nar ağacına benzeyen bir ağacın

zamkı (BV)

**lüle** Emzik (İH)

**lüzen** Bir bitki (BV)

**ma** Ar. Aşık kemiğinin üstündeki sinir (BV)

**ma'acûn** Ar. Macun (CC) krş. ma'cûn

**ma'a hâzâ** Ar. Bununla beraber (MG)

**ma'ana** Ar. Tarz, karakter (CC)

**ma'âni** Ar. Manalar, anlamlar (GT)

**ma'âşî** Ar. Günahlar, asilikler (GT)

**ma'âş** Ar. Maaş (GT)

**ma'âyine** Ar. Göz ile, bizzat (GT)

**mab'tûn** Ar. Karın ağrısı (BV)

**ma'bûd** Ar. Tanrı, ilâh (GT)

**mâcerâ** Ar. Cereyan eden, macera (GT)

**ma'cûn** Ar. Macun (Gİ, KF) krş. ma'acûn

**maçı** Kedi (CC, GT, Kİ, TA, TZ)

**mâdâm (I)** Ar. Madem, değil mi (ki) Gİ, GT) krş. mâdemî

**mâdâm (II)** Ar. Çünkü, oldukça (KF)

**mâdde** Ar. Madde (BV, RH)

**ma'de** Ar. Mide (BV, GT)

**mâdeme** Ar. Devam ettikçe, süresince (KF)

**mâdemî** Ar. Değil mi ki, madem (KF) krş. mâdâm (I)

**ma'den** Ar. Maden (Gİ, GT, İM) krş. ma'din

**ma'din** Ar. Maden (İM, KF) krş. ma'den

**mafâsıl** Ar. Eklemler (MG)

**ma'fûv** Ar. Affedilmiş, bağışlanmış (İM)

**mağar** Far. Meğer, belki, olabilir ki (CC) krş. meger 1

**mağara** Ar. Mağara, dağ odası (DM, GT, İH)

**mağat** Moğ. Muhakkak, şüphesiz, gerçekten (CC, İM)

**mağdanos** Ar. Far. (< mîfde-nüvâz) Maydanoz (İH) krş. mañdanus

**mağfiret** Ar. Allah'ın kullarının günahlarını bağışlaması (Gİ, İM, KF)

**mağla-** Ezan okumak (KK) krş. mangla-

**mağlay** Moğ. Alın (KK) krş. manglay, manglayı, meñley

**mağlûb** Ar. Mağlup olmuş, yenilmiş (MG)

**mağrib (I)** Ar. Batı, garp (GT, İM, KF)

**mağrib (II)** Ar. Akşam, akşam vakti veya akşam namazı (Gİ, GT, KF, KFT, MS)

**mağribî** Ar. Batılı, Faslı ve Kuzey Afrika halkından

**mağrûr** Ar. Gururlu (Gİ, İM, GT, KF)

**mağz (I)** Ar. Beyin (GT)

**mağz (II)** Ar. İç (GT)

**mah** Ar. Nah, işte (İH)

**mağabbet** Ar. Sevgi, muhabbet, dostluk (Gİ, GT, KT) krş. muğabbet

**mağafte** Ar. Deve, katır gibi binekerlerin sırtına konulan ve içine iki kişi oturabilecek vasıta (İM)

**mahak** Ar. Mihenk (CC) krş. mehek

**mağal** Ar. (< mağall) Yer, mahal (GT)

**mağalle** Ar. Mahalle, yer, meydan (GT, İM, KFT) krş. mağhala, mağala

**mâ-ğazar** Ar. Hazır bulunan şey (GT)

**mağbûb** Ar. Sevgili (GT)

**mağcûb** Ar. Kapalı, örtülü (GT)

**mağcûr** Ar. Malını kullanmaktan engellenen (KFT)

**mağdar** Ar. Hazır olma, mahkeme sicili (KFT)

**mağdûm** Ar. Kendisine hizmet edilen, efendi (GT)

**mağfi** Ar. Gizli, saklı (Gİ, KF)

**mağfil** Ar. Toplantı yeri, oturup görüşülen yer (GT)

**maḥfūz** Ar. Korunmuş, saklanmış (GT)

**maḥḥala** Ar. Mahalle, yer, meydan (KFT) *kṣ*. maḥalle, maḥala

**maḥḥare** Ar. Deve üstüne oturtulan ve iki kişinin oturduğu odacık (GT)

**māhir** Ar. Mahir, becerikli (MG)

**māhiyyet** Ar. Bir şeyin aslı, csası, iç yüzü (İM)

**mahlūk** Ar. Yarattık, yaratılmış, mahlūk (BV, Gİ, GT, İM, İN, KF)

**Maḥmūd** Ar. Peygamberimiz, Hz. Muhammed (KF)

**maḥmūd** Ar. Övülmeye değer (Gİ, MG)

**maḥmūd nahlesi** Ar. Küfe'den Hicaz'a giderken üçüncü konak yeri (GT)

**maḥmil** Ar. Deve üzerine konulan sepet (İM)

**maḥrec** Ar. Çıkış noktası, bir harekete başlama noktası (BV, İM, KF, MG)

**maḥrem** Ar. Dinen kadının kendinden kaçmadığı erkek (İM)

**maḥrūm** Ar. Mahrum, yoksun (Gİ, GT, İM, KF, KFT, TZ)

**maḥşit** Ar. Maksat, gaye, istenilen şey (CC) *kṣ*. maḥşad

**maḥşüb** Ar. Sayılmış (İM)

**maḥşül** Ar. Elde edilmiş, meydana gelmiş (GT)

**maḥşüş** Ar. Hususî, yalnız bir kimseye ait olan (Gİ, İM, KF, RH)

**maḥşer** Ar. Maḥşer, kıyamet (GT)

**maḥta-** Övmek, methetmek (CC) *kṣ*. maḥta-

**maḥv** Ar. Mahv, yok (etme veya olma) (Gİ, GT, KF)

**maḥz** Ar. Katıksız, saf (İM)

**ma'ṣet** Ar. Yaşama, geçinme (GT)

**maḥ'ad** Ar. Oturak yeri, kış (BV, Gİ, İM, RH)

**maḥal (I)** Ar. Bir bitki (BV)

**maḥal (II)** Ar. Söz söyleme (GT)

**maḥala** Ar. Mahalle, yer, meydan (CC) *kṣ*. maḥalle, maḥhala

**ma'ḳale** Ar. Kan pahası (İM)

**maḥām** Ar. Yer, makam (GT).

**maḥām-ı İbrāhīm** Kâbe'de saklı bulunan bir taş (Gİ)

**maḥāmāt** Ar. Nutuk tarzında söylenen sözler (GT)

**maḥbūl** Ar. Makbul, beğenilen, hoş görülen (GT, İM, MS)

**maḥlūb** Ar. Ters çevrilmiş, altı üstüne getirilmiş (İM, İN, MG)

**maḥra'a** Ar. Kamçının ağaç kısmı (MG)

**maḥrīf** Ar. Melez ot (BV)

**maḥşad** Ar. Maksat, gaye, istenilen şey (GT) *kṣ*. maḥşit

**maḥşūd** Ar. İstenilen şey, emel, merram (Gİ, GT, İM, İN, KF, MG)

**maḥşūm** Ar. Taksim edilmiş, ayrılmış (GT)

**maḥşūre** Ar. Camilerde etrafı parmaklıklı yüksek yer (İM)

**maḥta** Övme, medih (TZ)

**maḥta** Ar. Kesit (BV)

**maḥta-** Övmek, methetmek (TZ) *kṣ*. maḥta-

**maḥtel** Ar. Öldürülen yer (RH)

**ma'ḳūl** Ar. Makul, anlayışlı (MG)

**māl** Ar. Bir kimsenin tasarrufunda bulunan şey, varlık (Gİ, GT, İM, KF, KFT, MS, TZ)

**mala** Far. Mala, sıvama aleti (İH)

**malaham** Far. Merhem (CC) *kṣ*. melhem, merhem

**Malāṭiyye** Ar. Malatya (GT)

**ma'lef** Ar. Samanlık (BV)

**mālīk** Ar. Sahip (Gİ, İM, KF, KFT).

**mālīkū'l-mūlk** mülkün sahibi, Allah (GT)

**māllan-** Ar.T. Mal almak, servet

edinmek (İM)

**mâllî** *Ar.T.* Mal sahibi, zengin (KK)

**mâllîk** *Ar.T.* Malla ilgili, mallık nesne (İM, KFT)

**mâlsız** *Ar.T.* Malsız, malı olmayan (TA)

**ma'lûm (I)** *Ar.* Bilinen, belli (BV, GT, İM, İN, KFT, MG, RH)

**ma'lûm (II)** *Ar.* Para (GT)

**mâ-mezâ** *Ar.* Geçmiş şeyler, olan biten (GT)

**mamîk** Pamuk (TA, TZ) *krş.* bambuk, bamuk, mamuḥ, mamuk, manbuk, pambuk, pamuk, panbuk

**mamlaha (I)** *Ar.* Tuzlu yer (BV)

**mamlaha (II)** *Ar.* Bir bitki (BV)

**mamrah** Kurt yavrusu (TZ)

**mamuḥ** Pamuk (CC) *krş.* bambuk, bamuk, mamîk, mamuk, manbuk, pambuk, pamuk, panbuk

**mamuk** *Ar.* Pamuk (BV, GT, İM, Kİ, TA, TZ) *krş.* bambuk, bamuk, mamîḥmamuḥ, manbuk, pambuk, pamuk, panbuk

**mamukçı** Pamukçu (İM)

**mamuklı** Pamuklu (İM) *krş.* mamuklu

**mamuklu** Pamuklu (İM) *krş.* mamuklu

**mân** *Far.* Ev, bark, yuva (GT)

**man-** Banmak, içine daldırmak (BV, CC)

**mañ** Ezan (İM)

**maña** Bana (GT, İM, TA)

**ma'nâ** *Ar.* Mana, anlam (Gİ, İM, KF, MS) *krş.* ma'ni

**manaş** Dörtte bir (TA)

**manaysız** Sınırsız, hudutsuz, ölçüsüz (CC)

**manbuk** Pamuk (KFT) *krş.* bambuk, bamuk, mamuḥ, mamîk, mamuk, pambuk, pamuk, panbuk

**mancınık** *Ar.* Mancınık (İM)

**mandalla-** Kilitlemek, sürgüyü sür-gülemek (İH)

**mağdanus** *Ar. Far.* (< mi'de-nüvâz) Maydanoz (CC) *krş.* mağdanos

**mağla-** Ezan okumak (TZ) *krş.* mağla-

**mağlay** *Moğ.* Alın, cephe, ön (CC, İM) *krş.* mağlay, mağlayı, meñley

**mağlayı** *Moğ.* Alın, cephe (TZ) *krş.* mağlay, mağlay, meñley

**mağra-** Melemek (CC)

**ma'ni** *Ar.* Anlam, mana (BV, Gİ, GT, İN, KF, KFT, MG, RH) *krş.* ma'nâ

**mâni** *Ar.* Mani, engel (Gİ)

**mankaḳaḳ** Mankafa, uyuşuk (CC)

**mañkav** Mankafalık (BV)

**mañla-** Bağırnak (GT, TZ)

**mañlay** *Moğ.* Öncü (BV, MG)

**manna** *Ar.* Kudret helvası (CC)

**manşib** *Ar.* Devlet hizmeti, makam, memuriyet (Gİ, GT, KF)

**manşür** *Ar.* (Allah'ın yardımı ile) galip gelmiş (GT)

**mantar** *Rum.* Mantar (İH)

**manzar** *Ar.* Görünüş (Gİ, GT, KF)

**manzara** *Ar.* Manzara (İM)

**manzûm** *Ar.* Manzum, nazm edilmiş (GT)

**manzûr** *Ar.* Bakılmış, bakılan, görülen (GT)

**mâr** *Far.* Yılan (GT)

**maraz** *Ar.* Hastalık (GT)

**marcand** *Ar.* (< mercân) Mercan (CC)

**marcumak** *Far.* (< merdümek) Mercimek (CC) *krş.* bercimek, mercemek, mercimek, mürdümük

**ma'refe** *Ar.* Atın yelelerinin bittiği yer (RH)

**ma'rifet (I)** *Ar.* Hüner, irfan, ustalık (BV, GT, KF, MG, MS)

**ma'rifet** (II) *Ar.* Tanışıklık, ülfet (GT, İM)

**ma'rifet** (III) *Ar.* (Tasavvufta) Allah'ın birliğini tanıma ve bilme zevki (GT)

**mariz** *Ar.* Hasta, hastalıklı (BV)

**ma'rûf** *Ar.* Tanınmış, meşhur, belinen (BV, GT, İM, MG)

**marul** *Yun.* Marul (CC, İH, TZ)

**marzi** *Ar.* Razi olunmuş (KFT)

**mashara** *Ar.* Maskara, soyтары (İM, KFT) *krş.* maskara

**masharalık** *Ar. T.* Maskaralık, soytarlık (İM)

**ma'siyet** *Ar.* Günah, asilik, isyankârlık (Gİ, GT, İM, KF)

**maskara** *Ar.* Maskara, soyтары (CC) *krş.* mashara

**maşlahat** (I) *Ar.* (Yapılması gereken) iş, husus (GT, KFT)

**maşlahat** (II) *Ar.* Barış, düzen, dirlik (İM, KFT)

**masra** *Far.* (< mäsüre) İplik sarılan kamış, masura (İH)

**maştaba** *Ar.* Sedir, seki (İM)

**maştaği** *Ar.* Sakız (RH)

**masteki** *Ar.* Bir bitki (BV)

**ma'süm** *Ar.* Günahsız, suçsuz, masum (GT, İM)

**mâşa** *Far.* (< mâşe) Maşa (CC)

**maşad** *Ar.* Mezarlık, kabristan (İH) *krş.* meşhed

**mâşallâh** *Ar.* (< mâ-şâ-Allâh) "Allah'ın istediği gibi" anlamında bir söz (İM)

**maşrık** *Ar.* Şark, doğu (GT)

**ma'sûk** *Ar.* Sevilen erkek (GT)

**ma'sûka** *Ar.* Sevilen kadın (GT)

**ma'tak** *Ar.* Dururken güzel görünen ancak yürürken sıfatı değişen at (BV)

**ma'tbah** *Ar.* Mutfak (GT, KFT)

**ma'tel** *Ar.* Bilmece (CC)

**mâtem** *Far.* Yas, matem (GT)

**ma'tlab** *Ar.* İstenen şey, istek, arzu

(Gİ, GT, KF)

**ma'tlablayın** *Ar. T.* İstenilen şekilde, arzu edilircesine (GT)

**ma'tlûb** (I) *Ar.* İstenilen, arzu edilen şey (GT)

**ma'tlûb** (II) *Ar.* Hasımının ön tarafında olan kişi, kaçan (MG)

**ma'tlûbât** *Ar.* İstenilen şeyler (MG)

**matrâk** (I) *Ar.* Değnek, sopa (KFT)

**matrâk** (II) *Ar.* Uzun ok (İM)

**matuh semelen-** *Ar. T.* (< ma'tuh) Akıli ermez olmak, şaşırarak, bunamak (İH)

**ma'ün** *Ar.* Maun (BM)

**mâ-verd** *Ar. Far.* Gül suyu (GT)

**mavla-** (Kedi) miyavlamak (İH)

**mâya** *Ar.* Kuzu midesinden yapılan peynir mayası; her nevi maya (İH, TZ)

**mayak** Hayvan pisliği (TA)

**mayan** Başlıca, esas olarak (CC)

**maydan** *Ar.* Meydan, saha (CC) *krş.* meydân

**mâyide** *Ar.* Kur'anikerim'de bir sure adı, maide suresi (Gİ, KFT)

**mâyil** (I) *Ar.* Benzer, andırır (MG)

**mâyil** (II) *Ar.* Eğik, eğilmiş (MG)

**maymûn** *Ar.* Maymun (CC, DM, KFT, KK, TZ)

**mayrıl-** Eğilmek (TZ)

**mayruk** Seyrek ve eğri dişli olan (TZ)

**maytı** Sopa, değnek (TZ)

**ma'yûb** *Ar.* Ayıplanmış, eksik, kusurlu (GT)

**mâzi** *Far.* (< mâzû) Mazı, pelit ağacı (BV, İM, TZ) *krş.* mâzû

**mâzi** *Ar.* Geçmiş zaman (İM)

**ma'zûm** *Ar.* Eziyet görmüş, zulüm görmüş (Gİ, İM, KF, KFT, MG)

**mâzû** *Far.* Mazı, pelit ağacı (BV, İH, KFT) *krş.* mâzi

**ma'zül** *Ar.* Azledilmiş, uzaklaştırıl-

miş (GT, KFT)

**ma<sup>c</sup>züllük** *Ar.T.* Azledilmiş olma (GT)

**ma<sup>c</sup>zür** *Ar.* Özürlü (GT, İM, KFT)

**me<sup>c</sup>âkıl** *Ar.* Kan bahaları (İM)

**mecâl** *Ar.* Takat, mecal, güç, kuvvet (GT)

**mecâlis** *Ar.* Meclisler (GT)

**mecâz** *Ar.* 1. Kelimeyi benzetme yoluyla başka bir anlamda kullanma (Gİ, İM)

2. Gerçeğin zıddı (Gİ, KF)

**mecîd** *Ar.* Şan ve şeref sahibi, ulu (BV, GT)

**meclis** *Ar.* Meclis, toplanılan yer (GT, İM)

**mecma<sup>c</sup>** *Ar.* Toplantı, meclis (GT)

**mecmû<sup>c</sup>** *Ar.* Bütün, tamam (MG)

**mecnûn** *Ar.* Deli, divane, çıldırış (BM, BV, İM)

**Mecnûn** *Ar.* Leylâ ve Mecnun hikâyesinin erkek kahramanı (GT)

**mecnûnlik** *Ar.T.* Delilik, aklını yitirme hâli (KFT)

**mecrûh** *Ar.* Yaralı, yaralanmış (GT, MG)

**mecûsî** *Ar.* Putperest, ateşe tapan (Gİ, GT, İM, KF)

**mecûsiyye** *Ar.* Ateşe tapan kadın (İM)

**meçele** Sert kabuk, deri (CC)

**meçik** Topuz (İH)

**med** *Ar.* Ok atarken hedefe dikkatle bakmak (İN)

**medd** *Ar.* Uzatma, çekme (Gİ, İM, KF) **meddü'l-kavs** ok atarken yayı çekmek (İN)

**meddâh** *Ar.* Çok methedici, metheden (GT)

**meded** (I) *Ar.* Yardım, medet, imdat (CC, İM, KF, MG) **meded eyle-** yardım etmek (TZ)

**meded** (II) *Ar.* Uzatma, uzunluk

(Gİ, GT)

**medeniyyeli** *Ar.T.* Şehirli (İM)

**medfûn** *Ar.* Gömülmüş, gizli (GT)

**medh** *Ar.* Övme, övgü, medih (Gİ, GT, KF, MG)

**medhal** *Ar.* Girecek yer, kapı (GT)

**medhar** *Ar.* Övünülen, övünmeye değer olan (GT)

**medhüş** *Ar.* Şaşkın, kendinde olmayan (GT)

**medid** *Ar.* Uzun (GT)

**medine** *Ar.* Şehir (İM, İN)

**Medine** *Ar.* Arabistan'da bulunan Medine şehri (KF)

**medrese** *Ar.* Ders yeri, medrese, okul (Gİ, GT, KF, KFT)

**mefâze** *Ar.* Sığımlacak yer (İM)

**mefhûm** *Ar.* Anlaşılmış, bilinen (GT)

**meflûc** *Ar.* Felçli, felç olmuş (İM)

**mefred** *Ar.* İri yarı, çirkin (İH)

**meğal** *Ar.* Bir hastalık (BV)

**meğas** (I) *Ar.* Göbek burmak (BV)

**meğas** (II) *Ar.* Bir bitki (BV)

**meğaz** *Ar.* Bir bitki (BV)

**meğer** *Far.* 1. Meğer, belki, olabilir ki (İH, KK) *krş.* mağar 2. Meğer, oysa, oysa ki (BM, BV, GT, İM, İN, KFT, MG, MS) 3. ... hariç (BM)

**mehâbet** *Ar.* Azamet, ululuk, heybetlilik (GT)

**mehcûr** *Ar.* Terk edilmiş, uzaklaşmış, ayrılmış (GT)

**mehek** *Ar.* (< mehekk) Ayar taşı, mihenk taşı (GT)

**mehr** *Ar.* Kadına erkek tarafından verilen nikâh bedeli (İM, KFT)

**mehrecân** *Far.* Eski İranlıların iki büyük bayramından biri olup Güneş ayının 16. günü (Gİ, KF) *krş.* mihricân

**mekân** *Ar.* Yer, mekân (BV, GT, İM, KFT)

**mekârim** *Ar.* Keremler (GT)

**mekin** *Ar.* Yerleşen, oturan (MG)

**mekkâr** *Ar.* Çok hileci, düzenbaz (GT)

**mekkâre** *Ar.* Çok hileci, düzenbaz kadın (GT)

**Mekke** *Ar.* Arabistan'da bulunan Mekke şehri (GT, KF) *krş.* Mekketullâh

**Mekketullâh** *Ar.* Mekke şehri (KF) *krş.* Mekke

**Mekki** *Ar.* Mekke'ye ait, Mekkeli (BV)

**mekkin** *Ar.* Bir yerde sabit olma (İM)

**mekr** *Ar.* Hile, düzen, aldatma (GT, İM, KF)

**mekrlik** *Ar.T.* Hilekârlık, düzenbazlık (Gİ)

**mekrûh (I)** *Ar.* İğrenç (Gİ, GT)

**mekrûh (II)** *Ar.* Yapılması dinen hoş görülme hâl (BV, İM, KF, KFT, MS)

**mekseb** *Ar.* Kazanç (GT)

**mektâf** *Ar.* Bir at hastalığı (BV)

**mekteb** *Ar.* Okul, mektep (GT, KFT)

**mektûb** *Ar.* Yazılmış şey (GT, MG)

**mekûk** *Far.* Mekik, dokumacılıkta kullanılan masuralı alet (İH)

**melâhat** *Ar.* Güzellik (GT)

**melâl(et)** *Ar.* Usanç, bıkkınlık (GT)

**melâmet** *Ar.* Ayıplama, kınama, azarlama (GT, İM)

**melâyik** *Ar.* Melekler (KF) *krş.* melâyike

**melâyike** *Ar.* Melekler (Gİ, GT, İM, KF, MS) *krş.* melâyik

**mele-** Melemek (Kİ)

**melek** *Ar.* Melek (Gİ, GT, KF, MS)

**melekû'l-mevt** Azrail, ölüm meleği (Gİ, KF)

**melekûd** *Ar.* Hükümdarlık (KF)

**melekût** *Ar.* Ruhlar ve melekler âlemi (Gİ)

**melhem** *Ar.* Merhem (İH) *krş.* mala-

ham, merhem

**melih** *Ar.* Tuzlu (BV)

**melik** *Ar.* Hükümdar, melik (GT, İM, İN, MG, RH)

**melûl** *Ar.* 1. Usanmış, bezmiş, bıkmış (GT, İM, MG) 2. Mahzun, hüznülü (GT)

**melüllik** *Ar.T.* 1. Bıkkınlık, usanmışlık (GT, İM) *krş.* melüllük 1 2. Mahzunluk, hüznülü olma (GT) *krş.* melüllük 2

**melüllük** *Ar.T.* 1. Bıkkınlık, usanmışlık (GT) *krş.* melüllük 1 2. Mahzunluk, hüznülü olma (GT) *krş.* melüllük 2

**mel'ûn** *Ar.* Lânetlenmiş (GT)

**memdûh** *Ar.* Övülmüş, makbul (GT)

**memleket** *Ar.* Ülke, memleket (GT, RH)

**memnû<sup>c</sup>** *Ar.* Yasak, yasaklanmış (İM)

**memreç** Ayı yavrusu (Kİ)

**me'mûn** *Ar.* Emin, korkusuz (MG)

**memzûc** *Ar.* Meczolunmuş, karıştırılmış (GT)

**men (I)** Ben, şahıs zamiri (BM, BV, CC, DM, Gİ, GT, İM, İN, KF, KFT, Kİ, KK, MG, MS, TA, TZ) *krş.* min (I), ben (I)

**men (II)** Benzeyiş (Kİ)

**men<sup>c</sup>** *Ar.* Yasaklama, bırakmama (Gİ, GT, İM, KF, MG)

**meñ (I)** Beyin, dimağ (CC)

**meñ (II)** Kaş (Kİ)

**meñ (III)** Vücuttaki ben (TZ)

**menâkıb** *Ar.* Övülecek vasıflar, menkıbeler (Gİ)

**menâfi<sup>c</sup>** *Ar.* Menfaatler, yararlar (GT)

**menâhi** *Ar.* Yasaklanmış şeyler, günah, haram (GT)

**menâre** *Ar.* Minare (İM)

**menâsik** *Ar.* İbadetin rükünleri (İM)

**menba<sup>c</sup>** *Ar.* Kaynak (GT)

**meñdeş koy-** Bağdaş kurarak oturmak (İM)



**mendil** *Ar.* Mendil (İM) *krş.* mindil  
**meneviş** Bir dağ yemişi (İH)  
**menfa'at** *Ar.* Fayda, kâr, yarar (BV, Gİ, İM, İN, KF, KFT, MG)  
**menfa'atlı** *Ar.T.* Yararlı, faydalı (BV, İM, İN) *krş.* menfe'etli  
**menfeşe** *Ar.* Boyuna takılan bir nesne (KFT)  
**meñgü** Ebedî, sürekli (İM) *krş.* meñî, meñü, miñi  
**meñgölük** Ebedîlik (CC)  
**menhi** *Ar.* Dinen yapılması yasaklanmış olan, haram olmuş (Gİ, İM, KF, KFT, MS)  
**meni** *Ar.* Meni, döl, bel suyu (Gİ, KF, KFT)  
**meñi** Ebedî, sürekli (CC) *krş.* meñgü, meñü, miñi **meñi şü** hayat suyu, ölümsüzlük suyu, âb-ı hayat (Kİ)  
**menim** Benim (GT) *krş.* meniñ  
**meniñ** Benim (GT) *krş.* benim  
**meniz** Çehre, beniz, yüz (Kİ, TA) *krş.* meñiz (I), meyiz  
**meñiz (I)** Çehre, beniz, yüz (GT, TA) *krş.* meniz, meyiz  
**meñiz (II)** Gibi (GT)  
**menkül** *Ar.* Nakledilmiş (İN)  
**meñley** *Moğ.* Ön, alın, cephe (BV) *krş.* mağlay, manglay, manglayı  
**meñli** Benli (Kİ)  
**meñü** Ebedî, sürekli (CC, GT, Kİ) *krş.* meñî, meñü, miñî.  
**menn** *Ar.* Bir ağırlık ölçüsü (İM)  
**mennân** *Ar.* Çok ihsan eden, veren (Gİ, KF)  
**mensüb** *Ar.* Bir şeyle ilgili, mensup (GT, MG)  
**menşefe (I)** *Ar.* Havlu (Gİ, KF)  
**menşefe (II)** *Ar.* Konu (MS)  
**meñşür** *Ar.* Sultanın emri, mühürsüz mektubu, fermanı (KFT)  
**meñüdeş** Başka birisi ile ebedî olan

(CC)

**meñü kol-** Devam etmek (TA)**menze-** Benzemek (Kİ, TZ) *krş.*

meñze-

**meñze-** Benzemek (İM, KFT, RH)*krş.* menze-**meñzeş bol-** İhtiyar ve zaruretten müşkil durumda kalmak (Kİ)**menzil(e)** *Ar.* Konaklanacak yer, konak yeri, menzil (Gİ, GT, İM, İN, KF, KFT)**menzile(t)** *Ar.* Derece, rütbe (Gİ, GT, İM, Kİ) *krş.* menzile (II)**merbüye** *Ar.* Akkar usaresi (BV)**mercemek** *Far.* (< merdümek)Mercimek (BM, KK, TA) *krş.* bercimek, marcumak, mercimek, mürdümük**mercimek** *Far.* (< merdümek)Mercimek (DM, Kİ) *krş.* bercimek, marcumak, mercimek, mürdümük**merdâne** *Far.* Mertçe, erkekçe (GT)**merdemem** *Far.* (< nerdübân)Merdiven (İH) *krş.* merdimen, mertemen (I), nardivan, nerdüven**merdimen** *Far.* (< nerdübân) Merdiven (TZ) *krş.* merdemem, mertemen (I), nardivan, nerdüven**merhale** *Ar.* Menzil, konak (İM)**merhem** *Ar.* Merhem (BV, İH, RH)*krş.* malaham, melhem**merkeb** *Ar.* Eşek (Gİ, İM, KF)**merküb** *Ar.* Binit, üzerine binilmiş (BV)**mermer** *Yun.* Mermer (GT)**merrât** *Ar.* Defalar, kereler (GT)**mersüm** *Ar.* (Resmedilmiş, resmî) maaş (GT)**mertebe** *Ar.* Derece, rütbe, mertebe (Gİ, GT, İM, KF, KFT)**mertemen (I)** *Far.* (< nerdübân) Merdiven (İH) *krş.* merdemem, merdimen, nardivan, nerdüven

**mertemen** (II) *Far.* Tavan kirişi (Kİ, RH)

**mervaha** *Ar.* Yalpaze (İM) *krş.* mirvaha

**Meryem** *Ar.* Hz. İsa'nın annesi (KF)

**merzencüş** *Ar.* Sığanotu (BV)

**meşâbih** *Ar.* Kandiller, aydınlatıcı nesnelere (GT)

**mesâcid** *Ar.* Mescitler (İM)

**meşârif** *Ar.* Masraflar, giderler (İM)

**meşâkifi** *Ar.* Sol dizi yere koyarak ok atma (İN)

**mesâkin** *Ar.* Miskinler (GT)

**mesbûk** *Ar.* Geçmiş, önde bulunan (Gİ, İM)

**mescid** *Ar.* Mescit, ibadet edilen yer (Gİ, GT, İM, KF, KFT) *krş.* meskit **mescid-i harâm** Kâbe, Mekke'de Kâbe'nin bulunduğu en büyük mescit (İM) **mescidü'l-harâm** Kâbe, Mekke'de Kâbe'nin bulunduğu en büyük mescit (İM)

**meşel** *Ar.* Örnek, misal (Gİ, GT, MG)

**meşelâ** *Ar.* Misal olarak, örneğin (GT, İM, KF)

**meş'ele** *Ar.* Mesele, konu (Gİ, GT, İM, KF, KFT)

**meş'em** *Ar.* Günah, kabahat, suç (Gİ)

**mesh** *Ar.* El ile sığama (Gİ, İM, KF, MS)

**meshûk** *Ar.* Dövülerek toz hâline getirilmiş (KF)

**mesken** *Ar.* Yer, mesken (GT, İM)

**meskenet** (I) *Ar.* Fakirlik, yoksulluk (GT)

**meskenet** (II) *Ar.* Gururlu olmak (MG)

**meskit** *Ar.* Mescit (Kİ) *krş.* mescid

**mesned** *Ar.* Rütbe, derece, makam (GT)

**mesnûn** *Ar.* Sünnet olan şey (İM)

**mest** *Far.* Sarhoş, mest (GT)

**meste** Şey, nesne (DM) *krş.* ne erse, nerse, nese, nesne, ni erse

**mestûr** (I) *Ar.* Namuslu (Gİ, GT)

**mestûr** (II) *Ar.* Gizli, örtülü, kapalı (İM, KF, KFT, MG)

**mestûrlik** *Ar.T.* Örtülülük, gizlilik (KFT)

**mes'ûd** *Ar.* Mutlu, saadetli, bahtlı (KF)

**meşâkkat** *Ar.* Zahmet, sıkıntı (Gİ, GT, İM)

**meş'ale-dâr** *Ar. Far.* Meş'aleci (GT)

**meş'ari'l-harâm** *Ar.* Hac zamanında Kâbe'de ziyaret edilen muayyen yer (İM)

**meşâyiğ** *Ar.* Şeyhler (Gİ, GT, İM, KF, KFT)

**meşes** *Far.* Atın ayaklarında ceviz gibi olan şişlik (BV, RH)

**meşgale** *Ar.* Uğraşılan iş, meşguliyet (MG)

**meşgûl** *Ar.* Bir işle uğraşan, iş görmekte olan, bir işle uğraşma (Gİ, GT, KF, KFT, MG, RH)

**meşgûllük** *Ar.T.* Bir işle uğraşma, meşgul olma (GT)

**meşhed** *Ar.* Bir adamın şehit olduğu veya şehidin gömüldüğü yer (İM) *krş.* maşad

**meşhûr** *Ar.* Şöhretli, meşhur (Gİ, GT, İM, KF, KFT)

**meşkûk** *Ar.* Şüpheli (İM)

**meşkûr** *Ar.* Şükredilmiş (İN)

**meşrû<sup>c</sup>** *Ar.* Dinen yapılmasına izin verilen (Gİ, İM, KF)

**meşveret** *Ar.* Danışma, meşveret (GT, KFT)

**metâ<sup>c</sup>** *Ar.* Mal, mülk, eşya, kazanç (GT, KFT)

**metâli<sup>c</sup>** *Ar.* Doğacak yerler (Gİ, İM, KF)

**metbû<sup>c</sup>** *Ar.* Kendisine uyulan (Gİ,

İM, KF)

**metn** Ar. Metin, yazı (İM)**metrük** Ar. Terkedilmiş, bırakılmış (İM)**mevc** Ar. Dalga (GT)**mevcüd** Ar. Var olan, bulunan, mevcut (GT, İM)**mevcüdât** Ar. Varlıklar, yaratıklar (GT)**meveddet** Ar. Sevgi, muhabbet (GT)**mevîza** Ar. Öğüt, vaaz (GT)**mevkîf** Ar. Durak yeri, durulacak yer (İM)**mevkûf** Ar. Durdurulmuş, bağlanmış (BV, İM, KFT)**mevlâ (I)** Ar. Allah (GT)**mevlâ (II)** Ar. Efendi, sahip (İM) krş. mevlât**mevlât** Ar. Efendi, sahip (İM) krş. mevlâ (II)**mevsûf** Ar. Vasıflanmış (GT)**mevt** Ar. Ölüm (Gİ, GT)**mevzi<sup>c</sup>** Ar. Yer (MG)**mevzûn** Ar. Ölçülü, vezinli (GT)**mey** Beyin (Kİ) krş. beyin, beyni, meyn, meyni, miyin, miyni**meydân** Ar. Meydan (BV, GT, MG) krş. maydan**meydânsız** Ar.T. Ok kirisinin kulaklarının olmaması (İN)**meyin** Beyin (İM) krş. beyin, beyni, meyn, meyni, miyin, miyni**meyiz** Yüz, çehre, beniz (CC) krş. meñiz (I), meniz**meyl** Ar. Meyil, arzu, yönelme, gönül akışı (Gİ, GT, İM, İN, KF, KFT, MG)**meyni** Beyin (KFFT) krş. beyin, beyni, meyn, meyni, miyin, miyni**meysûm** Ar. Uğursuz, mel'un (GT)**mezyer** Ar. Peştemal (İM)**mezellet** Ar. Zelillik, horluk, itibar-

sızlık (GT)

**mezheb** Ar. Tutulan yol (Gİ, GT, İM, İN, KF, KFT) krş. mezhib**mezhib** Ar. Tutulan yol (KFT) krş. mezheb**mezi** Ar. (< meziyy) İdrardan önce gelen meniye benzer koyuca beyaz sıvı (Gİ) krş. mezy**mezid** Ar. Çoğaltma, artma (GT)**meziyy** Ar. İdrardan önce gelen meniye benzer koyuca beyaz sıvı (KF) krş. mezi, mezy**meziyyet** Ar. Meziyet, üstünlük (GT)**mezkûr** Ar. Zikredilmiş, anılmış (GT, MG)**mezy** Ar. (< meziyy) İdrardan önce gelen meniye benzer koyuca beyaz sıvı (İM) krş. mezi**me'zûn** Ar. İzinli, bir konuda kendine izin verilmiş (KFT)**mih** Far. Çivi, mih (CC, DM, GT)**mihla** Su taksimi için kullanılan taş (BV) krş. mıklay**mihla-** Far.T. Çivilemek, çivi çakmak (Kİ, TZ) krş. mıkla-**mıkla-** Far.T. Çivilemek, çivi çakmak (Kİ) krş. mihla-**mıklay** Su taksimi için kullanılan taş (BV) krş. mihla-**mırhı** Ar. Yumuşak (KF)**mısırılı** Ar.T. Mısırlı (KK)**mısmıl** Temiz (İH)**mısr** Ar. Mısır (BV, GT, İM, KF, KFT, MG, TA) krş. mısr**mısrâ<sup>c</sup>** Ar. Mısra (GT)**Mısrî** Ar. Mısırlı (BV, GT)**mısrî** Ar. Bir kılıç çeşidi (MG)**mışmış** Ar. Zerdali, kayısı (İM) krş. mişmiş**mıyık** Bıyık (DM, KK) krş. bıyık**mıyıklı** Bıyıklı (KK)

**mi** Soru edatı (KF)  
**mi'cer** *Ar.* Baş örtüsü (İM)  
**miftāh** *Ar.* Anahtar (Gİ, GT, KF, MS)  
**mihir** *Far.* (< mihir) Sevgi (CC) *krş.* mihir  
**mihmān** *Far.* Misafir, konuk (GT)  
**mihmāz** *Ar.* Çizme mahmuzu (MG, RH)  
**mihmāzla-** *Ar.T.* Mahmuzlamak, mahmuzla ata vurmak (BV, MG)  
**mihnet** *Ar.* Eziyet, sıkıntı, mihnet (GT)  
**mihir** *Far.* Sevgi, muhabbet (GT) *krş.* mihir  
**mihrāb** *Ar.* Camilerde, mescitlerde imama ayrılmış girintili yer (İM, KFT)  
**mihricān** *Far.* Eski İranlıların iki büyük bayramından biri olup Güneş ayının 16. günü (İM) *krş.* mehrecān  
**mihter** *Far.* Yüksek rütbeli hizmetkâr, çavuş (GT)  
**mikāt** *Ar.* Mekke yolu üzerinde hacıların ihrama girdikleri yer (İM)  
**Mikayil** *Ar.* Dört büyük melekten biri (GT)  
**mikdār** *Ar.* Miktar, ölçü (Gİ, GT, İM, KF, KFT, MG)  
**miktāt** *Ar.* Bir yara çeşidi (BV)  
**mil (I)** *Ar.* Göze sürme çektikleri şey (İM)  
**mil (II)** *Ar.* 4.000 adımlık mesafe (İM)  
**milh** *Ar.* Tuz (BV)  
**milk (I)** *Ar.* Birinin tasarrufu altında bulunan şey (İM, KFT) *krş.* mülk (II)  
**milk (II)** *Ar.* Ülke, memleket, yurt (MG) *krş.* milik, mülk, mülket (I)  
**mim** *Ar.* Arap alfabesinin 24. harfi (Gİ, KF)  
**min (I)** Ben (şahıs zamiri) (GT) *krş.* ben (I), men (I)

**min (II)** Bin (sayı) (BV, CC, DM, GT, İM, KFT, MG, TA, TZ) *krş.* bin, biñ, miñ  
**miñ** Bin (sayı) (BV, CC, GT, İM, KFT, MG, TZ) *krş.* bin, biñ, min (II)  
**min-** Binmek (BV, CC, DM, GT, İN, KFT, Kİ, KK, MG, RH, TA, TZ) *krş.* bin-  
**minā** *Ar.* Mekke'de bir yer adı, Arafat ile Kâbe arasında hacıların şeytan taşladıkları yer (KF)  
**minber** *Ar.* Camilerde imamın hutbe okuduğu yer (İM, KFT)  
**mindil** *Ar.* Mendil (İM) *krş.* mendil  
**mindir-** Bindirmek (KK, TZ) *krş.* mindür-  
**mindür-** Bindirmek (BV, GT) *krş.* mindir-  
**minen-** Binilmek (KK)  
**miñer** Biner (KFT)  
**miñeş-** Birlikte binmek (BV)  
**miñeştir-** Birbiri ardına getirip dizmek, toplamak (İH)  
**minez** Pınar, çeşme (Kİ)  
**miñi** Ebedî, sürekli (İH) *krş.* meñgü, meñi, meñü,  
**minil-** Binilmek (BV, TZ)  
**miniş** Biniş (KK, RH)  
**minmiş** Binici (KK)  
**minnet** *Ar.* Minnet, bir iyiliğe karşı duyulan iç yüküm (Gİ, GT, İM, KF)  
**mi'rāc** *Ar.* Hz. Muhammed'in göğe çıktığı Recep ayının 27. gecesini, miraç (GT, İM)  
**miraş** *Ar.* Ölen bir kimsenin yakınlarına bıraktığı mal, mülk (Gİ, GT, İM, İN, KF, KFT) *krş.* miret  
**miraşçı** *Ar.T.* Vâris, mirasçı (KFT)  
**miraz** Bir bitki (BV)  
**miret** *Ar.* Ölen bir kimsenin yakınlarına bıraktığı mal, mülk (CC) *krş.* miraş  
**miron** *Ar.* Merhem (CC)  
**mirre** *Ar.* Öd (BV)

**mirvaḥa** *Ar.* Yelpaze (GT) *krş.* mervaha  
**mişāk** *Ar.* Sözleşme, anlaşma (İM)  
**mişāl** *Ar.* Örnek, benzer, misal (GT)  
**misk** *Far.* Misk, bir cins ceylanın göbeğinden çıkarılan güzel kokulu bir madde (BV, GT, İM, KFT, RH) *krş.* misik  
**mişkāl** *Ar.* 24 kıratlık bir ağırlık ölçüsü (BV, Gİ, İM, KF, KFT, MG, RH)  
**miskin** *Ar.* Zavallı, âciz, miskin (BV, CC, Gİ, GT, İM, İN, KF, KFT)  
**miskinlik** *Ar.T.* Âcizlik, miskinlik, (Gİ, GT, KF)  
**mişl** *Ar.* Benzer, eş, miktar (Gİ, İM, KF)  
**mişleş-** *Ar.T.* Benzeşmek, eş olmak (İM)  
**mismār** (I) *Ar.* Ensiz çivi (BV, GT, İM)  
**mismār** (II) *Ar.* Kılıç korkuluğu (MG)  
**misvāk** *Ar.* Dişleri temizlemeye yarayan alet (Gİ, İM, KF, MS)  
**mişmiş** *Ar.* Kayısı, zerdali (CC) *krş.* mişmiş  
**miyānçi** *Far.* Titiz (CC)  
**miyin** Beyin (TZ) *krş.* beyin, beyni, mey, meyin, meyni, miyini  
**miyni** Beyin (BV) *krş.* beyin, mey, meyin, meyni, miyini  
**miz** Biz, şahıs zamiri (Kİ, KK) *krş.* biz (I)  
**mizāb** *Ar.* Su yolu, oluk (İM, KFT)  
**mizāc** *Ar.* Bünye, tabiat, mizaç (GT)  
**mizān** *Ar.* 1. İtidal, ölçü (Gİ, GT) 2. Terazî, ölçü aleti (GT, İN, KF, KFT)  
**mizersüz** *Ar.T.* (< mezyer) Peştemalsiz (KFT)  
**mohdak** *Moğ.* Küt, kör (CC)  
**mohor** *Far.* (< mühr) Mühür (CC) *krş.* mühr  
**mohorla-** *Far.T.* Mühürlemek (CC)

*krş.* muhurla-  
**mollā** *Ar.* Molla, hoca, papaz (CC)  
**mona-** İhtiyarlıktan ne yaptığını bilememek, bunamak (İH) *krş.* mun-  
**mondobarı** Bir çeşit çizgili bez (CC)  
**moñ** Budala, şaşkın, bön (TZ) *krş.* bön  
**mongol** Moğol (Kİ) *krş.* muğal  
**mor** Mor renk (İH)  
**mort** Temel (TZ)  
**moynuz** Boynuz (İN) *krş.* boynuz, muñuz, muynuz (I), muyuz, müñüz, müz  
**mu** Bu (BV, GT, İN, TA, TZ) *krş.* bu  
**mu'ahḥar** *Ar.* Sonda olan, sonraki (Gİ, KF)  
**mu'ākıb** *Ar.* Cezalandıran, cezalandırıcı (GT, İM)  
**mu'alece** *Ar.* İlaç yapma, tedavi (GT)  
**mu'allim** *Ar.* Muallim, öğretmen (GT, İM, KFT)  
**mu'amele** *Ar.* Davranma, davranış (Gİ, İM, KF, KFT)  
**mu'arrec** *Ar.* Esnek (MG)  
**mu'arref** *Ar.* Bildirilmiş, tanımlanmış (İM)  
**mu'aşfar** *Ar.* Bir cins çiçek (İM)  
**mu'aşşab** *Ar.* Soylu (RH)  
**mu'atib** *Ar.* Azarlayan, paylayan, çıkışan (GT)  
**mu'aṭtal** *Ar.* Kullanılmaz (MG)  
**mu'avenet** *Ar.* Yardım, yardım etme (GT)  
**mu'avved** *Ar.* Hazırlıklı, idmanlı (MG)  
**mu'ayır** *Ar.* Ayarlayıcı (KFT)  
**mu'ayyen** *Ar.* Tayin edilmiş, belirli (Gİ, GT, İM, KF)  
**mu'azzez** *Ar.* Aziz, saygı gören (GT)  
**mubaşşır** *Ar.* Gözleyici, bakıcı, bekleyici, koruyucu (GT)

**mu'cib** *Ar.* Hayrete düşüren, şaşkınlık veren (GT)

**mu'cizât** *Ar.* Mucizeler (İM)

**muḍar** *Ar.* Bir kabile adı (KFT)

**muḍârebe** *Ar.* Vurma, vuruş (KFT)

**muḍîha** *Ar.* Kemiğin görüldüğü yara (KFT)

**mufâraḳat** *Ar.* Ayrılık, ayrılma (GT)

**mufarraḳ** *Ar.* Ayrılmış (KF)

**mufaşşal** *Ar.* Uzun uzadıya, tafsilatlı (İM)

**muḡ** *Far.* Zerdüşî rahibi, ateşe tapan (BM, İM)

**muḡal** Moḡol (Kİ) *krş.* mongol

**muḡanni** *Ar.* Şarkı söyleyen, şarkıcı (GT)

**muḡâylân** *Far.* Deve dikenî (GT)

**muḡaylân ağacı** Arabistan çölünde meşhur bir diken (İH)

**muḡra** Bulanıklık (BV)

**muḡâba** *Ar.* Korku, çekingenlik (MG)

**muḡabbet** *Ar.* Sevgi, dostluk (İM, KF) *krş.* maḡabbet

**muḡâcîr** *Ar.* Göç eden, göçmen (İM)

**muḡaddîş** *Ar.* Hadîşçi, hadîs nakleden (KFT)

**muḡaḳḳaḳ** *Ar.* Muhakkak, mutlaka (GT)

**muḡaḳḳıḳ** *Ar.* 1. Tahkik eden, araştıran (GT) 2. Bir tasavvuf terimini veya hakikati delilleri ile ispatlayan (GT)

**muḡal** *Ar.* Mümkün olmayan, imkânsız (GT, İM, İN)

**muḡâlefet** *Ar.* Aykırılık, karşı gelmek, muhaliflik (GT, İM)

**muḡalîf** *Ar.* 1. Aykırılık gösteren, aykırı, uygunsuz (Gİ, GT, İM, İN, MG) 2. Karşıt, çapraz (KFT)

**muḡallîl** *Ar.* Analiz yapan, tahlil eden (İM)

**Muḡammed** *Ar.* Hz. Muhammed (KF) **Muḡammedü'l-Muḡşafâ** Hz. Muhammed (GT)

**Muḡammedî** *Ar.* Hz. Muhammed'e ait, İslâm (MG)

**muḡammese** *Ar.* Beş mesele, içiçe olan fikhî problem (KFT)

**muḡannat** *Ar.* Korkak, kadın miçazlı, edepsiz (GT)

**muḡannes** *Ar.* Kadınlaşmış erkek (KFT)

**muḡâribe** *Ar.* Harb etme, savaşma (KF)

**muḡârif** *Ar.* 1. Tahrif eden, bozan (GT) 2. Hilekâr, düzenbaz (GT)

**muḡarref** *Ar.* Tahrif edilmiş, değiştirilmiş (Gİ, KF)

**muḡarrem** *Ar.* Kamerî ayların birincisi (Gİ, İM, KF)

**muḡâs** *Ar.* Demir (İN)

**muḡâsebe** *Ar.* 1. Hesap ilmi, muhasebe (GT). 2. Hesaplaşma (GT)

**muḡâḫara** *Ar.* Tehlike(li) (GT, MG)

**muḡhattem** *Ar.* Tamamlanmış, olunmuş (MG)

**muḡhayyer** *Ar.* Seçmeli, beğenmeye bağlı (Gİ, İM)

**muḡbiş** *Ar.* Kötü, alçak, soysuz, pis (Gİ, İM, KF)

**muḡdâr** *Ar.* Atın yürürken güzel görünmesi (BV)

**muḡdeş** *Ar.* Sonradan meydana gelmiş (MG) **muḡdeş-i saḡri** Bir tür süngü tutma şekli (MG)

**muḡhib** *Ar.* (< muḡhibb) Dost, seven (GT, İM)

**muḡhîl** *Ar.* Havale eden (İM)

**muḡkem** *Ar.* Kuvvetli, sağlam (Gİ, GT, İM, İN, KF, KFT, MG, MS)

**muḡkim** *Ar.* Tahkim edilmiş, sağlamlaştırılmış (BV)

**muḡlîş** *Ar.* İhlâslı, halis (Gİ, GT, İM,

KF)

**muhrim (I)** Ar. İhrama girmiş olan kimse (İM)

**muhrim (II)** Ar. Saygı gösteren, saygılı (Gİ)

**muhrim (III)** Ar. Mahrum olunmuş (KFT)

**muhrim (IV)** Ar. Haram eden (KF)

**muşan** Ar. Akıllı, ergen, müslüman, zinadan emin kişi (KFT)

**muşın** Ar. Haramdan kaçınan (İM)

**muşına** Ar. Haramdan kaçınan kadın (İM)

**muşin** Ar. İyilikte, bağışta bulunan (Gİ)

**muhtâc** Ar. Muhtaç, ihtiyacı olan (BV, CC, GT, İM, İN, KF, KFT, MG)

**muhtâl** Ar. Borç veren (İM)

**muhtâl-ı 'aleyh** kendisine borç verilen (İM)

**muhtâr (I)** Ar. Seçilmiş, seçkin (Gİ, İM, KF)

**muhtâr (II)** Ar. Hareketlerinde serbest olan (Gİ)

**muhtaşar** Ar. İhtisar edilmiş, kısa, küçük, basit (Gİ, GT, İM, KF, MG, İN)

**muhtâf** Ar. Bir yer ele geçirildiğinde hükümdar tarafından kendisine verilen kimse (İM)

**muhtelif** Ar. Çeşitli, muhtelif (Gİ, GT, İM, KF, KFT, MG)

**muhtemel** Ar. İhtimal dahilinde, olabilir (GT)

**muhterem** Ar. Muhterem, hürmete lâyık (GT)

**muhtesib** Ar. Eskiden şehrin asayiş ve nizamına bakan kimse (Gİ, GT, İM, KF)

**muhurla-** Far.T. Mühürlemek, mühür basmak (BM) krş. mohorla-

**mu'in** Ar. Yardımcı (MG)

**muķābele** Ar. Karşı karşıya gelme, karşılaşma (Gİ, GT, İM, KF)

**muķābil** Ar. Karşılık (GT, İM)

**muķaddem** Ar. Önce, önde, üstün (Gİ, GT, KF, KFT)

**muķaddeme** Ar. Takdim edilen, sunulan (Gİ)

**muķadder** Ar. (Allah tarafından) takdir edilmiş, mukadder (Gİ, GT, İM, KF)

**Muķaddime** Ar. Zemahşeri'nin meşhur nahiv kitabı (GT)

**muķallid** Ar. Taklitçi (KFT)

**muķārin** Ar. Yakın, bitişik (Gİ, KF)

**muķārin ol-** yaklaşmak (Gİ)

**muķarreb** Ar. (Allah'ın) yakını, sevdiği (Gİ, GT, İM, KF)

**muķarrer** Ar. (Allah tarafından) kararlaştırılmış (GT)

**muķavvi** Ar. Kuvvetli (BV)

**muķayyed** Ar. Kayıtlı, bağlı (İM, MS)

**muķim** Ar. İkamet eden, oturan (Gİ, GT, İM, KF, KFT)

**muķrib** Ar. Uzaktan atın güzel görünmesi (BV)

**muķrif** Ar. Melez at (BV)

**muķri** Ar. (Kur'anıkerim) okuyan (GT)

**muķtezā** Ar. İktiza eden, icap (GT)

**mula-** İnek bağırma (Kİ)

**mulāţafa(t)** Ar. İyi, güzel muamele etme, tatlı davranma (GT)

**mu'lem** Ar. 1. Belirtilmiş (GT) 2. Süslü (GT)

**mulūha** Ar. Ebegümece denilen bitki (BV) krş. mulūhiyye

**mulūhiyye** Ar. Ebegümece denilen bitki (BV) krş. mulūha

**mūm** Far. Mum, bal mumu (BM, DM, Kİ, KK, TZ)

**mun** Çorba (İH)

**muñ (I)** Zaruret (Kİ)

**muñ (II)** Bun, sıkıntı (TZ)

**mun-** Bunamak (GT) krş. mona-

**muna** Şuraya bak! işte! (CC)  
**muña** Buna (TA) *krş.* muñar  
**munakķıla** *Ar.* Kemik kırıldıktan sonra kemiğin yerinden çıkması (KFT)  
**mun<sup>c</sup>aķid** *Ar.* Sözleşmiş (KFT)  
**muñar** Buna (İM) *krş.* muña  
**munaşşaf** *Ar.* Şıra kaynatıldığında kalan kısmına verilen ad (İM, KFT)  
**munça** O kadar çok, bunca (CC, İM, KFT) *krş.* bunçaķ  
**munçağına** Biraz (CC)  
**munçaķ** Boncuk (GT) *krş.* bonşuķ, munşuķ  
**munçuķ** Boncuk (Kİ) *krş.* bonşuķ, munşuķ  
**munda** Burada (BM, DM, KK, TA)  
**mundan** Bundan, buradan (KK)  
**mundig** Bu şekilde, bu biçimde (İM)  
**munduz** Saf, temiz (CC)  
**munğra-** Kükremek, bağırarak, böğürmek (CC)  
**muñlaz** Esrar (İM)  
**muñlu** Muhtaç (Kİ)  
**muñuz** Boynuz (İM) *krş.* boynuz, moynuz, muynuz (İ), muyuz, müñüz, müz  
**muni** Bunu (KK, TA)  
**munin** Bunun, bunundur (TA)  
**münis** *Ar.* Alışılan, alışılmış, yadırganmaz (Gİ, GT)  
**munlar** Bunlar (BM, TA)  
**munşarîf** *Ar.* Geri dönmüş, uzaklaşmış (GT)  
**muntazır** *Ar.* Bekleyen, intizar eden (Gİ, GT, KF)  
**munu** Kayış ucu (Kİ)  
**munut çeker** Bitki veya meyve şekeri (BM)  
**munzamm** *Ar.* Yan yana olma, bir arada bulunma (MG)  
**mür** *Far.* Karınca (RH)

**murabba<sup>c</sup>** *Ar.* Dörtlü, dört köşeli (BV, Gİ, KF, MG) **murabba<sup>c</sup> otur-** bağdaş kurup oturmak (Gİ, İN)  
**murabîṭ** *Ar.* İbadete bağlı kişi (MG)  
**murâd** *Ar.* Hedef, amaç, dilek (CC, GT, İM, İN, KF)  
**murâkabe(t)** *Ar.* 1. Denetleme, kontrol (Gİ) 2. Kendi iç âlemine dalarak kendinden geçme (Gİ)  
**murakķa<sup>c</sup>** *Ar.* Yamalı (hırka, elbise) (GT)  
**murâşsa<sup>c</sup>** *Ar.* Süslü, bezenmiş (GT)  
**murda<sup>a</sup>** *Ar.* Emzikli (KF)  
**murdâr** *Far.* Pis, çürük yiyecek ve içecek (CC, GT, İH, İM, KFT) 2. Haram (TZ) **murdâr sik-** zina etmek (TZ)  
**murdâsenk** *Far.* Bir taş çeşidi (İM)  
**murrançlık** İffetsizlik (CC)  
**murtağlık** *Ar.* T. İslâm dininden dönme (İM, KFT) *krş.* mürtedlik  
**murvat** *Ar.* Mürüvvet, mertlik, insanlık (CC) *krş.* mürüvvet  
**murzi<sup>c</sup>** *Ar.* Çocuk emziren (Gİ)  
**Müsâ** *Ar.* Musa peygamber (GT, KF)  
**muşâdere** *Ar.* (Bir kimseyi) yakalayıp veya hapsedip mallarına el koyma (GT)  
**muşaffi** *Ar.* Temizlenmiş (BV)  
**muşâhabet** *Ar.* Sohbet etme, söyleşme (KFT)  
**musahḥar** *Ar.* 1. Bağlı, bağlanmış (BV) 2. Ele geçirilmiş (İM) 3. Birinin emrine ve hizmetine verilmiş (RH)  
**muşâhib** *Ar.* Sohbet eden, dost, arkadaş (GT, KF)  
**muşâlaḥa** *Ar.* Anlaşma, barışma (İM)  
**muşallâ (I)** *Ar.* Şiraz'ın musalla semti, mesire yeri (GT)  
**muşallâ (II)** *Ar.* Cenaze namazı kılınırken tabutun üzerine konduğu taş, mezar taşı (Gİ) **muşallâya çık-** ölmek (Gİ)  
2. Cenaze namazı kılmaya mahsus açık yer



(Gİ, İM, KF)

**musallat** Ar. Sataşan, rahat bırakmayan (Gİ, KF)**muşannif** Ar. Kitap yazar, müellif (İM)**muşavver** Ar. Tasvir edilmiş, resimlenmiş (GT)**muşhaf** Ar. Kur'anıkerim (Gİ, İM, KF, KFT)**muşibet** Ar. Belâ, musibet (Gİ, GT, KF)**müsikî** Ar. Müzik (GT)**Muştafa** Ar. Hz. Muhammed'in isimlerinden biri (BV, GT, KFT)**mustahik** Ar. Hak etmiş, lâıyk (KFT)**muşak** Ar. Tedavide kullanılan bir madde (BV)**muştici** Müjdecî (Kİ)**muştla-** Müjdelemek (TZ) *krş.* muştula-**muştula-** Müjdelemek (Kİ) *krş.* muştula-**muştuluk** Müjde verene verilen hediye (Kİ)**muştultu** Uyurken çıkarılan horultulu ses (İH)**mutâba'at** Ar. Tâbi olma, uyma (GT)**mutâla'a** Ar. Araştırma, seyretme, gözleme (GT, RH)**mutâlebe** Ar. Talep, arzu etme (GT)**mutallak** Ar. Boşanmış (İM)**mutavassıt** Ar. Orta (MG)**mutâza'af** Ar. Düşkünleşmiş (GT)**mu'teber** Ar. İtibarlı, inanılır (GT, İM, KFT, RH)**mu'tedil** Ar. 1. İllımlı, mülâyim (İM) 2. Ne az ne çok, orta (MG)**mu'tekid** Ar. İtikat eden, inanan (GT)**mu'tekif** Ar. Bir ibadethaneye çekilip

ibadetle meşgul olan kimse (GT)

**mu'temed** Ar. Güvenilen, kendisine itimat edilen (GT) **mu'temedün-aleyh** kendisine itimat edilen, güvenilen (GT)**mu'terif** Ar. İtiraf eden (GT)**mu'tezile** Ar. Kaderi inkâr eden mezhep ve bu mezhebin bağılısı (İM)**mu'tezili** Ar. Kaderi inkâr eden, mutezile mezhebine bağılı olan (İM, KFT)**mu'tîc** Ar. İtaat eden, boyun eğen (Gİ, GT, İM, KF, KFT, MS)**mu'tlak** Ar. 1. Kayıtsız, şartsız (Gİ, İM, MS) 2. Saliverilmiş, başı boş, yalnız (Gİ, KF)**mu'tlakâ** Ar. Ne olursa olsun, her hâlde (İM, KFT)**muttakî** Ar. Kesinlikle (KFT)**mu'tma'in** Ar. İçi rahat, emin (Gİ, KF)**mu'tma'inne** Ar. İçi rahatlamış hâlde (BV)**mu'trib** Ar. Çalgı çalan, şarkı söyleyen (GT)**muvâcehet** Ar. Karşı karşıya gelme (MG)**muvâfaqat** Ar. Razi olma, uzlaşma (GT)**muvâfık** Ar. Uygun, yerinde (Gİ, GT, İM, İN, KF, KFT, MG)**muvaḥḥid** Ar. Allah'ın birliğine inanan (MG)**muvâneset** Ar. Ünsiyet, alışma (GT)**muvar** Bura, burası (TZ)**muvâzaba(t)** Ar. Bir işle daimi uğraşma (Gİ, KF)**muvâzin** Ar. Denk, beraber (MG)**muynuz** (I) Boynuz (İH, KFT) *krş.* boynuz, moynuz, muñuz, muyuz, müñüz, müz**muynuz** (II) Boynuzdan yapılan boru (İH)

**muyuz** Boynuz (Kİ, TZ) *kry.* boynuz, moynuz, muñuz, muynuz (İ), müñüz, müz

**muza** Yusuvarlak, ufak tefek (İH)

**muzâ'af** *Ar.* İki kat, kat kat, katmerli (Gİ, KF)

**muzaffer** *Ar.* Üstünlük kazanmış, muzaffer GT)

**muzaraba** *Ar.* Bir tarafın sermaye bir tarafın emek koymasıyla oluşan ortaklık (İM)

**müziha** *Ar.* Baş yarığının bir cinsi (İM)

**müzmer** *Ar.* Savaş veya yarış için atını hazırlayan kişi (MG)

**mübâh** *Ar.* İşlenmesinde sevap veya günah olmayan (Gİ, İM)

**mübâhase** *Ar.* Bahse girişme, münakaşa (GT)

**mübâlağa** *Ar.* İleri vardiirma, bir şeyi çok abartma (Gİ, GT, İM, KF)

**mübâlağat** *Ar.* Mübalâğalar, abartmalar (Gİ)

**mübârek** *Ar.* Bereketli, feyizli (Gİ, GT, KF)

**mübâriz** *Ar.* Dövüşen, cenk eden, bahadır (GT)

**mübâşere** *Ar.* Başlama, girişme (İM)

**mübeddel** *Ar.* Değişmiş, tebdil edilmiş (GT)

**mübezzir** *Ar.* Müsrif, israf eden (GT)

**mübezzirlik** *Ar.T.* Müsriflik, israf etme (GT)

**mübtedi** *Ar.* Yeni başlayan, acemi (GT, İN, KF, MS)

**mübtedi** *Ar.* Ehlisünnet anlayışına karşı olan, yeni şeyler uyduran (İM)

**mübtelâ** *Ar.* Tutkun, tutulmuş (GT, İM, KFT)

**mücâhede** (I) *Ar.* Azap, ıstırap,

sıkıntı (GT)

**mücâhede** (II) *Ar.* Savaşma (KFT)

**mücâhid** *Ar.* Din düşmanlarıyla savaşan (KF, MG)

**mücârâ** *Ar.* Yarış, çekişme, tartışma (GT)

**mücâvir** *Ar.* (Bir yere) çekilip oturan, komşu (GT, İM)

**mücerreb** *Ar.* Tecrübe edilmiş, denenmiş (BV, RH)

**mücerred** *Ar.* Yalnız, tek, mücerret (GT, İM)

**mücevvef** *Ar.* Oyuk, içi boş (Gİ, KF)

**müctehid** *Ar.* Kur'anikerim'den ve hadisten hüküm çıkarma kudretinde olan din âlimi (İM, KFT)

**müctemi** *Ar.* Toplanmış, birikmiş, bir araya gelmiş (BV, MG)

**müdâfa'a** *Ar.* Savunma, müdafaa (MG)

**müdâm** *Ar.* Devamlı, durmadan (GT)

**müdârâ(t)** *Ar.* Hoş görme, yüze gülme, dostluk gösterme (Gİ, GT, KF)

**müdâyene** *Ar.* Kur'anikerim'de bir ayet adı (Gİ, KF)

**müdbir** *Ar.* Talihsizliğe uğramış, düşkün (GT)

**müdd** *Ar.* İki batmanlık bir ağırlık ölçüsü (İM, KF)

**müdde'a** *Ar.* Dava edilen (KFT)

**müdde'i** *Ar.* 1. Davacı, dava eden (KFT) 2. İddiacı, inatçı (GT) 3. Bencil, hodbin (GT)

**müddet** *Ar.* Zaman, müddet, süre (Gİ, GT, İM, KF, KFT, MG)

**müddü** *Ar.* Yaklaşık 181 litrelik bir ölçü, ölçek (Gİ)

**müdebbir** (I) *Ar.* Azat edilmesi sahibinin ölmesiyle gerçekleşecek köle (İM, KF) *kry.* müdebbere (I)

**müdebbir** (II) *Ar.* Tedbirli, tedbir

konmuş (KFT) *krş.* müdebbere (II)

**müdebbere (I)** *Ar.* Azat edilmesi sahibinin ölmesiyle gerçekleşecek köle (Gİ) *krş.* müdebber (I)

**müdebbere (II)** *Ar.* Tedbirli, tedbir konmuş (KFT) *krş.* müdebber (II)

**müdebber** *Ar.* Tedbirli, ihtiyatlı, müdebber (GT)

**müderris** *Ar.* Ders veren hoca (KFT)

**müdevver** *Ar.* Yuvarlak (BV, İN, MG)

**müdhâmmetâni** *Ar.* Rahman surresinin 64. ayeti (Gİ)

**mü'eccel** *Ar.* Peşin olmayan, gelecekte olacak olan (İM, KFT)

**mü'ekkede sünnet** *Ar.* Peygamberimizin her zaman eda ettikleri sünnetler (İM)

**mü'ellefe-i kulüb** *Ar.* Kalpleri İslâm'a ısındırılanlar (İM)

**mü'ezzin** *Ar.* Müezzin, ezan okuyan (GT, İM, MS)

**müfavaza** *Ar.* Ortaklık, işbirliği (İM)

**müferrağ** *Ar.* Ayrılmış, tefrik edilmiş (İM)

**müferrih** *Ar.* Ferahlık veren, iç açıcı (GT)

**müfessir** *Ar.* Kur'anıkerim'i yorumlayan din âlimi (İM)

**müfezzez** *Ar.* Dayanamama, katlanamama (MG)

**müfid** *Ar.* Yararlı, faydalı (GT, İN)

**müflis** *Ar.* İflâs etmiş, parasız, müflis (GT, İM, KFT)

**müfrid** *Ar.* Bir hac çeşidi (İM)

**müfriṭ** *Ar.* Sınırı geçen, aşırı, aşırıya vardiran (MG)

**müfsid** *Ar.* Bozguncu (GT)

**müfti** *Ar.* Fetva veren, müftü (Gİ, İM, KF, KFT)

**müheyâ** *Ar.* Hazır, hazırlanmış

(GT, MG)

**mühim** *Ar.* Önemli, ehemmiyetli (GT)

**mühlet** *Ar.* Bir işin yapılması için tanınan süre (İM, KFT)

**mühmel** *Ar.* Manasız, boş söz, cümle (GT)

**mühmelât** *Ar.* Manasız, boş sözler (GT)

**mühr** *Far.* Mühür (BM, GT) *krş.* mo-hor

**mükâleme** *Ar.* Konuşma (GT)

**mükâri** *Ar.* Kira ile hayvan işleten (İM)

**mükâşefet** *Ar.* (Tasavvufta) ilâhî sırların görünmesi (GT)

**mükâteb** *Ar.* Tamamlandığında azat edilmek üzere bedel bağlanan köle (Gİ, İM, KF, KFT)

**mükâtebe** *Ar.* Kitabet (KFT)

**mükâteblik** *Ar.T.* Bir bedele bağlanma (İM)

**mükedder** *Ar.* Üzüntülü, kederli (GT)

**mükellef** *Ar.* Bir şeyi yapmaya ya da ödemeye mecbur olan (Gİ, İM, KF)

**mükerrem** *Ar.* Muhterem (GT)

**mükerrer** *Ar.* Tekrar, mükerrer (GT, İM)

**mülâzim** *Ar.* (Bir vazifeye veya hizmete) devam eden, hizmette bulunan (GT, KFT)

**mülhid** *Ar.* Dinsiz (GT)

**mülk (I)** *Ar.* Mülk, ülke, memleket, yurt (GT, KF) *krş.* mülk (II), mülket (I)

**mülk (II)** *Ar.* Bir kimsenin tasarrufu altında bulunan mal, mülk (Gİ, İM) *krş.* milk (I)

**mülket (I)** *Ar.* Mülk, ülke, memleket, yurt (GT) *krş.* mülk (II), mülk (I)

**mülket (II)** *Ar.* Lâhit yapılmayan adı mezar çukuru (İH)

**mülkle-** *Ar.T.* Miras edinmek (CC)  
**mülşak** *Ar.* Bitiştirilmiş, dokundurulmuş (MG)  
**mültefit** *Ar.* Yüzünü çevirip bakan, iltifat eden (MG)  
**mültezim** *Ar.* Lüzumlu, gerekli (MG)  
**mülük** *Ar.* Melikler (GT, KFT)  
**mü'min** *Ar.* İman etmiş, inanmış, müslüman (Gİ, İM, İN, KF, KFT, MG, MS)  
**mü'mine** *Ar.* İman etmiş, inanmış, müslüman kadın (İM)  
**mümkün** *Ar.* Mümkün, olabilir (BV, Gİ, İM, KF, KFT, MG)  
**münâcât** *Ar.* Allâh'a dua, niyaz, yalvarma (Gİ, GT, İM, KF)  
**münâdi** *Ar.* Münadi, tellâl (GT)  
**münâfık** *Ar.* İkiyüzlü, münafık (Gİ, İM, KFT)  
**münâfıklık** *Ar.T.* İkiyüzlülük, münafıklık (Gİ, KF)  
**mün'akid** *Ar.* Bağlı, bağlanmış (İM) *krş.* mün'akide  
**mün'aqide** *Ar.* Bağlı, bağlanmış (İM) *krş.* mün'akid  
**münâkkile** *Ar.* Baş yarığının bir cinsi (İM)  
**münâsebet** *Ar.* İlgi, münasebet (GT)  
**münâsib** *Ar.* Uygun, yaraşır, lâyıf (GT, RH)  
**münaza'a(t)** *Ar.* Kavga, çekişme (GT)  
**münâzara** *Ar.* Münazara, münakaşa, tartışma (GT)  
**münecces** *Ar.* Pis, murdar (GT)  
**müneccim** *Ar.* Astrolog, müneccim (GT)  
**münevver** *Ar.* Aydınlanmış, münevver (GT)  
**münezzeh** *Ar.* Muhtaç olmayan, temiz, uzak (Gİ, GT, KF)

**müngüş** Köşe, aç (CC)  
**münharif** *Ar.* Yüz çevirmiş, sapmış (Gİ, KF)  
**mün'im** *Ar.* Nimet veren, zengin (GT)  
**münir** *Ar.* Aydınlık veren, parlak (GT, İM)  
**münkâd** *Ar.* Tâbi, uyan (GT)  
**münkaleb** *Ar.* Dönmüş, değişmiş (İM)  
**münkasım** *Ar.* Bölünmüş (MG)  
**münkatı** *Ar.* Kesilmiş (GT)  
**münker (I)** *Ar.* Sorgu meleği (İM)  
**münker (II)** *Ar.* Dinen caiz olmayan (GT, KFT)  
**münkir** *Ar.* İnkâr eden, inanmayan (GT, KFT)  
**müntefi'un-bih** *Ar.* Kendisinden faydalanılan (MG)  
**müntehâ** *Ar.* Son hadde erişen (GT)  
**müñüz** Boynuz (BV) *krş.* boynuz, moynuz, muñuz, muynuz (I), muyuz, müz  
**mürâca'at** *Ar.* Başvurma, danışma (MG)  
**mürde** *Far.* Ölmüş (RH)  
**mürdesenk** *Far.* Bir bitki (BV)  
**mürdümük** *Far.* (< merdümek) Mercimek (İH) *krş.* bercimek, marcumağ, mercemek, mercimek  
**mürebbi** *Ar.* Yetiştiren, çocuk terbiye eden (BV, GT)  
**mürekkeb** *Ar.* Terkip edilmiş, iki veya daha fazla şeyin karışmasından meydana gelen (BV, KF, MG)  
**müretteb** *Ar.* Düzenlenmiş, dizilmiş (GT, İM)  
**mürîd** *Ar.* Bir şeyhe intisap eden, bağlanan (GT)  
**mürre** *Ar.* Bir hastalık (BV)  
**mürsel** *Ar.* Gönderilmiş, peygamber (İM, KFT)

**mürşid** *Ar.* Doğru yolu gösteren (Gİ, KF)

**mürted** *Ar.* Dinden çıkan (İM, KFT)

**mürtede** *Ar.* Dinden çıkan kadın (İM)

**mürtedlik** *Ar.T.* Dinden çıkma (KFT) *krş.* murtadlık

**mürtekib** *Ar.* Kötü iş yapan, rüşvet alan (İM)

**mürüvvet** *Ar.* Mürüvvet, mertlik, insanlık (GT, KFT) *krş.* murvat

**mürüvetsizlik** *Ar.T.* Namertlik, mürüvetsizlik (GT)

**müşadere** *Ar.* Yasak edilen bir şeyin kanuna göre zorla alınması (KFT)

**müşafir** *Ar.* Konuk, misafir (Gİ, GT, İM, KF, KFT)

**müşakat** *Ar.* Meyvesinin bir kısmını almak şartıyla bir bağ veya bostanı birine verme (İM)

**müşamaḥat** *Ar.* Müsamaha, göz yumma, hoşgörme (GT)

**müşavi** *Ar.* Eşit, denk (MG)

**müsecca** *Ar.* Secili söz (söyleme) (GT)

**müsellem** *Ar.* Teslim olunmuş, teslim edilmiş (GT, KFT)

**müşelles** (I) *Ar.* İçkiyi kuvvetlendirmek için içmek (KFT)

**müşelles** (II) *Ar.* Üçlü (MG)

**müselmân** *Far.* Müslüman, İslâm dinine bağlı olan (KFT) *krş.* müsilmân, müsilmân, müsülmân, müsürmân

**müşennâ** *Ar.* İkili (MG)

**müsilmân** *Ar.* Müslüman, İslâm dinine bağlı olan (Gİ) *krş.* müselmân, müsilmân, müsülmân, müsürmân

**müsilmânlık** *Ar.T.* 1. Müslümanlık, İslâm (Gİ) *krş.* müsilmânlık, müsülmânlık, müsülmenlik 2. Barış içindeki yer (Gİ)

**müslim** *Ar.* Müslüman (KFT)

**müsilmân** *Ar.* Müslüman, İslâm di-

nine bağlı olan (DM, İN, KF, KK) *krş.* müselmân, müsilmân, müsülmân, müsürmân

**müsilmânlık** *Ar.T.* Müslümanlık, İslâm (KF, KK) *krş.* müsilmânlık 1, müsülmânlık, müsülmenlik

**müsta<sup>c</sup>cil** *Ar.* Acele eden (GT)

**müstaḡni** *Ar.* Lüzumsuz, gerekli bulunmayan (MG)

**müstaḡrak** *Ar.* Dalmış, batmış (GT)

**müsteḥab** (I) *Ar.* Farz ve vacipten başka olarak sevap kazandıran iş (Gİ, İM, KF, KFT, MS)

**müsteḥab** (II) *Ar.* Sevilen, beğenilen (Gİ)

**müstaḥaḡ** *Ar.* Hak etmiş, lâyıık (Gİ, İM, KF, MG)

**müsteḥâza** *Ar.* Aybaşılı kadın (İM)

**müstaḥik** *Ar.* Hakkı olan, lâyıık (GT, KF)

**müstaḥsen** *Ar.* Güzel sayılmış, beğenilmiş (MG)

**müstaḡim** *Ar.* Doğru, düzgün, dik (Gİ, GT, KF)

**müstaḡirr** *Ar.* Durulmuş, karar kılnmış (MG)

**müste<sup>3</sup>men** (I) *Ar.* Aman dileyen (KF)

**müste<sup>3</sup>men** (II) *Ar.* Ecnebi tebasından olan kimse (Gİ)

**müstemi<sup>c</sup>** *Ar.* Dinleyen (GT)

**müste<sup>3</sup>min** *Ar.* Aman verilmiş kimse (Gİ, KFT)

**müstemirr** *Ar.* Devamlı, sürekli (KFT)

**müsteski** *Ar.* İstiska illetine tutulmuş, çok su içen ve karnı su toplayan (GT)

**müstevi** *Ar.* Düz, her tarafı bir (MG)

**müsülmân** *Ar.* Müslüman, İslâm dinine bağlı olan (BM, DM, GT, İM, MG, MS) *krş.* müselmân, müsilmân, müsilmân,

müsrümān

**müslmānlık** *Ar.T.* Müslümanlık, İslām (İM, KF, MG) *krş.* müsilimānlık 1, müslimānlık, müsulmenlik

**müsulmenlik** *Ar.T.* Müslümanlık, İslām (KFT) *krş.* müsilimānlık 1, müslimānlık, müslümānlık

**müsrümān** *Ar.* Müslüman, İslam dinine bağlı olan (DM) *krş.* müselmān, müsilimān, müslimān, müsulmān

**müşābeh** *Ar.* Benzerlik (GT)

**müşakkaḳ** *Ar.* Yarık, yarılmış (MG)

**müşārūn ileyh** *Ar.* Parmakla gösterilen (GT)

**müşāvere(t)** *Ar.* Danışmak, istişare etmek (GT, KFT)

**müşedded** *Ar.* Süngünün hamle için doğrultulmuş olması (MG)

**müşemmer** *Ar.* Sağlam, sıkı (MG)

**müşerref** *Ar.* Şereflenmiş, şerefli (GT, MG)

**müşfik** *Ar.* Merhametli, seven, acıyan (GT)

**müşk** *Far.* Misk (BV, DM, Gİ, GT, İM, KF, Kİ)

**müşkil** *Ar.* Müşkül, zor (BV, GT, KFT)

**müşrik** *Ar.* Allah'a eş koşan (Gİ, İM, KF)

**müştaḡil** *Ar.* İştigal eden, meşgul (GT)

**müştaḳ** *Ar.* Özleyen, can atan (GT, İM, MG)

**müştaḳlık** *Ar.T.* Özleme, müştaḳ olma (GT)

**müştebeh** *Ar.* Zor (Gİ)

**müştebih** *Ar.* Şüpheli (KF)

**müştemil** *Ar.* Kavrayan, saran, içine alan (Gİ, KF)

**müşteri (I)** *Ar.* Satın alan, müşteri (GT, İM)

**müşteri (II)** *Ar.* Müşteri yıldızı (GT)

**müt'a** *Ar.* Temetti hacca giren kimse- nin kesmek zorunda olduğu kurban (İM)

**müte'abbid** *Ar.* İbadet eden, kulluk vazifesini yerine getiren (GT)

**müte'ahḫir** *Ar.* Sonradan gelen, sonraya kalan (İM, MG)

**müte'allik** *Ar.* Taalluk eden, men- sup, bağlı, ilgili (BV, GT, İM, KFT)

**müte'allim** *Ar.* Bilgi edinen, öğre- nen (MG)

**müte'ayyin** *Ar.* Açıklığa kavuşmuş (KFT)

**müte'azzir** *Ar.* Özürlü olma (KFT)

**mütecebbir** *Ar.* Cebir ve zor kullan- maya yeltenen, zorba (GT)

**müteferrik** *Ar.* Dağılan, dağınık (Gİ, GT, İM, KF, MG)

**müteḡarrık** *Ar.* Yerleşik (BV)

**müteḡayyir** *Ar.* (Hâli, tavrı) deḡi- şen, başkalaşan, bozulan (GT, İM)

**müteḡammil** *Ar.* Tahammül eden, katlanan, dayanan (GT)

**müteḡayyir** *Ar.* Şaşmış, şaşırılmış, hayrette kalmış (GT, MG)

**müteḳaddim** *Ar.* Önde bulunan (İM)

**mütekebbir** *Ar.* Kibirli, azametli, kendini beğenmiş (Gİ, GT, İM)

**mütekellif** *Ar.* Usta olmayan (MG)

**mütekellim** *Ar.* Söyleyen, konuşan (GT)

**mütekemmil** *Ar.* Olgunlaşan, ol- gun (MG)

**mütelāhime** *Ar.* Bir cins baş yarıḡı (İM, KFT)

**mütemekkin** *Ar.* Yerleşen, yerleş- miş (BV, GT, MG)

**mütemetti<sup>c</sup> (I)** *Ar.* Bir cins hac (İM)

**mütemetti<sup>c</sup> (II)** *Ar.* Faydalanan,

kazanan (Gİ)

**mütena'im** Ar. Nimet içinde ve nazlı büyüyen (GT)

**mütenâkız** Ar. Tenakuz eden, zıt, çelişik (GT)

**mütereddid** Ar. Kararsız, tereddüt eden (GT, İM)

**mütesâvi** Ar. Birbirine denk olan (MG)

**müteşavver** Ar. Tasarlanmış (KFT)

**müteşebbek** Ar. Ağ gibi olmuş (BV)

**mütetâbi** Ar. Birbiri ardınca (Gİ, KF)

**mütevâtir** Ar. Tevatür edilmiş (KFT)

**mütevelli** Ar. Birinin yerine geçen kişi (KFT)

**mütevellid** Ar. İleri gelen (İM)

**müttakî** Ar. Takva sahibi, Allah'tan korkan (GT, KFT)

**müttefik** Ar. Birlik olmuş, uyuşmuş, anlaşmış (GT, İN)

**müttehem** Ar. İtham edilmiş, suçlanmış (KFT)

**müttehim** Ar. İtham eden, suçlayan (KFT)

**müvekkel** Ar. Vekil, memur edilen (GT)

**müvennis** Ar. Kolay (KF)

**müvesvis** Ar. Vesveseli (KFT)

**müyesser** Ar. Hasıl olan, kolaylıkla olan (GT)

**müyin** Çorba (TA)

**müz** Boynuz (CC) krş. boynuz, muynuz, muñuz, muynuz (I), muyuz, müñüz

**müz** Far. Ücret, karşılık (BM, İM, KFT, Kİ, TZ)

**müzd** Far. Ücret, karşılık, mükâfat (İN, Kİ, MS, TZ)

**müzdli** Far.T. Ücretli, mükâfatlı (İM)

**müzehheb** Ar. Süslenmiş, süslü

(GT)

**müzekki (I)** Ar. Şahitlerin şehadetinde hakkında tezkiyede bulunan, tezkiyecisi (GT)

**müzekki (II)** Ar. Temizleyen, ıslah eden (KFT)

**müzekki (III)** Ar. Zekâtını vermiş (İM)

**müzeyyen** Ar. Tezyin edilmiş, süslenmiş, bezenmiş (GT)

**nā** *Far.* (Olumsuzluk edatı) olmayan, -sız (GT)

**na'al** *Ar.* Nal (CC) *krş.* na'l

**na'am** *Ar.* Evet, pek güzel (Gİ, İM, KF, KFT) *krş.* ni'am

**na'amutlu** *Ar.T.* Nimetli, saygıdeğer, sevgili (CC)

**nacak** *Nacak, balta (DM) krş. nacık*

**nacaşlık** *Ar.T.* Hayvan sürücülüğü (İM)

**nacık** *Nacak, balta (KK) krş. nacak*

**nā-cins** *Far.Ar.* Cinsi bozuk, soysuz (GT)

**nācār** *Far.* Çaresiz, zavallı (GT)

**nādān** *Far.* Cahil, bilmez (GT)

**nādir** *Ar.* Az, seyrek, nadir (GT)

**nafaqa** *Ar.* Geçinecek para, nafaka (Gİ, GT, İM, KF, KFT)

**nafas** *Ar.* Nefes, soluk (CC) *krş.* nefes (I)

**nāfi<sup>c</sup>** *Ar.* Faydalı (BV, MG)

**nāfile (I)** *Ar.* Faydasız, işe yaramaz, boş (Gİ)

**nāfile (II)** *Ar.* Farz ve vacip dışındaki yapılan ibadet (İM, KF, MS, İN)

**nāgāh** *Far.* Vakitsiz, ansızın, birden bire (GT, İM, MG, İN) *krş.* nāgeh, nāgehān

**nağam** *Ar.* Nağmeler (GT)

**nağaş** *Yokuş (TZ)*

**nāgeh** *Far.* Vakitsiz, birden bire, ansızın (GT) *krş.* nāgāh, nāgehān

**nāgehān** *Far.* Ansızın, birden bire (GT, RH) *krş.* nāgāh, nāgeh

**nağme** *Ar.* Nağme, ses (GT)

**nağme kıl-** şarkı söylemek (GT)

**nā-halef** *Far.Ar.* Hayırsız halef (evlât) (GT)

**nahl** *Ar.* Hurma ağacı (GT)

**nahle** *Ar.* Hurmalık (GT)

**nā-hoş** *Far.* Hoşa gitmeyen, nahoş (GT)

**nahnah** *Ar.* Öksürük (BV)

**nā'im** *Ar.* Yumuşak (MG)

**nak** *Altın sırmalı bir kumaş türü (CC)*

**nāka** *Ar.* Dişi deve (GT, KFT)

**nakara** *Ar.* Köçek (çengi) zili (CC)

**nakāre** *Far.* Davul, kös, dümbelek (DM)

**naqd** *Ar.* 1. Servet (GT, İM) 2. Nakit, peşin para (GT) *krş.* naqıd, naqt

**nākes (I)** *Far.* Alçak (GT)

**nākes (II)** *Far.* Pinti, nekes, cimri, elisiki (GT) *krş.* nekes

**nākış** *Ar.* Eksik, noksan, tam olmayan (BV, İM)

**naqıd** *Ar.* Nakit, peşin para (KFT) *krş.* naqd 2, naqt

**naqkaş** *Ar.* Nakış yapan, nakkaş (GT)

**naql (I)** *Ar.* Bir şeyi bir yerden bir yere götürme (GT, İM, KF)

**naql (II)** *Ar.* Aktarma, nakil, rivayet etme (İN, KFT) **naql it-** anlatmak, haber vermek (GT)

**naql (III)** *Ar.* Süngünün tutuş usulünü değiştirme (MG)

**naql (IV)** *Ar.* 1. Atı yürütme, harekete geçirme (MG) 2. Atı döndürme (MG)

**naqla- (I)** *Ar.T.* Süngünün tutuş usulünü değiştirmek (MG)

**naqla- (II)** *Ar.T.* 1. Atı yürütmek, harekete geçirme (MG) 2. Atı döndürmek (MG)

**naş** *Ar.* Nakış, resim (CC, İM)

**naşla-** *Ar.T.* Nakşetmek, nakış işlemek, resmetmek (CC, KFT)

**naqt** *Ar.* Nakit, peşin para (CC) *krş.* naqd 2, naqıd

**na'l** *Ar.* 1. Nal (BV, GT, MS) *krş.* na'al 2. Ayakkabı, pabuç (Gİ, İM, KF, KFT)

**nālān** *Far.* İnleyen (GT)

**nāle** *Far.* İleme (GT)



**na'lla-** *Ar.T.* Nallamak, binek hayvanlarının ayaklarına nal takmak (BV)

**naman** Köstebek (TZ) **naman soğur** kör köstebek (TZ)

**namâz** *Far.* Namaz (BM, BV, Gİ, GT, İM, İN, KF, KFT, Kİ, KK, MS, TA).

**namâz kıl-** namaz kılmak (KK, TA)

**namâzlaşu** *Far.T.* Seccade, namazlık (Kİ) *krş.* namâzlık

**namâzlık** *Far.T.* Seccade, namazlık (BM, TZ) *krş.* namâzlaşu

**nâmdâr** *Far.* Ünlü, namlı, meşhur (GT)

**nâme** *Far.* Kitap (GT)

**nâ-mevzûn** *Far.Ar.* Ölçüsüz, vezinsiz (GT)

**namlı** 1. Okun temreni (İH) 2. Tüfeğin nişan yeri (İH)

**nâmûs** *Ar.* Namus, ar, edep (GT)

**na'na** *Ar.* Nane (BV)

**nâr** *Far.* Nar (DM, KK, TA, RH) *krş.* enâr

**nâr** *Ar.* Ateş (GT)

**na'ra** *Ar.* Bağırma, haykırma (GT).

**na'ra ur-** bağırma, haykırmak (GT)

**narangi** *Far.* Narencî, portakal rengi (CC)

**nârdan** *Far.* Nar, nar tanesi (BM, CC)

**nardıvan** *Far.* (< nerdübân) Merdiven (BM) *krş.* merdemen, merdimen, mertemen, nerdüven

**narinç** *Far.* Narenciye, portakal (CC)

**narçın** Bir bitki (BV)

**naşab** *Ar.* Harfin üstünlü okunması (İM)

**naşâri** *Ar.* Hristiyanlar (İM)

**naşâyih** *Ar.* Nasihatler, öğütler (GT)

**naşb** *Ar.* Dikme, saplama (MG)

**nâşih** *Ar.* Uslanmış (BV)

**nâşır** *Ar.* Yardım eden (KF, KFT)

**nâşırı** *Ar.* Yardımcı, yardım eden (Gİ)

**nâsî** *Ar.* Nisyan edici, unutan (KF)

**naşib** *Ar.* Pay, hisse (Gİ, GT, KF, KFT)

**naşiç** Altın sırmalı ve incili bir kuş türü (CC)

**nâşih** *Ar.* Öğüt veren, nasihat eden (GT)

**naşihat** *Ar.* Öğüt, nasihat (Gİ, GT, KF, KFT)

**nâşiye** *Ar.* Halkın ileri geleni (Gİ)

**nâşiye(t)** *Ar.* Alın, başın dörtte biri (Gİ, KF)

**naşl** *Ar.* Kılıcın boyu (MG)

**naşrânî** *Ar.* Hristiyan (Gİ, GT, İM, KF, KFT)

**naşrânîlik** *Ar.T.* Hristiyanlık (İM)

**naşrâniyye** *Ar.* Hristiyan kadın (İM)

**naşş** *Ar.* 1. Açıklık, sarıhlik (Gİ, KF) 2. Kur'an'ın anlamı açık ve kesin olan ayetleri (İM, KFT)

**naşûh (I)** *Ar.* Halis, temiz (Gİ)

**naşûh (II)** *Ar.* Öğüt veren, nasihat eden (KF)

**naşûh (III)** *Ar.* Bozulması imkânsız tevbe (KF)

**nâsûr** *Ar.* Nasır (RH)

**na'fa** *Ar.* Satranç tablası (GT)

**na'fa** *Ar.* Sahtiyan döşek (KFT)

**nav** *Far.* İçinden ok atılan küçük oluk (MG) *krş.* nâvek

**nâvek** *Far.* İçinden ok atılan küçük oluk (MG) *krş.* nav

**nâverd** *Far.* Meydan (MG)

**nâtıf** *Ar.* Helva (BV)

**na'run** *Ar.* Sodyum bikarbonat (BV)

**nây** *Far.* 1. Ney (GT) 2. Kamış (GT)

**nâyib** *Ar.* 1. Yerine geçen, vekil (Gİ, İM, KF) 2. Yardım eden, yardımcı (KFT)

**nâyiblik** *Ar.T.* Yardımcılık (KFT)

**nāz** *Far.* Naz, cilve, işve (GT, Kİ).

**nāz it-** nazlanmak, işve yapmak (BM)

**naẓar** *Ar.* Bakış, görüş (BV, Gİ, GT, KF, KFT, MG)

**nāẓır** *Ar.* Bakan (KFT)

**naẓıf** *Ar.* Temiz (BV, GT)

**nāzil** *Ar.* İçinden ok atılan küçük boru (MG)

**naẓır** *Ar.* Benzer, eş (GT, İM, RH)

**nāzla-** *Far.T.* Nazlanmak, işve yapmak (TZ) *krş.* nāzlan-

**nāzlan-** *Far.T.* Nazlanmak (Kİ, TZ) *krş.* nāzla-

**nāzūk** *Far.* Nazik, ince, kibar (GT, RH) *krş.* nezik

**nāzūklūk** *Far.T.* İncelik, kibarlık (RH)

**ne** (I) Ne (soru zamiri) (BM, BV, CC, DM, Gİ, GT, İM, İN, KF, Kİ, KK, MS, RH, TA, TZ) *krş.* ney, ni (I)

**ne** (II) Ne, nasıl (nida) (BM)

**ne** (III) Yok, değil (Olumsuzluk anlamı veren bağlaç) (Gİ, KFT)

**ne** *Far.* (IV) Olumsuzluk ön edatı (CC, GT) *krş.* ni (III)

**nebāti** *Ar.* Sami ırkıdan bir kavim (İM, KFT)

**nebī** *Ar.* 1. Peygamber (Gİ, GT, İM, İN, KF, KFT, MS, RH) 2. Hz. Muhammed (MS)

**nebilik** *Ar.T.* Peygamberlik (İM)

**nebiyullāh** *Ar.* Peygamber (Gİ)

**nebiz** *Ar.* Hurma ve arpadan yapılan bir tür içki (İM, KFT)

**nebṭi** *Ar.* Bir bitki (BV)

**necāsatlık** *Ar.T.* Pislik (İM) *krş.* necāsetlik

**necāset** *Ar.* Pis, pislik (Gİ, İM, KF, KFT, MS)

**necāsetlik** *Ar.T.* Pislik (İM) *krş.* necāsatlık

**necis** *Ar.* Pis, murdar (Gİ, GT, İM,

KF, KFT, MS)

**neçe** 1. Ne kadar, kaç tane (BM, CC, Kİ, TZ) *krş.* neşe, niçe 1 2. Kaç, kaç (TA)

**neçek ki** Nasıl ki, nice ki (KF) *krş.* neşe ki

**neçeye** Kaça (TA)

**neçik** Nasıl, nice, ne şekilde (CC, DM, TZ) *krş.* neçük 1, niçük 2

**neçin** Niçin, neden (DM) *krş.* neçün, neşün, neyçün, niçün, nişün, ni üçün, ni üçün

**neçük** 1. Nasıl, nice, ne şekilde (BM, DM, Gİ, İN, Kİ, TA) *krş.* neçik, niçük 2 2. Niçin, neden (DM, KF) *krş.* neşük, nişük 1

**neçün** Niçin, neden (BM, DM) *krş.* neçin, neşün, neyçün, niçün, nişün, ni üçün, ni üçün

**nedāmet** *Ar.* Pişmanlık (GT)

**neden** Neden, niçin (KK, TZ)

**nedim** *Ar.* Sultanın meclis ve sohbet arkadaşı (GT)

**ne erse** Nesne, şey (MG) *krş.* mes-te, nerse, nese, nesne, ni erse

**nef** *Ar.* Fayda, yarar (GT, MG)

**nefaḥ** *Ar.* Nefes (BV)

**nefes** (I) *Ar.* Soluk, nefes (BV, GT, İM, MG, RH) *krş.* nefas

**nefes** (II) *Ar.* Bir nefeslik, bir nefeslik an (GT)

**nefesli** *Ar.T.* Nefesli (BV)

**nefḥa** (I) *Ar.* Üfürmek (BV)

**nefḥa** (II) *Ar.* Bir at hastalığı, atın dizindeki şiş (RH)

**nefi** *Ar.* Nefiy, sürme (KFT)

**nefis** *Ar.* Beğenilen, hoş giden, güzel (GT, İM)

**nefl** *Ar.* Vacip olmayan, fazladan ibadet (Gİ)

**nefli** *Ar.* Nafile (KF, MS)

**nefret** *Ar.* Tikslenme, nefret (GT)

**nefs** Ar. 1. Can, nefis (Gİ, GT, İN, KF, KFT) 2. Kendi (Gİ, GT, İM, İN)

**neft** Far. Neft yağı (BV, RH)

**nefy** Ar. Sürme, sürgün etme (İM)

**nehâr** Ar. Gündüz (GT)

**neheng** Far. Timsah (GT)

**nehmet (I)** Ar. Büyük himmet (GT)

**nehmet (II)** Ar. Aşırı hırs (GT)

**nehy** Ar. Yasak etme, yasaklama (GT, KF, MS)

**nek** Niçin, hangi yüzden (CC)

**neke** Niçin (TZ)

**nekende** Dikişte koltuk altına konan parça (İH)

**nekəs** Far. Hasis, cimri, pinti, elisiki (İH) krş. nâkes (II)

**ne ki** Nice (TZ)

**nekim** Nice, ne ki (TZ) krş. nikim

**nekir** Ar. Sorgu meleği (İM)

**nekre** Ar. Belirsiz isim (İM)

**nelik** Niçin, nasıl (İH, TZ) krş. nelük

**nelük** Niçin, nasıl (BM, Kİ) krş. nelik

**nem** Far. Islak, yaş, hafif ıslaklık (GT)

**neme** Herhangi bir şey (BM, CC, KFT, Kİ, TZ)

**nemeçük** Nesnecik (KFT)

**nemedzîn** Far. Eyerin altına konulan keçe (TA) krş. nemezîn

**nemezîn** Far. Eyerin altına konulan keçe (TA) krş. nemedzîn

**neml (I)** Ar. Karınca (BV, KF)

**neml (II)** Ar. Kur'anikerim'de bir sure adı (Gİ)

**nenün üçün** Niçin, ne sebeple (DM)

**nerd** Far. Tavla, tavla oyunu (İM, KFT)

**nerdüven** Far. (< nerdübân) Merdiven (TZ) krş. merdemen, merdimen, mertemen, nardivan

**nerse** Nesne, şey (BV, İM) krş. ne erse, nese, nesne, ni-erse

**nese** Şey, nesne (Kİ) krş. ne erse, nerse, nesne, ni-erse

**neseb** Ar. Soy sop, nesep (GT, İM, KF)

**nesh** Ar. Hükümsüz bırakma, Kur'anikerim'in sonra gelen bir ayetinin önce gelmiş bir ayetin hükmünü değiştirmesi (İM)

**nesne** Nesne, şey (BM, Gİ, İH, İN, KF, MS, RH, TA, TZ) krş. meste, ne erse, nerse, nese, ni erse

**nesl** Ar. Nesil (GT)

**neşâf** Ar. Sevinç, neşe (GT)

**neşe** Ne kadar, kaç tane (KK) krş. neçe 1, niçe 1

**neşe ki** Nice ki, nasıl ki (TZ) krş. neçek ki

**neşr** Ar. Yayma (Gİ, KF)

**neşük** Niçin, neden (CC) krş. neçük 2, niçük 1

**neşün** Niçin, neden (CC, DM) krş. neçin, neçün, neyçün, niçün, nişün, niüşün, niüşün

**ne't-** Ne etmek, ne yapmak (CC) krş. n'it-

**nete** Nasıl, nice, ne şekilde (Gİ, TA, TZ) krş. neteg, nite, nittek, nitü

**neteg** Nasıl, nice, ne şekilde (İM) krş. nete, nite, nittek, nitü

**ne'üzübillâh** Ar. "Allah korusun" anlamında bir cümle (KFT)

**nev<sup>c</sup>** Ar. Tür, cins (BV, Gİ, GT, İM, KF, KFT, MG)

**nevâ** Far. Ses, makam, ahenk (Gİ)

**nevâhî** Ar. Nahiyeleler, obalar (GT)

**nev-bahâr** Far. İlbahar (GT, TA)

**nevbet** Ar. Sıra, nöbet (GT, İM)

**nevha** Ar. Ağlama (GT)

**nevkâr** Far. Arkadaş, dost (İM)

**nevmid** Far. Ümitsiz (GT, İM)

**nevrüz (I)** *Far.* Güneşin koç burcuna girdiği ilkbaharın ilk günü (İM) *krş.* neyrüz

**nevrüz (II)** *Far.* İlkbaharda yetişen bir çiçek (Kİ)

**ney** Ne (soru zamiri) (CC) *krş.* ne (I), ni (I)

**ney çün** Niçin, neden (KF, MG) *krş.* neçin, neçün, neşün, niçün, nişün, niüşün, ni üşün

**ne'yle-** Ne yapmak, ne etmek (DM)

**neyrüz** *Far.* Güneşin koç burcuna girdiği ilkbaharın ilk günü (Gİ, KF) *krş.* nevrüz (I)

**nez<sup>c</sup>** *Ar.* Can çekişme (GT)

**nezik** *Far.* Nazik, kibar, ince (CC, TZ) *krş.* nâzük

**Nezir** *Ar.* Hz. Muhammed'in adlarından biri (İM)

**neẓr** *Ar.* Adak, adak adama (Gİ, İM, KF)

**niķrıs** *Ar.* Bir at hastalığı (BV)

**nısf** *Ar.* Yarı, yarım (BV)

**ni (I)** Ne (BV, GT, İM, KK, MG) *krş.* ne (I), ney

**ni (II)** Ne, niye, hangi (GT)

**ni (III)** Olumsuzluk edatı (GT, İM) *krş.* ne (IV)

**ni'am** *Ar.* Evet, pek güzel (KFT) *krş.* na'am

**niçe** 1. Nice, ne kadar, kaç (BV, Gİ, GT, İN, KF, KFT, MG, MS, RH) *krş.* neçe 1 neşe, nişe 2. Bir çok (MG)

**niçelik** Özellik, nicelik (KF, MS)

**niçük** 1. Niçin, neden (BV, MS) *krş.* neçük 2. neşük 2. Nasıl, nice, ne şekilde (İM, GT, İN, KFT, MG) *krş.* neçik, neçük 1

**niçüklük** Nasıllık, nicelik (İM) *krş.* niçüklük

**niçüklük** Nasıllık, nicelik (İM) *krş.* niçüklük

**niçüksiz** Örtüsüz, engelsiz (İM)

**niçün** Niçin, neden (GT, İM) *krş.* ne-

çin, neçün, neşün, neyçün, nişün, niüşün, ni üşün

**nidâ** *Ar.* Seslenme, çağırma (Gİ, KF)

**ni erse** Nesne, şey (İM) *krş.* ne erse, nerse, nese, nesne

**nifak** *Ar.* Nifak (GT)

**nifâs** *Ar.* Loğusalık hâli (Gİ, İM, KF, KFT, MS)

**nigıt** Zift (İH)

**nihâyet** *Ar.* Son (MG)

**nikâh** *Ar.* Nikâh, evlenme (GT, İM)

**nikâh-ı sahih** şartları yerine getirilen nikâh (İM)

**nikâhi** *Ar.* Nikâhla ilgili (İM)

**nikâhlu** *Ar.T.* Nikâhlı (KFT)

**niķb** *Ar.* Meyletmek (BV)

**nikim** Nice, ne ki (İM) *krş.* nekim

**niķs** *Ar.* Pislik (MS)

**nil** *Far.* Çivit (CC)

**Nil** *Ar.* Nil nehri (GT)

**nime** Şey (GT, MG)

**ni'met** *Ar.* Lütuf, yiyecek, içecek (Gİ, GT, İM, KF, MS)

**ni'metlü** *Ar.T.* Nimet sahibi (KF)

**niñ** Şey (BV)

**nişâb** *Ar.* Bir malın zekâtını vermek için ulaştırılması gereken miktar (İM, KF, KFT)

**nişâr** *Ar.* Gökten yere saçılan , saç (GT)

**nisbet (I)** *Ar.* Mensubiyet (GT)

**nisbet (II)** *Ar.* Kıyas, mukayese (GT, İM)

**nişvân** *Ar.* Kadınlar (BV)

**nişân (I)** *Far.* Nişan, alâmet, iz (BV, CC, GT, İM, KFT, Kİ, TA, TZ) *krş.* nişâne

**nişân (II)** *Far.* Belge (TZ)

**nişân (III)** *Far.* Hedef (MG)

**nişân (IV)** *Far.* Nişan almak (İN)

**nişân (V)** *Far.* Atın alındaki beyazlık (RH)

**nişâne** *Far.* Nişan, işaret, iz (GT,

RH) *krş.* nişân (I)

**nişanla-** *Far.T.* Nişanlamak, bellik koymak, belgelemek (CC, Kİ, TA, TZ)

**nişanlı** *Far.T.* Nişanlı olan (RH)

**nişe** Niçin, neden (Kİ)

**nişter** *Far.* Neşter, hekim bıçağı (RH)

**nişün** Niçin, neden (KK) *krş.* neçin, neçün, neşün, neyçün, niçün, ni üçün, ni üşün

**n'it-** Ne yapmak, ne etmek (GT) *krş.* ne't-

**nite** Nasıl, nice, ne şekilde (Gİ) *krş.* nete, neteg nitek, nitü

**nitek** Nasıl, nice, ne şekilde (BV) *krş.* nete, neteg, nite, nitü

**nite ki** Nitekim (KF) *krş.* nitekim

**nitekim** Nitekim, nasıl ki (KF, İN, MG) *krş.* nite ki

**nitü** Nasıl, nice, ne şekilde (Kİ) *krş.* nete, neteg, nite, nitek

**ni için** Niçin, neden (İM) *krş.* neçin, neçün, neşün, neyçün, niçün, nişün, ni üşün

**ni üşün** Niçin, neden (KK) *krş.* neçin, neçün, neşün, neyçün, niçün, nişün, ni üçün

**niyâz** *Far.* Yalvarma, dua (GT)

**niyyet** *Ar.* Niyet, amaç (Gİ, GT, İM, İN, KF, KFT, MG, MS) *krş.* niyet

**nizâc** *Ar.* Çekişme, ihtilâf (GT)

**nizam** *Ar.* Örnek, kıyas (CC)

**nohüd** *Far.* Nohut (Gİ, İM, KF) *krş.* nohüt, nohüt, nohut

**nohüt** *Far.* (< nohüd) Nohut (BM, CC, DM, İM) *krş.* nohüd, nohüt, nohut

**nohut** *Far.* (< nohüd) Nohut (DM, KK) *krş.* nohüd, nohüt, nohut

**nokta** *Ar.* An (CC)

**nokta** *Ar.* Nokta (BV, CC, RH, TA)

**nohut** *Far.* (< nohüd) Nohut (TZ) *krş.* nohüd, nohüt, nohut

**noğer** Yoldaş, arkadaş (CC, DM, GT, İH, TZ)

**Nuh** *Ar.* Nuh peygamber (GT)

**nukaç** *Ar.* Noktalar (İM)

**nuşşan** *Ar.* Noksan, eksiklik (GT, MG)

**num** *Çin.* Şariat (İH)

**Nu'mân** *Ar.* Ebu Hanife (KF)

**nün** *Ar.* Arap alfabenin 25. harfi (İM)

**nür** *Ar.* Nur, aydınlık, parlaklık (Gİ, GT, İM, KF, MS) **nür kııl-** aydınlatmak (Gİ, GT, İM, KF, MS)

**nürlandur-** *Ar.T.* Aydınlatmak (Gİ, İM, KF)

**nürlü** *Ar.T.* Aydınlık, parlak (KF)

**nuşret (I)** *Ar.* Yardım (Gİ, GT, MG)

**nuşret (II)** *Ar.* Zafer, başarı (Gİ, GT, İM, KF)

**nusür** *Ar.* Kuşlar (BV)

**nutfe** *Ar.* Meni, döl suyu (GT)

**nutk** *Ar.* Söz, söyleyiş (GT)

**nübüvvet** *Ar.* Peygamberlik (İM)

**nücüm** *Ar.* Yıldızlar (GT)

**nüdemâ** *Ar.* Nedimler (GT)

**nüfesâ** *Ar.* Loğusa (İM)

**nügüd** Vezin, ölçü (BM) *krş.* nügüiy

**nügüy** Vezin, ölçü (BM) *krş.* nügüd

**nühâs** *Ar.* Bakır (BV, İM, KFT)

**nükte** *Ar.* Nükte, etkili söz (GT)

**nüşha** *Ar.* Yazılı bir şeyden çıkarılan suret (İM)

**nüsük** *Ar.* Haccın şartlarından her biri (İM)

**nüş(ş)âb** *Ar.* Ok (İN)

**nüvre** *Ar.* Alçı taşı (BV)

**nüzül** *Ar.* İnme, iniş (GT)

**o** (I) O (şahıs zamiri ve işaret sıfatı)  
(BV, İN, RH) *krş.* ol (I)

**o** (II) Ooo! (nida) (CC)

**oba** Moğ. Tepe (CC)

**obrul-** (Toprak ya da tepe) çökmek,  
oyulmak, göçmek (İH)

**obur** Oyuk ve çukur yer (TZ)

**oçak** (I) Ocak ayı (TA)

**oçak** (II) Fırın, ocak (CC, DM, KFT,  
KK, TZ)

**od** Ateş (Gİ, KF, KFT, TA) *krş.* ot (I)

**odın** Odun (Gİ) *krş.* odun, otun

**odun** Odun (DM, Gİ, TA) *krş.* odun,  
otun

**ofut-** Azametle başını kaldırarak geç-  
mek (İH)

**oğ** Boş, halvet (Kİ)

**oğan** Tanrı (İH, Kİ) *krş.* uğan

**oğaz** Bir çeşit kuş (TZ)

**oğlak** (I) Oğlak, keçi yavrusu (BM,  
DM, Kİ, TA, TZ) *krş.* ağlak, avlak (III),  
oğulak, ulah

**oğlak** (II) Issız, tenha arazi, çöl, iş-  
lenmemiş arazi (DM, Kİ) *krş.* ovlak

**oğlan** (I) Oğul, çocuk, erkek çocuk  
(BM, BV, GT, İH, İM, İN, KFT, Kİ, MG,  
MS, RH, TA, TZ) *krş.* oğulan, olan, oylan

**oğlan** (II) Yardımcı, hizmetçi (CC)

**oğlançık** Oğlançık, çocukçuk (GT)  
*krş.* oğlançuk

**oğlançuk** Oğlançık, çocukçuk  
(KFT) *krş.* oğlançık

**oğlanlık** Oğlanlık, evlâtlık (KFT)

**oğludaş** Komşu (TA) *krş.* oğludaş

**oğluk** Üç telli, yayla çalınır bir saz  
(TZ) *krş.* ıklık, oluk (II)

**oğra-** Uğramak (GT)

**oğrı** Hırsız (CC, DM, GT, Gİ, İM, İN,  
KF, Kİ, KK, TA) *krş.* oğur, uğrı, uğur (II),  
uğuru, uvrı

**oğrılık** Hırsızlık (GT, İM, İN) *krş.*  
oğruluk, oğurluk, oğurluk

**oğrula-** Çalmak, hırsız etmek (CC)  
*krş.* oğur-, oğurla- (I)

**oğruluk** Hırsızlık (İM, KFT) *bkz.*  
oğrılık, oğurluk, oğurluk

**oğşa-** Benzemek, bir şeye uymak (BV)  
*krş.* oğşa-, okşa- (I), oşa-, oşka-, ovşa-

**oğul** Oğul, evlât, erkek çocuk (BM,  
BV, CC, GT, İM, İN, KF, KFT, Kİ, KK, MS,  
TA, TZ) *krş.* ol (III), ovul

**oğulak** Oğlak, keçi yavrusu (CC)  
*krş.* ağlak, avlak (III), oğlak (I), ovlak, ulah

**oğulan** Oğul, çocuk, erkek çocuk  
(Gİ) *krş.* oğlan (I), olan, oylan

**oğulduk** 1. Ağaç kökünden çıkan  
ufacık dallar, sürgünler (İH) 2. Tohum (TZ)

**oğun-** Bayılmak (Kİ) *krş.* uğul-,  
uğun-

**oğuntağa** Omurga (KK) *krş.* oñurğa

**oğur** Hırsız (CC) *krş.* oğrı, uğrı, uğur  
(II), uğuru, uvrı

**oğur-** Çalmak, hırsızlık etmek (İM)

*krş.* oğrula-, oğurla- (I)

**oğurla-** (I) Hırsızlık etmek, çalmak  
(BM, CC, GT, İM, Kİ, KK, MS, TA) *krş.*  
oğrula-, oğur-

**oğurla-** (II) Birisiyle arasındaki mesa-  
feyi azaltmak (MG)

**oğurlan-** Çalınmak (İM) *krş.*  
uğurlan-

**oğurlat-** Çaldırmak (İM)

**oğurlu** Uğurlu (Kİ)

**oğurluk** Hırsızlık (Gİ) *krş.* oğruluk,  
oğruluk, oğurluk

**oğurluk** Hırsızlık (KF) *krş.* oğruluk,  
oğruluk, oğurluk

**oğut-** Eğitmek, okutmak (CC) *krş.*  
okut-, okut-, okıt-

**oğuz** Yafes'ten sonra Türklerin büyük  
babası (Kİ)

**oh** (I) Ok (CC, İN) *krş.* ok (I), oyuk  
(III)

**oh** (II) Kendinden önce gelen kelimeyi

vurgulayan kuvvetlendirme edatı (hemen)  
(CC) *krş.* ok (II)

**ohçı** Okçu (CC, İN, TA) *krş.* okçı

**ohşa-** Benzemek, bir şeye uymak  
(BV, GT, Gİ, İM, İN, KF, MG, MS, RH) *krş.*

oğşa- okşa- (I), oşa-, oşka-, ovşa-

**ohşaş** Benzerlik (CC, İM) *krş.* okşaş

**ohşaş-** Benzeşmek, benzemek (MG)

*krş.* okşaş-. uvşaş-

**ohşası** Benzer (BV)

**ohşat-** Benzetmek (Gİ, İM, İN)

**ok** (I) Ok (DM, GT, Gİ, İM, İN, KF,  
KFT, Kİ, KK, MG, TA, TZ) *krş.* ok (I)

**ok** (II) Kendinden önce gelen kelimeyi  
vurgulayan kuvvetlendirme edatı (hemen)  
(İH, İM, MG, TZ) *krş.* ok (II), oyuk (III)

**ok-** Okumak (Gİ, KF, KK) *krş.* okı-,  
oku-

**okçı** Okçu (DM, TA) *krş.* okçı

**okı-** Okumak (GT, Gİ, İM, KF, Kİ,  
KK, MG, MS, RH) *krş.* ok-, oku-

**okun-** Okunmak, çağrılmak, davet edil-  
mek (KF, İM) *krş.* okun-

**okuş-** Karşılıklı okumak (KFT) *krş.*

okuş-

**okışı** Okuyucu (KK)

**okıt-** Okutmak (KF) *krş.* oğıt-, okut-,

okut-

**okıyya** Ölçü birimi (BV)

**oklağu** Oklava (TA)

**okruk** Kement (İH)

**okşa-** (I) Benzemek (KK, TZ) *krş.*

oğşa-, ohşa-, oşa-, oşka-, ovşa-

**okşa-** (II) Okşamak (Kİ)

**okşaş** Benzerlik (CC) *krş.* ohşaş

**okşaş-** Benzeşmek, benzemek (CC)

*krş.* ohşaş-

**okşat-** Alışmak, intibak etmek (CC)

**okt** Ar. Zaman, vakit (CC) *krş.* vaqt

**oku-** Okumak (BM, BV, CC, GT, Gİ,  
İM, İN, KF, KK, MG, MS, RH, TZ) *krş.*

ok-, okı-

**okun-** Okunmak, çağrılmak, davet  
edilmek (İM, MS, RH) *krş.* okın-

**okuş-** Karşılıklı okumak (KFT) *krş.*  
okuş-

**okut-** Okutmak (GT, TZ) *krş.* oğut-,  
okıt- okut-

**okut-** Okutmak (KK) *krş.* oğut- okıt-,  
okut-

**ol** (I) O (İşaret sıfatı veya zamiri, şa-  
hıs zamiri) (BM, BV, CC, DM, GT, Gİ, İM,  
İN, KF, KFT, Kİ, KK, MG, MS, RH, TA,  
TZ) *krş.* o (I)

**ol** (II) Asil, soylu (Kİ)

**ol** (III) Oğul, evlât, erkek çocuk (TZ)  
*krş.* oğul, ovul

**ol-** 1. Olmak, meydana gelmek (BM,  
GT, Gİ, İM, İN, KF, KFT, Kİ, MG, MS, RH,  
KZ) *krş.* bol- (I) 2. Olgunlaşmak, kemâle  
ermek (BM)

**olaça-** Takdir etmek (Kİ)

**olak** Su yolu, oluk (İM, MG) *krş.*  
oluk (I)

**olan** Oğlan (TA, TZ) *krş.* oğlan (I),  
oğulan, ovlan

**ol biri** Öbürü, öteki (GT)

**olça** Moğ. Ganimet (İM, CC)

**oltur-** Oturmak (BM, BV, CC, GT,  
İM, İN, Kİ, KK, MG, TA, TZ) *krş.* otur-,  
oltur-

**olturğuç** Koltuk, sandalye (CC) *krş.*  
olturkaç

**olturğuz-** Oturmak (CC)

**olturkaç** Koltuk, sandalye (Kİ) *krş.*  
olturğuç

**olturt-** Oturtmak (CC, İM, İN, TZ)  
*krş.* olturtut-, oturud-

**olturtut-** Oturtmak (Kİ) *krş.* olturt-,  
oturud-

**olturuş** Oturuş (İN, KK) *krş.* oturuş

**olturuş-** Hep birlikte oturmak (İM)

**oluk** (I) Oluk, su yolu (KFT, Kİ) *krş.*  
olak

**oluğ** (II) Üç telli, yayla çalmır bir saz (TZ) *krş.* ıklık, oğluk

**olun-** Olunmak (Gİ, KF) *krş.* bolın-, bolun-

**omaca** Köprücük kemiği (TZ) *krş.* omrav **omaca kemiği** köprücük kemiği (TZ)

**omaç** Amaç, nişangâh (TZ) *krş.* âmâc, umaç

**omrav** Köprücük kemiği (TZ) *krş.* omaca

**omuz** Omuz (TA)

**on** On (sayı) (BM, BV, GT, Gİ, İM, İN, KF, Kİ, KK, MG, MS, RH, TA, TZ) *krş.* van

**oñ** (I) Sağ taraf (CC, MG, Kİ)

**oñ** (II) Müstakim, doğru (Kİ)

**oñ** (III) İyi, selâmet (CC)

**oñ-** (I) Sararıp solmak (CC)

**oñ-** (II) Gözetmek, murakabe etmek (Kİ)

**ona-** Saymak, itaat etmek (İH, TA)

**oñal-** İyileşmek, sıhhat bulmak (BV, İM) *krş.* oñul-

**oñalt-** İyileştirmek (CC) *krş.* oñat-

**oñar-** İyileştirmek, ıslah etmek (Kİ)

**oñat** Akıllı, uslu kimse (Kİ) *krş.* onat

**oñat-** İyileştirmek (CC) *krş.* oñalt-

**oñat** Akıllı, uslu kimse (İH, TA, TZ)

*krş.* oñat

**oñkolu** Askerin sağ tarafı, sağ kolu (Kİ)

**onlar** Onlar (şahıs zamiri) (KF) *krş.* alar, allar, anlar

**oñlık** Şifa, sağlık, selâmet (CC)

**oñul-** İyileşmek, hastalıktan kurtulmak (Kİ, TZ) *krş.* oñal-

**oñurğa** Omurga (BV) *krş.* oğuntağa

**opa** Kadınların yüzlerine sürdükleri merhem (TZ)

**opea** Kör köstebek (CC)

**opraq** (I) Elbise (CC)

**opraq** (II) Yıpranmış (TZ) *krş.* ap-  
rak

**or** (I) 1. Çukur, hendek, su yolu (CC, Kİ) 2. Siper, mevzi (CC)

**or** (II) Oğul (Kİ)

**or** (III) Ora, orası, o yer (TZ)

**orak** Orak (İM, TA, TZ) **orak kü-  
ni** ekin biçme günü (İM)

**orana** Doğumdan sonra düşen parça (TZ) *krş.* atana, etan, etene

**oranla-** Zannetmek, sanmak (TA)

**orbu** Taş fırlatan sapan (CC)

**orda** Belediye, köy yeri (CC)

**ordu** Ordu, şehir (İH)

**orğa** Bayrak (Kİ)

**orğana** Organ (CC)

**orman** Orman, koru, nebat ve ağaç kümesi (BM, CC, GT, Kİ, TA)

**ormanlık** Ormanlık (KK, TZ)

**orna-** İkamet etmek (CC)

**ornat-** Yerleştirmek (TZ)

**oroz** *Far.* Talih, baht, kader (CC) *krş.* roz

**orta** Orta (BV, CC, GT, Gİ, İN, KF, KFT, Kİ, KK, MG, MS, TA, TZ) **orta bar-  
mak** orta parmak (KK, TA)

**ortaça** Ortancı (TZ) *krş.* ortançı

**ortaçaklı** Ne uzun ne kısa, orta (MG)

**ortak** Ortak (CC, Gİ, İM, KF, Kİ, KFT, MS, TA, TZ) *krş.* ortar **ortak bol-**  
ortak olmak (TA)

**ortakla-** Ortak olmak, ortaklık etmek (TZ)

**ortaklaş-** Ortak olmak, ortaklık et-  
mek (TZ)

**ortaklık** Ortaklık (İM, KFT)

**ortançı** Ortanca (KFT, TZ) *krş.* or-  
taça

**ortar** Ortak (TZ) *krş.* ortak

**oru** Mahzen, hububat anbarı (BM)



**oruç** *Far.* (< rûze) Oruç (CC, Gİ, GT, İM, KF, KK, MS, TZ) *krş.* oruş **oruç tut-** oruç tutmak (KK, TA) *krş.* oruş tut-

**orun** Yer, mahal (CC, Kİ) *krş.* urun

**orunla-** Sanmak (TZ)

**oruspi** *Far.* (< rûspî) Oruspu (TZ) *krş.* oruspu

**oruspu** *Far.* (< rûspî) Oruspu (Kİ) *krş.* oruspi

**oruş** *Far.* (< rûze) Oruç, ruze (Kİ) *krş.* oruç **oruş tut-** oruç tutmak (Kİ) *krş.* oruç tut-

**orutğa** Bel kemiği (TZ) *krş.* orutka

**orutka** Bel kemiği (TZ) *krş.* orutğa

**osal** Tembela, ihmalkâr (CC) *krş.* usal

**osal bol-** usanmak, bıkmak (TZ) *krş.* osan bol-

**osan bol-** Usanmak, bıkmak (TZ) *krş.* osal bol-

**osır-** Osurmak, yellenmek (TA) *krş.* osur-

**osrak** Osurgan, çok osuran (TZ)

**osruk** Osuruk (İM, TZ)

**osta** *Far.* (< ustâd) Usta, öğretici (CC) *krş.* usta, uşta

**osur-** Osurmak, yellenmek (Kİ, TZ) *krş.* oşur-

**oş** İşte (BM, GT, İM, Kİ) *krş.* uş 1

**oşa-** Benzemek, bir şeye uymak (TZ)

*krş.* oğşa-, oğşa-, okşa- (I), oşka-, ovşa-

**oşal** İşte o (zamir) (TZ) *krş.* oşol

**oşatıptır** Yazılmış (TZ)

**oşbu** İşbu (BV)

**oşka-** Bir şeye uymak, benzemek (CC) *krş.* oğşa- oğşa-, okşa- (I), oşa-, ovşa-

**oşla-** Sineği kovmak, uzaklaştırmak (TA)

**oşol** O (BV, İM) *krş.* oşal

**oşta** İşte (BM) *krş.* uşda

**ot** (I) Ateş (BM, CC, DM, İM, İN, Kİ, TA) *krş.* od **ot urnı** fırın, ocak (TZ)

**ot** (II) 1. Ot, yabancı bitki (BV, CC,

DM, Gİ, GT, İM, KF, KFT, Kİ, TA) *krş.* ot 2. Tıbbî ot, ilaç (BM, DM, GT, TA, TZ) *krş.* oğ (I)

**oğ** 1. Ot, yabancı bitki (TA) *krş.* ot (II).

2. Tıbbî ot, ilaç (TA) *krş.* ot (II)

**otaç** Tabip, hekim (CC, GT, Kİ, TA, TZ) *krş.* otaçı

**otak** Çadır, kırdaki vatan (Kİ)

**otala-** Şifa vermek (CC)

**otalamak** Otlak, mera (CC)

**otçı** Tabip, hekim (Kİ) *krş.* otaçı

**otla-** (Hayvan için) otlamak (Gİ, İM, KF, Kİ)

**otla-** İlaçlanmak, tedavi olmak (TA)

**otlağ** Otlak, mera (BV, İM) *krş.* otlağ

**otlak** Otlak, mera (DM, KF, KFT, TA, TZ) *krş.* otlağ

**otlat-** Hayvan otlatmak (İM)

**otlatıl-** Hayvan otlatılmak (İM)

**otlu** Otlu (İM)

**otluk** (I) Yiyecek (CC)

**otluk** (II) Çakmak (Kİ, TZ)

**otraç** Ada (BM, CC)

**otrak** Oturak, oturulacak yer (TZ) *krş.* otraş, otruk, oturak, oturgu

**otraş** Oturak, oturulacak yer (TZ)

*krş.* otrak, otruk, oturak, oturgu

**otruk** Oturak, oturulacak yer (TZ)

*krş.* otrak, otraş, oturak, oturgu

**otun** Odun (BM, GT, İM, Kİ, TZ)

*krş.* odin, odun

**otur-** Oturmak (GT, Gİ, İN, KF, KFT, MS, TZ) *krş.* oltur-, voltur-

**oturak** Oturak, oturulacak yer (TZ) *krş.* otrak, otraş, otruk, oturgu

**oturgu** Oturak, oturulacak yer (TZ)

*krş.* otrak, otraş, otruk, oturak

**oturud-** Oturtmak (KFT) *krş.* olturt-, olturut-

**oturuş** Oturuş (İN) *krş.* olturuş

**otuv** Ada (Kİ) *krş.* ada, atav, atuv

**otuz** Otuz (sayı) (BM, BV, CC, DM,

Gİ, İM, İN, KF, KFT, Kİ, MG, RH, TA, TZ)

*krş.* oțuz

**oțuz** Otuz (sayı) (KK) *krş.* otuz

**ov-** Oğmak (TZ) *krş.* üv-

**ovdarı** Yere, sırtüstü (CC)

**ovlak** Keçi yavrusu, oğlak (Kİ) *krş.*

ağlak, avlak (III), oğlak (I), oğulak, ulah

**ovlan** Oğlan (Kİ) *krş.* oğlan (I),

oğulan, olan

**ovrula** Gizlice (CC)

**ovrun** Gizli (CC)

**ovsun** *Far.* (< efsün) Efsun, büyü (TZ)

**ovsunla-** *Far.T.* Efsunlamak (TZ)

**ovşa-** Bir şeye uymak, benzemek (CC) *krş.* oğşa- oğşa-, oğşa- (I), oşa-, oşka-

**ovuç** Avuç (CC) *krş.* avıç, avuç

**ovul** Oğul, erkek çocuk (CC, Kİ) *krş.*

oğul, ol (III)

**ovulduh** Balık yumurtası (CC)

**ovus** (I) *Rus.* Çavdar (CC)

**ovus** (II) Mum (Kİ)

**ovuz** Deve veya koyunun ilk süt (Kİ)

*krş.* ağız, avuz (II)

**oy** (I) Vadi (TA)

**oy** (II) Kül rengi (TA)

**oya** Oya, işleme (İM) *krş.* oyu

**oyalan-** Şımarmak (İH)

**oyan** Gem, atın koşumlarından biri

(Kİ) *krş.* uyan

**oyan-** (I) Uyanmak (BM, Gİ) *krş.* uyal-, uyan- (I)

**oyan-** (II) Pişman olmak (BM) *krş.* uyan- (II)

**oyandır-** Üyandırmak (Gİ) *krş.*

oyandır, uyandır-, uyandır-

**oyandır-** Uyandırmak (BM) *krş.*

oyandır, uyandır-, uyandır-

**oyanla-** Gemlemek, gem vurmak

(Kİ) *krş.* uyanla-

**oyar-** Uyurmak, uyandırmak (Gİ) *krş.*

uyar-

**oyın** Oyun (CC) *krş.* oyun

**oyınçı** Oyuncu, çalgıcı (CC)

**oymağ** Yüzük, dikiş yüzüğü (CC)

*krş.* oymak

**oymak** Yüzük, dikiş yüzüğü (Kİ,

TZ) *krş.* oymağ

**oyna-** (I) Oynamak, oyun oynamak, şakalaşmak (BV, CC, Gİ, GT, İM, KF, KFT, Kİ, MG, TA) *krş.* vayna-

**oyna-** (II) 1. Hareket etmek (GT) 2. Oynamak, boşanmak (MG) 3. Oynamak, gevşeklikten dolayı oynamak (İN)

**oynal-** Oynamak (MG)

**oynaş** Maşuka, cariye, oynaş (BM, CC, Kİ, TZ) *krş.* vaynaş

**oyov** Uyanık (CC) *krş.* uyağ, uyağ., uyağ, yanık, uyanuğ

**oyovla-** Hakketmek, oymak (CC)

**oyu** Oya, işleme (TZ) *krş.* oya

**oyuğ** (I) Yığın, bağda ve bahçelerde kuşları ürkütmek ve gelmemesi için yapılan şey, korkuluk (Kİ)

**oyuğ** (II) Oyulmuş (TZ)

**oyuğ** (III) Kendinden önce gelen kelimeyi vurgulayan kuvvetlendirme edatı (he-men) (İH) *krş.* oğ (II), oğ (II)

**oyul-** (I) Batmak (CC)

**oyul-** (II) Oyulmak, yarılmak (İH)

**oyun** Oyun (İM, İN, MG) *krş.* oyun

**oyunçak** Oyuncak, şaka (GT)

**oyunçak kil-** şaka gibi gelmek (GT)

**oyuru** Dere (Kİ)

**oz-** (I) İleri geçmek, yetişmek (BM, BV, CC, GT, İM, Kİ, KK, MG, TA)

**oz-** (II) Üstün olmak (MG)

**ozav** Geçmiş (CC)

**ozdur-** İleri geçirmek (İM)

**ozdurul-** İleri geçirilmek (İM)

**ozğünçü** İleri geçen, ileride olan (İM)

**ozul-** İleri geçilmek (İM)

**ozun-** Geçilmek (BV)

**öb-** Öpmek (DM, KK, TA) *krş.* öp-  
**öbtek** Alaca, ibibik (DM)  
**öbüge** Dede (CC)  
**öç-** 1. Yarışmak (CC) 2. Bahis tu-  
 tuşmak (İH)  
**öçeç** Öç, intikam (CC, GT, Kİ, TZ)  
**öçek** Taraf, yan (TZ)  
**öçeş** Baca (İM)  
**öçeş-** 1. Yarışmak (TZ) 2. Bahse gi-  
 rişmek (KK)  
**öçü** Tahrik etmek, kışkırtmak (CC)  
**öd** (I) Öd, sıvı safra (DM, TA, TZ)  
*krş.* öt (I)  
**öd** (II) Acılık (TZ) *krş.* öt (II)  
**öde-** 1. Yerine getirmek (BM, Gİ, MS)  
 2. Ödemek (GT, KF, KFT) *krş.* öte-  
**öded-** Ödetmek (KFT)  
**ödemeklik** Ödeme (KFT)  
**öden** Necip, asil (TA)  
**öden-** Ödenmek (KFT) *krş.* öten-  
**ödinç** Ödünç (BM) *krş.* ödünç, ötünc  
**ödü** Ruh, can, nefes (TA)  
**ödünc** Ödünç (TA) *krş.* ödünç, ötünc  
**ödünc al-** borç almak, ödünç almak  
 (TA)  
**öfke** Öfke (GT, KK) *krş.* övke  
**ög** (I) Akıl, zihin (MG) *krş.* ök 2  
**ög** (II) Hatır, gönül (TA)  
**ög-** Övmek, methetmek (CC, GT, Gİ,  
 İM) *krş.* ök-, öv- (I)  
**ögendire** Öküzü sürmeye yarayan  
 ucu çivili ağaç (İH)  
**ögerçi** Kurye (TA)  
**ögey** Üvey, öz olmayan (TA)  
**ögeyik** Meşhur kuş, kumru (İH) *krş.*  
 ügeyik  
**ögey oğlan** Üvey çocuk (TA)  
**ögikye** Okka (İH)  
**öğred-** Öğretmek, alıştırmak (KFT)  
*krş.* öğret-, öret-, üret-  
**öğren-** (I) Öğrenmek (BM, DM, GT,  
 Gİ, İM, İN, KF, Kİ, Kİ, KK, MG, TA, TZ)

*krş.* övren-, ören- (I), üren- yören- (I)  
**öğren-** (II) 1. Alışmak (GT) 2.  
 (Hayvanlar için ) evcilleşmek (İM)  
**öğreniş-** Karşılıklı öğrenmek (MG)  
**öğret-** Öğretmek, alıştırmak (GT, Gİ,  
 İM, KF, Kİ, MG, MS, RH, TA) *krş.* öğred-  
 öret-, üret-  
**ögri-** Çocuğun beşiğini sallamak  
 (Kİ)  
**ögrümük** Salıncak (Kİ)  
**ögül-** Öğütülmek, ezilmek (RH)  
**öğün-** Övünmek (GT) *krş.* övün-  
**öğünç** Övgü, övünç (CC) *krş.* öygünç  
**ögür** (I) Mağara (İM) *krş.* öngür  
**ögür** (II) Birbirine alışık olan hayvan,  
 uysal hayvan (Kİ)  
**ögür-** (I) Öğürmek (CC)  
**ögür-** (II) Kalın sesiyle ağlamak (İH)  
**öğüt** Öğüt, nasihat (GT, Kİ, TZ) *krş.*  
 övüt  
**öğüt-** Öğütmek, un vb. çekmek (MS)  
*krş.* üğüt-, üküt-, yüğüt-  
**öğütle-** Öğütlemek, öğüt vermek  
 (TA, TZ) *krş.* öyütle-  
**ögüz** (I) Nehir, ırmak (CC)  
**ögüz** (II) Öküz (CC) *krş.* öküz  
**ök** 1. Kalp (Kİ) 2. Akıl, zihin (MG)  
*krş.* öğ  
**ök-** Övmek, methetmek (CC, İM, İN,  
 MG) *krş.* öğ-, öv- (I)  
**ökçe** Ökçe, taban (DM, İM, İN, MG,  
 TA) *krş.* ökşe, ökşem  
**ökeç** Üç yaşındaki koyun (TA)  
**ökerçin** Güvercin (TZ) *krş.* köger-  
 çin, kögerçün, küvercin,  
**öki-** Kusmak (Kİ)  
**öksür-** Öksürmek (Gİ, KF, KK, MS,  
 RH, TA) *krş.* ökür-, öskür-, ötkür-, ötür-  
 (II)  
**öksürmek** Öksürük (BM, KK, TA)  
*krş.* öksürük, ökürük ötürmek  
**öksürük** Öksürük (KK) *krş.* öksür-

mek, ökürük, ötürmek

**öksüs** Öksüz (TA) *krş.* öksüz

**öksüz** Öksüz (İM, TZ) *krş.* öksüs

**ökşe** Ökçe, taban (DM) *krş.* ökçe, ök-  
sem

**ökşem** Taban, ökçe (KK) *krş.* ökçe,  
ökşe

**öktem** Gururlu, kibirli, azametli (CC)

**öktemlen-** Gururlanmak, çalım sat-  
mak (CC)

**öktemlik** Gururluluk, kibir, büyük-  
lük (CC)

**öktün-** Gücendirmek, rencide etmek  
(CC)

**öktünmek** Hakaret, tahkir (CC)

**ökün-** Kaybolan veya elde bulunma-  
yan bir şeye acınmak (Kİ, TZ)

**ökünç** Hasret, iştihak, arzu (İH)

**ökür-** Öksürmek (BM) *krş.* öksür, ös-  
kür, ötkür-, ötür- (II), yöktür-, yütkür- (I),  
yütür-

**ökürük** Öksürük (BM) *krş.* öksür-  
mek, öksürük, ötürmek

**öküş** Çok, fazla (BV, İM, İN, Kİ, RH,  
TA) *krş.* üküş

**öküşrek** Pek çok, çokça (BV, İM)

**öküşsin-** Çoğumsamak (TA)

**öküz** Öküz (BM, BV, DM, GT, Kİ,  
KK, TA, TZ) *krş.* ögtüz (II) **öküz alması**  
ayva (Kİ)

**öl-** Ölmek (BM, BV, CC, GT, Gİ, İM,  
İN, KF, KFT, Kİ, KK, MS, RH, TA, TZ)

**ölç** Ölçme, ölçü, ölçek (TZ) *krş.* ölçe,  
ölçek, ölçi ölçük, ölşek, ölçük, ölçüç

**ölç-** Ölçmek, tartmak (BV, CC, İM,  
MG, TA) *krş.* ölç-, ölçi-, ölçü-

**ölçe** Ölçü, ölçek (CC, İM) *krş.* ölç, öl-  
çek, ölçi, ölçük, ölşek, ölçük, ölçüç

**ölçek** Ölçek, ölçü (İM, KFT, TZ) *krş.*  
ölç, ölçe, ölçi, ölçük, ölşek, ölçük, ölçüç

**ölçü** Ölçü, ölçek (Kİ) *krş.* ölç, ölçe,  
ölçek, ölçük, ölşek, ölçük, ölçüç

**ölçil-** Ölçülme, tartılmak (KFT) *krş.*  
ölçül-

**ölçük** Ölçü, ölçek (İM) *krş.* ölç, ölçe,  
ölçek, ölçi, ölşek, ölçük, ölçüç

**ölçül-** Ölçülme, tartılmak (İM) *krş.*  
ölçil-

**öldür-** Öldürmek (BM, CC, GT, Gİ,  
İN, KF, KFT, TA) *krş.* öltür-

**öldürmeklik** Öldürme (KFT)

**öldürül-** Öldürülmek (KFT) *krş.* öl-  
türül-

**öldürüt-** Öldürtmek (KFT) *krş.* öl-  
tür-

**ölet** İnsanların ölümü (TZ)

**ölet-** Islatmak (BM) *krş.* öl eyle-, öl it-

**öl eyle-** Islatmak (BM) *krş.* ölet-, öl  
it-

**öli** Ölü (GT, İM, KFT, TZ) *krş.* ölü,  
ölüg

**öl it-** Islatmak (BM) *krş.* ölet-, öl eyle-

**ölmek** Ölmek, ölüm (TA)

**öl ol-** Islanmak, nemlenmek (BM) *krş.*  
ölü-

**ölş-** Ölçmek, tartmak (TZ) *krş.* ölç-, öl-  
şi-, ölçü-

**ölşek** Ölçü, ölçek (DM) *krş.* ölç, öl-  
çe, ölçek, ölçi, ölçük, ölçük, ölçüç

**ölşey-** El ile vurmak (TZ)

**ölşi-** Ölçmek, tartmak (TZ) *krş.* ölç-,  
ölş-, ölçü-

**ölşük** Ölçü, ölçek (TZ) *krş.* ölç, ölçe,  
ölçek, ölçi, ölçük, ölşek, ölçüç

**ölşürüptür** Ölçülmüş, tartılmış  
(TZ)

**öltür-** Öldürmek (BV, GT, İM, İN,  
TZ) *krş.* öldür-

**öltürt** - Öldürtmek (TZ) *krş.* öltürüt-

**öltürül-** Öldürülmek (CC, İM) *krş.*  
öldürül-

**öltürüş-** Karşılıklı öldürmek (İM)

**ölü** Ölü (CC, GT, Gİ, İM, KF, KFT,  
Kİ, MS, TA) *krş.* öli, ölçüç

**ölü-** Nemlenmek, ıslanmak (TZ) *krş.*  
öl ol-  
**ölüş** Ölçü, ölçek (BM) *krş.* ölç, ölçe, ölçek, ölçi, ölçük, ölçek, ölçük  
**ölüg** Ölü (İM) *krş.* ölü, öli  
**ölüm** Ölüm (BM, GT, Gİ, İM, KF, MG, TZ)  
**ölümdük** Leş, hayvan ölüsü (İM)  
**ölümlük** Ölümlü, fâni (CC)  
**ölüş-** Ölçmek, tartmak (TZ) *krş.* ölç-, ölç-, ölçi  
**ömed** *Far.* Ümit (CC) *krş.* ümid  
**ömek** Bitki adı (BV)  
**ömr** *Ar.* Ömür, yaşam (GT, Gİ, İM, KF, KFT, MS)  
**ön** (I) Ön taraf, ön (CC, İN, KK) *krş.*  
ön (I)  
**ön** (II) Hayvanın duygusu (TZ)  
**ön** (I) Ön taraf, nezd, huzur (BV, CC, İN, TA) *krş.* ön (I)  
**ön** (II) Sağ Taraf (İM, TZ)  
**ön** (III) Doğru (TZ)  
**ön-** (I) Bir şeyden ortaya çıkmak (CC)  
**ön-** (II) Büyüme, neticelenmek (Kİ)  
**ön-** (III) Dar gelmek (CC)  
**ön-** (IV) İnat etmek (Kİ)  
**ön-** Doğrulmak (TZ)  
**önegü** İnat eden, inatçı (Kİ) *krş.*  
önevü  
**önevü** İnatçı, inat eden (Kİ) *krş.*  
önegü, ünegü, ünevü  
**önü** Başka (TA)  
**öngü** 1. Çıplak, yalın (CC) 2. Tek, yalnız, biricik (CC)  
**öngü-** Yüzünü buruşturmak (TZ)  
**öngülmüş** İçi boş (TZ)  
**öngür** Mağaza (İH) *krş.* ögür (I)  
**öngüz** Bellek, hafıza (TZ)  
**öp-** (I) Öpmek (CC, Gİ, GT, İM, KF, KFT, Kİ, TA, TZ) *krş.* öb-  
**öp-** (II) Höpürdetmek (TZ)  
**öpke** Akciğer (BV, CC, TZ) *krş.* öp-

kü, öyke

**öpkele-** Öfkelenirmek (CC)

**öpkelmekçi** Öfkeli (CC)

**öpkü** Akciğer (Kİ) *krş.* öpke, öyke

**öpüş-** Öpüşmek (GT)

**ör-** (I) (Saç) örmek (GT, İM, Kİ)

**ör-** (II) Kalkmak (KFT)

**örçele-** İnat etmek, ısrar etmek (İH)

**örçeleş-** Bir mesele üzerinde inatlaşmak, münakaşa etmek (İH)

**ördek** Ördek (DM, İH, İM, TA, TZ)

*krş.* yördek

**öre** Ayakta dik durmak anlamını bildirir (TZ) *krş.* örü (I) **öre tur-** ayağa kalkmak, ayakta durmak (İM) *krş.* örü tur-

**öre turğuz-** ayağa kaldırmak (İM)

**ören-** (I) Öğrenmek (Kİ, TZ) *krş.* öğren- (I), övren-, üren- yören-

**ören-** (II) Bilmek, tanımak (TZ)

**örenle-** (I) Heceleme (İH)

**örenle-** (II) Zannetmek, sanmak (Kİ)

**öret-** Öğretmek (TA) *krş.* öğred-, öğret-, üret-

**örf** *Ar.* Örf, gelenek, âdet (İM)

**örgeç** (I) Hörgüç (BV, İM) *krş.* ör-güç, örkeş, örkeş, örküç

**örgeç** (II) Erkek, enenmiş koç (BV)

**örgeçlen-** Hörgüçlenmek (İM)

**örgeç** Urgan, ip, halat (BV) *krş.* ör-ken

**örgüç** Hörgüç (TA) *krş.* örgeç (I), ör-keç, örkeş, örküç

**örgülüg** Belirmiş (BV)

**örgüz-** (Koyunları) otlağa salmak (CC)

**örkeç** Hörgüç (TZ) *krş.* örgeç (I), ör-güç, örkeş, örküç

**örkeç yavı** Deve hörgücünden çıkarılan yağ (TZ)

**örken** Urgan, ip, halat (CC) *krş.* örgeç

**örkeş** Hörgüç (TZ) *krş.* örgeç (I), ör-güç, örkeç, örküç

**örkü** Yapağı, yün (Kİ)

**örküç** Hörgüç (Kİ, TZ) *krş.* örgeç  
(I), örgüç, örkeç, örkeş

**örleş** Tepe, yokuş (CC, İM)

**örmeç** Kıl ve saç gibi şeylerin örül-  
müşü (TZ)

**örmeçek** Örümcek (Kİ) *krş.* örüm-  
çek, örümçik, örümçük

**örpek** Mızrağın ucundaki tuğ, deve-  
lerin boynundaki tokaz (Kİ)

**örs** Demircilerin üzerinde demir döv-  
dükleri ve iki ucu söbü demir avadanlık (CC,  
İH, TZ)

**örsele-** Hırpalamak, yıpratmak (İH)

**ört-** Örtmek, gizlemek (BM, BV, GT,  
İM, Kİ, MG) *krş.* örüt-, ürüt-

**örte-** Yakmak (GT, TA)

**örtli** Aevli, ateşlenmiş (CC)

**örtü** Örtü (TZ) *krş.* örtük

**örtüglü** Örtülü, gizli (GT, İM) *krş.*  
örtüglüg

**örtüglüg** Örtülü, gizli (BV, İM) *krş.*  
örtüglü

**örtük** Örtü (Kİ) *krş.* örtü

**örtül-** Örtülmek (BV)

**örtülük** Gizlilik (İM)

**örtün-** Örtünmek, gizlenmek (TA,  
TZ)

**örü** (I) Ayakta durmak (KFT) *krş.* öre  
**örü tur-** ayakta durmak (TA) *krş.* öre  
tur-

**örü** (II) Yer altında hububatı saklama-  
ya mahsus mahzen (Kİ)

**örük** (I) Örülmiş, eğirilmiş yün (İH,  
TZ)

**örük** (II) İğdiş edilmiş koç (BM)

**örük** (III) Yalan (TA) *krş.* ötrük (II)

**örükle-** Yalan söylemek (BM) *krş.*  
ötrükle-

**örül-** (Saç vb.) örülmek (İM)

**örümçek** Örümcek (İH, TZ) *krş.* ör-  
meçek, örümçik, örümçük

**örümçik** Örümcek (CC) *krş.* örme-  
çek, örümçek, örümçük

**örümçük** Örümcek (TZ) *krş.* örme-  
çek, örümçek, örümçük

**örüt-** Örtmek, gizlemek (TA, TZ) *krş.*  
ört-, ürüt-

**ös-** (I) Binaya veya ağaca çıkmak, tır-  
manmak (KK)

**ös-** (II) Yetişmek, gelişmek (CC)

**ös-** (III) Savurmak (TZ)

**ösek** Ateş küreği (TZ)

**öskür-** Öksürmek (CC) *krş.* öksür-,  
öbür, ötkür, ötür- (II) yöktür- yütür- (I),  
yütür-

**öşen-** Avunmak, aldanmak (TZ)

**öşendir-** İncitmek (TZ)

**öşeng** İnatçı, dikkafalı, aksi (CC)

**öşr** Ar. Ürünlerden alınması gereken  
şer'î onda bir vergi (Gİ, İM, KF) **öşrî yir**  
öşür alınan yer (İM)

**öt** (I) Öd, sıvı safra (BV, GT, Kİ, KK,  
TA, TZ) *krş.* öd (I)

**öt** (II) Acılık (TZ) *krş.* öd (II)

**öt-** (I) Ötmek (İN)

**öt-** (II) 1. Geçmek, delmek (BV, GT,  
İM, KFT, TA, TZ) 2. Geçmek, nüfuz et-  
mek (TZ)

**öt-** (III) Affetmek, bağışlamak (İM)

**öte** (I) Arasından, içinden, tesirli, şid-  
detli, sert (CC)

**öte** (II) Bir yandan bir yana geçen (de-  
lik) (MG)

**öte** (III) Öte, ön, ileri (TZ)

**öte-** Ödemek (İM, TZ) *krş.* öde- 2,

**ötel-** Ödenmek (İM)

**öten-** Ödenmek (İM) *krş.* öden-

**ötenil-** Ödenilmek (İM)

**ötetilük** İki farklı sokağa çıkışı  
olan iki kapılı ev (İH)

**ötkek** Öksürtük (CC)

**ötker-** Nüfuz ettirmek, geçirmek  
(BV, TZ) *krş.* öttür-

**ötkün-** Hikâye anlatmak (İH)

**ötkünç** Hikâye, uzun masal (İH)

**ötkür-** Öksürmek (TZ) *krş.* öksür-, ötür-, öskür-, ötür-, yöktür-, yütkür- (I), yütür-

**ötkürü** Ötürü, ...den dolayı (KFT)

*krş.* ötri, ötrü, ötürü, ötürü, utru (III)

**ötlü** Ödlü, safralı (CC)

**ötmek** Ekmek (CC, DM, İM, TZ)

*krş.* etmek, itmek

**ötmekçi** Ekmekçi (DM, İM) *krş.*

ekmekçi, etmekçi

**ötri** Ötürü, ... den dolayı (TZ) *krş.* ötkürü, ötrü, ötürü, ötürü, utru (III)

**ötrü** Ötürü, ... den dolayı (İM, MG, İN) *krş.* ötkürü, ötri, ötürü, ötürü, utru (III)

**ötrük** (I) Midenin bozulması ile sulu, çok kokmuş olarak sancı ile def edilen insan pisliği (İH)

**ötrük** (II) Yalan (Kİ, TA). *krş.* örük (III) **ötrük söyle-** yalan söylemek (TA)

**ötrükçi** Yalancı (CC)

**ötrükle-** Yalan söylemek (Kİ) *krş.* örükle-

**ötsüz** Ödsüz (BV)

**öttür-** Nüfuz ettirmek, geçirmek (TZ) *krş.* ötker-

**ötünc** Ödünc (CC) *krş.* ödünç, ödünç

**ötür-** (I) Cıvık ve sancılı olarak pislemek (İH)

**ötür-** (II) Öksürmek (TA) *krş.* öksür-, ötür-, öskür-, ötür-, yöktür-, yütkür- (I), yütür-

**ötürgü** Delgiç, matkap (TZ) *krş.* ütürgü

**ötürü** Ötürü, ...den dolayı (KFT) *krş.* ötkürü, ötri, ötrü, ötürü, utru (III)

**ötürmek** Öksürük (TA) *krş.* öksürmek, öksürük-, ötürük

**ötürü** Ötürü, ...den dolayı (KFT) *krş.* ötkürü, ötri, ötrü, ötürü, utru (III)

**öv** Ev, oda (GT) *krş.* ev, iv, öy, yev

**öv-** (I) Övmek (CC) *krş.* ög-, ök-

**öv-** (II) Ovmak (TZ)

**övden** Necip, asil (TA)

**övdü** Övgü (CC)

**övdür-** Övülmek (CC)

**övger-** Övmek (CC)

**övke** Öfke (BV) *krş.* öfke

**överen-** Öğrenmek (CC, TZ) *krş.* öğren- (I), ören- (I), üren-, yören-

**öyük** Değirmen taşı (CC)

**öyün-** Övünmek (CC) *krş.* ögün-

**öyünçlü** Övgülü (CC)

**övüşle-** Ovuşturmak (BV)

**övüt** Öğüt, nasihat (TZ) *krş.* öğüt

**övüt-** Silmek, temizlemek (CC)

**övüz** Bal arısı (TZ)

**öy** Ev, oda (TZ) *krş.* ev, iv, öv, yev

**öyez** Sivrisinek (TZ)

**öygen** Gem, yular (TA)

**öygünç** Övgü, övünç (CC) *krş.* ögünç

**öyke** Akciğer (DM, TA) *krş.* öpke,

öpkü

**öyken** (I) Ciğer (TA, TZ)

**öyken** (II) Gem, yular (TA)

**öyle** (I) Öğleyin, öğle vakti (Gİ, İH, KF, MS) *krş.* evle, evlen, öylen

**öyle** (II) Öyle, o şekilde (İH) *krş.* eyle

**öylen** Öğleyin, öğle vakti (TA) *krş.* evle, evlen, öyle (I)

**öylen-** Evlenmek (TZ) *krş.* evlen-, ivlen-

**öylendir-** Evlendirmek (TZ) *krş.* evlendir-, ivlendir-

**öyüş-** Savurmak (TZ)

**öyüş bol-** Nemlenmek, ıslanmak (TZ)

**öyütle-** Öğütlemek, öğüt vermek (TZ) *krş.* öğütle-

**öyütli** Öğüt veren (TZ)

## öz

**öz** (I) Öz, kendi (BV, CC, Gİ, GT, İM, İN, KF, KFT, Kİ, KK, MG, MS, RH, TZ)

**öz** (II) İlk süt (TZ) *krş.* ağız, avuz, ovuz, öz

**öz** Yemek kaynarken üzerine çıkan yağ (Kİ)

**özdek** Ağacın bedeni, özü (İH) *krş.* özek

**özden** (I) Hür, asil (CC)

**özden** (II) Seçkin, her şeyin güzel olanı (GT, KFT, KK, TZ) *krş.* özdeñ

**özdeñ** Seçkin, her şeyin güzel olanı (GT) *krş.* özden (II)

**özdenlik** Güzellik, seçkinlik (KK)

**öze** (I) Üzerine, üzerinde (BV, GT) *krş.* üze

**öze** (II) Aracılığıyla, yüzünden (CC)

**özdek** Ağacın bedeni, özü (TZ) *krş.* özdek

**özen** (I) Bitkinin özü (BM) *krş.* ezen, üzen

**özen** (II) Nehir (Kİ, TZ)

**özge** Başka, diğer (BV, CC, Gİ, GT, İM, İN, KF, KFT, Kİ, KK, MG, MS, RH, TA, TZ)

**özgele-** Benimsemek (İH)

**özlük** Kendi kendine, kendi başına (MG)

°**özr** *Ar.* Özür, kusur (Gİ, GT, İM, KF, KFT)

**özre** Üzerine, üzerinde (GT) *krş.* üzere, üzre, üzüre

°**özrlü** *Ar.T.* Özürlü, özürlü olan (İM)

°**özrsiz** *Ar.T.* Özürsüz, özürlü olmayan (İM)

**özüle-** Arzulamak, bir şeyi içinden şiddetle istemek (İH)

**öz yürimek** Kanlı basur (TA) *krş.* üz yürimek



**pacnağ** Bacanak (TA) *krş.* bacanak  
**pâdişâh** *Far.* Padişah, hükümdar (RH)

**pâk** *Far.* Temiz (GT)

**pâlân** *Far.* Palan (BV, İM)

**palang** *Far.* Leopar, pars (CC) *krş.* pe-leng

**palâs** *Far.* Palas, paçavra (RH)

**pambuğ** Pamuk (Gİ, KF, MS) *krş.* bambuğ, bamuğ, mamuğ, mamuğ, mamuğ, manbuğ, pamuğ, panpuğ

**pamuk** Pamuk (İM) *krş.* bambuğ, bamuğ, mamuğ, mamuğ, mamuğ, manbuğ, pamuğ, panpuğ

**panpuğ** Pamuk (Kİ, TA) *krş.* bamuğ, bamuğ, mamuğ, mamuğ, mamuğ, manbuğ, pamuğ, pamuğ

**pan-şanbe** *Far.* (< penç-şenbih) Perşembe (CC) *krş.* penc-şenbeh

**pap** *Fr.* Papa (CC)

**papas** *Rum.* Rum din reisi, papaz, rahip (CC, TZ) *krş.* bapas, papaz

**papaz** *Rum.* Rum dini reisi, papaz, rahip (CC) *krş.* bapas, papas

**pâre** *Far.* Parça (BM, BV, Gİ, İM, KF, RH, TZ)

**parğal** *Far.* Pergel (CC)

**parla** Tüyü az olan köpek (TZ)

**parmak** Parmak (TZ) *krş.* barmak

**pars** *Far.* Pars, yaban kedisi (TZ) *krş.* bars

**pârsâ** *Far.* Sofu, zahit kimse (GT)

**pârsâlık** *Far.T.* Zahitlik, sofuluk (GT)

**pârsî (I)** *Far.* İran'a ait, Fars'a ait (GT)

**pârsî (II)** *Far.* Farsça, Fars dili (İM)

**pârsîçe** *Far.T.* Farsça (RH)

**pâs** *Far.* Pas (GT, Kİ, TZ) **pas tut-** paslanmak (Kİ)

**paslan-** *Far.T.* Pas tutmak, paslanmak (Kİ, TZ)

**pater nostar** *Fr.* Hristiyan kilisele-

rinde Hz. İsa'dan havariler vasıtasıyla intikal etmiş olan bir dua (CC)

**pâyâm** *Far.* Badem (Gİ, KFT, TZ) *krş.* bādâm, beyam

**payğambar** *Far.* Peygamber (CC, TA, TZ) *krş.* beyğamber, biyğamber, peyğamber, piyğamber

**pâzâr** *Far.* Pazar günü (TZ) *krş.* bâzâr (II)

**pazıla-** Yıpranmak, çürümek, eskimek (İH)

**peç** *Rum.* Fırın (CC)

**pehlevân** *Far.* Pehlivan, yiğit (GT)

**pekiş** Sivri diş (TZ)

**pekmez** Pekmez (TZ) *krş.* bekmas, bekmes, bekmeş

**pekter** Devenin üzerine konan kapalı oturma yeri (TZ)

**peleng** *Far.* Kaplan veya pars (GT) *krş.* palang

**pelid** *Far.* Pis, murdar (GT)

**peltek** Peltek, kekeme (TZ) *krş.* beltek, biltek

**penç-şenbeh** *Far.* (< penç-şenbih) Perşembe (BM) *krş.* pan-şanbe

**pençe** *Far.* Pençe, tırnak (GT, İH)

**pend** *Far.* Nasihat, öğüt (GT)

**penir** *Far.* Peynir (Kİ, TA) *krş.* benir, beynir, peynir

**perâkende** *Far.* Perakende, tek tek yapılan, satılan (İM)

**perde** *Far.* Perde (GT)

**perde-dâr** *Far.* Perdeci, kapıcı, teşri-fatçı (GT)

**perhiz** *Far.* Perhiz (GT)

**peri** *Far.* Peri (İM)

**perişân** *Far.* Dağmık, perişan (GT)

**perişânlık** *Far.T.* Dağmıklık, perişanlılık (GT)

**persenk** *Far.* (< pârseng) Tartının ayarı (İH)

**pervâne** *Far.* Işığın etrafında dönen

böcek, pervane (GT)

**pes** *Far.* Sonra, öyleyse, şu hâlde (BV, Gİ, GT, MG)

**pesle-** Yellenmek (TA)

**peşa** *Far.* Sanat, meslek, iş (CC) *krş.* peşe, pişe

**peşe** *Far.* Sanat, meslek, iş (TZ)

*krş.* peşa, pişe

**peşeker** *Far.* Sanat sahibi, sanatkâr (TZ) *krş.* pişekâr

**peydâ** *Far.* Meydanda, ortada (GT)

**peygâmbër** *Far.* Peygamber (BM, CC, GT, İM, KFT, KK) *krş.* beygâmbër, beyganber, paygambâr, peygânber, piygâmbër

**peygânber** *Far.* (< peygâmbër) Peygamber (KK) *krş.* beygâmbër, beyganber, paygambâr, peygâmbër, piygâmbër

**peynîr** *Far.* (< penîr) Peynir (BM, DM, TZ) *krş.* benir, beynir, penîr

**piraza** *Far.* Firuze, mavi renkli süs taşı (CC) *krş.* firûze

**pişlak** Kurutulmuş yoğurt (TZ)

**piçe** *İt.* (< pezza) Peçe, yüz örtüsü (İH)

**piçir-** Pişirmek (TZ)

**pîl** *Far.* Fil (CC)

**pinti** (I) Çaresiz, elden ayaktan düşmüş (İH)

**pinti** (II) Bitli (İH)

**pîr** *Far.* Yaşlı, ihtiyar (GT)

**pirinç** *Far.* Pirinç (İM) *krş.* birinç, brinç

**pirûze** *Far.* Firuze, mavi renkli süs taşı (GT) *krş.* piraza

**pisle-** Yellenmek, osurmak (TA)

**pistak** *Yun.* Antep fıstığı (CC)

**piş** Bağırma, çağırma (CC)

**piş-** Pişmek (KK) *krş.* biş-

**pişe** (I) *Far.* Sanat, iş, meslek (GT, İM) *krş.* peşa, peşe

**pişe** (II) *Far.* Huy, âdet, tabiat (GT)

**pişekâr** *Far.* Sanatkâr, meslek sahibi (GT) *krş.* peşeker

**pişmân** *Far.* Pişman (İM) *krş.* buşman

**piyâde** *Far.* Piyade, yaya (GT)

**piyâla** *Far.* (< piyâle) Bardak, tas, kupa, kadeh (CC, GT, İM)

**piygâmbër** *Far.* (< peygâmbër) Peygamber (İN) *krş.* beygâmbër, beyganber, paygambâr, peygâmbër, peygânber

**poşğut** Irgat, gündelikle çalışan (İH)

**profet** *Fr.* Peygamber (CC)

**psalmo** *Fr.* Kilise manzumeleri, ilâhîler, dinî şarkılar (CC)

**pûl** *Far.* En küçük para (TZ) *krş.* bul

**pûlâd** *Far.* Çelik (GT)

**pulat** *Far.* Sopa, değnek (TZ)

**puluç** Puşt (TZ)

**pursla-** Hayvana yem vermek (TZ)

**pus** (I) Hayvan yemi (TZ)

**pus** (II) Nefes (TZ)

**pus** (III) Güneş ışığı tellerinde görülen pus (TZ)

**pus-** Bir yere oturup kalmak (TZ)

**pusat** Silâh (KFT)

**pusu** Pusu (TA)

**put** *Far.* Put, büt (KFT, TZ)

**pürçek** Pürçek, şakaklardan sarkan saç (TZ)

**pürşe** (I) Pire (TZ) *krş.* bürçe, büre, bürşe

**pürşe** (II) Biber (TZ)

**pürşek** Ağaç veya ot köklerindeki pürçek (TZ) *krş.* pürşük

**pürşük** Ağaç veya ot köklerindeki pürçek (TZ) *krş.* pürşek

**rabb** *Ar.* Allah (BV, Gİ, İM)  
**rabbenâ** *Ar.* "Ey rabbimiz" anlamında bir cümle (Gİ, KF)  
**rabbenâ leke'l-hamd** *Ar.* "Allahım hamd sanadır" (İM, MS)  
**râci**<sup>c</sup> *Ar.* Geri dönen (İM)  
**râcih** *Ar.* Üstün (İM)  
**radıyallâhu ʿanh** *Ar.* "Allah ondan razı olsun" anlamında bir dua sözü (İM, KFT)  
**radıyallâhu ecmaʿin** *Ar.* "Allah onların hepsinden razı olsun" (İN)  
**rafes** *Ar.* Cima, cinsel ilişki (İM)  
**râfiẓi** *Ar.* Hz. Ebubekir ile Hz. Ömer'in halifelliğini kabul etmeyen (İM)  
**rağbet** *Ar.* Rağbet, istek, arzu (BV, Gİ, GT, İM, KF)  
**râh** *Ar.* Şarap (GT)  
**râhat** *Ar.* Rahat, huzur, sükunet (Gİ, GT, İM, KF, MG)  
**râhatlen-** *Ar.T.* Rahatlamak (BV, İM)  
**râhatlandur-** *Ar.T.* Rahatlatmak (İM)  
**râhatlık** *Ar.T.* Rahatlık (Gİ)  
**râhib** *Ar.* Hristiyanlarda manastırda yaşayan ve evlenmeyen din adamı (İM)  
**râhil** *Ar.* Göç (GT)  
**rahim** *Ar.* Hıdımlık, akrabalık (GT)  
**rahim** *Ar.* Acıyan, esirgeyen (CC, Gİ, GT, İM, KF)  
**rahimehullâh** *Ar.* "Allah merhamet etsin" anlamında bir dua sözü (İM, KFT)  
**rahm** *Ar.* Acıma, esirgeme, koruma (GT, İM, KF)  
**rahmân** *Ar.* Herkese merhamet eden Allah (Gİ, İM, KF)  
**rahmet** *Ar.* Merhamet, acıma, esirgeme (Gİ, GT, İM, KF, MS)  
**rahmetullâhi ʿaleyh** *Ar.* "Allah'ın rahmeti üzerine olsun" anlamında bir dua sözü (GT)

**raht** *Far.* Ev eşyası (GT)  
**raʿiyyet** *Ar.* Bir hükümdar idaresi altında bulunan ve vergi veren halk (Gİ, KF, KFT)  
**rakum** *Ar.* Bir tedavi yolu (BV)  
**rakik** *Ar.* İnce (BV, KFT)  
**raks** *Ar.* Oyun, dans etme (GT)  
**ramak** *Ar.* Pek az şey (GT)  
**ramazân** *Ar.* Ramazan ayı (Gİ, GT, İM, KF, KFT, MS)  
**râmi** *Ar.* (Ok) atan (MG)  
**raʿnâ** *Ar.* Güzel, lâtif (GT)  
**rançlık** Kehanette bulunma (CC)  
**rang** *Far.* (< reng) Renk (CC) *krş.*  
*reng*  
**râsic** *Ar.* Bir bitki adı (BV)  
**râsih** *Ar.* Bir bitki adı (BV)  
**râsin** *Ar.* Bir bitki adı (BV)  
**râst** *Far.* Doğru, gerçek (BV, DM, GT, İM, İN)  
**râstlık** *Far.T.* Doğruluk (İM, İN)  
**râşidin** *Ar.* Olgunlar (BV)  
**raṭab** *Ar.* Bir hastalık (BV)  
**ratka** *Ar.* Kadının cinsel organındaki kemiğin temasa engel teşkil etmesi durumu (KFT)  
**ravand** *Far.* Ravent kökü (CC)  
**râved** *Far.* Bir bitki (BV)  
**râvende** *Far.* Bir bitki (BV)  
**ravza** *Ar.* Bahçe (İM) **ravza-i şerife** Hz. Muhammed'in kabri (İM)  
**rây** *Ar.* Fikir, görüş (BV, GT, İM, MG)  
**râygân** *Far.* Bedava, karşılıksız (CC)  
**râyiz** *Ar.* Terbiye (RH)  
**râyiha** *Ar.* Koku (GT, MG)  
**râz** *Far.* Sır, giz (GT)  
**râzi** *Ar.* Rıza gösteren, uyan (G, GT, İM, KF, KFT, MS)  
**râzık** *Ar.* Rızık veren (Gİ KF)  
**râzılık** *Ar.T.* Rıza gösterme, kabul etme (Gİ, İM, KF) *krş.* râzılık  
**râzıluğ** *Ar.T.* Rıza gösterme, kabul et-

me (Gİ) *krş.* rāzılık

**raziyana** *Far.* Dereotu türünden bir bitki (CC)

**rāzlaş-** *Far.T.* Gizli konuşmak (İH)

**rāzyānc** *Far.* Dereotu türünden bir bitki (BV, RH)

**rebe** *Ar.* Faiz, haraç (CC)

**rebi** *Ar.* Bir kabile adı (KFT)

**rebī<sup>c</sup>** *Ar.* İlkbahar (GT)

**rec<sup>c</sup>** *Ar.* Bir bitki (BV)

**recā** *Ar.* Ümit, istek, dilek (Gİ, KF)

**rec<sup>c</sup>at** *Ar.* Geri gelme (KFT)

**receb** *Ar.* Arabî ayların yedincisi (Gİ, İM, KF)

**recim** *Ar.* (< recm) Taşlama, taş tutma (KFT)

**redd** *Ar.* Kabul etmeme (BV, GT, İM, MG)

**ref<sup>c</sup>** *Ar.* Arapça bir kelimenin sonunu ötreli okuma (İM)

**refik** *Ar.* Arkadaş, yoldaş (GT)

**regāyib (I)** *Ar.* Rağbet olunan, önem verilen, istenen (Gİ)

**regāyib (II)** *Ar.* Recep ayının ilk cuma gecesi (İM, KF)

**rehin** *Ar.* Rehin (İM, KFT)

**rehsa** *Ar.* Bir at hastalığı (BV)

**rehvār** *Far.* Atın sarsmadan yürüyüşü (RH)

**rehvārlik** *Far.T.* Atın sarsmadan yürüyüş tarzı (RH)

**re<sup>3</sup>is** *Ar.* Baş, başkan (İM)

**rekāb** *Ar.* Bir bitki (BV)

**rek<sup>c</sup>at** *Ar.* (Namazda) rekât (Gİ, GT, İM, KF, KFT, MS)

**remel** *Ar.* Hızlı hızlı yürüme (İM)

**renc** *Far.* Ağrı, sızı, sıkıntı (GT, RH)

**rencide** *Far.* İncinmiş, kırılmış (GT)

**renclü** *Far.T.* Sıkıntılı, hastalıklı (RH)

**rencür** *Far.* Dertli, sıkıntıda (GT)

**reng** *Far.* Renk (GT, RH) *krş.* rang

**renglü** *Far.T.* Renkli (RH)

**re<sup>3</sup>s** *Ar.* Baş (GT)

**reside** *Far.* Erişmiş, yetişmiş (İM)

**resim** *Ar.* (< resm) Suret (KFT)

**re<sup>3</sup>s-i māl** *Ar.* Sermaye, anamal, ana para (GT, İM)

**resm (I)** *Ar.* Âdet, usul (Gİ, GT)

**resm (II)** *Ar.* Eser, iz, alâmet (İM)

**resül** *Ar.* Elçi, peygamber (BV, Gİ, GT, İM, İN, KF, KFT, MG, MS)

**resüllik** *Ar.T.* Peygamberlik (İM)

**resülullāh** *Ar.* "Allah'ın elçisi Hz. Muhammed" (Gİ, İM, İN, KF, KFT)

**reşid** *Ar.* Doğru yolu gösteren, Allah'ın sıfatlarından (İM, KFT)

**reşidlik** *Ar.T.* Erginlik (KFT)

**reşve(t)** *Ar.* Rüşvet (Gİ, KF) *krş.* rişvet

**revā** *Far.* Uygun, yerinde, yakışır (GT, İH, İM) **revā kıl-** yerine getirmek (GT)

**revak** *Ar.* Sundurma, çardak (GT)

**revālik** *Far.T.* Uygun olma (İM)

**revān** *Far.* Hemen, çabuk (GT)

**revnak** *Ar.* Parlaklık, tazelik (GT)

**re<sup>y</sup>** *Ar.* Görüş, fikir (İM) *krş.* rāy

**reyhān** *Ar.* Fesleğen (BV, GT, İM)

**reyyān** *Ar.* Suya kanmış (Gİ, Kİ)

**rısaş** *Ar.* Bir bitki (BV)

**rızā** *Ar.* Rızılı olma, rıza (Gİ, GT, İM, KF)

**rızk** *Ar.* Allah'ın bahsettiği nimet, rızık (Gİ, GT, İM, KF, KFT, MG, MS)

**rızvān** *Ar.* Cennet'in kapıcısı olan büyük melek (Gİ)

**ri<sup>c</sup>âyet** *Ar.* Gözetme, gütmeye (İM, RH)

**ribā** *Ar.* Tefecilikte alınan fahiş faiz (KF, KFT)

**ribâţ** *Ar.* Konak, han (Gİ, KF)

**rics** *Ar.* Pislik, murdarlık (İM, KF, MS)

**ridā** *Ar.* Belden yukarı örtülen örtü

(İM, KFT)

**rifat** Ar. Yükseklik, yükselme (GT)**rih** Ar. Bir bitki (BV)**rikâb** Ar. Evdeki eşyayı gözetleyen hizmetçi (İM)**rikâb** Ar. Üzengi (Gİ, GT, RH)**rikâz** Ar. Yeraltında tabii olarak bulunan madenler ve defineler (İM)**rind** Far. Çevik, neşeli, geniş mezhlepli (İH)**risâle** Ar. Küçük kitap (MG)**rişvet** Ar. Rüşvet (KFT) krş. reşvet**rivâyet** Ar. Rivayet, söylenti, hikâye edilen haber (Gİ, GT, İM, İN, KF, KFT, MG, MS)**riyâ** Ar. İkiyüzlülük (Gİ, GT, İM, KF)**riyâset** Ar. Reislük (GT)**riyâzât** Ar. Nefsin arzu ve isteklerini kırma, dünya lezzetinden ve rahatından kaçınma (BV, İM, RH)**riyâzâtü'l-hayl** Ar. At terbiyesi (RH)**roz** Far. Talih, baht, kader (CC) krş. oroz**rub<sup>c</sup>** Ar. Dörtte bir, çeyrek (BV, Gİ, İM, KF, KFT) krş. rubuv**rubâ'iyât** Ar. Atın dördüncü yılda çıkan dişleri (RH)**rubemâ** Ar. Belki, muhtemel (MG)**rubuv** Ar. Çeyrek (BV) krş. rub<sup>c</sup>**rûh** Ar. Can, ruh (GT, İN)**ruhâm** Ar. Mermer (İM)**rûhâni** Ar. Güzel, lâtif (GT)**ruhşâ** Ar. (< ruhşat) İzin, müsaade (Gİ)**rûhullâh** Ar. Hz. İsa (Gİ, GT, İM, KF, KFT)**ruk<sup>c</sup>a** Ar. Deri parçası (MG)**rûm** Ar. Anadolu (BV, GT, İM) krş. urum**rûmi** Ar. Anadolulu (KFT) krş. rûmlı**rûmlı** Ar. T. Anadolulu (KK) krş.

rûmi

**rummân** Ar. Nar (BV, İM, KFT)**rûstâi** Far. Köylü, köye has (CC)**rüşen** Far. Aydın, parlak (GT)**rutab** Ar. Olgun hurma (İM, KFT)**rutûbet** Ar. Nem, ıslaklık (BV)**rûy** Far. Yüz (GT)**rûzgâr (I)** Far. Zâman (BM, GT, İH, İM)**rûzgâr (II)** Far. Talih (GT)**rûzi** Far. Rızık, nasip (BV, MG)**rûcû<sup>c</sup>** Ar. Geri dönme (Gİ, İM, KF, KFT)**rûkebi** Ar. Dizlerle ilgili (BV)**rûkn** Ar. Bir şeyin en sağlam tarafı, temel direği (Gİ, İM, KF, KFT, MS)**rûkn-i ğarbi** Kâbe'nin batı tarafındaki sütunu (İM)**rûkn-i 'ırâki** Kâbe'nin Irak tarafındaki sütunu (İM)**rûkn-i şâmi** Kâbe'nin Şam tarafındaki sütunu (İM)**rûkn-i yemâni** Kâbe'nin Yemen tarafındaki sütunu (İM)**rûkû<sup>c</sup>** Ar. Namazda dizlere tutunarak vücudun belden yukarısını yere paralel gelecek şekilde eğilme (Gİ, İM, KF, KFT, MS)**rûkû'lı sücûdli** Ar. T. (mec.) Namaz kılan (İM)**rüsivâ(y)** Far. Rezil, rüsivâ, itibarsız (Gİ, GT, KF, MG)

**sa (I)** Sağ, sağlık, sıhhat (CC)

**sa (II)** *Ar.* Arap alfabesindeki sin harfi (KF)

**şâ<sup>c</sup>** *Ar.* Bir dirhemlik kutu (Gİ, İM, KF, KFT)

**sa-** Sayı saymak (Kİ) *krş.* say-

**sa<sup>c</sup>ādāt** *Ar.* Saadetler, mutluluklar (Gİ)

**sa<sup>c</sup>adet** *Ar.* İقبال, talih, saadet, mutluluk (Gİ, GT, İM, KF, MG, RH)

**saan-** Sanmak, zannetmek (TZ) *krş.* sağan-, şan-.

**saar** Utanma (CC)

**saarla-** Utanmak, mahçup olmak (CC)

**sā<sup>c</sup>at** *Ar.* Saat (BV, CC, Gİ, GT, İM, İN, KF, KFT, RH) *krş.* sat

**şa<sup>b</sup>** *Ar.* Çetin, zorlu (GT, MG, RH)

**şabā** *Ar.* Sabah rüzgârı (GT)

**şabāh** *Ar.* Sabah vakti (Gİ, GT, KF, MS)

**sabaqāt** *Ar.* Öncülük (KF)

**sabalan-** Debelenmek, çabalanmak (İH)

**saban** Saban, pulluk (BM, CC, İH, TA)

**sabançı** Çiftçi (CC)

**şabar** *Ar.* Bir bitki (BV)

**saba saba yürü-** Kurumlanarak yürümek (TZ)

**sābık** *Ar.* Eski, geçmiş (GT)

**şabırluk** *Ar.T.* Din uğruna canını feda etme (CC) *krş.* şaburluğ

**şabi** *Ar.* Çocuk, bebek (KFT)

**şabir** *Ar.* Sabreden, sabırlı (GT)

**şabit** *Ar.* Sabit (BV, Gİ, GT, İM, İN, KF, KFT, MG, MS)

**şabr** *Ar.* Sabır (Gİ, GT, İM, İN, KF, MG, RH) *krş.* sabur

**şabşarı** Sapsarı (DM) *krş.* şabşaru, sapsarı

**şabşaru** Sapsarı (TA) *krş.* şabşaru,

sapsarı

**şabūh** *Ar.* Sabahleyin içilen içki (GT)

**şābūn** *Ar.* Sabun (BV, MS, RH)

**sabur (I)** *Ar.* Sabır (BV, CC, KFT)

*krş.* şabr

**şabur (II)** *Ar.* Sarı sabur otu (CC)

**şaburlı** *Ar.T.* Sabırlı, metanetli (BV)

**şaburluğ** *Ar.T.* Din uğruna canını feda etme (CC) *krş.* şaburluğ

**şabursız** *Ar.T.* Sabırsız (BV)

**sāc** *Ar.* Hindistan'da yetişen sert ve iyi cins bir ağaç türü (KFT)

**saç (I)** Saç, insanın başındaki kıllar (BV, CC, DM, Gİ, GT, İM, KF, KFT, MS, RH) *krş.* saç (I), saş

**saç (II)** Üzerinde yufka ekmek pişirilen saç (Kİ) *krş.* saç (II) **saç ayak** ateş üstündeki tencerenin altına konulan demir (İH) *krş.* saç ayağı

**saç (I)** Saç, insanın başındaki kıllar (TA) *krş.* saç (I), saş

**saç (II)** Üzerinde yufka ekmek pişirilen saç (TA) *krş.* saç (II) **saç ayağı** ateş üstündeki tencerenin altına konulan demir (TA) *krş.* saç ayak

**saç-** Saçmak, dökmek (TA) *krş.* saç-

**saç-** Saçmak, dökmek (BM, BV, Gİ, GT, İM, İN, KF, Kİ, MS) *krş.* saç-

**saçak** Saçak (CC, KFT, Kİ, TZ)

**saçır-** Su boğazda durmak (TZ)

**saçrat-** Sıçratmak (Kİ) *krş.* sıçrat-

**şād** *Ar.* Arap alfabesindeki sad harfi (Gİ, İM)

**şadağa** *Ar.* (< şadağa) Sadaka (CC)

**şadağa** *Ar.* Sadaka (Gİ, GT, İM, KF, KFT) *krş.* şadağa **şadağa-i fitr**,

**şadaqatü'l-fitr** Ramazan ayında belirlenen rayice göre verilen sadaka (İM)

**şadaqāt** *Ar.* Sadakalar (Gİ)

**şadar** *Ar.* Başlangıç (İM)

**sādec** *Ar.* Sade, süssüz (MG)

**şadef** *Ar.* Sedef, inci kabuğu (GT)

**sâdık** Ar. Sadık, doğru, sadakatli (Gİ, GT, İM, KF, MS)

**sâdır** Ar. Ortaya çıkan, meydana gelen

(GT) **sâdır bol-** meydana gelmek (GT)

**sadr** Ar. 1. Başköşe (GT) 2. (bir şeyin) yan tarafı (MG)

**saf** Atasözü (İH)

**saf** Ar. (< şaff) Saf, dizi, sıra (Gİ, GT, İM, KF, KFT)

**sa<sup>f</sup>** Ar. Bir at hastalığı (BV)

**şafâ** Ar. Gönül şenliği (GT)

**safar** Ar. (< sefer) Sefer, yolculuk, sa-  
vaşa gitme (CC, İM, GT) *krş.* sefer

**şafâyıh** Ar. Madenî levhalar (İM)

**sa<sup>f</sup>e** Ar. Bir at hastalığı (BV)

**şafen** Ar. Husye kabı (BV)

**şâfi** Ar. Saf, temiz (BV, İM, RH)

**şafra** Ar. Safra, hastalığa sebep olan  
dört unsurdan biri (Gİ, İM, KF)

**safu-** Soğumak (İM) *krş.* sovi-, sovu-

**safukluk** Soğukluk (İM) *krş.* sa-  
vukluk, sovuklık

**sağ** (I) Sağ (solun zıddı) (BV, Gİ, KF, KFT, Kİ, MG, MS, RH) *krş.* sav (III)

**sağ** (II) Sağ, sağlıklı, sıhhatli (CC, GT, İM, KF, Kİ, KK, MG, TA) *krş.* sav (I)

**sağ** (III) Gerçek (TA)

**sağ-** Sağmak (İM, KFT, TZ) *krş.* sav-  
(II)

**sağa** Sana (KK) *krş.* saña

**sağak** Şafak (CC)

**şagak** Çene (TA)

**sağal-** İyileşmek (KFT)

**sağan** Ok demiri (Kİ)

**sağan-** Sanmak, zannetmek (Kİ, KK)  
*krş.* saan-, şan-

**sağanğus** Şahin, doğan (BM)

**sağasğan** Saksasğan (Kİ) *krş.*  
sağızğan, sağsağan (I), saksasğan, sakşı-  
kan, sasıkan

**sağas** Sayma, sayış, sayı (Gİ) *krş.*  
sağış, şakış

**sağav** Mankafalık (BV)

**sağay** Tereyağı (BM) *krş.* sağyağ,  
şarı yağ, şaru yağ, şaryag

**sağâyır** Ar. Küçükler (KFT)

**sağda** Sağ el (BM)

**sağım** Serap, ılgın (TZ) *krş.* sağum

**sağın** Yaban eşeği (TA)

**sağın-** 1. Düşünmek, hatırlamak,  
sanmak (BV, CC, KFT, KK, MG, RH) 2.  
Bir şeyi kasdetmek, inanmak, demek (CC)

**sağınç** 1. Düşünce (CC). 2. Emel,  
istek, arzu (İH, KFT)

**sağındır-** Hatırlatmak (CC)

**sağır** Sağır, işitmeyen (Kİ, RH, TZ)  
*krş.* sangır, sangrav

**sağış** (I) Sayı, hesap (BM, DM, GT,  
KFT, Kİ) *krş.* şağas, şağış

**sağış** (II) Niyet (CC)

**sağış** Sayı, hesap (DM, TA) *krş.*  
sağış (I), sağış

**sağışa-** (I) Niyetlenmek (CC)

**sağışla-** (II) Düşünmek (CC)

**sağışla-** (III) Saymak, hesaplamak  
(DM, KK) *krş.* sağışla-

**sağışla-** Saymak, hesaplamak (TA)  
*krş.* sağışla- (III)

**sağıt** 1. Alet, edevat (CC) 2. Zırh  
(MG)

**sağıtlan-** Silâhlanmak (CC)

**sağız** Sakız (İM) *krş.* saķız, sığız (III)

**sağızğan** Saksasğan (TA) *krş.*  
sağasğan, sağsağan (I), saksasğan,  
saķsığan, sasıkan

**sağlak** Koyun, sağılan koyun (BM)  
*krş.* sağlık (II), sağlık, savluk (II)

**sağlıg** Sağlık, sıhhat (İM) *krş.* sağlık  
(I), savluk (I)

**sağlık** (I) Sağlık, sıhhat (CC, Gİ, GT,  
KFT, Kİ, TZ) *krş.* sağıg, savluk (I)

**sağlık** (II) Sağimli koyun ve keçi  
(Kİ) *krş.* sağlak, sağlık, savluk (II),

**sağlık** Sağimli koyun ve keçi (TA)

*krş.* sağlak sağlık (II), savluk (II)

**sağmal** Sağmak için ayrılan koyun (Kİ) *krş.* sağmalı

**sağmalı** Sağımlı koyun ve keçi (TA)

*krş.* sağmal

**sağr** *Ar.* Geçit, sınır (İM)

**sağrak** Emziksiz uzun boğazlı su kabı (İH, Kİ)

**sağrı (I)** Sağrı, at ve diğer turnaklıların gerisi (BV, İH, Kİ, MG, TZ) *krş.* sağrı

**sağrı (II)** Deri (CC)

**sağrı** Sağrı, at ve diğer turnaklıların gerisi (TA) *krş.* sağrı (I)

**sağrı** *Ar.* Bir çeşit süngü tutma şekli (MG)

**sağsağan (I)** Saksagağan (BM, TZ) *krş.* sağsağan, sağızgağan, saksagağan, saksıkağan, sasıkağan

**sağsağan (II)** Kıvrılmış olan yılan (TZ) *krş.* sanzağan

**sağsı** Saksı, çanak (İH) *krş.* saksı

**sağsız** Hasta (KK) *krş.* sağsız

**sağsuz** Hasta (KFT) *krş.* sağsız

**sağtuç** Damadın düğününde adamlara hizmet eden arkadaşı, sağdıç (Kİ)

**sağu** Ağıt (KFT)

**sağum** Serap, ılgın (İM, TA) *krş.* sağım

**sağyağ** Tereyağı (Kİ) *krş.* şarı yağ, şaru yağ, şaryag, sayag

**sah** Uyanık (CC)

**şahâbe** *Ar.* Hz. Muhammed'in arkadaşları (BV, Gİ, İM, İN, KF) *krş.* şahâbî

**şahâbî** *Ar.* Hz. Muhammed'in arkadaşları (KFT) *krş.* şahâbe

**sahav** *Moğ.* Kekeme (CC) *krş.* şakav

**şahâvet** *Ar.* Cömertlik, eli açıklık (GT, MG)

**şahâyif** *Ar.* Sayfalar (İM)

**şahh** *Ar.* Doğru, yanlışsız (İM)

**şahhat** *Ar.* Toynak ortasının geniş ol-

ması (BV)

**şahî** *Ar.* Cömert, eli açık (GT)

**şahîb** *Ar.* Sahip (BV, Gİ, GT, İM, MG) **şahîb-i meclis** oturum idarecisi (KFT)

**şahîbe** *Ar.* Kadın sahabe (İM)

**şahife** *Ar.* Sayfa (İM)

**şahîh** *Ar.* Doğru, sahih (BV, Gİ, İM, KF, KFT, MG, MS)

**şahîhlik** *Ar.* T. Sıhhat (KFT)

**şahîr** *Ar.* Büyücü (İM, KFT)

**şahkeşt** Bir bitki (BV)

**şahn (I)** *Ar.* Kırma (BV)

**şahn (II)** *Ar.* Kâse, çanak (GT)

**şahn (III)** *Ar.* Avlu (GT)

**şahrâ** *Ar.* Çöl, kır, sahra (GT, MG)

**şahtiyân** *Far.* Deriden yapılmış yaygı (CC, DM)

**şahûr** *Ar.* Sahur, gece yemeği (Gİ)

**şâ'îd** *Ar.* Yükselen, yukarı çıkan (KF)

**sâk** *Ar.* Diz ile ayak arasındaki kısma verilen ad (Gİ, KF)

**saka** Saka kuşu (CC)

**sakâ** *Ar.* Su taşıyan kişi (KFT)

**sakak** Çene altı (İH)

**sakal** Sakal (CC, DM, Gİ, GT, İM, İN, KF, KFT, Kİ, MS, TZ) *krş.* şakal

**şakal** Sakal (KK, TA) *krş.* şakal

**şakaleyn** *Ar.* İnsan ve cin (BV)

**sakâlık** *Ar.* T. Suculuk (KFT)

**şakallı** Sakallı (KK) *krş.* şakallı, şakallu

**sakallu** Sakallı (DM) *krş.* şakallı,

şakallu

**şakallu** Sakallı (TA) *krş.* şakallı, şakallu

**sakalsız** Sakalsız (DM) *krş.* şakalsız

**şakalsız** Sakalsız (KK, TA) *krş.* şakalsız

**sakamunya** *Ar.* Bir bitki (BV)

**sakanduruqla-** (Atı) yularlamak

(İH)



**sakar** Alnında bir parça aklık olan at (İH, Kİ, TZ)

**sakar** Ar. Cehennem (GT)

**sakav** Moğ. Kekeme (TZ) krş. sahav

**sakavtar** Ar. Bir bitki (BV)

**sakçılı yol** Bekçisi, karakolu, menzilsizi olan emin yol (İH)

**sakf** Ar. Tavan, çatı (İM, KFT)

**sakılda-** Titremek, soğuktan titremek (İH)

**sakın** Sakın (tenbih için kullanılır) (DM)

**sakın-** (I) Düşünmek (BV, GT)

**sakın-** (II) Sakınmak, çekinmek (İM, KF, MG, TA, TZ)

**sakış** Düşünce, kaygı; (mec.) hesap (GT)

**sakışla-** Hesaplamak (GT)

**sakit** Ar. Düşen, düşmüş (Gİ, İM, KFT)

**sakıy(y)e** Ar. Su kanalı, su dolabı (Gİ, İM) krş. sâkiye

**sakız** Sakız (CC, DM, Gİ, İH, İM, KF, TA) krş. sağız, sığız (III)

**sâkî** Ar. Saki, içki sunan (GT)

**sakim** Ar. Hasta (GT)

**sâkin** Ar. 1. Sakin, oturan, mukim (BV, Gİ, GT, İM) 2. Sakin, hareketsiz (İN, KF, KFT, MG) 3. Rahat, huzur içinde bulunma (İM)

**sâkinlik** Ar.T. Gönül rahatlığı (İM)

**sakit** Ar. Susan, susmuş (BV, Gİ, GT, KF)

**sâkiye** Ar. İçki sunan kadın (KF)

**sakla-** Saklamak, korumak (BV, CC, Gİ, GT, İM, KF, KFT, Kİ, MG, MS, TA, İN, RH, TZ) krş. şakla- 1

**şakla-** 1. Saklamak, korumak (KK) krş. sakla- 2. Haramdan çekinmek (İM)

**saklağ** Davar sulayacak pınar, havuz, gölcük (İH)

**saklan-** 1. Saklanmak, korunmak,

gizlenmek (BV, Gİ, GT, İM, İN, KF, KFT, MG, RH, TZ) 2. Çekinmek (İM)

**saklaş-** 1. Ayırmak, saklamak (Gİ)

2. Korumak (KF)

**saklat-** Haramdan kaçındırmak (İM)

**saklayıcı** Koruyucu, koruyan (KFT) krş. saklayıcı

**saklayıcı** Koruyucu, koruyan (KFT)

krş. saklayıcı

**sakra-** (Saksağan gibi kuşlar için) ötmek (İH)

**saksagan** Saksağan (İH, Kİ) krş. sağasğan, sağızğan, sağsagan (I), saksıkan, sasıkan

**saksı** Saksı, çanak (DM, TZ) krş. sağısı

**saksıkan** Saksağan (İM) krş. sağasğan, sağızğan, sağsagan (I), saksagan, sasıkan

**saksızlık** Sağlıksızlık, hastalık (CC)

**sakurğa** Kene (Kİ, TZ)

**sal** Büyük çaylarda üstünde gidilen çatma ağaçlardan yapılmış ulaşım aracı (İH)

**sal-** Salmak, bırakmak, göndermek (BV, GT, İM, Kİ, KK, MG, MS, RH, TZ)

**şalâbet** Ar. Sağlamlık, sertlik (GT)

**salaça** Devenin üzerine koyup seyahata çıkanların bindikleri beşik (Kİ)

**şalâh** Ar. Rahatlık, barış, huzur (İM, GT, KFT)

**şalam** Saman (TA)

**şalama** Zift (TZ)

**şalamçak** At eğerindeki kayış (Kİ)

**şalât** Ar. Namaz (Gİ, KF)

**şalavât** Ar. Hz. Muhammed'e edilen dua (Gİ, İM, KF, MS)

**şalavât'illâhi 'aleyhim** Ar. "Allah'ın iyiliği ve selamı onların üzerine olsun" anlamında Hz. Muhammed zikredilince söylenen hümet ibaresi (İN)

**şalavâtüllâhi 'aleyhi veselle-mehu** *Ar.* "Allah'ın iyiliği ve selâmı onun üzerine olsun" anlamında Hz. Muhammed zikredilince söylenen hürmet ibaresi (GT)

**salban** Sarık (TZ)

**salç** Adaçayı (CC)

**şaliber-** Salıvermek, bırakmak, koy-  
vurmak (TA) *krş.* salıver-

**salık** Salınmış (BV)

**salın-** (I) İki tarafa salınarak yürümek  
(CC, İH)

**salın-** (II) Hapse atılmak (İM)

**salın-** (III) Saç kıvrık olmayıp sark-  
mak (İM)

**salın-** (IV) 1. Gönderilmek, salınmak  
(Kİ) *krş.* setin- 2. Bırakılmak (BV, MG,  
RH, TZ)

**şalın-** Salınmak (KK)

**salınan-** Salınmak (TZ)

**salınçak** Salıncak (İH, Kİ) *krş.* sel-  
gençek, selkinçek

**salındır-** (I) Sarkıtmak (İM)

**salındır-** (II) Başını eğmek (İM)

**salındur-** Salmak, bırakmak (BV,  
İM)

**salı nesne** Ele alıp yukarı kaldır-  
mak veya aşağı sarkıtmak suretiyle ağırlığı  
tahmin edilen nesne (İH)

**salıver-** Salıvermek, bırakmak, koy-  
vermek (İH) *krş.* şaliber-

**şalib** *Ar.* Haç (BV)

**şalîh** (I) *Ar.* Dinî emirleri yerine ge-  
tiren (Gİ, GT, İM, KF, KFT, MS)

**şalîh** (II) *Ar.* Doğru, iyi (Gİ, MG)

**şalîhlük** *Ar.T.* Salihlik, iyilik, doğru-  
luk (Gİ, KF, KFT)

**sâlim** (I) *Ar.* Emin, selâmette, salim  
(BV, GT, KFT)

**sâlim** (II) *Ar.* Noksansız, eksiksiz  
(İM)

**sâlimlik** *Ar.T.* Eminlik, korkusuzluk  
(İM)

**salkım** Salkım, üzüm salkımı (DM)

*krş.* salkum

**salkum** Salkım, üzüm salkımı (DM,  
TA, TZ) *krş.* salkım

**salkun** Esinti, rüzgâr (CC)

**salma** (I) Başı boş, kayıtsız (İH)

**salma** (II) Salınmış, sarkıtılmış  
(İM)

**salmak** Oyun, eğlence (İM)

**salтанат** *Ar.* Hükümdarlık, saltanat  
(GT, MG)

**sâlûs** *Far.* Riyakâr, ikiyüzlü (GT)

**sâlûslan-** *Far.T.* Kendini zahit, salih,  
büyük adam göstermek (İH)

**salyar** Ağızdan akan su, salya (İH)

*krş.* salyaz

**salyaz** Ağızdan akan su, salya (TZ)

*krş.* salyar

**şama** Bir bitki (BV)

**şamağ** Bir bitki (BV)

**samala** Zift, katran (Kİ) *krş.* samla

**samala** *Rum.* Talihsizlik (CC)

**saman** Saman (BV, İM, İM, KFT,  
TA, TZ) *krş.* şaman

**şaman** Saman (DM) *krş.* saman

**samanlu** Samanlı (KFT)

**samas-** İsrar etmek, aksilik etmek  
(Kİ)

**samasan** İsrar (Kİ)

**samasan-** İsrar etmek (Kİ) *krş.* sam-  
san-

**şamed** *Ar.* 1. Yüksek, ulu (Gİ) 2.  
Kimseye ve hiçbir şeye muhtaç olmayan Al-  
lah (Gİ)

**samla** Zift, katran (BM) *krş.* samala

**samparı** Zemheri (İH)

**samra-** Homurdanmak, ağzının için-  
de anlaşılmaz sözler söylemek (İH)

**samsan-** İsrar etmek (Kİ) *krş.* sa-  
masan-

**şamt** *Ar.* Susmak (Gİ, KF) **şamt  
oruçı** oruçlu iken yememe ve içmemenin

yanında konuşmama (İM)

**samuk** Etli kökleri yenen bitkiler (CC)

**san** Sayı (CC, GT, İM, MG)

**şan-** Sanmak, farzetmek, zannetmek (Gİ, KF, Kİ, MG) *krş.* saan-, sağan-

**saña** Sana (BM, Gİ, GT, İM, TA) *krş.* sağa

**sana-** Saymak, hesaplamak (CC, İM, KFT, Kİ, MG, TZ) *krş.* şana-

**şana-** Saymak, hesaplamak (TA) *krş.* sana-

**şanā'at** Ar. Zanaat, hüner (GT, KFT, MG)

**sanal-** Sayılmak (İM, KFT) *krş.* sanan-

**şanamak** Sayı (TA)

**sanan-** Sayılmak (İM) *krş.* sanal-

**sanar** Denктаş, denk, eşit (İH)

**şan'at** Ar. Sanat (İN, MG)

**şanavber** Ar. Sevgilinin boyuna teşbih edilen çam fıstığı ağacı (BV, GT)

**sanç-** (I) Karmını yarmak (İM)

**sanç-** (II) Bastonla vurmak (İM)

**sanç-** (III) Hayvanı yürütmek için vurmak, dürtmek (TA) *krş.* sanç-, sanıç-

**sanç-** (IV) Delmek, delip geçmek, saplamak (CC, GT, İH, Kİ, MG, TZ) *krş.* şanş-

**sanç-** (V) Takmak, bağlamak (İN)

**şanç-** Hayvanı yürütmek için vurmak, dürtmek (TA) *krş.* sanç- (III), sanıç-

**sançak** Sancak, bayrak (Gİ, KF)

**sançı** Sancı, ağrı (İH, TZ) *krş.* şanşu

**sançık** Vuruşma, dürtüşme, savaş

(TZ) *krş.* sançış, sançış, şanşış

**şançık** Kova (DM) *krş.* şançuk

**şançıl-** Dürtülme, vurulmak (İM, MG)

**şançış** Vuruşmak, dürtüşmek, savaş (BM, CC, KFT, MG) *krş.* sançık, sançış, şanşış

şanşış

**şançış** Vuruşmak, dürtüşmek, savaş (TA) *krş.* sançık, sançış, şanşış

**şançuk** Kova (DM) *krş.* şançık

**sandal** Ar. Sandal ağacı (İM, Kİ)

**sandıra-** Azmak, kudurmak, kendinden geçmek (CC)

**şanduk** Ar. Sandık, sanduka (GT, KFT) *krş.* sinduk, sunduk, şunduk

**şanem** Ar. Put (GT, İM)

**şanğır** Sağır, işitmeyen (Kİ) *krş.* sağır, şanğrav

**şanğrav** Sağır, işitmeyen (TZ) *krş.* sağır, şanğır

**şanıç-** (Hayvanı yürütmek için) batırmak, dürtmek (KFT) *krş.* sanç- (III), şanç-

**şanıç-** Bir yere takılmak (İM)

**şanır** Dağın ucu, burnu, çıkıntısı (İH)

**şanı'c** Ar. Yaratıcı (İM)

**şanki** Sanki, güya, totalım ki (İH)

**şanķu** Aptal kimse (Kİ)

**şanķula-** Aptallaşmak (Kİ)

**şanla-** (Kuş, hayvan) pislemek (İH)

**şansar** Sansar (İH, TZ) *krş.* savsar

**şansız** Sayısız (GT)

**şanş-** Delmek, delip geçmek, saplamak (KK) *krş.* sanç- (IV)

**şanşış** Vuruşma, dürtüşme, savaş (DM) *krş.* sançık, sançış, şançış

**şanşılı** Damgalı (TZ)

**şanşu** Sayısız (MS)

**şanzağan** Kıvrılmış yılan (TZ) *krş.* şaşığan (II)

**şap** Sap (GT, Kİ, MG, TA, TZ)

**şap-** (I) Salına salına yürütmek (Kİ)

**şap-** (II) Birinden ayrılmak (CC)

**şap-** Sapmak (KFT)

**şapan** İçinde taş atılan eski bir savaş aleti (İH, TZ)

**şapan-** Saban sürmek, tarla ekmek (TZ) *krş.* şapanla-

**şapanla-** Tarlayı sürmek, tarlaya ekin ekmek (TZ) *krş.* şapan-

**sapçak** Süt konulan bakır kulplu kap (İM, Kİ)

**sapraş-** Ayrılmak (Kİ)

**sapsarı** Sapsarı (BV, Kİ) *krş.*

şabşarı, şabşaru

**sapsavuk** Çok soğuk, sopsoğuk (Kİ)

**saptur-** Saptırmak (Kİ)

**sar** (I) Doğan, akbaba (CC)

**sar** (II) Yumurtanın iç, ince kabuğu,

zar (İH)

**sar-** Yaymak, açmak, sermek (TA)

**şar-** Sarmak, bağlamak, dolamak (Gİ,

İM, KF, KFT, Kİ, TA, TZ)

**saraça** Hayvanın zekâsı ve sür'atli hareketi (Kİ)

**saraf** *Ar.* (< sarrâf) Sarraf (CC)

**sarağuç** Sorguç, çelenk (İH)

**saramsağ** Sarmısak (KK) *krş.* sarmısak, sarmısak, şarmısak, şarumsak

**saran-** Sarık sarınmak (TZ)

**sarana** Sopa, değnek (TZ)

**sarançika** Çekirge (TZ) *krş.*

sarançğa, sarançğan, sarançka,

**sarar-** Sararmak (RH, TZ) *krş.*

sarğar-

**sarây** *Far.* Saray, ev (BM, CC, GT,

İM, TA)

**şarb** Zor, güç, sarp (TA) *krş.* sarp

**sârbân** *Far.* Sark (Kİ)

**sarça** *Far.* Sırça, cam, çanak (DM)

*krş.* sırça, sırşa, şırşa

**şarf** *Ar.* Harcama, sarf etme (Gİ, GT,

İM, KF, KFT, MG)

**sarğar-** Sararmak (TZ) *krş.* sarar-

**sarhit** Artık, geri kalan (CC)

**sarhit-** Damlatmak (CC)

**sarı** (I) Sarı (BV, CC, DM, Gİ, GT, İM, KF, Kİ, KK, MG, RH, TZ) *krş.* sarı,

sarığ, saru (I), şaru **sarı kuş** sandal denilen kuş (İH) **sarı ot** Türkiye buğdayı,

Mısır buğdayı (BM)

**sarı** (II) 1. Karşı (CC) 2. Yön, taraf,

... e doğru (MG) *krş.* saru (II)

**sarı** (III) Şarap (Kİ)

**sarı** Sarı (KK) *krş.* sarı (I), sarığ, saru (I), şaru.

**sarığ** Sarı (BM, İM, MG) *krş.* sarı (I), sarı, saru (I), şaru

**sarımşak** Sarmısak (BM, BV, Kİ, TA, TZ) *krş.* saramsağ, sarmısak, şarmısak, şarumsak

**şarın-** Sarınmak, dolanmak (BM)

**sarinçğa** Çekirge (İM) *krş.* sarançika, sarinçğan, sarinçka

**sarinçğan** Çekirge (Kİ) *krş.* sarançika, sarinçğa, sarinçka

**sarinçka** Çekirge (CC, İM) *krş.* sarançika, sarinçğa, sarinçğan

**sarışın** Sarışın (Kİ) *krş.* şarışın

**sarı yağ** Tereyağı (KK) *krş.* sağay sağyağ, saru yağ, saryağ, sayağ

**şarih** *Ar.* Açık, belli (İM)

**sark-** 1. Sarkmak (KFT, Kİ) *krş.* sarkı- 2. Sızmak, azar azar akmak, süzülme (İH)

**sarkı** - Sarkmak (KFT) *krş.* sark- 1

**sarkık** Sarkık, sarkmış olan (BV)

**sarkıt** 1. Yemek artığı (GT). 2. Ağızdan akan salya (İM)

**sarkıt-** Süzmek (TZ)

**sarmaş-** İplik gibi şeyler birbirine dolaşmak (İH)

**sarmısak** Sarmısak (CC, DM) *krş.* saramsağ, sarımşak, şarmısak, şarumsak

**şarmısak** Sarmısak (DM, RH) *krş.* saramsağ, sarımşak, sarmısak, şarumsak

**sarnaşa** Kâse, kadeh (DM) *krş.* serneşe

**sarov** Mide (CC)

**sarp** Sert, sarp, zor (CC, DM, Kİ, TZ) *krş.* şarb

**sarpan** Masa örtüsü (CC)  
**sarsıl-** Sarsılmak (Kİ)  
**sarsıt-** Kovmak, defetmek (İH)  
**sart** Şehirli (TZ)  
**sartaban** Nil nehrinde bulunan iyi cins bir balık (TZ)  
**saru (I)** Sarı (KFT, MS, RH, TA) *krş.* sarı (I), şarı, sarıg, şaru.  
**saru (II)** -e doğru, yön, taraf (MS) *krş.* sarı (II)  
**şaru** Sarı (DM, TA) *krş.* sarı (I), şarı, sarıg, saru (I)  
**şaruça** Sarımtırak (DM, Kİ)  
**şaruluğ** Sarılık (RH)  
**şarumsak** Sarmısak (DM, RH) *krş.* saramsak, sarımsak, sarmısak, şarmusak  
**şaruşın** Sarışın (KFT) *krş.* sarışın  
**saru yağ** Tereyağı (RH) *krş.* sağay sağyağ, şarı yağ, şaryag, sayag  
**şaryag** Tereyağı (RH) *krş.* sağay sağyağ, şarı yağ, saru yağ, sayag  
**sas** Sis, buhar (CC)  
**sası** Sası, kokmuş (CC, Kİ)  
**sası-** Çürük kokmak, fena kokmak (CC)  
**sasık** Kötü kokan (TZ)  
**sasıkan** Saksığan (GT) *krş.* sağasğan, sağızgan, sağsağan (I), saksığan, saksıkan  
**saş** Saç, insan başındaki kıllar (DM, KK, TZ) *krş.* saç (I), şaç (I)  
**saşak** Yamalı eski elbise (TZ)  
**sat** Ar. Saat (BM) *krş.* sâ'at  
**sat-** Satmak, satış yapmak (TA) *krş.* sat-, şat-  
**şat-** Satmak, satış yapmak (BM, CC, Gİ, GT, KF, KFT, Kİ, TZ) *krş.* sat-, şat-  
**şat-** Satmak, satış yapmak (KK) *krş.* sat-, şat-  
**sataş-** Dokunmak, değmek (İH)  
**sataş-** Karşılaşmak, rast gelmek

(BM, İM)  
**şatdır-** Sattırmak (KK) *krş.* şattır-  
**sa'ter** Ar. Kekik (BV)  
**sath** Ar. Bir şeyin dış yüzü (İM)  
**satıçı** Satıcı, satış yapan (İM, TA) *krş.* satıçı  
**şatıçı** Satıcı, satış yapan (DM) *krş.* satıçı  
**satıl-** Satılmak (İM, KFT, Kİ)  
**satın** Satın (GT, MG) *krş.* satın, satun  
**şatın** Satın (DM, İM, KK) *krş.* satın, satun **şatın al-** satın almak (DM, İM, KK) *krş.* satna al-, şatın al, şatun al-  
**satis-** Satış, satış yapmak (TZ)  
**şatır** Ar. Mitoloji (İM)  
**satka** Hasta etmek, hakaret etmek (CC)  
**satlık** Satılık (TZ) *krş.* satıglık  
**satna al-** Satın almak (Kİ) *krş.* satın al-, şatın al-, şatun al-  
**satov** Satış, ticaret (CC)  
**şatr** Ar. Satır (İN)  
**şatın al-** Satın almak (KK) *krş.* şatın al-, satna al-, şatun al-  
**şattır-** Sattırmak (KK) *krş.* şatdır-  
**satu** Satma, satış (TZ) *krş.* satıg, satuh, satuk  
**satıg** Satma (KFT) *krş.* satı, satuh, satuk  
**satıglık** Satılık (KFT) *krş.* satlık  
**satuh** Satma, satış (CC) *krş.* satı, satuh, satuk  
**satuhçı** Satıcı, tacir (CC)  
**satuk** Satma, satış (CC, TZ) *krş.* satı, satıg, satuh  
**şatun** Satın (CC, GT, KFT) *krş.* satın, şatın **şatun al-** satın almak (BM, DM, Gİ, TA) *krş.* şatın al-, satna al-, şatın al-  
**sav (I)** Sağ, sağlık, sıhhat (CC) *krş.* sağ (II) **sav bol-** sağ olmak, sıhhatli ol-

mak (TZ)

**sav** (II) Dava (Kİ)

**sav** (III) Sağ, solun zıddı (CC) *krş.*

sağ (I)

**sav-** (I) Yerini değiştirmek (Kİ)

**sav-** (II) Sağmak (TZ) *krş.* sağ-

**şavâb** *Ar.* Doğru, doğruluk, doğru hareket (Gİ, GT, İM, MG, TZ)

**şavâmi**<sup>c</sup> *Ar.* Tekkeler (özel ibadet yerleri) (GT)

**savan keyik** Yaban keçisi, antilop (BM) *krş.* savun keyik

**savar-** (Ekin) savurmak (TZ) *krş.* savur-, sovur-

**savaş** Kavga, dövüş, savaş (BM, GT) *krş.* savaş

**savaş** Kavga, dövüş, savaş (BM, TA) *krş.* savaş **savaş it-** savaşmak (BM)

**savaş-** Savaşmak (DM, TZ) *krş.* sovaş-

**savda** *Ar.* Kara sevda, aşırı sevmek (CC) *krş.* sevdâ

**savçı** (I) Savcı, davacı, kadı (Kİ)

**savçı** (II) Peygamber (Kİ)

**savık** Yumuşak (TA)

**savla-** Dava etmek (TZ)

**şavlet** *Ar.* Hücum, saldırı (GT)

**savluğ** (I) Sağlık, esenlik (TZ) *krş.* sağlğ, sağlık (I)

**savluğ** (II) Sağılan koyun (TZ) *krş.* sağlak, sağlık (II), şağlık

**şavma**<sup>a</sup> *Ar.* İbadet yeri, tapınak (İM)

**savrak** İçki tası, kadeh (CC)

**savrı** Deri (CC) *krş.* savru

**savru** Deri (TZ) *krş.* savrı

**savs-** Kendini göstermeden gizlice sıvışmak (İH)

**savsar** *Far.* Sansar ve derisi (CC, İM, TA) *krş.* sansar

**sav sav gel-** Nöbetleşe gelmek (İH)

**savu-** Yüz çevirmek, dönmek (İM)

**savuh** Soğuk (CC) *krş.* savuğ, sovuğ,

şoyuğ, suvuğ

**savuk** Soğuk (CC, DM, GT, İM, TA)

*krş.* savuh, sovuğ, şoyuğ, suvuğ

**savukluğ** Soğukluk (İM) *krş.* sa-fukluk, sovuğluk

**savul-** Ayrılmak, bir köşeye çekilmek, uzaklaşmak (BM)

**şavul-** (I) Ses çıkarmak (Kİ)

**şavul-** (II) Yoldan çıkmak (TA)

**savulçağ** Karın yılanı, solucan (TZ)

**savun keyik** Yaban keçisi, antilop (BM) *krş.* savan keyik

**savur-** (Ekin) savurmak (İM) *krş.* savur-, sovur-

**savurşuğ** Akıllı zayıf olan kimse (TZ)

**savut-** Soğutmak (İM) *krş.* şavut-, sovut-

**şavut-** Soğutmak (KK) *krş.* savut-, sovut-

**sa'y** (I) *Ar.* Çalışma, gayret (Gİ, GT, İM, KF, KFT, RH)

**sa'y** (II) *Ar.* Hac'da Safa ile Merve arasında koşma (İM)

**şay-** Saymak, hesaplamak (BM, DM, Gİ, İM, KF, KK, MS, TZ) *krş.* sa-

**sayaç** *Far. T.* Sadece (İH)

**şayağ** Tereyağı (TA) *krş.* şakay, sağyağ, şarı yağ, saru yağ, şaryag

**şayd** *Ar.* Av, avlanma (GT, İM)

**şayhâni** *Ar.* Medine'de yetişen bir cinş hurma (İM)

**sayı** Zırh (MG)

**şayıfı** *Ar.* Yazlık, yaz ürünleri (KFT)

**sayık** - (Yer için) ısınmak (İH)

**sayıkla-** (Uyuyan adam veya hasta) abuk sabuk konuşmak (İH)

**sayıl-** Addedilmek, sayılmak (GT)

**sâyib** *Ar.* Bir yerle ilgisi olmayan, ba-şı boş (İM)

**sâyil** *Ar.* Dilenci (Gİ, GT)

**şaykal** *Ar.* Cilâ, yaldız (GT)

**şaykalla-** Ar.T. Cilâlamak (İH)  
**sayla-** Temizlemek, sağalmak (TZ)  
**şaymak** Sayı, adet (DM)  
**sayra-** Ötmek, şakımak (GT, TZ)  
**şayrafi** Ar. Sarraf (İM)  
**sayrı** Hasta (İH, TZ) *krş.* sayru  
**sayrılan-** Hastalanmak (TZ)  
**şayru** Hasta (BM) *krş.* sayrı **şayru**  
**ol-** hastalanmak (BM)  
**say su** Duru su (TZ)  
**şayyâd** Ar. Avcı (GT)  
**say yir** Toprak, arazi (İH)  
**saz (I)** Bataklık, çamur (CC)  
**saz (II)** Orman (Kİ)  
**saz (III)** Seda, ses (CC)  
**sâz** Far. Çalgı (Gİ, KF)  
**saz-** Yaranın ağrısı artmak (Kİ)  
**sazağan** Yılan, ejderha (CC, Kİ,  
 BM) *krş.* şazğan  
**sazan balığı** Sazan balığı (İH)  
**sâzec** Ar. Sade (MG) *krş.* sâzic  
**sâzic** Ar. Sade (BV) *krş.* sâzec  
**şazğan** Ejderha, yılan (TA) *krş.*  
 sazağan  
**seb'a** Ar. Yedi (GT)  
**sebeb** Ar. Sebep, neden (BV, Gİ, GT,  
 İM, İN, KF, KFT, MG, RH)  
**sebekât** Ar. Geçme, ilerleme (Gİ)  
**sebil** Ar. Hayrat (KFT)  
**sebût** Ar. Sebt, cumartesi günü (KFT)  
**seccâde** Ar. Seccade, namazlık (GT,  
 İM, MS)  
**secde(t)** Ar. Namazda alınını ellerini,  
 dizleri ve ayak parmaklarını yere dayamak-  
 tan ibaret ibadet durumu (Gİ, İM, KF, MS)  
*krş.* secdet **secde-i sehv, secdetü's-**  
**sehv** namazda yapılan bir yanlışlıktan do-  
 layı secde etme (İM) **secde-i şükür** şü-  
 kır secdesi (İM) **secde-i tahıyyet** dua  
 secdesi (İM) **secde(t)-i tilâvet** secde  
 ayetleri okununca yapılması gereken secde  
 (İM)

**seç-** Bir şeyi bir şeyden ayırmak (Kİ)  
**sedd** Ar. Tıkama, kapama, engel (Gİ,  
 KF)  
**sedd-i ramağ** Ar. Ölmeyecek kadar  
 yiyip içmek (GT)  
**sedl** Ar. Bırakmak, salmak (İM)  
**sefâhat** Ar. Hafiflik, akılsızlık (GT)  
**sefâtih** Ar. Başlangıçlar (İM)  
**sefer** Ar. Sefer, yol, yolculuk, savaşta  
 gitme (BV, Gİ, KF, KFT, MG, MS) *krş.* sa-  
 far **sefer it-** yolculuk etmek (BM)  
**sefercel** Ar. Ayva (KFT)  
**sefih** Ar. Akılsız, savurgan (Gİ, GT,  
 İM, KF, KFT)  
**sefihlik** Ar. T. Sefahate düşkün olma  
 (KFT)  
**segerle-** (I) Teşvik etmek (TA)  
**segerle-** (II) Yermek, hicvetmek  
 (TA)  
**segir-** Seğirmek (BV, TZ) *krş.* segri-  
**segirden** Oturak yeri, uca (İH)  
**segirt-** Koşmak, (atı) koşturmak  
 (TA, RH)  
**segiz** Sekiz (sayı) (CC) *krş.* sekiz,  
 sekkiz, sikiz  
**segri-** Seğirmek (BV, RH) *krş.* segir-  
**sehâ** Ar. Cömertlik, el açıklığı (GT)  
**sehağ** Ar. Öfke, gazap (İM)  
**seh(e)l** Ar. Kolay (BV, GT))  
**seher** Ar. Sabahın erken vakti (BV,  
 GT, İM)  
**seher-gâh** Ar. Far. Seher vakti (GT)  
**sehv** Ar. Hata, yanlış, yanılma (Gİ,  
 GT, İM, KF, MG)  
**sek-** Sekmek (Kİ)  
**sekbinç** Ar. Bir bitki (BV)  
**seker** Kaynamış hurma suyu (İM,  
 KFT)  
**seket-** Koklatmak (MS)  
**sekir-** Sekmek, sıçramak (CC, GT)  
*krş.* sekri-, sikri-  
**sekiz** Sekiz (sayı) (BV, DM, Gİ, İM,

İN, KF, KFT, Kİ, KK, MG, TA, TZ) *krş.* se-  
giz, sekkiz, sıkız

**sekizinci** Sekizinci (CC, RH)

**sekkiz** Sekiz (BM, GT) *krş.* segiz,

sekkiz, sıkız

**seklaba** Pazı (TA)

**sekri-** Sıçramak, sekmek (Kİ, MG)

*krş.* sekir-, sikri-

**seksen** Seksen (sayı) (BM, DM, Gİ, İM, KF, KFT, KK, MG, TA)

**seksen-** (I) Korkmak (CC)

**seksen-** (II) Tehdit etmek (Kİ)

**seksendir-** Korkutmak (CC)

**sekü** 1. Peyke, kanepa (BM, İM) 2.

Kapı önlerine oturmak için ayrılan yer (TA)

**sekül** Sekili at (İH)

**selâm** *Ar.* Selâm (BV, Gİ, GT, İM, İN, KF, MS)

**selâm bir-** selâmlamak, selâm vermek (KK)

**selâm it-** selâm söylemek (BM)

**selâm vir-** selâmlamak, selâm vermek (MS)

**selâmet** *Ar.* Kurtulma, selâmete çıkma (İM, KF)

**selâmatlık** *Ar. T.* Esenlik, kurtuluş (GT, İM, KF) *krş.* selâmetlik

**selâmetlik** *Ar. T.* Esenlik, kurtuluş (CC, Gİ, GT, KF, MS) *krş.* selâmatlık

**selâtin** *Ar.* Sultanlar (GT)

**seleb** *Ar.* Birinden soyularak alınan şey (İM)

**selekle-** Gerinmek (İH)

**selem** *Ar.* Peşin para ile malı sonradan almak kaydıyla yapılan alış veriş (KFT)

**selgençek** Salıncak (TZ) *krş.* salın-  
çağ, selkinçek

**seli** Temiz (Kİ)

**seliha** *Ar.* Kabuk (BV)

**selik** Kibar, kibar genç (Kİ)

**selim** *Ar.* Doğru, kusursuz, sağlam (BV, GT, İM, İN, RH)

**selin-** Salınmak, gönderilmek (BV)

*krş.* salın- (IV)

**selki** Sölpük, gevşek (adam) (İH)

**selkinçek** Salıncak (Kİ) *krş.* salın-  
çağ, selgençek

**sellim** *Ar.* Selem yoluyla yapılan alış  
veriş (KFT)

**selm** *Ar.* Barış (İM)

**selmâni** *Ar.* Bir demir çeşidi (MG)

**selpük** Zayıf, sıska (İH)

**sem<sup>f</sup>** *Ar.* Kulak (GT)

**semâ<sup>f</sup>** *Ar.* Müzikî, sema (GT)

**seme** Sersem, aptal, zekâsız (İH)

**şemen** *Ar.* Kıymet, değer (İM)

**semend** *Far.* Çevik ve güzel at  
(RH)

**semer** Yük hayvanı palanı (İH)

**şemere** *Ar.* Meyve mahsul; netice  
(Gİ, KFT)

**semî'allâhu limenhamide** *Ar.*  
"Allah hamd edeni işitir" anlamında bir söz  
(İM, MS)

**şemin** *Ar.* Kıymetli, pahalı (GT, İM)

**semir-** Semirmek, yağlanmak (BV,  
CC, GT, TZ) *krş.* semri-

**semiz** Semiz, şişman, besili (CC,  
DM, GT, Kİ, KK, TA, TZ) *krş.* semüz, si-  
miz

**semri-** Semirmek, yağlanmak (Kİ)  
*krş.* semir-

**semüz** Semiz, şişman, besili (Kİ)  
*krş.* semiz, simiz

**sen** Sen (BM, BV, CC, DM, Gİ, GT,  
İH, İM, İN, KF, KFT, Kİ, KK, MG, MS,  
RH, TA, TZ) *krş.* sîn (I)

**senâ** *Ar.* Övgü (BV, Gİ, GT, İM, KF)

**şenâyâ** *Ar.* Atın ikinci yılda çıkan  
dişleri (RH)

**sendire-** (I) Sendelemek, iki tarafa  
sarsılarak yürütmek (İH)

**sendire-** (II) Saçma sapan konuş-  
mak (İH)

**sened** *Ar.* Dayanılacak şey, delil  
(MG)



**senek** Küp, damacana (DM)  
**seng (I)** Buz topağı (CC)  
**seng (II)** İlâç olarak kullanılan bir bitki (RH)  
**sengir** Açık, köşe (CC)  
**sengir-** Esnerken ağzını yummak (İM)  
**senir** Hudut, sınır (İH)  
**senir** Tepe, siper, kale (Kİ)  
**senit** Yastagaç, hamur tahtası (İH, TA)  
**seniy** Ar. Beş yaşındaki deve, iki yaşındaki sığır ve bir yaşındaki koyuna verilen ad (İM)  
**seniyye tife** Ar.T. Beş yaşındaki deve (İM)  
**senne** Ar. Bileğin ardında tüy biten yer (BV)  
**sep-** Serpmek, saçmak (BV, Kİ, RH, TZ)  
**sepet** Sepet (İM)  
**sepiş-** Serpiştirmek (TZ)  
**sepkün** Yağmur serpintisi (Kİ)  
**ser** Far. Baş (GT, KF, Kİ)  
**ser-** Sermek (TZ)  
**seratân** Ar. Atın turnakları etrafındaki etin dökülmesi (RH)  
**serbâz** Far. Yiğit, cesur (GT)  
**serben** Far. Sarık, baş örtüsü (TA) *krş.* ser-bend  
**ser-bend** Far. Sarık, baş örtüsü (TA) *krş.* serben  
**serc** Ar. At takımı, eyer (RH)  
**serçe** Far. Serçe (BM, İH, TA) *krş.* çerçe, serşe, sirçe, şirşe, şerşe, şirşe  
**seredür** Saraça (Kİ)  
**ser-efrâz** Far. Benzerlerinden üstün olan, itibar ve nüfuz sahibi (GT)  
**serendibi** Ar. Bir demir çeşidi (MG)  
**sergek** Uyanık (CC)  
**sergen** Raf (TZ)

**sergerdân** Far. Baş dönmüş, sersem, şaşkın (GT) **sergerdân bol-** hayran olmak (İH) **sergerdân kıl-** sersem olmak, baş dönmek (İH)  
**sergiz-** Evcilleştirmek, eğitmek (CC)  
**serhoş** Far. Sarhoş, mest (GT)  
**serhoşluk** Far.T. Sarhoşluk (GT)  
**serid (I)** Ar. Tirid denilen yemek (İM)  
**serid (II)** Ar. Toprak toz gibi eskidikçe şarabın yüzünde oluşan şey (KFT)  
**seriv** Ehlî, uysal (CC)  
**seriyye** Ar. Sayıları dört ile dörtyüz arasında olan askerden meydana gelen müfrezeye (KFT)  
**sermâye** Far. Sermaye, anamal, ana para (İM)  
**sermûze etük** Far.T. Kısa çizmeye (İM) *krş.* sirmûze etük  
**serneşe** Kâse, kadeh (DM) *krş.* sar-naşa  
**serövün** Serin (CC)  
**serpil-** Serpilmek (İN)  
**serpildi** Serpinti (CC)  
**serrâ** Ar. Kolaylık (KF)  
**serşe** Serçe (DM, TZ) *krş.* çerçe, serçe, sirçe, şirşe, şerşe, şirşe  
**serük** Deriden yapılmış sergi (TA)  
**serv** Far. Servi (GT)  
**ser-vaqt** Far.Ar. Kimse bulunmayan, yalnız kalınan yer, halvet yeri (GT)  
**server** Far. Kılavuz (BV, GT)  
**servin** Esin (TZ)  
**ses** Ses (İH)  
**sesi-** Erimek (BV)  
**sesken-** Vehimlenmek, kuruntulu olmak (GT, İM)  
**se-şenbe** Far. Salı (CC) *krş.* si-şenbeh  
**seş-** Çözmek, bağını açmak (CC) *krş.* şeş-, şiş- (I)  
**setkik** Zeki (Kİ)  
**setirlik** Ar.T. Gizlilik (KFT)

**setr** Ar. Örtme, kapama (Gİ, KF, KFT)  
**sev-** (I) Sevmek (BV, CC, DM, Gİ, GT, İM, KF, Kİ, KK, TA) *krş.* siv-, söv-  
**sev-** (II) Alacaklıyı savmak (İH)  
**sevâ** Ar. Denk, müsavî (GT, MG)  
**şevâb** Ar. Hayırlı iş, sevap, mükâfat (Gİ, İM, İN, KF, MG, MS)  
**sevâbık** Ar. Geçmiş (şeyler) (GT)  
**sevâd** Ar. Karalık (KFT)  
**sevâd-ı a'zam** Ar. Mekke (İM)  
**sevdâ** Ar. Sevgi, aşırı sevme (Gİ, GT, KF) *krş.* savda  
**sevdâli** Ar.T. Sevdalı, tutkun (RH)  
**sevdür-** Sevdirmek (İM)  
**sevgü** 1. Sevgi (TA) 2. Sevilmiş kimse (Kİ)  
**sevgüli** Hoşa giden, sevimli, sevgili (MS) *krş.* sevgülü  
**sevgülü** Hoşa giden, sevimli, sevgili (KFT, İM) *krş.* sevgülü  
**sevgülürek** Daha sevgili, en sevgili (KFT)  
**sevin-** Sevinmek (BM, DM, İN, Kİ, KK, RH, TA) *krş.* sevün-, sön- (I), sövin-, sövün-, söy-, söyün-  
**sevindir-** Sevindirmek (KK) *krş.* sevin-  
 dür-, sevündür-, sövündür- (I), söyündür- (I)  
**sevindür-** Sevindirmek (BM) *krş.* sevin-  
 dir-, sevündür-, sövündür- (I), söyündür- (I)  
**seвле-** Söylemek, demek (DM) *krş.* söyle-, söyle-, sözle-  
**sevleş-** Söyleşmek, konuşmak (DM) *krş.* söleş-, söyleş-, sözleş- 1  
**sevmeklik** Sevgi (CC) *krş.* söymeklik, sövmeklik  
**sevügrek** Sevimli, hoş (İM)  
**sevün-** Sevinmek (CC, DM, GT, İM) *krş.* sevin-, sön- (I), sövin-, sövün-, söy-, söyün- (I)  
**sevündür-** Sevindirmek (İM) *krş.* se-

vindir-, sevindür-, sövündür- (I), söyündür- (I)  
**sevüv** Hareket, sefer (BM)  
**seviz** Söz (DM) *krş.* söz  
**seyâhat** Ar. Yolculuk, seyahat (GT)  
**seyb yüri-** Ar.T. Başıboş yürümek, gezinmek (İM)  
**seyis** Ar. Seyis, at bakıcısı (BV)  
**seyl** Ar. Sel, coşku (GT, İM) *krş.* sıl  
**seylân** Ar. Kılıcın sapa giren yeri (MG)  
**seyr** Ar. Yürüme, gezme (BV, GT, İM, KFT, MG)  
**seyrâni** Ar. Atın bir yürüyüş şekli (RH)  
**seyrek** Seyrek, büyük aralıklarla (CC, İH)  
**seyün-** Sönmek (Kİ) *krş.* sön- (III), söyün-  
**sevündür-** Söndürmek (TA) *krş.* siyündür- söndür-, sövündür- (III), söyündür-, söyündür- (II)  
**seyyâh** Ar. Yolcu, gezgin (GT)  
**seyyid** Ar. 1. Efendi (İM) 2. Hz. Muhammed (GT)  
**sez-** Sezmek (CC, KK, TZ) *krş.* siz-  
**sezâb** Ar.Far. Su teresi (BV)  
**sezek** Hatıra gelen duygu (TZ)  
**sezeli** Uyuklayarak başını iki yana sallayan kimse (TZ)  
**sezgen-** Deprenmek, kıvıldamak (TZ)  
**sezmek** Sezme, seziş (CC)  
**şı** Derin olmayan, sığ (TA) *krş.* sık (III)  
**sıbirgu** Işıklı, düdüğü (TA)  
**sıbizgi** Uzun düdüğü (Kİ, TZ)  
**şibizgi** Davul (DM)  
**sıç-** Sıçmak (BM, Kİ, TA) *krş.* sış-, sış-  
**sıçan** Sıçan, fare (İH, KF, Kİ, TA, TZ) *krş.* sıçğan, sıçkan, sışan, sışkan, şışkan, şışkan  
**sıçğan** Sıçan, fare (BV, Gİ) *krş.* sıçan, sıçkan, sışan, sışkan, şışkan, şışkan  
**sıçkak** Sık sık sıçan kimse (TZ) *krş.* şışkak

**sıçkan** Sıçan, fare (BM, CC, İM, KK, TA) *krş.* sıçan, sıçğan, sışan, sışkan, sışkan, şışkan

**sıçrat-** Sıçratmak (BM) *krş.* saçrat-

**sıddık** Ar. Çok doğru kimse (GT)

**sıdır-** Kurmak (TZ)

**sıdk** Ar. Doğruluk, gerçeklik (Gİ, GT)

**sıdur-** Kırdırmak (BV)

**sıfat** Ar. Sıfat, vasıf, nitelik (BV, Gİ, GT, İM, İN, KF, KFT, MG)

**sıfat** Ar. Vasıflar, nitelikler (GT)

**sıfatla-** Ar.T. Özellik kazandırmak, nitelemek (Gİ, KF)

**sıfatlu** Ar.T. Nitelikli, özellikli (KFT, RH)

**sığ-** (I) Sıgmak (BM, GT, İM, MG)

**sığ-** (II) Yakışmak, uymak (KFT)

**sığa-** Sığamak, çekmek (Gİ, İH, KF)

**sıgal-** Yoklamak, aramak (TZ)

**sıgan-** Salınmak (İM)

**sığa su** Duru su, sığ su (İH, TZ)

**sıgın** Geyik, yaban öküzü ( BM, İH, Kİ, TZ) *krş.* sıyın

**sıgın-** (I) Sıgınmak (CC, Gİ, GT, İM, KF, MG, MS, TA, TZ) *krş.* sıyın- (I)

**sıgın-** (II) Yayılmak (TZ)

**sıgınç** Sıgınma (CC)

**sıgınçı** Kendine sığınılan (İM)

**sıgır** Sığır (BM, BV, CC, DM, Gİ, İM, KF, KFT, Kİ, MG, RH, TZ) *krş.* şığır, sır (I), şır, sıyır

**sıgır** Sığır (DM, KK, TA) *krş.* sır (I), şır, sıgır, sıyır

**sıgırçık** Sıgırçık kuşu (CC, DM, GT, TA, TZ) *krş.* şığırçık, sıgırçuk, sırsık

**sıgırçık** Sıgırçık kuşu (DM) *krş.* sıgırçık, sıgırçuk, sırsık

**sıgırçuk** Sıgırçık kuşu (BM, DM) *krş.* sıgırçık, şığırçık, sırsık

**sıgır keyik** Yabanî hayvan (TA)

**sığış-** Sığışmak, sıgmak (GT, KF)

**sıgıt** Matem (CC)

**sıgız** (I) Kuru, koyu (İH)

**sıgız** (II) Zeyrek, akıllı (TZ)

**sıgız** (III) Sakız (TZ) *krş.* sağız, sakız

**sıgılık** Islık (Kİ)

**sıgrak** İki parmağın arası (Kİ)

**sıgza** Gömleğin yakası (Kİ)

**sıh-** (I) Sıkmak, bastırmak, sıkıştırmak (CC) *krş.* sıç-

**sıh-** (II) Yüzünü ekşitmek (TZ)

**sık** (I) Birbirine bitişik, sık, yoğun (BV, DM, İH, İM)

**sık** (II) İplik teli (TZ)

**sık** (III) Derin olmayan, sığ (TA) *krş.* sı

**sık-** Sıkmak, bastırmak, sıkıştırmak (CC, Gİ, İM, KF, KFT, Kİ, KK, MS, TZ) *krş.* sıh- (I)

**sıkâ** Ar. İtimat edilen bilginler (KFT)

**sıkda-** Ölen kimseye karşı mersiye söyleyerek ağlamak ve ağlatmak (Kİ)

**sıkul-** Sıkılmak (İM, MS)

**sıkış** Sıkışıklık, izdiham (İH)

**sıkış-** Sıkışmak (Gİ)

**sıkkur-** Yıldırımak, bezdirmek (TA)

**sıkılm-** Sıkılmak (İM)

**sıknaş-** Sıkışmak, sıkılmak (TZ)

**sıkırık** Haberci, ulak, kurye (CC).

**sıkırık vur-** ıslık çalmak (TZ)

**sıktır-** Sıktırmak (TZ)

**sıkuk** Sıkık, sıkılmış (BV)

**sıla** Ar. Memleketine gitme, akrabasına ulaşma (KF) **sıla-i rahm** hısım akrabayı ziyaret etme, onlarla ilgiyi devam ettirme (Gİ, İM)

**sıla**<sup>e</sup> Ar. Bir at hastalığı (BV)

**sılâ** Ar. Köy (İM)

**sıla-** (I) Sıvazlamak, okşamak (CC, İM, KFT)

**sıla-** (II) Düşün şölenni vermek (TZ)

**sıla-** (III) Cilâlamak (TZ)

**sılan-** Kaplanmak, örtünmek (İM)

**sılta-** (I) Bahane bulmak (TZ)

**sılta-** (II) Salmak, bırakmak, terketmek (İH)

**sıltalı** Bahaneli (TZ)  
**sıltov** Moğ. İftira, suçlama (CC)  
**sın (I)** Yazılı mezar taşı (CC) *krş.* sın (III)  
**sın (II)** Şahıs (TZ)  
**sın (III)** Put (TZ)  
**sın-** Kırmak, kırılmak (BV, CC, Gİ, GT, İH, İM, İN, KF, KFT, Kİ, MG, TA, TZ)  
**sına-** Denemek, tecrübe etmek (CC, GT, Kİ, TZ)  
**şınâ'at** Ar. Sanat (İM)  
**sınal-** Parçalamak (CC)  
**sınan-** Sınanmak, denenmek, tecrübe edilmek (MG)  
**sınarla-** Teşvik etmek, kandırmak (İH)  
**sınçıla-** Kullanmak, tecrübe etmek (BV)  
**sınçla-** Gözlemek, göz önüne almak, dü-şünüp taşınmak (CC) '  
**sındı** Makas (İH, TZ) *krş.* sındı  
**şındır-** Kırmak, kırdırmak (GT, KK) *krş.* şındur-  
**sındı** Makas (DM, TA) *krş.* sındı  
**şınduk** Ar. (< şanduk) Sandık (CC) *krş.* şanduk, sunduk, şunduk  
**sındur-** Kırmak, kırdırmak (BM, BV, CC, GT, İM, İN, KF, MG) *krş.* şındır-  
**şınf** Ar. Sınıf, kısım (İM, MG)  
**sınğar** Uzak için benzetme (TZ)  
**sınık** Kırık, kırılmış (MG, TZ) *krş.* sınık  
**sınra-** Yapmak istemek (İH)  
**sınık** Kırık, kırılmış (CC, GT, İM, MG, TA) *krş.* sınık  
**sınur** Sınır, hudut (İH) **sınur ur-** çit çekmek, hudut yapmak (İH)  
**sıpa** Eşek yavrusu (Kİ, TA)  
**sıpa-** Okşamak (CC)  
**sıpıldak** Çıplak, üryan (İH, Kİ)  
**sıpkın** Zıpkın (MG) *krş.* sıpkın  
**sıpkun** Zıpkın (Kİ, MG) *krş.* sıpkın  
**sıplak** Çıplak, yapraksız (ağaç) (İH)  
**sır (I)** Sığır (CC) *krş.* sığır, şığır, şır, sı-  
 yr

**sır (II)** Ar. Gizli tutulan, kimseye söylen-  
 meyen (CC, Gİ, GT, İM, KF, KFT)  
**sır** Sığır (KK) *krş.* sığır, şığır, şır, sıyr  
**sır-** Üzerine bir şey sürmek, yağ sürmek  
 (CC)  
**ısrâ** Saf, dizi (İH)  
**sırât** Ar. Yol (Gİ, İM, KF, MS)  
**sırça** Far. Cam, sırça (BM, BV, Gİ, KFT, Kİ, TA) *krş.* sarça, sırşa, şırşa.  
**sırça parmak** serçe parmak (İH)  
**sırdak** İlikli kemik (TZ)  
**şırğa** Küpe (DM, Kİ) *krş.* ısırğak, ısırka,  
 ısrâğa, sızğa  
**sırıçka** Çekirge (TA)  
**sırılı** Sırık, olta sırığı (CC) *krş.* suruk  
**sırık-** Canavar inine girmek (TZ)  
**sıril-** Sıyrılmak, soyulmak (Kİ) *krş.* sıy-  
 ril- 2  
**sırınsı-** Yüzünü buruşturmak (TZ)  
**sırit** Saban demiri (BM)  
**sırit-** Dişlerini göstererek tebessüm etmek  
 (İH)  
**sırila-** (Ağaç) oymak, işlemek (CC)  
**şırsır** Cırcır böceği (İH)  
**sırşa** Far. Cam, sırça (TZ) *krş.* sarça,  
 sırça, şırşa  
**sırt** Sırt, tepe, yükseklik (BM, CC, Kİ)  
**sırtân** Ar. Sıracı hastalığı (BV)  
**sırtlan** Sırtlan (BM, DM, Kİ, TA, TZ)  
*krş.* şırtlan, surtlan  
**şırtlan** Sırtlan (DM) *krş.* sırtlan, surtlan  
**sıruğ** Bilek kalınlığında uzun ağaç (Kİ)  
**sısâm** Ar. Susam (KFT) *krş.* sımım, sı-  
 sen, susam, süsen  
**sışkır-** Islık çalmak (TZ)  
**sış-** Sıçmak (TZ) *krş.* sıç-, sış-  
**şışan** Fare, sıçan (KK) *krş.* sıçan, sıçğan,  
 sıçkan, sışkan, şışkan, şışkan  
**sışkak** Sık sık sıçan kimse (TZ) *krş.*  
 sıçkak  
**sışkan** Fare, sıçan (TZ) *krş.* sıçan,  
 sıçğan, sıçkan, sışan, şışkan, şışkan

**sışkan** Fare, sıçan (KK) *krş.* sıçan, sıçğan, sıçkan, sışan, sışkan, şışkan  
**sışra-** Sıçramak (TZ) *krş.* şaşra-  
**sıtın-** Deşilmek, fıskırmak (TZ)  
**sıva-** Sıvamak (TZ) *krş.* sıza-, suva-  
**sıvağı** Mala, sıvama aleti (İH)  
**sıvı-** Sertliği kalmamak, işe yaramaz hâle gelemek (İH)  
**sıvık** Cıvık (İH)  
**sıy (I)** Elbisenin etek bölümü (İH)  
**sıy (II)** Şeref (CC)  
**sıy- (I)** Uymak, yakışmak (CC)  
**sıy- (II)** Genişlemek (TZ)  
**sıy- (III)** Ürkmek (İM)  
**sıyın** Yaban öküzü, geyik (TZ) *krş.* sığın  
**sıyın- (I)** Sığınmak (TZ) *krş.* sığın- (I)  
**sıyın- (II)** Yayılmak (TZ) *krş.* sığın- (II)  
**sıyın- (III)** Acıklanmak, teessüf etmek (TZ)  
**sıyır** Sığır (KK) *krş.* sığır, şığır, sır (I), sır  
**sıyır-** Soyamak, çekip çıkarmak (İH, MG)  
**sıyırım** Beyaz kaş (Kİ)  
**sıyrık** Sıyrılmış (TZ)  
**sıyırıl- 1.** Kılıç kından çıkmak (İH) **2.** Sıyrılmak, soyulmak (İH) *krş.* sıril-  
**sıyırın-** Kaymak (TZ)  
**sız-** Sızmak, akmak (CC, GT, Kİ)  
**sıza-** Sıvamak (TZ) *krş.* sıva-, suva-  
**sızal-** İncelmek (TZ)  
**sızdur-** Eritmek (BM, Kİ)  
**sızğa** Küpe (TZ) *krş.* ısırğak, ısırka, ısrğa, sırğa  
**sızgur-** Cızdırmak, ıslık çalmak (CC)  
**sızla- (I)** Sızmak (TZ)  
**sızla- (II)** Sıklımak (TZ)  
**sızlık** Çorak (TZ)  
**sızur-** Sızdırmak (KFT)  
**sızurul-** Eritilmek (KFT)  
**si-** Bevl etmek, işemek (KF, Kİ, KK, TA, TZ) *krş.* siy-  
**si'âye** Ar. Çalışıp, kazanmak (İM)

**sibeh-sâlâr** Far. Komutan (TA)  
**sibek** Buğdayı değirmen taşı içine döken huni (İH)  
**sibsi** Kamış düdüğü, ney (İH)  
**sibürtki** Süpürge (CC) *krş.* sipirge, sipirgi, sübürge, süpürge, süpürgen  
**sidik** Sidik, idrar (CC, TA, TZ) *krş.* sidük, sitük, siytük, südüğü  
**sidük** Sidik, idrar (Gİ, İM, KF, KFT, Kİ, MG, RH) *krş.* sidik, sitük, siytük, südüğü  
**sifteh kıl-** Ar.T. İlk başlama (İH)  
**siğak** Sinek (TA) *krş.* sinek (I), siñek  
**sigek** Sidik, idrar (TZ)  
**siggek** İşeyen (TZ)  
**sihr** Ar. Büyü, sihir (İM, KFT)  
**sik** Erkeklik organı, penis (CC, DM, Kİ, KK, TA, TZ) *krş.* siz (II)  
**sik-** **1.** Cinsî ilişkide bulunmak (BM, Kİ, KK, TA, TZ) **2.** Nikâhlamak, nikâhma almak (TA)  
**sikâye** Ar. Bir tür yara (BV)  
**sikiş-** Cinsel münasebette bulunmak (Kİ)  
**sikiz** Sekiz (sayı) (MS) *krş.* segiz, sekiz, sekkiz  
**sikke** Ar. Sikke, mühür (İN)  
**sikri-** Sıçramak, sekmek (MG) *krş.* sekir-, sekri-  
**sikrit-** Segirtmek (BV)  
**siktir-** Siktirmek (BV)  
**şil** Ar. Bir bitki (BV)  
**sil** Ar. Sel, coşkun su (KFT) *krş.* seyl  
**sil-** **1.** Silmek, temizlemek (BM, Gİ, İM, KF, Kİ, KK, TA, TZ) **2.** Mesh etmek, sığamak (MS)  
**silâh** Ar. Silâh (Gİ, GT, İN, KF, KFT, MG)  
**silâh-nâme** Ar.Far. Silâhla ilgili yazılan kitap (MG)  
**sile-** Elini bir şeyin üstünde gezdirmek (İH)  
**silecek** Silgi (TZ)

**silen-** Silinmek (TZ)

**silevsün** Moğ. Vaşak ve vaşağın kürkü (CC)

**silgü** Silgi (TZ)

**sili** Saf, temiz, iffetli, temizlenmiş (CC, Kİ) *krş.* sille (I)

**sili** *Far.* Şamar, tokat (GT)

**silik** Salya (TZ)

**silik-** (I) Silkmek, silkelemek (Gİ) *krş.* silk-

**silik-** (II) Eksiltmek, kesmek (BM)

**silin-** Silinmek, temizlenmek (MS)

**silk-** Silkmek, silkelemek (CC, İM, KF, Kİ, KK, MG, TA, TZ) *krş.* silik- (I)

**silkgü** Tozak (TZ)

**silkin-** Silkinmek, sarsılmak (CC, İM, TZ)

**sille (I)** *Far.* Tokat (BV) *krş.* sili

**sille (II)** Bir at hastalığı (BV)

**silsile** *Ar.* Sıra, zincir, silsile (GT, İM, MS)

**sim** *Far.* Gümüş (GT)

**sim-** Yutmak (CC)

**simâṭ** *Ar.* Sofra, ziyafet sofrası (GT)

**simḥāk** *Ar.* Deriyi ve eti aşarak kemiğe ulaşan yara (İM, KFT)

**simiz** Semiz, şişman, besili (GT) *krş.* semiz, semüz

**simkir-** Sümkürmek (Gİ, İM, KF, KK, TA) *krş.* simkür-, sümkür-

**simkirik** Sümük (Gİ, İM, KK) *krş.* simkürük, sümkürük, sümruk, sümük (I)

**simkür-** Sümkürmek (İM) *krş.* simkir-, sümkür-

**simkürük** Sümük (İM) *krş.* simkirik, sümkürük, sümruk, sümük (I)

**simsār** *Ar.* Komisyoncu (İM)

**simsim** *Ar.* Susam (İM) *krş.* sisam, sisen, susam, süsen

**si-murg** *Far.* Anka kuşu, masal kuşu (İH)

**sin** (I) Sen (Şahıs zamiri) (MG) *krş.* sen

**sin** (II) 1. Mezar, kabir (İH, İM, KF, TA)  
2. Mezar taşı (CC) *krş.* sin (I)

**sin** *Ar.* (III) Çin ülkesi (KF)

**sin-** Hazm olunmak (TZ)

**siñ-** 1. Sinmek, sokulmak, eğilmek (CC, GT) 2. Gizlenmek için yere yatmak (Kİ)

**sincir** *Far.* ( < zencir) Zincir (İH) *krş.* zincil, zincir

**sinçi** Boy, pos, endam (BV)

**sindân** *Far.* ( < zindân) Zindan, pek karanlılık ve sıkıntılı yer (CC)

**sinek (I)** Sinek (DM) *krş.* siğak, siñek

**sinek (II)** Levha (TZ)

**siñek** Sinek (BM, DM, Gİ, KF, Kİ, TZ) *krş.* siğak, sinek (I)

**şini** Bakırdan değirmi geniş tepsi (İH)

**şinilde-** (Köpek) açlıktan havlamak (Kİ)

**şinir** Sinir (BM, BV, DM, İM, İN, Kİ, MG, TA, TZ)

**şinir-** (I) Sindirmek, içine almak (CC)

**şinir-** (II) Solumak (CC)

**şinirik** Ağızda bir bölge (BV)

**sinle** Mezarlık (KFT)

**sinle-** Gizlenmek, saklanmak (İH)

**sinlig** Dilenci (TZ)

**sipāhī** *Far.* Sipahi, atlı (GT)

**sipir-** Süpürmek (TZ) *krş.* sübür-, süpir-, süpür-

**sipirge** Süpürge (DM, TZ) *krş.* sibürtki, sipirgi, sübürge, süpürge, süpürge

**sipirgi** Süpürge (TZ) *krş.* sibürtki, sipirge, sübürge, süpürge, süpürge

**şifr** *Ar.* Fiyat, narh (İM)

**şirāc** *Ar.* Işık, kandil (İM)

**şirbençeñ** Bir hastalık (BV)

**şirçe** Serçe (BV) *krş.* çerçe, serçe, şirçe, şirşe, şerşe, şirşe

**şirec** *Ar.* Yağ elde edilen bir bitki (RH)

**şiric** *Ar.* Bir bitki (BV, RH)

**şirim** Üzengi kayışı, sırım (Kİ)

**siriş** *Far.* Talihsizlik, müşkül durum (CC)  
**sirke** (I) Sirke (BV, CC, DM, İM, İN, KFT, Kİ, KK, MS, RH, TA, TZ) **sir-keli soğan** bir tür kurma turşu (İH)  
**sirke** (II) Bit yumurtası (DM, TZ)  
**sirmüze etük** *Far.T.* Kısa çizme (İM) *krş.* sermüze etük  
**sırşe** Serçe (TZ) *krş.* çerçe, serçe, serşe, sirçe, şerşe, şırşe  
**sis** Sis, sis rengi (DM, TA)  
**sisen** *Far.* Susam (BV) *krş.* sirmsim, sisam, susam, süsen  
**şiş** Şiş, şişkinlik (İH) *krş.* şiş  
**si-şenbeh** *Far.* Salı (BM) *krş.* se-şen-beh  
**şişik-** İsbet etmek, bulaşmak, değmek (İH)  
**sitäre** *Far.* Karı ile koca arasında kalan ev (KFT)  
**sitük** Sidik, idrar (Kİ) *krş.* sidik, sidük, siytük, südük  
**siv-** Sevmek (GT) *krş.* sev- (I), söv-  
**sivek** Dayanak yeri (İN)  
**sivilçi** Sivilce (İH)  
**siviş-** Kimseye sezdirmeden kaçmak (İH)  
**sivri çibin** Sivrisinek (BM) *krş.* süri çibin, süri şibin, süvrü çibin  
**siy** Sidik, idrar (CC)  
**siy-** Bevletmek, işemek (BM, BV, CC, Gİ, İM, KFT, MS, RH) *krş.* si-  
**siyâset** *Ar.* Ceza (GT, İM, KFT)  
**siytük** Sidik, idrar (BV) *krş.* sidik, sidük, sitük, südük  
**siyündür-** Söndürmek (KF) *krş.* seyündür-, söndür-, sövündür- (II), söyündür-, söyündür- (II)  
**siz** (I) Siz (Şahıs zamiri) (BM, CC, DM, Gİ, GT, İM, İN, KF, Kİ, KK, MG, MS, TA, TZ)  
**siz** (II) Erkeklik organı, penis (TZ) *krş.* sık  
**siz-** Sezmek (KFT, Kİ) *krş.* sez-  
**sobı** Çene ve yanağın düzlüğü (Kİ) *krş.*

sobu

**sobu** Çene ve yanağın düzlüğü (Kİ) *krş.* sobı  
**soçul-** Soyunmak (CC)  
**sofa** *Ar.* (< şuffa) Sofa (İH)  
**sofra** *Ar.* Sofra, yemek tepsisi (GT, İH)  
**soğ** Son, arkada kalan şey (KFT) *krş.* son, soñ  
**soğan** Soğan (BM, BV, CC, DM, GT, Kİ, TA, RH, TZ) *krş.* soğan  
**soğan** Soğan (KK) *krş.* soğan  
**soğanguş** Şahin, doğan (BM)  
**soğlak** Koyun (BM)  
**soğra** Sonra (KFT) *krş.* soğra, soñıra, soñra, sonra, sungira  
**soğra** Sonra (KK, TA) *krş.* soğra, soñıra, soñra, sonra, sungira  
**soğrı-** Uyuşmak (Kİ)  
**soğşur-** Sokuşturmak, sıkıştırmak, istif etmek, gizlemek (İH)  
**soğul-** Çekilmek, toprak tarafından emilmek (İH)  
**soğulçan** Solucan, karın yılanı (İH, TZ) *krş.* solunçan, sovlaçan, sovulşan, sunluçan, şovulşan  
**soğulu-** Saplamak, geçirmek (İH)  
**soğun-** Sokulmak, büzülüp saklanmak (İH)  
**soh-** Sokmak, vurmak, çarpmak (CC)  
**sohbet** *Ar.* Sohbet, görüşme (GT, KF, KFT)  
**sohran-** Matem tutmak (CC)  
**sohta** Kan sucuğu (CC)  
**sok-** Girdirmek, sokmak (BV, CC, Gİ, GT, İM, KF, KFT, MG, MS, TA, RH, TZ) *krş.* soğ-  
**sok-** Girdirmek, sokmak (KK) *krş.* sok-  
**sokak** Ala renkli geyik (İH)  
**sokak** *Ar.* Sokak (İH)  
**sok barmak** 1. Şahadet parmağı (Kİ) *krş.* suğ barmak 2. Orta parmak (TA)  
**sok göz** Gözü doymaz, aç gözülü (İH)

**soklan-** İsteği artmak (TZ)  
**soklandır-** Teşvik etmek (TZ)  
**soklık** Aç gözlülük, göz doymazlık, hırs (İH, TA)  
**sokran-** Ağzı içinden anlaşılmaz söz söylemek (İH)  
**soktur-** Sokturmak, girdirmek (TZ)  
**sokum** Lokma, parça (BM, TA, TZ)  
**sokur** Kör, tek gözlü, şaşı (CC, İH, KK, MG, TZ)  
**sokuşa-** Ağlamak (BM)  
**sol (I)** Sol, sağın zıddı (BM, BV, CC, DM, Gİ, GT, İM, İN, KF, KFT, Kİ, MG, MS, RH, TZ) *krş.* şol, soñ (II)  
**sol (II)** Kuzey (TZ)  
**şol** Sol, sağın zıddı (KK) *krş.* sol (I), soñ (II)  
**sol-** Solmak, rengini atmak (BV, GT, İH) *krş.* sovol-  
**solğay** Moğ. Solak (CC, TZ) *krş.* solak, solğay  
**solak** Solak (TZ) *krş.* solğay, solğay  
**solğay** Moğ. Solak (MG) *krş.* solğay, solak  
**solı-** Solumak (Kİ) *krş.* solu-  
**solu-** Solumak (CC) *krş.* solı-  
**soluk** Nefes (Kİ)  
**solukun** Soluyan, nefes alan (Kİ)  
**solunçan** Sülük, solucan (Kİ) *krş.* soğulçan, sovlaçan, sovoluşan, sulunçan, şovoluşan  
**som** Altın, gümüş vb. (İH, TZ)  
**somun** Rum. Somun, çörek (İH, TZ)  
**son** Son (BV) *krş.* soğ, soñ (I)  
**soñ (I)** Son (BV, CC, GT, İM, İN, Kİ, MS, RH, TZ) *krş.* son, soğ **soñğa koy-** Ertelemek, geciktirmek (İM)  
**soñ (II)** Sol, sağın zıddı (Kİ, İM) *krş.* sol (I), şol  
**soñaçak** Ayak ökçesi (İM)  
**sonbul** Ar. (< sünbül) Sümbül (CC)

**sonda** Sonra (BM)  
**songğur** Doğan, şahin türünden bir kuş (CC) *krş.* sonkur, sunkur (II)  
**soñra** Sonra (CC) *krş.* soğra, soğra, soñra, sonra, sungıra  
**sonkulda-** İnmek, iklamak (İH)  
**sonkur** Doğan, şahin türünden bir kuş (BM, Kİ) *krş.* soñğur, sunkur (II)  
**sonra** Sonra (Kİ) *krş.* soğra, soğra, soñra, sonra, sungıra  
**soñra** Sonra (BV, CC, GT, İM, İN, KFT, Kİ, MG, MS, RH, TZ) *krş.* soğra, soğra, soñra, sonra, sungıra  
**soñrakı** Sonraki (İM)  
**sor-** Sormak, soru sormak (CC, Gİ, GT, İM, İN, KF, KFT, MS, TA, TZ) *krş.* şor-  
**sor- (II)** Emmek (İM, Kİ, TA)  
**sor- (III)** Ziyaret etmek (İM, MS)  
**şor-** Sormak, soru sormak (KK) *krş.* sor- (II)  
**soralçı** Süzgeç, süzğü (TZ)  
**sorat** Türkiye buğdayı, mısır buğdayı (BM)  
**sorguç** Kılıç sapının uç kısmı (MG)  
**sonıl-** Sorulmak, soru sorulmak (MS) *krş.* şorul-  
**sorkun** Uzun salkım söğüt, sorgun ağacı (İH, Kİ)  
**şorma** Bir cins içki, boza (DM, Kİ)  
**sorp** Gafleten, bilmeyerek (Kİ)  
**soruk** Olgunlaşmış (KFT)  
**şorul-** Sorulmak, soru sorulmak (Gİ, İM, KF) *krş.* sorıl-  
**sorun-** Sünmek, uzamak (TZ)  
**sorunıl-** Kendisine sorulmak (KFT)  
**sorut-** Yüzünü azdırmak, çalım satmak, kafa dikmek (İH)  
**sovaş-** Savaşmak (CC) *krş.* şavaş-  
**sovi-** Soğumak (Kİ) *krş.* safu-, sovu-  
**sovlaçan** Solucan, sülük (BM) *krş.* soğulçan, solunçan, sovoluşan, sulunçan, şovoluşan



**sovrun-** Sıyrılmak (TZ)  
**sovu-** Soğumak (BV, İM) *krş.* safu, sovi-  
**sovuk** Soğuk (BM, BV, Gİ, KFT, Kİ, MG, RH, TZ) *krş.* savuḥ, savuk, şoyuk, suvuk  
**sovukluk** Soğuk, soğukluk (BM) *krş.* safukluk, savukluk  
**sovul-** Solmak, rengini atmak (TZ) *krş.* sol-  
**sovulşan** Solucan, sülük (TZ) *krş.* soğulčan, solunčan, sovlačan, sulunčan, şovulşan  
**sovun** Yaban keçisi, antilop (BM, Kİ)  
**sovunçak** Ökçe (CC)  
**şovur** Yabani geyik (Kİ)  
**sovur-** Savmak, savurmak (TZ) *krş.* savur- sovor-  
**sovuşla-** Yavaşca ses vermek (TZ)  
**sovut-** Soğutmak (TA, TZ) *krş.* savut-, şavut-  
**soy** Bir kökten gelen evlât (İH)  
**şoy-1.** (Kabuk, elbise vb.) soymak, çıkarmak (BM, BV, KK, TA, TZ) **2.** Derisini yüzmek (İM)  
**soy-** Soymak, hırsızlık etmek (İM)  
**soyalaşı gel-** Birbiri ardınca gelmek (İH)  
**soyka** Kaftan (İH)  
**soylak tişli** Sivri dişli, ısırğan dişli (TZ)  
**soytar-** Saplamak, kısılmak (İH)  
**şoyuk** Soğuk (TZ) *krş.* savuḥ, savuk, sovuḥ, suvuk  
**şoyul-** Soyulmak, sıyrılıp çıkmak (BM)  
**soyun-** Soyunmak (BV)  
**soyurğa-** Moğ. Lütuf bahşetmek, rahmet eylemek (CC)  
**soyurğa-** Bir hakani tahttan indirme (TZ) *krş.* soyurğa-  
**soyurğal** Moğ. Lütuf, ihsan, inayet (CC)  
**soyurğat-** İnayet bulmak (CC)  
**soyurğa-** Bir hakani tahttan indirme

(TZ) *krş.* soyurğa-  
**söbi** Söbü, sivri şey (TZ) *krş.* söbü  
**söbü** Söbü, sivri şey (İH) *krş.* söbi  
**sög-** Sövmek, küfretmek (İM, KF, KFT, Kİ) *krş.* sök- (I)  
**sögen** Hasta (MS) *krş.* sökel  
**sögen balık** İt balığı (İH)  
**söglün-** Kebap olmak, kavrulmak (Kİ)  
**sögmeklik** Söyme, küfür, küfretme (KFT)  
**sögül-** (I) Sövülmek, küfredilmek (İM, KFT)  
**sögül-** (II) Kebap etmek, ateş üzerinde pişirilmek (Kİ)  
**sögünç** Söyme, küfür, küfretme (GT) *krş.* sökünç  
**sögünül-** Kendisine sövülmek (KFT)  
**sögüş** Sövüşme, tahkir etme (GT)  
**sögüş-** Karşılıklı küfretmek, tahkir etmek (GT, İM, KFT)  
**sögüt** Sögüt ağacı (DM, MG, TA)  
**sögüt-** Diz çökmek (İH) *krş.* söküt-  
**söhür** Ar. Sahur, gece yemeği (Gİ) *krş.* suhür  
**sök-** (I) Sövmek, küfretmek (BM, CC, DM, Gİ, GT, KK, TA, TZ) *krş.* sög-  
**sök-** (II) Sökmek, çıkarmak (BM, Kİ, TA, TZ)  
**sökel** Hasta (BM, GT, İM, Kİ, TA) *krş.* sögen **sökel ol-** hastalanmak (BM)  
**sökelek** Hastalık (Kİ) *krş.* sökellik  
**sökellik** Hastalık (BM, İM, TA) *krş.* sökelek  
**söklençe** Kebap (DM) *krş.* söklençi  
**söklençi** Kebap (BM, TA) *krş.* söklençe  
**söklenmiş et** Kesilmiş, inceltilmiş et (BM, TA)  
**söklün-** Kebap yapılmak (TZ)  
**sökrük** Ateşte veya güneşte kurutulmuş et (BM)  
**söktür-** Sövdürmek (TZ)  
**söküç** Söväcü, söven (TZ)

**sökük** Sökük, sökülmiş (İM)  
**sökül-** (I) Kızartmak (BM)  
**sökül-** (II) Sökülmek, ayrılmak (CC, İM)  
**sökünç** Sövme, küfür (GT) *krş.* sögünç  
**söküş** (I) Dil yarası, hakaret (CC)  
**söküş** (II) Hastalanma (İH)  
**söküt-** Diz çökmek (TZ) *krş.* söğüt-  
**söle-** Söylemek, demek (KK) *krş.* seville-  
 söyle-, sözle-  
**sölen-** Söylenmek, denilmek, kendisine  
 konuşulmak (KK) *krş.* söylen-, sözlen-  
**sölençü** Parçalanmış, kebablık et (TZ)  
**söleş-** Söyleşmek, konuşmak (KK) *krş.*  
 sevleş-, söyleş-, sözleş- 1  
**sön-** (I) Sevinmek (BM) *krş.* sevin-, se-  
 vün-, sövin-, sövün-, söyün-  
**sön-** (II) Sönmek (GT) *krş.* seyün-, sö-  
 yin-  
**söndür-** Söndürmek (CC, GT, İM) *krş.*  
 seyündür-, siyündür-, sövündür-,  
 söyündür-, söyündür- (II)  
**sönük** Kemik (BM) *krş.* sövek, sügük,  
 sünek, sümük, (II), süñük, süveg,  
 süvek, süvük  
**söv-** Sevmek (CC, GT, KFT, TZ) *krş.*  
 sev- (I), siv-  
**söve-** Dayamak (İM)  
**sövek** Kemik (CC) *krş.* *krş.* söñük, sü-  
 gük, sünek, sümük, (II), süñük, sü-  
 veg, süvek, süvük  
**söven-** Dayanmak, yaslanmak (İM) *krş.*  
 süven-, süye-, süyen-  
**sövgülürek** Daha sevgili (KFT)  
**sövin-** Sevinmek (CC) *krş.* sevin-, se-  
 vün-, sön- (I), sövün-, söy-, söyün-  
**sövlün** Sülün (CC)  
**sövmeklik** Sevgi (CC) *krş.* sevmeklik,  
 sövmeklik  
**sövün-** Sevinmek (CC) *krş.* sevin-, se-  
 vün-, sön- (I), sövin-, söy-, söyün-  
**sövünç** Sevinç (CC)  
**sövünçle-** Sevinç vermek, müjdelemek

(CC, TZ)

**sövünçlü** Sevinçli (CC)  
**sövünçü** Dilim dilim kesilmiş et (Kİ)  
**sövündirgiçi** Sevindirici, sevindiren  
 (CC)  
**sövündür-** (I) Sevindirmek (CC) *krş.*  
 sevindir-, sevindür-, sevündür-, sö-  
 yündür- (I)  
**sövündür-** (II) Söndürmek (TZ) *krş.*  
 seyündür-, söndür-, söyündür-, sö-  
 yündür- (II)  
**sövüş** Dost, arkadaş (CC)  
**söy-** Sevinmek (CC, TZ) *krş.* sevin-, se-  
 vün-, sön- (I), sövin-, sövün-, söyün-  
**söyündür-** Söndürmek (Gİ) *krş.* seyün-  
 dür-, siyündür-, söndür-, sövündür-,  
 söyündür- (II), söyündür-  
**söyken-** Sırtını dayamak (İH, İN, TZ)  
**söykenmeklik** Dayanma (KFT)  
**söyle-** Söylemek, demek (DM, Gİ, KF,  
 KK, MS, RH, TZ) *krş.* seville-, söle-  
 sözle-  
**söylen-** Söylenmek, denilmek, kendisine  
 konuşulmak (KK) *krş.* söylen-, sözlen-  
**söyleş-** Söyleşmek, konuşmak (Gİ, TZ)  
*krş.* sevleş-, söyleş-, sözleş- (I)  
**söymeklik** Sevgi (CC) *krş.* sevmeklik,  
 sövmeklik  
**söyün-** (I) Sevinmek (BM, CC, TZ) *krş.*  
 sevin-, sevün-, sön- (I), sövin-, sö-  
 vün-, söy-  
**söyün-** (II) Sönmek (Kİ) *krş.* seyün-,  
 sön- (II)  
**söyündür-** (I) Sevindirmek (BM, TZ)  
*krş.* sevindir-, sevindür-, sevündür-,  
 sövündür- (I)  
**söyündür-** (II) Söndürmek (KF, Kİ) *krş.*  
 seyündür-, siyündür-, söndür-, sö-  
 vündür- (II), söyündür-  
**söyüşlîh** Karşılıklı sevgi (CC)  
**söz** Söz (CC, Gİ, İH, İM, İN, KF, KFT,  
 Kİ, KK, MS, TZ) *krş.* sevz. **söz**

- yordamı** sözün yorumu, izahı, maksadı (İH)
- sözle-** Söylemek, demek (BM, CC, GT, İM, İN, KF, KFT, Kİ, KK, TA, TZ) *krş.* seville-, söle-, söyle-
- sözlen-** Söylenmek, denilmek, kendisine konuşulmak (GT, KFT) *krş.* söylen-, söylen-
- sözleş-** 1. Konuşmak, sözleşmek (GT, İM, KFT, KK) *krş.* seleş-, söleş-, sözleş- 2. Hitap etmek (İM)
- sözlet-** Birini sorguya çekmek, söyletmek (İM)
- sözli** Söz sahibi (KK)
- su** (I) Su (CC, DM, Gİ, GT, İH, KF, KFT, Kİ, MG, MS, RH, TZ) *krş.* şu, suf, suv. **su evi** tuvalet (İM) **su ivi** tuvalet (Gİ, KFT) **su koyun-** yıkanmak (TZ) **su sığır** camus, manda (CC, TZ) *krş.* şu sığırı **su sığırı** camus, manda (BM, DM) *krş.* şu sığırı **su tartariv** su horozu (BM) **suya kar-** suya dalmak, batmak (İH)
- su** (II) Meni (KFT)
- şu** Su (KK, TA) *krş.* su (I), suf, suv. **şu sığırı** camus, manda (KK) *krş.* su sığır, su sığırı
- su<sup>al</sup>** *Ar.* Öksürük hastalığı (BV)
- su<sup>al</sup>** *Ar.* Soru (Gİ, GT, İM)
- şu<sup>bân</sup>** *Ar.* Büyük yılan, ejderha (GT)
- subaşı** Serasker, komutan (İH) *krş.* sübaşı
- subh** *Ar.* Sabah (GT, İM)
- subh-dem** *Ar.Far.* Sabah vakti (GT)
- suç** Suç, günah (BM, Kİ) *krş.* suş
- suçu-** Sıçramak, tepinmek (BV, MG)
- suçuh** Bağırsak (CC)
- suçuk** Sucuk, bumbar dolması (BM, DM, Kİ, TZ)
- suçul-** Soyunmak (CC, Kİ)
- suda<sup>c</sup>** *Ar.* Bir at hastalığı (BV)
- suf** Su (İM) *krş.* su (I), şu, suv
- şuf** *Ar.* Yün (CC)
- şuffa** *Ar.* Sofa (İM) *krş.* şofa
- şufi** *Ar.* Sofu, derviş (GT)
- sufli** Sulu, su dolu (İM)
- sufra** Baca (CC)
- şufra** *Ar.* Bir bitki (BV)
- sufsa-** Susamak (İM) *krş.* susa-, susan bol-, suvsa-
- şugar-** Kılıca su vermek (MG) *krş.* suvar-
- şugır şavşar** Gelicik (TA)
- suh** Haris, aşırı istekli (CC)
- suhlan-** Göz dikmek, harislenmek (CC)
- suhra** (I) *Ar.* Zorla ve ücretsiz gördürülen iş, angarya (GT)
- suhra** (II) *Ar.* Alay etme, eğlenme (GT, İM)
- suhür** (I) *Ar.* Scherler (İM)
- suhür** (II) *Ar.* (< sahür) Sahur, gece yemeği (KF) *krş.* söhür
- suk barmak** Şehadet parmağı (İH) *krş.* soğ barmak 1
- suklık** Hırs, arzu, heves (CC) *krş.* sukluk
- sukluk** Hırs, arzu, heves (CC) *krş.* suklık
- sukül-ı hayıl** *Ar.* At pazarı (KFT)
- sulak** Sulak, sulu yer (BV) *krş.* suvlag
- sulangır** Gelin kadın, gelincik (TZ)
- şulb** *Ar.* Sert, katı (MG)
- şulbi** *Ar.* Birinin soyundan gelme (KF)
- şulh** *Ar.* Barış, uzlaşma (Gİ, GT, İM, KFT)
- sultân** *Ar.* Sultan, padişah (BV, CC, Gİ, GT, İM, KF, KFT, KK, MG, TA, RH, TZ)
- sultânlık** *Ar.T.* Hükümdarlık, sultanlık (İM, KK)
- suluk** (I) Kemer ile asılan çanta (Kİ)
- suluk** (II) Bir bitki (BV)
- sulunçan** Solucan, sülük (Kİ) *krş.* soğulçan, solunçan, sovlaçan, sovuşan, şovluşan

**suluv** Su bulunan yer (Kİ)  
**sumag** Bir bitki (BV)  
**şun<sup>c</sup>** Ar. Kudret, yapma (İM)  
**sun-** (I) İtaat etmek (İM)  
**sun-** (II) Sunmak, vermek, arz etmek (BV, CC, GT, İN, Kİ, MG)  
**sun-** (III) Germek, uzatmak (CC)  
**şun-** Elini uzatmak (TA)  
**sunçuk** Halef, birinin yerine geçen (Kİ)  
**sunduk** Ar. Sandık (İM) *krş.* şanduk, sınduk, sunduk  
**şunduk** Ar. Sandık (CC) *krş.* şanduk, sınduk, sunduk  
**sundur-** (I) Sündürmek, çekip uzatmak (İN)  
**sundur-** (II) Kırmak, parçalanmak (CC)  
**sungira** Sonra (CC) *krş.* soğra, şoğra, sonda, soñıra, soñra, sonra  
**sunkur** (I) Köle (TZ)  
**sunkur** (II) Şahin, doğan türünden bir kuş (TA, TZ) *krş.* soñğur, sonkür  
**şunuber-** Vermek (TA)  
**sunus** Bir genişlik ölçüsü, başparmakla işaret parmak arasındaki mesafe (BM)  
**sunuş-** Bir şeye elini uzatıp vermek (TZ)  
**sür** Ar. Sur, kale duvarı (KFT)  
**şurat** Ar. Suret, resim (CC) *krş.* şüret  
**süre(t)** Ar. Kur'anıkerim'in 114 bölümünden her biri (Gİ, GT, İM, KF, MS)  
**şüret** Ar. Biçim, tarz, şekil (BV, Gİ, GT, İM, KF, KFT, MG) *krş.* sudat  
**şuretlen-** Ar.T. Şekillenmek, biçimlenmek (İM)  
**surna** Far. Zurna, boru (İH) *krş.* suruna, zurna(y)  
**surtlan** Sırtlan (KK) *krş.* sırtlan, şırtlan  
**şuruf yel** Ar.T. Sabahları dalga dalga esen rüzgâr (DM)

**suruk** Sırık, olta vb. sığığı (CC) *krş.* sırlı  
**suruna** Far. Zurna, boru (CC) *krş.* surna, zurna(y)  
**sus-** Su çekmek (CC)  
**susa-** Susamak (BM, CC, GT, İM, Kİ, TZ) *krş.* sufşa-, susan bol-, suvsa-  
**susak** Su kabı, kova (İH)  
**susam** Ar. ( < sisām) Susam (İH) *krş.* simsim, sisām, sisen, süsen  
**susan bol-** Susamak (BM) *krş.* susa-, susa-, suvsa-  
**şusuz** Susuz (TA) *krş.* suvsuz  
**susmâr** Far. Kertenkele (İM, TZ)  
**sust** Far. Çürük (CC)  
**susun** İçki (CC)  
**susuzluk** Susuzluk (Gİ, KF, KFT)  
**suş** Suç, günah (TZ) *krş.* suç  
**suv** Su (BV, İM) *krş.* su (I), şu, suf.  
**suv tök-** İşemek, bevl etmek (İM)  
**suv-** Yıkanmak (İM)  
**suva-** Sıvamak (TZ) *krş.* siva-, sızav-  
**suval-** (Su) yere batmak, kaybolmak (İM, KF, KFT)  
**suvan-** Sulanmak (BV)  
**suvar-** Sulamak (İM, MG) *krş.* suğar-  
**suvarıl-** Su verilmek (İM)  
**suvi** Sıvı (KF)  
**suvlağ** Sulak, sulak yer (İM) *krş.* sulak  
**suvlu** (I) Sulu (BV)  
**suvlu** (II) Kılçıksız buğday (CC)  
**suvluv** Su keleş (nehir üzerinde kullanılır) (BM)  
**suvsa-** Susamak (BV, CC) *krş.* susa-, susa-, susan bol-  
**suvsağan** Susamış (CC)  
**suvsamak** Susama, susayış (CC)  
**suvseb** Ar. Bir bitki (BV)  
**suvsız** Susuz (BV) *krş.* şusuz  
**suvuk** Soğuk (CC) *krş.* savuğ, su-

vuk, sovuq, şoyuk

**suvul-** Geri çekilmek (CC)

**şuyak** Hayvanları sulama (TA)

**suza-** Sünmek, uzamak (TZ)

**suzla-** Sıklamak, daralmak (TZ)

**sü** Asker (TA)

**sübaşı** Komutan, serasker (TA) *krş.*  
subaşı

**sübhanallâhi** *Ar.* "Allah'ım seni  
noksanlıklardan tenzih ederim" anlamında  
bir dua sözü (GT, İM)

**sübhâne** *Ar.* Allah sözünden sonra  
zikredilen saygı sözü (GT)

**sübhâneke (I)** *Ar.* "Allah'ım seni  
her türlü kusurlardan tenzih ederim" anla-  
mında bir dua sözü (Gİ)

**sübhâneke (II)** *Ar.* Namazın baş-  
langıcında okunan dua (KF, MS)

**sübhâneke allâhümme** *Ar.*  
"Yüce Allah'ım seni noksanlıklardan tenzih  
ederim" anlamında bir dua sözü (İM)

**sübhâne rabbiye'l-a'lâ** *Ar.* "Yü-  
ce Allah'ım seni noksanlıklardan tenzih ede-  
rim" anlamında secdede okunan dua (MS)

**sübhâne rabbiye'l-azîm** *Ar.*  
"Yüce Allah'ım seni noksanlıklardan tenzih  
ederim" anlamında rükûda okunan dua (İM,  
MS)

**sübür-** Süpürmek (BM, TA) *krş.* si-  
pir-, süpir, süpür-

**sübürge** Süpürge (TA) *krş.* sibürtki,  
sipirge, sipirgi, süpürge, süpürge

**sücüd** *Ar.* Secde etme, ibadet (Gİ, GT,  
İM, KF, MS) **sücüd-ı sehv** yanılma sec-  
desi (İM) **sücüd-ı tilâva** tilâvet secdesi  
(İM)

**sücüdlü** *Ar.* T. İçinde secde bulunan  
namaz (İM) *krş.* sücüdlü

**sücüdlü** *Ar.* T. İçinde secde bulunan  
namaz (KF) *krş.* sücüdlü

**süçi (I)** Üzümünden yapılan şarap, içki  
(DM, İH) *krş.* süçü (I)

**süçi (II)** Tatlı, her şeyin tatlısı (KFT,  
Kİ) *krş.* süçü (II)

**süçre-** (At için) ayağı kayıp diz üstü  
düşmek (BM)

**süçü (I)** Üzümünden yapılan bir şarap  
(TA) *krş.* süçi (I)

**süçü (II)** Tatlı, her şeyin tatlısı (Kİ,  
TA) *krş.* süçi (II)

**süd** Süt (BM, Gİ, KF, KFT, RH) *krş.*  
süt

**südd** *Ar.* Engel olmak (İM)

**südük** Sidik, idrar (MS) *krş.* sidik,  
sidük, sitük, siytük

**süglün** Sülün (İH)

**sügük** Kemik (TZ) *krş.* söngük, sö-  
vek, sümük (II), sünek, sünüük, süveg,  
süvek, süvük

**sügüm (I)** Bir sele uzunluğunda iplik  
ve benzeri (İH, TZ)

**sügüm (II)** Kanaat, aza razı olma  
(İH)

**sügümsüz** Kanaatsiz, aza razı olma-  
yan (İH)

**sükker** *Ar.* Şeker (BV, GT, KFT).

**sükker kamışı** şeker kamışı (İM)

**sükr** *Ar.* Sarhoşluk (GT)

**süksük** Atın düzgün ve sür'atli olma-  
yan bir çeşit yürüyüşü (MG)

**süksükle-** Atı süksük tarzında yü-  
rütme (MG)

**süksün** Omuz başı, dal (İH)

**sükün** *Ar.* Olgunluk (MG)

**süküt** *Ar.* Susma (GT, KFT)

**süleymânî** *Ar.* Bir kılıç çeşidi (MG)

**sülük** Sülük (BV, CC, İM, Kİ, TA,  
TZ)

**sülüş (I)** *Ar.* Bir bitki (BV)

**sülüş (II)** *Ar.* Üçte bir (Gİ, İM, KF,  
KFT, MG, MS)

**süm'ca** *Ar.* Göstermecilik, ikiyüzlülük  
(Gİ, İM, KF)

**sümek** Sömek, mısır sömeği (BV)

**sümeğe al-** Ölçüsüz, hesapsız almak (İH)

**sümkür-** Sümkürmek (BM, Gİ, KF, Kİ, TZ) *krş.* simkir-, simkür-

**sümkürük** Sümük (KF, TZ) *krş.* simkirik, simkürük, sümruk, sümük (I)

**sümm** *Ar.* Sekizde bir (İM)

**sümrük** Sümük (İM) *krş.* simkirik, simkürük, sümkürük, sümük (I)

**sümük** (I) Sümük (TA) *krş.* simkirik, simkürük, sümkürük, sümruk

**sümük** (II) Kemik (DM, Kİ) *krş.* söñük, sövek, sügük, süñek, süñük, süveg, süvek, süvük

**sümülde-** Boğazın temizlenmesi için öh öh diye ses çıkarmak (Kİ, TZ)

**sümülgün** Hastanın zihin dalgınlığı (Kİ)

**sümür-** Sömürmek, höpürdeterek içmek (İH)

**sün-** Uzamak, uzanmak (İN, Kİ, TZ)

**sünbuke** *Ar.* At toynağının ucunun olması (BV)

**sünbül** *Ar.* Sümbül çiçeği (GT) *krş.* sonbul

**sündür-** Uzatmak (Kİ)

**süñek** Kemik (DM, Kİ) *krş.* söñük, sövek, sügük, sümük (II) süñük, süveg, süvek, süvük

**süngü** Süngü, kargı (KK, TA) *krş.* süñi, süñü

**süngüçi** Süngü kullanan (TA) *krş.* süñüçi

**süñi** Süngü, kargı (DM, Gİ, GT, İM, KF, İN) *krş.* süñü, süngü

**sünig** Vücut, endam (BV)

**sünnet** (I) *Ar.* Peygamberimizin yaptıkları ve tavsiye ettikleri (Gİ, GT, İM, KF, MS) **sünnet-i mü'ekkede** Hz. Muhammed'in her zaman yerine getirdikleri sünnetler (İM) **sünnet-i vaht** sünnetin zamanı, vakti (İM)

**sünnet** (II) *Ar.* Sünnet düğünü (KFT)

**sünnetçi** *Ar.T.* Sünnetçi (İM)

**sünnetlen-***Ar.T.* Sünnet edilmek (İM)

**süñü** Süngü, kargı (CC, DM, GT, İM, KFT, Kİ, MG, TZ) *krş.* süñi, süngü

**süñüçi** Süngü kullanan (MG) *krş.* süngüçi

**süñüçilik** Süngü kullanma işi, sanatı (MG)

**süñük** Kemik (BV, GT, İH, İM, KFT, Kİ, MG, MS, TA) *krş.* söñük, sövetk, sügük, sümük (II), süñek, süveg, süvek, süvük

**süñülçe** Küçük süngü (CC)

**sünüşek** Sünen, uzayan (İH)

**süpür-** Süpürmek (GT, TZ) *krş.* sipir-, sübür-, süpür-

**süpürül-** (I) Süpürülmek (Kİ)

**süpürül-** (II) Çekilip gitmek (Kİ)

**süpür-** Süpürmek (Kİ, KK) *krş.* sipir-, sübür-, süpür-

**süpürge** Süpürge (DM, KFT, Kİ) *krş.* sibürtki, sipirge, sipirgi, sübürge, süpürgen

**süpürgen** Süpürge (KK) *krş.* sibürtki, sipirge, sipirgi, sübürge, süpürge

**süpürüçi** Süpürücü (KFT)

**sür-** (I) Sürmek (BV, CC, GT, İM, İN, KF, KFT, Kİ, MG, RH, TA, TZ)

**sür-** (II) Sürmek, defetmek, kovmak (GT)

**sür-** (III) Nakletmek, taşımak (İM)

**sür-** (IV) El ile dokunmak, el sürmek (İM)

**sür-** (V) Hayvan sürmek (İM, KFT)

**sür-** (VI) Canlılarda neşvünema bulmak (TZ)

**sürç-** Sürçmek, yanılmak (BV, TZ)

**sürçek** Hikâye (İM, Kİ)

**süre-** Sürümek, yerde sürüklemek (MG)

**sürek sırt** Bir tür su kertenkelesi (BM)

**süret** Darı (DM)

**süret** Rüzgârda kurutulmuş et (TZ)

**süriçibin** Sivrisinek (GT) *krş.* sivri çibin, süri şibin, süvrü çibin

**sürişibin** Sivrisinek (TZ) *krş.* sivri çibin, süri çibin, süvrü çibin

**süri tüş** Öğle vakti (TZ)

**sürme** Göze çekilen sürme (BV, Gİ, İM, KF, Kİ, TA, TZ)

**sürmedân** *T. Far.* Sürme kabı (İM)

**sürmele-** Sürmelemek, sürme çekmek (TA)

**sürmelik** Sürme, sürmelik (TA) *krş.* sürmelük

**sürmelük** Sürme, sürmelik (KFT)

*krş.* sürmelik

**sürt-** (I) Sürtmek (CC, İM, İN, KF, MG, RH) *krş.* sürtü-, sürtüt- (I)

**sürt-** (II) Elle bir şeyi eğmek (İM)

**sürtü-** Kaşımak, sürtmek (TZ) *krş.* sürt- (I), sürtüt-

**sürtül-** (I) El ile dokunulmak (İM)

**sürtül-** (II) Sürtülmek, aşınmak (BV, GT)

**sürtün-** (I) 1. Sürtünmek (BM, İM, TZ) 2. Sürünerek yürümek, emeklemek (Kİ)

**sürtün-** (II) Mendil ile silinmek (Kİ)

**sürtüş-** Sürtüşmek (BV)

**sürtüştür-** Sürtüştürmek (BV)

**sürür** *Ar.* Sürur, sevinç (BV)

**sürü** (I) Sürü, koyun sürüsü (DM, Kİ, TA) *krş.* sürün, sürüv (II)

**sürü** (II) Sivri (CC)

**sürü-** Sürmek (Kİ, TZ)

**sürüçi** Sürücü, süren (KFT)

**sürük** 1. İnce yumuşak deri (CC) 2. Deriden yapılmış yaygı (DM)

**sürük sırt** Nil nehri sahilinde bulunup hem suda hem de karada yaşayan bir ca-

navar (Kİ)

**sürül-** (I) (Hayvan) ardından sürülme (İM, KF)

**sürül-** (II) Sürülmek, kovulmak, defedilmek (Gİ)

**sürün** Sürü, koyun sürüsü ( Kİ) *krş.* sürü (I), sürüv (II)

**sürün-** (I) (Yerde) sürünmek (KF, MG, TZ)

**sürün-** (II) (Atı) sürmek (MG)

**sürünçen** Yara (BV)

**sürüşdür-** Sürtüştürmek (KFT)

**sürüt-** (I) Sürdürmek (BV)

**sürüt-** (II) Sürtmek (Gİ, KF, Kİ, MG, MS, TZ) *krş.* sürt-, sürtü-

**sürüv** (I) Hareket, sefer (BM)

**sürüv** (II) Sürü, koyun sürüsü (CC) *krş.* sürü (I), sürün

**sürüyanı** *Ar.* Süryanî (İN)

**süs-** Süsmek, boynuzlamak (TZ)

**süsen** *Far.* Susam (BV, İH) *krş.* simsim, sisen. susam, süsen

**süst** *Far.* Gevşek, tembel (BV, GT, İM, KFT)

**süstel-** Çekiçle düzelmek, yassılanmak (İH)

**süt** Süt (BM, BV, CC, DM, GT, İM, Kİ, KK, TA, TZ) *krş.* süd

**sütmek** Yuvarlak şey, top ( Kİ)

**sütre** *Ar.* Perde, örtü (İM, KF, KFT)

**sütürlük** *Ar.T.* Örtmelik (KFT)

**süv-** Kendine doğru sündürüp çekmek (İH)

**süveg** Kemik (İN, RH) *krş.* sövek, süvek, süvük

**süvek** Kemik (Gİ, İN, KF, KK, RH, TZ) *krş.* söñük, sövek, sügük, sümük (II), süñek, süñük, süveg, süvük

**süvelek tişli** Sivri dişli, ısırğan dişli (TZ)

**süvelt-** Sivriltilmek, dikmek, dorutmak (İH)

## süven-

**süven-** Dayanmak, söykenmek (İN)

*krş.* söven-, süye-, süyen-

**süvrü çibin** Sivrisinek (İM, Kİ)

*krş.* sivri çibin, süri çibin, süri şibin

**süvü** Pergel (Kİ)

**süvük** Kemik (Kİ) *krş.* söñük, sövek, süğük, sümük (II), süñek, süñük, süveg, süvek

**süye-** Dayanmak, söykenmek (TZ)

*krş.* söven-, süven-, süyen-

**süyem** Bir dikimlik iplik (TZ) *krş.*

süyüm

**süyen-** Bir şeye dayanmak (CC, TZ)

*krş.* söven-, süven-, süye-

**süyrel-** Sürünmek (TZ)

**süyüm** Bir dikimlik iplik (TZ) *krş.*

süyem

**süz-** Süzmek, temizlemek (BV, CC,

Kİ, TA, TZ)

**süzgüç** Süzgeç (İH) *krş.* süzgüş

**süzgüş** Süzgeç (TZ) *krş.* süzgüç.

**süzme** (I) Süzgeç (TZ) *krş.* süzmeli

**süzme** (II) Süzölmüş yoğurt (İM,

Kİ)

**süzme** (III) Mahmur bakışlı göz

(Kİ)

**süzmeli** Süzölmüş yoğurt (TZ) *krş.*

süzme (II)

**süzük** Süzölmüş, berrak (CC)

**süzöl-** Süzölmek (BV)



**şâb** Ar. Genç (GT)

**şab-** Sürmek, hayvan sürmek (DM, KK)

**şabad** Usta, akıllı (TZ)

**şabân** Ar. Şaban ayı, Arabî ayların sekizincisi (Gİ, İM, KF, KFT)

**şabat gün** Cumartesi (CC)

**şabe** Ar. Yağlamakta kullanılan bir nesne (BV)

**şabış-** Sürmek (DM)

**şabla-** Tokat atmak, tokatla vurmak (TA)

**şâd** Far. Sevinçli (GT)

**şade** Ar. Bir bitki (BV)

**şâdi** Far. Sevinç, memnunluk (GT)

**şâdmân** Far. Sevinçli (GT)

**şaf** Karıştırma, harmanlama (RH)

**şafak** Ar. Güneşin batışından sonraki alaca karanlık (MS)

**şâğ** Zaman (TZ) *kry.* çağ, çah (I), çağ (I)

**şâğal** Çakal (DM) *kry.* çağal, şakal

**şâğır** Şıra, şarap (DM, KK, TZ) *kry.* çağır, çakır (I)

**şâğır-** Bağırmaq, bağırıp çağırmaq,

inlemek (KK) *kry.* çağır-, çakır-, çığır-

**şâh** Far. Şah, bey (BV, GT, Kİ)

**şâh bellûş** Far. Kestane (TA)

**şâhid** Ar. Şahit, tanık (GT, İM, KFT)

**şâhidlik** Ar.T. Tanıklık, şahitlik (KFT)

**şâhidsuz** Ar.T. Tanıksız, şahitsiz (KFT)

**şâhin** Far. Şahin kuşu (DM)

**şâhm** Ar. İçyağı (BV)

**şâhs** Ar. Kişi, kimse, şahıs (GT)

**şâ'ir** Ar. Şair, şiir yazan (GT, MG)

**şâ'irlik** Ar. T. Şairlik (GT)

**şak** (I) Zaman, ...dığı zaman, ...ınca (KK, TZ) *kry.* çak (IV)

**şak** (II) Ar. Ok atarken meydana gelen kusurlardan biri (İN)

**şak-** (I) Acı çekmek (KK)

**şak-** (II) Çakmak, vurmak (KK) *kry.* çak- (III)

**şak-** (III) Yıkılmak (TZ)

**şakal** Çakal (DM, TZ) *kry.* çağal, şağal

**şakar** Far. (< şeker) Şeker (CC) *kry.* çeker, şeker

**şaku-** Ötmek (İH)

**şaki** Ar. Fena hareketli, haylaz (KF)

**şakir** Ar. Şükreden, iyiliği unutmayan (GT)

**şakird** (I) Far. On yaşından büyük çocuk (DM)

**şakird** (II) Far. 1. Öğrenci (DM,GT, İN, KFT) 2. Köle, ücretle çalışan adam (Kİ, KK, TA)

**şakla-** (I) Şak sesi çıkarmak (İH)

**şakla-** (II) İkiye ayırmak (İH)

**şaklak** Beyinsiz (TZ)

**şakmak** Çakmak, çakmak taşı (DM, TZ) *kry.* çakmak

**şaktur-** Acı çektirmek (KK)

**şal** (I) Boz renkli at (DM)

**şal** (II) Kakım, as denen hayvan (TZ)

**şal** (III) Ayıp, noksan, kusur (TZ)

**şal-** Düdük, müzik aleti vb. çalmak (TZ) *kry.* çal-

**şalga-** Çalkalamak (TZ) *kry.* şalka-

**şalgam** Şalgam, turpa benzer yuvarlak sebze (CC, DM, GT, Kİ, TZ) *kry.* şalkam

**şalka-** Çalkalamak (TZ) *kry.* şalga-  
**şalkam** Şalgam, turpa benzer yuvarlak sebze (KK) *kry.* şalgam

**şalu** Bavlı, içine ot doldurulmuş hayvan derisi (TZ)

**şalvar** Şalvar, im (İH)

**şam ağacı** Çam ağacı (Kİ TA) *kry.* şam ağaşı

**şam ağaşı** Çam ağacı (DM) *kry.* şam ağaşı

**Şâmi** (I) Ar. Şam şehrinden olan,

Şamlı (GT) *krş.* şâmlı

**şâmi** (II) *Ar.* Bir çeşit süngü tutma şekli (MG)

**Şâmlı** *Ar.T.* Şam şehrinden olan, Şam-lı (KK) *krş.* şâmi (I)

**şamruğ** Derenin derinliği (TZ)

**şân** *Far.* Şan, şöhet (MG)

**şanak** Çanak, kap (KK, TZ) *krş.* çanak

**şanakşısı** Çanakçı (KK)

**şanşmala-** Süslenmek (TZ)

**şanşu** Sancı, ağrı (TZ) *krş.* sançı

**şanus** Başparmakla şehadet parmağı arasındaki mesafe (Kİ)

**şap-** Çarpmak, vurmak (DM, TZ) *krş.* çap- (II)

**şapaklı** Çapaklı (TZ)

**şapış** Sürme (DM)

**şapla-** Taş yontmak (TZ)

**şaplama** Şaplak, tokat (İH)

**şar** *Far.* Şehir (BM, DM, KFT, Kİ, KK, TZ)

**şara** *Far.* (< çâre) Bahane, özür, çare (TZ) *krş.* çâre

**şarâ** *Ar.* Sadaka toplanan yer (İM)

**şarâb** *Ar.* İçki (BV, GT, İM)

**şardak** *Far. Ar.* (< çârtâk) Çardak, taht (DM) *krş.* çardak (I)

**şarlan-** Malik olmak, sahip olmak (TZ) *krş.* şırlan-

**şark** *Ar.* Doğu (İM)

**şarkî** *Ar.* Doğuya ait, doğulu (KFT)

**şârlu** *Far.T.* Şehirli (KFT)

**şarman-** Kolunu sığamak, çemremek (TZ)

**şart** *Ar.* Şart, koşul (BV, Gİ, GT, İM, KF, KFT, MG, MS) **şart-ı lâzım** gerekli şart (İM)

**şâş** *Ar.* Başa örtülen örtü (Gİ, KF)

**şaş-** (I) Hedeften kaymak (İH)

**şaş-** (II) Hayret etmek, şaşırarak (İH)

**şaşa-** Su boğazda durmak (TZ)

**şasağ** Yamalı ve eski elbise (TZ)

**şaşı** Şaşı, şehlâ gözlü (İH, TZ) **şaşı gözlü** şaşı, şehlâ (Kİ)

**şaşkıır-** Su boğazda durmak (TZ)

**şaşra-** Şıçramak (TZ) *krş.* sışra-

**şaşb** *Ar.* Kılıcın yüzündeki yol, oyuk (MG)

**şaşıb** *Ar.* Bir tedavi yolu (BV)

**şaşır** *Ar.* Şen, neşeli, çevik (KFT, MG)

**şaşırılık** *Ar.T.* Çeviklik (MG)

**şatla-** Parmak çıtlamak (TZ)

**şatlan-** Parmak çatlatmak, sık sık ses çıkarmak (TZ)

**şatranç** *Ar.* Satranç oyunu (GT, KFT) *krş.* şitranc

**şavk** *Ar.* Işık (İH)

**şavlı** Meşhur, ünlü, sanlı (TZ)

**şavt** *Ar.* Kâbe ziyaretinde Haceries-vet'ten başlayıp şartı üzere dolanarak yine aynı yere gelmek üzere yapılan tavaf (İM)

**şaya** Döşeme, kaldırım (TZ)

**şâyet** *Far.* Ola ki, şâyet (İH) *krş.* şeyâd

**şayfal-** Dağılmak, parçalanmak (TZ)

**şayır şimen** Çayır çimen (DM)

**şayna-** Çiğnemek (TZ) *krş.* çayna-, çeyne-, çiyne-, şeyne-

**şâzz** *Ar.* Kural dışı (İM)

**şebbe** *Ar.* Bir bitki (BV) *krş.* şıbbe

**şebbek** *Ar.* Birbirine girdirme (İM)

**şebek** Şebek, çirkin (TZ)

**şebha** *Ar.* Köstek (BV)

**şeb-kür** *Far.* Gece körü, gece görme-yen (İN, RH)

**şebşeb** Kınından çıkarılmış kılıç (Kİ)

**şecâat** *Ar.* Yiğitlik, şecaat (GT, MG)

**şecere** *Ar.* Soy ağacı, soy (Gİ, KF)

**şedd** *Ar.* 1. Sıkı bağlama (Gİ, KF) 2. Kemer, kuşak (GT)

**şedid** Ar. Katı, sıkı (MG)

**şefa** Ar. Çift, tek olmayan (Gİ, Kİ)

**şefa<sup>c</sup>at** Ar. Birinin suçunun affı veya dileğinin kabulü için edilen aracılık (Gİ, GT, İM, KF)

**şefa<sup>c</sup>atçı** Ar.T. Şefaata eden (İM, KFT)

**şefi<sup>c</sup>** Ar. Şefaata eden (GT, KFT)

**şefik** Ar. Şefik, şefkatli, merhametli (BV)

**şefkat** Ar. Şefkat, merhamet, acıyarak sevmeye (Gİ, GT, İM, KF, MS)

**şefre** Ar. Kılıcın ağzı (MG)

**şeftali** Far. Şeftali (İH, TZ) *kş.* şeftalü

**şeftalü** Far. Şeftali (DM, KK TZ) *kş.* şeftali

**şehâdet** Ar. Şahitlikler, tanıklıklar (KFT)

**şehâdet (I)** Ar. 1. Allah'ın birliğine şahadet etme (Gİ) **şehâdet parmağı** işaret parmağı, şahadet parmağı (İM, İN) 2. Şahitlik, tanıklık (Gİ, İM, İN, KF, KFT, MG)

**şehâdet (II)** Ar. Şehitlik (İM, KF)

**şehd** Ar. Bal (GT)

**şehid** Ar. Şehit (Gİ, İM, KF, MS)

**şehidlik** Ar.T. Şehitlik (Gİ, İM)

**şehr** Far. Şehir (BV, Gİ, GT, İM, KF, TA)

**şehriyâr** Far. Hükümdar (GT)

**şehvet** Ar. Aşırı istek (Gİ, GT, KF, KFT) **şehvet suyu** meni. döl suyu (KFT)

**şek-** (I) Çekmek (KK) *kş.* çek- (I)

**şek-** (II) Çekmek, ölçmek, tartmak (KK)

**şekâvet** Ar. Bahtsızlık, kutsuzluk (GT)

**şeker** Far. Şeker (CC, DM, GT) *kş.* çeker, şakar

**şekirdek** Çekirdek (DM) *kş.* çekirdek, çekürdek, çerdek

**şekiş-** Çekişmek, bozuşmak, ihtilâfa

düşmek (KK) *kş.* çekiş- 1. çikiş-

**şekk** Ar. Şüpheli, kuşku (Gİ, GT, İM, KF, MG) **şekk tüş-** şüphelenmek (İM)

**şekl (I)** Ar. Çehre (GT)

**şekl (II)** Ar. Şekil, biçim (GT)

**şeklen-** Ar.T. Şüphelenmek (İM)

**şeklenmeklik** Ar.T. Kuşkulama (KFT)

**şeksiz** Ar.T. Şüphesiz, kuşkusuz (BV, İM)

**şem<sup>c</sup>** Ar. Mum (GT, İM)

**şem<sup>a</sup>** Ar. 1. Bal mumu (BV) 2. Mum fitili (İM)

**şemâyil** Ar. Huylar, tabiatlar (GT, MG)

**şemme (I)** Ar. Pek az, bir nebze (GT)

**şemme (II)** Ar. Bir kere koklama (BV)

**şemmir** Ar. Acele (KF)

**şems** Ar. Güneş (GT)

**şen** Şen, sevinçli, mamur (TA) *kş.* şin

**şenbeh** Far. Cumartesi (BM)

**şengül** Far. Zarif ve işveli sevgili (GT)

**şenhiyâr** Ar. Salatalık (İM)

**şeni<sup>c</sup>** Ar. Kötü (KFT)

**şer** Ar. (< şerr) Kötülük, fenalık (GT, İM, KF, MS)

**şer<sup>c</sup>** Ar. Şeriat, dinin kuralları (Gİ, GT, KF, MG)

**şer<sup>a</sup>n** Ar. Dine uygun olan (İM)

**şerat** Ar. Neşter (BV)

**şerbet** Ar. Şerbet, meyve suyu ile şekerli su karıştırılarak yapılan içecek (GT)

**şeref** Ar. Büyüklük, ululuk (GT, İM)

**şerefe** Ar. Minarede ezan okunan yer (İM)

**şerement** Becerikli, elinden iş gelen (DM)

**şerez** Yun. Çerez, yemek dışında yenilen şeyler (TZ)

**şerh** *Ar.* İzah, açıklama, yorum (İM, MG)

**şeri** Asker, ordu (DM, TA) *krş.* çeri, çerig, çeyri, şerü

**şerî** *Ar.* Dinle ilgili (İM)

**şerî'at** *Ar.* Din kuralları (Gİ, İM, KF, KFT, MS) *krş.* şeriyat

**şerî'atlık** *Ar.T.* Dine uygun davranış (KFT)

**şerif** (I) *Ar.* Şerefli, asil (Gİ, GT, İM, KFT, MS)

**şerif** (II) *Ar.* Peygamber soyundan olan (Gİ, GT)

**şeriha** *Ar.* Et dilimi (BV)

**şerik** *Ar.* Ortak (Gİ, GT, KF)

**şeriyat** *Ar.* (< şerî'at) Şeriat, din kuralları (CC) *krş.* şerî'at

**serşe** Serçe (TZ) *krş.* çerçe, serçe, serşe, sirçe, sirşe, şirşe

**şerü** Ordu, asker (DM, TZ) *krş.* çeri, çerig, çeyri, şeri **şerü başı** komutan (DM) *krş.* çeri başı, çerig başı

**şeş-** Çözmek, bağını açmak (BV, GT, KF, Kİ, KK, RH, TA, TZ) *krş.* şeş-, şiş- (I)

**şeşen** Zeyrek, çeçen (TZ)

**şeşil-** Çözülme (BV, DM) *krş.* şişil- (II)

**şetik** Kedi (DM) *krş.* çetik, çetük, şetik

**şetlegen** Fındık, fıstık (DM) *krş.* çatlavuk, çeklevük, çetleyik şetlevük

**şetlevük** Fındık, fıstık (TZ) *krş.* çatlavuk, çetlevük, çetleyik, şetlevük

**şetük** Kedi (DM, KK, TZ) *krş.* çetik, çetük, şetik

**şevir-** Çevirmek, döndermek (KK) *krş.* çevür-, çövür-, şövür-

**şevnir** *Ar.* Çörek otu (BV)

**şevre-** Çevirmek, aktarmak (TZ)

**şevren-** Çevrilme, aktarılma (TZ)

**şevvâl** *Ar.* Şevval ayı (Gİ, GT, İM, KF)

**şey** *Ar.* Şey, nesne (İM)

**şeyâd** *Far.* (<şâyed) Şayet, ola ki (İM)

**şeyh** (I) *Ar.* Bir tekke veya zaviyenin reisi ve müritleri olan kimse (GT, İM, KFT) *krş.* şıh (II)

**şeyh** (II) *Ar.* İhtiyar, yaşlı (GT) *krş.* şıh (II)

**şeyin** Nasıl, nice (TZ)

**şeyne-** Çiğnemek (Gİ, KK, TA) *krş.* çayna-, çeyne-, çiyne-, şayna-

**şeysi** Bir hastalık (BV)

**şeytân** *Ar.* Şeytan (CC, Gİ, GT, İM, KF, MS)

**şezâ** *Ar.* İnciğe yapışık sinir başında-ki kemik (BV)

**şibbe** *Ar.* Bir bitki (BV) *krş.* şebbe

**şibke** Bir at hastalığı (BV)

**şıbşık** Serçe (DM) *krş.* çapçuk, çıbcuk, çıpçak, çıpçık, çıpçuk, çıpçık, şıfşak, şıpsık

**şıfşak** Serçe (KK) *krş.* çapçuk, çıbcuk, çıpçak, çıpçık, çıpçuk, çıpçık, şıbşık, şıpsık

**şih** (I) Bir bitki (BV)

**şih** (II) *Ar.* (< şeyh) Bir tekke veya zaviyenin reisi ve müritleri olan kimse (GT)

**şik** Çiğ, şebnem (DM, KK) *krş.* çih, çık (I), çik (III), şig

**şik-** (I) Çıkmak (DM, KK) *krş.* çih- (I), çik- (I)

**şik-** (II) Şikâyet etmek (KK) *krş.* sağ- (VII)

**şikar-** Çıkarmak, çekip çıkarmak (KK) *krş.* çığar-, çıkar- (I)

**şikrak** Dolap (TZ)

**şikrık** Çıkrık, kuyu ipinin sarıldığı yuvarlak dönen şey (DM) *krş.* çakrık, çıkırık

**şılık** Sopa, baston (TZ)

**şingil** Derin (TZ)

**şingla-** Çınlamak (TZ)

**şıngurt** Şıngırtı, şıngırdama (İH)

**şıpılda-** Yavaşça, ses vermek (TZ)

**şıpsık** Serçe (TZ) *krş.* çapçuk, çib-  
çuk, çipçak, çipçık, çipçuk, çipçık, , şıb-  
şik, şıfşak

**şırak** *Far.* ( < çerâğ) Kandil ışığı, çe-  
rağ (DM, KK, TZ) *krş.* çıra (I), çırāk

**şıraklan-** *Far. T.* Aydınlanmak (TZ)

**şıraklık** *Far. T.* Şamdan (DM) *krş.*  
çırāklık, çırāk ayağı, çiralık

**şıray** Renk (TZ) **şırayı kayıt-**  
rengini atmak (TZ)

**şırdak** Kuduz veya atlarda beyin has-  
talığı (CC)

**şırt** *Ar.* Delme (BV)

**şırlağan** Susam yağı (İH)

**şırlan-** Malik olmak, sahip olmak  
(TZ) *krş.* şarlan-

**şırşa** Sırça, cam (TZ) *krş.* sarça, sır-  
ça, sırşa

**şırşık** Sığırçık kuşu (TZ) *krş.*  
sığırçık, şığırçık, şığırçuk

**şıryık** Bir at hastalığı (BV)

**şırurğan** Yağ (KFT)

**şış-** Sıçmak (KK) *krş.* sıç-, sış-

**şışkan** Sıçan, fare (TZ) *krş.* sıçan,  
sıçğan, sıçkan, sışan, sışkan, şışkan

**şışra-** Sıçramak (TZ)

**şıyam** Akrep (DM) *krş.* çayan, çıyan

**şıytak** Bahaneli, özürlü (TZ)

**şiba** Yağmur gibi ok yağdırma (İN)

**şıban** Çıban (TZ) *krş.* çaban, çıban,  
çıban

**şıbin** Sinek, karasinek (DM, TZ) *krş.*  
cıbın, çıbın, çıbin

**şıbulde-** Yavaşça ses vermek (TZ)

**şiddet** *Ar.* Zorluk, sıkıntı (GT, İM)

**şifâ** *Ar.* Şifa, iyileşme, sağlık bulma  
(GT, İM)

**şig** Çiğ, şebnem (DM) *krş.* çıh, çık (I),  
çık (III), şık

**şigin** Omuz (DM, KK) *krş.* çigin

**şikâl** *Far.* Atın bacağındaki beyazlık  
(BV, RH)

**şikâllen-** *Far. T.* Kösteklenmek (BV)

**şikâyet** *Ar.* Şikâyet (GT)

**şikembe** *Far.* İşkembe, karın (İH)

**şikence** *Far.* İşkence (GT)

**şimdi** Şimdi, şu an (BM, Kİ, TZ)

**şimen** *Far.* (< çemen) Çimen, çayır  
(TZ) *krş.* çümen (I), şimgen

**şimgen** *Far.* (< çemen) Çimen (TZ)  
*krş.* çümen, şimen

**şin** Şen, mamur, sevinçli (İH) *krş.* şen

**şinük** Şinik, bir tür tartı (İH)

**şir** *Far.* Aslan (GT)

**şir** *Ar.* Şiir (Gİ, GT, İM, KF, KFT,  
MG)

**şıra** *Far.* Şıra, usare (CC) *krş.* şire

**şirâzlan** *Far. T.* Kitap ciltlerinin iki  
ucunda bulunan ve yaprakları muntazam tu-  
tan ibrişimden ince şeridin takılması (İM)

**şire** *Far.* Şıra, usare (İM) *krş.* şıra

**şirec** *Ar.* Donyağı (İM)

**şiriç** *Far.* (< siriş) Çiriş, çiriş otunun  
kökünden yapılan bir tür tutkal (BV) *krş.* çı-  
riş

**şir-i hiş** *Far.* Pamuk çiçeğinden ya-  
pılan kuvvet macunu (CC)

**şirin** *Far.* Tatlı, güzel, hoş (GT, İH,  
TZ)

**şirk** *Ar.* Allah'a eş koşma (İM, KFT)

**şirkin** *Far.* Çirkin, kötü, şebek (KK,  
TZ) *krş.* çirkin

**şırşe** *Far.* Şen, şatır (Kİ)

**şırşe** Serçe (TZ) *krş.* çerçe, serçe,  
serşe, sirçe, şırşe, şerşe

**şış** Şiş, şişkinlik (BM, BV, DM, GT,  
İM, Kİ, TA, RH, TZ) *krş.* sış **şış börek**  
puf böreği (BM, Kİ)

**şış-** (I) Çözmek, bağını açmak (GT,  
İM) *krş.* şeş-, şeş-

**şış-** (II) 1. Şişmek, su vb. yüksel-  
mek (İM) 2. Kabarmak, şişmek (BM, BV,  
CC, Kİ, KK, RH, TZ)

**şışdür-** Şişirmek (RH)

**şişe** *Far.* Şişe (CC, İM)

**şişek (I)** İki veya üç yaşında dişi koyun (BM, Kİ, TA, TZ) 2. Oğlak, keçi yavrusu (TZ)

**şişek (II)** Çiçek (KK) *krş.* çiçek

**şişek (III)** Çiçek hastalığı (TZ)

**şişeklen-** Çiçeklenmek, çiçek açmak (KK) *krş.* çiçeklen-

**şişik** Şişik, şişmiş, kabartı (BV, CC, TZ) *krş.* şişik

**şişil-** (I) Yayılmak (İM)

**şişil-** (II) Çözülme (İM) *krş.* şeşil-

**şişil-** (III) Şişilmek, şişirilmek (BV)

**şişle-** 1. Kızartmak, kebab yapmak (BM, Kİ, KK) 2. Şişe dizmek (GT, TZ)

**şişlen-** Et ateşte kebab olmak (İM, TZ)

**şişlik** Kebab (DM, KK)

**şişmek (I)** Şişme, şişkinlik (BM, CC)

**şişmek (II)** Bir at hastalığı (RH) *krş.* şişmiş

**şişmiş** Bir at hastalığı (RH) *krş.* şişmek (II)

**şişik** Şişik, şişmiş, kabartı (BV) *krş.* şişik

**şitranc** *Ar.* Satranç, satranç oyunu (İM) *krş.* şatranç

**şive** *Far.* İşve, naz, cilve (GT)

**şoh** *Far.* (< şüh) Hoppa, yaramaz (İH)

**şok** Çok, bol, fazla (DM, KK, TZ) *krş.* çok **şok bol-** Çoğalmak (TZ)

**şok barmak** İşaret parmağı (KK)

**şokmar** Çomak, topuz (DM, KK) *krş.* çokmar (II), çomak, çomuk, çumuk

**şokra-** Kabarmak (TZ)

**şol** Şu (Gİ, KFT, MG, MS)

**şolak** Çolak (TZ)

**şoluk barmak** Serçe parmak (KK)

**şom** *Far.* (< şüm) Uğursuz (RH)

**şomluğ** *Far.T.* Uğursuzluk (RH)

**şorba** Çorba (DM, GT, İM, KFT, KK, TA) *krş.* şorpa, şorva, şurba

**şorpa** Çorba (İM) *krş.* şorba, şorva, şurba

**şorultu** Bir kaba dökülen suyun, sü-tün çıkardığı ses (İH)

**şorva** Çorba (İH, KFT) *krş.* şorba, şorpa, şurba

**şovulşan** Solucan, sülük (TZ) *krş.* soğulçan, solunçan, sovlaşan, sovu-luçan, suluçan

**şöb** *Far.* (< çüb) Çöp (DM) *krş.* çöp, şöp

**şöhret** *Ar.* Şöhret, ün, ad yapma (İM)

**şök-** Çökmek, diz çökmek (KK) *krş.* çök-

**şölen** Ziyafet (İH)

**şölmek** Çömlük (TZ) *krş.* çemlek, çömlük, çölmek

**şöp** *Far.* (< çüb) Çöp (TZ) *krş.* çöp, şöb

**şörek** Çörek, francala, somun (TZ) *krş.* çörek

**şörlü** Sanlı, ünlü, namlı (TZ)

**şövür-** Çevirmek (TZ) *krş.* çevür-, çövir-, şevir-

**şöyle** Şöyle, şu şekilde (KFT)

**şu** Şu (işaret sıfatı) (KF, KK)

**şu'al** *Ar.* Kızarıklık (BV)

**şufa** *Ar.* Satılan veya karşılık şartıyla hibe edilen bir akarın müşteriye kaç mal olmuşsa, o miktarı vererek, müşteri veya satıcısından zorla alıp sahiplenmek (İM, KF)

**şuğl** *Ar.* İş, uğraş (GT)

**şukak** (I) *Ar.* Atın bacağındaki tüylerin dökülmesi (RH)

**şukak** (II) *Ar.* Yarıklar (BV)

**şukur** Çukur (DM) *krş.* çuğur, çukır, çukur

**şulğa-** Dolamak, sarmak (TZ) *krş.* çulğa- (I)

## şulğu

**şulğu** Dolak, dizden aşağıya sarılan bez (TZ)

**şumuk** Çomak (DM) *krş.* çokmar, omak, çumuk, şokmar

**şuval** *Far.* Çuval (DM) *krş.* çuval

**şuvaldız** *Far.* Çuvaldız (DM) *krş.* çuvalduz

**şür** *Far.* Tuzlu, acı (GT, İM)

**şürba** Çorba (GT) *krş.* şorba, şorpa, şorva

**şüre** *Ar.* Çorak, verimsiz (GT)

**şuyun** Çin demiri (TZ)

**şübe** *Ar.* (< cübbe) Cübbe (TZ)

**şübhe** *Ar.* Şüphesiz, kuruntu (Gİ, İM, KF, KFT)

**şebrek** Yırtık bez parçası (KK)

**şüdd** *Ar.* Gitme, gidiş (Gİ)

**şügür** *Ar.* Şükür, şükretme (CC) *krş.* şükr

**şük** Erkeklik organı (DM) *krş.* çük

**şükr** *Ar.* Şükür, şükretme (BV, DM, Gİ, GT, İM, İN, KF, MG, MS) *krş.* şügür

**şükr it-** şük etmek, kanaat etmek, yetinmek (BM)

**şükkrâne** *Ar.* Şükran alâmeti, adak (GT)

**şükrlen-** *Ar. T.* Şükredilmek (İM)

**şükürlü** *Ar. T.* Memnunluk, minnettarlık (KF)

**şüniz** *Far.* Bir çiçek (BV, RH)

**şüprek** Yıpranmış, eski (DM, TZ) *krş.* çiprek, çöpreg, çöprek (I), çüprek (I)

**şürşek** Arık deve (TZ)

**şürü<sup>c</sup>** *Ar.* Başlama, girişme (İM, MG)

**şürü-** Çürümek (TZ) *krş.* çürü-

**şürük** Çürük (DM) *krş.* çürük

**şüşür-** Aksırmak, hapsırmak (KK, TZ)

**şüşüş** Kuru üzümünden yapılan bir tür şarap (KK)

**tâ (I)** *Ar.* Arap alfabesindeki te harfi (İM)

**tâ (II)** *Far.* Tâ, ...e kadar, zaman ve mesafe bakımından mübalâğa bildiren edat (BM, MG, MS, RH) *krş.* te

**tâ** *Ar.* Arap alfabesindeki tı harfi (KF, İM)

**tâ<sup>c</sup>** *Ar.* İtaat etme, boyun eğme (İM)

**ta<sup>c</sup>accüb** *Ar.* Hayret, şaşma (GT)

**ta<sup>c</sup>âlâ** *Ar.* Allah adından sonra söylenen saygı sözü (BV, Gİ, GT, İN, MG, RH)

**ta<sup>c</sup>alluk** *Ar.* İlgisi olma, ilgisi olan, ait olma (GT, İM, KFT, MG)

**ta<sup>c</sup>âm** *Ar.* Yemek, aş (GT, İM, KFT)

**ta<sup>c</sup>annüd** *Ar.* İnatlaşma (KFT)

**ta<sup>c</sup>arruz** *Ar.* Sataşma, saldırma (GT, İM, MG)

**ta<sup>c</sup>aşsub** *Ar.* Tutuculuk, dogmatizm (KFT)

**tâ<sup>c</sup>at** *Ar.* 1. İbadet, Allah'ın emirlerini yerine getirme (Gİ, GT, İM, İN, KF) 2. Hizmet (Gİ, GT)

**tâb** *Far.* Işık (GT)

**tab<sup>c</sup>** *Ar.* Tabiat, huy, yaratılış (GT)

**taba** Yana, tarafa (BV) *krş.* taba (I), tebe (III)

**tabak** *Ar.* Tabak, kap (CC, GT)

**tabaka** *Ar.* Kat, sınıf (İN)

**taban** 1. Taban, ayak tabanı (CC, DM, İM, İN, Kİ, KK, TA, TZ) 2. Topuk (DM)

**ta<sup>c</sup>bân** *Ar.* Yorgun, bitkin, bitap (GT)

**tabıl** *Ar.* Tabla (BV)

**tâbi<sup>c</sup>** *Ar.* Bağlı olan, tâbi (Gİ, İM, KF)

**tabi<sup>c</sup>at** *Ar.* Yaratılış, huy (Gİ, GT, KF, MG)

**tabıb** *Ar.* Hekim, tabip (GT, KFT)

**tabi<sup>c</sup>i (I)** *Ar.* Olağan (KF)

**tabi<sup>c</sup>i (II)** *Ar.* Tabiatla ilgili olan (KF)

**tabi<sup>c</sup>in** *Ar.* Hz. Muhammed'i görmüş olanlar (Gİ, İM, KFT)

**ta<sup>c</sup>bir** *Ar.* Tabir, yorma, yorumlama

(GT)

**ta<sup>c</sup>biye** *Ar.* Tertip, yerli yerine koyup düzenleme (GT)

**tabl** *Ar.* Davul (BM, GT, İM, KFT)

**tabtab** *Ar.* Atın alt dudağının şak şak emesi (BV)

**tabu** Hizmet (TA) *krş.* tapı, tapu, tapuğ (I) **tabu it-** hizmet etmek, hizmetinde bulunmak (TA) *krş.* tapı it-, tapu it-

**tabuh** Saygı, hürmet (CC)

**tabula-** Hizmet etmek (KK)

**tabun-** Tapınmak, saygı göstermek (CC) *krş.* tapul- (II), tapun-

**tabuş-** Tartışmak (CC)

**tâbüt** *Ar.* Ölü konulan sandık (İM, KFT)

**tabuvs-** Bulmayı dilemek (CC)

**tâc** *Ar.* Taç, hükümdarların başlarına giydikleri başlık (GT) *krş.* daç, taç

**tacirlik** *Ar.T.* Ticaretle uğraşma, tüccarlık (KFT) *krş.* tacirlik, tacirlik

**ta<sup>c</sup>cil** *Ar.* Acele etme, çabuklaştırma (GT, İM)

**tâcir** *Ar.* Tüccar, ticaretle uğraşan (Gİ, GT, İM, KF)

**tâcirlik** *Ar.T.* Ticaretle uğraşma, tüccarlık (İM) *krş.* tâcirlik, tâcirlik

**tâcirlik** *Ar.T.* Ticaretle uğraşma, tüccarlık (Gİ, KF, MS) *krş.* tacirlik, tâcirlik

**taç** *Ar.* Taç, hükümdarların başlarına giydikleri başlık (CC) *krş.* daç, tâc

**taçık** Tecimen, bezirgan (TZ)

**ta<sup>c</sup>dil** *Ar.* Düzeltme, doğrulama (KFT)

**ta<sup>c</sup>dil-i erkân** namazını adabına uygun kılma (İM)

**taf** *Ar.* (< deff) Tef, küçük davul (CC)

**tafağ** *Ar.* Bir işe başlayıp onu devam ettirmek (KFT)

**tafar** Koyun ve keçi cinsinden hayvan (İM) *krş.* davar, tavar, tuvar

**tafaruc** Eğlence (CC)

**tafaruçga** Eğlence olarak (CC)



**täfi** Ar. Su üzerine çıkan balık (İM)

**tafsil** Ar. Açıklama, ayrıntı (Gİ, İM)

**tafuk** Tavuk (İM) *krş.* dağuk(II), dağuk, tağuk, tağuk, tavoğ, tavuk, tavuk, toğuk

**tağ (I)** Dağ (BM, CC, DM, Gİ, GT, İM, KF, Kİ, KK, RH, TA, TZ ) *krş.* dağ, tav

**tağ atığı** dağın eteği, dağın kenarı (İH)

**tağ dibi** dağın eteği (İH) **tağ telügi** mağara, in, oyuk (İH)

**tağ (II)** Damga (TZ) *krş.* damğa, damğa, tamha, tamğa

**tağa** Nal (TZ)

**tağal-** Dağılmak, parça parça olmak (Kİ) *krş.* dağıl-, tağıl- (I)

**tağala-** Nallamak (TZ)

**tağar** Omuz (İM)

**tağarçuk** Dağarcık (Kİ, TZ) *krş.* tağsırçık

**tağay** Dayı (CC)

**tağayyür** Ar. Değişme, başkalaşma (BV, GT, İM)

**tağdıl-** Şaşırmaq (MG)

**tağı** Dahi, da, de, ve, ile (CC, KF) *krş.* dağı, dahı, dağı, tağı

**tağıl-** (I) Dağılmak, parça parça olmak (BV, İM) *krş.* dağıl-, tağal-

**tağıl-** (II) Nefret etmek, kaçmak (İM)

**tağıt-** Dağıtmak (GT)

**tağı** Ar. Azgın, isyankâr (GT)

**tağla-** Yara açmak (Gİ, KF, Kİ)

**tağlava** Boğazın tavanı (KK)

**tağrı** Tanrı, Allah (DM, KK) *krş.* tağrı, tanrı, tañrı, teñeri, teñri, tigrı, tiñri

**tağsırçık** Dağarcık (TZ) *krş.* tağarçuk

**tağuk** Tavuk (DM) *krş.* dağuk (II), dağuk, tafuk, tağuk, tavoğ, tavuk, tavuk, toğuk

**tağuz** Domuz (DM) *krş.* dağuz, danğuz, donğuz, tonğuz, toñuz

**tağyir** Ar. Değişirme, bozma (Gİ, KF, KFT, MG)

**tağza** Teyze (BM) *krş.* dayıza, diya-za, eze, tay eze

**tağ** Far. Taht (CC) *krş.* taht

**tağal** Ar. Tahıl (BV)

**tağammül** Ar. Dayanma, katlanma (BV, GT)

**tağarat** Ar. Temizlik (GT, MS).

**tağarat kıl-** abdest almak (GT) **tağaratka kit-** abdest almaya gitmek (GT)

**tağarri** Ar. Arama, araştırma (Gİ, İM, KF)

**tağayyür** Ar. Hayran olma, hayret, şaşma (GT)

**tağfif** Ar. Hafifletme (İM)

**tağfife** Ar. Hafif ve ince sarık, geceleyin veya evde sarılan sarık (GT)

**tağhir** Ar. Temiz (KFT)

**tağhiyyât** Ar. 1. Selâmlar, dualar (Gİ, KF, MS) 2. Namazın ka'delerinde okunan "ettehiyyatü" duası (İM, KF) **tağhiyyatü'l-mescid** mescide veya camiye girildiğinde kılınan namaz (KFT)

**tağhiyyet** Ar. Selâm, dua (BV, Gİ, İM)

**tağkik** (I) Ar. Doğru olup olmadığını araştırma, meydana çıkarma (Gİ, İM, KF, MS, İN)

**tağkik** (II) Ar. Gerçekten, iyice (MG)

**tağmid** Ar. Allah'a hamdetme (İM)

**tağrime** Ar. Namaza başlarken tek bir alma (GT) **tağrime bağla-** namaza başlama, tekbir alma, el bağlama (GT)

**tağrir** Ar. Yazma, yazılma (MG)

**tağşil** Ar. Elde etme, hasil etme (GT)

**tağsin** Ar. Beğenme, takdir (GT)

**tağt** Far. Taht, hükümdarlık makamı (Gİ, GT, İH, İM, KF) *krş.* tağ

**tağta** Far. Tahta (DM, İM, TZ) *krş.* tağta

**tâhûn** Ar. Değirmen (BV)

**tâk** Ar. Bina kemeri (İM)

**tak-** 1. Takmak, asmak (CC, GT, Kİ, MG) 2. Bağlamak (MG)

**tâka** Ar. Pencere (BV, GT)

**takaddüm** Ar. İleri geçme, öne çıkma (MG)

**takarrüb** Ar. Yaklaşma, yakın olma, yakınlık (GT, İM)

**tâkat** Ar. Güç, takat, kuvvet (BV, Gİ, GT, İM, KF) **tâkat kitür-** Tahammül etmek, dayanmak (GT)

**takâzâ** Ar. Sıkıştırma, zorlama, taziyek (GT)

**takdîm** (I) Ar. Öne alma, öncelik (GT, İM)

**takdîm** (II) Ar. Sunmak, tavsiye etmek (MG)

**takdir** (I) Ar. 1. Değer biçme, ölçme (Gİ). 2. Tahmin, oranlama (İM)

**takdir** (II) Ar. Takdir, beğenme (KF)

**takdir** (III) Ar. Allah'ın ezelden olacak şeyleri bilmesi (İM)

**takı** Dahî, ve, da, de, ile (BV, Gİ, İM, Kİ, MG) *krş.* dağı, dağı, dağı, tağı

**takırda-** Tıkırtı yapmak, tak tak ses çıkarmak (İH)

**taklid** Ar. Asma, takma, kuşatma (İM)

**takrîb** Ar. Yaklaştırma, yakınlaştırma (GT)

**takrîr** Ar. Anlatma, söyleme (GT)

**taksîr** Ar. Eksik, noksan, kusur (Gİ, GT, KF, KFT, MG)

**taksîrlik** Ar.T. Kısaltma (İM)

**taksîrlik** Ar.T. Kusurluluk, noksanlık (BV)

**takta** Far. Tahta (CC) *krş.* tahta

**takti** Ar. Bir hastalık (BV)

**takti** Ar. 1. Kesme, parçalama (GT) 2. Edebiyatta bir mısra veya beyti veznine göre ayırıp okuma (GT)

**takuk** Tavuk (BM, Kİ) *krş.* dağuk (II), dağuk, tafuk, tağuk, tavoğ, tavuk, tavuk, tokuk

**takuz** Dokuz (sayı) (DM, TZ) *krş.* dokuz, dokuz, toğuz, tokkuz, tokuz, tokuz

**takva** Ok atmanın usullerinden biri (İN)

**takvâ** Ar. Allah'tan korkarak dinin yasaklarından kaçınma (Gİ, GT, İM)

**takviyet** Ar. Kuvvetlendirme, takviye (GT)

**tal** (I) Dal (dal gibi doğru ve dik) (GT, TA)

**tal** (II) Söğüt (GT)

**tal-** (I) Dalmak (Kİ)

**tal-** (II) Yorulmak (TZ) *krş.* tal-

**tal-** Yorulmak (KK) *krş.* tal- (I)

**tala-** (I) Yağma etmek (İM, TZ)

**tala-** (II) Dalamak, dişlemek, acıtmak (Kİ)

**talak** Dalak (DM, İM, Kİ, TZ) *krş.* talak

**talak** Dalak (KK, TA) *krş.* talak

**talâk** Ar. Boşanma (Gİ, GT, İM, KFT) **talâk tut-** boşanmak (Gİ)

**talal** Ar. Tellâl, komisyoncu (CC) *krş.* dellâl

**talapın-** Ağır ağır hareket etmek (TZ) *krş.* talpın-

**talaş-** Dalaşmak, kavga etmek (CC, İM, TA, TZ) *krş.* talaş-

**talaş-** Dalaşmak, kavga etmek (DM, KK) *krş.* talaş-

**talaşman** Dalaşan, kavgacı (CC)

**tal'at** Ar. Yüz, çehre, suret (GT)

**talav** Talan, yağma (TZ)

**talaz** (I) Dalga (İH, TZ)

**talaz** (II) Fırtına (TZ)

**taleb** Ar. İstek, isteme (BV, Gİ, GT, İM, KF, KFT, MG, TA) **taleb al-** seçmek, beğenmek (TA)

**talıbı-** Çırpınmak (Kİ)

**alışman** Fakih, fıkıhla uğraşan (DM)

**alıf** Ar. Talih, kısmet (GT)

**alıb** Ar. (I) İsteyen, istekli (GT)

**alıb** Ar. (II) Hasmının arka tarafında olan kişi, kovalayan (MG)

**alılık** Ar. Asma, asılma (İM)

**alılim** Ar. 1. Ders, öğretme (Gİ, GT, KF). 2. İdman (MG)

**alkala-** Bir işi önemsemeyip geri bırakmak (İH)

**alkazlık** Fitne, fesat (İH)

**almaç** Tercüman (BM) *krş.* dilmaç, tilmaç, tilmaç, tolmaç

**almav** Maskara (TZ)

**alpin-** Yavaş yavaş hareket etmek (TZ) *krş.* talapın-

**alsım** Yun. (< tilism) Bir hazineyi koruduğuna inanılan büyü, tılsım (GT)

**tam** (I) Yağmur damlastı, bir damla (BM, Kİ, TZ)

**tam** (II) Dam, çatı, taraça (BM, CC, GT, KFT) *krş.* dam

**tam** (III) Duvar (İM)

**tam** (IV) Düz olan nesne (TZ)

**tam** (V) Bir şeyin dış yüzü; elbise (Kİ)

**tam** (VI) Cehennem (TZ) *krş.* tamu, tamuğ, tamuğ, tamuğ, tamuv

**tam** Ar. Tat, lezzet (İM)

**tam-** Damlamak, yağmurun damla damla düşmesi (CC, GT, İM, İN, Kİ, MS, TZ) *krş.* dam-

**tama** Ar. Tamah, açgözlülük (BV, CC, Gİ, GT, İM, İN, KF, KFT, MG)

**tamağ** (I) Boğaz (TZ) *krş.* tamağ (I)

**tamağ** (II) Damak (BV, CC, Kİ) *krş.* damağ, tamağ (II), tamağ, tamav

**tamağ** (I) Boğaz (BV, CC) *krş.* tamağ (I)

**tamağ** (II) Damak (BV, TZ) *krş.* da-

mağ, tamağ (II), tamağ, tamav

**tamağ** Damak (TA) *krş.* damağ, tamağ (II), tamağ (II), tamav

**tamaker** Ar.Far. (< tama'kar) Tamahkâr, aç gözlü (CC)

**tamağsav** Obur, çok yiyen (TZ)

**tama'lık** Ar.T. Açgözlülük (Gİ)

**tamâm(et)** Ar. Tamam, tam, eksiksiz (BV, CC, Gİ, GT, İM, İN, KF, KFT, MG, MS, RH) **tamâm ol-** bitmek, sona ermek (Gİ)

**taman** Bir işin yapıldığını tekit ve hatırlatma için kullanılan edat (İM)

**tamar** Damar (BM, BV, CC, İM, İN, Kİ, TA, RH, TZ) *krş.* damar, tamar, tamur, tamur

**tamar** Damar (KK) *krş.* damar, tamar, tamır, tamur

**tamaşâ** Far. Seyretme, gezme (CC, DM, Kİ, KK, TZ) **tamaşâ eyle-** seyretmek (KK) **tamaşâ it-** seyretmek (BM)

**tamaşalan-** Gezme, gezinti yapmak (Kİ)

**tamav** Damak (TZ) *krş.* damağ, tamağ (II), tamağ (II), tamağ

**tamçı** Damla (Kİ)

**tamçık** Damla, damlacık (BM)

**tamğa** Damga, mühür (TZ) *krş.* damğa, damğa, tağ (II), tamha

**tamha** Damga, mühür (CC) *krş.* damğa, damğa, tağ (II), tamğa

**tamır** Damar (MG) *krş.* damar, tamar, tamar, tamur

**tamız-** Damlatmak (BV, İM) *krş.* tamuz-

**tam' it-** Ar.T. Tamah etmek, açgözlülük etmek (BM)

**tañla** Damla (Gİ, İM, KF) *krş.* tañla II

**tamu** Cehennem (CC, KFT, TA, TZ) *krş.* tam (VI), tamuğ, tamuğ, tamuğ, tamuv

**tamug** Cehennem (GT, İM) *krş.* tam (VI), tamu, tamuŋ, tamuŋ, tamuv

**tamuglı** Cehenneme girecek olan, cehennemlik (İM)

**tamuŋ** Cehennem (CC) *krş.* tam (VI), tamu, tamuğ, tamuŋ, tamuv

**tamuŋ** Cehennem (CC) *krş.* tam (VI), tamu, tamuğ, tamuŋ, tamuv

**tamur** Damar (İM, TZ) *krş.* damar, tamar, ŧamar, tamır

**tamuv** Cehennem (Kİ) *krş.* tam (VI), tamu, tamuğ, tamuŋ, tamuŋ

**tamuz-** Damlatmak (BV, İM) *krş.* tamuz-

**ŧam ũsti** Baca (TA)

**tamzur-** Damlattırmak (BV) *krş.* tamzur-, ŧamzur-

**tamzum** Damlatılmış bir damla (Kİ)

**tamzur-** Damlattırmak (İM) *krş.* tamzur-, ŧamzur-

**ŧamzur-** Damlattırmak (KK) *krş.* tamzur-, tamzur-

**tan** Sabah, sabah vakti (BM, İH, TZ) *krş.* dan, dañ, ŧan, tañ (I), tayn

**ŧan** Sabah, sabah vakti (BM, İH, TZ) *krş.* dan, dañ, tañ (I), tan, tayn **tan at-** sabah olmak (İH)

**ŧa'ne** Ar. Sövmeye, yerme, ayıplama (KFT) *krş.* ŧa'ne

**tañ (I)** Tan vakti, sabah (BV, GT, İM, Kİ, TZ) *krş.* dan, dañ, tan, ŧan, tayn

**tañ (II)** Hayret verici, ŧaşıllacak şey (GT)

**tañ (III)** Mucize (CC)

**tan-** (I) ŧaşırmak, ŧaşmak (BV) *krş.* tañ-

**tan-** (II) İnkâr etmek, yalan söylemek (CC, İM, TZ)

**tan-** (III) İzin istemek (Kİ)

**ŧan-** Danışmak (TA)

**tañ-** ŧaşmak, ŧaşırmak (Kİ) *krş.* tan- (I)

**tana** Dana (BM, DM, İM, Kİ, TZ) *krş.* duna, ŧana (I)

**ŧana (I)** Dana (DM, KK, TA) *krş.* duna, tana

**ŧana (II)** Far. (< dâne) İnci, inci tane-si (TA) *krş.* dâne

**tana'um** Ar. Bolluk ve nimet içinde rahat yaşama (GT)

**tañar-** Kinlenmek (BM)

**tañaz-** Şiş kızarmak, Őiddetlenmek (Kİ)

**ŧanbür(e)** Ar. Tambur, bir tür müzik aleti (Gİ, İM, KF)

**tanda** Yarın (BM, CC) *krş.* dañla, tanda, tañda

**ŧanda** Yarın (KK) *krş.* dañla, ŧanda, tañda

**tañda (I)** Yarın (BM) *krş.* tanda, ŧanda **tañdası kün** ertesi gün (İM)

**tañda (II)** Őafakta (CC) *krş.* tañla (I)

**ŧa'ne** Ar. Yerme, çekiŧtirme (GT, İM) *krş.* ŧa'n

**tang** Far. Eŧya, denk (CC)

**tang-** Bağlamak, desteklemek (CC)

**tangı-** Tanımak, bilmek (TZ) *krş.* ta-nı- (I)

**tangırda-** Tın tin ses çıkarmak (İH)

**tanglık** Hayret edilen şey (TZ)

**tangrı** Tanrı, Allah (TZ) *krş.* tağrı, tanrı, tañrı, teñrı, tengeri, tiğrı, tiñrı

**tanı-** (I) Görmek, bilmek, tanımak (CC, GT, TZ) *krş.* tağrı-

**tanı-** (II) Anlamak (TZ)

**tanıhlık** Tanıklık, ŧahitlik (CC) *krş.* danuŋlık, tañıklık, tanuŋlık, ta-nuŋlık

**tanık** Tanık, ŧahit (CC, DM, TZ) *krş.* danuŋ, tanuŋ

**tanıkla-** Tanıklamak (TZ)

**tanıklat-** Bildirmek (CC)

**tanıkluk** Tanıklık (DM, CC) *krş.* da-nuŋlık, tañıhlık, tanuŋlık, tanuŋlık

**tañış** Mucize (CC) *krş.* tañış

**taşış** Bildik, tanıdık (DM)

**tañış-** Kızarmak, ateşlenmek (CC)

**tañış-** Danışmak, meşveret etmek (Kİ, TZ)

**tañışık** Danışım, müşavere (Kİ)

**tañışman** Danışman (İH, TZ)

**tañıla** (I) Sabah erken (Kİ) *krş.* tañda (II)

**tanla-** (I) Arayıp bulmak, seçmek (CC) *krş.* tañıla- (II)

**tanla-** (II) Hayret etmek, şaşırarak (CC, Kİ) *krş.* dankla-, danla-, tañıla- (III), tañla-

**tañla-** Hayret etmek, şaşırarak (TA) *krş.* dankla-, danla-, tañıla- (III), tañla- (II)

**tañla** (II) Damla (BV) *krş.* tañla

**tañla-** (I) Sabahlamak (TZ)

**tañla-** (II) Arayıp bulmak, seçmek (CC) *krş.* tañla- (I)

**tañla-** (III) Şaşırarak (TZ) *krş.* dankla-, danla-, tañla- (II), tañla-

**tañlaçık** Harikulâde (CC) *krş.* tañlaçık

**tañlançık** Harikulâde (CC) *krş.* tañlaçık

**tañlaş-** İncelemek, denemek (CC)

**tanlı** Şaşırılmış, şaşırarak (TZ)

**tañrı** Tanrı, Allah (Gİ, GT, KFT, MG, MS) *krş.* tağrı, tañrı, tañrı, teñri, tengeri, tigrî, tiñri **tañrı ta'âlâ** yüce Allah (MS) **tañrıya kayıt-** tövbe etmek (TZ)

**tanrı** Tanrı, Allah (DM, İH) *krş.* tağrı, tañrı, tañrı, teñri, tengeri, tigrî, tiñri

**tañrılık** Allah için, Allah'a lâyük (GT)

**tañsara** Şafak, tan kızılığı (CC)

**tansık** Acayip, şaşılacak şey (TZ) *krş.* dansuk (I), tañsık, tañsuk

**tañsık** Acayip, şaşılacak şey (CC, Kİ) *krş.* dansuk (I), tañsuk, tansuk

**tañsuk** Acayip, şaşılacak şey, fevkalâde, nadir bulunan (GT, İN) *krş.* dansuk (I), tañsık, tansuk

**tansuk** Zarif, lâtif, nadir, kıymetli şeyler (İH) *krş.* dansuk (II)

**tan tarı** Kabağı soyulmuş darı (Kİ)

**tañuk** Tanık, şahit (CC, DM, Gİ, İM, KF, KFT, Kİ) *krş.* danuk, tañık

**tañukluk** Tanıklık, şahitlik (Gİ, KF) *krş.* danukluk, tañıklık, tañıkluk, tañukluk

**tañukluk** Tanıklık, şahitlik (BV, CC, DM, GT, İM, İN, KF, MS) *krş.* danukluk, tañıklık, tañıkluk, tañukluk **tañukluk bir-** şahitlik etmek (GT) *krş.* danukluk vir-

**tañuş** Mucize (CC) *krş.* tañış

**tap** Yeter, kâfi (Kİ)

**tap-** (I) 1. Bulmak (BM, BV, CC, Gİ, GT, İM, İN, KF, KFT, Kİ, KK, MG, MS, TZ) *krş.* dap- 2. Kazanmak, elde etmek (GT)

**tap-** (II) Sezmek (BV)

**tap-** (III) Hizmet etmek (BV, İN).

**hoş tap-** iyi karşılamak (MG)

**tapa** (I) Çatı (BM)

**tapa** (II) Tıpa, fıçı tıpası (BM)

**tapa** (III) -e doğru (İM, İN) *krş.* taba, tebe (III)

**tapala-** Kızılacak bir işi inadına yapmak, nisbet yapmak (İH)

**tapçak** Hükümdar tahtı (TZ)

**tapçan** Ağaç ve taş yontan alet (Kİ)

**tapı** Hizmet (BM) *krş.* tañu, tañu, tapuğ-(I) **tapı it-** Hizmet etmek (BM) *krş.* tañu it-, tañu it-

**tapıl-** Bulunmak (Gİ, İM, KF, KFT, MS) *krş.* dapıl-, tapıl- (I)

**tapır-** Koşa koşa yürümek (Kİ)

**tapış-** Buluşmak, kavuşmak (KFT, Kİ, TZ)

**tapn** Hizmetçi, yumuşçu (TZ)

**taprıl-** Kaymak, yürürken ayağı kaymak (MS)

**tapta-** Bastırmak (CC)

**tap tik** Sessiz, sakin (İM)

**tapu** Hizmet (Gİ, İM, KF, Kİ) *krş.* tabu, tapı, tapuğ (I) **tapu eyle-** hizmet etmek (TZ) **tapu it-** hizmet etmek (BM) *krş.* tabu it-, tapı it-

**tapuçı** Hizmetçi (DM) *krş.* tapuççı

**tapuçı** Bulucu, bulan (KFT, Kİ)

**tapuğ (I)** Hizmet (GT, İM, MG) *krş.* tabu, tapı, tapu

**tapuğ (II)** Huzur (GT, MG)

**tapuğçı** Hizmetçi (GT, İM) *krş.* tapuçı

**tapuk** Topuk (MS) *krş.* dobuk, dopuk, tobuğ, topuğ

**tapul-** (I) Bulunmak, kazanılmak (BV, GT, İM) *krş.* dapıl-, tapıl-

**tapul-** (II) Tapınmak, ibadet etmek (İM) *krş.* tabun-, tapun-

**tapun-** Tapınmak, ibadet etmek, saygı göstermek (İM) *krş.* tabun-, tabul-

**tapuş-** Buluşmak, karşılaşmak (MG)

**tar (I) 1.** Dar (BV, CC, GT, İM, İN, Kİ, MG, RH, TZ) *krş.* dar, tar **2.** Sıkışık, sıkıntılı (GT, MG) **tar bol-** daralmak, sıkılmak (Kİ, TZ)

**tar (II)** Kelek (küçük nehir kayığı) (Kİ)

**tar** Dar (KK, TA) *krş.* dar, tar (I)

**tar-** Tartmak (BV)

**tara-** Taramak (İM, Kİ, TA, TZ)

**tarab** Ar. Sevinç, şenlik (GT, İM)

**tarac** İ. (< terraza) Taraça, üstü açık yer, teras (CC)

**taraf** Ar. Taraf, yön (BV, Gİ, GT, İM, KF, MG)

**tarak** (I) Tarak (BV, Kİ, TZ) *krş.* tarak

**tarak** (II) Ok atış hatalarından biri (İN)

**tarak** Tarak (DM) *krş.* tarak (I)

**tarakalat-** Ata tarakalı yürüyüşünü öğretmek (RH)

**tarakalu** Atın bir yürüyüş ve koşma şekli (RH)

**tarakla-** Taramak (Kİ)

**tarakşı** Tarakçı (KK)

**taral-** Daralmak, dar olmak (Kİ)

**tarançubin** Far. Elhacı bitkisinden yapılan kuvvet macunu (CC)

**tarat-** (I) Isıtmak; sıcak olmak (Kİ)

**tarat-** (II) Öğütmek (TZ)

**tarazû** Far. Terazî (CC) *krş.* terâzî, terâzû, tirezû

**tardar** Bir bildircin türü (BM) *krş.* tartar, tartaz

**târem** Far. Gök kubbe (GT)

**tarfa** Ar. Bir bitki (BV)

**tarğa-** Dağılmak (GT)

**tarğat-** Dağıtmak (CC)

**tarh** (I) Ar. (Bir malı) belli bir bedelle almaya mecbur etme, salma (GT)

**tarh** (II) Ar. (Bir şeyi) yöneltmek, doğrultmak (MG)

**tarhana(h)** Far. Tarhana (BM, DM, TZ)

**tarı** Darı (BV, CC, Kİ, TZ) *krş.* darı, țarı, tarığ

**tarı** Darı (TA) *krş.* darı, tarı, tarığ, taru

**tarığ** Darı (İM) *krş.* darı, tarı, țarı, taru

**tarıma** Düz olmayan, engebeli (CC)

**tarî** Far. Taze, taravetli (GT)

**tarîf** Ar. Anlatma, tanım (İM)

**tarîh** Ar. Tarih (gün) (GT, KFT)

**tarîk** Ar. Yol, usul (GT, İM, MG)

**tarîka(t)** Ar. Tarikat, yol, usul (GT, MG)

**tarğa** Ar. Bir at hastalığı (BV)

**tarla** Tarla (İH) *krş.* țarla, tarlav

**tarla** Tarla (TA) *krş.* tarla, tarlav

**tarlav** Tarla (CC) *krş.* tarla,  arla  
**tarlık** 1. Darlık, sıklık (İM) *krş.*  
darlığ 2. Kıtık vesaire yüzünden ortaya  ı-  
kan darlık (Kİ)  
**tart-** (I) Tartmak,  l mek (BM, İM,  
Kİ / TA) *krş.* tart-, şart-  
**tart-** (II) 1.  ekmek (Kİ, MG) 2.  e-  
kip çıkarmak (TZ) *krş.* tarta- 3. Asılmak  
(MG)  
**tart-** (III) Sıklamak (CC)  
**tart-** (IV) Taşımak (GT)  
**tart-** (V) Dayanmak, katlanmak, sab-  
retmek (CC)  
** art-** Tartmak,  l mek (TA) *krş.* dart-,  
tart- (I)  
**tarta-**  ekip çıkarmak (TZ) *krş.* tart-  
(II)  
**tartar** Bir bildircin türü (BM) *krş.*  
tardar, tartaz  
**tartaz** Bir bildircin türü (TZ) *krş.*  
tardar, tartar  
**tartık** Armağan, hediye (TZ) **tartık**  
**bir-** takdim etmek, sunmak (TZ)  
**tartıga ** Terazi (İH)  
**tartıl-** Tartılmak (BV) *krş.* dartıl-  
**tartın-** Bir şeyi tasarlamak (CC)  
**tar tirlilik** Geçim sıkıntısı (İM)  
**tartu** Terazi (Kİ) *krş.* dartu  
**taru** Darı (BM) *krş.* darı, tarı,  arı,  
tarığ  
**tas** Tas, su kabı (CC, İH) *krş.* t se,  
tast  
**t s** *Far.* (< t s) Kayıp, yok olmuş  
(CC, GT, İM, KFT) *krş.* t ş, taş (II) **t s**  
**bar-** kaybolmak (Kİ) *krş.* t s bol-, t ş  
bol-, taş bar- **t s bol-** kaybolmak, zayı  
olmak (CC, TZ) *krş.* t s bar-, t ş bol-, taş  
bar-  
**taş** *Far.* (< t s) Kayıp, yok olmuş  
(DM, TA) *krş.* t s, taş (II) **t s bol-** kay-  
bolmak, zayı olmak (TA) *krş.* t s bar-, t s  
bol-, taş bar- **t s eyle-** kaybetmek, zayı

etmek (TA)

**taşarruf** (I) *Ar.* Sahip olma, irade  
(GT, İM, İN)

**taşarruf** (II) *Ar.* Tutumluluk (KFT)

**taşavvuf** *Ar.* Tasavvuf (GT)

**taşavvur** *Ar.* Tasarlama, kafada kur-  
ma, düşünme (GT, İM)

**tasdik** *Ar.* Doğrulama, onama (Gİ,  
GT, İM, KF)

**t se** *Far.* Tas, kap (BV) *krş.* tas, tast

**tasma** *Moğ.* (< tasama) Tasma, hal-  
ka (MG, MS)

**tasnif** *Ar.* 1. Kaleme alma, şiiir yazma  
(CC) 2. Sınıflandırma, bu suretle meydana  
getirilen eser, kitap (GT, RH)

**tast** Tas, su kabı (BV) *krş.* tas, t se

**tastar** *Far.* (< dest r) Masa  rt s   
(CC)

**taş** (I) Taş (BM, CC, DM, Gİ, GT,  
İM, İN, KF, KFT, MS, TZ) *krş.* daş (I), taş

**taş** (II) Dış, dışarı (BV, GT, İM, Kİ)  
*krş.* tış

**taş** (I) Taş (KK, TA) *krş.* daş (I), taş  
(I)

**taş** (II) *Far.* (< t ş) Kayıp (DM) *krş.*  
t s, t ş **taş bar-** zayı olmak, kaybolmak  
(BM) *krş.* t s bar-, t s bol-, t ş bol-

**taş-** Taşmak (BM, GT, Kİ, TZ) *krş.*  
daş-

**taşak** Taşak, husye , testis (CC, DM,  
İM, Kİ, KK, TA, RH, TZ) *krş.* daşak

**taşaksız** Hadım (DM)

**taşarı** Dış, dışarı (TZ) *krş.* daşđarı,  
daşra, dışra, taşđarı, taşđaru, taşkara,  
taşkari, taşkaru, taşra, taştın, tışkaru

**taşçı** Taşçı (DM)

**taşđarı** Dış, dışarı (Gİ) *krş.* daşđarı,  
daşra, dışra, taşarı, taşđaru, taşkara,  
taşkari, taşkaru, taşra, taştın, taşkaru

**taşđaru** Dış, dışarı (İM) *krş.* daşđa-  
rı, daşra, dışra, taşarı, taşđarı, taşkara,  
taşkari, taşkaru, taşra, taştın, taşkaru

**taşı-** Taşımak (CC, İH, Kİ, TZ)

**taşıl-** (I) İslanmak (BM)

**taşıl-** (II) İyileşmek (BM)

**taşın-** Taşınmak, göçmek (İM)

**taşıt** Taşıyıcı (BV)

**taşkara** Dış, dışarı (Kİ) *krş.* daşğarı  
daşra, dışra, taşarı, taşğarı, taşgaru,  
taşkari, taşkaru, taşra, taşın, taşkaru

**taşkari** Dış, dışarı (BV, İM) *krş.*  
daşğarı, daşra, dışra, taşarı, taşğarı,  
taşgaru, taşkara, taşkaru, taşra, taşın,  
taşkaru

**taşkaru** Dış, dışarı (CC, GT, TZ)  
*krş.* daşğarı, daşra, dışra, taşarı, taşğarı,  
taşgaru, taşkara, taşkari, taşra, taşın,  
taşkaru

**taşkı** Dış, dışarı (İM)

**taşkın** Sel, taşkın su (İH, TA) *krş.*  
taşkın. **taşkın su** sel (TA)

**taşkın** Sel, taşkın su (Kİ) *krş.*  
taşkın

**taşla-** Taşlamak (CC, İM, MS, TZ)  
*krş.* daşla-, taşla

**taşla-** Taşlamak (KK) *krş.* daşla-  
taşla

**taşlan-** Taşlanmak, kendisine taş  
atılmak (İM, MS) *krş.* taşlan-

**taşlan-** Taşlanmak, kendisine taş  
atılmak (MS) *krş.* taşlan-

**taşlanıl-** Taşlanılmak (İM)

**taşlat-** Taşlatmak (İM)

**taşlı** Taşlı (İM) *krş.* taşlu

**taşlu** Taşlı (DM, İM) *krş.* taşlı

**taşra** Dış, dışarı (BV, İM) *krş.*  
daşğarı, daşra, dışra, taşarı, taşğarı  
taşgaru, taşkara, taşkari, taşkaru, taşın,  
taşkaru

**taştıb** Ar. Yazılmış yer (BV)

**taştın** Dışarı (CC) *krş.* daşğarı, daş-  
ra, dışra, taşarı, taşğarı taşgaru,  
taşkara, taşkari, taşkaru, taşra, taşkaru

**tat** (I) Tat, lezzet (Kİ) *krş.* dad, tať (I),

tatiğ, tatov

**tat** (II) Dilsiz, Türkçe bilmeyen (İH)

**tat** (III) Şehirli (TZ)

**tat** (IV) Demir pası (TZ)

**tať** (I) Tat, lezzet (TA) *krş.* dad, tat  
(I), tatiğ, tatov

**tať** (II) Çiftçi, köylü (DM, Kİ, TZ)

**tat** *Far.* (< tāt) Ecnebi, yabancı, Türk  
olmayan (BM, İH)

**tat-** Tatmak, tadına bakmak (CC, GT,  
İM, Kİ, TZ) *krş.* dad-, dat-, tať-

**tať-** Tatmak, tadına bakmak (KK, TA)  
*krş.* dad-, dat-, tat-

**tatan-** Tat almak (TZ) *krş.* tatın-

**tatar** *Far.* (< tātār) Tatar (CC, GT,  
Kİ) *krş.* tatar

**taťar** *Far.* (< tātār) Tatar (GT) *krş.*  
tatar

**tatari** *Far.Ar.* Tatarlara ait (BV)

**tatavvu**<sup>c</sup> Ar. Farz olmayan ibadette  
bulunma (Gİ, İM, İN, KF, KFT)

**tatiğ** Tat, lezzet (CC, İM) *krş.* dad,  
tat (I), tať (I), tatov

**tatiğli** Tatlı, lezzetli (CC) *krş.* datlu,  
tatlı (II), taťlı, tatlu

**tatık-** Köylü gibi konuşmak (Kİ)

**tatın-** Tat almak (TZ) *krş.* tatan-

**tatır-** Tattırmak (CC)

**tatlı** (I) Güzel, hoş (İM)

**tatlı** (II) Tatlı (BV, CC, DM, GT,  
İM, RH, TZ) *krş.* datlu, tatiğli, taťlı, tatlu

**taťlı** Tatlı (KK, TA) *krş.* datlu, tatiğli,  
tatlı (II), tatlu **taťlı su** tatlı su (KK)

**taťlı tengiz** tatlı deniz (KK)

**tatlu** Tatlı (Kİ) *krş.* datlu, tatiğli,  
tatlı (II), taťlı

**tatov** Tat, lezzet (CC) *krş.* dad, tat  
(I), tať (I), tatiğ

**taťur-** Tattırmak, tadına baktırmak  
(TA)

**taus** Ar. Tavus (CC) *krş.* tāvūs

**tav** Dağ (CC, KK, TZ) *krş.* dağ, tağ (I)



**tava** *Far.* (< tāve) Tava (TZ)

**tavāf** *Ar.* 1. Ziyaret etmek (Gİ, İM, KF) 2. Hacıların Kâbe etrafında yedi kez dolması (Gİ)

**tav'an** *Ar.* İsteyerek (GT)

**tav'an ve kerhen** *Ar.* İster istemez (GT)

**tavar** Davar, hayvan (GT, KFT) *krş.* davar, tafar, tuvar (I)

**tavāşi** *Ar.* Hadım, hadım ağası (İM, KFT)

**tavdul-** Şaşırmak (MG)

**tavhâne** *T.Far.* Fukara meskeni, güçsüzler yurdu (İH)

**tavile** *Ar.* Hayvan sürüsü (GT)

**tavk** (I) *Ar.* Takat, güç (Gİ)

**tavk** (II) *Ar.* Gerdanlık (Gİ, KF)

**tavoḥ** Tavuk (CC) *krş.* dağuk (II), daḩuk, tafuk, tağuk, taḩuk, tavuk, tavuk, tokuk

**tavşan** Tavşan (DM, KK, TA, TZ) *krş.* davuşğan

**tavşançıl** Tavşançıl (TA)

**tavuk** Tavuk (BV, CC İM, KFT, TZ) *krş.* dağuk (II) daḩuk, tafuk, tağuk, taḩuk, tavoḥ, tavuk, tokuk

**tavuk** Tavuk (DM, KK) *krş.* dağuk (II), daḩuk, tafuk, tağuk, taḩuk, tavoḥ, tavuk, tokuk

**tāvūs** *Ar.* Tavus kuşu (GT) *krş.* taus

**tavus-** Tamamlamak, bitirmek (CC)

**tay** At yavrusu (KK, TA) *krş.* tay (I)

**tay** (I) At yavrusu (DM, KK, TA) *krş.* tay

**tay** (II) Dayı (BM, TA) *krş.* tayı

**tay-** Ayağı kaymak, yanılmak (İM, MG, TZ)

**taya-** Dayamak (İM, İN, Kİ)

**tayak** (I) Dayak (TZ)

**tayak** (II) Dayanak, sopa, değnek (CC, GT, İM) *krş.* dayak, tayak

**tayak** (III) Erkeklik organı (GT)

**tayak** Dayanak, sopa, değnek (TA)

*krş.* dayak, tayak

**tayan-** (I) Dayanmak, güvenmek (İM)

**tayan-** (II) Dayanmak, yaslanmak (Gİ, KF, Kİ, TA, TZ) *krş.* dayan-

**tay eze** Teyze (TA) *krş.* dayıza, di-yaza, eze, tağza

**taygak** Kaygan yer (TZ) *krş.* taygak

**tayı** Dayı (Kİ) *krş.* tay (II)

**tayın** Uygurlarda dinî lider (Kİ)

**tayın-** Ayağı kaymak (BM)

**taşındır-** Ayağını kaydırmak, sap-tırmak (İM)

**tāyi**<sup>c</sup> *Ar.* Bir işi istekle yapan (KFT, MG)

**tāyife** *Ar.* Bölük, grup (Gİ, GT, İM, KF, KFT)

**tāyin** *Ar.* Belli etme, ayırma (İM)

**taygak** Kaygan yer (TZ) *krş.* taygak

**taykal-** Sarsılmak (TZ)

**taylak** Deve yavrusu (TZ)

**taylesān** *Ar.* Kışın giyilen bir elbise (İM)

**tayn** Seher vakti, tan (TA) *krş.* dan, dañ, tan, tan, tañ (I)

**tayy** *Ar.* Bükme, katlama (KF) *krş.* tay

**tayyib** *Ar.* Hoş, güzel (GT, İM)

**taz** Dazlak, kel (CC, Kİ, TZ) *krş.* taz, taz, tazluk

**taz** *Far.* (< tāzi) Arap (Kİ)

**taẓ** Dazlak, kel (KK) *krş.* taz (I)

**tazalığ** *Far.T.* Tazelik, taze olma (RH)

**tazarru**<sup>c</sup> *Ar.* Yalvarma (GT, İM)

**tāze** *Far.* Taze, körpe (BV, GT, İM, İN, RH) *krş.* teze

**tazı** *Far.* Tazı, ince yapılı av köpeği (İH, TZ)

**tāzi** (I) *Far.* Arap atı (Kİ) *krş.* taẓı.

**tazı at** Arap atı (Kİ)

**tâzi (II)** *Far.* Arap (GT) *krş.* taz

**ṭazı** *Far.* Arap atı (TA) *krş.* tâzi (I).

**ṭazı it** tazı (DM, TA)

**ta<sup>c</sup>zim** *Ar.* Hürmet, ikram (Gİ, İM, KF, MG)

**ta<sup>c</sup>zimla-** *Ar.T.* Yüceltmek, hürmet etmek (İM)

**ta<sup>c</sup>zir** *Ar.* Azarlama (GT, İM- KFT)

**ta<sup>c</sup>ziyet** *Ar.* Baş sağlığı dileme, taziyeye (GT)

**tazluk** Kel, dazlak (Kİ) *krş.* daz, taz, ṭaz

**te** Vakta ki, ta ki (BM) *krş.* ta

**te<sup>c</sup>ab (I)** *Ar.* Kir, pas (BV)

**te<sup>c</sup>ab (II)** *Ar.* Kıtılık (BV)

**te<sup>c</sup>ab (III)** *Ar.* Yorgunluk, sıkıntı (Gİ, KF, KFT)

**te<sup>c</sup>addi** *Ar.* Zulmetme, adaletsizlik (GT, İM)

**teb<sup>c</sup>** *Ar.* Tâbi olma (İM)

**teb-** Tekmelemek, çifte atmak (KK, TA) *krş.* dep (I), tep-, tip-

**tebârekallâh** *Ar.* "Allah mübarek etsin" anlamında bir dua sözü (İM)

**tebâreke** *Ar.* "ve te<sup>c</sup>âlâ" sözleri ile Tanrı adından sonra gelen saygı sözü (GT)

**tebdil** *Ar.* Değiştirme (Gİ, İM, KF)

**tebe (I)** Tepe (CC, DM, TA) *krş.* depe, tepe, töpe

**tebe (II)** Kadın süs eşyası (DM)

**tebe (III)** ... - doğru (İH) *krş.* taba, tapa (I)

**tebe<sup>c</sup>ıyyet** *Ar.* Tâbi olma (İM)

**teberrâ** *Ar.* Uzak durma (KFT)

**teberru<sup>c</sup>** *Ar.* Bağış, bağışlama (Gİ, İM, KF, KFT)

**teberrük** *Ar.* Uğur sayma (İM)

**tebessüm** *Ar.* Gülümseme, tebessüm (Gİ, GT, İM, KF)

**tebiz** Tuzlu (İM)

**tebkiç** Mahmuz (Kİ) *krş.* depküç,

tepkuç

**tebren-** Kımıldamak, hareket etmek (BM, KK) *krş.* depren-, tepren-, tipren-

**tebret-** Hareket ettirmek, kımıldatmak (KK, TA) *krş.* depret-, tepred-, teepret-, tipret-

**tebriş** Hareket (TA)

**tebük** Bir tür çocuk oyunu (Kİ)

**tecâsür** *Ar.* Cesaret gösterme, cür'et (GT)

**tecebbür** *Ar.* Kibirlenme, büyülenme (MG)

**tecellî** *Ar.* Görünme ayan olma, tecelli (GT)

**tecribe** *Ar.* Tecrübe, deneme (BV, GT, İN) *krş.* tecrübe

**tecrübe** *Ar.* Tecrübe, deneme (KFT) *krş.* tecribe

**tedârük** *Ar.* Ele geçirme, edinme, tedarik (GT)

**tedbir** *Ar.* Çare, tedbir, tutulacak yol (GT, MG)

**te<sup>c</sup>dib** *Ar.* Edeplenme (BV)

**te<sup>c</sup>emmül** *Ar.* İyice, etraflıca, düşünme, teemmül (GT)

**te<sup>c</sup>essüf** *Ar.* Eseflenme, teessüf, acınma (GT)

**tefâvüt** *Ar.* Farklılık (Gİ, GT, İM, KF) **tefâvüt kıl-** çark etmek, tesir etmek (GT)

**tefazzul** *Ar.* Fazilet, üstünlük (MG)

**tefekkür** *Ar.* Düşünme, tefekkür (GT, İM)

**teferrüc** *Ar.* Gezme, gezip görme, eğlenme (GT)

**tefri<sup>c</sup>** *Ar.* Dal, budak salma (İM)

**tefriṭ** *Ar.* Normalden aşağı olmak (Gİ, KF)

**tefsir** *Ar.* 1. Açıklama, yorumlama (Gİ, İM, İN, KF, KFT, MG, MS) 2. Kur'an-kerim'i açıklamak amacıyla yazılan eser (MS)

**teftiş** *Ar.* Araştırma, soruşturma, bir şeyin aranıp sorulması (Gİ, GT, K̂F)

**teg-** (I) 1. Değmek, dokunmak, varmak, erişmek (CC, İN) *krş.* deg-, tey- (I), tig- (I), tiy-

**teg-** (II) Hissesine düşmek, nasip olmak (CC) *krş.* tey- (II)

**teg-** (III) Değeri olmak, fiyatı olmak (CC)

**tegenek** Sopa, değnek (TZ)

**teget** Bir tür zift, reçine (BM)

**tegi** ... -e kadar (İM) *krş.* degi, degin, deyin (I), tigi (II), tigin

**tegil** Değil (DM) *krş.* degül, devül, döğül, tegül, töğül, tüyül

**tegin** Değin, kadar (İN, RH) *krş.* dağın, degin, deginç, deginçe, deyin (I), tegine, tigin

**tegin** Değin, kadar (RH) *krş.* dağın, degin, deginç, deginçe, deyin (I), tegin, tigin

**tegirme** Değirmi, yuvarlak (CC) *krş.* degirmi, tegirmi, teyirmi, tigrimi

**tegirmen** Değirmen (CC, DM, GT) *krş.* degirmen, teyirmen

**tegirmençi** Değirmenci (CC, DM) *krş.* degirmençi

**tegirmi** Değirmi, yuvarlak (İM, RH) *krş.* degirmi, tegirme, teyirmi, tigrimi

**tegiirt-** (Un vb.) öğütmek (BM)

**teglü** Onun gibi, o şekilde (İN)

**tegme** Beheri, her biri (CC) *krş.* degme, teymee, tigma, time

**tegmek** Değer, paha (CC)

**teгри** Değin, -e kadar (GT) *krş.* degridi, deyri, tigrü, tigrü (II), tigrü, tigrü

**tegrü** Doğru (İN) *krş.* tegürü

**teğül** Değil (KK, RH) *krş.* degül, devül, döğül, tegil, töğül, tüyül

**teğür-** Değdirmek, ulaştırmak (BV, İM, İN)

**teğürü** Doğru (İN) *krş.* teğrü

**teḥir** *Ar.* Gecikme, geciktirme (Gİ, GT, İM, KF, KFT)

**tehlil** *Ar.* Kelimeitevhid'i tekrarlama (Gİ, GT, İM, KF)

**tehnik** *Ar.* Bir hastalık (BV)

**tehniet** *Ar.* Tebrik etme, kutlama (GT)

**tehzib** *Ar.* Islah etme, düzeltme (GT)

**tek** (I) Boş, sakin, sessiz yer (CC)

**tek otur-** Konuşmadan, hiçbir şey yapmadan oturmak, uslu oturmak (Kİ) **tek tur-** susmak, sakinleşmek (KK)

**tek** (II) Sık sık (CC)

**tek** (III) Hızlı (CC)

**tek** (IV) Tek, yalnız (CC, İM, KK, İN, TZ) *krş.* tık (III)

**tek** (V) Tek tek (CC)

**tekbir** *Ar.* Tekbir (Gİ, GT, İM, KF, MS) **tekbir-i iftitah** namaza başlama tekbiri (İM) **tekbir-i teşrih** Kurban bayramında farz namazlardan sonra okunan tekbir (İM)

**teke** Teke, erkek keçi (BM, BV, DM, KFT, Kİ, TA, TZ) *krş.* deke

**tekebbür** *Ar.* Kibirlenme, büyüklük taslama (GT, MG)

**tekebbürlük** *Ar.* T. Kibirlilik, büyüklük satma (Gİ, İM) *krş.* tekebbürlük

**tekebbürlük** *Ar.* T. Kibirlilik, büyüklük satma (KF) *krş.* tekebbürlük

**tekeçük** Küçük teke (TA)

**tekellüm** *Ar.* Söyleme, konuşma (GT)

**tekene** Tekne (CC, TZ) *krş.* tekne

**tekenek** Diken (KK) *krş.* diken, düken, tiken, tikenek

**teket** Bir tür zift, reçine, katran (BM) *krş.* tekit

**tekim** Bir dilim (İH) *krş.* degi, degim

**tekit** Bir tür zift, reçine, katran (İM) *krş.* teket

**teklec** Yengeç (DM)

**teklif** Ar. Birinden bir şey istemek, dileme (İM)

**tekne** Tekne (İM, Kİ) *krş.* tekene

**tekne-** Delmek (TZ)

**tekrâr** Ar. Tekrar, yeniden (Gİ, GT, İM, KF, MS)

**tekşir** Ar. Kâr, kazanç (CC)

**teksük** Kadeh (Kİ)

**tekşi** Tekdüze (CC)

**tek tek** Sık sık (CC)

**tek tur-** Susmak, sakinleşmek (KK) *krş.* tik tur-

**teküt-** Boşaltmak (TA)

**tekye (I)** Ar. Tekke (BV)

**tekye (II)** Ar. Dayanma, yaslanma (GT, İN, MG)

**tel-** Delmek (TZ) *krş.* del-, til- (I)

**telaṭṭuf** Ar. Nazikâne muamelede bulunma (GT, MG)

**telbiye** Ar. Hacda hacıların "leb-beyk" demesi (İM)

**telbuğa** Yular (CC)

**telef (I)** Ar. Yok etme, öldürme (BV, GT, İM)

**telef (II)** Ar. Boşa harcama (KFT)

**teleme** Yumuşak (İH)

**telhîn** Ar. Güzel okumak için kelimeyi değiştirme (İM)

**тели** Deli (CC, İM, TA) *krş.* delü, telü, tilü

**telik** Delik (BM, DM, Kİ, TZ) *krş.* delik, telük, tilük **telik teşik** delik deşik, çukur (DM)

**telilen-** Delirmek (TZ)

**telilik** Delilik (TA) *krş.* delülük, delülük

**telim** Çok (TA) *krş.* delim

**telin** Göz ile kulak arası (TA)

**telin-** Delinmek (RH) *krş.* delin-

**telkîn** Ar. Ölü gömüldükten sonra mezarı başında söylenen sözler veya okunan dua (İM, KFT)

**telü** Deli (KF) *krş.* delü, teli, tilü

**telük** Delik, deşik, çukur (BV, İM, RH) *krş.* delik, telik, tilük

**telür-** Delirmek (TZ) *krş.* delür-

**temeddüd** Ar. Uzatma (BV)

**temek** Damda, duvarda pencere gibi delik (İH) *krş.* demek

**temen** Çuvaldız (CC, TZ)

**temennâ** Ar. Dilek, istek, temenni (GT)

**temettü' (I)** Ar. Kâr, fayda, kazanç (GT, KF) **temettü' al-** faydalanmak, yararlanmak (GT)

**temettü' (II)** Ar. Bir hac çeşidi (İM)

**temir** Demir (Kİ, KK, TA, TZ) *krş.* demür, temür, timir, timür **temir boğu**

Demir dövüldükten sonra ondan kalan bakiye (Kİ) **temir ğazık** (DM), **temir**

**hazuk** (KK), **temir kazık** (Kİ) **temir kazuk** (TZ) Kutup yıldızı, Süreyya

**temirbaş** Başı sivri çomak (Kİ)

**temirçi** Demirci (CC, TA) *krş.* demürçi, temirçi

**temirşi** Demirci (KK) *krş.* demürçi, temirçi

**temkin** Ar. İhtiyat, tedbir (MG)

**temme(t)** Ar. Sona erdi, bitti (İN, MG)

**temmuz** Ar. Temmuz ayı (GT)

**temren** Okun ucundaki demir (İH, TA) *krş.* demren, timren

**temür** Demir (BM, BV, İM, İN, TA) *krş.* demür, temir, timir, timür **temür**

**kazık** Kutup yıldızı, Süreyya (BV, İH) *krş.* temir ğazık, temir hazuk, temir kazık, temir kazuk

**temyiz** Ar. Ayırma, seçme (İM)

**ten (I)** Zekâ, ruh (CC) *krş.* tın (II)

**ten (II)** Far. Ten , et, beden, vücut (BV, CC, DM, Gİ, GT, İM, İN, KF, KFT, Kİ, MS, TZ) *krş.* tın (I)

**tenaḥnuḥ** Ar. Boğazı temizlerken

çıkan ses, öksürerek boğazı açmak (Ğİ, İM, KF, MS)

**tena<sup>c</sup>um** Ar. Nimet içinde bulunma (İM)

**tene** Far. (< dâne) Tane (DM, TZ) krş. dene

**teng** Denk, eş (BV, CC, TZ) krş. deng, tiñ

**tengdeş** Aynı değerde (CC)

**tengeç** Yengeç (BM) krş. ilengiç, yengeç, yenkeş

**tengeri** Tanrı (CC) krş. tağrı, tağrı, tanrı, tañrı, teñri, tigrî, tiñri

**tengiş-** Denkleşmek, benzeri olmak (İH)

**tengit-** Başını önüne düşürmek, saklamak (İH)

**tengle** Yine (TZ)

**tengü** Çok (CC)

**teniz** Deniz (İH, Kİ) krş. deñiz, teñiz, tiñiz **teniz butağ** karaya girmiş deniz, haliç (İH)

**teñiz** Deniz (CC, DM, GT, İM, KK, TA, TZ) krş. deñiz, teniz, tiñiz

**tenli** Far. T. Vücutlu (CC)

**tennür** Ar. Fırın (BV)

**Teñri** Allah, Tanrı (BM, BV, CC, DM, GT, İM, KF, Kİ, İN, MG, RH) krş. tağrı, tanrı, tağrı, tañrı, tigrî, tiñri

**teñrilik** Tanrılık (CC, GT, İM)

**tenrütke** Develerin burnu üzerinde yapılan işaret (TZ)

**tenün** Burun deliği (BV)

**tenzih** Ar. Kabahat ve kusuru yok etmek (KF)

**tep-** Ayak tepmek, ayakla vurmak (İM, Kİ, RH, TZ) krş. dep- (I), teb-, tip-

**tepe** Tepe (Kİ) krş. depe, tebe (I), töpe

**tepele-** Öldürmek, helâk etmek (Kİ)

**tepegen** Çok tepen (BV)

**tepengi** Eğer yastığı (TZ)

**tepiçi** Tepen, tepici (RH)

**tepikey** Tekmeleme (BV)

**tepkеç** Mahmuz (TZ) krş. depküç, tebkіç

**tepre-** Kımıldamak, hareket etmek (İM)

**tepred-** Hareket ettirmek, kımıldatmak (RH) krş. depret-, tebet-, tepret-, tipret-

**tepren-** Yerinden oynamak, hareket etmek (BV, GT, İM, Kİ, RH, TZ) krş. depren-, teben-, tipren-

**tepret-** Hareket ettirmek, kımıldatmak (CC, GT, İM, RH, TZ) krş. depret-, tebet-, tepred-, tipret-

**tepsi** Tepsi (CC, TZ)

**ter** (I) Ter, vücuttan çıkan sıvı (CC, Kİ, KK, TA, TZ) krş. der, tir

**ter** (II) İnsandan başkasının kıllı gönü (TZ)

**ter** Far. (III) Taze (GT)

**ter-** Dermek, toplamak, yığmak, bir araya getirmek (TZ) krş. der-, dir-, tir-

**terahhüm** Ar. Merhamet etme, acıma (GT)

**terâhî** Ar. Zayıf, âciz (İM)

**terâvih** Ar. Ramazan ayında yatısı namazından sonra kılınan namaz (GT, İM, KF)

**terâzî** Far. Terazî (DM) krş. tarâzû, terâzû, tirezû

**terâzû** Far. Terazî (BM, CC, DM, GT, İM, Kİ, TA, RH) krş. tarâzû, terâzî, tirezû

**terbes** Padişahların başı üzerinde açılan büyük gölgelik (Kİ)

**terbî<sup>c</sup>** Ar. Dört köşeli (MG)

**terbiyet** Ar. Terbiye, eğitim, yetiştirme (GT)

**terceme** Ar. Tercüme, çeviri (GT) krş. tercüme

**terci<sup>c</sup>** Ar. Geri çevirme, döndürme

(İM)

**tercümân** *Ar.* Tercüman, tercüme eden (KFT)**tercüme** *Ar.* Tercüme, çeviri (MG)**terçe** *Tez.* çabuk, hemen (CC)**terçe-** Acele etmek, hızlı davranmak (TA)**tere (I)** Dere, ırmak, nehir (TZ) *krş.* dere (I)**tere (II)** *Far.* (< terre) Tere denilen bitki (GT, TZ) *krş.* teri (III)**tereddüd** *Ar.* Karasızlık, şüphede kalma (Gİ, İM, KF)**terek (I)** Ağaç, hurma ağacı (CC, Kİ, KK, TZ)**terek (II)** Direk (TZ)**tereke** *Ar.* Ölünün kalan malı (KFT) *krş.* terike**teren** Derin (TZ) *krş.* derin, tereñ, terin**tereñ** Derin (CC, GT) *krş.* derin, teren, terin**terennüm** *Ar.* Şakıma, terennüm (GT)**terfîk** *Ar.* Arkadaş etme, birini yanına katma, katılma (KF)**terge-** Tahkik etmek, araştırmak (CC)**tergi** Meşinden yapılan yemek sofrası (İH)**teri (I)** Deri (CC, DM, GT, Kİ, KK, İN, RH, TZ) *krş.* deri (I), tiri (II) **teri kanat** yarasa (TZ)**teri (II)** Döşek ve minder gibi şeyler (TZ)**teri (III)** *Far.* (< terre) Tere otu (İH) *krş.* tere**terike** *Ar.* Ölünün ardından kalan mal (Gİ, İM, KF) *krş.* terike**terin** Derin (TA, TZ) *krş.* derin, teren, tereñ**terinçek** Kadınların başlarına ört-tükleri dört köşe çember, baş örtüsü (İH, İM) *krş.* derinçek**terinlet-** Derinletmek (Kİ)**terisine düş-** Dedikodusunu yapmak (GT)**terk** Hızlı, çabuk (CC, GT, Kİ)**terk** *Ar.* Bırakma, vazgeçme, terk (Gİ, GT, İM, İN, KF, KFT, MG, MS)**terkeş** *Far.* Sadak, ok mahfazası (GT)**terkey** *Tez.* çabuk (CC) *krş.* terklep**terkîb** *Ar.* Birleştirme (BV)**terkin-** Acele etmek (TA) *krş.* terkle-**terkle-** Acele etmek (Kİ) *krş.* terkin-**terklep** Çabucak (CC) *krş.* terkey**terklet-** Acele ettirmek (TA)**terkü** At eğerinin arkası (İH, TA) *krş.* dergü**terle-** Terlemek (CC, TZ) *krş.* derle-, tirlle- (I)**terme (I)** Kutsallık (CC)**terme (II)** Turp (TA)**termiş** Bir bitki (BV)**ters (I)** Ters, aksi, zıt (CC, Kİ, TZ)**ters (II)** Bir çeşit bez (CC)**tersâ** *Far.* Hristiyan (GT, İM, Kİ)**tersim** *Ar.* Resmedilme, memur olma (GT)**tersimleme** *Ar.T.* Resmetmek (KFT)**tertib** *Ar.* Hazırlama, düzene koyma, tertip (Gİ, GT, İM, KF, KFT, MG, MS)**terviha(a)** *Ar.* Teravih namazının her dört rekâtı (İM)**terviye kün** *Ar.T.* Arefe gününden önceki gün (İM)**terzi** *Far.* Terzi, dikiş diken (İM) *krş.* derzi, terzü**terzü** *Far.* Terzi, dikiş diken (İM) *krş.* derzi, terzi**tesbîh** *Ar.* Belli sözleri tekrarlayarak Allah'ı ululama, tespih (Gİ, GT, İM, KF)

- tese** Başın ön tarafı (TA)
- teselli** *Ar.* Avutma, teselli (GT)
- te'sir** *Ar.* Tesir, etki (GT)
- teslim** *Ar.* Verme, teslim (etme) (Gİ, GT, İM, KF, KFT)
- tesmiye** *Ar.* Besmele çekme (İM)
- teş-** Deşmek, oymak (KK, RH, TZ)  
*krş.* deş-(I), diş- (II), tiş- (I)
- teşdid (I)** *Ar.* Bir harfi iki kere okuma (İM)
- teşdid (II)** *Ar.* Süngünün hamle için doğrultulması (MG)
- teşebbüh** *Ar.* Benzemek, andırmak (Gİ, KF)
- teşebbük** *Ar.* Ağ şeklini alma (BV)
- teşehhüd** *Ar.* Namazda oturarak etehiyatü duasını okuma (İM)
- teşen** Oturak (TZ)
- teşik** Deşik, deşilmiş olan (CC, DM, TZ) *krş.* deşük, tişek, tişik, tişük
- teşmek** Çukur (CC)
- teşnîc** *Ar.* Ayıplama, çekiştirme (GT)
- teşrif** *Ar.* Şerefendirme, şeref verme (GT, İM)
- teşrih (I)** *Ar.* Güneşlendirme, güneşte kurutma (Gİ)
- teşrik (II)** *Ar.* Teşrik günlerinde farz namazlardan sonra okunan tekbir (KF)
- teşt** *Ar.* Leğen (İM)
- teşviş** *Ar.* Karışıklık, perişanlık, bulanıklık (GT, KFT)
- tetabu<sup>c</sup>** *Ar.* Aralık, birbirini takip etme (Gİ)
- tetik (I)** Akıllı, zeki, bilge (CC, TA)
- tetik (II)** Gizli bir şeyin anahtarı ki onu ancak yapan bilir (Kİ)
- tetir** Arap devesi (TA)
- tevâbi<sup>c</sup>** *Ar.* Tâbi olanlar, uyanlar (GT)
- teva<sup>kk</sup>** *(I)* *Ar.* Umma, isteme, bir şey talep etme, dilenme (GT)
- teva<sup>kk</sup>** *(II)* *Ar.* Bekleme, durma (GT)

- tevâzu<sup>c</sup>** *Ar.* Alçak gönüllülük (Gİ, GT, KF, MG)
- tevbe** *Ar.* Tövbe (etme), işlediği bir günah veya suçtan pişman olarak bir daha yapmamaya karar verme (Gİ, GT, İM, KF, KFT, MS) *krş.* toba
- tevbih** *Ar.* Azarlama, takdir (GT)
- teve** Deve (GT, TA) *krş.* deve, tife, tive, töve, tüve **teve kuş** deve kuşu (TZ) *krş.* deve kuş, deve kuşu, deve kuşu
- teveccüh** *Ar.* Yönelme (MG)
- teveci** Deveci (GT) *krş.* tifeçi
- tevek** Üzüm çubuğunun taze dalı (TZ) *krş.* devek
- tevekkeltü** *Ar.* Kadere razı olarak işi Allah'a bıraktım deme (İM)
- tevekkül** *Ar.* Kadere razı olma (Gİ, GT, İM, KF)
- tevelü** Devesi olan, deve sahibi (TA)
- tevfik** *Ar.* Allah'ın yardımına kavuşma (BV, Gİ, GT, İM, İN, KF, KFT, MG)
- tevfiklik** *Ar. T.* Allah'ın kuluna yardım etmesi (Gİ)
- tevhid** *Ar.* Allah'ın birliğine inanma (GT, İM, KF, MS)
- tevil** *Ar.* Söze ayrı mana vermeye kalkışma, yakıştırma (Gİ, GT, İM, KF)
- tevlengeç** Dölengeç veya devlengeç kuşu, delice kuşu (DM) *krş.* deglügeç, devlengeç, devlingeç, devlügeç (II), tevlügeç, tülüveç
- tevliye** *Ar.* Vakıf işlerine bakma görevi (İM)
- tevlügeç** Dölengeç veya devlengeç kuşu, delice kuşu (DM / TZ) *krş.* deglügeç, devlengeç, devlingeç, devlügeç (II), tevlengeç, tülüveç
- tevlük** Kör (TA)
- tevmek** Bir şeyi dövecek alet, çekiç (Kİ)
- tevrit** *Ar.* Tevrat (Gİ, GT, İM)
- tevşe** *Ar.* Bir at hastalığı (BV)

**tey-** (I) Değmek, dokunmak (CC, KK)

*krş.* deg- (I), teg-, tığ- (I)

**tey-** (II) Pay almak (CC) *krş.* teg- (II)

**teyemmüm** *Ar.* Teyemmüm, (Gİ, İM, KF, MS)

**teyemmümlü** *Ar. T.* Teyemmüm almış olan (İM)

**teyin** (I) Sincap (CC, İH, İM, TA)

**teyin** (II) Deri (İH)

**teyir-** Ulaştırmak, yöneltmek, nasip aldirmek (CC)

**teyirmen** Değirmen (Kİ, TA) *krş.* degirmen, tegirmen

**teyirmi** Yuvarlak, değirmi (Kİ) *krş.* degirmi, tegirme, tegirmi, tığirmi. **teyirmi yüzli** yuvarlak yüzülü, top yüzülü (Kİ)

**teyiş-** Saygı sunmak, arz etmek (CC)

**teyişli** (Alın yazısıyla) belirlenmiş, gerekli, mecburî (CC)

**teyme** Her (Kİ) *krş.* degme, tegme, tıgme, time

**teyre** Çevre, etraf (CC) *krş.* tıgıre

**teys** *Ar.* Teke, erkek keçi (KF)

**tez** *Far.* Tez, çabuk, acele (CC, DM) *krş.* tiz

**tez-** Acele etmek (KK)

**teze** *Far.* Taze, körpe (DM, KFT, Kİ, TZ) *krş.* taze

**tezek** Tezek, hayvan dışkısı (BV, Gİ, İM, KFT, Kİ, MS, TA, RH, TZ) *krş.* dezek, tizek

**tezekle-** Terslemek, pislemek (İM, KFT)

**tezigin-** (I) Kaçmak, ürkerek kaçmak (İN)

**tezigin-** (II) Dönmek, çevrilmek (İM) *krş.* tezgün-

**tezgün-** Dönmek, çevrilmek (İM) *krş.* tezigin- (II)

**tezken-** Bir şeyin etrafını dolaşmak, dönmek (Kİ) *krş.* dizgin-, tizgin- 2, tizgün-

2

**tezkere** Tahtadan dört saplı hamur teknesi (İH)

**tezkin-** İstilâ etmek, alt etmek (TZ)

**tezkire** *Ar.* (Bir kimseyi) andıracak yazı (GT)

**tezkiye** *Ar.* Temiz etme, temize çıkarma, temizleme (İM, KFT)

**tezkiyelik** *Ar. T.* Temize çıkarma (İM)

**tezle-** *Far. T.* İvmek, acele etmek (TA, TZ) *krş.* tizle- 1

**tezlet-** *Far. T.* Acele ettirmek, çabuklaştırmak (DM, Gİ, KF, KK, TZ) *krş.* tizlet-

**tib** *Ar.* Güzel koku, güzel kokulu nesne (Gİ, İM, KF, KFT)

**tiblan-** *Ar. T.* Güzel koku sürünmek (İM)

**tiblandur-** *Ar. T.* Güzel koku sürdürmek (İM)

**tıfl** *Ar.* Küçük çocuk (GT)

**tığa** Dayı (TA)

**tığrak** (I) Çevik, eli çabuk, derli toplu (İH) *krş.* tığrak

**tığrak** (II) Neşeli, şen (Kİ)

**tığrak** Çevik, eli çabuk, derli toplu (TA) *krş.* tığrak (I)

**tığa-** Tıkamak (CC)

**tığ-** (I) (Arı, yılan) sokmak (GT)

**tığ-** (II) Tıkamak, kapamak (BM, Kİ, KK, MG, TA, TZ) *krş.* tığ-

**tıkım** Dilim, lokma (İH) *krş.* tığın

**tığın** Dilim, lokma (TZ) *krş.* tıkım

**tıkınaz** Etine dolgun, etli kimse (İH)

**tilâ** *Ar.* 1. Üzüm sırası kaynatıldıktan sonra üçte birlik kısmından daha az kalanına verilen ad (İM) 2. Üzüm suyundan elde edilen şarap (KFT)

**tila-** Dinlenmek, istirahat etmek (CC)

**tilak** Çillik (Kİ, TZ)

**tilmaç** Tercüman (CC, TZ) *krş.* dilmaç, talmaç, tilmaç, tolmaç

**tilta-** Bahane göstermek (CC)



**tım** Sakin, sessiz (CC) *krş.* tın (I)

**tımarsık** Murdar, alçak (TZ)

**tın** (I) Sessiz, sakın (CC) *krş.* tım

**tın** (II) Zekâ, ruh (CC, Kİ) *krş.* ten (I)

**tın** (III) Nefes, soluk (TZ) *krş.* dın

**tın-** (I) Dinlenmek, istirahat etmek (CC, Kİ) *krş.* din-, tın- 1

**tın-** (II) Susmak (TZ)

**tın-** (III) Söylemek, ses çıkarmak (TZ) *krş.* dın-

**tın-** (IV) Alıkoymak, eğlendirmek, durdurmak (TZ)

**tın-** (V) Solumak, nefes almak (TZ)

**tin-** 1. Dinlenmek, istirahat etmek (TA) *krş.* din-, tın- (I) 2. Durmak, kımıldamamak (TA)

**tinaz** Sürülmüş buğday sapı yığını (İH)

**tinç** Sakin, rahat dinç, zinde (Kİ) *krş.* dınç, dınç

**tinçlik** Dinçlik, zindelik (Kİ)

**tınım** Rahat, huzur (CC)

**tınış-** (I) Rahat etmek, dinlenmek (TZ)

**tınış-** (II) Susmak (TZ)

**tinmak** Rahat, huzur (TA)

**tingla-** Çınlamak (TZ)

**tingu** Çok (CC)

**tinla-** Dinlemek (GT, İM) *krş.* diñle-, dünle-

**tinlan-** Dinlenmek, huzura kavuşmak (GT) *krş.* dinlen-, tinleñ-, tinlen-

**tinlıvar** Canlı varlıklar (CC)

**tınta-** Gıdıklamak, dürtmek (TZ)

**tırak** Çabuk (CC)

**tıráz** Ar. İşleme, elbiseye yapılan süs, nakış (GT, İM)

**tırkazla-** Mandallamak, sürgüyü sürmek (İH)

**tırma-** Tırmalamak (TZ) *krş.* tırna-

**tırmağ** Çivi, mıh (CC) *krş.* tırnağ

**tırmavuç** Tırmık (TA)

**tırna-** Tırmalamak (TZ) *krş.* tırma-

**tırnağ** Tırnak (BV, DM, İM, Kİ, MG, İN, RH, TA, TZ) *krş.* dırğak (I), dırnağ

**tırnağ** Çivi, mıh (KK) *krş.* tırmağ

**tırnağlı** Tırnaklı (İM) *krş.* tırnağlı

**tırnağlu** Tırnaklı (RH) *krş.* tırnağlı

**tırpıl-da-** Kararsızlaşmak (TZ)

**tırrıl** Makbul, beğenilir (İH)

**tırtanag** Sadaka, zekât, vergi (BM)

**tırtıl** Tırtıl, küçük kurt (İH)

**tış** Dış (İM) *krş.* taş (II)

**tışkaru** Dışarı, dışarıya doğru (MG) *krş.* daşgaru, daşra, dışra, taşarı, taşgarı, taşgaru, taşkara, taşkırı, taşkaru, taşra, taştın

**ty-** 1. Engellemek, tutmak (CC, GT, İM) 2. Geciktirmek (TZ)

**tyıl-** 1. Son vermek, sonu olmak (CC) 2. Yasaklamak, engel olmak (İM)

**tyılın-** Yasaklanmak (İM)

**ti** Arap alfabesindeki te harfi (GT)

**ti-** Söylemek, demek (BV, GT, İM, KF, MG, RH) *krş.* de-, di-, dih-, dü-

**tib** Dip, temel, kök (RH, TA) *krş.* dib, dip, tip, tüb, tüp

**tibin** Ar. Kuru ekin, sap, saman (KFT)

**tibiz** Tuzlu yer (Kİ)

**tible-** Diplemek, bir şeye dip koymak (Kİ)

**ticâret** Ar. Alış veriş, ticaret (GT, İM, KFT)

**tife** Deve (İM) *krş.* deve, teve, tive, töve, tüve

**tifeçi** Deveci (İM) *krş.* teveçi

**tig** Gibi (GT, MG) *krş.* dek, dey-

**tig-** (I) 1. Değmek, dokunmak, varmak, erişmek (BV, GT, İM, MG) *krş.* deg-, teg- (I), tey-, tiy- 2. İsabet etmek (İM)

3. Karşılaşmak, buluşmak (İM)

**tig-** (II) Eşitlenmek, eşit olmak (İM)

**tig-** (III) Yılan sokmak (İM)

**tig-** (IV) Afet gelmek (İM)

**tigele** Mintan, Acem gömleği (İH)

**tigenek** Dikenli çalı (CC)

**tigi** (I) Şu (BM)

**tigi** (II) Kadar, -e kadar (BV, İM) *krş.*

*digl*, *tegi*

**tigin** Kadar, ... -e kadar (BV, İM) *krş.*

*dağın*, *degin*, *deginç*, *deginçe*, *deyin* (I),

*tegin*, *teginç*

**tigin-** İsbet etmek, dokunmak (İM)

**tigir-** Dokunmak, değmek (İM, MG)

**tigirmi** Değirmi, yuvarlak (BV, MG)

*krş.* *degirmi*, *tegirme*, *tegirimi*, *teyirmi*

**tigirü** Kadar, ... -e kadar (BV) *krş.*

*degri*, *deyri*, *teгри*, *tigirü*, *tigri* (II), *tigrü*,

*tigürü*

**tigme** Her, değme (BV, GT, İM,

MG) *krş.* *degme*, *teğme*, *teyme*, *time*

**tigre** Çevre, etraf (GT, İM) *krş.* *teyre*

**tigrek** Toka (TZ)

**tigri** (I) Allah, Tanrı (İM) *krş.* *tağrı*,

*tanrı*, *tañrı*, *tanğrı*, *teñrı*, *tiñrı*

**tigri** (II) Kadar, ... -e kadar (GT) *krş.*

*degri*, *deyri*, *teгри*, *tigirü*, *tigrü*, *tigürü*

**tigrü** Kadar, ... -e kadar (GT, İM,

MG) *krş.* *degri*, *deyri*, *teгри*, *tigirü*, *tigri* (II),

*tigürü*

**tigür-** (I) Ulaştırmak, eriştirmek (GT,

İM)

**tigür-** (II) Dokunmak, el ile dokun-

mak (BV, İM) *krş.* *tigir-*

**tigürü** Kadar, ... -e kadar (BV) *krş.*

*degri*, *deyri*, *teгри*, *tigirü*, *tigri* (II), *tigrü*

**tik** (I) Dik, doğru (BV, CC, MG, RH)

*krş.* *dik* (I)

**tik** (II) Dek, ... -e kadar (MG) *krş.* *dek*

(I), *dik* (II), *tig*

**tik** (III) Tek (TZ) *krş.* *tek* (IV)

**tik** (IV) Sessiz, sakın, hareketsiz (GT,

İM, MG) **tik tır-** susmak, sessiz olmak

*krş.* *tek tır-* (TA) **tik yüri-** sessiz ol-

mak (TA)

**tik** (V) Dilim, lokma (TZ)

**tik-** (I) Dikiş dikmek (BM, BV, CC, GT, İM, Kİ, KK, MG, İN, TZ) *krş.* *dik-* (II)

**tik-** (II) Lokma almak (Kİ)

**tik-** (III) (Ağaç) dikmek (GT, KK) *krş.* *dik-* (I) **tike koy-** Dikmek, ağaç vb.

*ekmek* (TA)

**tik-** (IV) (Göz) dikmek (GT)

**tik-** (V) Dik koymak, bir şeyi bir yere dikmek (GT, TA) *krş.* *dik-* (VI)

**tik-** (VI) Yukarı kaldırmak (İM)

**tik-** (VII) Vekil tutmak, yerine atamak (İM) *krş.* *dik-* (III)

**tik-** (VIII) Tıkmak (TZ) *krş.* *dık-*, *tık-* (II)

**tik-** (IX) Dili ile incitmek (BM)

**tikçi** Dikici, terzi (TA) *krş.* *dikiçi*, *tikiçi*, *tikşi*

**tiken** Diken (DM, GT, TA, TZ) *krş.*

*diken*, *düken*, *tekenek*, *tikenek*

**tikenek** Diken (Kİ, TA, TZ) *krş.* *diken*,

*düken*, *tiken*, *tekenek*

**tiki** Çift (TZ)

**tikiç** Mahmuz (TA)

**tikiçi** Dikici, terzi (GT) *krş.* *dikiçi*, *tikiçi*, *tikşi*

**tikil-** (I) Dikiş dikilmek (İM)

**tikil-** (II) Dikilmek, yukarı kaldırılmak (İM)

**tikke** Uçkur (İM) **tikke urunu**

*donun bağlanacak yeri* (İH)

**tikme** (I) Dikiş dikme (CC)

**tikme** (II) Sırık dikme (CC)

**tikşi** Dikici, terzi (KK) *krş.* *dikiçi*, *tikiçi*, *tikşi*

**tikte** Orada (TZ)

**tikük** Dikilmiş, dikik (İM)

**til** (I) Dil, ağızdaki dil (BV, CC, DM, GT, İM, KFT, KK, İN, RH, TZ)

**til** (II) Lisan, dil (CC, GT, Kİ, MG, İN, RH) *krş.* *dil*

**til-** (I) Delmek, delik açmak (TA) *krş.*

del-, tel-

**til-** (II) Dilmek, dilimlere ayırmak, uzun ve dar parçalara ayırmak (TZ) *krş.* dil-

**tilâve** Ar. Okumak (İM)

**tile-** İstemek, dilemek (BV, CC, GT, İM, İN, Kİ, KK, MG, TA, RH, TZ) *krş.* dile-

**tilek** 1. İstek, dilek, murat (CC, GT, İM, KFT) *krş.* dilek, diley 2. Dilencilik etme (TZ)

**tilen-** Dilenmek, ısrarla istemek (DM, GT, İM, TA) *krş.* dilen-

**tilençi** Dilenci (DM, GT, İM, Kİ, TZ) *krş.* dilençi

**tilencilik** Dilencilik (GT)

**tilim** Dilim, parça (CC) *krş.* dilim

**tilke** Dilim, parça (İH)

**til kuş** Bir tür kuş (TZ)

**tilkü** Tilki (BM, DM, İM, Kİ, TA) *krş.* dilkü, tülki, tülkü

**tilmaç** Tercüman (İM, TZ) *krş.* dilmaç, talmaç, tılmaç, tolmaç

**tilsiz** Dilsiz, lâl (Kİ, TZ) *krş.* dilsüz, tilsüz

**tilsüz** Dilsiz, lâl (KFT, RH) *krş.* dilsüz, tilsiz

**tilü** Deli (İM) *krş.* delü, teli, telü

**tilük** Delik (BV) *krş.* delik, telik, telük

**tîmâr** Far. Tımar (CC, RH)

**tîmârla-** Far. T. Tımar etmek (RH, TZ)

**tîmârsuzluk** Far. T. Bakımsızlık (RH)

**time** Değme, her, her ne zaman (KK, TZ) *krş.* degme, tegme, keyme, tigma

**timcan** Buhur (CC)

**timir** Demir (MG) *krş.* demür, temir, temür, timür

**timren** Temren, okun ucundaki demir (MG) *krş.* demren, temren

**timür** Demir (BV, GT, MG) *krş.* demür, temir, temür, timir

**tin** (I) Toprak (RH). **tin yer** Nadas, işlenmemiş tarla (CC)

**tin** (II) Far. Ten, vücut (BV, İM, TZ) *krş.* ten (II)

**tîñ** Denk, eş (GT, İM, MG) *krş.* deng, teng

**tiniş** Dinlenen (TZ) **tiniş bol-** dinlenmek (TZ)

**tîñiz** Deniz (BV, DM, GT) *krş.* deñiz, teñiz, teniz

**tinlen-** Dinlenmek, istirahat etmek (KK) *krş.* diñlen-, tñlan-, tñlen-

**tñnlen-** Dinlenmek, istirahat etmek (İM, MG, TZ) *krş.* dinlen-, tñlan-, tinlen-

**tinlendür-** Dinlendirmek (RH)

**tîñri** Tanrı (BV, DM) *krş.* tağrı, tanrı, tañrı, tangrı, teñri, tigrî

**tîñsi-** Bir şeyin tadına bakmak (CC)

**tîñtür-** Susmak (BM)

**tint-** Araştırmak, incelemek, denemek (CC)

**tintövçi** Arayan, inceleyen (CC)

**tip** Dip, kök (MG) *krş.* dib, dip, tib, tüb, tûp

**tip-** Tepmek, ayakla vurmak (BV, MG) *krş.* dep-, (I), teb-, tep-

**tipi** Tipi (Kİ, TA)

**tip tik** Sus pus, hareketsiz (GT) **tip**

**tik tur-** sessizce oturmak (İM)

**tipre-** Kaymak, yürürken ayağı kaymak (MS)

**tipren-** Deprenmek, sallanmak (BV, MG) *krş.* depren-, tebre-, tebre-, tepren-

**tipret-** Hareket ettirmek, kıvıldatmak (BV, MG) *krş.* depret-, tepred-, tepret-

**tir** Ter, vücuttan çıkan sıvı (İM) *krş.* der, ter (I)

**tir-** Dermek, toplamak, yığmak, bir araya getirmek (BV, GT, İM) *krş.* der-, dir-, ter-

**tire-** Diremek, dayamak (MG)

**tirik** 1. Direk, destek (CC, İM, Kİ)

*krş.* direk 2. Ağaç (DM, GT)

**tiren-** Katılaşmak (CC)

**tireñ** 1. Seviye (BV) 2. Derinlik (İM)

**tirezü** *Far.* Terazi (TZ) *krş.* tarāzū, terāzī, terāzū

**tirgiz-** Diriltmek, canlandırmak (CC, GT, İM) *krş.* tirgüz-, tirkir-, tirkiz-,

**tirgizgiçi** Diriltici, canlandırıcı (CC) *krş.* tirkizgen

**tirgüz-** Diriltmek, canlandırmak (İM) *krş.* tirgüz-, tirkir, tirkiz-

**tiri** (I) Canlı, diri (BV, CC, GT, İM, Kİ, TA, TZ) *krş.* diri, tirig

**tiri** (II) Deri, ten (İM) *krş.* deri, teri (I). **tiri ton** kürk (İM)

**tiri-** Dirilmek, canlanmak, yaşamak (BM, Kİ) *krş.* diril-, tirik-, tiril- (I)

**tirig** Canlı, diri (İM) *krş.* diri, tiri (I)

**tirik-** Dirilmek (BV) *krş.* diril-, tiri-, tiril- (I)

**tiril-** (I) Dirilmek, canlanmak, yaşamak (BV, CC, GT, İM, Kİ, TA, TZ) *krş.* diril-, tiri-, tirik-

**tiril-** (II) Toplanmak, bir araya gelmek (İM, İN)

**tirilik** Dirilik, canlılık (CC) *krş.* dirilik

**tirki** Kurban (CC)

**tirkin-** (Kılıç sapı elin içinde) iyi durmamak, gevşek durmak (MG)

**tirkir-** Diriltmek, canlandırmak (Kİ) *krş.* tirgüz-, tirgüz-, tirkiz-

**tirkiz-** Diriltmek, canlandırmak (TZ) *krş.* tirgüz-, tirgüz-, tirkir-

**tirkizgen** Dirilten, can veren (TZ) *krş.* tirgizgiçi

**tirle** Diri, canlı (İM)

**tirle-** (I) Terlemek (BV) *krş.* derle-, terle-

**tirle-** (II) Derlemek, toplamak, bir a-

raya getirmek (İM)

**tirlik** (I) Dirlik, düzen (DM)

**tirlik** (II) Hayat, yaşayış, canlılık (GT, İM, Kİ) *krş.* dirlik

**tiröv** Hayat, yaşama (CC)

**tirpilde-** Titremek (CC)

**tirsek** Dirsek (BV, DM, İM, İN, KK, MG, TA, TZ) *krş.* dirsek

**tirşür-** Derlemek, toplamak, biriktirmek (GT) *krş.* dirşür-, divşür-

**tiryäk** (I) *Far.* Afyon, haşhaş (BV)

**tiryäk** (II) *Far.* Panzehir (GT)

**tiş** Diş (BV, CC, DM, GT, İM, Kİ, KK, TA, RH, TZ) *krş.* diş (I)

**tiş-** (I) Deşmek, delmek, oymak (BV, İM, MG) *krş.* deş-(I), diş- (II), teş-

**tiş-** (II) (İnci) dizmek, delmek (GT)

**tişek** Deşik, deşilmiş olan (MG) *krş.* deşük, teşik, tişik, tişük

**tişele-** Deşelemek (BV)

**tişi** Dişi, her canlının dişisi (BV, CC, İM, Kİ, KK, TA) *krş.* dişi

**tişik** Deşik, deşilmiş olan (BV, GT, MG) *krş.* deşük, teşik, tişek, tişük

**tişik-** Şüphelenmek (TZ)

**tişil-** Deşilmek, delinmek (BV, İM)

**tişilik** Dişilik (İM)

**tişle-** Dişlemek, ısırarak (BM, BV, CC, GT, İM, Kİ, TA, TZ) *krş.* dişle-

**tişlegen** Isıran, dişleyen (MG) *krş.* tişleyiçi

**tişleyiçi** Dişleyici, ısırıcı (RH) *krş.* tişlegen

**tişli** Dişli (BV)

**tişsizlühle-** Bir şey ile dişlerini karıştırmak (CC)

**tişük** Deşik, deşilmiş olan (İM) *krş.* deşük, teşik, tişek, tişik

**tit-** Ditmek, tüylerini yolmak (TA, TZ) *krş.* did- 2

**titre-** Titremek (BV, CC, GT, İN, MG, TZ) *krş.* ditre-

**titreme** Titreme (TA)

**titret-** Titretmek (MG, RH)

**titrü bak-** Sert bakmak (Kİ)

**tive** Deve (BV) *krş.* deve, teve, tife, töve, tüve

**tiy-** Değmek, dokunmak, varmak, erişmek (BV, TZ) *krş.* deg-, teg(I)-, tey- (I), tig- (I)

**tiyin** Diye (GT, TZ)

**tiyişli** Gerekli, değer (TZ)

**tiz** Diz (BV, CC, İM, İN, Kİ, KK, MG, RH, MG, TZ) *krş.* diz, tizgi

**tiz** *Far.* Çabuk, tez (Gİ, İN, KF, KFT, MG, RH) *krş.* tez

**tiz-** Dizmek (TZ)

**tizek** Tezek (BV, İM) *krş.* dezek, tezek

**tizekle-** Pislemek, tezeklemek (BV, İM)

**tizge** Çorap bağı (CC)

**tizgi** Diz (CC) *krş.* diz, tiz

**tizgin** Dizgin (CC, İM, Kİ, TA) *krş.* tüzgün

**tizgin-** 1. Döndürmek, çevirmek (BV, İM) *krş.* tizgün- 1 2. Bir şeyin etrafını dolaşmak, dönmek (MG) *krş.* dizgin-, tezken-, tizgün- 2

**tizgindür-** Döndürmek, çevirmek (İM, MG)

**tizginle-** Dizginlemek (Kİ)

**tizgün-** 1. Döndürmek, çevirmek (İM) *krş.* tizgin- 1. 2. Dönmek, dolaşmak (MG) *krş.* dizgin-, tezken-, tizgin- 2

**tizgüt-** Döndürmek (BV)

**tizi-** Delmek (İM)

**tizik** Dizi, dizilmiş (TZ) *krş.* tizim

**tizim** Dizi, dizilmiş (İM) *krş.* tizik

**tizle-** *Far.T.* 1. Acele etmek (İM) *krş.* tezle- 2. Çabuklaştırmak, hızlandırmak (MG)

**tizlet-** *Far.T.* Çabuklaştırmak, acele ettirmek (Gİ, KF) *krş.* tezlet-

**tizlik** Dizlik (TZ)

**tiz tiz** *Far.* Acele acele, çabuk çabuk (İM)

**toß** Savaş aleti, top (DM)

**toba** *Ar.* Tövbe, (CC) *krş.* tevbe

**tobalağ** (I) Toparlık (CC)

**tobalağ** (II) Hoş kokulu ve ilâç yapımında kullanılan suud adlı bir bitki (Kİ)

**tobalan** Sancı illeti, mahsus sancılanmış adam (Kİ)

**toblağ** (Bitki) kütük (BM)

**tobra** Torba (Kİ, RH) *krş.* tobra, top-  
ra, torba, torva

**toßra** Torba (DM) *krş.* tobra, topra, torba, torva

**toğrak** Toprak (DM, KK) *krş.* toprak

**toğuk** Topuk (DM, KK, TA) *krş.* do-  
buğ, dopuk, tapuk, tobuk

**toğak** Dudak (CC) *krş.* dudag, dudadag, dudak, totak, tudak, tutağ, tutak

**toğ-** (I) 1. Doğmak, dünyaya gelmek (BV, CC, Gİ, GT, İM, KF, Kİ) *krş.* do-  
ğ-, tov-, tuv- (I) 2. Yararılmak (CC)

**toğ-** (II) (Güneş, ay) doğmak (CC, KK)

**toğa** Toka (CC, Kİ, TZ) *krş.* toğa

**toğan** (I) Akbaba, çaylak (BM, TA)

**toğan** (II) Doğan, doğmuş olan (Kİ, TZ) **toğan kardeş** öz kardeş (TZ)

**toğın** Torun (İM)

**toğma tilü** Anadan doğma deli (İM)

**toğra-** Doğramak (Kİ)

**toğral-** Lime lime olmak, doğran-  
mak, biçilmek (İH)

**toğram** Et veya ekmek parçası (DM, TA)

**toğran-** Doğranmak (TZ)

**toğrı** Doğru, yanlış olmayan (Gİ, GT, İN, KF, MG, TZ) *krş.* doğru, doğru, toğru 1, tort

**toğrul-** Doğurulmak (TZ) *krş.* toğrul-

**toĝru** Doru renk (TZ) *krş.* doru (I), torı, toru, toru

**toĝru 1.** Doğru, yanlış olmayan (CC, Gİ, İM, MG, TA) *krş.* doğru, doğru, toĝrı, torı

**toĝru- 2.** Doğru, düz, eğri olmayan (İN, Kİ) *krş.* toĝrul-

**toĝrul-** Doğurulmak (TZ, İM) *krş.* toĝrul-

**toĝruluk** Doğruluk (CC)

**toĝtoy** Toy kuşu (BM) *krş.* toĝtuy

**toĝtuy** Toy kuşu (BM) *krş.* toĝtoy

**toĝu** Balık yavrusu (TZ)

**toĝu-** Dokumak, örmek (CC) *krş.* dokı- (II), tokı- (I), toķu-, toķu-

**toĝur-** Doğurmak, dünyaya getirmek (BV, CC, GT, İM, MG, TA, TZ) *krş.* doĝur-, tovr-, tuvr-

**toĝurt-** Doğurtmak, doğum yaptırmak (İM) *krş.* doĝurud-

**toĝuş** Gün doğusu, doĝu (CC)

**toĝuz** Dokuz (sayı) (BM) *krş.* doķız, doķuz, taķuz, toķķuz, toķuz, toķuz,

**toĝum** *Far.* ( < tuĝm) Tohum, ekin tohumu (BM, DM)

**toķ** Tok, aç olmayan (GT, TZ) *krş.* toķ

**toķ** Tok, aç olmayan (TA) *krş.* toķ

**toķ-** Doymak (Kİ) *krş.* toy- (I)

**toķa** Toka (TZ) *krş.* toĝa

**toķan-** Dokunmak (RH)

**toķı- (I)** Dokumak, örmek (GT, Kİ) *krş.* doķı (II), toĝu-, toķu, toķu-

**toķı- (II)** Şiddetle vurmak (Kİ)

**toķķuz** Dokuz (sayı) (BM) *krş.* doķız, doķuz, taķuz, toĝuz, toķuz, toķuz

**toķlı** Bir yaşındaki erkek koyun, kuzu (BM, TA) *krş.* toķlı

**toķlu** Bir yaşındaki erkek koyun, kuzu (İH) *krş.* toķlı

**toķluk** Tokluk, bolluk, fazlalık (CC)

**toķlun** Dalga (TZ)

**toķmaç** Tokmak (Kİ) *krş.* doķmak, toķmak

**toķmak** Tokmak (BV, CC) *krş.*

doķmak, toķmaç

**toķsan** Doksan (sayı) (BM, BV, DM, GT, İM, Kİ, TZ) *krş.* toķşan, toķzan

**toķşan** Doksan (sayı) (DM, KK, TA) *krş.* toķşan, toķzan

**toķsuba** Bir Kıpçak kabilesi (Kİ)

**toķta-** Sabit olmak (TZ)

**toķtaptır** Sabit, hareketsiz (TZ)

**toķu-** Dokumak, örmek (İM) *krş.* doķı- (II), toĝu-, toķı- (I), toķu-

**toķu-** Dokumak, örmek (TZ) *krş.* doķı- (II), toĝu-, toķı- (I), toķu-

**toķuçu** Dokuyucu, dokuma işi ile uğraşan (DM, TZ) *krş.* toķurçı

**toķuk** Tavuk (BM) *krş.* daĝuk (II), daķuk, tafuk, taĝuk, taķuk, tavoh, tavuk, tavuk

**toķun** Tohum (TZ)

**toķun-** 1. Dokunmak, deĝmek (BV) *krş.* doķun-

2. Çarpılmak, vurulmak (TZ) **toķunuş-** Vuruşmak, çarpışmak (TZ)

**toķurçı** Dokuyucu (TA) *krş.* toķuçu **toķurçin** Satranca benzer bir tür oyun (Kİ)

**toķuş** Savaş, gaza (İN)

**toķuş-** Savaşmak, vuruşmak (İM, MG, TZ)

**toķuz** Dokuz (sayı) (BM, BV, GT, İM, İN, MG, MS) *krş.* doķız, doķuz, taķuz, toĝuz, toķķuz, toķuz

**toķuz** Dokuz (sayı) (KK, TA) *krş.* doķız, doķuz, taķuz, toĝuz, toķķuz, toķuz

**toķzan** Doksan (sayı) (KK) *krş.* toķşan, toķşan

**tol-** (I) Dolmak (BV, CC, İM, İN, Kİ)

**tol-** (II) Yerine getirilmek (CC)

**tola-** Dolamak, sarmak (Kİ, TZ)

**tolak** Dolak, sargı (Kİ)

**tolan-** (I) Dolanmak (TZ) *krş.* dolan-

1. toĝan- **tolan-** (II) Bulanmak (TZ)

**tolanak** Bulanık (TZ)  
**toldır-** Doldurmak (TZ) *krş.* doldur-, doltur-, taldur-, taltur- (I), taltur-  
**tdoldur-** Doldurmak (BM, GT, İN) *krş.* doldur, doltur-, toldır-, toltur- (I), taltur-  
**tolgan-** Dolanmak (TZ) *krş.* dolan- 1, tolan- (I)  
**tolı** Dolu, dolu olan (GT, Kİ, TZ) *krş.* dolu, tulu (I), toluğ  
**tolmaç** Tercüman (BM, CC) *krş.* dilmaç, talmaç, tılmaç, tilmaç  
**toltur-** (I) Doldurmak (BV, CC, İM, İN, MG) *krş.* doldur, doltur-, toldır-, taldur-, taltur-  
**toltur-** (II) Yayı ok atabilecek kadar germek (MG)  
**tdoltur-** Doldurmak (KK) *krş.* doldur, doltur-, toldır-, taldur-, taltur- (I)  
**tolu** (I) Dolu, dolmuş olan (BV, CC, Gİ, GT, İM, KF) *krş.* dolu, tolu, toluğ **tolu ol-** dolmak (BM)  
**tdolu** (II) Dolu, nohut büyüklüğündeki dolu (TA)  
**toluğ** Dolu, dolmuş olan (BV, CC, Gİ, GT, İM, KF) *krş.* dolu, tolu, tulu (I)  
**tolun** Dolunay (GT) *krş.* dolun  
**tolun-** (I) Dolaşmak (Kİ)  
**tdolun-** (II) (Ay, güneş) batmak (Kİ) *krş.* dolun-  
**tomal-** Kızın memesi yumrulmak (İH)  
**tomala-** (I) Yayılmak, geniş bir yeri kaplamak (İH)  
**tdomala-** (II) Saklamak, gizlemek (TZ)  
**tombur** Davul (CC)  
**tomruk** Yumru odun, kütük (İH)  
**tomrul-** Kabarmak, şişmek (İH)  
**tomşuk** Kuşun gagası (TZ) *krş.* dumşak, dumşuk  
**tomur-** Eğilip arkasını dışa çıkarmak

(İH)  
**tomurçuk** Çiçek goncası, tomurcuk (İH)  
**ton** Kıyafet, elbise (CC, GT, İH, İM, KFT, Kİ, MG, TZ) *krş.* don (I), ton  
**tdon** Kıyafet, elbise (KK, TA) *krş.* don (I), ton  
**tonan-** Süslenmek (TZ)  
**tonçı** Kürkçü (CC)  
**tonçuk-** Donakalmak, nefes alamamak, katılmak (İH)  
**tonuk** (I) Ekşi, sert (Kİ)  
**tdonuk** (II) Donuk (TZ)  
**ton** Buz, don (Kİ)  
**tdon-** Buz olmak, donmak (CC, Kİ, TZ)  
**tonğuz** Domuz (BM, BV, CC, İM) *krş.* danguz, danğuz, doñuz, tağuz, toñuz, tonğuz **tonğuzdan kırdı** gübre böceği, bok böceği (TZ) *krş.* donguz kırdı, koñuzan kırt  
**tdonguz** Domuz (TA) *krş.* danguz, danğuz, doñuz, tağuz, toñuz, tonguz  
**tonluk** (I) Elbiselik (BM, GT)  
**tdonluk** (II) Ücret, aylık, maaş (İH) *krş.* donluk  
**tontarma** Toka (CC)  
**tonuz** Domuz (Kİ) *krş.* danguz, danğuz, doñuz, tağuz, tonguz, tonğuz  
**top** (I) Kerpiç (İM)  
**tdop** (II) Toparlık, yuvarlık, top (CC, TZ)  
**tdop** (III) Tortu (TZ)  
**tdop** (Çevgan oyununda kullanılan) top (Kİ, MG)  
**topa** (I) Çatı (BM)  
**tdopa** (II) Tıpa, fiçi tıpası (BM)  
**topalak** Topalak otu (TZ)  
**topalan** Kalın bağırsağa arız olan bir hastalık (İH)  
**topan yat-** Yüüstü yatmak (TZ)  
**topra** Torba (CC, TZ) *krş.* tobra, tobra, torba, torva

**toprak** Kir, pis (CC)

**toprak** Toprak (BM, BV, CC, DM, Gİ, GT, İM, KF, KFT, Kİ, MG, MS, TA, TZ) *krş.* tobrak

**toprakla-** Topraklamak, tozlamak (TZ)

**topraklı** Topraklı (BV)

**toptolu** Çok dolu, dopdolu (GT)

**topuk** Topuk, ayak topuğu (BV, DM, GT, İM, Kİ, MG, TZ) *krş.* dobuğ, dopuğ, tapuğ, tobuğ

**topuklu** Topuklu (RH)

**topuz** Topuz, güzr (İH)

**toragı** Doruk, kale (CC)

**toran-** Doğanmak, parçalanmak, dilim dilim edilmek (TZ)

**torba** Torba (TZ) *krş.* tobra, tobra, topra, torva

**torğa** Dokunmuş şeyler (TA)

**tori** Doğru, yanlış olmayan (TZ) *krş.* doğru, doğru, toğrı, toğru 1

**torı** Koyu kahverengi, hurma rengi (DM) *krş.* doru (I), toğru, toru, toru

**torlak** Hor görülen, garip kimse; acemi; akılsız kimse (Kİ)

**torlak** Sargı, dolak (TA)

**torlamak** Bir kalkan türü (Kİ)

**tornaşiy** Kuzey rüzgârı (CC)

**tortalı** Tortulu (BV)

**toru** Koyu kahverengi, hurma rengi (Kİ, TZ) *krş.* doru (I), toğru, torı, toru

**toru** Koyu kahverengi, hurma rengi (TA) *krş.* doru (I), toğru, torı, toru

**toruntay** Şahin cinsinden bir kuş (TZ)

**torva** Torba (Gİ) *krş.* tobra, tobra, topra, torba

**totak** Dudak (CC) *krş.* dudag, dudak, todağ, tudağ, tutağ, tutak

**tothar** Moğ. Papağan (CC)

**totu** Tuğ, sancak (CC) *krş.* tov

**tov** Tuğ, sancak (CC) *krş.* totu

**tov-** Doğmak, dünyaya gelmek (CC)

*krş.* do-, doğ-, toğ-, (I), tuv- (I)

**tovram** Kırıntı, küçük parça (CC)

**tovu** Zarif, neşeli, hoppa (İH)

**tovilğa** Mihver (CC)

**tovur-** Doğurmak, dünyaya getirmek (TZ) *krş.* doğur-, toğur-, tuvur-

**tovuş** Doğuş (CC) *krş.* tuvuş

**toy** (I) Dügün, şölen, şenlik (CC, İH, İM, KFT, Kİ)

**toy** (II) Toy kuşu (İH, Kİ) *krş.* toy

**toy** (III) Yavru (TZ)

**toy** Toy kuşu (TA) *krş.* toy (II)

**toy-** (I) Doymak (BM, BV, GT, İM, Kİ, KK, TZ) *krş.* tok-

**toy-** (II) Bıkmak (GT)

**toydır-** Doyurmak (CC) *krş.* toydur-

**toydur-** Doyurmak (BV, GT) *krş.* toydır-

**toynak** Hayvan tırnağı, hayvan ayağı (BV, İH, İM) *krş.* doynak, toynak, tuyak, tuynak

**toynak** Hayvan tırnağı, hayvan ayağı (TA) *krş.* doynak, toynak, tuyak, tuynak

**toyra** Yem torbası (DM)

**toz** (I) Toz (BV, CC, DM, Gİ, GT, İM, KF, Kİ, TZ) *krş.* doz, toz

**toz** (II) Yaylara sarılan ağaç kabuğu (Kİ)

**toz** Toz (KK) *krş.* doz, toz (I)

**toz-** 1. Top kapmak, toz kalkmak (BV, Kİ) 2. Toz olmak (TZ)

**tozak** Cehennem (BM)

**tozat-** Toz çıkartmak, saçmak (BM) *krş.* dozad-, dozat-

**tozdur-** Tozlamak (TZ)

**tozla-** Tozlamak (TZ)

**tozlu** Tozlu (İM)

**tozul-** Bozulmak (TZ)

**töbe** Beyin (KK)

**töben** Altunda, aşağı, geri (CC) **tö-**



**ben yit-** üzerine eğilmek (İM)  
**tög-** Dövmek, vurmak, ezmek (BV, GT, TZ) *krş.* dög-, töv-, töy-  
**tögerik** Değirmi, teker (TZ)  
**tögül** Değil (MG) *krş.* degül, devül, dögül, tegil, tegül, tüyül  
**tögül-** (I) Dövülmek (BV)  
**tögül-** (II) Dökülmek, akmak (CC) *krş.* dökül-, dökül-, tökel-, tökül-  
**töhmet** Ar. Suç isnat etme, itham (Gİ, GT, KF, KFT)  
**tök** (I) Puşt oğlan, ahlâksız adam (İH)  
**tök** (II) Tane (TZ)  
**tök-** (I) Dökmek (BM, BV, CC, GT, İM, Kİ, TA, RH) *krş.* dök-  
**tök-** (II) Sermek, yaymak (GT)  
**tök-** (III) Su dökünmek (İM)  
**tökel-** Dökülmek, akmak (BM) *krş.* dökül-, dökül-, tögül- (II), tökül-  
**töki** Çift (TZ)  
**tökle-** Götmek (TZ) *krş.* kötle-  
**töklen-** Götmek (TZ) *krş.* kötlen-  
**tökmek** Bir tür çadır (Kİ)  
**tökül-** Dökülmek, akmak (GT) *krş.* dökül-, dökül-, tögül- (II), tökel-  
**töl** (I) Döl (İM)  
**töl-** (II) Borcunu ödemek (TZ) *krş.* töle-  
**töle-** Ödemek, para vermek (CC) *krş.* töl- (II)  
**töleç** Beleş, parasız (CC)  
**töleklik** Ağır başlılık (İM)  
**tölen-** (I) Zayıflamak (GT)  
**tölen-** (II) Karar kılmak, bir yerde durmak, sebat etmek (İM) *krş.* dölen- (II)  
**tölen-** (III) İnanmak, emin olmak (İM, KFT)  
**töletke** Gölge (TZ)  
**tölük-** Dökülmek (MG)  
**tömel-** Dömelmek, dizlerinin üzeri-

ne çöküp kığını havaya kaldırmak (BV)  
**tön-** 1. Dönmek (BV, CC, GT, İM, TZ) *krş.* dön- 2. Ters çevrilmek (CC) 3. Bir istikamete çevrilmek (GT) 4. Değişmek (İM)  
**töndür-** Döndürmek, çevirmek (İM) *krş.* dönder-  
**tönertke** Ağaç gövdesi, kütük (BM)  
**töpe** Tepe (BM, BV, İM) *krş.* depe, tebe (I), tepe  
**tör** Sedir (TZ)  
**töre** (I) 1. Din, âdet, görenek, örf, töre (CC, İM) *krş.* düre, tura (I), tür, türe 2. Kanun, kural, yasa (CC)  
**töre** (II) Kadınların aybaşı (İM)  
**töre-** Türemek, üremek, çoğalmak, doğmak (CC)  
**törele-** Yönetmek, hüküm vermek, düzenlemek, tanzim etmek (CC)  
**töret-** Yaratmak (CC)  
**törkül** Dört köşeli, dörtgen (CC) *krş.* dörtkül, dörtgül, törtkül, törtkül  
**törpi** Törpü, eğe (Kİ)  
**törpüle-** Törpü ile sürtmek, düzeltmek (İH)  
**tört** Dört (sayı) (BM, BV, CC, GT, İM, Kİ, MG) *krş.* dörd, dört, dörüd, dörüt, türt  
**törtgül** Dört köşeli, dörtgen (BV) *krş.* dörtkül, törkül, törtkül, törtkül  
**törtkül** Dört köşeli, dörtgen (İM) *krş.* dörtkül, törkül, törtgül, törtkül  
**törtkül** Dört köşeli, dörtgen (CC) *krş.* dörtkül, törkül, törtgül, törtkül  
**töş** Döş, göğüs, kaburga altı (BV, CC, Kİ, TZ) *krş.* dös, döş  
**töşe-** Döşemek, yaymak (BM, İM, Kİ, KK, TA, TZ) *krş.* döşe-  
**töşek** Döşek, yatak (CC, DM, GT, İM, Kİ, KK, TA, TZ) *krş.* döşek  
**töşen-** Döşenmek, yayılmak (İM,

KK, TZ) *krş.* döşen-

**töset-** Döşetmek, yaydırmak (İM)

**töv-** Vurmak, dövmek, ezmek (Kİ)

*krş.* dög-, tög-, töy-

**töve** Deve (CC) *krş.* deve, teve, tife.

tive, tüve

**tövgüç** Havan ve havan tokmağı (CC)

**tövlük** Kör (CC)

**töy-** Dövmek, vurmak, ezmek (TZ)

*krş.* dög-, tög-, töv-

**töydür-** Dövdürmek (TZ)

**töz-** (I) İstirap çekmek, acı çekmek (CC)

**töz-** (II) Sabır ve tahammül göstermek, dayanmak, katlanmak (GT, Kİ, MG) *krş.* döz-, düz- (III)

**tözdeş** Özdeş, aynı nitelikte, ayrı huyda (CC)

**tözlik** Öz, mahiyet (CC)

**tözmelüh** Acı, ıstirap, sıkıntı (CC)

**tözt-** İşkence etmek, ıstirap çekirtmek (CC)

**tözümlü** Sabırlı, sebatlı, dayanıklı (CC)

**tözümlük** Sabır, tahammül (CC)

**trapes** *Yun.* Masa (CC)

**tu** Kısır hayvan (TZ)

**tu-** Tıkamak (CC)

**tudak** Dudak (DM) *krş.* dudak, dudak, todağ, totağ, tutağ, tutak

**tuç** Tunç (BM, CC, İM, KFT; Kİ)

**tuğu** Tabiat, huy, davranış (İH)

**tüfân** *Ar.* Büyük sel felâketi (GT)

**tufur** Askere, hademeye verilen ulüfe (İH)

**tuğ** Tuğ (DM)

**tuğan** *Ar.* Dükkân (CC) *krş.* dükkân

**tuğluk** Yük yüklemek için her bir çatına ip bağlanan çatal ağaç (Kİ)

**tuğrul** Tuğrul kuşu (Kİ)

**tuhfe** *Ar.* Hediye, armağan (GT)

**tuħm** *Far.* Tohum (GT) *krş.* tohum

**tul** Dul, dul kadın (CC, Kİ, TA, TZ)

*krş.* tül

**tul** Dul, dul kadın (TA) *krş.* tul **tul**

**ibçi** dul kadın (TA)

**tulaz** Aşağı, bayağı (TA)

**tulban** *Far.* (< dül-bend) Başörtüsü, sarık, tülbent (Kİ, TZ) *krş.* dülbenid, dü-lübenid, tülband, tülbent

**tulband** *Far.* (< dül-bend) Sarık, baş örtüsü, tülbent (DM) *krş.* dülbenid, dü-lübenid, tulban, tülbent

**tułga-** İçi burulmak, ağrımak (TZ)

**tułkma** Kütük (CC)

**tułkuk** Tulum, tuluk (DM, Kİ, TZ)

**tulp tulp** Çok, çok (İH)

**tuluğ** Balkon (CC)

**tulum** (I) Saç örgüsü (CC, DM)

**tulum** (II) Tulum (RH) *krş.* tulum

**tułum** Tulum (TA) *krş.* tulum (II)

**tulun** Şakak (TZ)

**tułun** Kaşla kulak arasında giyilen şey (Kİ)

**tułup** Derin (İH)

**tu'm** *Ar.* Tat, lezzet (GT)

**tuma** Savaşta giyilen bir zırh ve benzeri (Kİ)

**tumağı** Nezle (TZ) *krş.* dumağı, tumav, tumov

**tumağ** Kesik, küt, kısa, yassı, basık (CC)

**tumala-** Basarak kapamak, bastırmak, zulmetmek (CC)

**tuman** (I) Duman, sis, karanlık (BM, CC, DM, Kİ, TZ) *krş.* tuman

**tuman** (II) Boru, flüt (TZ)

**tułman** Duman, sis, karanlık (KK, TA) *krş.* tuman (I)

**tumar** Çomak otu (İH)

**tumav** Nezle (TZ) *krş.* dumağı, tumav, tumov

**tumçuk-** Ölürcesine bayılmak (TZ)

*krş.* tumsu<sup>ğ</sup>-, tun<sup>ç</sup>u<sup>ğ</sup>-

**tu<sup>me</sup>** *Ar.* Azık, yemlik, lokma (GT)

**tum<sup>ğ</sup>i yok** Nilüfer yaprağı (TZ)

**tum<sup>ğ</sup>ulu<sup>ğ</sup>** Nilüfer çiçeği (TA)

**tumu<sup>ş</sup>-** Aksi, ters, huysuz olmak (CC)

**tumlu** Soğuk (İH, Kİ) *krş.* dumlu

**tumnu** Büyük çanak (Kİ)

**tumov** Nezle (CC) *krş.* dumağı,

tumağı, tumav

**tumsu<sup>ğ</sup>-** Ölürcesine bayılmak (TZ)

*krş.* tum<sup>ç</sup>u<sup>ğ</sup>-, tun<sup>ç</sup>u<sup>ğ</sup>-

**tumut-** Bir araya gelmek, toplanmak (TA)

**tun-** İsbet etmek, düşmek (İH)

**tuna<sup>ğ</sup>** Garanti, rehin, teminat (CC)

**tun<sup>ç</sup>u<sup>ğ</sup>-** Ölürcesine bayılmak (TZ)

*krş.* tum<sup>ç</sup>u<sup>ğ</sup>-, tumsu<sup>ğ</sup>-

**tun<sup>ğ</sup>a-** Bildirmek, ilân etmek (CC)

**tun<sup>ğ</sup>avul** Bildirme, haber verme (CC)

**tunu<sup>ğ</sup>** Bulutlu, sisli, kapalı (İH)

**tunya<sup>ğ</sup>** Hayvanın tırnağı (TZ)

**tur-** (I) Durmak, sabit olmak, sakin

olmak (İM) *krş.* dur- (I), tur- (I)

**tur-** (II) İkame etmek, yerine geçmek (İM) *krş.* dur- (III)

**tur-** (III) Bulunmak (GT)

**tur-** (IV) Yardımcı fiil (BV, GT, İN, MG, RH) *krş.* dur- (IV)

**tur-** (I) Durmak, sabit olmak, sakin olmak (BM, BV, CC, GT, Kİ, MG, TA, TZ)

*krş.* dur- (I), tur- (I)

**tur-** (II) Ayağa kalkmak (BM, GT, İM, KK, TA) *krş.* dur- (II)

**tura** (I) Din, âdet, görenek, örf, töre (İH) *krş.* düre, töre (I), tür, türe

**tura** (II) Doğru (TZ)

**tura<sup>ğ</sup>** (I) Koyulaşmış süt (Kİ)

**tura<sup>ğ</sup>** (II) Yoğurttan yapılmış baharatlı bir yemek (TA)

**turaptır** Sabit, hareketsiz (TZ) *krş.* turaptır

**turb** Turp (TZ) *krş.* turp

**tur<sup>ç</sup>i** *Far.* (< tur<sup>ş</sup>) Turşu (TZ)

**tur<sup>ğ</sup>ay** Serçe gibi küçük kuş, tongar kuşu (BV, İH) *krş.* dur<sup>ğ</sup>ay

**tur<sup>ğ</sup>ur-** Ayağa kaldırmak, dikeltmek (BM) *krş.* dur<sup>ğ</sup>ur- (II), dur<sup>ğ</sup>uz- (III), tur<sup>ğ</sup>uz- (II), tur<sup>ğ</sup>uz-

**tur<sup>ğ</sup>uz-** (I) 1. Durdurmak, hareketten alıkoymak (BV, GT, İM, Kİ, MG, TZ) *krş.* dur<sup>ğ</sup>ur- (I), dur<sup>ğ</sup>uz- (II), dur<sup>ğ</sup>uz- 2. İka- met ettirmek (İM)

**tur<sup>ğ</sup>uz-** (II) Ayağa kaldırmak, dikeltmek (Kİ, TZ) *krş.* dur<sup>ğ</sup>ur- (II), dur<sup>ğ</sup>uz- (III), tur<sup>ğ</sup>ur-, tur<sup>ğ</sup>uz-

**tur<sup>ğ</sup>uz-** Ayağa kaldırmak, dikeltmek (KK) *krş.* dur<sup>ğ</sup>ur- (II), dur<sup>ğ</sup>uz- (III), tur<sup>ğ</sup>ur-, tur<sup>ğ</sup>uz- (II)

**turlu<sup>ğ</sup>** Çadırların üzerine örtülen örtü (Kİ)

**turna** Turna kuşu (BM, CC, DM, İM, Kİ, TZ) *krş.* turna

**turna** Turna kuşu (DM, KK, TA) *krş.* turna

**tur<sup>na</sup>klan-** Nazlanmak (TA)

**turp** Turp (Kİ, TZ) *krş.* turp

**tur<sup>ş</sup>** *Far.* Ekşi (GT)

**turtana<sup>ğ</sup>** Zekât vergisi (Kİ)

**turu<sup>ğ</sup>-** 1. Duraklamak, kalmak, tereddüt etmek (GT, İM) 2. Giderken duruvermek (TZ) *krş.* duru<sup>ğ</sup>- (I)

**turul-** Durulmak (BV)

**turum<sup>ç</sup>a<sup>ğ</sup>** İki yaşında deve (BM)

**turun<sup>ç</sup>** *Far.* Turunç (GT)

**turuntay** Bir tür ala doğan (BM)

**turu<sup>ğ</sup>ptur** Sabit, hareketsiz (TZ) *krş.* turaptır

**turu<sup>ş</sup>** Duruş (RH) *krş.* turuş

**turu<sup>ş</sup>** Duruş (KK) *krş.* turuş

**turu<sup>ş</sup>-** (I) (Bir makama, huzura) çık- mak, baş vurmak, bir davayı getirmek (GT)

**turu<sup>ş</sup>-** (II) Durmak (MG)

**turut-** Dikmek, kaldırmak (İH)

**turut-** İp uzatmak (TA)

**tusnak** Rehin (TZ)

**tuş (I)** Eş (GT)

**tuş (II)** Hiza, yan (İH, İM, İN)

**tuş-** Ziyaret etmek (Kİ)

**tuşa-** Beygirin ayaklarını birbirine bağlamak (Kİ)

**tuşak** Ata vurulan ayak bağı (Kİ, TZ)

*krş.* tuşar

**tuşar** Ata vurulan ayak bağı (TZ) *krş.*

tuşak

**tuşanbe** *Far.* (< dü-şenbih) Pazartesi (CC) *krş.* düşenbeh

**tuşman** *Far.* (< düşmān) Düşman (CC, TZ) *krş.* düşmen, tuşman

**tut-** (I) 1. Tutmak (BM, BV, CC, Gİ, GT, İN, KF, KF, MG, RH, TZ) *krş.* dut- (1), tüt-, tuţ-, tuğ- 2. Elde etmek, yakalamak, saklamak (GT) *krş.* dut- 2 3. Bir şeyi salıvermek üzere tutmak (İM) 4. Dokunmak, el ile tutmak (İM) 5. Yakalamak (İM, MG)

**tut-** (II) Yerine getirmek (İM) **talak** tut- boşanmak (Gİ)

**tut-** (III) Tasavvur etmek (MG)

**tut-** Tutmak (TA) *krş.* dut- (1), tüt- (I), tuţ-

**tuţ-** Tutmak (KK) *krş.* dut- (1), tüt- (I), tüt-

**tutağ** Dudak (RH) *krş.* dudak, duğak, todağ, totak, tudağ, tutak

**tutak** Dudak (Kİ) *krş.* dudak, duğak, todağ, totak, tudağ, tutak

**tutam** Tutam, avuç dolusu (BM, İM, Kİ) *krş.* dutam

**tutaş-** Çakmak, kav tutuşmak (TZ)

**tutçı** Her vakit, daima (KFT)

**tutğa** Kılıcın sapı (Kİ, MG) *krş.* tutka

**tutğun-** Esir, hapis, tutsak (CC) *krş.* tutkūn

**tutı** Rehin, tutsak (DM) *krş.* tutu, tuţu, tutuğ

**tutuk** Tutuk, örtülü (BV)

**tutı** *Far.* Papağan, dudu kuşu (GT, İH)

**tutka** Kılıcın sapı (MG) *krş.* tutğa

**tutkūn** Cehennem (CC)

**tutkūn** Esir, hapis, tutsak (CC, Kİ, TA) *krş.* tutğun

**tutmaç** (I) Et suyuna atılan hamur parçaları (Kİ)

**tutmaç** (II) Bir tür tel şehriye çorbası (BM)

**tutsak** Tutsak, rehin, esir (CC, GT, Kİ, TZ) *krş.* dutsak, tuţsak, tutsav

**tuţsak** Tutsak, rehin, esir (TA) *krş.* dutsak, tutsak, tutsav

**tutsav** Tutsak, rehin, esir (TZ) *krş.* dutsak, tutsak, tuţsak

**tutu** Rehin, esir, tutsak (TZ) *krş.* tuţu, tuţu, tutuğ

**tutu** Rehin, esir, tutsak (TA) *krş.* tuţu, tutu, tutuğ **tuţu koy-** rehin vermek (TA)

**tutuğ** Rehin, esir, tutsak (İM) *krş.* tuţu, tutu, tuţu

**tuţuğan** Pirinç (DM) *krş.* tuturğan, tuţurğan, tututğan

**tutuk** Örtü (Kİ)

**tutuk-** Kızarmak (TZ)

**tutukuptur** Kızarmış (TZ)

**tutul-** (I) 1. Tutulmak, ele geçirilmek (BV, GT, İH, İM, Kİ, RH, TZ) *krş.* dutul-, dutul- 2. Bağlanmak (RH)

**tutul-** (II) 1. Tutulmak, dona kalmak (İH) 2. Aklına bir şey gelmemek (İH)

**tutul-** (III) (Güneş ve ay) tutulmak (BM, TZ)

**tuturğan** Pirinç (CC, DM, Kİ, RH, TZ) *krş.* tuţuğan, tuţurğan, tututğan

**tuţurğan** Pirinç (DM, KK, TA) *krş.* tuţuğan, tuturğan, tututğan

**tuturuğ** Tutkal, yapıştırıcı (CC)

**tutus** (I) Çıkışma, çekişme (BV)

**tutus** (II) Sürekli, devamlı (İM)

**tutuş-** (I) Tutuşmak, karşılıklı tutmak, dolaşmak (BV, GT) *krş.* dutuş-

**tutuş-** (II) Kavgaya tutuşmak, düşmanlık etmek (Kİ, TA)

**tututğan** Pirinç (BM) *krş.* tuţuğan tuturğan, tuţurğan

**tuv-** (I) Doğmak, dünyaya gelmek (CC) *krş.* do-, doğ-, toğ- (I), tov-

**tuv-** (II) Ezmek, parça parça etmek (Kİ)

**tuvar** (I) Koyun, keçi cinsinden hayvan (TZ) *krş.* davar, tafar, tavar

**tuvar** (II) *Far.* (< divâr) Duvar (TZ) *krş.* duvar, tuvar

**tuvar** *Far.* (< divâr) Duvar (KK) *krş.* duvar, tuvar

**tuvra** Doğru (CC)

**tuvur-** Doğurmak, dünyaya getirmek (CC) *krş.* doğur-, toğur-, tovur-

**tuvus-** Tamamlamak, bitirmek (CC)

**tuvuş** Doğuş (CC) *krş.* tovuş

**tuy-** 1. Duymak (CC, GT, Kİ) 2. Farına varmak, hissetmek (CC, Kİ) 3. Anlamak (CC)

**tuyak** Hayvan tırnağı, hayvan ayağı (BV, Kİ, MG) *krş.* doynak, toynak, toynak, tuynak

**tuyaklı** Toynath (BV)

**tuyana** (I) Alenî, açıkça (CC)

**tuyana** (II) Dileyerek anlamına (TZ)

**tuydur-** Duyurmak (MG)

**tuynak** Hayvan tırnağı, hayvan ayağı (Kİ, TZ) *krş.* doynak, toynak, toynak, tuynak

**tuysu** His (Kİ)

**tuz** Tuz (BM, BV, CC, DM, GT, İM, KFT, Kİ, RH, TZ) *krş.* duz, tuz

**tuş** Tuz (BM, BV, CC, DM, GT, İM, KFT, Kİ, RH, TZ / TA) *krş.* duz, tuz

**tuzak** Tuzak, ağ (BM, CC, DM, GT, Kİ, TZ) *krş.* tuzak

**tuzak** Tuzak, ağ (TA) *krş.* tuzak

**tuzla-** Tuz vermek, tuzlamak (CC, Kİ) *krş.* duzla-, tuzul-

**tuzlat-** Tuzlamak (BM)

**tuzlı** Tuzlu (BV, DM, İM) *krş.* duzlu, tuzlu, tuzlu, tuşlu

**tuşlu** Tuzlu (DM) *krş.* duzlu, tuzlu, tuzlu, tuşlu

**tuzlu** Tuzlu (İM, Kİ) *krş.* duzlu, tuzlu, tuzlu, tuşlu

**tuşlu** Tuzlu (DM) *krş.* duzlu, tuzlu, tuzlu, tuşlu

**tuzluk** (I) Tuzluk (İM, Kİ) *krş.* duz-luk

**tuzluk** (II) Terbiyelemek için çorbaya atılan yoğurt (Kİ)

**tuztur-** Ayırmak (İM)

**tuzul-** Tuz vermek, tuzlamak (TZ) *krş.* duzla-, tuzla

**tü** Darı (CC)

**tüb** Dip, temel, kök (BV, CC) *krş.* dib, dip, tib, tip, tüp

**tübe kaz** Evcil kaz (TZ)

**tüdük** Düdük (BV) *krş.* düdük

**tüf** Bir ünlem (İM)

**tüfkür-** Tükürmek (İM) *krş.* tükür-, tüpkür-, tuskür- (I), tüvkür-

**tüg** Tüy, kıl (BV, İM, KFT, RH, TZ)

**tüge** Cariye (TA)

**tügel** Mükemmel, tam, tamam (CC) *krş.* dükel-, tükel-

**tügen-** Tükenmek, bitmek, sona ermek (CC) *krş.* düken-(I), tüken-(I)

**tügli** Tüylü (BV) *krş.* tüglü, tüklü

**tüglü** Tüylü (RH) *krş.* tüglü, tüklü

**tügme** (I) Düzenbaz, hileci (TA)

**tügme** (II) Dügme (DM, İM, MG, TA) *krş.* dügme, tüvme

**tügmele-** Dügmelemek (BM, İM, MG) *krş.* tüvmele-, tüymele-

**tügsiz** Tüysüz, saçsız (BV) *krş.* tük-süz

**tügül-** Ümitsizliğe düşmek (TZ)

**tükel** Mükemmel, tam, tamam (CC )

*krş.* dükel, tügel

**tüken-** (I) 1. Tükenmek, bitmek, sona ermek (BM, BV, DM, Gİ, GT, İM, Kİ, KK, MG) *krş.* düken- (I) , tügen- 2 Boşalmak (KK)

**tüken-** (II) Ayrılmak, boşanmak (TZ) *krş.* düken- (II)

**tüket-** Tüketmek, bitirmek (Gİ, GT, MG, TZ) *krş.* düket-

**tüklü** Tüylü, saçlı (CC) *krş.* tüğlü, tüğlü **tüklü alma** ayva (Kİ)

**tükrük** Tükürük (Gİ, KF, KK, MS) *krş.* tükürük, tüvrük

**tüksüz** Tüysüz, saçsız (CC) *krş.* tügsüz

**tükü** Darı (Kİ)

**tükür-** Tükürmek (BM, CC, KF, Kİ, KK, TA, TZ) *krş.* tüfkür-, tüpkür-, tüskür- (I), tüvkür-

**tükürük** Tükürük (Gİ, KF, KK, MS) *krş.* tükürük, tüvrük

**tülbent** *Far.* (< dül-bend) Sarık, baş örtüsü, tülbent (İH) *krş.* dülbenid, dülbubenid, tulban, tulband

**tülek** Kör (Kİ)

**tülek ylıkı** Terbiye görmemiş salma hayvan (İH)

**tülge kör-** Yıldıza bakmak (TZ)

**tülki** Tilki (GT, TZ) *krş.* dülkü, tülkü, tülkü

**tülkü** Tilki (BV, CC, Kİ) *krş.* dülkü, tülkü, tülkü

**tülkün** Çaylak (Kİ)

**tülüngi** Yabancı, kimsesiz (İH)

**tülüveç** Pelikan kuşu (İM) *krş.* deglügeç, devlenggeç, devlingeç, devlügeç (II), tevlenggeç, tevlügeç

**tümek** Beşik örtüsü (DM)

**tümen** 1. On bin (BV, CC, Kİ, KK) *krş.* dümen 2. Binlerce, pek çok (GT)

**tüme yine** Çuvaldız (DM)

**tümrü** Dümbelek, tef, büyük davul (TA) *krş.* dümri, dümrü

**tün** 1. Dün, dünün gecesi (BM, BV, Kİ) *krş.* tüne 2. Akşam, gece (CC, GT, İM, KK, TA, TZ) *krş.* dün 1 **tün buçkı** gece yarısı (TA) **tün keçe** evvelki akşam (Kİ) **tün keyçe** dün gece (TA)

**tüne** Dün, dünün gecesi (CC, TZ) *krş.* tün 1 **tüne kün** dünkü gün (CC, KK) *krş.* düne kün **tüne kün** yarın, ertesi gün (İM) **tüne kün** evvelki gece, akşam (Kİ)

**tüne-** Geceleme (İM, Kİ)

**tünegi** Karanlık (KF)

**tünle** Gece, geceye (Kİ, KK) *krş.* dünle

**tünlük** Pencere (İM, Kİ, TZ) *krş.* tünlük

**tünlük** Pencere, kafes (TZ) *krş.* tünlük

**tünl-** Ümitsizliğe düşmek (TZ)

**tüp** Dip, temel, kök (CC, GT, İM, MG, TZ) *krş.* dib, dip, tıp, tıp, tüb

**tüpe** Başın tepesi (TZ)

**tüpkür-** Tükürmek (CC) *krş.* tüfkür-, tükür-, tükür- (I), tüvkür-

**tüp tüz** Dümdüz (İM) *krş.* düpdüz

**tür** Din, adet, görenek, örf, töre (TZ) *krş.* düre, töre (I), tura (I), türe

**tür-** Dürmek (GT) *krş.* dür-

**türbe** *Ar.* Mezar, türbe (Gİ, GT, KF)

**türbelik** *Ar.T.* Mezarlık (KF)

**türe** Din, âdet, görenek, örf, töre (TZ) *krş.* düre, töre (I), tura (I), tür

**türe-** Ağaç dikmek (Kİ)

**türk** Türk (BV, İM, İN, MG, RH, TA, TZ)

**türki** *T.Ar.* 1. Türkçe, Türk dili (GT) *krş.* türkise 2. Türke ait (KFT)

**türkistan** *T.Far.* Türkistan, Türk yurdu (GT)

**türkiye** Türkçe (DM) *krş.* türki 1

**türkiye** *T.Ar.* Türke ait (BV)

**türkmen** Türkmen, Türkmen kavmi (KF, Kİ)

**türküman** *T.Far.* Türkmen (Gİ)

**türlendi** Türlü, çeşitli (CC)

**türlü** Türlü, çeşitli (GT) *krş.* dürlü, türlü (I), türlüg

**türlü** (I) Türlü, çeşitli. (GT, İM, Kİ, İN, RH) *krş.* dürlü, türlü, türlüg

**türlü** (II) O türde, o yaratılışta (CC)

**türlüg** Türlü, çeşitli (BV, İM, MG) *krş.* dürlü, türlü, türlü (I)

**türmes** Bir bitki (BV)

**türt** Dört (sayı) (İN) *krş.* dörd, dört, dörüd, dörüt, tört

**türt-** Dürtmek (İM) *krş.* dürt- (I), dü-rüt- (II)

**türük** El âlem, halk, ahali (TZ) *krş.* dürük

**türüş-** Çalışmak, çabalamak, gayret etmek (Kİ) *krş.* dürüş-

**tüskür-** (I) Tükürmek (BM) *krş.* tüf-kür-, tükür-, tüpkür-, tüvkür-

**tüskür-** (II) Bir şeyi şiddetle itip ile-ri fırlatmak (İH)

**tüş** (I) Öğle, öğle vakti (CC, İM) *krş.* düş (I)

**tüş** (II) Düş, rüya (GT, TZ) *krş.* düş (II) **tüşke kiç-** ihtilâm olmak (İM) **tüş**

**kör-** düşü azmak, ihtilâm olmak (TZ)

**tüş-** (I) 1. Düşmek (BV, CC, İM, İN, Kİ, KK, MG, TA, TZ) *krş.* düş- (I)

**tüş-** (II) Batmak (CC)

**tüş-** (III) 1. Konaklamak (İM). 2. İn-mek (İM, Kİ, KK, MG, TA)

**tüş-** (IV) Düşmek, uğramak, rastla-mak, ele geçirmek (GT) *krş.* düş- (II) 2. Düşmek, denk gelmek (RH) **ittifak tüş-**

tesadüf etmek (GT) 3. Meydana gelmek (İM)

**tüş-** (V) Yüz çevirmek (İM)

**tüş-** (VI) Durmak (İM)

**tüşman** *Far.* (< düşmân) Düşman

(CC) *krş.* düşmen, tuşman

**tüşür-** Düşürmek (BV, CC, GT, İM)

*krş.* düşür-

**tütük** Baca (İM)

**tütün** (I) Duman (BM, CC, DM, GT, İM, Kİ, TZ) *krş.* düttün

**tütün** (II) Tütün (BV, DM, TA)

**tütünle-** Tütsülemek, dumanlatmak (RH, TA)

**tütünsüz** Tütünsüz (BV)

**tütüz-** Tüttürmek (BV)

**tütüz-** Buğulatmak (TZ)

**tüve** Deve (TZ) *krş.* deve, teve, tife, töve, tive

**tüvi** Darı, bulgurun incesi (CC) *krş.* düğü

**tüvkür-** Tükürmek (İM) *krş.* tüfkür, tükür-, tüpkür-, tüskür- (I)

**tüvlek** Kavunun olmamışı (İH)

**tüvme** Dügme (CC, Kİ) *krş.* dügme, tügme (II)

**tüvmele-** Dügmelemek (BM, Kİ) *krş.* tügmele-, tüymele-

**tüvrük** Tükürük (İM) *krş.* tükrük, tükürük

**tüvün** Kısır, doğurmaz (CC, Kİ)

**tüvür** Meclisin yukarı tarafı (Kİ)

**tüvür-** Döndürmek, çevirmek (CC)

**tüvürşük** Tohum (TZ)

**tüymele-** Dügmelemek (TZ) *krş.* tügmele-, tüvmele-

**tüyül** Değil (TZ) *krş.* degül, devül, dögül, tegil, tegül, tögül

**tüyün** Dügüm (TZ) *krş.* dügün (I)

**tüz** Düz, doğru (BV, CC, GT, KFT, MG, RH) *krş.* düz

**tüz-** (I) Düzmek, düzeltmek (BV, TZ) *krş.* düz- (I)

**tüz-** (II) Düzmek, yapmak, meydana getirmek (GT)

**tüz-** (III) Sabit olmak (TZ)

**tüz-** (IV) Söylemek, demek (İM)

## tüze

**tüze** Tezmeğe meyli olan at (RH)

**tüze-** Sarılmak (TZ)

**tüzel-** Düzelmek (BV, GT, Kİ, KK, TZ) *krş.* düzel-, tüzen-

**tüzen-** Düzelmek (TZ) *krş.* düzel-, tüzel-

**tüzenlik** Düzenlik, emniyet (TZ)

**tüzet-** (I) 1. Düzeltmek (BV, CC, İM, MG, TZ) *krş.* düzelid-, düzet-, tüznet-, tüzüt- 2. Sıralanmak, saf tutmak (TA)

**tüzet-** (II) Süngü yapmak (MG)

**tüzet-** (III) Arayı bulmak, barıştırmak (TZ)

**tüzge** Seviye, hiza (MG)

**tüzgün** Dizgin (DM) *krş.* tizgin

**tüzüş-** Anlaşmak (KFT)

**tüznet-** Düzeltmek (CC) *krş.* düzelid-, düzet-, tüzet- (I), tüzüt-

**tüzrek** Tashih (CC)

**tüzülük** Eşitlik (İM)

**tüzüt-** Düzeltmek (MG) *krş.* düzelid-, düzet-, tüzet- (I), tüznet-



**u** *Far. Ve* (GT, MG) *krş. ü, ve*

**u-** Cevherî fiil (KFT)

**ucze** *Ar. Kuyruktaki sıkı et* (BV)

**uç** **1.** Uç, uç taraf (BV, CC, DM, GT, Gİ, İM, İN, KF, Kİ, MG) *krş. üç* (II) **2.** Sımr (TA) **3.** Taraf, yan (TZ)

**uç-** (I) Uçmak (BM, CC, GT, İM, KFT, Kİ, TA, TZ) *krş. uş-*

**uç-** (II) At yarışında veya ok atışında bahse girmek (Kİ)

**uçâ** **1.** Sırt, arka (BV, CC) **2.** Oturak yeri, kış (İH, İM, İN, Kİ) **3.** Uca kemiği, kuyruk sokumu kemiği (TZ)

**uçal-** Kıça vurmak (Kİ)

**uçan** Küçük gemi, yelkenli kayak (BM, Kİ, TZ)

**uçar** Çarşı (Kİ)

**uçkun** Kıvılcım (CC, İH)

**uçkun-** Kaçmak, uçup gitmek (İH)

**uçmak** Cennet (BM, CC, İM, İN, KFT, Kİ, MS, TA, TZ)

**uçmaklı** Cennetli, cennette bulunan (CC)

**uçra-** Rastlamak, karşılaşmak (MG) *krş. uğra-* 2, uşra-

**uçuh** Samanlı buğday, tınaz (CC)

**uçuk** Sara hastalığı (İH)

**uçun** İçin, ötürü, dolayı (TZ) *krş. çün, için., üçün, üçün*

**uçunda** Sonunda, ... ucunda (BM)

**uçur-** Uçurmak (KFT)

**uçurum** Uçurum, yar (İH)

**uçuz** (I) Ucuz, değersiz (CC, DM, Kİ, TA) **uçuz bol-** ucuzlamak (Kİ)

**uçuz** (II) Ucuz, bol (DM, KFT) *krş. uşuz* **uçuz et-** fiyatını indirmek, ucuzlatmak (İH)

**uçuz** (III) Kolay (Kİ, MG) **uçuz bol-** kolaylaşmak (Kİ)

**uçuzlık** Ucuzluk (TA)

**uçuzluk** Kolaylık (MG)

**ud** Hayâ, edep (Kİ) *krş. ut*

**üd** *Ar. Çalgı, ud* (KFT)

**udaa** *Moğ. Art arda, peşi sıra* (CC)

**udde** *Ar. Hazırlık* (MG)

**udı-** Uyumak (Kİ) *krş. udu-, uyi-, uyu-*

**udu-** Uyumak (Kİ) *krş. udı-, uyi-, uyu-*

**üdül** *Ar. Kadılık makamında bulunan ve gerektiğinde reyine baş vurulan kim-seler, bir tür jüri üyesi* (GT)

**uftan-** Utanmak (GT) *krş. uğan-, uvtan-*

**uğ** Çadırın üst kısmına koyulan ağaç veya ok (Kİ)

**uğan** Yaratıcı, Allah (TA) *krş. oğan*

**uğas** Divit (TA)

**uğla-** Çadıra ağaç dikmek (Kİ)

**uğra-** **1.** Uğramak (KFT) **2.** Rastlamak, karşılaşmak (TZ) *krş. uçra-, uşra-*

**uğrı** Hırsız (KFT) *krş. oğrı, oğur, uğru, uğur* (II), uğuru, uvru

**uğru** Hırsız (TZ) *krş. oğrı, oğur, uğrı, uğur* (II), uğuru, uvru

**uğul-** Bayılmak, kendinden geçmek (TZ) *krş. oğun, uğun-*

**uğun-** Bayılmak, kendinden geçmek (TZ) *krş. oğun-, uğul-*

**uğur** (I) Zaman (İH)

**uğur** (II) Hırsız (KFT) *krş. oğrı, oğur, uğrı, uğru, uğuru, uvru*

**uğuru** Hırsız (KFT) *krş. oğrı, oğur, uğrı, uğru, uğur* (II), uvru

**uğurlan-** Soyulmak (KFT) *krş. oğurlan-*

**uğurlayıcı** Hırsız (KFT)

**uğurlayın** Gizlice (KFT)

**uğurt** Yudum (TA)

**uğurtla-** Yudumlamak (TA)

**uğut** Keşkek, lâpa (İH)

**uhbirü** *Ar. "Haber verildi"* (KFT)

**uhu** Uyku (BM) *krş. uku, uyku, uyku, uyuhu, uyuhu*

**uğ-** Anlamak, idrak etmek (Kİ)  
**uğal (I)** *Ar.* Ayak kösteği (BV)  
**uğal (II)** *Ar.* Atın yürürken ayağını yere sürmesi (İN)  
**uğar kazı** Balıkçıl kuş, leylek (BM)  
**uğbâ** *Ar.* Ahiret (GT)  
**uğr** *Ar.* Doğum yapamayan kısır kadın (İM)  
**uğtur-** Anlatmak (Kİ) *krş.* uğuttur-  
**uğu** Uyku (BM) *krş.* uhu, uyku, uyku, uyuhı, uyuhı  
**uğübet** *Ar.* Ceza, eziyet, işkence (GT)  
**uğüd** *Ar.* Bağlar, şartlar (İM)  
**uğür** *Ar.* Cariyenin mehrine denir (KFT)  
**uğuttur-** Anlatmak (Kİ) *krş.* uğtur-  
**uğve** *Ar.* Kuyruk dibi (BV)  
**ula-** Bitiştirmek, ulaştırmak (CC, Kİ, TA, TZ)  
**ulağur-** Nazlanmak (TA)  
**ulağ** Oğlak, keçi yavrusu (CC) *krş.* ağlak (III), avlak (III), oğlak (I), oğulak, ovlak  
**ulağ (I)** Havuz (Kİ) *krş.* avlak (II)  
**ulağ (II)** Posta ulağı (Kİ)  
**ulağ-** Anlaşmazlık etmek (TZ)  
**ulal-** Yüceltmek, yükseltmek (BM)  
**ulaldur-** Büyütmek, yüceltmek (TA)  
**ulam** Vasıtasıyla, yoluyla (CC)  
**ulan-** Köklenmek (Kİ)  
**ulaş** Yakın, bitişik (Kİ)  
**ulaş-** Erişmek, ulaşmak (GT, İM, KFT)  
**ulaşdur-** Ulaştırmak, yetiştirmek (Gİ, KFT) *krş.* ulaştır-  
**ulaştır-** Ulaştırmak, yetiştirmek (İM, MG) *krş.* ulaşdur-  
**ulça** Doyumluk (TZ)  
**ulçala-** Doyumluk elde etmek (TZ)  
**ulğa-** Büyüme, gelişme (BV) *krş.* ulğar-, ulğay-, ulğar-

**ulğar-** Büyüme, gelişme (TZ) *krş.* ulğa-, ulğay-, ulğar-  
**ulğat-** Ululatmak, yüceltmek, ulu saymak (TZ)  
**ulğay-** Büyüme, gelişme (CC, GT) *krş.* ulğa-, ulğar-, ulğar-  
**ulğayt-** Gönlnünü geniş tutmak, kendine güvenmek (MG)  
**ulğar-** Büyüme, gelişme (TZ) *krş.* ulğa-, ulğar-, ulğay-  
**ullandır-** Kökleştirmek (Kİ)  
**ullik** *Ar.* Bir bitki (BV)  
**ullu** Büyük, ulu, yüce (GT) *krş.* ulu, uluğ  
**ulu** Büyük, ulu, yüce (CC, DM, Gİ, GT, İH, İM, İN, KF, Kİ, KK, MS, TA, RH, TZ) *krş.* ullan-, uluğ **ulu anası** nine, büyük anne (Kİ) **ulu azu** büyük dişler (Kİ) **ulu balık** Kur'anikerim'de nur diye anılan büyük bir balık (İH) **ulu barmak** başparmak (TA) **ulu tiş** azı dişi (DM)  
**ulu-** (I) Avlamak (Kİ)  
**ulu-** (II) Yükselmek, büyüme (Kİ)  
**ulu-** (III) Ulumak, feryat etmek (CC, TZ)  
**uluğ** Ulu, büyük, yüce (BV, GT, İM, KFT, MG) *krş.* ulu, ullan-  
**uluğla-** Yüceltmek (İM, KFT) *krş.* ulula- (I)  
**uluğluğ** Büyüklük, yücelik (İM) *krş.* uluğluk, ululuk, ululuğ, ululuk  
**uluğluk** Büyüklük, yücelik (GT, İM) *krş.* uluğluğ, ululuk, ululuğ, ululuk  
**ulula-** (I) Yüceltmek (İM) *krş.* uluğla-  
**ulula-** (II) Ağırlamak (Kİ)  
**ulullan-** Kökleşmek (Kİ)  
**ululuk** Büyüklük, yücelik (Gİ, KF) *krş.* uluğluğ, uluğluk, ululuk, ululuğ  
**ululuğ** Büyüklük, yücelik (RH) *krş.* uluğluğ, uluğluk, ululuk, ululuğ  
**ululuk** Büyüklük, yücelik (CC, KF)

*krş.* uluğluğ, uluğluğ, ululuk, ululuğ

**ulus** Halk, millet (GT)

°**ulvi** Ar. Yüksek, yüce, ulvî (GT)

**um-** Ummak, arzu etmek (BV, İM, Kİ, TZ)

**umaç** Hedef, nişan (MG) *krş.* âmâc, omaç

**umay** Kurtulma, kurtuluş (TZ)

**umunç** Arzu, istek (İM) *krş.* umunç

°**umre** Ar. Hac mevsimi dışında Kâbe'yi ziyaret (Gİ, İM, KF)

**umsuluk** Arzu edilen şey (Kİ)

**umsun-** 1. (Kadınların) gebe iken bir şeyi arzu etmek, aş ermek (Kİ) 2. Ummak, arzu etmek (İM, TA, TZ)

**umsunlu** Umulan, arzu edilen (TZ)

**umunç** Arzu, istek (CC) *krş.* umunç

**un** Un (BM, BV, CC, DM, GT, Gİ, İM, KF, KFT, KK, MS, RH) **un tart-** un öğütme (TA)

**un-** Oyarak içini boşaltmak (Kİ) *krş.* uñ-

**uñ-** Oyarak içini boşaltmak (Kİ) *krş.* un-

**una-** Kabullemek, boyun eğmek, ita- at etmek (CC, TA)

**uñaç** Boğaz (İM) *krş.* unaş

**unaş** Boğaz (TZ) *krş.* uñaç

**unğuz** Bok böceği (TZ)

**unıd-** Unutmak (KFT) *krş.* unıd-, unıt-, unıt-

°**unnâb** Ar. Hünnap (GT)

**unıd-** Unutmak (Gİ, KF) *krş.* unıd-, unıt-, unıt-

**unıt-** Unutmak (BM, CC, DM, Gİ, GT, İM, KF, Kİ, KK, MG, MS, TA, TZ) *krş.*

unıd-, unıd-, unıt

**unıt-** Unutmak (DM) *krş.* unıd-, unıd-, unıt-

**unıtçang** Unutulabilir (CC)

**ur** Tohum (Kİ)

**ur-** (I) Vurmak, dövmek (BV, CC, Gİ,

GT, İM, İN, KF, KFT, KK, MG, MS, RH, TZ) *krş.* vur-

**ur-** (II) Koymak, yerleştirmek, yere koymak (CC)

**urağut** Kadın (Kİ)

**urğuk** Köpek yavrusu, enik (TZ) *krş.* uruk (II)

**urğur-** Yürümek, koşmak (CC)

**urıl-** Konulmak, vurulmak (KF)

**urıla-** İkamet etmek, yerleşmek, çadır kurmak (İM)

**urk** Boy (TA)

**urlaş-** Belirme, ortaya çıkma, doğma (TZ)

**urluğ** Tohumluk (BV, GT, İM, Kİ, TA) *krş.* urluk

**urluk** Tohumluk (CC, TZ) *krş.* urluğ

**urmağ** Kamçı, kırbaç (CC)

**urtu** (I) Karşı, karşılık (CC) *krş.* utru (I)

**urtu** (II) Eşit değerli, uygun, aynı de- ğerde (CC) *krş.* utru (II)

**uru** (I) Temiz (KK) *krş.* arav, arığ (I), arık (II), arov, aru (I),

**uru** (II) Makam (TA)

**uru** (III) Duruş, dikiliş, ayakta (İN, Kİ)

**uru** (IV) Kuyu (TZ)

**uru balı** Arı balı (KK)

**uruğ** Uruk, çocuk, nesil (CC)

**uruk** (I) Bir babadan çoğalan köy, mahalle (İH)

**uruk** (II) Köpek yavrusu, enik (TZ) *krş.* urğuk

**uruk** (III) Bir bitki (BV)

°**urük** Ar. Damarlar (MG)

**urul** Örs (Kİ)

**urul-** Vurulmak, dövülmek (İM, KK, İN, TZ)

**urum** Ar. Anadolu (KFT) *krş.* rüm

**urun** Mertebe, yer (İH) *krş.* orun

**urun-** (I) Zulmetmek (BM)

- urun-** (II) Tepinmek, oynamak (BV)
- urun-** (III) 1. Vurulmak, dövülmek (İN, TZ) 2. Vuruşmak, savaşmak, dövüşmek (CC)
- urun-** (IV) Örtünmek, sarınmak (GT)
- urundur-** Oynatmak (BV)
- urunlu bol-** Bir mekân ve mesken sahibi almak, halk içinde mevki ve şeref sahibi olmak (İH)
- uruş** Vuruşma, dövüşme, savaş (GT, İM, KK, MG, TZ) *krş.* uruşu
- uruş-** Vuruşmak, dövüşmek, savaşmak (CC, İM, İN, KFT, KK, MG, TZ)
- uruşçı** Savaşçı (İN)
- uruşu** Vuruşma, savaşma, karşı koyma (CC) *krş.* uruş
- uruşul-** Vuruşulmak (TZ)
- urutka** İhtiyar, yaşlı (TZ)
- uryan** Ar. Çıplak, üryan (GT, MG)
- us** (I) Akıl, zekâ (BM, CC, Gİ, İM, KF, KFT, Kİ, TZ) *krş.* uş **usı az-** bayılmak (TZ)
- us** (II) Islak, yaş (CC)
- uş** Akıl, zekâ (TA) *krş.* us (I)
- us-** Yanlış fikirde bulunmak, sanmak (İH)
- usak** Kavak ağacı (TA)
- usal** Tembel, isteksiz, gevşek (GT)
- usan** Saf, aptal, sersem (İH)
- usan-** Usanmak (TZ)
- uşâre** Ar. Öz, özsu (BV)
- uslan-** Akıllanmak (Kİ, TZ)
- uslu** Akıllı, zeki (İM) *krş.* uşlu, ustlu
- uşlu** Akıllı, zeki (TA) *krş.* uslu, ustlu
- uşsı** Nefes, soluk (DM)
- uşsız** Akılsız (TA) *krş.* ussuz
- ussuz** Akılsız (İM) *krş.* uşsuz
- usta** Far. ( < ustâd) Usta, öğretici (CC, DM, GT, TZ) *krş.* osta, uşta
- uşta** Far. ( < ustâd) Usta, öğretici (DM) *krş.* osta, usta
- ustlu** Akıllı, zeki (CC) *krş.* uslu,

uşlu

**ustura** Ustura (DM)**uşul-i din** Ar. Dinin esasları (İM)**usun-** Bir şeye elini uzatıp vermek (TZ)**uş** 1. İşte (GT, İN, MG) *krş.* oş 2. Tembîh edatı (KK)**uş-** Uçmak (KK) *krş.* uç- (I)**uşacuk** Küçücük (KFT)**uşah** Kırıntı (CC)**uşahçı** Hain, iftiracı (CC) *krş.* uşahçı, uşahçı**uşak** Küçük, ufak (BV, GT, İH, İM) *krş.* uvak**uşakçı** Hain, iftiracı (CC) *krş.* uşahçı, uşahçı**uşaldı** Uzantı (CC)**uşan-** Ufanmak, küçük parçalara bölünmek (TZ) *krş.* uvan-**uşat-** Parçalamak, parçalamak, kırmak (GT)**uşbu** Bu, işte bu (BV, İH, KFT) *krş.* işbu**uşda** İşte (KFT) *krş.* oşta**uşku** Marangoz rendesi (CC)**uşra-** Rastlamak, karşılaşmak (TZ) *krş.* uçra-, uğra- 2**uşşak** Ar. Âşıklar (GT)**uşuk** Çok, çokluk (CC)**uşun** Omuz başı (BV)**uşür** Ar. Öşürler (İM)**uşuz** Ucuz, bol (TZ) *krş.* uçuz (II)**ut** Hayâ, edep (Kİ) *krş.* ud**ut-** Ütmek, yenmek, galip gelmek (TA) *krş.* ut-**ut-** Ütmek, yenmek (BM, GT, Kİ, TZ) *krş.* ut-**utan-** Utanmak (BM, GT, Kİ, KK, TZ) *krş.* uftan-, uvtan-**utru** (I) Karşı, karşılık (CC) *krş.* urtu (I)**utru** (II) Eşit değerli, uygun, aynı de-

ğerde (CC) *krş.* urtu (II)

**utru** (III) Ötürü, ...den dolayı (İM)

*krş.* ötkürü, ötri, ötrü, ötüri, ötürü

**utttur-** Yenilmek (BM)

**utuv** Kazanç, kâr, menfaat (BM)

**utuz-** Zıyan etmek, ütülme (TZ)

**uus** 1. Mum (BM) *krş.* uvus 2. Bal mumu (BM)

**uv** Av (CC) *krş.* av (I)

**uv-** 1. Kırmak, parçalamak (CC) 2.

Bir şeyi zemek (Kİ)

**uvağ** Ufak, küçük (KFT) *krş.* uşaq

**uvan-** Ufanmak, küçük parçalara bölünmek (TZ) *krş.* uşan-

**uvr** Ar. Gözsüzlük, âmâlık (BV)

**uvru** Uğru, hırsız (TZ) *krş.* oğrı, oğur, uğrı, uğru, uğur (II), uğrı

**uvşsa-** Okşamak, sevmek, kucaklamak (CC)

**uvşsaş-** Birbirine benzemek (CC) *krş.* oşşsaş-, oşşsaş-

**uvtan-** Utanmak (BV) *krş.* uftan-, uftan-

**uvu** Zehir (Kİ) *krş.* ağı (I), ağı, avu

**uvul-** Bayılmak, akli başından gitmek (TZ)

**uvurğan** Hırsız, uğru (TZ)

**uvus** Mum, bal mumu (Kİ) *krş.* uus 1

**uvuş** Parça (KFT)

**uvut-** Avutmak, teskin etmek, susturmak, yatıştırmak (CC)

**uy** Kül rengi (TA)

**uy-** Uymak, tâbi olmak (BV, GT, İM, İN, KF, KFT, İM, MS, TZ)

**uya** Yuva (BM, Kİ, TZ)

**uyağ** Uyanık (GT) *krş.* uyov, uyağ, uyağ,

**uyağ** Uyanık (CC) *krş.* oyov, uyağ, uyağ,

**uyağ-** (Güneş) batmak (CC) *krş.* uyağ-

**uyağ** Uyanık (İM) *krş.* oyov, uyağ,

uyağ

**uyağ-** (Güneş) batmak (İM) *krş.* uyağ-  
**uyal-** (I) Uyanmak, uykudan uyan-

mak (İM) *krş.* oyan- (I), uyan (I)-, uyğan-  
**uyal-** (II) Utanmak (CC, GT, KFT,

Kİ, KK, MG, TZ) *krş.* vıyal-

**uyalt-** Utandırmak (MG)

**uyan** Atın koşularından biri, yular (KFT, TZ) *krş.* oyan

**uyan-** (I) Uyanmak (CC, GT, İM, KF, KFT, TA) *krş.* oyan-(I), uyal- (I), uyğan-

**uyan-** (II) Pişman olmak (İM) *krş.* oyan- (II)

**uyandır-** Uyandırmak (KK) *krş.* oyandır-, oyandır-, uyandır-, uyandır-

**uyandır-** Uyandırmak (KFT, Kİ) *krş.* oyandır-, oyandır-, uyandır-, uyan-

**uyanık** Uyanık (TZ / KFT, Kİ, TA) *krş.* uyanık

**uyanık** Uyanık (TZ / KFT, Kİ, TA) *krş.* uyanık,

**uyanla-** Gem vurmak (TA) *krş.* oyanla-

**uyar-** Uyarmak (TA) *krş.* oyar-

**uyat** Utanma, hayâ (CC, Kİ)

**uyat-** Utanmak, haya etmek (CC, GT, TZ)

**uyatlığ** İnsanın gösterilmesi ayıp olan yeri, avret yeri (RH) *krş.* uyatlık, uyatlık

**uyatlık** İnsanın gösterilmesi ayıp olan yeri, avret yeri (Gİ, KF, TZ) *krş.* uyatlığ, uyatlık

**uyatluğ** İnsanın gösterilmesi ayıp olan yeri, avret yeri (MS) *krş.* uyatlığ, uyatlık

**uyğan** (I) Uyuyan (Kİ)

**uyğan** (II) Yağı alınmış yoğurt (TZ)

**uyğan-** Uyanmak (GT) *krş.* oyan- (I), uyal- (I), uyan- (I)

**uyı-** Uyumak (Kİ, TA) *krş.* uçı-,  
uğu-, uyu-

**uykı** Uyku (İM) *krş.* uğu, uğu, uykı,  
uyuhı, uyuhı

**uyku** Uyku (BM, GT, Gİ, KF, Kİ)  
*krş.* uğu, uğu, uykı, uyuhı, uyuhı

**uykusra-** Imızganmak, uyumak (TZ)  
*krş.* uyuhısıra-, uyuksıra-

**uykusuzluk** Uykusuzluk (GT)

**uyluk** Uyluk (BV, İM)

**uymak** Yüksük (TA)

**uysah** İftira, hakaret (CC)

**uysahçı** Hain, iftiracı (CC) *krş.*  
uşahçı, uşahçı

**uyu-** Uyumak (CC, GT, İM, KF, TZ)  
*krş.* uçı-, uğu-, uyi-

**uyuhı** Uyku (CC) *krş.* uğu, uğu,  
uykı, uykı, uyuhı

**uyuhısıra-** Uykusuz kalmak (CC)  
*krş.* uykusra-, uyuksıra-

**uyuhı** Uyku (CC) *krş.* uğu, uğu,  
uykı, uykı, uyuhı

**uyukla-** Uyuklamak, şekerleme yap-  
mak (BM, Gİ, KF, KFT, KK, MS, TA, TZ)  
*krş.* uyuqlan-, uyuqlaş-

**uyuklan-** Uyuklamak, uyumak (KF)  
*krş.* uyuqla-, uyuqlaş-

**uyuklaş-** Uyuklamak (TZ) *krş.*  
uyuqla-, uyuqlan-

**uyuksıra-** Imızganmak, uyumak  
(TZ) *krş.* uykusra-, uyuhısıra-

**uyup** Sulu yoğurt (TZ)

**uyuş-** Uyuşmak, keçeleşmek (İH)

**uyut-** (I) Üyutmek (CC, TA)

**uyut-** (II) Sütü uyutmek (TZ)

**uyutkuç** Süt emen çocuğun veya  
oğlanın kursağının içinde meydana gelen  
donmuş süte benzer bir şey (İM)

**uyuz** Uyuz (BM)

**uyvala-** Yere yuvarlanmak, sendele-  
mek (İH)

**uz** Mahir, usta, akıllı (CC, GT, Kİ,

TZ)

**uz-** Geçmek (TA, TZ) *krş.* oz- (I)

**uzad-** Uzatmak (İN, KFT) *krş.* uzat-  
(I)

**uzak** Uzak (BV, İN)

**uzan** (I) Kopuz çalarak türkü söyle-  
yen (Kİ)

**uzan** (II) Örs (TZ)

**uzan-** Uzanmak (BV, İM, Kİ, MG,  
İN, TZ)

**uzat-** (I) Uzatmak (BM, BV, Gİ, İM,  
İN, KF, Kİ, MG, TZ) *krş.* uzad-

**uzat-** (II) Göndermek (BM, CC)

**uzğun** Azgın, sapık (Kİ)

**uzlet** Ar. Yalnızlık (Gİ, GT, KF)

**uzun** Uzun (BV, CC, DM, Gİ, GT,  
İM, İN, KF, KFT, Kİ, KK, MG, RH, TA,  
TZ)

**uzun ip** urgan, halat (CC) **uzun**  
**kılı** uzun zaman, uzun uzadıya (CC)

**uzun-** Uzamak (TA)

**uzunluk** Uzunluk (Gİ, Kİ) *krş.* uzun-  
luk

**uzunluk** Uzunluk (CC) *krş.* uzunluk

**uzv** Ar. Organ, uzuv (Gİ, KF, KFT)

**ü** *Far.* Ve, bağlama edatı (GT, İN, MG) *krş.* u, ve

**üb-** Yavaş yavaş içmek (Kİ)

**übhel** *Ar.* Bir bitki (BV)

**übhül** *Far.* İlâç olarak kullanılan bir bitki (RH)

**übük** İbibik kuşu (TZ)

**ücret** *Ar.* Ücret (Gİ, GT, KF, KFT)

**üç** (I) Üç (sayı) (BM, BV, CC, DM, Gİ, GT, İH, İM, İN, KF, KFT, Kİ, MG, MS, RH, TA, TZ) *krş.* üş

**üç** (II) Uç, taraf (TZ) *krş.* uç (I)

**üç** (III) Üç yaşındaki koyun veya keçi (Kİ)

**üçe** Yüce, ulu (DM) *krş.* yüçe

**üçlük** Teslis, üç birlik (CC) *krş.* üç-  
lük

**üçlük** Teslis, üç birlik (CC) *krş.* üç-  
lik

**üçöv** Üçü birden, üçü beraber (CC)

**üçün** İçin, dolayı (BM, BV, CC, GT, İM, KF, Kİ, MG) *krş.* çün, için, üççün, uçun, üstün

**üçünçü** Üçüncü (BV, CC, KF, Kİ) *krş.* üçüncü, üçinşi

**üçünçü** Üçüncü (İH, RH) *krş.* üçünçü, üçinşi

**üçürüm** Yassı ve enli taş (TA)

**üdük** (I) Sidik deliği (İH)

**üdük** (II) Mesh, ayakkabı (MS)

**üf** Ünlem (İM)

**üfür-** Üfürmek, üflemek (Gİ, KF) *krş.* üvür-

**üfüş** Islak (İM) *krş.* evüş, üvüş (II)

**üfüşlik** Islaklık (İM) *krş.* efüşlik, evüşlük, evüşlük, üfüşlük, üvüşlük

**üfüşlük** Islaklık (İM) *krş.* efüşlik, evüşlük, evüşlük, üfüşlük, üvüşlük

**ügeyik** Üveyik kuşu (TA, TZ) *krş.* ögeyik

**ügin** Ağız (TA)

**ügmeş-** Etrafına toplanmak (İH)

**ügü** Baykuş, uhu kuşu (BM, CC, Kİ, TZ)

**ügün ügün** Küme küme, top top (İH)

**ügüt-** (Un vb.) öğütmek (Kİ, TA, TZ) *krş.* ögüt-, üküt-, yügüt-

**ügütçi** (I) Öğütücü (TZ)

**ügütçi** (II) Çoban (TZ)

**üksük** Dikiş yüksüğü (TZ)

**üksün-** Hatırlamak (CC)

**üküş** Çok, fazla (MG) *krş.* öküş

**üküt-** (Un vb.) öğütmek (BM) *krş.* ögüt-, ügüt-, yügüt-

**ükütüptür** Kısır (TZ)

**ül-** 1. Hisse almak (GT) 2. Paylaşmak (KFT)

**üldür** Islak (Kİ)

**üldürük** Katran (İH)

**üle-** Taksim etmek, paylaşmak (Kİ)

**ülefe** *Ar.* Memurun, askerın ücreti, aylığı, yıllığı (İH)

**üleş-** Paylaşmak, bölüşmek (BM, CC, İM, KFT) *krş.* ülü-, ülüş-

**üleşdür-** Üleştirmek, paylaşmak (Gİ) *krş.* üleştir-, üleştür-

**üleştir-** Üleştirmek, paylaşmak (Gİ, KF) *krş.* üleşdür-, üleştür-

**üleştü** Sırasıyla, sırası üzerine (İM) *krş.* üleştürü

**üleştür-** Üleştirmek, paylaşmak (GT, TA, TZ) *krş.* üle-, üleşdür-, üleştir-

**üleştürü** Sırayla, sırası üzerine (İM) *krş.* üleştü

**ülfet** *Ar.* Yakınlık, ülfet (GT)

**üli-** Islanmak (Kİ)

**ülit-** Islamak, ıslatmak (TA)

**ülker** Ülker yıldızı (BM, Kİ, TA, TZ)

**ülkü** Hedef, nişangâh, ülkü (GT, İM, İN, Kİ) *krş.* ılıgü, ilkü

**ülü** Pay, hisse (Kİ) *krş.* ülüş

**ülü-** Üleşmek, paylaşmak (TZ) *krş.*

üleş-, üleş-

**ülüş** Pay, hisse (BM, BV, CC, İM, KFT, Kİ, TZ) *krş.* ültü

**ülüş-** Üleşmek, paylaşmak (KK) *krş.*

üleş-, ültü-

**ümerâ** *Ar.* Emirler, beyler (GT)

**ümid** *Far.* Ümit (BV, GT, İM) *krş.* ö-med

**ümm** *Ar.* Ana (BV, GT, KF)

**ümmet** *Ar.* Ümmet, dinî topluluk (GİGT, İM, KF, MS)

**ümmî** *Ar.* Okuma yazma bilmeyen (Gİ, İM, KF)

**ümmü gılân** *Ar.* Çöllerde yetişen bir diken (İM)

**ümmü veled** *Ar.* Bir kişinin cariyesinden olan çocuğu veya çocuğun annesi (İM)

**ün** (I) Ün, ses (CC, GT, İM, KFT, Kİ, KK)

**ün** (II) Genel anlamda his (KK)

**ün-** Karşı koymak, dayanmak, inat etmek (CC, Kİ)

**ün-** Oymak, kazmak (CC)

**ünde-** Çağırarak, seslenmek (CC, GT, İM, İN, KFT, Kİ, KK, TA, TZ) *krş.* inde-, ünle-

**ündenil-** Çağırılmak, seslenilmek (İM, KFT)

**ündet-** Çağirtmak (CC)

**ünegü** İnatçı (Kİ) *krş.* önegü, önevü, ünevü

**ünevü** İnatçı (Kİ) *krş.* önegü, önevü, ünegü

**ünle-** Çağırarak, seslenmek (KFT) *krş.* inde-, ünde-

**üns** *Ar.* Alışıklık, ünsiyet (Gİ, GT, KF, KFT)

**üprek** Ürpermiş (İM)

**üpsün-** Hatırlamak (CC)

**üptek** Alaca ibibik (DM)

**ür-** (I) (Köpek için) ürme, ulumak,

havlamak (BM, CC, GT, Kİ)

**ür-** (II) Üflemek (BM, BV, İM, Kİ, KK, TZ)

**ür-** (III) Bitmek (Kİ)

**üren-** Öğrenmek (CC) *krş.* öğren-, ören-(I), övren-, yören-(I)

**üret-** Öğretmek (CC, RH) *krş.* öğ-red-, öğret-, öret-

**ürgür-** Parlatmak, alevlendirmek (İH)

**ürk-** Ürmek, korkmak, çekinmek (GT, İM, KK, MG, RH) *krş.* ürük-

**ürkegen** Ürken, ürkek (MG) *krş.* ür-keken

**ürkeken** Ürken, ürkek (TZ) *krş.* ür-kegen

**ürküt-** Bir dereceye kadar korkutmak, ürkütme, kaçırmak (Kİ, TA)

**ürküz-** Bitirmek (Kİ)

**ürpek** Kıvırcık, karışık (CC)

**ürper-** Kaşımak (BV)

**ürük-** Ürmek, korkmak (Kİ, TZ)

*krş.* ürk-

**ürün** Süt (TA)

**ürüt-** Örtmek (BV) *krş.* ört-, örüt-

**üs-** Uzanmak (TZ)

**üsbürle-** Teslim etmek, eline vermek (TA)

**üsküli** Keten (CC)

**üsnemek** Esneme (TA)

**üst** Üst, yukarı (BV, Gİ, GT, İM, KF, KFT, KK, MG, MS, RH, TA, TZ)

**üstâd** *Ar.* Üstat, usta, mahir (BV, GT, İN, KFT, MG) *krş.* üstâz

**üstâhlık** *Far.T.* İç açılma, ferahlama (İM)

**üstâz** *Ar.* Üstat, hoca, mahir (İN, KFT) *krş.* üstâd

**üstün** (I) Üstün, galip (BV, CC)

**üstün** (II) Üst, üst kısım, üst taraf (CC, GT, Kİ, KK, TA)

**üş** Üç (sayı) (DM, KK) *krş.* üç



**üş-** Üşüşmek, toplanmak (GT, Kİ)  
**üşe-** Üşümek (TZ) *krş.* üşi-, üşü-  
**üşen-** Üşenmek, bezmek (GT, RH)  
**üşer** Üçer (KK)  
**üşet-** Kırıp ufaltmak (TZ)  
**üşi-** Üşümek (CC) *krş.* üşe-, üşü-  
**üşinşi** Üçüncü (KK) *krş.* üçüncü,  
üşüncü  
**üşkü (I)** Taşçı, çekici (TZ)  
**üşkü (II)** Matkap, burgu (TA)  
**üşle-** Sineği kovmak, uzaklaştırmak  
(TA)  
**üşnân** Ar. Çöğen otu (BV, İM, KFT,  
MS, RH)  
**üşre-** Anmak, hatırlamak (TZ)  
**üşü-** Üşümek (BM, TA, TZ) *krş.* üşe-,  
üşü-  
**üşük** Kalem (TA)  
**üşün** İçin, dolayı (KK) *krş.* çün, için,  
içün, uçun, üçün  
**üt-** Kesilmiş koyunun tüylerini ötmek  
(CC, Kİ)  
**ütlü** Oyuklu, delikli (CC)  
**ütük (I)** Köpek yavrusu (TA)  
**ütük (II)** Durumu açıklama, hikâye  
etme (TA)  
**ütükle-** Yalan söylemek (TA)  
**ütül-** Ütülmek (İM)  
**ütür-** Delmek (Kİ)  
**ütürgü (I)** Bir şeyi delmeye özgül  
alet (Kİ) *krş.* ötürgü  
**ütürgü (II)** Ege demiri (TA)  
**üv-** Ovmak (TZ) *krş.* ov-  
**üvez (I)** Sivrisinek (BM) *krş.* iyez,  
üyez, üyüz  
**üvez (II)** Tatarcık (İH)  
**üvür-** Üfürmek, üflemek (GT) *krş.*  
üfür-  
**üvüş (I)** Parça (KFT)  
**üvüş (II)** Islak (İM) *krş.* efüş, evüş,  
üfüş  
**üvüslük** Islaklık (İM) *krş.* efüslük,

efüslük, evüşlük, evüşlük üfüslük, üfüş-  
lük  
**üyegenci** Büyük, ulu (TA)  
**üyez** Sivrisinek (BM, DM, TA) *krş.*  
ıyez, üvez (I), üyüz  
**üyük** Büyük tepe, höyük (BM, Kİ,  
TA)  
**üyürdlen-** Ayırt etmek (KFT)  
**üyürdle-** Tercih etmek (KFT)  
**üyüş** Kaygılı, şaşkın (TZ)  
**üyüz** Sivrisinek (Kİ) *krş.* iyez, üvez  
(I), üyez  
**üz (I)** Yüz, üst kısım (CC) *krş.* yüz (II)  
**üz (II)** Sebep (KK)  
**üz-** (I) Üzmek (Kİ)  
**üz-** (II) Koparmak, kırmak (CC, GT,  
TZ)  
**üz-** (III) Yarışmak (KK)  
**üze** Üstüne, üzerine (MG) *krş.* öze  
**üzegü** Üzengi (TA) *krş.* üzengi, üzen-  
gü  
**üzek** Üst, sath, yüz (BV)  
**üzen (I)** Haliç (Kİ)  
**üzen (II)** Ağacın kütüğü (Kİ)  
**üzen (III)** Dere (Kİ) *krş.* ezen, özen  
(II)  
**üzen-** Zulmetmek (Kİ)  
**üzengi** Üzengi (CC, DM, KK, RH,  
TZ) *krş.* üzegü, üzengü  
**üzengü** Üzengi (KF, MG) *krş.* üze-  
gü, üzengi  
**üzere** Üzerine, üstüne (Gİ, İN, MG)  
*krş.* özre, üzre, üzüre  
**üzeri** Üzeri, üstü (Gİ, MG)  
**üzgüçü** Yüzücü (GT)  
**üzre** Üzerine, üstüne (BM, Kİ) *krş.*  
özre, üzere, üzüre  
**üzül-** Kesilmek, kırılmak, parçalan-  
mak (BV, İM, İN, KFT, MG)  
**üzüm** Üzüm (BM, Gİ, GT, İM, KF,  
KFT, Kİ) *krş.* yüzüm  
**üzün-** Üzülmek, kesilmek (TZ)

## üzüre

**üzüre** Üzere, üzerine, üstüne (İN,

TA) *krş.* özre, üzre, üzere

**üzürmürs** Mür ağacı (CC)

**üzüt** Ölü, meyit (BM, Kİ)

**üzütlük** Cimrilik, hasislik (İH)

**üz yürimek** Kanlı basur (TA)

*krş.* öz yürimek

**vâcib** *Ar.* Yapılması dinen gerekli olan (Gİ, GT, İM, İN, KF, KFT, MG, MS)

**vâciblık** *Ar.T.* Vaciplik (Gİ) *krş.* vâciblik

**vâciblik** *Ar.T.* Vaciplik (Gİ) *krş.* vâciblik

**vad** *Far.* (< bād) Rüzgâr, hava (CC)

**vâd** *Ar.* Üstüne alma, söz verme (İM, KF)

**vada** *Ar.* (< vâde) Vade, bir iş için önceden belirtilen zaman (CC)

**vâde (I)** *Ar.* Söz verme (Gİ, GT)

**vâde (II)** *Ar.* Bir iş için önceden belirtilen zaman (KF, KFT) *krş.* vada

**vâdi** *Ar.* Vadi (GT)

**vahhar** *Ar.* Tehir etmek, geciktirmek (İM)

**vahi** *Ar.* Boş, manasız, faydasız (KFT)

**vahşet** *Ar.* Ürkme, ürkeklik, ürküntü (GT)

**vahşi** *Ar.* Vahşî, yabanî (BV, KFT)

**vahy** *Ar.* Bir emrin Allah tarafından peygamberlere bildirilmesi (İM)

**vâid** *Ar.* Birini iyiliğe sevk etmek veya kötülükten uzaklaştırmak için korkutmak (İM)

**vâiz** *Ar.* Vaaz veren, dinî nasihatta bulunan (GT, İM)

**vakâr** *Ar.* Ağırbaşlılık, vakar (GT)

**vakf** *Ar.* Vakıf (mal), bağış (Gİ, GT, İM)

**vakfe** *Ar.* Hacıların Arafat'ta durmaları (Gİ, İM, KF)

**vakı'a** *Ar.* Hadise, olanlar, vakıa (GT, KFT)

**vakıf** *Ar.* Haberi olan, bilen (BV, GT, KF, KFT)

**vakî** *Ar.* Vuku bulan, meydana gelen (BV, Gİ, GT, İM, İN, KF, KFT, MG)

**vakt** *Ar.* Zaman, vakit (BV, Gİ, GT, İM, İN, KF, KFT, MG, MS) *krş.* okt

**vakti** *Ar.* Vakta ki, -diği zaman (Gİ,

GT)

**vaktlan-** *Ar.T.* Zamanı belirlemek (İM)

**vali** *Ar.* Bir vilâyeti idare eden en büyük memur (Gİ, GT, İM, KF) *krş.* velî (III)

**valilik** *Ar.T.* Valilik, vali olma (KFT) *krş.* vâilîlik

**vâlîlik** *Ar.T.* Valilik, vali olma (İM) *krş.* vâilîlik

**vallâh(i)** *Ar.* "Allah için, Allah hakkı için" anlamında bir yemin (Gİ, İM, İN, KF, KFT, RH)

**vallâhu a'lem(ü)** *Ar.* "Allah bilir" (BV, KFT)

**vallâhu ekber** *Ar.* "Allah en büyüktür" (İM)

**van** On sayısı (DM) *krş.* on

**var** Var, mevcut (Gİ, KF, KFT, MS) *krş.* bar (I)

**var-** 1. Gitmek, varmak (Gİ, KF, MS) *krş.* bar- 2. Ulaşmak (KF, KFT, Kİ, MS)

**varak** *Ar.* Kağıt yaprağı (GT)

**varağa** *Ar.* Tek yaprak, yazılı kağıt (BV, Gİ, GT, İM, KF, KFT, KK) *krş.* varğa

**vârid** *Ar.* Gelen, erişen, vasıl olan (İM, KF, MS)

**vâriş** *Ar.* 1. Mirasçı, vâris (Gİ, GT, KFT) 2. Allah'ın adlarından biri (KF)

**vaşf** *Ar.* Vastf, nitelik (BV, GT, MG)

**vâşif** *Ar.* Vasfeden, niteleyen (GT)

**vâsıl** *Ar.* Yetişme, ulaşma (MG)

**vâsiť** *Ar.* Kufe ve Basra arasında bir şehir (GT)

**vâsıta** *Ar.* Aracı, vasıta (GT, İM)

**vaşıyya** *Ar.* Bir ölünün vasiyyetini yerine getirmeye memur kimse (İM)

**vaşî** *Ar.* Vesayet eden kişi (KFT)

**vâsitân** *Ar.* Atın iki yaşında çıkarıldığı dört diş (RH)

**vaşıyyet** *Ar.* 1. Bir kimsenin öldükten sonra yapılmasını istediği şey (Gİ, GT, İM, İN, KF, KFT) 2. Nasihat, öğüt (MG)

**vaşl** *Ar.* Ulaşma, birleşme, kavuşma (GT, İM)

**vaşla** *Ar.* 1. Ekleme, birleştirme (MG)

2. Süngüyü uzatmak için eklenen parça (MG)

**vat** Ketan ayakkabı (CC)

**vatan** *Ar.* Yurt, vatan (Gİ, GT, KF)

**vaṭvaṭ** *Ar.* Yarasa (GT)

**vāv** *Ar.* Arap alfabesinin 26. harfi (İM)

**vave** Talep, dilek (İH)

**vāveylā** *Ar.* Gürültü (İH)

**vay** Vay, ah (şaşıрма edatı) (CC, İH, İM, MG)

**vayna-** Oynamak, oyun oynamak (DM, TZ) *krş.* oyna- (I)

**vaynaş** Oynaş, cariye (TZ) *krş.* oynaş

**vaynaş-** Oynaşmak (TZ)

**vaz<sup>c</sup>** *Ar.* Koyma (İM)

**vaz<sup>ç</sup>** *Ar.* Vaaz, dinî öğüt (Gİ, GT, KF, KFT)

**vazîf** *Ar.* Atın bir organı (BV)

**vazîfe (I)** *Ar.* Muayyen bir iş ve ücreti (GT)

**vazîfe(t)** (II) *Ar.* Vazife, görev (BV, İM)

**ve** *Ar.* Ve (BV, Gİ, GT, İM, İN, MG, RH) *krş.* u, ü

**vebāl** *Ar.* Günah (GT)

**vec<sup>c</sup>** *Ar.* Bir bitki (BV)

**vech** (I) *Ar.* Vesile, vasıta, sebep (Gİ, GT, KF)

**vech** (II) *Ar.* Tarz, üslûp, şekil (İM, MG)

**vecih** *Ar.* Yön, vecih (KFT)

**vedā<sup>c</sup>** *Ar.* Ayrılma, Allah'a ısmarladık deme (İM)

**vedi** *Ar.* Akıntı (Gİ)

**vedi<sup>c</sup>a(t)** *Ar.* Emanet (İM, KFT)

**vefā** *Ar.* Sözünde durma, bağlılık (GT, İM, KFT)

**vefādār** *Ar. Far.* Sözüne sadık, vefakâr (GT)

**vefāsızlık** *Ar.T.* Vefasızlık (GT)

**vefāt** *Ar.* Ölüm, vefat (Gİ, GT, İM, KF)

**vehm** *Ar.* Kuruntu, yersiz korku, vehim (GT, İM, KFT)

**vekāhat** *Ar.* Küstahlık, utanmazlık, edepsizlik (GT)

**vekāle** *Ar.* Vekâlet (KFT)

**vekil** *Ar.* Birinin işini görmesi için yerine bıraktığı kimse (Gİ, GT, İM, KF, KFT)

**velā** (I) *Ar.* Ne, ne de (Gİ, KF)

**velā** (II) *Ar.* Efendisinin azat ettiği köle veya cariyesinin üzerindeki hakkı (İM)

**velā-i 'atıka** Mevlâ ile kölesi arasında azat neticesinde meydana gelen bir vela (İM)

**velâkin** *Far.* Lâkin, fakat, ama (GT, KFT, MG, MS) *krş.* velî (IV), velikin

**velâyet** (I) *Ar.* Kuvvet (GT) *krş.* vilâyet (I)

**velâyet** (II) *Ar.* (< vilâyet) Memleket, diyar (GT)

**veled** *Ar.* Çocuk (Gİ, KFT) **veled-i zinâ** nikâhsız birleşmeden meydana gelen çocuk (İM)

**veles** Pamuk bez (CC)

**veli** (I) *Ar.* Eren, ermiş, velî (Gİ, GT, İM, KF)

**veli** (II) *Ar.* Bir çocuğun her türlü hareketinden sorumlu olan (İM)

**veli** (III) *Ar.* Valî, bir vilâyeti idare eden en büyük memur (KFT) *krş.* valî

**veli** (IV) *Far.* Fakat, ama, lâkin (GT) *krş.* velâkin, velikin

**valid** *Ar.* Köle (İM)

**velikin** *Far.* Fakat, ama, lâkin (BV, GT, İN, RH) *krş.* velâkin, velî (IV)

**ver-** Vermek (BV, Gİ, KFT) *krş.* ber-, bir-, vir-

**vera<sup>c</sup>** *Ar.* Harama düşmek kaygısı ile şüpheli şeylerden kaçınmak (Gİ, KFT)

**verd** *Ar.* Gül (GT)

**verdi** *Ar.* Gül renkli (RH)

**verem** *Ar.* Verem hastalığı (BV)

**vereşe** *Ar.* Mirasçılar (Gİ, İM, KF, KFT)

**verid** *Ar.* Yaprak (BV)

**vers** *Ar.* Yemen za'feranı (İM)

**vesah** *Ar.* Kir, pislik (Gİ, KF)

**vesile** *Ar.* Vasıta, bahane (İM)

**vesk** *Ar.* 62.400 dirhemlik bir ağırlık ölçüsü (İM)

**vesme** *Ar.* Uzun yapraklı ve rengi mavi olan bir ot, çivit (İM)

**ve's-selâm** *Ar.* İşte bu kadar (MG)

**vestâni** *Ar.* Orta, ne az ne çok (MG)

**vesvâs** *Ar.* Ayartıcı, kötülüğü teşvik eden (GT)

**vesvese** *Ar.* Kuruntu, şüphe (Gİ, İM, KF)

**vetereyn** *Ar.* Ökçe sinirinin yanındaki iki sinir (BV)

**veyl** *Ar.* Yazık! yazıklar olsun! (İM)

**vezâret** *Ar.* Vezirlik (GT)

**vezğa** *Ar.* (< vezeğa )Bir cins büyük keler (İM)

**vezir** *Ar.* Vezir (GT, İM)

**vezn** *Ar.* Ağırlık, ölçü (GT)

**vezy** *Ar.* Bevliden sonra gelen beyaz su (İM)

**vıyal-** Utanmak, çekinmek (DM) *krş.* uyal- (II)

**vidâ<sup>c</sup>** *Ar.* Aynılış, veda (GT)

**vilâyet (I)** *Ar.* Kuvvet (GT) *krş.* velâyet (I)

**vilâyet (II)** *Ar.* Dostluk, muhabbet (İM)

**vilâyet (III)** *Ar.* İl, vilâyet (GT, KFT) *krş.* velâyet (II)

**vir-** Vermek (Gİ, İN, KF, KFT, KK, MS) *krş.* ber-, bir-, ver-

**vird** *Ar.* Belli zamanlarda okunması âdet edinilen dualar (İM)

**viresiye** Veresiye, ödünç (BM)

**viribi-** Göndermek (İH)

**viril-** Verilmek (Gİ, KF, KFT, MS) *krş.* beril-, biril-

**vişâl** *Ar.* Kavuşma, birleşme, visal (GT, İM) **vişâl oruçı** kırk sekiz saat yenilip içilmeden tutan oruç (İM)

**vitir** *Ar.* Yatsı namazından sonra kılınan üç rekât namaz (Gİ, İM, KF, MS) **vitir-i vacib** vitir namazı (İM)

**voltur-** Oturmak (DM) *krş.* oltur-, otur-

**vir-** Vurmak, dövmek (BM, DM, Gİ, İH, KF, MS, TA) *krş.* ur- (I)

**viruçik** İğne (CC)

**virul-** Vurulmak (BM, Gİ, KF)

**vuşta** *Ar.* Orta (İM, İN)

**vuşul** *Ar.* Ulaşma, erişme (İM)

**vücüd** *Ar.* 1. Bulunma, var olma, varlık (Gİ, GT, KF) 2. Beden, vücut (Gİ)

**vücüh** *Ar.* Vecihler, bizimler, şekiller (İM)

**vüs'at (I)** *Ar.* Güç, kuvvet (KF)

**vüs'at (II)** *Ar.* Genişlik (Gİ)

**vüzerâ** *Ar.* Vezirler (GT)

**ya** (I) Yay (CC, Gİ, İN, Kİ, MG, TA)  
krş. yaa, yay (III), ye

**ya** (II) Ama (TZ)

**ya** (I) *Far.* Ya...ya (denkleştirme edatı) (CC, KF, KFT)

**yâ** (II) *Far.* Ya, ya da, veya (Karşılaştırma edatı) (BV, Gİ, GT, İM, İN, MG, MS, RH)

**yâ** (I) *Ar.* Ey, hey (ünlem edatı) (BV, Gİ, GT, İN, KF, KFT, MG, MS)

**yâ** (II) *Ar.* Arap alfabesinin 28. harfi (İM)

**yaa** Yay (CC) krş. ya (I), yay (III), ye

**yaah** Yanak, çene kemiği (CC) krş. yaağ, yanağ 2. yañağ, yangağ

**yaak** Yanak, çene kemiği (CC) krş. yaağ, yanağ 2. yañağ, yangağ

**yaanı** *Ar.* ( < ya'nî) Yani (CC) krş. krş. yeni

**yab-** (I) Ekmek yapmak (TA)

**yab-** (II) Yapmak, etmek (KK) krş. yap- (I)

**yab-** (III) Örtmek, kapamak (BM, KK, TA) krş. yap- (II)

**yaba** Harman yabası (Kİ)

**yabağ** Kırkılmış yün, yapağı (TA) krş. yapağı (II), yapak

**yabalak** Baykuş (BM, CC, DM, TA)

**yâbân** *Far.* Çöl, sahra, ıssız yer (BM, Gİ, İH, KFT, TA, TZ) **yaban eşegi** yaban eşegi (DM) **yaban yeşek** yaban eşegi (DM) **yaban şığır** yaban sığırı (DM)

**yabâni** *Far. Ar.* Yabanî (KK)

**yâbânlık** *Far.T.* Sahra, yabanlık, dışarı (Gİ, KF)

**yabçı** Bina yapan usta, inşaat ustası (TA)

**yabış-** Yapışmak, bitişmek (BM) krş. yapış- 2, yapuş- 1.

**yabıştir-** Yapıştırmak, birleştirmek (KK) krş. yapışdur-, yapıştur-, yapuştur-

**yâbis** *Ar.* Kuru (BV, Gİ, KF, MG)

**yablağ** Çıplak (Kİ)

**yabov** Örtü, baş örtüsü (CC) krş. yabuk

**yabovlu** Örtülü (CC)

**yabrağ** Yaprak (DM, KK, TA) krş. yabuldrağ, yabulduruk, yaprağ, yabüldürek **yabrağlı tirek** yapraklı ağaç (DM)

**yabraklan-** Yapraklanmak (KK)

**yabuğ** Örtü, baş örtüsü (DM, İM) krş. yabov

**yabuldrağ** Yaprak, ağaç yaprağı (CC) krş. yabrağ, yabulduruk, yabüldürek, yaprağ

**yabulduruk** Yaprak, ağaç yaprağı (TA) krş. yabrağ, yabuldrağ, yabüldürek, yaprağ

**yabun-** Yapışmak, ulaşmak (TA)

**yabüldürek** Ağaç yaprağı (BM) krş. yabrağ, yabuldrağ, yabuldurek, , yaprağ

**yabyaşıl** Yemyeşil (KK) krş. yamyaşıl, yapıyaşıl, yemyeşil

**yaçan-** (I) Utanmak, çekinmek, sıkılmak (CC) krş. yaçın-

**yaçan-** (II) Tiksinmek (CC)

**yaçanlı** Çekinen, utangaç (TZ)

**yaçı** Yağcı (TA) krş. yağcı

**yaçın-** Utanmak, çekinmek (İH) krş. yaçan- (I)

**yad** Yad, yabancı (BV, DM, KFT) krş. yat (I), yağ

**yâd** *Far.* Anma, hatırlama (GT, İM, İN)

**yada-** (I) Yormak (CC)

**yada-** (II) Sıklıkmak, daralmak (TZ)

**yadağ** Yaya, yürüyerek, biniti olmadan (İM) krş. yayağ, yayak

**yädğâr** *Far.* (< yädigâr) Yädigâr, hatıra (GT)

**yädigâr** *Far.* Süreyya (KK)

**yağ** Yağ (BM, BV, CC, DM, Gİ, GT,

KFT, Kİ, KK, MG, MS, RH, TA, TZ) *krş.* yav (II)

**yağ-** (Yağmur vb.) yağmak (GT, İM,

KFT, Kİ, TA, TZ) *krş.* yav-

**yağa** (I) Taraf, yan (BM)

**yağa** (II) Irmak kenarı, deniz kıyısı (İM) *krş.* yağa (III)

**yağa** (III) Yaka, elbise yakası (CC)

*krş.* yağa (I)

**yağcı** Yağcı (BV) *krş.* yaçı

**yağı** Düşman (BM, CC, İH, KFT, Kİ, TA)

**yağı-** Tehdit etmek (TZ)

**yağıl-** Yanılmak, hata yapmak (TZ)

*krş.* yağlış-, yañal-, yañlış-, yangıl-

**yağımala-** *Far. T.* Yağmalamak, talan etmek (TA) *krş.* yağmala-

**yağır** (I) Bakır (BM)

**yağır** (II) Hayvanın sırtındaki yara (BV, İN, Kİ)

**yağırılık** Eğerin altına konulan keçe (BV, Kİ, MG)

**yağır sığın** Sevr yıldızları, eldeberan burcu (BM)

**yağıştır-** Birleştirmek, eklemek (KK)

**yağız** 1. Kahverengi, esmer (GT, İH, TA) *krş.* yavuz 2. Dört ayağı da sekili at (MA, TA) 3. Atlarda meşhur bir renk (GT, Kİ)

**yağla-** (I) Yağlamak, yağ sürmek (BV, İM, İN, Kİ, KK, TZ) *krş.* yavla-

**yağla-** (II) Ağlamak (DM) *krş.* ağla- (I), ığla-, ıla-, yığla-, yıyla-, yokla-

**yağlabay** Doğan cinsinden çakır denen bir kuş (TZ)

**yağlav** Yağ tavası (CC) *krş.* yavlov

**yağlık** (I) Düşman için hazırlanmış ok (Kİ)

**yağlık** (II) Mendil (TA) *krş.* yavlık (II)

**yağlış-** Yanılmak, yanlış yapmak

(KFT) *krş.* yağıl-, yañal-, yañlış-, yangıl-

**yağmâ** (I) *Far.* Yağma, talan (Kİ, TZ)

**yağmâ** (II) *Far.* Sofra (Kİ)

**yağmâla-** *Far. T.* Talan etmek, yağmalamak (Kİ, TZ) *krş.* yağımala-

**yağmur** Yağmur (BM, DM, Gİ, GT, İM, KF, KFT, KK, MS, TA) *krş.* amğur, yamğır, yamğur

**yağrı-** Yağır olmak, atın vücudunda yara meydana gelmek (İN)

**yağrık** Üstünde et kesilen kalın ve düz tahta (İH)

**yağrın** 1. Sırt, sırtın yukarı kısmı (BV, GT, MG, TZ) 2. Kürek kemiği (GT, Kİ, MG) 3. Omuz başı (İH)

**yağruk** Düzgün, pürüzsüz, fasih (İH)

**yağsuz** Yağsız (RH)

**yağum** Şehadet parmağı ile ölçülen bir uzunluk ölçüsü (BM)

**yağur-** Yoğurmak, hamur yoğurmak (BV) *krş.* yoğur-, yovur-, yur-

**yağurt** Yoğurt (BM, DM, Kİ, TA) *krş.* yavurt, yoğurt, yoğurud, yuğurt

**yah-** Yapıştırmak (CC) *krş.* yaç- (II)

**yahnı** Bir tür et yemeği, yahni (BM, GT, TZ) *krş.* yakını

**yahsi** Pişmiş et (KK)

**yahşı** 1. Güzel, iyi (BV, CC, DM, Gİ, GT, İH, İM, KF, KFT, MG, İN, RH) *krş.* yakşı 2. Hayırlı, doğru (MS)

**yahşıla-** Güzelleştirmek, iyi muamele yapmak (KFT) *krş.* yakşıla-

**yahşılık** Güzellik, iyilik (BV, Gİ, İM, KF, KK)

**yahşırâh** Daha iyi, daha güzel (CC) *krş.* yahşırâk

**yahşırâk** Daha iyi, daha güzel (BV, KK) *krş.* yahşırâh

**yâhûd** *Far.* Yahut, veya, yoksa (BV, İM, İN, KFT, MG, RH) *krş.* yâhûz

**yahüdi** Ar. Yahudi (Gİ, GT, İM, KF, KFT)

**yağ-** (I) Yakmak (BV, GT, İN, Kİ)

**yağ-** (II) Sıvamak, yapıştırmak (TZ)

*krş. yağ-*

**yağa** (I) Yaka, elbise yakası (DM, Gİ, GT, İM, KF, Kİ, TA, TZ) *krş. yağa* (III)

**yağa** (II) Dağın kenarı, bayır olan yeri (İH)

**yağa** (III) Deniz kıyısı, ırmak kenarı (İM) *krş. yağa* (II)

**yağaz** Kuma (TA)

**yağçı** Yay yapan, yaycı (CC) *krş.*

*yayçı, yayşı*

**yağıl-** Yakılmak (Kİ)

**yağın** (I) Yakın (BV, DM, Gİ, GT, İM, İN, KF, Kİ, MG, MS, RH, TZ)

**yağın** (II) Akraba, hısım (GT, İM)

**yağın-** Kına yakmak (İM)

**yağınla-** Yaklaşmak (TZ)

**yağınlık** Yakın olma (İM)

**yağınrak** Daha yakın, yakınca (İM)

**yağın** Ar. Kesin, kuşkuya yer olmadı (bilme) (Gİ, GT, İM, KF, MG, MS)

**yağ iv** Kilise, tapınak (İM) *krş. yığ öv*

**yağlaş-** Yaklaşmak, yakın olmak (KK)

**yağmaç** Kötürüm (Kİ)

**yağnı** Bir tür et yemeği, yahni (BM, Kİ) *krş. yağnı*

**yağrar-** İkrar etmek, itiraf etmek (CC)

**yağşı** Güzel, iyi (C, Kİ, TA, TZ) *krş. yağşı* 1

**yağşıla-** İyi muamele etmek (Kİ)

*krş. yağşıla-*

**yağtu** Aydınlık, ışık, nur (Kİ)

**yağuş** Yokuş (DM, TA) *krş. yokuş*

**yağüt** Ar. Yakut, değerli bir süs taşı (CC, Gİ, İM, KF, KFT)

**yağ yavuk** Eş, dost, akraba (İM)

**yal** (I) Yele, atın yelesi (Kİ, MG, RH)

*krş. yal*

**yal** (II) Yal, hayvan yemeği (TA)

**yal** (III) Ücret (İM)

**yal-** Yılmak (Kİ)

**yala** İftira (CC)

**yala-** Yalamak (BM, BV, CC, Kİ, İM, KK, TA, TZ)

**yalağans bol-** Soyunmak (TZ) *krş. yalağansla-*

**yalak** 1. Toprak çanak (İH) 2. Köpeklere özgü yalak (Kİ, TA)

**yalam** Kadir, kıymet, itibar, değer (Kİ)

**yalan** (I) Yalan (Gİ, MS, TA) *krş. yalğan yalan söyle-* yalan söylemek (BM, TA)

**yalan** (II) Yalın, çıplak (TZ) *krş. yalañ* (I), yalañş, yalın (I), yalñ **yalan ayak** yalın ayak (TZ) **yalan ol-** çıplak olmak, soyunmak (BM)

**yalañ** (I) Yalın, çıplak (CC, GT, İM, MG) *krş. yalan* (II), yalañş, yalın, yalñ

**yalañ** (II) Kınsız kılıç (MG)

**yalañaç** Çıplak, yalın (CC, İM) *krş. yalañaç, yalınçak*

**yalañaçla-** Ortaya çıkarmak (CC)

**yalançı** Yalancı, yalan söyleyen (TZ) *krş. yalağancı*

**yalanş** Yalın, çıplak (TZ) *krş. yalan* (II), yalañ (I), yalın, yalñ

**yalağansla-** Soyunmak (TZ) *krş. yalağans bol-*

**yalat-** Yalatmak (BV)

**yalavaç** 1. Elçi (BM, Kİ) 2. Peygamber, resul (DM, TA)

**yalbar-** 1. Yalvarmak, yakarmak (CC, İM, TZ) *krş. yalvar-, yarbar-1* 2. Dua etmek (CC) 3. Rica etmek, istemek (CC) *krş. yarbar-2*

**yalbarmak** Rica, dua (CC)

**yalçı** (I) Gündelikçi, ücretle iş gören (CC, İM)



**yalçı** (II) İlikçi, düğmeci (CC)

**yalda-** Aldatmak (TZ) *krş.* alda-

**yaldırağan** Çakmak taşı (İH)

**yaldırım** Yıldırım, şimşek (DM)

*krş.* ıldırım, yıldırım, yuldırım (I), yuldu-  
rum (I)

**yaldız** Yıldız (BM) *krş.* yalduz, yıl-  
duz, yuldız, yulduz, yulğuz

**yaldırım** Sırça, cam (BM) *krş.* ıldı-  
rım, yıldırım, yuldırım (II), yuldurum (II)

**yalduz** Yıldız (BM, TA) *krş.* yaldız,  
yılduz, yuldız, yulduz, yulğuz **yalduz**

**eri** putperest, Mecusî (BM)

**yalğa al-** Kiralamak (İM)

**yalğa bir-** Kiraya vermek (İM)

**yalğa tut-** Kiralamak (İM)

**yalğan** Yalan (CC, DM, Gİ, GT, İM,  
KF, KFT, Kİ) *krş.* yalan (I) **yalğan ant**

**iç-** yalan yere yemin etmek (TZ) **yalğan**  
**çat-** iftira etmek (İM) **yalğan kıl-** ya-

lanlamak (İM) *krş.* yalğanla-, yalğanga tut-

**yalğançı** Yalancı, yalan söyleyen  
(DM, İM, TZ) *krş.* yalançı

**yalğanga tut-** Yalanlamak (İM)  
*krş.* yalğan kıl-, yalğanla-

**yalğanla-** Yalanlamak (KFT) *krş.*  
yalğan kıl-, yalğanga tut-

**yalğaşla-** Hayır dua etmek (Kİ)

**yalğız** Yalnız, tek (CC) *krş.* yalañuz,  
yalğuz 1, yalığız, yalılıkız, yalınğız, yalñuz,  
yaluğuz, yaluñuz

**yalğuz** 1. Yalnız, tek (BM, BV, GT,  
İM, KFT) *krş.* yalañuz, yalğız, yalığız, ya-  
lıkız, yalınğız, yalñuz, yalunguz, yaluñuz

2. Sadece, hariç olmak üzere (CC, GT)

**yalğuzın** Yalnız olarak, tek başına  
(İM) *krş.* yalğuzun

**yalğuzluk** Yalnızlık (GT, İM) *krş.*  
yaluñuzluk

**yalğuzun** Yalnız olarak, tek başına  
(İM) *krş.* yalğuzın

**yalı** (I) Tayları bağlamak için kulla-

nilan ip (BV)

**yalı** (II) Yele, atın yelesi (CC) *krş.*  
yal (I)

**yalığız** Yalnız, tek (TZ) *krş.* yalañuz,  
yalğız, yalğuz 1, yalñuz, yalılıkız, yalñuz,  
yaluğuz, yalanğuz, yaluñuz

**yalılıkız** Yalnız, tek (TA) *krş.*  
yalañuz, yalğız, yalğuz 1, yalñuz, yalñuz,  
yaluğuz, yalunguz, yaluñuz

**yalım** Kertenkele (DM)

**yalım kaya** Yalçın kaya (İH)

**yalın** (I) Yalın, çıplak (GT, Kİ) *krş.*  
yalan (II) yalañ (I), yalanş, yalñ

**yalın** (II) Yalın, alev (CC)

**yalıñ** Yalın, çıplak (İM) *krş.* yalan  
(II), yalañ (I), yalanş, yalın (I)

**yalın-** 1. Yalvarmak, yakarmak (CC)  
2. Rica etmek (CC)

**yalıñaç** Yalın, çıplak (İM) *krş.*  
yalañaç, yalıncaç

**yalıñaçlan-** Tecrit edilmek, soyut-  
lanmak (İM)

**yalınçaç** Çıplak, yalın (KFT, TZ)  
*krş.* yalañaç, yalñaç

**yalınğız** Yalnız, tek (TZ) *krş.*  
yalañuz, yalğız, yalğuz 1, yalılıkız, yalñuz,  
yalñuz, yaluğuz, yaluñuz

**yalka-** Teşvik etmek, kandırmak (İH)

**yalkav** Tembel, gevşek (TZ)

**yalkık** Balgam (İH)

**yalman** Dağ faresi, tarla faresi (BM,  
DM, İM, Kİ, TA, TZ)

**yalman-** Ağızda kalan yemek artığı-  
nı yalayıp yutmak (İH)

**yalmas** *Yun.* (< elmās) Elmas (CC)

**yalñuz** Yalnız, tek (Kİ, MS) *krş.*  
yalğız, yalğuz 1, yalığız, yalılıkız, yalınğız,  
yalñuz, yaluğuz, yaluñuz

**yalñuz** Sadece, tek, yalnız (Gİ, KF)  
*krş.* yalañuz, yalğız, yalğuz 1, yalñuz, ya-  
lıkız, yalınğız, yaluğuz, yaluñuz

**yalşı-** Onmak (TZ)

**yaltaklan-** Yaltaklanmak (İH)

**yaluğuz** Yalnız, tek (KFT) *krş.* yalañuz, yalğız, yalğuz 1, yalañız, yalıklarız, yalınğız, yalñuz, yaluñuz

**yaluñuz** Yalnız, tek (KFT) *krş.* yalañuz, yalğız, yalğuz 1, yalañız, yalıklarız, yalınğız, yalñuz, yaluğuz

**yaluñuzluk** Yalnızlık (Gİ) *krş.* yalğuzluk

**yalvar-** Yalvarmak, yakarmak (BM) *krş.* yalbar- 1, yarbar- 1

**yama** Yama (DM, Kİ, TZ) *krş.* yamav, yamov

**yama-** Yamamak, yama yapmak (CC, TZ) *krş.* yamala-

**yamala-** Yamalamak, yama yapmak (BM) *krş.* yama-

**yaman (I)** Kötü, fena (BV, CC, DM, Gİ, GT, İM, İN, KF, KFT, Kİ, KK, MG, MS, TA, TZ)

**yaman (II)** Yaman, yiğit (TZ)

**yamança** Kötüce (DM)

**yamanırak** Çok kötü (KFT)

**yamanla-** 1. Telef etmek, yok etmek (BM) 2. Kötü muamele etmek (BM, Kİ) 3. Kötülemek (Gİ, KF, KFT)

**yamanlı** Günahkâr, günahlı (CC)

**yamanlıh** 1. Kötülük, fenalık (CC, Gİ, GT, KF) *krş.* yamanlık. 2. Zarar, ziyan (CC)

**yamanlık** Kötülük, fenalık (KK) *krş.* yamanlıh 1

**yamav** Yama (TZ) *krş.* yamav, yamov

**yam bas-** Yardım etmek, korumak (TZ) *krş.* yan bas-

**yamdı** 1. Kasık ((Kİ, KK) 2. Kasık bölgesindeki kıllar (DM)

**yamğır** Yağmur (MG) *krş.* amğur, yağmur, yamğur

**yamğur** Yağmur (CC, DM, Kİ, KK, MG, TA, TZ) *krş.* amğur, yağmur, yamğur

**yamğurlu** Yağmurlu (CC)

**yamız** Kaşık (BV)

**yamov** Yama (CC) *krş.* yama, yamav

**yamra-** Abuk sabuk söylemek (İH)

**yamurta** Yumurta (KK) *krş.* yamurtka, yamurtuğa, yumrutka, yumurda, yumurta, yumurtğa, yumurtka

**yamurtka** Yumurta (DM) *krş.* yamurta, yamurtuğa, yumrutka, yumurda, yumurta, yumurtğa, yumurtka

**yamurtuğa** Yumurta (BM, Kİ) *krş.* yamurta, yamurtka, yumrutka, yumurda, yumurta, yumurtğa, yumurtka

**yamyaşıl** Yemyeşil (Kİ, KK, TA) *krş.* yabyaşıl, yapyaşıl, yemyeşil

**yan (I) 1.** Yan, yan taraf (BM, GT, İM, KF, KF, KFT, KK, MG, MS, TA, TZ) *krş.* yañ (II) 2. Taraf, kat, huzur (İN, RH)

**yan (II)** Uca kemiğinin başı (BV)

**yan (III)** Şeytan (İH)

**yañ (I)** Salgın hastalık (CC)

**yañ (II) 1.** Yan, yan taraf (İM, Kİ) *krş.* yan (I) ) *krş.* yağıl-, yağış-, yangıl-, yañış-

**yan-** (I) Yanmak (BM, GT, Kİ, TZ)

**yan-** (II) Dönmek (CC)

**yana (I)** Yine, tekrar, ikinci defa (CC, GT, İM, MG) *krş.* gene, gine, kene (I), yine, yine (I)

**yana (II)** Sonra (TA)

**yana (III)** Yön, cihet (TZ) *krş.* yaña

**yaña** Cihet, yön (Kİ) *krş.* yana (III)

**yañağ** Yanak (BV, DM, GT, İM, İN, Kİ, KF, MG, TA, RH) *krş.* yaah, yaak, yañağ 2, yangak

**yañal-** Yanılmak, yanlış yapmak (Kİ)

**yanak** 1. Ağzın üst tarafı, damak (DM) 2. Yanak, çene kemiği (KK, TZ) *krş.* yaah, yaak, yañağ, yangak

**yanaş-** Yanaşmak (İM, TZ)

**yan bas-** Yardım etmek, korumak (TZ) *krş.* yam bas-

**yan baş** Dizin aşağı kısmında yer

alan kabaca etler (İM)

**yanç-** 1. Yassılaştırmak, yapıştırmak, sıkıştırmak (BV) 2. Ezmek (CC)

**yançık** Kесе, para kesesi, torba (CC, DM, İM) *krş.* yançuk, yunçuk

**yançuk** Kесе, para kesesi, torba (Kİ) *krş.* yançık

**yandağ** Diken (İH)

**yandır-** (I) Geri vermek (CC)

**yandır-** (II) Yakmak, yandırmak (TZ) *krş.* yandır- (I)

**yandır-** (I) 1. Yakmak, yandırmak (BM, BV, İM, KF, Kİ, TA, RH) *krş.* yandır- (II) 2. Işık yakmak (CC)

**yandır-** (II) Döndürmek (BM, KFT)

**yandır-** (III) Aktarmak (BM)

**yanğak** Yanak, çene kemiği (CC)

*krş.* yaağ, yaağ, yanağ 2. , yañak

**yanğıl-** Yanılmak, hata etmek (BM, CC, GT, MG) *krş.* yağıl-, yağış-, yañal-, yañış-

**yanğır-** Öfkelenmek, kızmak, hiddetlenmek, hınç beslemek (TZ) *krş.* yanğur-

**yanğuç** Yonga, talaş (TA)

**yanğuçı** Marangoz (TA)

**yanğur-** Öfkelenmek, kızmak, hiddetlenmek, hınç beslemek (TZ) *krş.* yanğır-

**yañı** Yeni (CC, GT, İM, KF, TZ) *krş.* yengı, yeñil, yîñi

**yani-** Tehdit etmek (CC, TZ)

**yankı** Mazlum (TZ)

**yañıla-** Yenilemek (İM) *krş.* yeñile-, yinile-

**ya'ni** Ar. Şu, demek ki, yani (BV, GT, İM, İN, KF, KFT, MG, MS, RH) *krş.* yaanı, yeni

**yankar-** İltifat etmek (İH)

**yanku** Yankı, akis (İH)

**yañıla** (I) Yeniden (CC, TZ)

**yañıla** (II) Henüz, yeni (GT)

**yañılan-** Yankılanmak (CC)

**yañış** Yanlış (İM, Kİ)

**yañış-** Yanılmak, yanlış yapmak (TZ) *krş.* yağıl-, yağış, yañal-, yanğıl-

**yañlu** Enli (RH)

**yañrıt-** Açığa çıkartmak (BV)

**yañşak** Gürültücü (İH, TZ) *krş.* yanşık

**yañşı-** Çiğnemek, ezmek (TZ)

**yañşık** Gürültücü (TZ) *krş.* yañşak

**yantı** Anlamsız muttasıl konuşmak (İH)

**yanulan-** Nazlanmak (İH)

**yanut** Cevap (TZ)

**yap-** (I) Yapmak, etmek (BV, GT, KF, TZ) *krş.* yab- (II)

**yap-** (II) Örtmek, kapamak (CC, GT, İM, KF, Kİ, MS, TZ) *krş.* yab- (III)

**yapağı** (I) Peçe, yüze örtülen örtü (Gİ)

**yapağı** (II) Yapağı, kırkılmış yün (KF) *krş.* yabağı, yapak

**yapağlı** Tay (TZ)

**yapak** Yapağı, kırkılmış yün (TZ) *krş.* yabağı, yapağı (II)

**yapalak** Kartal (İH)

**yapçı** Maymun (TZ) *krş.* yapçın

**yapçın** Maymun (TZ) *krş.* yapçı

**yapıl-** (I) Yapılmak, edilmek (BV, Gİ, KF, MS)

**yapıl-** (II) İnşa edilmek (MS)

**yapıldak** Çıplak (İH)

**yapın-** Örtünmek (TZ)

**yapış-** 1. Kavramak (Gİ) 2. Yapışmak (Gİ, İM, İN, KF, KFT, Kİ, RH, TZ) *krş.* yabiş-, yapuş- 1, yepiş- 3. Bulaşmak (KF)

**yapışdur-** Yapıştırmak, birleştirmek (Gİ) *krş.* yabiştir-, yapıştur-, yapuştır-

**yapıştur-** Yapıştırmak, birleştirmek (TA) *krş.* yabiştir-, yapışdur-, yapuştır-

**yapkıç** Kapak, örtü (CC)

**yaplak** Korkak (TZ)

**yaplanmış** Yabalanmış (TZ)

**yapmaklık** Yapma, etme (KFT)

**yaprak** Yaprak (BM, BV, DM, Gİ, GT, İM, KF, Kİ, TZ) *krş.* yabraç, yabuldu-  
rak, yabulduruk, yabüldüreç

**yapsa-** (Ağaçları) çatmak (CC)

**yapsı** Kene (TZ)

**yapuç-** Örtünmek, giymek (GT)

**yapuş-** 1. Yapışmak, bitişmek (BV, GT, İM, MG) *krş.* yabış-, yapış- 2. (Bir şeyi) kavramak (GT)

**yapuştür-** Yapıştırmak, bitiştirmek (BV, İM, KF, MG) *krş.* yabıştıır-, yapış-  
dur-, yapıştıır-

**yapyaşıl** Yemyeşil (Kİ) *krş.* yabya-  
şıl, yamyaşıl, yemyeşil

**yap yazı** Dümdüz çöl, ova (İH)

**yar** (I) 1. Hendek, uçurum, yar (BM, KFT, TZ) 2. Yalçın kayalık (TA) 3. Ne-  
hirlerin dik ve yüksek sahilleri, selin yardığı  
yer (Kİ)

**yar** (II) Tükürük (TA) *krş.* yer (VI)

**yâr** *Far.* Dost, sevgili, arkadaş (GT, İM)

**yar-** (I) 1. Yarmak (BV, GT, İM, KFT, KK, RH, TA, TZ) 2. Parçalamak (İM)

**yar-** (II) Karar vermek (CC)

**yara** Yara (BV, CC, Gİ, İH, İM, KF, MG, RH)

**yara-** 1. Yaramak, faydalı olmak (BM, BV, CC, Gİ, GT, İM, KF, KFT, Kİ, MG, MS, RH, TZ) 2. Uygun olmak (İM)

**yarad-** Yaratmak, ibda etmek (KFT, RH) *krş.* yarat-

**yaradıçı** Yaratıcı, Allah (KF)

**yaradıl-** Yaratılmak (Gİ, MS) *krş.*  
yaratıl-

**yarag** Hazırlık (GT, İM, MG) *krş.* ya-  
rak (V)

**yaragla-** Hazırlamak, hazırlık yap-  
mak (İM) *krş.* yarakla- (I)

**yarak** (I) 1. Şimşek (BM) 2. Işık  
(TZ)

**yarak** (II) Serbest (CC)

**yarak** (III) Yarar, fayda (KFT)

**yarak** (IV) Silâh (TZ)

**yarak** (V) Hazırlık (GT, MG) *krş.*  
yarağ

**yarakla-** (I) Hazırlamak, hazırlık  
yapmak (KF, TZ) *krş.* yarağla-

**yarakla-** (II) Fayda vermek (KFT)

**yarakla-** (III) 1. Silahlândirmek (Kİ)

**yaraklan-** (I) Donanmak, silâhlan-  
mak (TZ)

**yaraklan-** (II) Hazırlık yapmak, ha-  
zırlanmak (TA)

**yarala-** Yaralamak (Gİ)

**yaralı** Yaralı, yaralanmış (İM, TZ)  
*krş.* yaralı

**yaralu** Yaralı, yaralanmış (KFT, RH) *krş.* yaralı

**yaramaz** Yaramaz, kötü, fena (CC, İH)

**yaramsak** Sadık, itaatli, baş eğen  
(CC)

**yaramsuçlan-** Yaltaklanmak (İH)

**yararı** Derin (TZ)

**yârân** *Far.* Dostlar, tanıdıklar (BV, GT, İM, İN, MS)

**yararı-** Atı epeyce koşturup terletip  
yem vermeden soğutmak (Kİ)

**yarar** Menfaat, yarar (İM)

**yarasa** Yarasa (Kİ, TA, TZ) *krş.*  
yarsa

**yaraş-** (I) 1. Uygun düşmek, uymak  
(CC, GT, MG) 2. Yakışmak (İN, MG, RH)

**yaraş-** (II) Yarışmak (TA)

**yarışdur-** Yararlı hâle getirmek  
(KFT)

**yarışıl-** Lâyık olunmak (KFT)

**yarışmak** Birlik olma, uyma (CC)

**yaraştır-** Düzenlemek, birleştirmek  
(CC) *krş.* yaraştır- (II)

**yaraştır-** (I) Yapmak, etmek (MG)

**yaraştur-** (II) Düzenlemek, birleş-  
tirmek (CC, MG) *krş.* yaraştur-

**yarat-** Yaratmak (BV, CC, Gİ, GT,  
İM, KF, KFT, Kİ, KK, MG, MS, TA, TZ)  
*krş.* yarad-

**yaratđan** Yaratana, yaratıcı, Allah  
(İM, Kİ) *krş.* yaratđan

**yaratıl-** Yaratılmak (İM) *krş.* yara-  
dıl-

**yaratđan** Yaratana, yaratıcı, Allah  
(TA) *krş.* yaratđan

**yarbar-** 1. Yalvarmak, yakarmak  
(CC) *krş.* yalbar- I, yalvar- I 2. Rica etmek  
(CC) *krş.* yalbar- 3

**yardım** Yardım (Gİ) *krş.* yardım,  
yarlığ

**yardım** Yardım (Gİ, KF) *krş.* yar-  
dım, yarlığ

**yarđıçı** Yarđıç, belediye başkanı  
(CC) *krş.* yarđıçı

**yarđu** 1. Yargı, karar, emir, mahke-  
me (CC) **yarđu yar-** idari veya hukuki  
karar vermek (CC) *krş.* yarđuula- 2. Adalet,  
yargı (GT)

**yarđuçı** Yarđıç, belediye başkanı  
(CC) *krş.* yarđuçı

**yarđuula-** Karar vermek, yargılamak  
(CC) *krş.* yarđu yar-

**yarı** (I) Yarı, yarım (BV, KK) *krş.*  
yarım, yarım

**yarı** (II) Yağ  mleğinin ağzına bağ-  
lanan deri (İH)

**yarı** (III) Taraf (İM) *krş.* yarı

**yarı** (IV) Bulutsuz (İH)

**yarı** (V) Sahra,  l, ıssız yer (TA)

**yarı** (VI) Yardım (BM, CC, GT, İM,  
MG) **yarı eyle-** yardım etmek (BM)

**yarı-** 1. Aydınlanmak, ışımak (İH)  
2. Parlamak (Kİ)

**yarığ** Işık, aydınlık (CC) *krş.* yarığ  
(I), yarığ, yarığ (V)

**yarığlığ** Aydınlık, ışıklı, parlaklık

(CC) *krş.* yarığlığ, yarığlığ, yarığlık

**yarığ** (I) Işık, aydınlık (TZ) *krş.*  
yarığ, yarığ, yarığ, yarığ (V)

**yarığ** (II) Ay ışığı, mehtap (BM)

**yarığ** (III) Yarığ, yarığmış (BV,  
DM, İM, MG, TZ) *krş.* yarığ (II)

**yarığ** (IV) Baş yarığı (İM) *krş.* ya-  
rığ (III)

**yarığ** (V) Yerdeki yarığ, kazıntı (TZ)  
*krş.* yarığ (IV)

**yarığ** (VI) Zırh (Kİ, TA)

**yarı kanat** Baykuş, yarasası (İM)  
*krş.* yar kanat, yer kanat

**yarığçı** Zırh yapan, zırhçı (TA)

**yarığlığ** Aydınlık, ışıklı, parlaklık  
(CC) *krş.* yarığlığ, yarığlığ, yarığlık

**yarığlığ** Aydınlık, ışıklı, parlaklık  
(CC) *krş.* yarığlığ, yarığlığ, yarığlık

**yarığ-** 1. Yarığılmak, atlamak (BV,  
CC, Gİ, İM, İN, KF, KFT, MG, RH) 2.  
Yarığılmak (Gİ)

**yarığla-** (I) Acındırmak (CC)

**yarığla-** (II) Esirgemek, yarığılmak  
(TZ) *krş.* yarığla-, yarığla-

**yarığla-** Günahları bağışlamak (İM)  
*krş.* yarığla-, yarığla-

**yarığlağan** Günahları bağışlayan,  
Allah (İM) *krş.* yarığlağan

**yarım** Yarım, buçuk (BM, CC, GT,  
İH, İM, Kİ, MG, RH, TZ) *krş.* yarı (I), ya-  
rum

**yarın** (I) Yarın (BM, Gİ, GT, KF,  
TA, TZ)

**yarın** (II) Sabah (TZ)

**yarındağ** Tabakalanmış deri (İH)

**yarış** Yarış, yarışma (BV)

**yarış-** Yarışmak (BV, İM)

**yarış-** Aydınlatmak, nurlandırmak  
(CC)

**yar kanat** Yarasası (TZ) *krş.* yarı  
kanat, yer kanat

**yarkın** (I) Parlaklık, parlıtu (CC,

TZ)

**yarkın** (II) Şimşek (Kİ)**yarlı** Fakir, yoksul (CC, GT) *krş.* yarlı**yarlıg** Yardım (MS) *krş.* yardım, yardım**yarlıga-** Acımak, merhamet etmek, affetmek (CC, GT, KFT, Kİ, TA, TZ) *krş.* yarlıga- (II), yarlıka-**yarlıgan** Rahîm, merhamet eden, Allah (TA) *krş.* yarlıkağan**yarlıgançlı** Merhametli (CC) *krş.* yarlıgançlı**yarlıgançlı** Merhametli (CC) *krş.* yarlıgançlı**yarlıkan-** Affedilmek, suçları bağışlanmak (İM)**yarlılık** Fakirlik, yoksulluk (CC)**yarlı** Fakir, yoksul (Kİ) *krş.* yarlı**yarma** (I) Ağaç yarması (CC)**yarma** (II) Yarma, bulgur (TZ)**yarmak** 1. Gümüş madenî para eczası (BM) 2. Dirhem, gümüş para (Kİ, TA, TZ) *krş.* yarmuk**yarmaş-** Tırmanmak (TZ)**yarmuk** Dirhem, Gümüş para (DM)*krş.* yarmaş 2**yarov** Gerekli olan, tehzizatlanma (CC)**yarovlı** Yararlı, uygun, kabiliyetli (CC)**yarpuz** (I) Yaban pancarı (İH)**yarpuz** (II) Su nanesi (TZ)**yarsa** Yarasa (DM) *krş.* yarasa**yarsı-** Çok arzulamak (İH, TZ)**yarsıt-** Kışkırtmak (CC)**yarsov** Tiksindiren, tabii olmayan (CC)**yart-** Yarmak, yırtmak (BM) *krş.* cırt-, yırt-, yırt-, yırt- 1, yırtı-**yartıl-** Yarılmak, yırtılmak (BM) *krş.* yırtıl- (II), yırtın-**yarı** Taraf (İM, MG) *krş.* yarı (III)**yaruh** Aydınlık, ışık, parlaklık (CC, KFT) *krş.* yarılı, yarık (I), yaruğ (V)**yaruk** (I) (Ayaklardaki) çatlaklar (İM)**yaruk** (II) Yarık, yarılmış, çatlak (İN, Kİ, TZ) *krş.* yarık (III)**yaruk** (III) Baş yarığı (İM) *krş.* yarık (IV)**yaruk** (IV) Yerdeki yarıntı, kazıntı (TZ) *krş.* yarık (V)**yaruk** (V) Işık, aydınlık (BV) *krş.* yarılı, yarık (I), yaruğ,**yarukluk** Parlaklık, nur (İM) *krş.* yarılılık, yarıklılık, yarıklık**yarum** Yarım, buçuk (KK) *krş.* yarı (I), yarım**yas** (I) Yas, üzüntü (Kİ) *krş.* yaş, yaş (V)**yas** (II) Yassı (TZ) *krş.* yassı (I)**yaş** Yas, üzüntü (DM) *krş.* yas (I), yaş (V)**yas-** 1. Yayın kirişini gevşetmek, düz hâle getirmek, yassılamak (İN, Kİ) 2. Oku yaydan ayırmak (TA)**yasa-** (I) Sevk etmek, tertip ve tanzim etmek (GT)**yasa-** (II) Düzeltmek (TZ)**yasıç** Bir tür ok demiri (Kİ) **yasıç ok** yassı ok (DM)**yâsimin** Far. Yasemin (GT, İM)**yaslu** Yaşlı, yas tutan (Kİ)**yasman** Yassı şişe (CC)**yasmık** Yabanî za'feran (BM)**yasrağı kün** Evvelki gün (BM)**yassı** (I) Sayfa hâlinde düz, yassı (BV, DM, Gİ, İH, İN, KF, Kİ, MG, TZ) *krş.* yas (II) **yassı ağaç** hamur tahtası (İH)**yassı** (II) En, genişlik (İM) *krş.* yaşsı**yaşsı** En, genişlik (TA) *krş.* yassı**yassıl-** Yamyassı olmak (İH)**yaşlılık** Yassılık, düzlük (Gİ, KF)

**yaşşısız** Ensiz, dar (TA)  
**yaştık** Yastık (TZ) *krş.* yaştık, yastık  
**yaştık** Yastık DM, KK) *krş.* yaştık, yastık  
**yaştın-** Dayanmak (TZ)  
**yaştuk** Yastık (CC, GT, İM, Kİ, TA) *krş.* yaştık, yaştık  
**yaş** (I) Yaş, ömür (BM, Gİ, GT, İM, KF, KFT, Kİ, TA, RH, TZ)  
**yaş** (II) Yaş, kuru olmayan, ıslak (CC, Gİ, GT, İM, KF, Kİ, MG, TA)  
**yaş** (III) Taze (BV, CC, Gİ, GT, KFT, KK) **yaş peynir** Taze peynir (BM)  
**yaş** (IV) Gözyaşı (BV, CC, İM, TA, TZ)  
**yaş** (V) Üzüntü, yas (DM) *krş.* yas (I), yaş  
**yaş** (VI) Yaş ot (Kİ)  
**yaş-** (VII) Saklamak, gizlemek, örtmek (Kİ, RH)  
**yaşa-** (I) Yaşamak (BV, GT, Kİ, RH)  
**yaşa-** (II) Yaşında olmak (GT)  
**yaşa-** (III) Dirilmek (TZ)  
**yaşar** Yaşında, yaşamış (İM)  
**yaşar-** (I) Yeşermek, yeşillenmek (GT, Kİ)  
**yaşar-** (II) Göz yaşarmak (Kİ)  
**yaşat-** Yaşatmak (CC)  
**yaşık** Zayıf, kuru, cılız (CC)  
**yaşık** *Ar.* ( < 'âşık) Âşık (TZ)  
**yaşık yamli** Süheyl yıldızı (TZ)  
**yaşil** Yeşil (CC, Gİ, GT, İM, KF, Kİ, KK, MG, MS, TA, TZ) *krş.* yeşil  
**yaşillik** Yeşillik (CC) *krş.* yeşillik  
**yaşın** Yıldırım, şimşek (BM, Kİ, TA)  
**yaşın- 1.** Gizlenmek, saklanmak (CC, Gİ) *krş.* yaşun- **2.** Örtünmek, gizlenmek (İM, KF, KK)  
**yaşınmak** Peçe, kadınların örtüsü (İM)

**yaşır-** Gizlemek, saklamak (CC, Gİ, KF, KK, TZ) *krş.* yaşur-  
**yaşırallı** Saklı, gizli (TZ) *krş.* yaşırı, yaşuru, yaşurun  
**yaşırı** Gizli, saklı (CC) *krş.* yaşırallı, yaşuru, yaşurun  
**yaş kozak** Pamuk kozası (İH)  
**yaşlı** (I) Gözyaşları ile dolu, yaşlı (CC)  
**yaşlı** (II) Yaşlı, ihtiyar (KFT) *krş.* yaşlu  
**yaşlu** Yaşlı, ihtiyar (GT, İM) *krş.* yaşlı (II)  
**yaşlu tirek** Yeşil ağaç (DM)  
**yaşmak** Bir tür yüz örtüsü (Kİ, TA, TZ)  
**yaş peynir** Hayır için dağıtılan peynir (BM)  
**yaşun-** Örtünmek, gizlenmek (CC) *krş.* yaşın- 1  
**yaşur-** Gizlemek, saklamak (İN, Kİ, MS) *krş.* yaşır-  
**yaşuru** Gizli (İM) *krş.* yaşırallı, yaşırı, yaşurun  
**yaşurun** Gizlice (KFT) *krş.* yaşurallı, yaşırı, yaşuru  
**yat** (I) Yabancı, el (GT, İM, Kİ, TZ) *krş.* yad, yat  
**yat** (II) Kudret (Kİ)  
**yat** Yabancı, el (TA) *krş.* yad, yat (I)  
**yat-** (I) Yatmak, uyumak (BM, BV, Gİ, GT, İM, KF, Kİ, TZ) *krş.* yat-  
**yat-** (II) Eğilmek (MG)  
**yat-** Yatmak, uyumak (KK, TA) *krş.* yat- (I)  
**yatağan** Devamlı yatan (BV)  
**yatar-** Kızını kocaya vermek (Kİ)  
**yataat-** Düzeltmek (KK)  
**yatba** Bir Kıpçak kabilesi (Kİ)  
**yatdır-** Yatırmak, uyutmak (Kİ) *krş.* yatğur-, yatkır-, yatkır-, yatkur-, yatur- (I)

**yatğur-** Yatırmak, uyutmak (İM) *krş.*  
yatdır-, yatkır-, yatqır-, yatkur-, yatur- (I)  
**yatharı** Ardınca, arkasınca (DM) *krş.*  
yatharu  
**yatharu** Ardınca, arkasınca (DM)  
*krş.* yatharı  
**yatıg** Yatan, yatmış (BV) *krş.* yatuğ,  
yatur  
**yatkır-** Yatırmak, uyutmak (Kİ, TZ)  
*krş.* yatdır-, yatğur-, yatqır-, yatkur-, ya-  
tur- (I)  
**yatkır-** Yatırmak, uyutmak (KK) *krş.*  
yatdır-, yatğur-, yatqır-, yatkur-, yatur-  
(I)  
**yatkur-** Yatırmak, uyutmak (BV, İM)  
*krş.* yatdır-, yatğur-, yatqır-, yatqır-, ya-  
tur- (I)  
**yatlı** Kötü şey, kötü adam (İH)  
**yatlık** Kız (Kİ)  
**yatsı** Yatsı, yatsı vakti (İM) *krş.* yat-  
su, yatsun  
**yatsız** Kudretsiz (Kİ)  
**yatsu** Yatsı, yatsı vakti (Gİ, İH, KF,  
MS) *krş.* yatsı, yatsun  
**yatsun** Yatsı, yatsı vakti (BM, TA)  
*krş.* yatsı, yatsu  
**yattur-** Telef olmak, mahvolmak (Kİ)  
**yatuğ** Yatan, yatmış (Kİ) *krş.* yatuğ,  
yaður  
**yaðuğ** Tavşan yuvası (TA)  
**yaður** Yatan, uyuyan, yatmış (TA) *krş.*  
yatuğ, yatuğ  
**yatur-** (I) Yatırmak, uyutmak (BM,  
İH) *krş.* yatdır-, yatğur-, yatqır-, yatqır-,  
yatkur-  
**yatur-** (II) Telef olmak, mahvolmak  
(Kİ) *krş.* yattur-  
**yauğ** Yakın, yavuk (Kİ) *krş.* yavuğ,  
yavuk  
**yav** (I) Harp, savaş (BM)  
**yav** (II) Yağ (CC, TZ) *krş.* yağ  
**yav-** (Yağmur vb.) yağmak (TZ) *krş.*

yağ-

**yava** 1. Pırasa (TZ). 2. Soğan (TA)  
**yava it-** Kaybolmak (TA)  
**yavan** (I) Katıksız, yavan, yağsız (İH)  
**yavan** (II) Kene denilen böcek (İH)  
**yavaş** (I) (At için) uysal, sakin (GT)  
**yavaş** (II) Yavaş (Kİ, TZ)  
**yavaş** (III) Kolay (TZ)  
**yavaşlık** Yavaşlık, ağır hareket et-  
mek (RH)  
**yavdır-** Yağdırmak (CC)  
**yavı** Aslı itibarıyla Türk olmayıp  
Türkler arasında katılan (Kİ)  
**yavı-** Yaklaşmak (Kİ)  
**yavınçı-** İçi ezilmek, açlık duymak  
(İH)  
**yavit** Dügün ve emsaline götürülen  
hediye (Kİ)  
**yavla-** Yağlamak, yağ sürmek (TZ)  
*krş.* yağla- (I)  
**yavlağ** Büyük, korkunç (BM)  
**yavlı** Yağlı (CC)  
**yavlık** (I) Yağlık (TZ)  
**yavlık** (II) Mendil (TZ) *krş.* yağlık (II)  
**yavlov** Yağ tavası (CC) *krş.* yağlav  
**yavrı** (I) Cıvcıv, kuş yavrusu (BM,  
DM, TA)  
**yavrı** (II) Balık yavrusu (TZ)  
**yavrun** Omuz levhası (KK)  
**yavrut-** Yıpranmak, kuvvetten düş-  
mek, dermansız kalmak (CC)  
**yavsı** 1. Kene, koyuna musallat böcek  
(İH). 2. Kene yavrusu, bit yavrusu (TZ)  
**yavşak** Bit yavrusu (Kİ)  
**yavşan** Bir tür ot, yavşan otu (İH,  
TA, TZ)  
**yavu** Kayıp (KFT)  
**yavuğ** Yakın, hısım, akraba (CC) *krş.*  
yauğ, yavuğ, yovuğ  
**yavuğ** Yakın, hısım, akraba (İM,  
KFT, TA) *krş.* yauğ, yavuğ, yovuğ  
**yavuklat-** Yaklaştırmak (Kİ) *krş.*



yavut-

**yavukrak** Daha yakın (KFT)**yavukulan-** Yaklaşmak (BM)**yavurt** Yoğurt (TZ) *krş.* yağurt, yoğurt, yoğurud, yugurt**yavurt-** Yuvarlamak (İH)**yavut-** Yaklaştırmak (TA) *krş.* ya-  
vuklat-**yavuz** 1. Kötü, fena (BV, GT, İM, TA, TZ) 2. Vahşi (Kİ)**yavuzla-** Kötülemek, yermek (TA)**yavuzluk** Kötülük, fenalık (İM, GT)**yavuzrak** Kötüce, daha kötü (BV)**yay** (I) Yaz mevsimi (BM, BV, CC, İM, Kİ, RH, TZ) *krş.* yaz (I)**yay** (II) İlbahar mevsimi (DM, KK) *krş.* yaz (II)**yay** (III) Yay (DM, Gİ, İN, KK, MG, TZ) *krş.* ya (I), yaa, ye **yay kabı** yay ko-  
nulan kap (DM)**yay-** (I) Yaymak (BV, Gİ, İM, KF, TZ)**yay-** (II) Bir şeyi kıskırtmak (Kİ)**yayağ** Yaya, yürüyerek, biniti olma-  
dan (GT, İM, MG, TA) *krş.* ya<sub>dağ</sub>, yayağ**yayağ** Yaya, yürüyerek, biniti olma-  
dan (İH) *krş.* ya<sub>dağ</sub>, yayağ**yayala-** (Kuş için) yere yakın uçmak  
(İH)**yayan** (I) Sefer (BM)**yayan** (II) Hareket (BM)**yayçı** Yayı, yay işiyle uğraşan  
(DM) *krş.* yakçı, yayçı**yaydağ** Eversiz ata binmek (MG)**yayıl-** (I) Yayılmak (BV, CC, GT, İM) *krş.* yayın-**yayıl-** (II) Kumaşa dökülen yağ ya-  
yılmak (İH)**yayıl-** (III) Kıskırtılmak (Kİ)**yayın** Yazın (CC)**yayın-** Yayılmak (TZ) *krş.* yayıl- (I)**yayın balığı** Tatlı su balığı (İH)**yayka-** (I) Ağız çalkalamak, çalkala-  
yarak ağız yıkamak (İH, TZ)**yayka-** (II) Yıkamak (Kİ)**yaykan-** Çalkalanmak (Kİ)**yayla-** Yaz mevsimini yaylada geçir-  
mek (BM, CC)**yaylak** Yayla, yazlık (Kİ, TZ) *krş.*  
yaylav**yaylav** Yayla, yazlık (TZ) *krş.* yay-  
lak**yaylı** Yaylı (İN)**yayşı** Yayı, yay işiyle uğraşan (KK)  
*krş.* yakçı, yayçı**yayuk** Yayı (BV)**yayun** Yayın (BV)**yaz** (I) Yaz mevsimi (Gİ, GT, KF, KFT, KK, MG, TZ) *krş.* yay (I)**yaz** (II) İlbahar mevsimi (BM, BV, CC, Kİ) *krş.* yay (II)**yaz** (III) Çayır, çimen (CC)**yaz-** (I) 1. Yazı yazmak (BM, BV, CC, DM, Gİ, GT, İM, İN, KF, KFT, Kİ, KK, MG, RH, TA, TZ) 2. Çizmek (MG, TA)**şüret yaz-** resim çizmek (MG)**yaz-** (II) Yanılmak, hata etmek (BM, GT, İH)**yaz-** (III) Karışık bir şeyi çözüp ayır-  
mak (CC)**yaz-** (IV) Göz önüne açıp yaymak  
(İH)**yaz-** (V) Şaşırmak (MG)**yaz-** (VI) Hedefe isabet ettirememek  
(CC, KK)**yaz-** (VII) Yapmaya çalışmak (KK)**yazı** 1. Ova, bozkır (BM, BV, KFT)  
*krş.* yazı yır 2. Çöl, sahra (BM, GT, İM, Kİ)**yazıcı** Yazan, yazıcı (DM) *krş.* yazışı  
**yazı gögerçini** Kumru, yaban gü-  
vercini (İH)**yazık** Günah, suç (Gİ, KF, TZ) *krş.*  
yazuğ, yazuğ, yazuk**yazıklı** Günahkâr (KF) *krş.* yazuklu,

yazuklu

**yazıksızlık** Günahsızlık (CC)**yazıl-** (I) Yazılmak (Gİ, GT, İM, İN, KF, KFT, MS, RH)**yazıl-** (II) Açılmak, çözülmek (CC)**yazıl-** (III) Yayılmak, serilmek (GT)**yazış** Yazış (TZ)**yazışı** Yazan, yazıcı (KK) *krş. yazıcı***yazı yir** Ova, bozkır (DM) *krş. yazı 1***yazmak** Yazı, yazma (BM)**yazmaklık** Yazı, yazma (BV)**yazu** Yazı, mektup vb. (KFT, Kİ, MG)**yazug** Günah, suç (KF) *krş. yazık,*

yazuğ, yazuk

**yazuğ** Günah, suç (CC) *krş. yazık,*

yazuğ, yazuk

**yazuk** Günah, suç (BM, CC, DM, Gİ, GT, İM, KF, KFT, Kİ, MS, TA) *krş. yazık, yazug, yazuğ* **yazuk kılgınah** iş-  
lemek (GT)**yazukla-** (I) Günah işlemek (CC, Kİ)**yazukla-** (II) Suçluyu yakalamak (GT)**yazuklu** Günahkâr (CC, KFT) *krş. yazıklu, yazuklu***yazuklu** Günahkâr (CC, İM) *krş. yazıklu, yazuklu***yazuksuz** Günahsız, suçsuz (CC, GT, İM)**ye** Yay (CC) *krş. ya (I), yaa, yay (III)***ye-** Yemek (BM, CC, DM, Gİ, KF, Kİ, KK, TA, TZ) *krş. yi- (I), yiy- (II)***yeber-** Göndermek, yollamak (DM, KK)**yed** Ar. El (BV)**yeddi** Yedi (sayı) (BM) *krş. yedi, yeti (III), yetti (III), yidi, yiti (I)***yedek** Yedek (İH)**yeder** Kuş yavrusu (TA)**yedi** Yedi (sayı) (Gİ, KF, Kİ, KK, TZ) *krş. yeddi, yeti (III), yetti (II), yidi, yiti (I)***yediger** Ülker yıldızı (İH) *krş. yedi-*

ker, yetegen, yeteken

**yediker** Ülker yıldızı (TZ) *krş. yedi-  
ger, yetegen, yeteken***yedir-** Yedirmek (DM, Gİ, KF, KK, TZ) *krş. yedür-, yidir-, yidür-, yigür-, yitür- (IV)***yedür-** Yedirmek (BM, KF) *krş. yedir-, yidir-, yidür-, yigür-, yitür- (IV)***yegâne** Far. Biricik, tek (GT)**yege** Moğ. Geniş (CC)**yege** Ege, demirci egesi (TA) *krş. ege, egev, ige, igeği (II), igü***yegen** (I) Kargı, kamış (BM) *krş. yeken (II)***yegen** (II) 1. Hasır (BM, TA) *krş. yigen (II)* 2. Kaba hasır döşek (CC)**yegen** (III) Yiyen, obur (TZ)**yegin** (I) Hafif, yeğni (BV) *krş. yeñil, yeñül, yeyni, yini, yinil, yugul, yünül***yegin** (II) Galip, kavi (İH)**yegir-** Tiksinmek (DM) *krş. ıgır-***yegit** Genç, yiğit (CC) *krş. ıgit, yeit, yeyit, yigit***yegrek** Daha iyi (İH) *krş. yigrek***yegür-** Koşmak, hızlı yürümek (DM) *krş. yügür-, yügür- (I)***yeit** Yiğit (Kİ) *krş. ıgit, yegit, yeyit, yigit***yek** (I) Şeytan, iblis (BM, CC, Kİ, TZ)**yek kör-** şeytan gibi görmek, sevmemek (Kİ)**yek** (II) Kötülük (CC)**yeken** (I) Topallayarak yürüyen (Kİ)**yeken** (II) Kargı, kamış (TZ) *krş. yegen (I)***yekindü** İkinci, öğleden sonra (BM) *krş. ekindü, ikindi, ikindü, ikkindüyikindü, yikiz (II)***yekir-** Kızmak, hiddetlenmek (Kİ) *krş. yigir- 1, yikir-***yekki** İki (sayı) (DM) *krş. eki, ekki, iki, ikki, yiki*

**yekşenbeh** *Far.* Pazar günü (BM)

*krş.* yeşanbe

**yel** Yel, rüzgâr (BM, CC, DM, Gİ, KF, Kİ, TA, TZ) *krş.* yıl (I) **yel sem-** rüzgâr durmak, dinmek (TZ)

**yele-** Yavaş koşmak (TZ)

**yelek** (I) Elek, kalbur (DM) *krş.* elek, ilek (I)

**yelek** (II) Yelek (DM)

**yelemçi** Koşu atı (CC)

**yeles** İnce, hafif rüzgâr (Kİ) *krş.* yeleser

**yeleser** İnce, hafif rüzgâr (BM) *krş.* yeles

**yelge** Boynun iki yanında bulunan damarlar (TZ)

**yelim** (I) Tutkal, yapıştırıcı (CC) *krş.* yilim (I)

**yelim** (II) Çiriş (TZ)

**yelin** Hayvan memesi (BV, CC) *krş.* yilin

**yelken** Yelken (DM, Kİ, TA, TZ) *krş.* yılken

**yelkülde-** Bir yandan öbür yana salanmak, titremek (CC)

**yelli** Elli (sayı) (DM) *krş.* elig, ellig, elli, ilig, illi (I), illig

**yelmen** Kılıcın üst tarafı, kenarı (MG)

**yelmük** Bir tür ot (Kİ)

**yelpi-** Yelpeze ile hava vermek, yelpazelenmek (CC) *krş.* yılpi-

**yelpik** Çarpılmış, cin çarpmış (İH)

**yelte-** Teşvik etmek, kandırmak (İH)

**yeltir-** (Rüzgâr) hafif esmek (İH)

**yelve** Bıldırcana benzer bir kuş (Kİ)

**yem** Yem, hayvan yiyeceği (Kİ, TZ) *krş.* yim

**Yemâni** *Ar.* Yemen'e ait (BV, KF)

**yemek** (I) Yemek, aş (DM, Gİ, KF, TZ) *krş.* yimek

**yemek** (II) Bir Kıpçak kabilesi (Kİ)

**Yemen** *Ar.* Yemen, Yemen ülkesi (GT, KF, KFT, MG)

**yemeni** *Ar.* Bir kılıç çeşidi (MG)

**yemese** Ya da, yahut da, yine de (CC)

**yemîn** *Ar.* Yemin, ant (İM) **yemîn-i gämüs** bir yemin çeşidi (İM)

**yemiş** Yemiş, meyve (CC, DM, Gİ, KF, Kİ, KK, TA, TZ) *krş.* cemiş, yemiş.

**yemiş keylekle-** (meyve için) pişmek, olmak, yumuşamak (İH) **yemiş satıçı** manav (DM)

**yemyeşil** Yemyeşil, çok yeşil (DM) *krş.* yabyaşıl, yamyaşıl, yapıyaşıl

**yeñ** (I) Yen, elbise kolu (CC, DM, GT, İM, TA, TZ) *krş.* yin (I), yiñ

**yeñ** (II) Kırmızılık, kırmızı (DM)

**yen-** (I) Yenmek, mağlûp etmek (BM, CC, İM) *krş.* yeñ-, yin- (II)

**yen-** (II) Yemek yenmek (Gİ) *krş.* yin- (I)

**yeñ-** Yenmek, galip gelmek (CC, DM, GT, TZ) *krş.* yen- (I), yin- (I)

**yenç-** Ezmek (GT)

**yençi** Hamur (TZ)

**yençü** İnci, inciler (BM) *krş.* inci, inçü, yinçü

**yendir-** Yendirmek, sırtı yere gelmek (CC)

**yene** Yine, tekrar, ikinci kez (CC, TZ) *krş.* gene, gine, kene (I), yana (I), yine (I)

**yenge** Yenge, yenge kadın (GT, TA) *krş.* yinge

**yeñi** Yeni (BV, Gİ, KF, KK, MG, MS, TZ) *krş.* yañı, yengi, yiñi

**yeñil** Hafif (CC, İM, TZ) *krş.* yegin, yeñül, yeyni, yini, yiñül, yugul, yünül

**yeñil-** Yenilmek (CC, GT) *krş.* yiñil-

**yeñile-** Yenilemek, tekrar etmek (Kİ, TZ) *krş.* yañıla-, yinile-

**yeñillet-** Hafifletmek (İM)

**yeñmek** Yenme, zafer (CC)

**yengeç** Yengeç (DM, TA) *krş.* ilen-  
giş, tengeç, yenkeş

**yengi** Yeni (BV, Gİ, KF, KK, MG,  
MS, TZ) *krş.* yañı, yeñil, yiñil **yengi ay**  
hilal, yeni ay (TA)

**yeni** Ar. (< ya'nî) Yani (İH) *krş.* yaa-  
mı

**yeniçke** İnce, hassas (DM) *krş.* inçe  
(I), inçke, yinçe, yinçge, yinçke, yinişke

**yenişke** İnce, hassas (DM) *krş.* inçe  
(I), inçke, yinçe, yinçge, yinçke, yiniçke

**yenkeş** Yengeç (TZ) *krş.* ilengiş,  
yengeç

**yensig** Yanlamasına (TZ)

**yenşi-** Kekremek, kekre olmak (TZ)

**yeñül** Hafif (CC) *krş.* yegin, yeñül,  
yeyni, yini, yiñil, yuğul, yünül

**yeprül-** (Kumaş) eskikip lime lime  
olmak, iplikleri gözükmek (İH)

**yer** (I) Yer, yeryüzü, dünya (CC) *krş.*  
yir (I) **yer titremek** deprem, yer sar-  
sıntısı (CC)

**yer** (II) Yer, toprak (BM, DM, MS,  
TZ)

**yer** (III) Taban, temel (CC)

**yer** (IV) Oturulan yer, mahalle, ülke  
(CC) *krş.* yer (III)

**yer** (V) Boş ve parça yer (TA)

**yer** (VI) Tükürük (TA) *krş.* yar (II)

**yer-** (I) Yermek, hoşuna gitmemek  
(CC)

**yer-** (II) Kötü görmek (İH)

**yerdaş** Hemşehri, vatandaş (BM,  
DM) *krş.* yerdeş

**yerdeş** Hemşehri, vatandaş (Kİ,  
TA, TZ) *krş.* yerdaş

**yerhamükallah** Ar. "Allah sana  
merhamet etsin" anlamında bir söz (Gİ, İM,  
KFT, MS)

**yerin-** Üzülmek (DM)

**yeriş-** Erişmek, yetişmek (Gİ)

**yer kanat** Yarasa (DM) *krş.* yarı

kanat, yar kanat

**yertinçi** Dünya, yeryüzü (CC)

**yesir** Ar. (< esir) Esir, tutsak (İM,  
KFT)

**yeske-** Koklamak (DM) *krş.* iyiske-  
yiske-

**yeş** İş (DM) *krş.* eş (I), iş (I)

**yeş-** İşemek (BM) *krş.* işe-

**yeşanbe** Far. (< yekşenbih) Pazar  
günü (CC) *krş.* yekşenbeh

**yeşek** Eşek (DM) *krş.* eçek, eşek,  
işek (II)

**yeşil** Yeşil (DM, KFT, RH) *krş.* yaşıl

**yeşillik** Yeşillik (DM) *krş.* yaşillik

**yeşit-** İşitmek (DM) *krş.* eşit-, işid-  
işit-

**yet-** (I) 1. Ulaşmak, erişmek (BM,  
BV, CC, TA, TZ) *krş.* yit- (I) 2. Arkasından  
yetişmek (Kİ)

**yet-** (II) Ekleme, bağlamak (CC)

**yet-** (III) Kâfi gelmek (BM, CC, Kİ)  
*krş.* yit- (III)

**yet-** (IV) Yedeğine almak, sevk etmek  
(TA, TZ)

**yetçi** Kasap (DM) *krş.* etçi

**yete** Hristiyanların ayini (CC)

**yetegen** Ülker yıldızı (İH) *krş.* yedi-  
ger, yediker, yeteken

**yetek** Etek (DM) *krş.* etek, itek

**yeteken** Ülker yıldızı (Kİ) *krş.* yedi-  
ger, yediker, yetegen

**yeteklü** Etekli (RH)

**yeti** (I) Keskin, sivri (İM) *krş.* ıtı, iti,  
ittiyıtı, yiti (II), yitig, yitik (I)

**yeti** (II) Hafta (CC) *krş.* yetti (I)

**yeti** (III) Yedi (sayı) (CC, DM, KF,  
TA) *krş.* yeddi, yedi, yetti (II), yidi, yiti (I)

**yetil-** Kemale ermek, olgunlaşmak  
(Kİ)

**yetim** Ar. Yetim (Gİ, GT, İM, KF)

**yetençek** Cemaatten ayrılıp yalnız  
kalan kimse (Kİ)

**yetiş-** Erişmek, ulaşmak, yetmek, yetişmek (Gİ, İM, KF, TZ) *krş.* yetiş-

**yetişdür-** Yetiştirmek, ulaştırmak (Gİ, KF) *krş.* yetiştür- (II), yetiştür-

**yetken** Dübübekber (BM)

**yetkir 1.** Ulaştırmak, sevk etmek (CC) *krş.* yetür-, yitgür-, yitkür-, yitür- (I)  
2. Erişmek, ulaşmak (TZ)

**yetmiş** Yetmiş (sayı) (BM, DM, Gİ, KF, Kİ, KK, TA, TZ) *krş.* yitmiş

**yetti (I)** Hafta (CC) *krş.* yeti (II)

**yetti (II)** Yedi (Sayı) (CC, DM, Gİ, Kİ) *krş.* yeddi, yedi, yeti (III), yidi, yiti (I)

**yetür-** Yetiştirmek, ulaştırmak (TA) *krş.* yetkir- 1, yitgür-, yitgür-, yitkür-, yitür- (I)

**yetürmek** Öksürük (BM)

**yev** Ev (DM) *krş.* ev, iv, öv, öy

**yevm** Ar. Gün (GT)

**yevün-** Yıkanmak (İM)

**yeyil-** Neşeli olmak (İH)

**yeyiş** Yeyiş (KK, TZ)

**yeyit** Yiğit, genç (TA) *krş.* igit, yegit, yeit, yigit

**yeyitlik** Gençlik, yiğitlik (CC) *krş.* yigitlik

**yeyni** Hafif (TA) *krş.* yegin, yeñil, yeñül, yini, yiñil, yuğul, yünül

**yeynit-** Hafifletmek (TA)

**yez** Sarı bakır, pirinç (BM, CC)

**yezne** Enişte (CC)

**yıblak** Baykuş (BM)

**yıdıg** Koku (İM) *krş.* yi, yiy, yiyi (III)

**yıdık** Kötü kokan her şey (BV)

**yıdıglık** Kokulu (İM)

**yıg-** (I) Yığmak, biriktirmek, toplamak (GT, Kİ, TZ) *krş.* cıv-, cıy-, yiy-

**yıg-** (II) Yasaklamak, engel olmak (İM, KFT)

**yıg-** (III) Kaçınmak (KFT)

**yıgıl-** (I) Birikmek, yığılmak (BV, GT, KFT) *krş.* yıl- (IV), yıyın-

**yıgıl-** (II) Yıkılmak, devrilmek (CC) *krş.* cıgıl-, cıgıl-, cıkıl-, yıkıl- (I)

**yıgıl-** (III) Çekinmek, kaçmak (İM)

**yıgın** Yığın, küme (İH) *krş.* yun

**yıgınak** Yıgınak, birikinti (KF) *krş.* yıgınak

**yıgla-** Ağlamak, sızlamak (DM, GT, İM, KK, TZ) *krş.* ağla (I)-, ıgla-, ıla-, yağla- (II), yıyla-, yokla-

**yıgılan-** Çekinmek, sakınmak (İM) *krş.* yığılın-

**yıgılın-** Çekinmek, sakınmak (MS) *krş.* yığılan-

**yıgılış-** Toplanmak, bir araya gelmek (KFT, MS)

**yıgınak** Yıgınak, birikinti (Gİ) *krş.* yıgınak

**yıgırıl-** (I) Yığıldırılmak (BV)

**yıgırıl-** (II) Çekilmek, büzülmek, toptop olmak (İH)

**yıgırıl-** (III) Et kavrulmak (İM)

**yıgırık** Bir işe bakmayan kimse, gayri müteşebbis kişi (Kİ)

**yıgışur-** Birbiri üstüne koymak, yığmak (İH)

**yıh-** Yıkmak, harap etmek (CC) *krş.* yıh- (I)

**yıh öv** Tapınak, kilise (CC) *krş.* yak iv

**yıhrrar** Ar. İkrar, itiraf (CC) *krş.* ıkrâr

**yun** Yığın (CC) *krş.* yığın

**yık-** (I) Yıkmak, harap etmek (BM, BV, Gİ, GT, İM, KF, KK, MG, MS, TA, TZ) *krş.* yıh-

**yık-** (II) Hasını yıkmak (KK)

**yıkık** Yıkık, yıkılmış (TZ) *krş.* yıkuk

**yıkıl-** (I) Yıkılmak, devrilmek (BV, CC, Gİ, GT, İM, KF, KFT, KK, MG, TZ) *krş.* cıgıl-, cıgıl-, cıkıl-, yığıl- (II)

**yıkıl-** (II) Bozulmak (İM)

**yıkuk** Yıkık, yıkılmış (TA) *krş.* yıkık

**yıl** Yıl, sene (BM, CC, DM, Gİ, GT,

KF, Kİ, KK, MG, MS, TA, RH, TZ) *krş.* cıl, il, yıl (III)

**yıl-** (I) Eğilip, bükülmek, büzülmek (İH)

**yıl-** (II) Sürünmek (TZ)

**yıl-** (III) (Kuşun) kanadını hareket ettirmeyip akar gibi süzülmesi (İH)

**yıl-** (IV) Yığılmak (CC) *krş.* yığıl- (I), yığın-

**yılan** Yılan (BM, BV, CC, DM, GT, İH, İM, KF, Kİ, KK, TA) *krş.* cılan, ılan  
**yılan sivle-** yılanın yuvasına akması (İH)

**yılbıra-** Bağlamak, eklemek, iliş-tirmek (CC)

**yıldıra-** Yıldırım çakmak (TZ) *krş.* yıldıra-, yuldura-

**yıldırım** Yıldırım, şimşek (Gİ, İM, KF, TZ) *krş.* ıldırım, yaldırım, yıldıırım, yuldırım (I), yuldurum (I)

**yıldırım** Yıldırım, şimşek (KK) *krş.* ıldırım, yaldırım, yıldırım, yuldırım (I), yuldurum (I)

**yılduz** Yıldız (Gİ, KF) *krş.* yaldız, yalduz, yıldız, yulduz, yuldüz

**yılğun** Ilgın ağacı (TA)

**yılı** Sıcak, ılık (CC, TZ) *krş.* ılı, yılı.

**yılı su** hamam (TZ) *krş.* yılı su, ılı suv, ılı su

**yılış-** Gülmek, tebessüm etmek (İH)

**yılkı** Sürü, (at) sürüsü (CC, İM, Kİ, TZ)

**yılmağay** Yalabık, sakalsız (TZ) *krş.* yılmanuk

**yılmanuk** Yalabık, sakalsız (TZ) *krş.* yılmağay

**yıldıra-** Şimşek çakmak (CC) *krş.* yıldıra-, yuldura-

**yıldıırım** Şişe (CC)

**yılı** Sıcak, ılık (CC) *krş.* ılı, yılı

**yımirtla-** Yumurtlamak (İH) *krş.* yumurtla-

**yımırıl-** Çarpılmak, eğilmek (İH)

**yımşak** Yumuşak (CC, İN) *krş.* yumçak (I), yumşak (I), yumuşak

**yımşak** Zayıf (CC) *krş.* yumçak (II), yumşak (II)

**yınga** Beraber, birleşmiş (CC)

**yıngırçak** Mekkâre semeri, kürtün (CC)

**yıpar** Misk (TA) *krş.* ıpar, ıpar, ıpar

**yıpın-** Yapışmak (TZ)

**yıpit-** Islatmak (TZ)

**yıprak** Paçavra, kumaş parçaları es-kisi (İH)

**yıpran-** Eskimek, çürümek, yıpran-mak (İH)

**yır-** 1. Yırtmak, yırmak (İM, TZ) *krş.* cirt-, yart-, yırit-, yırt 1-, yırtı- 2. Ayır-mak (KFT)

**yırak** Uzak, irak (BV, DM, GT, İM, İN, Kİ, MG, RH, TA, TZ) *krş.* ırağ, ırak

**yıraklık** Uzaklık, uzak olma (İM)

**yırğa-** Eğlenmek (CC)

**yırğak** Kanca, çengel (CC)

**yırıl-** Büzülmek, çekmek (CC)

**yırın-** Yırtılmak (TZ)

**yırışdur-** Namazı düzenine uygun bi-çimde kılama (MS)

**yırit-** Yırtmak (KFT, TZ) *krş.* cirt-, yart-, yır- 1, yırit- (I), yırtı-

**yırıla-** Şarkı söylemek (BM, GT, İM, TZ)

**yırmak** İrmak (TA, TZ) *krş.* ır-mak

**yurt-** 1. Yırtmak, parçalamak (BM, CC, GT, İM, KFT, Kİ) *krş.* cirt-, yart-, yır- 1, yırit-, yırtı- 2. Paralamak (GT)

**yırtı-** Yırtmak, parçalamak (KFT) *krş.* cirt-, yart-, yır- 1, yırit-, yırt- 1

**yırtıcı** Yırtıcı, yırtan (KFT)

**yırtık** Yırtık, yırtılmış olan (Gİ, KF, TZ) *krş.* yırtuk

**yırtıl-** (I) Küstah, yüz­süz olmak

(CC)

**yırıl-** (II) Yırılmak, yarılmak (GT, İN, KFT, MS) *krş.* yartıl-, yırtın-

**yırtın-** Yırılmak, yarılmak (TZ) *krş.* yartıl-, yırtıl-

**yırtmaç** Yırtmaç, etekte yırtık gibi dikilmiş yer (İH)

**yırtuk** Yırtık, yırtılmış olan (İM, KFT, Kİ) *krş.* yırtık

**yış** Sürülmemiş, ekilmemiş arazi (CC)

**yışı-** Parlamak (Kİ)

**yışık** Başa giyilen zırh, baş zırhı (Kİ)

**yışkık** Nane (CC)

**yıt-** Beraber itmek (CC)

**yıtı** Keskin (CC) *krş.* ıtı, yeti (I), yiti (II), yitig, yitik

**yıvıl-** Uzamak (Kİ)

**yıy-** Yığmak (TZ) *krş.* cıv-, cıy-, yığ- (I)

**yıyın-** Yığılmak (TZ) *krş.* yığıl- (I), yıl- (IV)

**yıyıştır-** Toplamak (KK)

**yıyla-** Ağlamak (TZ) *krş.* ağla (I)-, ığla-, ıla-, yağla- (II), yığla-, yokla-

**yi** Koku (TA, TZ) *krş.* yıdığ, yiy, yiyi (III)

**yi-** (I) Yemek (BV, Gİ, GT, İM, İN, KF, KFT, Kİ, KK, MS, RH) *krş.* ye-, yiy- (III)

**yi-** (II) Kurt, böcek kemirmek (MG)

**yib** İp, iplik (KK) *krş.* ib, ip, yip

**yibek** İpek (CC) *krş.* ipek, yipek

**yibit-** Yumuşatmak, gevşetmek (CC)

**yiblik** İplik (KK, TA) *krş.* iblik, ip-lik, yiplik

**yid-** Yedeklemek (KFT)

**yidegüç** Yedici, at yedekleyen kişi (TZ) *krş.* yidiçi

**yidi** Yedi (sayı) (GT, İN, KF, KFT, MS, RH) *krş.* yeddi, yedi, yeti (III), yetti (II), yiti (I)

**yidiçi** Atı yedekleyen kişi (KFT) *krş.* yidegüç

**yidir-** Yedirmek (Gİ, İM) *krş.* yedir-, yedür-, yidür-, yigür-, yitür- (IV)

**yidle-** Koklamak (İM) *krş.* yile-, yıyle-

**yidür-** Yedirmek (BV, Gİ, GT, İM, TA, RH) *krş.* yedir-, yedür-, yidir-, yigür-, yitür- (IV)

**yidürül-** Yedirilmek (İM)

**yig** (I) İğ (DM, TA)

**yig** (II) Daha fazla, iyice (Gİ, GT, KF, RH) *krş.* yik (I)

**yigde** İğde, yaban iğdesi (TA)

**yigel-** Çolak olmak (İH)

**yigil-** Eğilmek (MG)

**yigin** (I) Omuz (KF) *krş.* egin, eyin, igin, iyin, yin (II)

**yigin** (II) Hasır (Kİ) *krş.* yegen (II)

**yigir-** 1. Hiddetlenmek, gazaba gelmek (GT, İM, KK) *krş.* yekir-, yikir- 2. Azarlamak, paylamak (GT)

**yigirmi** Yirmi (sayı) (BM, BV, Gİ, GT, İM, KF, KFT, Kİ, KK, MS, RH, TA) *krş.* igirmi

**yigirminçi** Yirminci (KK)

**yigit** Yiğit, genç ((BV, GT, İH, İM, Kİ, MG, TA, RH, TZ) *krş.* igit, yegit, yeit, yeyit

**yigitlik** Yiğitlik, gençlik (GT, İH, İM, RH)

**yig kör-** Kinlenmek, nefret etmek (İM, TA)

**yiglen-** Hastalanmak (TZ) *krş.* iglen-

**yigne** İğne (TA) *krş.* igine, igne, ignü-, ine, iyne, yine (II)

**yigrek** Daha iyi, hayırlı (İM) *krş.* yegrek

**yigren-** İğrenmek, tiksirmek (İH, TZ) *krş.* igren-, iren-

**yigür-** Yedirmek (KFT) *krş.* yedir-, yedür-, yidir-, yidür-, yitür- (IV)

**yigüt** Siniri çekilmiş, eli bileğinden

kurumuş kimse (İH)

**yik** (I) Daha fazla, üstün (Kİ) *krş.* yig (II)

**yik** (II) Dert, illet (TA)

**yikdey** Siyah kumaştan, gayet bol, kıvrak etek (İH)

**yiki** İki (sayı) (TA) *krş.* eki, ekki, iki, ikki, yeki, yekki

**yikindü** İkinci, ikinci vakti (TA) *krş.* ekindü, ikindi, ikindü, ikkindü yekindü, yikiz (II)

**yikir-** Kızmak, hiddetlenmek (Kİ) *krş.* yekir-, yigir- (I)

**yikiz** (I) İkiz (TA) *krş.* egiz, ekizek, ikiz, ikkiz

**yikiz** (II) İkinci, ikinci vakti (TA) *krş.* ikindi, ikindü, yekindü, yikindü

**yiksük** Yüksük (TA) *krş.* yüksük

**yikü** Yerde vesairede olan çizgi (Kİ)

**yil** (I) Yel, rüzgâr (BV, Gİ, GT, İM, İN, MG, RH) *krş.* yel

**yil** (II) Hava (TA)

**yil** (III) Yıl, sene (KFT) *krş.* cıl, ıl, yıl

**yil** (IV) Romatizma (RH)

**yil** (V) Bağırsak gazı (GT, MS)

**yil-** Koşmak (GT, İM, Kİ, İN)

**yildür-** Koşturmak (GT)

**yile-** Koklamak (BM, TA) *krş.* ıyla-, yidle-, yiyle-

**yilic** İlik, kemik iliği (CC, İM, Kİ, TZ)

**yilik-** İçi serinlemek, rahat etmek (İH)

**yilim** Tutkal, yapıştırıcı (İN, Kİ, TA)

*krş.* yelim (I)

**yilim** (II) Düğüm (TZ)

**yilin** Hayvan memesi (İH) *krş.* yelin

**yilken** Yelken, gemi yelkeni (İH) *krş.* yelken

**yillen-** Rahatlamak (İH)

**yilli** Yelli, rüzgârlı (BV, İM)

**yillik** Yıllık (TZ)

**yilmir-** Boynunu bükmek (İH)

**yilmük** Teke sakalı da denilen bir ot (İH)

**yilpi-** Yel pazelenmek (İM) *krş.* yelpi-

**yim** Yem (BV, TA) *krş.* yem- **yim**

**ber-** yemlemek, ot vermek (TA)

**yimek** Yemek, aş (Gİ, GT, İM, KF) *krş.* yemek (I)

**yimiş** Yemiş, meyve (Gİ, GT, İM, KFT) *krş.* cemiş, yemiş

**yimişlü** Yemişli, meyveli (KFT)

**yimkir-** Korkup birisine sokulmak (İH)

**yimril-** (I) Toprak çökmek (İH)

**yimril-** (II) Yarılmak, ayrılmak (TZ)

**yimük** Bingıldak, bebeklerin başındaki yumuşak yer (İH)

**yin** (I) Elbisenin kol kısmı, yen (Gİ, İN, Kİ) *krş.* yeñ, yñ

**yin** (II) Omuz (KK) *krş.* egin, eyın, igin, iyin, yigin (I)

**yin** Elbisenin kol kısmı, yen (İM, İN, KF, KFT, MG) *krş.* yeñ, yin (I)

**yin-** (I) Yinilmek, yemek yenilmek (İM, KK) *krş.* yen- (II)

**yin-** (II) Yenmek, mağlup etmek (KFT, RH) *krş.* yen- (I), yeñ

**yin-** (III) İnmek (RH) *krş.* en-, in- (I)

**yınçke** İnce (BV, İN, TA) *krş.* inçe (I), inçke, yeniçke, yenişke, yınçge, yınçke

**yınçke-** İncelmek (İN) *krş.* yınçker-

**yınçkeçük** İncecik (DM)

**yınçik** İncik kemiği (İN, RH) *krş.* inçük, yınçük, yünçük

**yınçil-** İncitilmek, sarsılmak, sıkıştırılmak (İH)

**yınçilt-** İncitmek, sarsmak, eziyet etmek (İH)

**yınçge** İnce (BV) *krş.* inçe (I), inçke, yeniçke, yenişke, yınçge, yınçke

**yınçı** Yoğurulmuş hamur (BM, Kİ)

**yınçke** İnce (İM, İN, RH) *krş.* inçe (I), inçke, yeniçke, yenişke, yınçge, yınçge



**yinçker-** İncelmek (BV) *krş.* yinçe-  
**yinçü** İnci (İM, TA) *krş.* inçi, inçü,  
yençü

**yinçük** İncik kemiği, diz kapağı ile  
topuk arası, bunun topuğa yakın olan kısmı  
(BV) *krş.* inçük, yinçik, yünçük

**yindek** Daima, her zaman (İH)

**yine** (I) Yine, tekrar, ikinci defa (BV,  
İN, MG, RH) *krş.* gene, gine, kene (I), yana  
(I), yene

**yine** (II) İğne (TA) *krş.* igine, igne,  
ignü, ine, iyne, yigne

**yinge** Amca, dayı karısı, yenge (İH)  
*krş.* yenge

**yini** Hafif, yeğni (BV) *krş.* yegin,  
yeñil, yeñül, yeyni, yiñil, yuğul, yünñül

**yiñi** Yeni (Gİ, İN, KF, KFT, Kİ) *krş.*  
yañı, yengi, yeñi

**yiñil** Hafif, yeğni (MG) *krş.* yegin,  
yeñil, yeñül, yeyni, yini, yuğul, yünñül

**yinil-** (Yemek) yenilmek (Gİ, KK)  
*krş.* yinül-

**yiñil-** Yenilmek (MG) *krş.* yeñil-

**yiñilde-** İnildemek, ses çıkarmak  
(MG)

**yinile-** Yenilemek (KFT) *krş.*  
yañıla-, yiñile-

**yinül-** (Yemek) yenilmek (KF) *krş.*  
yininil-

**yini yindirge-** Korkmak, ürkmek,  
çekinmek (İH)

**yip** İp, iplik (BV, GT, İM, Kİ, MG,  
TZ) *krş.* ib, ip, yib

**yipek** İpek (BV, İM, Kİ, TA, TZ) *krş.*  
ipek, yibek

**yiper-** Akmak, çabuk yürümek (TZ)

**yipkir-** Midesini bulandırmak (CC)

**yiplik** İplik (Gİ, İM, KF) *krş.* iplik,  
yiblik

**yir** (I) Dünya, yeryüzü (GT) *krş.* yer (I)

**yir** (II) Yer, mahal (BV, Gİ, GT, İM,  
İN, KF, KFT, Kİ, KK, MG, MS, RH) *krş.*

yer (IV)

**yir-** (I) Yürümek (BM) *krş.* yiri-, yo-  
rı-, yör-, yöri-, yörü-, yür- (I), yüri-, yürü-  
(I)

**yir-** (II) Azıcık yarmak (Kİ)

**yir-** (III) İp eğirmek (CC)

**yircügez** Yercik, küçük yer (KFT)

**yirençi** Korkak, korkunç (CC)

**yirge** *Moğ.* Sıra, mevki, makam (MG)

**yiri-** Yürümek (İN, RH) *krş.* yir- (I),  
yırı-, yör-, yöri-, yörü-, yür- (I), yüri-, yü-  
rü- (I)

**yirik** Su kuşu, martı (BM)

**yirin-** Gamını, kederini sayıp dökmek  
(İH)

**yirli yirinde** Derli toplu, yerli ye-  
rinde (İN)

**yirliç** Kılıcın cevheri, demiri (MG)

**yirli** Yerli, bir yerin ahalisinden olan  
(KFT)

**yirmik** Eğri, eğrilmiş (TZ)

**yiryüzi** Yeryüzü, dünya (KF) *krş.* yir-  
yüzü

**yiryüzü** Yeryüzü, dünya (KFT) *krş.*  
yiryüzü

**yisi** Sıcaklık, yanan, yangın (CC) *krş.*  
ısı, ıssı, isi, isig, issi (I), issig

**yiske-** Koklamak (Gİ, KFT) *krş.* iyis-  
ke-, yeske-

**yisket-** Koklatmak (İM, KF)

**yişim** İç donu (İH, Kİ) *krş.* işim

**yiştir-** Su içirmek (DM)

**yit-** (I) Ulaşmak, vasıl olmak (BM,  
BV, GT, İN, MG, RH) *krş.* yet- (I)

**yit-** (II) Üstesinden gelmek, gücü yet-  
mek (MG, MS, TZ)

**yit-** (III) Kâfi gelmek (GT, İM, İN,  
KFT, MS, RH) *krş.* yet- (III)

**yit-** (IV) İtmek (BV, Gİ, İM, KFT)

**yit-** (V) Değmek, dokunmak (İM)

**yit-** (VI) Kaybolmak (İM, Kİ, KK,  
TA, TZ)

**yit-** (VII) Balığ olmak (İM)

**yit-** (VIII) Yormak (İM)

**yitevir-** Yitmek, defetmek (KF)

**yitgür-** Ulaştırmak, eriştirmek (MG)

*krş.* yetkir- 1, yetür-, yitgür-, yitür- (I)

**yiti** (I) Yedi (sayı) (BV, İM, MG) *krş.* yeddi, yedi, yeti (III), yetti (II), yidi

**yiti** (II) Keskin, sivri (BV, İM, İN, KI, RH, TA, TZ) *krş.* ıtı, iti, itti, yıtı, yeti (I), yiti, yitik (I)

**yitig** Keskin, sivri (MG) *krş.* ıtı, iti, itti, yıtı, yeti (I), yiti (II), yitik (I)

**yitik** (I) Keskin, sivri (İM) *krş.* ıtı, iti, itti, yıtı, yeti (I), yiti (II), yittig

**yitik** (II) Kayıp, zayı (BV) *krş.* yitük

**yitiker** Yedi kardeşler yıldızı (TZ)

**yitinçi** Yedinci (BV)

**yitir-** Yitirmek, kaybetmek (CC) *krş.* yitür- (III)

**yitiş-** Yetişmek, ulaşmak, erişmek (BV, Gİ, GT, İM, KF, KFT, MG) *krş.* yetiş-

**yitişdür-** (I) Yetiştirmek, eriştirmek (Gİ) *krş.* yetişdür-, yitiştür-

**yitişdür-** (II) İsbet ettirmek, değdirmek (MS)

**yitiştür-** Yetiştirmek, eriştirmek (MG) *krş.* yetişdür-, yitişdür- (I)

**yitit-** Bilemek (KI)

**yitgür-** Ulaştırmak (İM, İN) *krş.* yetkir- 1, yetür-, yitgür-, yitür- (I)

**yitmiş** Yetmiş (sayı) (Gİ, GT, İM, KF, KFT) *krş.* yetmiş

**yitük** Kayıp, zayı (KI) *krş.* yitik (II)

**yitür-** (I) Eriştirmek, ulaştırmak (GT) *krş.* yetkir- 1, yetür-, yitgür-, yitgür-

**yitür-** (II) Saldırmak, hücum etmek (BM)

**yitür-** (III) Yitirmek, kaybetmek (İM) *krş.* yitir-

**yitür-** (IV) Yedirmek (İM) *krş.* yedir-, yedür-, yidir-, yidür-

**yiv** Kalın, kaba (CC)

**yiv-** İrtibat kurmak, bağlılığını söylemek (İH)

**yiy** Koku (İM) *krş.* yıdığı, yi, yiği (III)

**yiy-** (I) Yararlanmak (KI)

**yiy-** (II) Yemek (TZ) *krş.* ye-, yi- (I)

**yiy-** Kokmak (BV)

**yiyegü** Yiyecek (BV) *krş.* yiği (II)

**yiyi** (I) İyi (BV) *krş.* edgü, eygi, eygü, eyü, iygi, iyi

**yiyi** (II) Yiyecek (BV) *krş.* yiyegü

**yiyi** (III) Koku (KI) *krş.* yıdığı, yi, yiği

**yiyi-** Kokmak, koku yayılmak (BM, KI)

**yiyil-** (I) (Yemek) yenilmek (İM) *krş.* yiyül-, yiyün-

**yiyil-** (II) Kızmak, fenalaşmak (İH)

**yiyiş** Yeyiş, yemek yeme (RH)

**yiyile-** Koklamak (İH, İM) *krş.* ıyıl-, idle-, yile-

**yiynilik** Hafiflik (İN)

**yiyren-** İğrenmek (İM) *krş.* igren-, iren-, yigren-

**yiyül-** (Yemek) yenilmek (İM) *krş.* yiyil- (I), yiyün-

**yiyün-** (Yemek) yenilmek (İM) *krş.* yiyil- (I), yiyül-

**yizde-** İstemek (DM) *krş.* isde-, izde-, izde-

**yizne** 1. Enişte (CC) 2. Güveyi (TA)

**yobap** Zahmetli, külfetli, hemen hemen, zorla (CC, KK)

**yobula-** Alay etmek (İH)

**yoğa** İnce (CC) *krş.* yorğa, yuğa (II), yuvka

**yoğan** (I) Kalın (CC, MG) *krş.* yoğın, yoğun (III), yovun, yügün

**yoğan** (II) Yoğunluk (İM) *krş.* yoğun (IV)

**yoğarı** Yukarı (DM) *krş.* yoğaru 1, yoğarı, yoğarı, yoğaru, yuğarı, yuğaru, yuğarğu, yuğarı, yuğaru,

**yoğaru** 1. Yukarı (BM, KF) *krş.*

yoğarı, yoğarı, yokarı, yokarı, yuğarı, yuğarı, yuğarı, yuğarı, yuğarı, yuğarı, yukarı 2. Üst, üst taraf (BM)

**yoğun** Kalın (MG) *krş.* yoğan (I), yoğun (III), yovun, yügün

**yoğo-** İtaat etmek (CC)

**yoğoy-** Ufalmak, küçülme (CC)

**yoğsun** Su yosunu (TZ) *krş.* yoşkun

**yoğun** (I) Yoğun (BV)

**yoğun** (II) İri, kaba (DM, İH, TZ)

**yoğun** (III) Kalın (CC, İH, Kİ, KK, MG, RH, TA, TZ) *krş.* yoğan (I), yoğın, yovun, yügün

**yoğun** (IV) Yoğunluk (İM) *krş.* yoğan (II)

**yoğunluk** Kalınlık (İN, RH)

**yoğunrak** Sıkıca (BV)

**yoğur-** Yoğurmak, hamur yoğurmak (BM, KFT, Kİ, KK, TA) *krş.* yağur-, yovur, yur-

**yoğurğan** Yorgan (TA) *krş.* yorğan, yovurğan

**yoğurt** Yoğurt (BV, MS, RH, KK) *krş.* yağurt, yavurt, yoğurud, yuğurt.

**yoğurt aşısı** yoğurt çorbası (İH)

**yoğurtşı** Yoğurtçu (KK)

**yoğurud** Yoğurt (KFT) *krş.* yağurt, yavurt, yoğurt, yuğurt

**yoğurul-** Yoğurulmak (Gİ) *krş.* yuğurul-, yuğurul-

**yoh** Yok, mevcut olmayan (CC) *krş.* yok (I)

**yoha-** Yok edilmek, tahrip edilmek (CC)

**yoharı** Yukarı (CC) *krş.* yoğarı, yoğarı 1, yokarı, yokarı, yuğarı, yuğarı, yuğarı, yukarı, yukarı

**yohla-** Bir şeyin kayıp olduğunu fark etmek, yokluğunu hissetmek, kaybetmek (CC) *krş.* yoğa-

**yohsıl** Yoksul, fakir, çaresiz (CC) *krş.* yoksul

**yok** (I) Yok, mevcut olmayan (BV, CC, Gİ, GT, İM, İN, KF, KFT, Kİ, KK, MG, MS, TZ) *krş.* yoh

**yok** (II) Hayır (BM, DM, Gİ)

**yokla-** Yoklamak, aramak (TZ) *krş.* yohla-

**yokarı** Yukarı (GT, MG, TZ) *krş.* yoğarı, yoğarı 1, yoğarı, yokarı, yuğarı, yuğarı, yukarı, yukarı

**yokarı** Yukarı (Gİ, İM, Kİ, MG) *krş.* yoğarı, yoğarı 1, yoğarı, yokarı, yuğarı, yuğarı, yukarı, yukarı

**yokla-** Ağlamak (KK) *krş.* ağla (I)-, ıgla-, ıla-, yağla- (II), yığla-, yıyla-

**yoklu** Yoksul, fakir (KFT, Kİ, TA)

**yokluk** Yokluk (KK)

**yokluluk** Yoksulluk, fakirlik (KFT) *krş.* yoksulluk

**yoksa** (I) Yoksa (BM, DM, TZ)

**yoksa** (II) ... olmasa (BM)

**yoksız** Fakir, yoksul (DM)

**yoksul** Yoksul, fakir, çaresiz (CC, GT, İM, Kİ, KK, TA, TZ) *krş.* yohsıl

**yoksullan-** Yoksullanmak, fakirleşmek (TZ)

**yoksulluk** Yoksulluk, fakirlik (GT, İM, KK) *krş.* yokluluk

**yokuş** Yokuş (Kİ, TZ) *krş.* yakuş

**yol** (I) Yol (BM, BV, CC, DM, Gİ, GT, İM, İN, KF, Kİ, MG, MS, RH, TA, TZ).

**yol eri** yolcu (İH) **yol kesici** haydut (DM)

**yol** (II) Seyahat, yolculuk (CC)

**yol** (III) Tarz, usul (KF)

**yol** (IV) Defa, kere (GT, KFT)

**yol** (V) Çizgi (MG)

**yol-** Yolmak (Gİ)

**yolçı** Tüccar, satıcı (DM)

**yolçu** Yolcu (CC)

**yoldaş** Arkadaş, yoldaş (DM, Gİ, GT, İM, KF, KFT, Kİ, TA, TZ)

**yoldaşlık** Arkadaşlık (GT)

**yolka-** Yolmak (TZ)  
**yolkovuş** Cımbız (TZ)  
**yolkun-** Saç, baş yolmak (İM)  
**yolsuz bar-** İşaret etmek (BM)  
**yolu-** Yolmak, kesmek (KF)  
**yoluğ-** Karşılaşmak (CC) *krş.* yoluk-  
 (I)  
**yoluğ-** (I) Karşılaşmak (BM, CC, GT, KFT, Kİ, MG) *krş.* yoluğ-  
**yoluğ-** (II) Buluşmak, kavuşmak (İM)  
**yoluğ-** (III) Saç, kıl vs. yolmak (İM, KK, TZ)  
**yoluğ-** (IV) Yünle pamuğu karıştırarak fala bakmak (TZ)  
**yom** Fal (Kİ)  
**yomdar-** Toplamak, bir araya getirmek (CC)  
**yomla-** Fal tutmak, yorumlamak (Kİ)  
**yomuğ-** Toplanmak, bir araya gelmek (CC)  
**yoñ** Örfî hukuk, hak (Kİ)  
**yon-** Yontmak, heykel yapmak (BV, CC, GT, KFT, Kİ, TZ)  
**yonça** Yonca (İH)  
**yonğa** Ağaçtan çıkan talaş (İH)  
**yont kuşu** Yont kuşu (İH)  
**yonul-** Yontulmak (KFT)  
**yop** İyi (Kİ)  
**yor-** (I) Rüya tabir etmek (Kİ)  
**yor-** (II) Fal tutmak (Kİ)  
**yor-** (III) Gitmek (yardımcı fiil olarak) (CC)  
**yora** 1. Tabir (Kİ) 2. Kehanet, falcılık (BM) *krş.* yura  
**yora-** (Hayra ve şerre) yormak (BM)  
**yorala-** Rüya yorumlamak (CC)  
**yorçu** Yol gösteren, delil (İH)  
**yorğa** Koşarak giden (at) (Kİ, TA)  
**yorğala-** Koşarak gitmek (Kİ)  
**yorgan** Yorgan (BV, DM, Kİ, KK, TA, TZ) *krş.* yoğurğan, yovurğan

**yori-** Yürümek (İN) *krş.* yır- (I), yiri-, yör-, yöri-, yörü-, yür- (I), yüri-, yürü- (I)  
**yorğa** İnce (Kİ) *krş.* yoğa, yuğa (II), yuvka  
**yort-** (Atı) dört nala koşturmak, hızla gitmek, kaçmak (GT)  
**yoruk** Yumruk (Kİ) *krş.* yumruk, yurmuş, yuruğ  
**yoruğla-** Yumruklamak (Kİ) *krş.* yumruğla-  
**yorul-** Yorulmak, kesilmek (İH, TZ)  
**yoron** Bir şeyin sonu, ucu (Kİ)  
**yosım** Yarım (BM)  
**yoşkun** Su yosunu (TZ) *krş.* yoğsun  
**yota** Atın ağzına vurulan gem (CC)  
**yova** (I) Yabanî soğan (CC)  
**yova** (II) Sürüden ayrılıp yalnız kalan koyun (Kİ)  
**yovaç** Öbür dünya, ahiret (CC)  
**yovaşlık** Tevazu, baş eğme (CC)  
**yovik** Günah çıkartma (CC)  
**yovlak** Çok, pek (BM, Kİ)  
**yovuk** Yakın (TZ) *krş.* yauk, yavuş, yavuk  
**yovun** Yoğun, kalın, ağır (TZ) *krş.* yogan (I), yoğın, yoğun (III), yügün  
**yovun bol-** Kalınlaşmak (Kİ)  
**yovur-** Yoğurmak (TZ) *krş.* yağur-, yoğur-, yur-  
**yovurğan** Yorgan (CC) *krş.* yorgan, yuğurğan  
**yovut-** Yutmak (CC) *krş.* yud-, yuğ-  
**yovuz** Yağız, kahverengi, esmer (TZ) *krş.* yağız 1  
**yoz-** Osumak, yellenmek (Kİ)  
**yozağ** Kilit (Kİ) *krş.* yuzak  
**yozağla-** Kilitlemek (Kİ) *krş.* yuzakla-  
**yozla-** (Koyun) kısır kalmak (İH)  
**yöktür-** Öksürmek (CC) *krş.* öksür-, öskür-, öskür-, ötkür-, ötür- (II), yütür- (I), yütür-

**yön** (I) Hayvan eğerinin keçesi (İH)  
**yön** (II) Yön, cihet (KFT)  
**yön** (III) Gerçek (TZ) *krş.* yöp (II)  
**yöne** Hayvan eğerinin keçesi (İH)  
**yönel-** Yönelmek, başını çevirmek (İH, KFT)  
**yöp** (I) Yavaş yavaş, gitgide (CC)  
**yöp** (II) Gerçek (TZ) *krş.* yön (III)  
**yöpsen-** (I) Tasvip etmek, kabul etmek, razı olmak (CC)  
**yöpsen-** (II) Yapılmasını buyurmak (CC)  
**yör-** Yürümek (Gİ) *krş.* yır- (I), yiri-, yori-, yöri-, yörü-, yür- (I), yüri-, yürü- (I)  
**yördek** Ördek (BM) *krş.* ördek  
**yöre** Civar, etraf, yöre (İH) *krş.* yöre  
**yören-** (I) Öğrenmek (TA) *krş.* öğren-, ören-, övren-, üren-  
**yören-** (II) Bir şeyin etrafına gelmek, civarında olmak (İH)  
**yöri-** Yürümek (BV, BV, Gİ) *krş.* yiri- (I), yori-, yör-, yörü-, yür- (I), yüri-, yürü- (I) **yöri bar-** yürümek (TZ)  
**yörin-** Yürünmek (BV)  
**yörüş** Yürüyüş (BV) *krş.* yürüyüş  
**yörit-** Yürütmek (BV) *krş.* yörit-, yürüt-, yürüd-, yürüt-  
**yörü-** Yürümek (BV, Gİ) *krş.* yiri- (I), yori-, yör-, yöri-, yür- (I), yüri-, yürü- (I)  
**yörük** Tefsir, yorum (İH)  
**yörüt-** Yürütmek (BV) *krş.* yörit-, yürüt-, yürüd-, yürüt-  
**yu** Soğan (Kİ)  
**yu-** Yıkamak (BV, CC, Gİ, GT, İM, KF, KFT, Kİ, KK, MS, RH, TZ) *krş.* yuf-yuv- (I), yü-, yüf-, yüv-
**yuban-** İhmal edilmek (CC)  
**yubka** Yeğni, hafif (TA) *krş.* yuğa.  
**yubka çuz** ince atlas (TA) **yubka etmek** yufka ekmeği (TA)  
**yubrak** Kuraklık (BM)

**yubüset** Ar. Kuruluk (BV)  
**yud-** Yutmak (Gİ) *krş.* yovut-, yuğ-  
**yudır-** Yıkamak (Gİ)  
**yuf-** Yıkamak (İM) *krş.* yu-, yuv- (I), yü-, yüf-, yüv-  
**yufka** (I) İnce, yassı (İH, İM) *krş.* yupka  
**yufka** (II) İnce açılıp sacda pişirilen ekmek (İH)  
**yuga** (I) Yufka, katmer (BV)  
**yuga** (II) İnce (MG) *krş.* yoğa, yorğa, yuvğa  
**yugarı** Yukarı (KK) *krş.* yoğarı, yoğaru 1, yoğaru, yokarı, yokaru, yugaru, yukarğı, yukarı, yukaru  
**yugaru** Yukarı (KF, KK) *krş.* yoğarı, yoğaru 1, yoğaru, yokarı, yokaru, yugarı, yukarğı, yukarı, yukaru  
**yugrul-** Yoğurulmak (İM) *krş.* yoğurul-, yugurul-  
**yugul** Hafif, yeğni (TA) *krş.* yegin, yengül, yeñil, yeyni, yini, yünül  
**yugurt** Yoğurt (CC, GT) *krş.* yağurt, yavurt, yoğurt, yoğurud  
**yugurul-** Yoğurulmak (KF) *krş.* yoğrul-, yugrul-  
**yuh-** Bir şeye yapışıp kalmak, oturup kalmak, oyalanmak (CC) *krş.* yuğ-  
**yuk-** Bir şeye yapışıp kalmak, oturup kalmak, oyalanmak (CC) *krş.* yuğ-  
**yuka** Yeğni, hafif (TZ) *krş.* yubka  
**yukar-** Su boşaltmak, dökmek (İM)  
**yukarğı** Yukarı (KFT, TA) *krş.* yoğarı, yoğaru 1, yoğarı, yokarı, yoğaru, yugarı, yugaru, yukarı, yukaru  
**yukarı** Yukarı (BV) *krş.* yoğarı, yoğaru 1, yoğarı, yokarı, yokaru, yugarı, yugaru, yukarğı, yukaru  
**yukaru** Yukarı (BV, KF, İN, RH) *krş.* yoğarı, yoğaru 1, yoğarı, yokarı, yokaru, yugarı, yugaru, yukarğı, yukarı  
**yuktur-** Yapıştırmak (CC)

**yul-** Yolmak, çözmek, kurtarmak (CC)

**yula** Kandil (KFT)

**yular** Yular (CC, İH, Kİ, TA, TZ)

*krş.* yulav

**yulav** Yular (DM) *krş.* yular

**yulavçı** Kurtarıcı (CC)

**yıldırım** (I) Yıldırım, şimşek (TA)

*krş.* yaldırım, yıldırım, yıldıırım, yuldurum (I)

**yıldırım** (II) Cam (TA) *krş.* ıldırım, yaldırım, yuldurum (II)

**yıldız** Yıldız (DM, Kİ) *krş.* yaldız, yalduz, yılduz, yulduz

**yuldura-** Yıldırım çakmak (Kİ) *krş.* yıldıra-, yiltıra-

**yuldurum** (I) Yıldırım, şimşek (Kİ) *krş.* yaldırım, yıldırım, yıldıırım, yuldırım (I)

**yuldurum** (II) Cam (Kİ) *krş.* yaldırım, yuldırım (II)

**yulduz** Yıldız (BV, CC, Gİ, İM, KF, TZ) *krş.* yaldız, yalduz, yılduz, yuldız, yulduz

**yulduz** Yıldız (KK) *krş.* yaldız, yalduz, yılduz, yuldız, yulduz

**yulduzçı** Yıldız yorumlayan, astrolog (CC)

**yulı-** Tıraş etmek (Kİ) *krş.* yülü-, yülit-, yülü-, yülüt-

**yulk-** Yolmak, koparmak (CC)

**yulmala-** Ütmek, yakmak (CC)

**yuluğna** Fidyeye, kurtuluş parası (CC)

**yulun-** Kurtarılmak (CC)

**yuluv** Fidyeye, kurtuluş parası (CC, Kİ)

**yum-** (I) Yummak, göz kırmak (BV, CC, GT, İM, İN, Kİ, RH) *krş.* yüm-

**yum-** (II) Ağzını kapamak (İM)

**yum-** (III) Parmağını sıkmak (İM)

**yumak** (I) Yuvarlak olarak sarılmış iplik (Kİ)

**yumak** (II) Hikâye (TZ)

**yumak közlü** Gözü kapalı (Kİ)

**yumakla-** Yumrulmak (TZ)

**yumalak** Hayvan pisliği (İM) *krş.*

yumgalak

**yumçak** (I) Yumuşak (CC, TZ) *krş.*

yımşak (I), yumşak (I), yumuşak

**yumçak** (II) Zayıf (CC) *krş.* yımşak (II), yumşak (II)

**yumgaklan-** Yumrulanmak, yumaklanmak (TZ)

**yumgaklı** Yumru (TZ)

**yumgalak** Yumalak, hayvan pisliği (BV) *krş.* yumalak

**yumluğ** Tüfek kurşunu, top güllesi (İH)

**yumran** Köstebek, büyük sıçan (İH)

**yumru** Yuvarlak, yumru (DM, TZ) *krş.* yumru

**yumru** Yuvarlak, yumru (MG) *krş.* yumru

**yumruk** Yumruk (GT, Kİ, KK) *krş.* yoruğ, yurmuğ, yuruğ

**yumrukçı** Yumrukla döğüşen, bir çeşit boksör (GT)

**yumrukla-** Yumruklamak, yumrukla vurmak (BM, Kİ, KK, TA, TZ) *krş.* yoruğkla-

**yumruklan-** Yumruklanmak, yumrukla vurulmak (KK)

**yumruklaş-** Karşılıklı yumruk vurmak, yumruklaşmak (TA)

**yumrutka** Yumurta (TZ) *krş.* yamurta, yamurtka, yamurtuğa, yumrutka, yumurda, yumurta, yumurtğa

**yumşa-** Yumuşamak (TZ) *krş.* yumşan-

**yumşak** (I) Yumuşak (BV, CC, DM, Gİ, İM, KF, Kİ, İN, MG, MS, TA, TZ) *krş.* yımşak (I), yumçak (I), yumuşak

**yumşak** (II) Zayıf (CC) *krş.* yımşak (II), yumçak (II)

**yumşaklık** Yumuşaklık, incelik, naziklik (Gİ, İM, KF, RH)

**yumşan-** Yumuşamak (BV, TA) *krş.*

yumşa-

**yumşat-** Yumuşatmak (BV, İN, MG, RH, TA)**yumul-** Kapanmak, yumulmak (GT, MG)**yumur (I)** Hayvanın yuvarlandığı yer (İH)**yumur (II)** Hazırlanmış maya (TZ)**yumur-** (I) Koşmak (Kİ)**yumur-** (II) Yumrulamak (TZ)**yumurda** Yumurta (BM, TA) *krş.*

yamurta, yamurtka, yamurtuğa, yumrutka, yumurta, yumurtğa, yumurtka

**yumurla-** Yuvarlak hâle getirmek (MG)**yumurlat-** Yuvarlamak, yuvarlak hâle getirmek (TA)**yumurtğa** Yumurta (BV) *krş.* yamurta, yamurtka, yamurtuğa, yumrutka, yumurda, yumurta, yumurtka**yumurtka** Yumurta (CC, GT, İM, TA, RH) *krş.* yamurta, yamurtka, yamurtuğa, yumrutka, yumurda, yumurta, yumurtğa**yumurtla-** Yumurtlamak (TZ) *krş.* yumurtla-**yumuş (I)** Hizmet, vazife (KF)**yumuş (II)** Hacet, lüzumlu şey (Kİ)**yumuşak** Yumuşak (GT, İH, KF, KFT) *krş.* yumşak (I), yumçak (I), yumşak (I)**yumuşçı** Hizmetçi, işte kullanılan uşak (Kİ) *krş.* yumuşçu**yumuşçu** Hizmetçi, işte kullanılan uşak (İH) *krş.* yumuşçı**yun** Saç, tüy, kıl (CC) *krş.* yuñ, yüg, yün, yuñ 1, yüvün**yuñ** Yün, tüy, kıl (CC, GT) *krş.* yun, yüg, yün, yuñ 1, yüvün**yun-** Yunmak, yıkanmak (BM, Gİ, İH, KF, KFT, KK, MS, TZ) *krş.* yuvul- (I), yuvun- (I), yün-**yunad** Beygir sürüsü (Kİ)**yünân** Yunan, Rum (GT)**yunçuk** Kese, torba (TA) *krş.* yançık, yançuk**yunçuk-** Yerinden oynatmak (TA)**yunçukmak** İncinme, burkulma (TA)**yundur-** Kusmak (TA)**yungalak** Yuvarlak (CC)**yunguk** Eşya yıkamakta kullanılan bir tür kök, sabun (İH)**yunt** At, otlakta otlayan atların tümü (TA, TZ)**yuntavlı** At (TZ)**yup** Tepe (TZ)**yupka** İnce, yassı (TA) *krş.* yufka (I)**yur-** Yoğurmak (CC) *krş.* yağur-, yoğur-, yovur-**yura** Fal, falçılık (Kİ) *krş.* yora 2**yurahtur** Ahştırılmış at (Kİ)**yurma-** Seyrek seyrek dikmek (İH)**yurmuk** Yumruk (TA) *krş.* yoruk, yumruk, yuruğ**yurt (I)** Yurt, vatan, memleket (CC, İM, Kİ, TA) **yurt tutun-** vatan edinmek (İM)**yurt (II)** İkametgâh (BM)**yurt (III)** Çadır (BM, CC)**yurt (IV)** İnilecek yer (TZ)**yurt-** Koşmak (İH)**yuruğ** Yumruk (CC) *krş.* yoruk, yumruk, yurmuk**yuşuk** Lâubalî kimse, şeytan gibi adam (Kİ)**yuşuklan-** Lâubalîleşmek, fena ve şeytan gibi olmak (Kİ)**yut** Soğuğun şiddetinden hayvanların telef olması (TZ)**yut-** Yutmak (BM, BV, Gİ, GT, KF, Kİ, KK, TA, TZ) *krş.* yovut-, yud-**yutdur-** Yutturmak (BV)**yutluk** Kıtık olan yıl (Kİ)

**yuv-** (I) Yıkamak (BM, BV, CC, Gİ, İM, Kİ) *krş.* yu-, yuf-, yü-, yüf-, yüy-

**yuv-** (II) Yuvarlamak (İH) *krş.* yuvala- (II)

**yuva** Yuva, ev (GT, TZ)

**yuva-** Yıkamak (KF)

**yuvala-** (I) Yuva yapmak (İH, Kİ)

**yuvala-** (II) Yuvarlamak (TZ) *krş.*

yuv- (II)

**yuvalan-** Yuvarlanmak (TZ)

**yuvançan** Yavaş, gevşek, uyuşuk (CC)

**yuvaş bol-** Kolay olmak (TZ)

**yuvduh** Çiğ, işlenmemiş, kaba (CC)

**yuvka** İnce (BV, İM) *krş.* yoğa-, yuğa (II), yorğa

**yuvuk-** Günah çıkartmak (CC)

**yuvul-** (I) Yıkanmak (BV) *krş.* yun-, yuvun- (I), yün-

**yuvul-** (II) Etin sürtünerek yağır olması (İN)

**yuvun-** (I) Yıkanmak (CC, TZ) *krş.* yun-, yuvul- (I), yün-

**yuvun-** (II) Saklanmak, gizlenmek (İH)

**yuvut** Teselli (CC) *krş.* yüvüt

**yuvut-** Gizlenmek (İH)

**yuvuz** Alçak, basık (CC)

**yuy-** Silmek, derisini yüzme (Kİ)

**yuyucu** Yıkayan, yıkayıcı (KF)

**yuyundu** Yıkanmadan çıkan su (Kİ)

**yuzak** (I) Damga (TZ)

**yuzak** (II) Kilit (CC, DM) *krş.* yozak

**yuzakla-** Kilitlemek (BM, CC) *krş.*

yozaqla-

**yuzaklı** Kilitli (İM)

**yü-** Yıkamak (BM, İM, TA) *krş.* yu-, yuf-, yuv- (I), yüf-, yüy-

**yüçe** (I) Yüce, yüksek (BM, BV, Gİ, KF, MS, RH) *krş.* çüçe

**yüçe** (II) Yüksek olan her şey (Kİ, TA)

**yüçe** (III) Arka, sırt (TA)

**yüçel-** Yücelmek (Kİ)

**yüçele-** Yükseltmek (DM, Kİ)

**yüçelik** Yücelik, ululuk (BV, İM)

**yüçerek** Büyükçe, irice (BV)

**yüf-** Yumak, yıkamak (İM) *krş.* yu-, yuf-, yuv- (I), yü-, yüy-

**yüg** Yün, tüy, kıl (TZ) *krş.* yun, yün, yün, yün 1, yüvün

**yügen** Gem, dizgin, yular kayışı (BV, CC, İM, MG) *krş.* yüken

**yügençi** Gem yapan, gemci (CC)

**yüger-** Koşmak, hızlı yürümek (BV)

*krş.* yügir-, yügür- (I)

**yügir-** Koşmak, hızlı yürümek (TA)

*krş.* yüger-, yügür- (I)

**yügrük** Hızlı koşan (at) (BV, İM,

Kİ, MG, TZ) *krş.* yügürük, yürük

**yügrük dil** Düzgün ve kekelemeden söylenen söz (İH)

**yügün** Kalın (MG) *krş.* yoğan (I), yoğın, yoğun (III), yovun

**yügün-** Diz çöküp eğilmek (CC) *krş.* yükün- (II)

**yügünç** Saygı (CC)

**yügir-** (I) Hızlı yürümek, koşmak (CC, GT, Kİ, KK, MG, TZ) *krş.* yüger-, yügir-

**yügir-** (II) Zıplaya zıplaya koşmak (İH)

**yügir-** (III) Çalışmak, çabalamak (İM)

**yügürt** Hızlı koşan (İM)

**yügürt-** Yürütmek, koşturmak (BM)

**yügürük** Hızlı giden (at) (RH) *krş.* yügürük, yürük

**yügürüklük** Atlarda hızlı koşma (RH)

**yügüt-** Öğütmek (TZ) *krş.* öğüt-, öğüt-, üküt-

**yük** (I) Yük (BM, CC, GT, İM, Kİ, KK, MG)



**yük (II)** Ağırlık (MG)

**yük (II)** Kefillik (CC)

**yüken** Gem, ip, halat, yular (DM, TZ) *krş.* yügen, yüligen

**yüki** Ağır hareketli, kibar (Kİ)

**yükle-** (I) Yükleme (BV, CC, İM)

**yükle-** (II) Kefil olmak (Kİ)

**yüklet-** Yükleme (KK, TA)

**yükli** Hamile (Gİ, GT, İM, KF, KFT, Kİ, TA) *krş.* yüklü

**yüklü** Hamile (BV, İM, KK) *krş.* yüklü

**yüklülük** Hamilelik (İM)

**yüksek** Yüksek, ulu, yüce (BV, DM, İM, Kİ, KK, RH, TA)

**yükset-** Yükseltmek (TA)

**yüksük** Dikiş dikerken parmağa geçirilen alet (İH, TZ) *krş.* yüksük

**yükter** Loğusa yatağı (BM)

**yükü** Tüy (Kİ)

**yükül** Binek hayvanı (İM)

**yükün-** (I) 1. Namaz kılmak (İH) 2. Secde etmek (TZ)

**yükün-** (II) Diz çökerek hizmet etmek (Kİ) *krş.* yügün-

**yükün-** (III) Büyüklerin huzurunda baş eğmek (İH)

**yükünç** Namaz (İH)

**yükünçi** Halife, insanlara namaz kıldırın (TA)

**yüldirek** Kamış tohumları (BM) *krş.* yüldürük

**yüldürük** Kamış tohumları (Kİ) *krş.* yüldirek

**yüle** Ok kayışı (Kİ)

**yüleştir-** Üleştirmek, paylaştırmak (TZ)

**yülgeri** Ön (TA)

**yülgüç** Ustura (DM) *krş.* yülküvüç, yülügüç, yülüngüç, yülüvüç

**yüli-** Tıraş etmek (İM, TA) *krş.* yuhı-, yülü-

**yüligen** Gem, yular (KK) *krş.* yügen, yüken

**yülit-** Tıraş etmek (Gİ, İM) *krş.* yülit-

**yülküvüç** Ustura (TZ) *krş.* yülgüç, yülügüç, yülüngüç, yülüvüç

**yülü-** Tıraş etmek (CC, KFT, TZ) *krş.* yuhı-

**yülüçi** Berber (CC)

**yülüğüç** Ustura (CC) *krş.* yülgüç, yülküvüç, yülüngüç, yülüvüç

**yülük** Yolunmuş, tıraş edilmiş (TZ)

**yülün** Boyun kemiği içindeki beyaz ilik (İM)

**yülüngüç** Ustura (CC) *krş.* yülgüç, yülküvüç, yülügüç, yülüvüç

**yülit-** Tıraş etmek (Gİ, KF, KK) *krş.* yülit-

**yülüvüç** Ustura (TZ) *krş.* yülgüç, yülküvüç, yülügüç, yülüngüç

**yüm-** Yummak, gözünü yummak (TA) *krş.* yum-

**yümlü** Mübarek, uğurlu (İH)

**yümlüdürük** At ve benzeri hayvanlarda göğüslük (TZ)

**yün** Keçi kılı, yün (TA, TZ) *krş.* yun, yuñ, yüg, yuñ 1, yüvün

**yüñ** 1. Yün, tüy, kıl (BM, BV, İM, İN, KFT, Kİ, TA, TZ) *krş.* yun, yuñ, yüg, yün, yüvün 2. Kuş tüyü (İM) 3. Okun tüyleri, yelek (MG)

**yün-** Yunmak, yıkanmak (TA) *krş.* yun-, yuvul- (I), yuvun- (I)

**yünçi** Yüncü, yün satan (DM)

**yünçük** İncik kemiği (İM, TA) *krş.* inçük, yinçik, yinçük

**yüne** Eyer altına konulan keçe (TA)

**yüñli-** Hastalıktan hafiflemek (Kİ)

**yüñül** Hafif (CC, GT, KFT, RH, TZ) *krş.* yegin, yeñil, yeñül, yeyni, yüñil, yini, yuğul

**yüñülerek** Hafifçe (KFT)

**yünüllük** Hafiflik, yeğnilik (GT)

**yür-** (I) Yürümek (CC, KK) *krş.* yir- (I), yiri-, yori, yör-, yöri-, yörü-, yüri-, yürü- (I)

**yür-** (II) Göç etmek, yola koyulmak (CC) *krş.* yürü- (II)

**yüre** Etraf, civar, yöre (Kİ) *krş.* yöre

**yürek** Yürek, kalp (BV, CC, DM, Gİ, GT, İM, KF, Kİ, MS, TA, TZ)

**yürekleñdür-** Cesaretlendirmek (İM)

**yürekli** Cesur, korkusuz (Kİ, RH)

**yüreksiz** Korkak (Kİ)

**yürgeş-** Sarılmak, dolaşmak (BV)

**yüri-** Yürümek (GT, İM, KFT, MG, TA) *krş.* yir- (I), yiri-, yori-, yör-, yöri-, yürü-, yür- (I), yürü- (I)-

**yürimeklik** Yürüme, yürüyüş (KFT)

**yürüt-** Yürütmek (GT, MG) *krş.* yörit-, yürüt-, yürüd-, yürüt-

**yürrülgen** Bozuk, bozulmuş (Kİ)

**yürü-** (I) Yürümek (CC, GT, İN, KF, KFT, Kİ, KK, MG, MS, RH, TZ) *krş.* yir- (I), yiri-, yori-, yör-, yöri-, yörü-, yürü- (I), yürü-

**yürü-** (II) Göç etmek, yola koyulmak (CC) *krş.* yürü- (II)

**yürüd-** Yürütmek (KFT) *krş.* yörit-, yürüt-, yürüt-

**yürük** Hızlı koşan (at) (TZ) *krş.* yüg-rük, yügürük

**yürüt-** Yürütmek (İN, KK, RH, TA) *krş.* yörit-, yürüt-, yürüt-, yürüd-

**yürümçük** Peynir (TA)

**yürüyüş** (I) Yürüyüş (RH) *krş.* yüriş

**yütkür-** (I) Öksürmek (BV) *krş.* öksür-, ökur-, öskür-, ötkür-, ötür- (II), yöktür-, yütür-

**yütkür-** (II) Sümkürmek (KK)

**yütür-** Öksürmek (Kİ) *krş.* öksür-, ökur-, öskür-, ötkür-, ötür- (II), yöktür-

yütkür-

**yüvrül-** Bozulmak (Kİ)

**yüvün** Yün (TZ) *krş.* yun, yuñ, yüg, yün, yün 1

**yüvür-** Yürümek, koşmak, hızlı gitmek (TZ)

**yüvüt** Teselli (CC) *krş.* yuvut

**yüvütle-** Teselli etmek (CC)

**yüy-** Yıkamak, temizlemek (TA) *krş.* yu-, yuf- yuv-, yü-, yüf-

**yüz** (I) Yüz (sayı) (BM, BV, CC, DM, Gİ, GT, KF, Kİ, KK, MG, MS, TA, TZ)

**yüz** (II) Yüz, sima, çehre (BV, DM, Gİ, GT, İH, İN, KF, KFT, KK, MG, MS, RH, TA, TZ) **yüz örtüsü** peçe (İH)

**yüz** (III) Yüz, satıh, taraf (GT, MG) *krş.* yüz (I)

**yüz** (IV) Sarı bakır (Kİ)

**yüz-** Yüzmek, suda yüzmek (CC, DM, KFT, Kİ, KK, TA, TZ)

**yüzerlik** Tütsü olarak yakılan bir bitki, üzerlik (GT, İH) *krş.* yüzerlik

**yüzerlük** Tütsü olarak yakılan bir bitki, üzerlik (BM) *krş.* yüzerlik

**yüz eyle-** Havale etmek (KFT)

**yüzilmiş** Yüzülmüş, soyulmuş (TZ)

**yüzinçi** Yüzüncü (KK)

**yüzle-** Yüzüne vurmak (Kİ)

**yüzleş-** Yüzleşmek (TZ)

**yüzlük** Yüzlük, yüz örtüsü (TA, TZ)

**yüzlü** Yüzlü (RH)

**yüzlük** Elbisenin dış yüzü (İH)

**yüztür-** Yüzdürmek (BV)

**yüzük** Yüzük (CC, DM, Gİ, GT, KF, KFT, Kİ, KK, TA, TZ)

**yüzül-** (I) Yüz çevirmek, çekinmek (İH)

**yüzül-** (II) Üzülmek, eskimek, ayrılmak (İH)

**yüzüm** Üzüm, üzüm salkımı (BV, CC, DM, GT, KK, TA, TZ) *krş.* üzüm

**zâ** Ar. Arap alfabesinin 11. harfi (İM)

**zâ** Ar. Arap alfabesinin 17. harfi (İM)

**zabbe** Ar. Kertenkele, keler (BV)

**zabı** Ar. Anlama, kavrama (MG)

**zâc** Ar. Demir sülfat (BV, RH)

**zâd** Ar. Arap alfabesinin 15. harfi (İM)

**zâf** Ar. Zayıflık, güçsüzlük, zaaf (GT)

**zafer** Ar. Başarı, üstünlük (GT, İM, KFT, MG)

**zaferân** Ar. Safran (BV, Gİ, GT, İM, KF) *krş.* zafran

**zafere** Ar. Bir at hastalığı (BV)

**zafran** Ar. ( < zaferân ) Safran (CC)

**zâg** Far. Karga (GT)

**zağab** Ar. At yavrusunun doğuşta üzerinde bulunan kıllar (BV)

**zağal** Far. Kalp, geçmez (para) (GT)

**zağallık (I)** Far.T. Düşmanlık, kindarlık (Gİ, KF)

**zağallık (II)** Far.T. Tembellik, gevşeklik (KFT)

**zağar** Bir tür küçük köpek (İH)

**zahhâk** Ar. Dahhak, Şehnâme kahramanlarından, Cemşid'in yerini alan zalim bir hükümdar (GT)

**zâhid** Ar. Dinine bağlı, sofu (GT, İM, KF, KFT)

**zâhidlik** Ar.T. Dini kurallara sıkı bağlılık (İM)

**zâhir (I)** Ar. Görünen, açık, belli (Gİ, GT, KF, KFT, MG)

**zâhir (II)** Ar. Dış görünüş (BV, GT)

**zahire** Ar. Yiyecek, zahire (GT)

**zâhiri (I)** Ar. Açık, belli, meydanda (İM)

**zâhiri (II)** Ar. Ebu Davud Zâhiri'nin kurduğu mezhebe bağlı olan (İM)

**zâhm (I)** Far. İzdiham, sıkıntı (İM, MG)

**zâhm (II)** Far. Yara (GT, MG)

**zâhm (III)** Far. Isırmak veya sokmak suretiyle meydana gelen diş yarası (GT)

**zahmet** Ar. Zahmet, eza, işkence (BV, Gİ, GT, İM, KF, RH, TZ) **zahmet eyle-** işkence etmek (TZ)

**zahmet utuv** Ar. T. Kâr ve zarar (BM)

**zahmleş-** Far.T. Sıkışmak (İM)

**zahmlı** Far.T. Yaralı (GT)

**zahr** Ar. Arka, kâğıt ve benzeri şeylerin arka tarafı (GT)

**zâif** Ar. Zayıf (BV, GT, İM, İN, KFT, MG) **zâif yürü-** yavaş yavaş yürümek (İM)

**zâiflik** Ar.T. Zayıflık, güçsüzlük (BV, GT) *krş.* zâiflik

**zâiflik** Ar.T. Zayıflık, güçsüzlük (GT) *krş.* zâiflik

**zâl** Ar. Güneşe karşı dururken gözünü yumup karşıdan geleni göremeyen at (RH)

**zâl** Ar. Arap alfabesinin 9. harfi (İM)

**zâlim** Ar. Zalim, zulmeden (Gİ, GT, İM, KF, KFT, MS)

**zâllin** Ar. Azmışlar, yoldan çıkmışlar (Gİ)

**zâlüm** Ar. Çok zulüm ve haksızlık eden (GT)

**zamân** Ar. Zaman, vakit (BV, Gİ, GT, İM, İN, KF, MG) *krş.* zamana

**zamân(e)** Ar. Devir, içinde bulunulan çağ (GT, İM)

**zamân (I)** Ar. Kefil olma (Gİ, GT, İM)

**zamân (II)** Ar. Tazmin etmek, ödemek (KFT)

**zamana** Ar. Zaman (CC) *krş.* zamân

**zamânlık** Ar.T. Tazmin edilecek şey (KFT)

**zâmile** Ar. Küçük yük hayvanı (İM)

**zâmin** Ar. Tazmin eden, kefil olan (İM, KF, KFT)

**zâminsiz** Ar.T. Tazmin edecek kişisi olmayan (KFT)

**zâmir** Ar. İç, derun, cevher (GT, MG)

**zamme** Ar. Ötre, zamme işareti (İM)  
**zancar** Ar. Bakır yeşili (CC)  
**zandık** Ar. Zındık, Tanrı'ya ve ahirete inanınmayan (KFT)  
**zānī** Ar. Zina eden erkek (KFT)  
**zānırak** Ar.T. Çok zina eden kişi (KFT)  
**zāniye** Ar. Zina eden kadın (İM, KFT)  
**zann** Ar. Sanma, zan (Gİ, GT, İM, KF, KFT)  
**zār** Far. Ağlama, inleme; ağlayarak, inleyerek (GT) **zār zār yıla-** hıçkıra hıçkıra ağlamak (TZ)  
**zarāfet** Ar. Zariflik, naziklik, incelik (GT)  
**zarār** Ar. Zarar, ziyan (Gİ, KF, KFT)  
**zarāyif** Ar. İncelikler, zariflikler (MG)  
**zarb** Ar. Vuruş, darbe, darp (GT, İM, KFT, MG)  
**zarıncı-** (I) Göresi gelmek, iç çekmek (İH)  
**zarıncı-** (II) Yana yakıla yalvarmak (İH)  
**zarıncı-** (III) Ağlamak (İH)  
**zārī** Far. Ağlama, inleme, inilti ile ağlama (GT)  
**zarīf** (I) Ar. Zarif, zerafet sahibi (GT, KFT, MG)  
**zarīf** (II) Ar. Nükteden yakışıklı (GT)  
**zārılık** Far.T. Yalvarma, yakarış (İM)  
**zarnih** Ar. Sıçan otu (İM)  
**zarüret** Ar. Mecburiyet, darda kalma (BV, Gİ, GT, İM, KFT, MG, MS)  
**zarüreten** Ar. Zorunlu olarak (İM)  
**zarürī** (I) Ar. Gerekli olan (İN)  
**zarürī** (II) Ar. Zorunlu olarak (İM)  
**zāt** Ar. Kendi, kişi (Gİ, GT, İM, KF)  
**zāyif** Ar. Kaybolmuş, yitik, boşa gitmiş (GT, İM, KF)

**zāyid** Ar. Artık, fazla, fazlalık (İM, MG)  
**zāyil** Ar. Sona eren, biten, devamı olmayan (İN, Gİ, KF, MG)  
**zāyir** Ar. Ziyaret eden, ziyaretçi (GT)  
**zeberced** Ar. Değerli bir taş (İM, KFT)  
**zebhār** Far. Bir bitki (RH)  
**zebil** Ar. Dışkı, pislik (BV)  
**zebile-** Ar.T. Pisleme (BV)  
**zebün kıl-** Far. T. Yenmek, ele geçirmek (İH)  
**zebür** Ar. Hz. Davud'a nazil olan mukaddes kitap (İM)  
**zecr** Ar. Zorlama, yasak etme, kovma (GT)  
**zefit** Ar. (< zift) Zift (BV)  
**zeheb** Ar. Altın (BV)  
**zehle** Ar. Cesaret, şecaat (BM)  
**zehleh** Ar. Cesur (TZ)  
**zehleyle-** Ar.T. Cesaretlenmek (TZ)  
**zehr** Far. Zehir (GT)  
**zekāt** Ar. Zekat (Gİ, GT, İM, KF, KFT, MS)  
**zeker** Ar. Erkeklik organı (BV, Gİ, İM, KF, KFT)  
**zeki** Ar. Temiz, pak (İM)  
**zelil** Ar. Hor, aşağı, rezil (GT)  
**zellet** (I) Ar. Bir suç sebebi ile gözden düşme (Gİ, GT)  
**zellet** (II) Ar. Yanılma, yanlış (KF)  
**zelletü'l-kāri** Kur'anikerim'i okuyanın yanılması (İM)  
**zeme<sup>c</sup>** Ar. Yara (BV)  
**zemīn** (I) Far. Yer, yeryüzü (BV, GT, İM)  
**zemīn** (II) Far. Kötürüm (İM, RH)  
**zemzem** Ar. Kâbe civarında meşhur kuyu ve bu kuyudan çıkan su (İM)  
**zemzeme** Ar. Nağme, terennüm (GT)  
**zenbür** Far. Arı, eşek arısı (GT, İM)

**zenc** Ar. Sıkıntı, hastalık (İM)

**zencebil** Ar. Zencefil (BV, RH)

**zencir** Far. Zincir, (mec.) esaret (GT, İM) *krş.* sincir, zincil, zincir

**zengi** Far. Zenci, siyahî (GT)

**zenib** Ar. Bir çeşit ilaç (BV)

**zer** Far. Altın (GT)

**zerâric** Ar. Kuduz böcekleri (RH)

**zerâric** Ar. Bir bitki (BV)

**zerdâlû** Far. Erik (DM, TA) *krş.* zerdeli

**zerdeli** Far. Kayısı, zerdali (KK) *krş.* zerdâlû **zerdelü erügi** kayısı, zerdali (DM)

**zerk** Ar. Riya, ikiyezlülük (GT)

**zerkâ** Ar. Şehadet parmağının ucunda hatalı ok atmaktan meydana gelen göğgerme (İN)

**zernek** Far. Zırnık, sıçanotu (CC) *krş.* zerniñ, zırniñ

**zernic** Ar. Kıl gidermek için kullanılan bir alet (İM)

**zerniñ** Far. Zırnık, sıçanotu (BV, KFT) *krş.* zernek, zırniñ

**zerrâk** Ar. İkiyüzlü (GT)

**zerre** Ar. Zerre, çok küçük parçacık (GT, İM, MS)

**zevâl** Ar. Sona erme, zail olma (Gİ, GT, İM, KF)

**zevâiid** Ar. Atlarda bilek altındaki fazlalık (BV)

**zevfâ** Ar. Bir bitki (BV)

**zevi'l-kurbâ** Ar. Yakın, akraba (İM)

**zevk** Ar. Zevk, neşe (GT)

**zevrağ** Ar. Kayık, sandal (GT)

**zeybak** Ar. Civa (BV)

**zeydiyye** Ar. Dinî bir grup (KFT)

**zeyt** Ar. Zeytinyağı (BV, İM, RH)

**zeytin** Ar. Zeytin (CC) *krş.* zeytün

**zeytün** Ar. Zeytin (BV, İM) *krş.* zeytin

**zıbk** Ar. Bir bitki (BV)

**zıda**<sup>6</sup> Ar. Dirsek kemiği (BV)

**zıdd (I)** Ar. Ters, karşıt (Gİ, İM, KF)

**zıdd (II)** Ar. Kendisinden nefret edilen (Gİ)

**zıhâr** Ar. Kocanın karısını, ömür boyunca mahremi olan bir kadının bakmak caiz olmayan bir uzvuna benzetmesi (Gİ, İM, KF, KFT)

**zıhk** Ar. Gülme (İM)

**zıkk** Ar. Su tulumu (İM)

**zırh** Küpe (TA)

**zırniñ** Far. Zırnık, sıçanotu (Gİ) *krş.* zerniñ, zernek

**zıb** Ar. Bir bitki (BV)

**zibeh** Ar. Bir at hastalığı (BV)

**zibil** Ar. Pislik, çöp (Gİ, İM, KF)

**zibille-** Ar. T. Pisleme (Gİ, KF, MS)

**zibililik** Ar. T. Çöplük (İM)

**ziftlen-** Ar. T. Ziftlenmek (İM)

**ziham** Ar. İzdiham, sıkışıklık (İM, MG)

**zihn** Ar. Zihin, dimağ (İN, KFT, MG)

**zik** Ar. Dar (BV)

**zıkr** Ar. Zikir, anma (Gİ, GT, İM, KF, KFT, MG, MS) *krş.* zekir

**zilhicce** Ar. Arabî ayların on ikincisi (İM)

**zilka'de** Ar. Arabî ayların on birincisi (İM, KFT)

**zi'l-kurbâ** Ar. Akriba (GT)

**zimme(t)** Ar. Zimmet, üstünde olan şey (İM, KFT)

**zimmî** Ar. Müslümanlara vergi veren Hristiyan ve Yahudiler (İM, KFT)

**zimmiye** Ar. Zimmet ehlinde olan kadın (İM, KFT)

**zinâ** Ar. Zina, nikâhsız çiftleşme (Gİ, İM, KF, KFT, Kİ)

**zinâçı** Ar. T. Zina yapan (İM)

**zinâlık** Ar. Zina işi (Gİ)

**zincâr** Ar. Bir tür tuz (BV)

**zincil** *Far.* ( < zencir) Zincir (CC)  
*krş.* sincir, zincir  
**zincir** *Far.* Zincir (Gİ, KF, MS, TZ)  
*krş.* sincir, zencir, zincil  
**zindân** *Far.* Zindan, hapis (GT, İM, TZ) *krş.* sindân  
**zindânla-** *Far. T.* Hapsetmek (TA)  
**zînet** *Ar.* Süs, zinet (CC, GT, İM, MS)  
*krş.* ziyet  
**zinhâr** *Far.* Sakın! Asla! (GT, İM)  
**zirâ<sup>c</sup>** *Ar.* Dirsekten orta parmak ucuna kadar olan yer (MG)  
**zirâvend** *Far.* Loğusa otu (BV, RH)  
**zirek** *Far.* Anlayışlı, uyanık, zeki (GT, KFT, MG, RH, TZ)  
**zişt** *Far.* Kaba, iri, çirkin (DM, GT)  
**ziyâd** *Ar.* Çok, bol, fazla (GT, İM)  
*krş.* ziyâde  
**ziyâde(t)** *Ar.* Çok, bol, fazla (BV, Gİ, GT, KF, MG) *krş.* ziyâd,  
**ziyân** *Far.* Zarar, kayıp, ziyan (BM, BV, CC, DM, Gİ, GT, İM, KF, KFT, MG, TA) **ziyân it-** zarar etmek (BM)  
**ziyânlık** *Far.T.* Zarar edilen nesne (KFT)  
**ziyâret** *Ar.* Ziyaret (Gİ, GT, İM, KF, KFT) **ziyâret kıl-** ziyaret etmek (BM)  
**ziynet** *Ar.* (< zinet) Süs, zinet (BV, Gİ)  
**ziyy** *Ar.* Dış görünüş, kılık (KFT)  
**zü'afâ** *Ar.* Zayıflar (BV)  
**zûfâ** *Ar.* Bir bitki (BV)  
**zû-fünûn** *Ar.* Bilgin, marifet sahibi, bir işi bilen kimse (GT)  
**zuhr** *Ar.* Öğle vakti (Gİ, GT, İM, KF, KFT, KK, MS) *krş.* zuhr  
**zuhûr** *Ar.* Meydana çıkma (KF, MG)  
**zükâk** *Ar.* Sokak (Gİ, GT, İM, KF, KFT)  
**zulm** *Ar.* Haksızlık, eziyet, zulüm (Gİ, GT, İM, KF, KFT) **zulm it-** zulmetmek (BM)

**zulumât** *Ar.* Karanlık (GT)  
**zu'm** *Ar.* Şüphce (İM, MG)  
**zür** *Far.* Yalancı (KFT)  
**zurna(y)** *Far.* Zurna, kısa düdük (DM, TZ) *krş.* surna, suruna  
**zuyûf** *Ar.* Eksik akça (KFT)  
**zübde** *Ar.* Öz (BV)  
**zühd** *Ar.* Dinî görevlere sıkı bağlılık, sofuluk (Gİ, GT, KF, KFT)  
**zühre** *Ar.* Zühre yıldızı, venüs (GT)  
**zulf** *Far.* Zülûf, sevgilinin saç (GT, TZ)  
**zümürüd** *Ar.* Zümrüt (GT)  
**züre** *Ar.* Darı (KFT)  
**zürkâ** *Ar.* Ok atarken meydana gelen kusurlardan biri (İN)  
**zürriyet** *Ar.* Nesil, kuşak, soy, döl (Gİ)